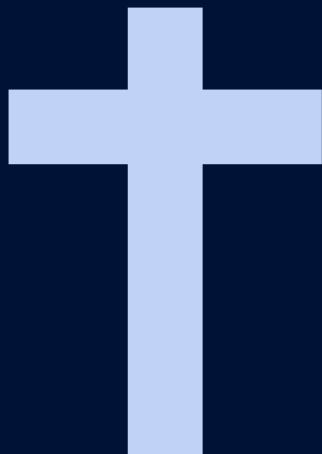

Topa Yōg Tappet

New Testament in Maxakalf (BR:mbl:Maxakalf)

Topa Yōg Tappet

New Testament in Maxakalí (BR:mbl:Maxakalí)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maxakalí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Maxakalí

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
a212b59e-62d7-5a38-9773-b0ce1d5b248b

Contents

MĀTEO	1
MĀ'AK	40
NOK	64
YOĀM	107
'AT	140
HÔMÂN	176
1 KONĨN	194
2 KONĨN	210
GAT	222
'EPEX	229
PINIPĒN	235
KONOXEÑ	239
1 TEXANÔN	243
2 TEXANÔN	247
1 TÎMÔN	250
2 TÎMÔN	255
TIT	259
PINÈM	261
'EMEO	262
TIAK	275
1 PET	279
2 PET	285
1 YOĀM	289
2 YOĀM	293
3 YOĀM	294
YOT	295
APOKALIPSE	297

MĀTEO TE HĀM'ĀPAK MAX'AX 'ĀKTUX

Yeyox Kunnix yōg mōnāyxop

¹ *Yeyox Kunnix yōg mōnāyxop xohix xop te tik hittap Namix hā' mōkputox, ha mōnāyxop hittap 'Amanām hā' mōkputox.*

² *'Amanām te 'Iyak mūg tak, ha 'Iyak te Yako mūg tak, ha Yonah mūg tak, xi' taknōy xop mūg tak.*

³ *Ha Yonah te Pet mūg tak, xix Yet mūg tak, ha' mūg tut 'āxet'ax Tām. Ha Pet te 'Exnōg mūg tak, ha 'Anām mūg tak,*

⁴ *ha 'Āmīnānap mūg tak, ha Nāy mūg tak, ha Xanmōm mūg tak,*

⁵ *ha Moax mūg tak, ha' mūg tut 'āxet'ax Hap. Ha Moax te 'Omet mūg tak, ha' mūg tut 'āxet'ax Hot, ha 'Omet te Yexe mūg tak,*

⁶ *ha Namix mūg tak. Yā hōmā Namix te 'Iyaet yōg tikmū'ūn xohix xat.*

Ha Namix te 'Onit xetut mūg, ha Xanomām put,

⁷ *ha Homo'ām mūg tak, ha 'Amit mūg tak, ha 'Axa mūg tak,*

⁸ *ha Yoxapah mūg tak, ha Yonām mūg tak, ha 'Oyit mūg tak,*

⁹ *ha Yotām mūg tak, ha 'Akax mūg tak, ha 'Eyekit mūg tak,*

¹⁰ *ha Mānāxēm mūg tak, ha 'Āmōm mūg tak, ha Yoyit mūg tak,*

¹¹ *ha Yekōnīn mūg tak, xi' taknōy xop mūg tak, 'ihā puknōg xop te 'Iyaet yōg tikmū'ūn mōgāhā', nūy hām puknōg ha' mōgā', tu hāpxexka Maminōn tu' mōgāhā', pu tu pi'.*

¹² *Tu Maminōn tu' pip, 'ihā Yekōnīn te Xanatit mūg tak, ha Yonomameo mūg tak,*

¹³ *ha 'Amiot mūg tak, ha 'Enitkīy mūg tak, ha 'Ayoh mūg tak,*

¹⁴ *ha Xanok mūg tak, ha 'Akīy mūg tak, ha 'Eniot mūg tak,*

¹⁵ *ha Mātā mūg tak, ha Yako mūg tak,*

¹⁶ *ha Yoye mūg tak, ha Mānix mūtik yāytaha', ha' put Yeyox 'āxet'ax Kunnix.*

¹⁷ *Kaxīy 'Amanām mōkputox te homik-tok put, ha tehomik-tok put, ha tehomik-tok put, tu mōktu xohix te 14, tu mōktu Namix te 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat, ha tehomik-tok put xohix te 14, tu mōktu 'Iyaet yōg tikmū'ūn te hāpxexka Maminōn tu' mōg, ha mōkputox nōy xohix te 14 kamah, ha mōktu Yeyox Kunnix mūg tut te' put.*

Yeyox mūg tut te' put

¹⁸ *Tu' put hā xīy. Tute yāytap-tup Yoye mūtik, pa nōm mūtik nōm 'ohnāg 'ihā Topa Koxuk tek-tok putnāhā'.*

¹⁹ *Ha Mānix te yāy kutox xuk, ha Yoye te' yūmmūg, yā hāmyok mīy, tu' yīy 'ohnāg, tu hāmpe'paxex, hu: "Pūyā tikmū'ūn Mānix*

kummuk 'āktux hok!" Kaxīy. Tu' xaptop tu' nīm putup,

²⁰ *tu hāmpe'paxex, 'ihā pexkox yōg nū'kutnāx nūn, Yoye mō'yōn 'ihā' nūn, tu' yōtkup tu hām'āktux, hu:*

—Yoye, 'āmūn yā Namix hā' 'āmōkputox, hu 'ākuxānōg hok, nūy Mānix mūy, nūy nū mūtik yāytak. Yā' max Mānix, ha Topa Koxuk tek-tok putnāp-tup,

²¹ *hak-tok pit put putup, ha xate' xuxet'ax mīy putup Yeyox, ha yāy yōg tikmū'ūn kuxa kummuk xit putup, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu'.*

²² *Topa te hāpxomā ka'ok, yā hōmā tik te Topa pupi hām'āktux tikmū'ūn pu', yīy:*

²³ *"Ūn hok yūm tek-tok xuk putup, hak-tok 'āxet'ax te: 'Emānēo." Yā tikmū'ūn yīy'ax hā: "Topa te yūmūg mūtik tīhi'." Kaxīy. Tu ta tu' kux. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Mānix te yāy kutox xuk nōmhā.*

²⁴ *Ha Yoye yāy koxak, tu' yīpkox pip, tu Mānix mūg,*

²⁵ *pa nōm mūtik nōm 'ohnāg, mōktuk-tok put, ha Yoye te' xuxet'ax mīy Yeyox.*

2

Tik puknōg xop te hāmyūmmūg nūn

¹ *Yeyox mūg tut te' put kōmēn Menēg tu', yā hāpxexka Yonex yōg kōmēn, ha 'Enot te hāpxexka yōg tikmū'ūn xohix xat, 'ihā Mānix tek-tok put, ha tik puknōg xop te hāmyūmmūg nūn, māyōn xupep'ax ha' nūn, tu māyōnnāg xop yūmmūg, tu Yenoyanēn ha' nūn, tu' nūn tu nūktu mōxaha',*

² *nūy kakxop pit xax, tu' yīkopit, hu:*

—Pi'yā' xip tik te tikmū'ūn xat'ax kutox? Yā' tut te' put nōmhā, pu Yoneo yōg tikmū'ūn xohix xat. Hāptox tukmūg tīhi', tu kakxop yōg māyōnnāg pēnāhā pepi pekox tu', tu māyōn xupep'ax ha māyōnnāg pēnāhā, tuk nūn tu nūktu nūktex kakxop tu'. Kaxīy.

³ *Ha 'Enot te' xupak, tu' xutīgāhā', xix Yenoyanēn yōg tikmū'ūn xohix xutīgāhā',*

⁴ *yīy 'Enot te 'āmānēn xexka xop xānāhā', xix hāmyūmmūg xop xānāhā', pu yāy tu nūnnāy, tu ta' nūn tu nūktu mōxaha', ha 'Enot te':*

—Tep mūn 'āktux Topa yōg tappet te'? Pi'yā' xip putup 'ūtut 'ihāk-tok put, Topa te nōm yāykutnāhā'? Kaxīy.

⁵ *Ha:*

—Kōmēn Menēg kopa' put putup, hāpxexka Yonex tu'. Yā tik hittap te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', tu kakxop nā'ax 'āktux, hu:

⁶ *"Menēg mūn kōmēn kutōgnāg, pa Topa te' xexkānāp-tup, 'ūyāykutnā'ax yōg kōmēn hah, yīy Topa te kōmēn xexkānāp-tup, ha yāykutnā'ax te yōgnū tikmū'ūn xat max putup,*

tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat putup." Kaxīy.

⁷ Ha ta 'Enot te tik xop xānāhā', nōm tik te hāmyūmmūg xop te hāptox tu' nūn, ha' xānāhā', pu nū', ha' xaptop tu' nūn, pu tikmū'ūn 'üpēnā hok, ha 'Enot te' yīkopit, hu:

—Hām 'ūm 'thā 'āxop te nō māyōnnāg pēnāhā'? Kaxīy.

Ha' xuktux,

⁸ yīy 'Enot te mō'pok Menēg hah, tu:

—Mōy kakxop pit xax, nūy xipi', nūy nūy 'ā' xuktux, 'ūyī kama nūk xup kakxop kep-pah. Kaxīy.

⁹ Tu hām'āktux kux, ha ta tik xop mōg, tu ta' mōg putat hā, tu mōktu Menēg tu' mōxaha', tu māyōnnāg pēnāhā 'ūxehel. Hōmā māyōnnāg te māyōn xupep'ax tu' xip hāmnōgnōy tu', yā hōnhā pepi' xip, tu tik keppa' mōg, nūy tik xop mōgā', tu mōktu mīptut tu' xupep, ha kakxop pit xip, yīy māyōnnāg hup, tu' xup pepi' tu pexkox yokama' xup,

¹⁰ ha tik xop kuxa hittup xexkah, māyōnnāg pēnāhā tu' kuxa hittup,

¹¹ tu mīptut hā' mōxakux, tu kakxop pēnāhā', 'ūtut Mānix mūtik tihī', yīy nūktet tex kakxop keppah, tu' kuxa te' yēy. Hak-nāy tu hāpxop max popmāhā', ha takat xexkah, yā pipkuy yānām 'āta popmāhā', xix hāpxop pup haxnāg tu' hōm xix mīxux hep 'ūhaxnāg mīhā tu' hōm.

¹² Tu mō'yōn 'thā Topa te' yōtkup hā hāmyūmmūgāhā', puyīy 'Enot ha putpu' mōg hok, yīy ta' mōg, putat nōy hā' mōg, tu mōktu yā yōg hām tu' mōxaha'.

Hāpxexka 'Eyit tu nū'paha'

¹³ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te Yoye ha' mōg, 'thā mō'yōn, tu' yōtkup hā hām'āktux, hu:

—Āpu 'āyok, nūy 'āknīhā xihip. 'Āk-tok put, xi' tut mōgā', nūy hāpxexka 'Eyit tu mōy 'āmōxān, nūy nō te nox pi', ha mōktu 'āte xa hām'āktux. Yā 'Enot te kakxop xak, 'üp-tex putup tu'. Kaxīy.

¹⁴ Yīy Yoye yok, tu kakxop put, xi' tut mōgāñā', tu hāpxexka 'Eyit 'ūnūpa tu' mōg 'thā 'āmnīy,

¹⁵ Tu' ti ka'ok, ha mōktu 'Enot te' xok. Hōmā tik hittap te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', tu Yeyox 'āktux, hu: "Ātek kutok xānāhā", 'thā hāpxexka 'Eyit ta tu' xip." Kaxīy. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox nox xip hāpxexka 'Eyit kopa nōmhā'.

'Enot te xonat xop xat pu kakxop kix

¹⁶ Ha ta 'Enot te' hip, tu tik puknōg te hāmyūmmūg xop hip, pa 'ap nūn'ah, tu yā mō'āmā'. Yīy 'Enot gāy xexkah, tu' xat, pu kōmēn yōg kakxop pit xohix xexka kix, nūy kakxop yōg hāmyāxatamuk 2 xohix kix Menēg kopaḥ, xix kōmēn kūnāpā' pip kakxop pit kix. Yā hōmā, hāmyāxatamuk 2 'thā tik puknōg te hāmyūmmūg xop te

māyōnnāg pēnāhā', hu' nūn, nūy kakxop xax, yīy 'Enot te' xat, pu kakxop pit kutōgnāg xohix kix, nūy kakxop puxet putex.

¹⁷ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix xexka 'thā, tik hittap Yenemīn te Topa pupi hām'āktux, nūy tappet tu kax'āmi', yīy:

¹⁸ "Kōmēn Hāmā yōg tikmū'ūn potaha', yā Haket potaha', 'ūk-tok xak tu', tu' kuxa tekñōg, 'ūk-tok xakix hah." Kaxīy.

Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā' xat'ax gāy te kakxop kix nōmhā'.

Yā yōg hām tu' putpu' nūn

¹⁹ Hāpxip kutōgnāg 'thā 'Enot xok, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'Eyit ha' mōg, tu Yoye ha' mōg, tu hām'āktux 'thā Yoye mō'yōn, 'ūyōtkup hā hām'āktux,

²⁰ hu:

—Āpu, 'āyok, kakxop put, xi' tut mōgā', nūy 'Iyaet yōg hām ha putpu mōg. Yā tik kum-muk xok, nōm te kakxop xak, nūy putex. Yīy mōg. Kaxīy.

²¹ Ha Yoye yok, tu kakxop put, xi' tut mōgāñā', ha ta' mōg 'Iyaet ha', tu' mōg tu mōktu' mōxaha',

²² ha tikmū'ūn te hāmyūmmūgāhā', tu 'Enot kutox 'Akenap 'āktux, ha Yonex yōg tikmū'ūn xat, yā tak yānān tu' xat, yīy Yoye kuxānōg, pa Topa te hāmyūmmūgāhā', 'thā mō'yōn, 'ūyōtkup hā hāmyūmmūgāhā', yīy Yoye mōg hāpxexka Ganimet tu', xix kakxop mōg, xi' tut mōg.

²³ nūy tu ti ka'ok kōmēn Nāyane kopah. Yā hōmā tik hittap te Topa pupi hām'āktux, tu Yeyox 'āktux, hu: "Tikmū'ūn te' xuxet'ax mīy putup, tu Nāyane yōg tik 'āxet'ax putup." 'Ūkux. Kaxīy. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox xip ka'ok kōmēn Nāyane tu' nōmhā'.

3

Yoām te Topa pupi hām'āktux

¹ Hāpxip 'thā Yoām tep-tox pix, tu hāpxexka Yonex yōg hām panip xexka ha' mōg, nūy Topa pupi hām'āktux,

² tu:

—Mā', yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux. Yā hōnhā Topa te 'āxat nūnte' Kaxīy.

³ Yā hōmā tik hittap 'Iyait te Yoām 'āktux, 'thā Topa pupi hām'āktux, yīy:

"Tik xip hām panip xexka tu', tu' yīy ka'ok, tu:

Āpu, Topa yōg putat max mīy, nūy Topa pu putat kohe tu' yoa."

'Ūkux. Kaxīy.

⁴ Yoām te kāmēn xeh hā topixxax mīy, nūy tu xokxop xax hāg-nāy hīy, tu kunit māhā', xix puk hep xup.

⁵ Ha ta kōmēn Yenoyanēn yōg tikmū'ūn xohix nūn, xix hāpxexka Yonex yōg tikmū'ūn, xix tikmū'ūn te kōnāg xexka Yohnām yīka' pip, tu' nūn,

⁶ ha Yoām te tikmū'ūn xohip-tox pix, 'lhā tikmū'ūn te yāy yōg hāpkummuk mī'y'ax 'āktux, tu yāyhāhup tu hām'āktux, nūy nōm kuxyā'.

⁷ Ha Paniye xop nūn kamah, xix Xanoxeo xop nūn, puyī Yōām kamap-tox pix. Pa Yoām te:

—'Āxop kummuk xop te kāyāk-tok putuk! Piyā 'āxat, xayīy 'ōg hāpkummuk mī'y'ax tu kux, puyī Topa 'āha gāy hok, nūy 'ākummugā hok?

⁸ 'Āpu hāpxopmā max, pu tikmū'ūn xohix xate yāyhāhup yūnmūg.

⁹ Hām'āktux hok, hu: "Yā mōnāyhop 'Amanām yā yūmū'ā hā mōnāyhop xe'e', 'a Topa te 'ūgkummugāp-tup'ah," Kaxīy. 'Ūxuktux hok! Yā Topa mūn ka'ok, tu mīkax xap hā 'Amanām mōkputox mī'y'ax.

¹⁰ Tikmū'ūn te mīm kup kummuk xak, kupuk hā' xak, tu kuxap hā mōlhap, pu tu nōg, ha kaxīy Topa te tikmū'ūn kummuk kix putup, tu' nōa'.

¹¹ 'Āte 'āp-tox pix, tu kōnāg hā 'āp-tox pix, xa yāyhāhup, nūy hāpkummuk mī'y'ok 'ūxeheh, pa tik puxet tek pe' nūn putup, tu' ka'ok, ha tak pu'uk. 'Āp max'āh 'āte nō pataxax tat, yāk mūn kutōgnāg. Hamūn te Topa Koxuk xa mō'kutnāp-tup puyī 'ākuxa ka'ogā', nūy 'ākuxa kummuk tumpmā'.

¹² Yā pēnēn paha', nūy xuxnāg xetox xap mōy mīxux kopah, nūy xap xix miptut kopah, 'lhā mīxux naknāg mōlhap kuxap tu', ha kaxīy Topa te yāy yōg tikmū'ūn xex max, pa' yīpkox 'ohnāg xop xūygāp-tup, kuxap hā' puk putuk nō xūygāp-tup, ha' xūy xuxix tapax 'ohnāg. 'Ūkux. Kaxīy.

Yoām te Yeyox putox pix

¹³ Hāpxip kutōgnāg 'lhā Yeyox mōg, tu ta hāpxexka Ganinet tu' xip, tu kōnāg xexka Yohnām ha' mōg, pu Yoām putox pix,

¹⁴ pa Yoām te:

—'Āmhok! Kaxīy hok! Pak mūn putox pix 'ūyānān tu'! 'Āxexka, hak mūn kutōgnāg. Teuptu xatek xat, 'ūg 'āp-tox pix? Kaxīy.

¹⁵ Ha Yeyox te:

—Topa te 'āp-tup, xak putox pix. Yā puxi'. Kaxīy.

Ha: —Ya hamūn. Kaxīy. Tup-tox pix.

¹⁶ Ha' pix kux, 'lhā Yeyox te kōnāg kox tu' xupep, ha pexkox xōn, ha Yeyox te Topa Koxuk pēnāhā', ha ta tu' yīxohoh kuxxuxtut putuk, tu mōktu Yeyox putox tonnok, tu yīmū' xip,

¹⁷ ha ta Topa yīy, tu hām'āktux pexkox tu', hu:

—Nūhū 'ūgkutok pit. 'Āte nōm mō'yāy xe'e'ēgnāg, hak kuxa hittupmāhā!! Kaxīy.

Hāmgāyāgnāg te Yeyox xapit puyīy hāpkummuk mī'y'

¹ Ha Topa Koxuk te Yeyox mōgāhā hām panip tu', ha Hāmāyāgnāg te Yeyox xapit, puyīy hāpkummuk mī'y'.

² Yā 'āmnīy xohix te 40 hā 'ap xit'ah Yeyox, ha putup tep-tex,

³ yīy Hāmgāyāgnāg te' yīka xutep, tu:

—Pax xa yā Topak-tok, 'āpu' xat, pu nūhū mīkaxxap yāyhā pām xe'e', xayī' mā'. Kaxīy.

⁴ Ha Yeyox te:

—Topa yōg tappet te tikmū'ūn xat, pu pām puxet hā tu hi ka'ok hok, pāyā' xat, pu Topa yōg hām'āktux hā tikmū'ūn kuxa hi ka'ok. Kaxīy.

⁵ Ha Hāmgāyāgnāg te kōmēn Yenoyanēn ha'mōgāhā', yā Topa yōg kōmēn, ha Topa pet xexka tu' mōgāhā', pu' pet tox xanep yīmū' 'āti'.

⁶ Ha:

—Pax xa Topak-tok, xa nūy nūhāy hām tu'. Yā Topa yōg tappet te:

“Topa te pexkox yōg xop nū'pok putup, nūy 'āpēnā max,
tu 'ātat putup, 'ūyīm hā 'ātat putup,
ka mīkaxxap 'āpata xūy.”
'Ūkux. Kaxīy.

⁷ Ha:

—Pa Topa yōg tappet te hām'āktux kamah, hu: “'Ōgnū' Topa hā hāpkutex'ex hā gāy hok.” Kaxīy.

⁸ Ha Hāmgāyāgnāg te' mōgāhā yīktix tox xanep yīmū', tu hām xexka max xohix tu' mūg, tu hāpxopmā'ax max xohix tu' mūg,
⁹ tu:

—Pēnā! 'Ūgmūn pu nū'āxup, kopxix xa' hōm hāpxop xohix. Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—'Ākmūn'ah. Mōg, nūy 'āpep. Yā Topa yōg tappet te: “Topap-xehnāg pu nū'āxup, nūy 'ākuxa' yēy.” Kaxīy.

¹¹ Yīy Hāmgāyāgnāg te' nīm, ha pexkox yōg nū'pok xop nūn, nūy Yeyox pēnā max.

Yeyox te hāpxopmā kōnāmāhā'

¹² Ha ta' nūn xonat xop, tu Yoām mūg, tu kanet hā mōl'tat, ha Yeyox te' yūmmūg, tu hāpxexka Ganinet tu' mōg,

¹³ tu kōmēn Nāyane nīm, nūy kōmēn Kapānān tu' xip, ha kōnāg xexka Ganinet te' yīka' xup, yā' xip hāpxexka Yemonōm xix Nāptanix tu'.

¹⁴ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'lhā Topa te hām'āktux, ha tik hittap 'Iyait te nōm pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', nūy tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgā', nūy Yeyox xip'ax 'āktux. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox te kōmēn Kapānān tu' nox xip, yīy:

15 "Yemonōn yōg hahām, xix Nāptanix yōg hahām,
yā kōnāg xexka kux tu' pip, tu kōnāg xexka
Yohnām xatapa' pip,
nōlōm puknōg yōg Ganinet.

16 Yā' puknōg xop te hāpkoxtap kopa' pip, tu
hāmyūmmūg 'ohnāg,
tu kuyānām xexka pēnāp-tup, puyīy
hāptupmā'.
puyīy' puknōg xop hāmyūmmūg,
ha kuyānām te hāpkoxtap tu māp-tup,
nūy nōm puknōg xop kuxa hittupmā'."
'Ūkux. Kaxīy.

17 Ha Yeyox te hām'āpak max'ax 'āktux
hāmāxap, hu:
—'Āpu, yāyhāhup, tu 'ōg hāpxompā'ax kum-
muk kux! Yā hōnhā Topa te yāy yōg
tikmū'ūn xat. 'Āpu 'Ipcox pi'! Kaxīy.

Yeyox te tik te 4 xānāhā'

18 'Āmnīy 'ūm 'lhā Yeyox te hāpkumep,
tu kōnāg xexka Ganinet yōg hāpkux tu'
hāpkumep, 'lhā tik taknōy 2 pēnāhā', ha mām
xuk, tu' xuxet'ax Xīmām, yā' xuxet'ax nōy
te: Pet, xi' taknōy 'āxet'ax 'Ānene', tu mō tut
panip yōn, tu mām xuk pax,
19 ha Yeyox te:

—'Āpu, 'ūkpe mōg 'ūg 'āyūmmūgā', xayīy
tikmū'ūn tuk ha nūnnā'. Kaxīy.

20 Yīy tut panip nīm, nūy Yeyox mūtik
hāpkumep.

21 Ha' mōg 'lhā tik taknōy 2 nōy pēnāhā',
ha' xuxet'ax Tiak, xi' taknōy 'āxet'ax Yoām,
yā Yemeneo kutox, tu yāy tak yōg mīpkox
kopa' mām, nūy tut panip mīy. Ha Yeyox te'
xapit, puyīy nū mūtik hāpkumep,

22 Ha hāpxip 'ohnāg 'lhā' mōg, tu yāy tak
nīm, xix mīpkox nīm, nōm te kōnāg yīmū'
mōg, ha Yeyox pe' mōg.

Yeyox te hāmyūmmūgāhā xix hittupmāhā'

23 Ha Yeyox te hāpkumep punethok, tu ta
Ganinet yōg hāpxexka xohix hā hāpkumep,
tu Topa pet xohix kopa hāmyūmmūgāhā', tu
Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xix Topa
te tikmū'ūn xat'ax 'āktux, tu tikmū'ūn pakut
xop hittupmāhā',

24 Ha hāpxexka Xit yōg tikmū'ūn xohix
te' xupak, hu' pakut xop tat Yeyox hah,
yā hāmpakut xohix te tikmū'ūn pakutnāhā',
xix yāmīy kummuk te' pakutnāhā', ha nōm
tikmū'ūn te yāy pu xu'ux xop tat, xix
hāpkumep hok xop tat, ha Yeyox te' xohix
hittupmāhā'.

25 Ha tikmū'ūn xohix punethok te' pe'
mōg, yā Ganinet yōg tikmū'ūn, xix kōmēn
te 10 yōg tikmū'ūn, xix Yenoyanēn yōg
tikmū'ūn, xix Yonex yōg, xix Yohnām xat-
apa' pip xop. Yā' xohix te Yeyox pe' mōg.

5

Yeyox te hām'āktux yūktix yīmū'

1 Jesus te tikmū'ūn xohix pēnāhā', tu yūktix
tu' mōg, tu mōktu pepi' xip, tu' yūm. Ha yāy
yōg tik xop te' yīka' mām,

2 ha hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg
hāpxompā'ax yūmmūgā', hu:

3 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn kuxa kopa'
hok xop.

Yā Topa te nōm tikmū'ūn xat xe'e', hu'
kuxa hittupmāhā'.

4 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn pota
punethok xop.

Yā Topa te' kuxa hittupmāp-tup.

5 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn te yāy
kutōgnāg pe'paxex.

Yā Topa te nōm pu hām'āktux xex, tu'
xaxok 'ohnāg, yīy pexkox yōg hāpxop pop
putup.

6 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn yīpkox pip
xop, nōm te' xak, nūy Topa pu' yīpkox pi', tu
hāmyok mīy putup xūy.

Yā Topa te' kuxa māmmāhā'.

7 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn te' nōy kuxa
ka'.

Yā Topa te nōm tikmū'ūn kuxa ka'.

8 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn kuxa tup
xop.

Yā nōm te Topa pēnāp-tup.

9 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn te yāy kix
kuxyāhā'.

Yā 'ōm te Topa hāk-tox xe'e'.

10 —'Ūkuxa hittup'ax tikmū'ūn xūy, nōm
tikmū'ūn xūy nūy hāpxompā'ax.

Yā Topa te' xexkānāp-tup 'lhā' hep xop
xohix xat.

11 —'Ākuxa hittup'ax 'lhā' gāyxop te
'āxūygāhā', xix 'āmānōg, xix 'ākte'ex kum-
muk, xix 'ākupex, 'ūkpe 'āmōg hah.

12 'Ākuxa hittup'ax, yā Topa te xa popmāp-
tup pexkox yōg hāpxop xohix. Yā hōmā tik
gāy xop te Topa yōg tik hittap xop xūygāhā',
tu' pupi hām'āktux xop xūygāhā kamah,
'āmūn putuk.

Yeyox te 'āmot xuxpex 'āktux xix kuyānām

13 —'Āmot xuxpex te' xit'ax xuxpexgāhā',
ha xogīy kutnat, puyīy tuk-tox hok. Ha
kaxīy 'āxop te Topa hā' pu knōg xop pu
hāmmānāhā'. Pax pu 'āmot ku'uk kummuk
hāk-tox, puxix tikmū'ūn xep-tup nōg, nūy
hāptopa putyōn, ha' xohix te' tonnok.

14 —Kuyānām te hāptupmāhā', ha kaxīy
'āxop te tikmū'ūn pu Topa pupi hām'āktux,
tu' kuxa hittupmāhā'. Tikmū'ūn xohix te
kōmēn pēnāhā', yā kōmēn te yūktix yīmū' pip.

15 Piyā kuyānām tat'ax paha', nūy nō
manax kopa' yūm, tu mōlōny? 'Ap yūm'ah,
pāyā mīmpē yīmū' yūm, puyīy mīptut xohix
tupmā', puyīy tikmū'ūn nō hāmpēnā max.

16 Ha kaxīy 'āxop te tikmū'ūn pu Topa
yōg hām'āktux 'āktux, pu tu hittup, ha kaxīy
'āxop te hāpxompā'ax, pu tikmū'ūn pēnā',

nūy 'Ātak Topa pu hām'āktux, hu: "Yā 'āmax xe'ēgnāg"! Kaxīy.

Tu Topa yōg xat'ax 'āktux

17 —Üpe'āpaxeh hok, hu: "Yeyox nūn, nūy Mōyyex yōg xat'ax nōa'" Kaxīy. Āmhok. 'Aknūn'ah 'ūtik hittap xop yōg hām'āktux nōa', nōm hittap xop te Topa pupi hām'āktux, 'ap nōdāp-tup'ah, pak nūn nūy hām'āktux yūmmūgā max.

18 'Ūxaxok hok. Yā' xat'ax xip ka'ok, tu' nōg 'ohnāg. Yā Topa yōg tikmū'ūn te' xuktux putup mōd'kuma' mōg. Yā kax'āmī'ax kutōgnāg xut 'ohnāg, 'ihā pexkox xip, Thā' xip haħām. Ünōg 'ohnāg.

19 Yī tikmū'ūn yīpkox pip 'ohnāg Topa yōg xat'ax pu', xi' nōy yūmmūgā'ax, pu' yīpkox hok, puxix 'ōm kutōgnāg. Yā Topa te nōm kutōgnāg 'āktux putup 'ihā yāy yōg tikmū'ūn xat. 'A xexkānāp-tup'ah. Pa tikmū'ūn yīpkox pip, tu' nōy yūmmūgā'ax, pu yīpkox pi', puxix Topa xexka 'āktux putup, 'ihā yāy yōg tikmū'ūn xat.

20 Yī hāpxomā max Topa pu', tu 'āyīpkox pip pax Topa pu', puyīy Topa 'āxop pu pexkox xōn, 'ihā yāy yōg tikmū'ūn xat, nūy: Mōnāy! Kaxīy. Pa hāmyūmmūg xop yīpkox 'ohnāg xop, xix Paniye xop te' mōxakux 'ohnāg.

Tu tep-tup nōg 'āktux

21 —Tik hittap te mōnāyhop pu hām'āktux, tu' xat, hu: "Ūp-tex hok. Tikmū'ūn te' nōy putex, puxi' mōgā tik pa te hāmyūmmūg keppah, puyī yōg hāpkummuk mīy'ax kopit." Kaxīy.

22 Pa 'āte 'āxat, hu: Tikmū'ūn te' nōy hā' gāy, puxix tik pa te hāmyūmmūg kopit. Ha tikmū'ūn te' nōy pu hām'āktux, hu: "Ākummuk," kaxīy, puxix tik xexka xop hāpkummuk mīy'ax kopit. Ha tikmū'ūn te' nōy putup nōg, hu nōm pu humpāhā', hu: "Āp-tox kummuk!" kaxīy, puxix nōm mōgā Hāmgāyāgnāg Pet hah.

23 Āmōg Topa pet hah, nūy Topa pu hāpxop mō'hap, nūy tu' haxyā', tu hāmpē'paxex, hu: "Hamūn, 'ūgnōy gāy, tute 'ā tu' gāy," kaxīy.

24 Āpu, 'ōg hāpxop mō'hap'ax nīm, nūy mōg mō'ka'ok 'ānōy hah, pu 'ānōy mūtik yāyhā 'āxape 'ūxeheh, hak-nāy tu 'ōg hāpxop mō'hap Topa pu'.

25 —Tikmū'ūn te xa tu' gāy, xix 'ākupex, tu' āmōgā'ax tik pa te hāmyūmmūg hah, 'āpu nū mūtik yāyhā 'āxape, ka 'āmōgā tik pa te hāmyūmmūg hah, ha' xat pu 'āmūy, nūy kanet kopa mō'ātāt.

26 Pax xa kanet kopa 'āxip, hu ta 'āxupa hok, tu mōktu tayūmak xexka hā pago, xayīy 'āpep.

'Unōy hā' xupxet 'āktux

27 —Āxop te Topa yōg xat'ax yūmmūg, ha: "Ānōy hā xupxet hok!" Kaxīy.

28 Pa 'āte 'āxat, hu: 'Ūn 'āpa hā pēnā hok, nūy 'ūn putup hok. Tikmū'ūn te 'ūn pēnāhā' puxi' kuxa kopa' xonnix.

29 Pax xa 'āpa xe'e xa hāpxomā kum-mugā', 'āpu 'āpa xut, nūy putyōn. Yā' max 'āpā-xet, ha ta' kummuk, xa Hāmgāyāgnāg Pet ha 'āmōg.

30 Pax xa 'āyīm xe'e xa hāpxomā kum-mugā', 'āpu 'āyīm xax mīkax hā, nūy putyōn. Yā' max 'āyīm puxet, ha ta' kummuk xa Hāmgāyāgnāg Pet ha 'āmōg.

Tik te yāy xetut nīm 'āktux

31 —Tikmū'ūn te 'āxat kamah, hu: "Tik te' xetut nīm putup, puxix tappet mīy, pu tu' nīm." Kaxīy.

32 Pa 'āte 'āxat xe'e': Āxetut nīm hok. Pēyā' xetut te tik nōy mūtik xonnix, 'ūtux hok pu nīm, pāyā' xetut te tik nōy mūtik xonnix hok, 'ūtux hok pu nīm hok, ka tik nōy mūy, nūy nū mūtik tu' xonnix. Yā tik te' nōy xetut mūg, tu nōm hā' xupxet, yā hāpkummuk mīy.

Tute hām'āktux xex'ax 'āktux

33 —Mōnāyhop hittap te Topa yōg hām'āktux 'āpāk, hu 'āxat, hu: "Xate Topa yōg pu hām'āktux xex, 'āpu' xaxok hok, nūy mīy." Kaxīy.

34 Pa 'āte: Topa 'āxet'ax 'āktux hok 'ihā hām'āktux xex, xix pexkox 'āktux hok. Pexkox yā Topa xip'ax xe'ēgnāg hah,

35 xix hām xexka 'āktux hok, 'ihā hām'āktux xex. Yā hām xexka xohiz Topa yōg, yā' yōg hāptonok'ax. Ha Yenoyanēn 'āktux hok. Yā Topa te' xat xe'ēgnāg, yā' yōg kōmēn xe'e',

36 xix 'āxe 'āktux hok, 'ihā hām'āktux xex. Pi'yā' yāy xe yāyhā yām-nok, xip-nīy? 'Ap yāyhā yā yūmmūg'ah, yīy 'āxe 'āktux hok, 'ihā hām'āktux xex.

37 Hu hām'āktux kutōgnāg, hu: "Āmhok," kaxīy, xix: "Hamūn," kaxīy. Puxi'. Yā Hāmgāyāgnāg mūn te tikmū'ūn yūmmūgāhā, pu hām'āktux tox. Hām'āktux tox hok!

'Ūnōy pu hāpkummuk hā' yānān 'āktux

38 —Tikmū'ūn te: "Yā' max tikmū'ūn kummuk pu hāpkummugā 'ūyānān tu', nūy tu pago." Kaxīy.

39 Pa 'āte: Tikmū'ūn kummuk pu hāpkummugā hok, nūy tu pago hok, pa tik te 'āpayīn kix, 'āpu' tux hok pu 'āpayīn nāg nōy kix kamah.

40 Tikmū'ūn te 'ōg topixxax xut, 'āpu 'ōg kayak tu' hōm kamah, ha tu paxmōg.

41 Xonat puknōg te 'āxat, xayīy 'ūyōg hāpxop putux tat, 'āpu' tat. Ha 'āxat pu kinōm puxet hā' tat, 'āpu kinōm 2 hā' tat.

42 Tikmū'ūn te hāpxop 'ūm xak, nūy ta putpu xa' hōm, 'āpu tu' hōm. Tikmū'ūn te' hok xak hāpxop 'ūm, 'āpu tu' hok hōm.

Āhā' puknōg xop putup pax

⁴³ —Tikmū'ūn te: “Āxapep-tup pax, pa' puknōg xi' gāy xop putup hok.” Kaxīy.

⁴⁴ Pa 'āte': Gāy xop putup pax, xi' puknōg xop, xix Topa tu' xax, pu nōm hā hāmmānā',

⁴⁵ xa 'āxop yāyhā Topa hā 'āk-tok xop xe'e'.

Yā Topa te māyōn xat, pu' hep xop xohix pu hām pukgā', yā hāpxomā kummuk xop pu' mīy, xix hāpxomā max xop pu' mīy kamah. Tute tex nū'kutnāhā' hep xop xohix pu. Yā tikmū'ūn te hāmyok mīy xop pu nū'kutnāhā', xix tikmū'ūn te hāpkohē' mīy xop pu tex nū'kutnāhā' kamah.

⁴⁶ 'Āxop te 'āxapep-tup xix tikmū'ūn gāy xop putup nōg, puxix Topa xa pexkox yōg hāpxop 'ūm hōm hok. Yā tīk kummuk xop te gohet pupi tayūmak pop, tute yā xape xop mūn putup pax, xi' puknōg xop putup nōg.

⁴⁷ 'Āxop te 'āxape xop mūtik hām'āktux puxehnāg, ha ta' puknōg xop te yā xape mūtik hām'āktux kamah, nōm xop te Topa hā' puknōg xop.

⁴⁸ —'Āpu hāpxomā max xe'ēgnāg, nūy 'Ātak Topa putuk, ha pexkox kopa' xip, tu hāpxomā max xe'ēgnāg mō'kuma' mōg.

6

Ānōy pu hāmmānāhā'

¹ —'Ōg pa 'āti'! Hāpxomā max hok, nūy mō'āmā hok, puyīy tikmū'ūn pēnā'. 'Āmhok. Pa Topa pu hāpxomā max xe'e, puyīy Topa pēnā'. Pāyā xate' mīy puyīy tikmū'ūn pēnā', puxix Topa yūmūg Tak xa pexkox yōg hāpxop 'ūm hōm putup hok.

² —Xate tikmū'ūn hok xop pu hāpxop hok hōm, 'āpu 'īy hok. Yā mō'āmā'ax xop pa max, pāyā' kuxa kummuk, tu yāy yōg hāpxomā max'ax 'āktux, tu Topa pet kopa hām'āktux, xix kōmēn kopa hām'āktux, pu tikmū'ūn hāpxomā'ax yūmūg, tu: “Yā tīk max, 'ōhōm!” Kaxīy. Yā Topa tep-tup nōg, tu: “Puxi'.” Kaxīy. Tu pexkox yōg hāpxop 'ap hōm putup'ah, mō'āmā pax xop pu' hōm putup'ah.

³ Xate tikmū'ūn hok hā nō teheh, 'āpu hām'āktux hok, pu tikmū'ūn 'ūm yūmūg hok, pu 'āxape xe'e yūmūg hok.

⁴ Tikmū'ūn 'ūm pu' xuktux hok, puxix Topa xa pexkox yōg hāpxop hōm. Yā Topa te hāpxomā'ax xohix pēnāhā'.

Tute Topa pu hām'āktux 'āktux

⁵ —Tikmū'ūn te mō'āmā, yā' pa max, pāyā' kuxa kummuk, tu Topa pu hām'āktux hitop, tu kōmēn yōg putat hā' xuktux, xix Topa pet kopa' xuktux, pu tikmū'ūn pēnā', nūy tu: “'Ūmax nō'ōm! Yā Topa pu hām'āktux pax!” Kaxīy. Pāyā yā' koit.

⁶ Pa 'āpet ha mōg, nūy mōhāmyīnnīn, nūy 'āp-xehnāg hā' 'ōg 'Ātak Topa pu hām'āktux, 'īhā xate nōm pēnā 'ohnāg, ha' xupak, tu xa'

hōm pexkox yōg hāpxop. Yā Topa 'ōg 'Ātak te hāpxomā'ax xohix pēnāhā'.

⁷ —Topa pu 'āp-xehnāg hā hām'āktux, tu hām'āktux 'āhīynāg hok, 'ūpuknōg xop putuk. Nōm te Topa pu hām'āktux tox, tu hām'āktux 'āhīynāg, puyīy Topa' xupax.

⁸ Kaxīy mīy hok! Topa yā 'ōg 'Ātak, tu hām'ūmmūg xe'ēgnāg, tu xatep-tup yūmmūg tap.

⁹ Yīy Topa pu hām'āktux kaxīy, hu:

“Yūmūg 'Ātak, nōm te pexkox tu' xip, pūyā' xohix kuxa' yēy 'ākeppah, tu 'āmax xe'ēgnāg 'āktux.

¹⁰ Pūyā tikmū'ūn xohix 'ōg xat'ax pu' yīpkox pi' nūhū hāhām tu'.

Yā pexkox yōg xop xohix yīpkox pip nōmhā.

¹¹ 'Āmīy xohix 'īhāk mū'ā hāpxop 'ūm nū'kutnāl', 'ūyīl mā',

¹² hak mū yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux.

Tikmū'ūn tek mūg kummugāhā kamah, ha' kux.

¹³ 'Ūtux hok puk mūg kopit hok, 'ūgmū'ā hāpxomā kummuk hok, pak mūg ka'ōgā', 'ūyīl hāpxomā max.

Yā 'āxexka xe'ēgnāg, hu tikmū'ūn xohix xat, xix hāpxop xohix xat, ha xat kuxyā 'ohnāg, 'ākā'ok xe'ēgnāg hah, xix 'āmax xe'ēgnāg kamah. Hamūn.”

¹⁴ —Ānōy yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', puxix 'Ātak Topa 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā',

¹⁵ pa 'ānōy yōg mīy'ax xaxogā hok, puxix Topa 'ōg mīy'ax xaxogā 'ohnāg.

'Āxit hok nūy Topa pu hām'āktux

¹⁶ —'Āxit hok nūy Topa pu hām'āktux, hu ta 'āpa hittup. Tikmū'ūn te mō'āmā', yā' pa max, pāyā' kuxa kummuk, tu' xit hok 'īhā pa kummuk, puyīy tikmū'ūn pa kummuk pēnā', tu' xit hok yūmūg, pa Topa te nōm xop pu pexkox yōg hāpxop hōm 'ohnāg.

¹⁷ —'Āxit hok, nūy Topa pu hām'āktux, 'āpu 'āpuyīn pix, xix 'āxe yo'a,

¹⁸ —puyīy tikmū'ūn 'āxit hok yūmūg hok. Yā 'Ātak Topa puxehnāg te' yūmūg, ha tikmū'ūn te Topa pēnā hok, ha hāpxomā'ax xohix pēnāhā', tu xa pexkox yōg hāpxop hōm putup.

Pexkox yōg hāpxop 'āktux

¹⁹ —Hāpxop xohix pop hok, xix tayūmak xexka pop hok, nūy yāy tu nū'xok, tu mōktu 'ōg tayūmak xohix nūnte hām xexka tu'. Yā' kut te' māhā', hak-nox, ha' nōg, ha tīk kummuk te' nōy yōg hāpxop hā' xupxet, xix 'ōg tayūmak hā' xupxet'ax, yīy pop hok,

²⁰ pa pexkox yōg hāpxop pop, tik 'ūm te nōm hāpxop hā' xupxet hok, xik-nox 'ohnāg.

²¹ —Tikmū'ūn kuxa te yāy yōg hāpxop xax, puyīy 'ākuxa hitupmā'.

Kuyānām 'āktux

²² —Kuyānām te tikmū'ūn pa putuk, tu hāptumāhā', ha tikmū'ūn te hāmpēnā max. 'Upa max, puxix nōmhā hāmpēnā max kamah.

²³ 'Upa kummuk, puxix hāmpēnā kummuk. Pax xa 'āpa hok, puxix hāmpēnā 'ohnāg. Yā 'āmnīy koxtap pax!

Tute 'uptexop xexka 'āktux

²⁴ —Tikmū'ūn te' xuxyā 2 pu hām hok. Yā' xuxyāp-xet putup nōg, tu ta' nōy putup pax. Kaxiy tikmū'ūn te Topa pu hām hok 'lhā tayūmak xak pax.

²⁵ —Yīy 'āte xa hām'āktux, hu: Xutigā hok, nōy tu: "Ātep-tep mā'ax?" Kaxiy. Xix: "Ātep-tep miūn xo'op'ax?" Kaxiy. Xix: "Pi'a 'āte mō'tat'ax?" Kaxiy. Yūmmūg. Tikmū'ūn yīn max hāmāxap, hak-nāy tu hāpxop xit'ax xix topixxax.

²⁶ Putuxnāg pēnā', ha' topaha'. Ap hāpxop xap xok'ah, xix hāpxop ta nūnnā 'ohnāg, tu' pet kopa' xex 'ohnāg, pa 'Ātak Topa te pexkox tu' xip, tu pēnānā' xip, puyū putuxnāg xit. Pi'yā Topa tep-tup? Yā Topa te tikmū'ūn putup xexkah, tu putuxnāg xop putup kutōgnāg.

²⁷ Pax pu tikmū'ūn 'ūm yāykuxop xexkah, puxi' xutigā'ax hā' hi tox 'ohnāg.

²⁸ —Teptu hāmpe'āpaxex, hu: "Tep tek mō'tat'ax?" Kaxiy. Pēnā mīnnut. 'Ūtuk max, tu' hām 'ohnāg, tu topixxax xap 'ohnāg yāy pu',

²⁹ pa 'āte xa hāpxe'e 'āktux: Mōnāyhop hittap Xanomām yā' xexkah, tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn xohix xat, tup-texop xexkah, tu topixxax max mō'tat, pa Xanomām xax 'ānuk max, ha mīnnut xax 'ānuk māynāg.

³⁰ Yā Topa te mīnnut xop xax mīy, xix mīxux xop xax, ha hōnhā' xip, tu hāptup 'lhā' tap, ha kuxap hā mō'xut, ha' nōg, yīy Topa te xa topixxax mō'tatnāhā kamah, pa 'ākuxa mām pu'uk Topa kopah.

³¹ Yīy yāy xutigā hok, nōy 'āxit'ax xax hok, nōy xo'op'ax xax hok, nōy topixxax xax hok. 'Āmhok. Kaxiy hok.

³² 'Upuknōg xop te Topa yūmmūg 'ohnāg, hu' yāykuxop punethok, pa Topa yā'āxop hā' Ātak, tu pexkox tu' xip, tu 'āpēnānā' xip, nōy xa hāpxop xohix mō'pok,

³³ yīy Topa xax hāmāxap, tu nōm pu 'āyīpcox pi', nōy nō xat'ax mīy, ha xa' popmāp-tup hāpxop xohix.

³⁴ Yīy xutigā hok 'lhā hāptup pe'āpaxex. Yā hāptup mō'nāp-tup, ha xate hāpxop xak putup punethok, nōy yāykuxop. Pa hōnhā yā yāykuxop punethok. Yā' puxi'.

¹ Tikmū'ūn nōy yōg hāpxopmā'ax kopit hok, nōy nō kummuk 'āktux hok, ka Topa 'ōg hāpxopmā'ax kopit, nōy 'ākummuk 'āktux kamah.

² Āxop te 'ānōy yōg hāpxopmā'ax kopit, ha kaxiy Topa te 'ākopit putup; 'ōg panat hā 'ānōy pu hāpxop xap hāmenex, puxix nōm panat hā xa hāmenex hāpxop xap kamah 'uyānān tu'. 'Ānōy puk-tōgnāg hōm, puxix xa' hōm 'āk-tōgnāg kamah. 'Ānōy pu punethok hōm, puxix xa' hōm punethok 'uyānān tu'.

³ Xate 'ānōy yōg hāpxopmā'ax kummuk pēnāhā'. Teptu xate pēnā hok yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk?

⁴ Xate 'ānōy pu hām'āktux, hu: "Nāy, tux hok 'ū xa hāmyūmmūgā'", kaxiy, 'lhā 'āpa te te hāmyūmmūg 'ohnāg.

⁵ 'Āpa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā mō'āmā'. Yā yōg hāpxopmā kummuk kux hāmāxap, xayiy kunāy tu 'ānōy yōg hāpxopmā'ax kummuk kuxiyā'.

⁶ —Topa yōg hāpxop max hōm hok kokex putuk xop pu', ka gāy ha 'āp-top. 'Ōg kupxat xap max hōm hok xapup putuk xop pu', ka' gāy ha nōm tonnok. Kaxiy Topa yōg hām'āktux 'āktux hok hāmgāy xop pu', ka 'āptex 'ūgāy tu'.

Topa mūn max

⁷ —Topa tu' xax, puxix xa' hōm. 'Ūxax, hu ta' xip', hāptopa 'āxip, tu' xānā', puxix xa' xōn.

⁸ Tikmū'ūn te ta tu' kax, puxi' pop, ha tikmū'ūn te' xak, puxi' xip', ha Topa te hāpxon putup 'lhā tikmū'ūn te hāptopa xānāhā', hu: "Hāpxōn!" Kaxiy.

⁹ 'Āk-tok te pām xak. 'Ok hōm putup mīkaxxap, nōy tu yānān? 'Āmhok!

¹⁰ 'Āk-tok te mām xak. 'Ok hōm putup kāyā gāy, nōy tu yānān? 'Āmhok. 'Ap yānān putup'ah.

¹¹ Tikmū'ūn kuxa kummuk, tu hāpxopmā kummuk, pak-tok putup pax, tu tu hāpxop max hōm, ha 'Ātak Topa kuxa max xe'ēgnāg, tu pexkox tu' xip, tu' yāy kutox xop pu hāpxop max xe'e popmāhā', 'Thāk-tok xop te ta' kax, pu' popmā'.

¹² —Xatep-tup tikmū'ūn xa hāmmaxnā', yīy nōm pu hāpxopmā max hāmāxap. Yā Mōyyex te' xat, xix tik xop hittap te yūmā'ā hāmyūmmūgāhā'.

Tute putat 2 'āktux

¹³⁻¹⁴ —Hāmpak'ax yīkox kutōgnāg hā mōy mōnāy. Ha ta' xip hāmpak'ax yīkox xexkah, 'uyōg putat te Topa yōg putat xakgāhā', ha tikmū'ūn punethok te putat xexka hā' mōg, yīy mōnāy hok, pak-tōgnāg nōm hāmpak'ax yīkox hā mōnāy, nōy Topa yōg putat xe'e hā mōg, xayiy 'āhi xe'ēgnāg mōkuma mōg.

15 —'Óg pa 'āti! Yā tik xop te mō'āmā', tu Topa pupi hām'āktux xop putuk, pāyā hamūn'ah. Yā' koit. 'Ūpa te kahnēn pa putuk, pāyā' kuxa kopa kokex gāyñām putuk.

16 Tu hām'āktux max, pa hāpxomā kummuk. Xate tkmū'ūn yōg hāpxomā'ax pēnāhā', nūy tkmū'ūn yūmmūg. Mīm kup te xāpxox taha', pāyā' a xupxak ta'ah, xix gōyap ta'ah.

17-18 Kaxīy mīm kup max xohix te mīnta max taha', 'ap kummuk 'ūm ta'ah, ha mīm kup kummuk te mīnta kummuk taha', 'ap max mūn ta'ah,

19 ha tkmū'ūn te' kup kummuk xak, pu hām tu nāy, pu kuxap hā mō'ut, ha' nū' nī' nūy nōg.

20 Ha kaxīy 'āxop te tik te mō'āmā'ax pēnāhā', tu' yōg hāpxomā'ax kopit, nūy yōg hāpxomā'ax kummuk yūmmūg.

Tikmū'ūn te Yeyox pu' yīpkox pip

21 —Tikmū'ūn tek xānāhā', hu' ātu: "Yāyā", Yāyā', kaxīy, pa 'uyāg yīpkox 'ohnāg, ha yōgnū 'Ātak Topah, tu pexkox tu' xip, tu nōm yīpkox hok xop xat putup 'ohnāg. Pa tkmū'ūn yāg yīpkox pi', puxix Topa nōm xat.

22 Yā' yōg hāptup xe'e mō'nā'ax, 'ihā tkmū'ūn punethok te: "Yāyā", Yāyā', 'ūgmū'āte 'āxuet'ax 'āktux nūy hām'āpak max'ax 'āktux, tu yāmīy kummuk mōy tkmū'ūn kuxa kopah, tu hāpxomā ka'ok xe'ēnāg, tkmū'ūn puxet te' mīy hok," kaxīy,

23 kopix hām'āktux putup, nōy tu nōy yānān, hu: "'Āte 'ayūmmūg 'ohnāg. Mōy, mōg, nūy 'āpep, 'āte 'āp-tup'ah, 'āxop te hāpxomā kummuk punethok hah." Kaxīy.

Tute mīptut mīy'ax 'āktux

24 —Tikmū'ūn te yōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pi', puxix ta tu hāmyūmmūg, yā tik pet max putuk, ha mīkaxxap xexka yīmū' yā' pet,

25 ha tex gāy mō'yūm, tu' xupep, tu yā kōnāg xet, ha 'āmuuh gāy te mō'kouk xexkah, pa mīptut yūm ka'ok mīkaxxap xexka hā.

26 —Ha tkmū'ūn te yōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox 'ohnāg, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, tu tik pet kummuk putuk, ha 'āmot yīmū' yā' pet.

27 Ha tex gāy ka'ok, ha mīptut te 'āmot tu mō'yūm, tu' pu'uk, tu yāy koxyōy, tu nū'nānām. Ta tu' kux.

Yeyox te hām'āktux ka'ok

28 Tu hām'āktux kux, ha tkmū'ūn kuxānōg. Yā hām'āktux ka'ok hā Yeyox te tkmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā'.

29 Tik te hāmyūmmūg xop te hām'āktux pu'uk, pāyā Yeyox mūn te hām'āktux ka'ok, 'ūxat tu'.

8

Yeyox te tik xax kunutnām tapmāhā'

1 Yeyox te yīktix tu' yīxohoh, 'ihā tkmū'ūn xohix punethok te' pe' mōg,

2 ha tik pakut nūn, tu' xax kunut, tu Yeyox keppa' kopaxux hā' nāhā', tu tu nū' xup, tu: —Yāyā', 'ok xatek putup 'ūg hittupmāhā' Kaxīy.

3 Ha Yeyox mō'yīm kutit, tu tik 'āpit, tu:

—Hamūn. 'Āte 'āp-tup. 'Āhittup. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā tik xax max xupep,

4 ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn pu 'āktux hok, pa 'āmānex ha mōg hāmāxp, pu 'āxax pēnā', nūy 'āhittup yūmmūg, hak-nāy tu Topa pu hāpxop mō'hap, pu tu hax. Yā hōmā mōnāyhop Mōyyex te hāpxop mō'hap xat, pu tkmū'ūn pu yāy hittup'ax yūmmūgā'. Kaxīy.

Yeyox te kāmānat hittupmāhā'

5 Tu ta' mōg, Yeyox mōg kōmēn Kapānān ha', tu' mōg tu mōktu' xupep, pa' xip tik te Hōm yōg gohet puknōg pu' hām, tu Yeyox ha' nūn, tu ta' xak, pu' yōg kāmānat hittupmāhā',

6 hu:

—Notot, yōgnū kāmānat tek pet tu' xip, tu pakut xexkah, tu hāpkumep hok. Yā' xūy xexkah. Kaxīy.

7 Ha Yeyox te:

—'Ūgmōg, nūy nō' hittupmāhā'. Kaxīy.

8 Ha gohet yōg tik te:

—'Āmhok! 'Āmōg hok! Nāy. 'Āxexkah, hakmūn kutōgnāg, yīk pet ha mōg hok. 'Āpu, hāmpakut'ax xat, pu kāmānat nīm, ha' hittupmāp-tup.

9 'Ūgmūn yīpkox xip yōgnū xexka xop pu', tu xonat xop xat 'uyānān tu', hakmūn pu yīpkox pip. 'Āte xonat puxet xat, hu: "Mōg," kaxīy, ha' mōg, ha xonat nōy xat, hu: "Mā," kaxīy, ha' nūn. Ha' nōy xat, hu: "Mōy mīy!" kaxīy, ha' mīy. Kaxīy.

10 Ha Yeyox te' xupak, tu' kuxa hittup, tu tkmū'ūn te' pe' mōg pu hām'āktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Nūhū tik kuxa yūm ka'ok 'ūgkopah, ha 'Iyaet yōg tkmū'ūn kuxa mām pu'uk, yūmū' yōg tkmū'ūn kuxa mām pu'uk.

11 'Ūxaxok hok! Hāmpuknōg xop nūn putup, tu hām xexka xohix tu' nūn putup, nūy 'āmuk xexka mā Yoneo xop mūtik, 'ihā Topa te yāy yōg tkmū'ūn xat, ha mōnāyhop hittap 'Amanām mūtik xit putup, xix mōnāyhop hittap 'Iyak mūtik xit putup, xix mōnāyhop hittap Yako mūtik xit putup,

12 ha Topa te 'Iyaet yōg tkmū'ūn mō'pok putup hāptopa', tu' papuk putup, hāpxoxtap kopa' pip putup, 'ūkuxa mām 'ohnāg hah. Tu' xūy xexkap-tup, hu potaha hāptopa' pip tu'. Kaxīy.

13 Tu gohet yōg tik pu hām'āktux, hu:

—'Āpet ha mōg. 'Ākuxa yūm ka'ok 'ūgmūn kopah, yīy Topa te 'ōg kāmānat hittupmāhā'. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā kāmānat hittup.

Yeyox te tkmū'ūn punethok hittupmāhā'

¹⁴ Ha ta' mōg Yeyox, tu Pet xetut mūg tut ha' mōg, tu' mōg tu mōktu mīptut tu' xupep, tu mō'nāhā', pa' xetut mūg tut pip, 'ūpakut tu', tu' xax pukpex,

¹⁵ ha Yeyox te 'ūn yīm 'āpit, ha' xuxi', ha' yok, tuk-nīhā' xip, tu hāpxop xit'ax puk, ha nō' xit.

¹⁶ Ha 'āmāxak 'lhā tikmū'ūn te' pakut xop nūnnāhā Yeyox hah, puyī yāmīy kummuk mōy, puyī hittupmā', tu' xat, tu' yīl'ax hā yāmīy kummuk mōy, tu tikmū'ūn pakut hit-tupmāhā'.

¹⁷ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'lhā, tilk hit-tap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu Topa yōg yākutnā'ax 'āktux, yā Yeyox 'āktux, tu: "Tik te yūmū yōg hāmpakut hā' tot, tu yūmūg xūy'ax hā' tot." Kaxīy. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox te tikmū'ūn hittupmāhā nōmhā'.

Tikmū'ūn te Yeyox mūtik hāpkumep

¹⁸ Ta Yeyox te tikmū'ūn xohix xexka pēnāhā', hu' xat, pu yāy tilk xop mōg, ha kōnāg xexka xak.

¹⁹ Ha tilk te hāmyūmmūg nūn, tu:

—Notot, 'āte 'āmūtik hāpkumep putup. Yā hām'ūn hā 'āmōg'ax, kamak mōg'ax 'āpehe'. Kaxīy.

²⁰ Ha:

—Kokexmax hex te hāpkox kopa' pet, ha putuxnāg te mīm yīlpak tu' pet, pak mūn Tikmū'ūn Kuto, 'ak pet 'ūm xip'ah, nūy 'ūkpihi'. Kaxīy.

²¹ Ha ta tilk nōy te Yeyox mūtik hāpkumep, tu:

—Yāyā', tux hok 'ūktak nō hāpkot hāmāxap. Kaxīy.

²² Ha Yeyox te:

—'Ūgmūtik hāpkumep. Pūyā' xakix xop 'ūxakix nōy xop nō 'āpkot. Kaxīy.

Yeyox te 'āmuuh gāy 'āxi'

²³ Tu ta' mōg, tu mīpkox hā mō'nāhā', nūy kōnāg xexka yīmū' mōg, ha yāy yōg tilk xop te nū mūtik mōg.

²⁴ Hāpxip 'ohnāg 'lhā kōnāg gāy, ha 'āmuuk gāy kamah, tu mīpkox mō'yōn, ha yāy ma-hamnām kōnāg yīmū', ha kōnāg te mīpkox hā mō'yūm, pa Yeyox mō'yōn.

²⁵ Ha tilk xop te Yeyox yīlkāgnāg hā' mōg, tu tuhuk, ha yāy koxak, ha:

—Yāyā!! Mō'ōn hok, ka yūmūg xakix! Kaxīy.

²⁶ Ha Yeyox te:

—Teptu yā 'ākuxānōg? 'Ākuxa mām pu'ūgnāg 'ūgkopah! Kaxīy.

Tu' yok, tu 'āmuuh gāy tu' xat, xix kōnāg gāy tu' xat, pu tu xuxi', ha' xuxi'.

²⁷ Ha tilk xop te' pēnā ka'ok, 'ūkuxānōg tu', tu:

—Tik 'ūm 'ōhōm? Yā 'āmuuh gāy xat, xix kōnāg gāy xat, ha' yīpkox pip, hu' xuxi'! Kaxīy.

Yeyox te yāmīy kummuk mōy

²⁸ Ha ta' mōg Yeyox, tu hāpxexka Ganat tu' mōg, tu' mōg Ganinet yōg kōnāg xexka xatapa', tu mōktu' xupep, pa tik 2 nūn, ha yāmīy kummuk tek-te'ex kummuk, yīy xukpot tu' tihī'. Ha yāmīy te' gāyāhā', yīy tikmū'ūn xohix te' yīpkutuk, tu xukpot yōg putat nōā'yēn, hu yīmīp hā' mōg.

²⁹ Hāpxip 'ohnāg 'lhā tilk yīy ka'ok, tu:

—Xate tep mūn putup? 'Āmūn yā Topak-tok. 'Ok nūn, nūy 'ūgmūg kummugā hāmāxap? Kaxīy.

³⁰ Ha ta' pip xapup, tu mīkux māhā'.

³¹ Ha yāmīy te:

—Pēyā xatekmūg mōy, 'āpu' xat 'ū xapup kopak mūg mōxakux. Kaxīy.

³² Ha:

—Mōg, nūy mōxakux. Kaxīy.

Ha' mōg, tu xapup xop hā' mōxakux, ha yīktix yīmū' pip, tu yīxo mō'ka'ok, tu kōnāg xexka tu' mōxaha', tu kōnāg hā' mōxakux, tu' xakix kōnāg xexka kopah.

³³ Ha tilk xop te xapup pēnāhā', tu nū'paha', tu kōmēn ha' mōg, tu mōktu mōxaha' kōmēn tu', tu hām'āktux, tu yāmīy kummuk 'āktux, xix tilk 2 'āktux, yāmīy te nōm gāyāhā'.

³⁴ Ha ta' nūn kōmēn yōg tikmū'ūn xohix, tu Yeyox ha' nūn, tu' pēnāhā', 'lhā tu' xak, pu nōm hāpxexka nūm, nūy mōg, ha' mōg.

9

Yeyox te tilk te hāpkumep hok hittupmāhā'

¹ Ha ta mō'nāhā Yeyox, tu mīpkox hā mō'nāhā', tu kōnāg yīmū' mōg, tu' mōg, tu mōktu kōmēn Kapānān tu' xupep.

² Ha ta tikmū'ūn te tilk nūnnāhā', ha hāpkumep hok, yīy tikmū'ūn te tutpe hā mō'tat. Ha Yeyox te' pēnāhā', tu tikmū'ūn kuxa mām ka'ok pēnāhā', tu tilk te hāpkumep hok pu hām'āktux, hu:

—'Ūgnix 'āhittup. Yā Topa te 'ōg hāpkumek mīy'ax xaxogāhā' pu tu kux. Kaxīy.

³ Ha tilk xop te hāmyūmmūg 'ūm te:

—Nūhū tilk te yāy 'āktux Topah! Yā' koit. Kaxīy.

⁴ Ha Yeyox te tilk xop yōg hāmpe'paxex yūmūg, hu:

—Teptu 'āxop te hāpkumek pe'āpaxex?

⁵ Piyā' ka'ok, pe hāpkumek mīy'ax xaxogā'ax 'āktux, pe' yok nūy hāpkumek'ax 'āktux?

⁶ 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kuto, tu xa hāmyūmmūgāhā', xayīy hāmyūmmūg. Yā Topa te' 'ā' hōm yāy 'āxet'ax 'ūyī hām xexka tu hāpkumek mīy'ax xaxogā'. Kaxīy.

Tu' yōkānām, tu tilk te hāpkumep hok xat, hu:

—Āyok, nūy 'āknīhāxip, tu tutpe pepi' xup, nūy 'āpet ha mōg. Kaxīy.

⁷ Ha' yok, tuknīhā' xip, tu yāy pet ha' mōg.

⁸ Ha tikmū'ün te' pēnāhā', tu kuxānōg, tu Topa max 'āktux. Yā Topa te tikmū'ün ka'ogāhā pu tu' nōy hittupmā'!

Yeyox xix Māteo

⁹ Tu ta' mōg Yeyox, tu hāpkumep, 'ihā tik nōy pēnāhā', ha tik te gohet puknōg pu' hām, nūy nōm pupi tayūmak pop, tu' xuxet'ax Māteo, tu gohet yōg petnāg kopa' xip, nūy tayūmak pop, ha Yeyox te:

—'Ükpe mōg. Kaxīy.

Ha Māteo yok, tuknīhā' xip, tu ta' mōg Yeyox mūtīk,

¹⁰ tu'yāy xip'ax ha' mōg, nūy tu' xit, ha Yeyox te nōm mūtik mōg, tu' xit, 'ihā Māteo xape xop nūn, xix tik te nōm mūtik tayūmak pop nūn, xix tikmū'ün kummuk nūn, tu Yeyox mūtik xit, xix 'uyōg tik xop mūtik xit,

¹¹ ha Paniye xop te' pēnāhā', tu Yeyox yōg tik xop yīkopit, hu:

—Teptu 'ōgnū Notot xit tayūmak pop xop mūtik, xix tikmū'ün kummuk mūtik xit? 'Ap max'ah. Kaxīy.

¹² Ha Yeyox te' xupak, hu:

—Tikmū'ün hittup te notot xak 'ohnāg, pa 'üpakut xop te' xak.

¹³ Mōg, nūy Topa yōg tappet mō'kupix, nūy hāmyūmmūg, ha: "A'ātep-tup'ah xokxop mō'hap 'ug hax. 'Āmhok. Pa 'āte tikmū'ün te hāpxopmā maxp-tup." Kaxīy. Yāk nūn, nūy tikmū'ün kummuk xānā', 'uyī tu humpā', ha 'āte' xānā' 'ohnāg tikmū'ün te yāy max pe' paxex. Kaxīy.

Yeyox te' xit hok 'āktux

¹⁴ Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yoām yōg tik xop nūn, nōm tep-tox pix yōg tik xop nūn, tu Yeyox ha' nūn, tu nūktu' yīkopit, hu:

—'Ügmūg xit hok punethok, xix Paniye xop xit hok punethok. Teptu 'ōg tik xop xit hok'ah? Kaxīy.

¹⁵ Ha Yeyox te hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', tu:

—Tik te yāytaha', tu 'āmuk xexka mīy, tu' xape xop xānāhā', puyīl nū mūtik tu hittup. 'Ok potaha 'ūxape xop 'ihā tik te yāytā'ax te nū mūtik xip? 'Ap pota'ah. Yā' hittup! Pa tik te yāytā'ax mōg, tu 'āmuk xexka kuxyāhā', ha nōmāhā' xape xop hittup 'ohnāg. 'Ap xit putup'ah. 'Ügmōg, puxik yōg tik xop xit hok kamah.

¹⁶ —Tikmū'ün te topixxax kutut tu nō yāg xex, tu' xap, 'ap yāg tup xap'ah topixxax kutut tu', ka yāy pot. Kaxīy Yoām yōg tik xop te mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax hittap tat, ha' yōg tik xop te yōgnū hāpxopmā'ax tup tat.

¹⁷ Ha tikmū'ün te xupyāg hep mīy, tu' xokxax kutut kopa' xuk 'ohnāg, ka nō xax kutut tu yāy pot, ha' hep te hām tu nū'nāhā', ha' nōg. 'Āmhok. Pa xupyāg hep tup xuk xokxax tup kopah, nūy ti ka'ok. Kaxīy Yoām

yōg tik xop te hāpxopmā'ax hittap tat putup, tu nōm tup putup nōg. Kaxīy.

Yeyox te' ün xix kakxop hex hittupmāhā'

¹⁸ Yeyox te hām'āktux 'ihā Yoneo xop yōg tik te' xat'ax nūn, tu nūktu' kopaxux hā' nāhā', tu:

—Hōnhāk-tok hex xok. Mā', nūy 'ülpet ha mōg, nūy tu tukūm yīmū yīm xeh, nūy putpu' hīnnā'. Kaxīy.

¹⁹ Ha Yeyox mōg, ha ta tik pe' mōg, ha tik xop te nū mūtik mōg kamah.

²⁰ Ha 'ün nūn, tu hāmyāxatamuk xohix te 12 hā' pakut, ha 'ün yōg hāmpakut'ax hā' pakut, tu Yeyox xāmpa' xip, tu' xax kuxyā' 'āpit, hu:

²¹ "Āte' xax 'āpit putup mō'ka'ok, 'ughittupmā'." Kaxīy.

²² Ha yōkānām, tu 'ün pēnāhā', tu:

—'Ākuxānōg hok, Nixix! 'Āhittup, 'ākuxa yūm ka'ok tu'. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā 'ün hittup.

²³ Ha ta' mōg Yeyox, Yoneo xop yōg tik te' xat'ax pe' mōg, tu mōktu mōxa tik pet tu', tu' mōxakux, tu nō hāpkot yōg kax 'āpak, ha tikmū'ün xohix te mīptut kopa' pip,

²⁴ ha Yeyox te:

—Mōg, nūy 'āpep hāptopa'. 'A kakxop 'üm xok'ah, yā mō'yōn! Kaxīy.

Ha tikmū'ün te nō yīxix,

²⁵ tu' mōg, 'ihā Yeyox te kakxop hex pet ha mō'nāhā', tu' yīm mūg, ha' yok, tuknīhā' xip,

²⁶ ha tikmū'ün xohix te' yūmmūg, tu' xe' xuktux hāpxexka xohix yōg tikmū'ün pu'.

Yeyox te tik pa hok 2 pa nāhā'

²⁷ Ha ta' mōg Yeyox, tu putat hā' mōg, pa tik pa hok 2 tīhi', tu' pe' mōg, tu' yīy ka'ok, tu:

—'Āmūn yā mōnāyhop Namix mōkputox, yīk mūg kuxa ka'! Kaxīy.

²⁸ Ha Yeyox te mīptut hā mō'nāhā', ha tik pa hok te' yīk' tīhi', ha:

—'Ok 'ākuxa mām ka'ok 'ūgmūn kopah? 'Ok 'āhittupmā'ax 'āte'? Kaxīy.

Ha:

—Hamūn! Kaxīy.

²⁹ Yīy Yeyox te' pa 'āpit, tu:

—Hāmpēnā'! 'Ākuxa mām ka'ok 'ūgkopah. Yā' puxi'. Kaxīy.

³⁰ Tu' pa maxnāhā', ha hāmpēnā max. Ha Yeyox te:

—Tikmū'ün xop pu' xuktux hok! Kaxīy.

³¹ Pa tu ta' mōg, tu Yeyox 'āktux hāpxexka yōg tikmū'ün xohix pu'.

Yeyox te tik yīy hok yūgāhā'

³² Tu' mōg, 'ihā tikmū'ün te tik yīy hok nūnnāhā', tu Yeyox ha' nūnnāhā', ha yāmīy kummuk te tik kummugāhā', pu tu yīy hok,

³³ ha Yeyox te yāmīy xut, tu tu' mō'kutnāhā', tu' xat pu mōg, 'ihā tik yīy, tu hām'āktux. Ha tikmū'ün kuxānōg, tu:

—Tep te 'ūm nūhū'? Yā hōnhā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg pēnā hāmāxap. Hōmā' ap pēnā'ah. Kaxīy.

³⁴ Pa Paniye xop gāy, tu:

—Yā Hāmgāyāgrāg mūn te Yeyox ka'ogāhā pu yāmīy kummuk mōy. Kaxīy.

Yeyox te tikmū'ūn kuxa ka'

³⁵ Ha ta Yeyox te hāpkumep, tu kōmēn xohix ha' mōg, xix xip tu xexka xohix ha' mōg, tu hāmyūmmūgāhā Topa pet kopah, tu hām'āpak max'ax 'āktux, xix Topa te tikmū'ūn xat'ax 'āktux, tu tikmū'ūn pakut hittupmāhā', yā hāmpakut'ax xohix mōy, nūy nō tu hittupmāhā'.

³⁶ Thā tikmū'ūn pēnāhā', tu' kuxa ka', 'ūp-xehnāg pip hah, tu kahnēn xop putuk, tīk te nōm pēnā' ohnāg putuk,

³⁷ yīy yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—Yā hāpxop ta punethok, puyīy pet ha yīkūy, nūy kopa nū' xok, pa tikmū'ūn kutōgnāg pip nūy nō yīkūy.

³⁸ Āpu, hāpxa xuxyā tu' xax, pu tikmū'ūn xānā', puyīy hāpxop ta nūnnā'. Kaxīy. Ha kaxīy Yeyox te tikmū'ūn 'āktux. Yā punethok te Topa xak, pāyā 'a' xipi yūmmūg'ah. 'Āpu Topa tu' xax, pu tik nū'pok, puyīy tikmū'ūn yūmmūgā max, nūy Topa ha mōgā'.

10

Yeyox yōg tik xop te 12

¹Tu ta yāy yōg tik xop xānāhā', nūy mō'pok, tu yāy 'āxet'ax hōm pu yāmīy kummuk tu mōy, nūy tikmū'ūn pakut xohix hittupmāhā',

² ha tik xohix te 12 mō'pok, ha' xuxet'ax te: Xīmām, yā' xuxet'ax nōy Pet, xi' taknōy 'Ānene, xix Tiak, xi' taknōy Yoām. Yā Yeme-ne kutock 2,

³ xix Pinip, xix Matōmēo, xix Tōmē, xix Māteo, nōm te gohet pupi tayūmak pop, xix 'Appeo kutock 'āxet'ax Tiak kamah, xix Tanep,

⁴ xix nōm tik te Yoneo xop xexkanāp-tup, tu' xuxet'ax Xīmām kamah, xix Yot 'Ixkanot, nōm te mō'āmā', nūy gāyxop mōgā Yeyox hah.

Yeyox te tik te 12 mō'pok

⁵ Ha Yeyox te mō'pok, tu:

—Hāmpuknōg xop ha 'āmōg hok, xix Xāmānit yōg kōmēn ha 'āmōg hok,

⁶ 'āmhok. Pa 'Iyaet yōg tikmū'ūn xax, yā Yōneo xop, yā kahnēn te hāmyūmmūg hok putuk nō'ōm, tikmū'ūn te nōm xaxok hah. 'Uxax, nūy 'ūm pipi',

⁷ nūy hām'āpak māx'ax 'āktux, hu: "Hōnhā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, puyīy tu yīpkox pi'." Kaxīy.

⁸ Tikmū'ūn hittupmāhā', xi' xax kunut xop pu' xax tapmā', xix hāmpakut xop xohix tupmāhā'. Tikmū'ūn xakix xop hīnnā putpu', xix yāmīy kummuk mōy tikmū'ūn kopah,

pu tu hittup. Topa te xa' hok hittupmāhā', yīy tayūmak pop hok 'ūyānān tu', Thā 'ānōy hittupmāhā'. Yā' hok hittupmāhā'.

⁹ Tayūmak xexka ta hok,

¹⁰ xix tut ta hok, nūy hāpxop xuk, xix topixax punethok ta hok, xix pataxax, xi' kuptōy ta hok. Āmhok. Tikmū'ūn hām, puxix tu xit max, puxix tu' pip max kamah, yīy hāpxop punethok ta hok. Pūyā tikmū'ūn xā' xopmāhā' hāpxop xohix.

¹¹ —Kōmēn xix xip tu xexka ha mōxakux, 'āpu tikmū'ūn max xax, xayīy 'ūpet kopa 'āpi', 'āpihī nūy nox pi', Thā kōmēn kopa hām'āpak max'ax 'āktux, tu mōktu putpu' 'āmōg.

¹² Tikmū'ūn pet ha mōxakux, 'āpu' xuxyā pu hām'āktux, hu: "Pūyā tikmū'ūn kuxa mām, nōm te 'āpet kopa' pip," Kaxīy.

¹³ Tikmū'ūn te 'āxop pu: "Mōnāy, nūy pihi' nūnteh," kaxīy, yīy ta' pi', ha nōm tikmū'ūn kuxa mām putup. Pa tikmū'ūn te: "Mōnāy hok, pa mōg," kaxīy, hu ta nōm tikmū'ūn kuxa mām 'ohnāg.

¹⁴ Pēyā kōmēn yōg tikmū'ūn 'āp-tup nōg, tu 'āxīnnā hok, 'āpu mōy, tu hāpkōnōn xit 'āpata tu', pu tikmū'ūn xohix pēnā', nūy yūmmūg. Yāp-tup nōg xop yīpkox 'ohnāg.

¹⁵ Úxaxok hok: hāptup mō'nāp-tup Thā Topa te' hep xop xohix yōg hāpxomāhā' xokpit, tu kōmēn Xonōm yōg tikmū'ūn kuxa kap-tup, xix kōmēn Gōmōg yōg tikmū'ūn kuxa kap-tup, pa tikmū'ūn yīpkox hok xop kuxa ka 'ohnāg.

Tute hāpkummugā'ax 'āktux

¹⁶ —Üg 'āpax: "Āte mō'āpok tikmū'ūn gāy kopah. Pa mōxip, nūy hāmyūmmūg, pu 'ākix hok, nūy hāmgāy te kahnēn kix putuk hok. Kāyā gāy xop te hāmyūmmūg, xix kuxxxutut gāy 'ohnāg. Xapi 'āxop gāy hok kamah, pāyā hāmyūmmūg, nūy hāpkummuk mōy hok.

¹⁷ Og pa 'āti! Tikmū'ūn gāy te 'āmūg putup, nūy 'āhīy, nūy 'āmōgā' tik pa te hāmyūmmūg keppah, tu xikot hā 'ākix putup Topa pet kopah.

¹⁸ Yā 'āxop mōg 'ūgmūtik, yīy tikmū'ūn te 'āmōgāp-tup gohenanok xop keppah, xix hāpxexka yōg tik te' xat'ax keppah, pu 'ōg hāpxomāhā' kopit, yīy 'āxop te hām'āpak max'ax 'āktux putup 'ūxat'ax xop pu', xi' puknōg xop pu'.

¹⁹ Āmōgā', 'āpu 'āxutigā' hok, hu: "Āte putep 'āktux'ax?" kaxīy, xix: "Āte hām'āktux 'ūm 'āktux'ax?" kaxīy. 'Āxutigā' hok. Hāpxip Thā Topa te xa hām'āktux yūmmūgāp-tup, xa hām'āktux.

²⁰ Yā yāy yōg hām'āktux xa yūmmūgāp-tup, xayīy hām'āktux, tu 'ōg 'Ātak Topa Koxuk pupi hām'āktux.

²¹ —Ha tikmū'ün punethok te yāy xape mögäp-tup pu gäyxop tu kix, ha' tak xop tek-tok xop mögäp-tup pu' kix, hak-tok xop te' tak mütik yäytukmī putup, tu' kix putup,

²² yā tikmū'ün xohix te 'äp-tup nöö putup, 'ämög 'ügmütik hah, pa 'äpu nöä' tot, ha möktu' kux. Yā Topa te' gäyxop nöäp-tup, tu 'ämöy putup häpkummuk mīy xop kopah, xa möö.

²³ Tikmū'ün te xa häpkummugā', 'äpu nūmān, nūy kōmēn nöy ha mög. 'Äte xa häpxe'e 'äktux: 'A 'äxop te hām'äktux kux putup 'ah 'Iyaet yōg kōmēn xohix kopa, 'ihāk nūn, 'a xate häpxopmā kux putup 'ah, 'ihāk nūn, 'ihā 'ügmün yā Tikmū'ün Kutok nūn.

²⁴ —Tik te hāmyümmügähā', tu hāmyümmüg max, pa tik nöy te hām'äpak, tu hāmyümmüg kutögnäg. Ha' xuxyā te' xat, hu' ka'ok, pa kāmānat yípkox pip, hu' pu'uk.

²⁵ Yā' max tik te hāmyümmügä'ax yōg hām'äktux 'äpak, tu möktu hāmyümmüg, nūy 'üyōg yümmügä'ax putuk. Ha kāmānat max hām, nūy mäynäg mīy, tu' xuxyā putuk. Pax pu' xuxyā yā Meyemo', puxix tu kummuk nām, ha' yōg kāmānat kummuk xexka kamah.

²⁶ —Yī tikmū'ün yípkutuk hok. Tikmū'ün te häpxopmā'ax xaptop, pa Topa te häpxopmā xaptop'ax tu' müg putup, puyī' xohii' pēnā'.

²⁷ 'Äte xa hām'äktux 'ämniy 'ihā', nūy xe' xuktux häupt 'ihā'. 'Äte 'äxop 'äp-xet pu hām'äktux, ha' 'äxop te hām'äktux ka'ok putup, puyī' xohii' yümmüg.

²⁸ Tikmū'ün yípkutuk hok. Yā 'äyin putex'ax, pa 'äkoxuk putex hok. 'Äpu Topa yípkutuk. Tute 'äyin nöä'ax xix 'äkoxuk, nūy kuxap hā mō'hap Hāmgäyägnäg Pet tu', ha' 'äxüy xuxi 'ohnäg.

²⁹ Putuxnäg ta manat, yā tayümak kutögnäg hā hāmenax, pa Topa te nööm xop putup pax, tu' pēnā max, pu hām tu tu nā hok, ha' xaxok 'ohnäg,

³⁰ tu 'äxop mō'äyäy xe'ëgnäg, tu mō'äxe kupix, nūy 'äxe xohix te xiy yümmüg, 'äp-tup pax tu'.

³¹ Yā Topa te mō'äyäy xe'ëgnäg, yīy 'äkuxänög hok!

Yeyox yümmüg hok 'äktux

³² —Tikmū'ün xohix te: "Ügmün yā Yeyox yōg," kaxiy, puyīy tikmū'ün xupax, kopxix 'Ätak Topa pu' yānān tu hām'äktux, nööm te pexkox tu' xip pu hām'äktux, hu: "Öhōm yōgnū!" Kaxiy.

³³ Pa tikmū'ün te' nöy xop keppa hām'äktux, hu: "Ügmün 'ä Jesus yōg'ah," kaxiy, kopxix 'Ätak Topa pu' yānān tu hām'äktux, yā yōg 'Ätak te pexkox tu' xip pu hām'äktux, hu: "Öhōm 'ap yōg'ah." Kaxiy.

Tute yäytukmī 'äktux

³⁴ —Ak nūn'ah, nūy 'ühep xop xohix kuxa māmmā'. 'Ämhok. Pak nūn, hām tuk nūn, pu tikmū'ün yäytukmī,

³⁵ xik nūn puk-tok pit xop yāy tak xop mütik yäytukmī, xik nūn puk-tok hex xop yāy tut xop mütik yäytukmī, puk-tok xetut xop yāy yípxox mūk tut mütik yäytukmī.

³⁶ Yā tikmū'ün te yāy xape hā' puknōg, 'ügāy tu'.

³⁷ —Tikmū'ün te' tak putup pax hāmāxap, pe' tut putup pax hāmāxap, tuk-nāy tuk putup, puxix 'ügmütik tu häpkumep hok. Ha tikmū'ün tek-tok pit putup hāmāxap, pektok hex putup hāmāxap, tuk-nāy tuk putup, puxix 'ügmütik tu häpkumep hok.

³⁸ Pa tikmū'ün tek putup hāmāxap, nūy 'ügmütik xok, puxix 'ügmütik tu häpkumep mō kuma mög.

³⁹ Tikmū'ün xok 'ohnäg putup, puxix tu xok, ha tikmū'ün te Topa tu' xok, puxix tu hi mökuma' mög.

Topa te häpxopmā max hā' yānān

⁴⁰ —Tikmū'ün te 'äp-tup, puxix 'ükputup, ha Topap-tup kamah, nööm te nügkutnāhā'.

⁴¹ Tikmū'ün te Topa yōg nū'kutnā'ax putup, Topa te nū'kutnāhā' puyīy yāy pupi hām'äktux, puxix pexkox yōg häpxop pop, nū'kutnā'ax mütik pop putup. Ha tikmū'ün te tik max putup, 'ümax hah, yā tik max xop mütik pop putup pexkox yōg häpxop.

⁴² —Üxaxok hok: Tikmū'ün te Topa yōg tik kutögnäg pu kōnäg tat, puyīy xo'op, tu' tat tik tek mütik mög hah, puxix pexkox yōg häpxop pop xe'e. Tu ta tu'kux.

11

Yoām nööm tep-tox pix te Yeyox ha mō tik pok

¹ Tu hām'äktux kux, tu yāy yōg tik xop pu' xat kux, tu ta' mōg Yeyox, nūy hāmyümmügä', nūy kōmēn xohix yīkagnāg hā hām'äktux.

² Ha ta' xip Yoām kanet kopah, Yoām nööm tep-tox pix, tu Kunnix 'äpak, hu yāy yōg tik xop mō'pok,

³ pu Yeyox yīkopit, hu:

"Ok 'ämün yā Topa yōg yäykutnā'ax xe'e', pe tik nöy nūn? Kaxiy.

⁴ Ha Yeyox te:

—Putpu mög, nūy Yoām pu hām'äktux, nūy häpxopmā'ax ka'ok xe'ëgnäg 'äktux, 'äte nööm häpxopmāhā'. Yā 'äxop te' pēnāhā', tu' xupak.

⁵ Hām'äktux te kaxiy: Tikmū'ün pa hok te hāmpenä max, xix häpkumep hok xop te häpkumep, xix yāy xax kunut xop xax tup, xix hām'äpak hok xop te hām'äpak max, xi' xakix xop te putpu' hi', xi' hok xop te hām'äpak max'ax 'äpak.

⁶ Yā tikmū'ün kuxa hittup, nööm kuxa yūm ka'ok 'ügkopah, tuk yíkopit 'ohnäg. Kaxiy.

⁷ Ha Yoām yōg tik xop mōg, 'lhā Yeyox te tikmū'ün pu Yoām 'äktux, hu:

—'Ämōg hām panip xexka hah, nūy Yoām pēnā'. Tep-tep pēnāhā? 'Ok mītkup pēnāhā', 'ämuh te nōm mahap?

⁸ Tep-tep pēnāhā? 'Ok pēnāhā tik te topixxax max tat? Ämhok! Üptexop mūn te mīptut xexka tu' pip.

⁹ 'Äpu, 'äyīy: Xatep-tep pēnāhā? 'Ok pēnāhā tik te Topa pupi hām'äktux? Hamūn! 'Äte xa hāpxe'e 'äktux: Yoām te Topa pupi hām'äktux xe'e'.

¹⁰ Yā Topa yōg tappet te Yoām 'äktux, yā Topa te Yoām 'äktux, hu: "Äte mō tik kutnāhā", 'äte nōm mō'kutnāp-tup 'äkeppah, nūy 'ōg putat maxnāi!" Kaxīy.

¹¹ 'Äte xa hāpxe'e 'äktux: Tik xop hittap yā' xexka miax, ha ta Yoām xexka xe'e'. Pāyā tikmū'ün yīpkox pip xop xexka xe'e'gnāg.

¹² Hōmā Yoām te Topa yōg hām'äktux 'äktux, xix hōnhā', ha tikmū'ün te hāpxopmā xe'e'gnāg, Topa te' ka'ogā hah, ha' yīpkox pip.

¹³ Yā tik xop te Topa pupi hām'äktux xohix te hām'äktux, tu Topa te tikmū'ün xat 'äktux, ha Mōyyex yōg xat'ax te' xuktux kamah.

¹⁴ Ha Topa yōg tappet te mōnāyxop hittap 'Enit 'äktux, yā Topa pupi hām'äktux nō'om, yā Yoām xix 'Enit te yāy putuk, Topa te nōm nū'pok hah.

¹⁵ 'Äyīpkox pi', nūy hām'āpax.

¹⁶ —Hōnhā tikmū'ün tep-tep putuk? Tute kakxop putuk. Kakxop te hāmmuhnōg tu' mām, ha yā' yīy ka'ok 'ünöy xop pu', hu:

¹⁷ "Ügnū' äte kāyāhā", yāyta'ax kāyā putuk, pa' 'äxop te hāmyā 'ohnāg. Ha ta kāyāhā nō'äpkot kāyā'ax putuk, pa' 'äxop pota 'ohnāg." Kaxīy.

¹⁸ Kaxīy Yoām tep-tox pix, tu' xit hok, xix xupyāg xo'op hok, ha' xohix te: "Yāmīy kummuk te nōm kopa' xip." Kaxīy. Pāyā' koit.

¹⁹ Hak mūn Tikmū'ün Kutoł, tuk nūn, tuk xit xi' xo'op, ha' xohix te: "Pēnā!" 'Öhōm xit xexka nām, xi' xo'op xexka nām, tu tik kummuk hā' xape, xix nōm xop te gohet pupi tayūmak pop hā' xape," kaxīy. 'Ok max, pe' kummuk nō'om? Xate' yōg hāpxopmā'ax kopit, hu' yūmmūg. Ükux. Kaxīy.

Kōmēn yōg tikmū'ün kuxa mām 'ohnāg

²⁰ Tu ta xe kōmēn yōg tikmū'ün 'äktux kummuk, ha kōmēn yōg tikmū'ün te hāpxopmā' ka'ok xe'e'gnāg pēnāhā', tikmū'ün puxet te nōm mīy hok, pāyā hāpkummuk mīy kux 'ohnāg, tu yāyhāhup 'ohnāg. Yīy Yeyox te:

²¹ —Kōmēn Konāy yōg tikmū'ün xūy putup, xix kōmēn Metxax yōg tikmū'ün xūy putup. Tute hāpxopmā' ka'ok xe'e'gnāg pēnāhā', tikmū'ün puxet te nōm mīy hok, ha yāyhāhup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy kux. Pax pu

kōmēn hittap Tinok yōg tikmū'ün pēnā', pax pu kōmēn hittap Xinōm yōg tikmū'ün pēnā', puxix yāyhāhup, nūy xagok hā mō'tat, tu putok nū'xok yāy putox yīmū', puyī' xohix yāyhāhup yūmmūg.

²² Äte xa hāpxe'e 'äktux, 'üxaxok hok: 'Ämnīy 'üm mō'nāp-tup 'lhā Topa te' hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit, tu kōmēn hittap Tinok yōg tikmū'ün kuxa kap-tup, xix kōmēn hittap Xinōm yōg tikmū'ün kuxa kap-tup, pāyā kōmēn Konāy yōg tikmū'ün kuxa ka 'ohnāg, xix kōmēn Metxax yōg tikmū'ün kuxa ka 'ohnāg.

²³ Ha Kapānān yōg tikmū'ün te hāmpē'paxex, hu: "Ügmūg mōg pexkox hah." Kaxīy. Pāyā' mōg 'ohnāg. Yā Hāmgāyāgnāg Pet ha' mōg. Tu hāpxopmā'ax ka'ok xe'e'gnāg pēnāhā', tikmū'ün puxet te nōm mīy hok, pāyā' kuxa mām 'ohnāg. Pax pu Xonōm yōg tikmū'ün hittap pēnā', puxi' kuxa mām ka'ok, nūy kōmēn tu tu' pip nōmha.

²⁴ 'Üxaxok hok: 'Ämnīy 'üm mō'nāp-tup 'lhā Topa te' hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit, tu Xonōm yōg tikmū'ün kuxa kap-tup, pa Kapānān yōg tikmū'ün kuxa ka 'ohnāg. Ükux.

Tute tikmū'ün xapit pu tu' kuxa mām

²⁵ Ta xe Topa pu hām'äktux, hu:

—Ätak, 'ämūn yā pexkox hā 'äxuxyā!', xix hām xexka hā 'äxuxyā'! 'Ämax, tu tikmū'ün te hāmyūmmūg hok xop yūmmūgāhā', puyī' hāmyūmmūg, 'lhā tikmū'ün te hāmyūmmūg pu' xaptop, puyī' yūmmūg hok.

²⁶ Hamūn. Yā kaxīy xatep-tup. Kaxīy.

²⁷ Tu yāy yōg tik xop pu hām'äktux, hu:

—Yōgnū' Ätak te 'ä' popmāhā' hāpxop xohix. Yāk tak puxehnāg tek-tok yūmmūg, hak puxet te Ätak Topa yūmmūg, nūy tikmū'ün pu hāmyūmmūgā'.

²⁸ —Mā', 'üg ha nū', 'lhā 'ätekñōg, 'lhā 'ög hāpxop xak hā' tot hok, ha 'äte 'äkuxa yūmmāp-tup.

²⁹ Üg pe mōg, ü' xa hāmyūmmūgā', ügmūn yāg max, tu yāy kutōgnāg pekpaxex, yī' 'äkuxa yūm putup,

³⁰ ha 'äte 'äxat'ax, xayīy mīy, ha' ka'ok 'ohnāg yōg xat'ax, yīy 'äyīpkox xip, nūy yōgnū' hāpxop xak'ax tat, hap-tux 'ohnāg. Ükux. Kaxīy.

12

Yeyox te nit xap 'äktux

¹ Ämnīy xohik-tōgnāg nōg, 'lhā nit xap, ha Yeyox te hāpkumep, tu ta hāpxa xexka xak, ha xuxnāg xetox xap ta', ha tik xop te' pe' mōg, tu' xap mōy, nūy mā', 'üp-tup te' kix hah,

² ha Paniye xop te' pēnāhā', tu Yeyox pu hām'äktux, hu:

—Pēnā! 'Ög tik xop te xuxnāg ta xetox xap mōy, ha yūmū yōg xat'ax te' xat hok, pu' xut hok nit xap 'ihā'. Kaxīy.

³ Ha:

—'Ok mō'kupix Topa yōg tappet? Hōmā putup te mōnāyhop hittap Namix putex, ha putup te' kix tik te nū mūtik mōg,

⁴ yūy Topa pet xekxa hā' mōxakux, tu pām pop, nōm pām te Topa keppa' pip pop, tu' māhā', ha Topa te' xat hok, pu tikmū'ūn mā hok. Yā 'āmānex xop puxet te' mā'ax.

⁵ 'Ok mō'kupix hok xate'? Mōyyex te' xat, pu 'āmānex xop hām nit xap 'ihā', Topa pet xekxa kopa hāpxompmāhā', tu hāpxompmā max.

⁶ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa pet xekkah, pak mūn xekkah xe'ēgnāg.

⁷ 'A 'āxop te hāmyūmmūg'ah, tu Topa yōg tappet mō'kupix, Ihā hāmyūmmūg 'ohnāg, ha: "Ātep-tup xa hāpxompmā max, pa hāpxop mō'hap'ax 'uyly hax 'ātep-tup nōg." Kaxīy. Pax xa 'āxop nōm hām'āktux'ax yūmmūg, puxix yōg tik xop 'ūhitop kopit 'ohnāg.

⁸ Yākmūn Tikmū'ūn Kutok, tu nit xap hāk xuxyā kamah. 'Ukux. Kaxīy.

Tik yīm niā hittupmāhā'

⁹ Tu ta' mōg, tu Topa pet ha' mōg,

¹⁰ pa tik xip, tu' yīm niā', ha tikmū'ūn te Yeyox yōg hāpxompmā'ax kopit putup, nūy kupeh, nūy nit xap 'ihā hām hā' kupeh, hu' yikopit, hu:

—'Ok yūmū yōg xat'ax te' xat, 'ok pe' xat hok, 'ūhittupmā nit xap hā? Kaxīy.

¹¹ Ha:

—Tikmū'ūn yōg kahnēn puxet, tu nit xap 'ihā hāpkox kopa' nāhā', puxix tik xut, mō'ka'ok,

¹² ha kahnēn kutōgnāg yā manat, ta tikmū'ūn xekkah, Topa te mō'yāy xe'ēgnāg, tu te takat putuk. Yī yūmū yōg xat'ax te' xat 'ū yūmūg nōy hā tehet nit xap 'ihā'. Kaxīy.

¹³ Tu tik yīm niā pu hām'āktux, hu:

—'hu:

—'Āyīm koa! Kaxīy

Ha' koa', tu' hittup, ha' yīm te' yīm nōy putuk.

¹⁴ Yī ta' mōg Paniye xop, tu yāy mūtik hām'āktux, Yeyox putex putup tu'.

Topa te yāy tik yāykutnāhā'

¹⁵ Ha Yeyox te hāmyūmmūg, hu ta' mōg, ha tikmū'ūn te' pe' mōg, ha' pakut xop xohix hittupmāhā',

¹⁶ tu' xat, pu tikmū'ūn nōy pu' xuktux hok, nūy Yeyox 'āktux hok.

¹⁷ Hōmā 'lyait te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', pu tikmū'ūn mō'kupix, ha Yeyox 'āktux, yīy:

¹⁸ —Topa te hām'āktux, hu: "Āte nūhū tik yāykutnāhā', nūy mō'kutnā', tu mō'yāy xe'ēgnāg, hāk kuxa hittupmāhā'.

'Ügkoxuk te nōm kopa' xip putup, nūy 'ūgmūn 'āktux,

pu yōgnū putat 'āktux 'ūhep xop xohix pu', tu hāpxe'e 'āktux putup.

¹⁹ Tu hām'āktux hā' nōy yānān putup 'ohnāg, tu' yīy ka'ok putup 'ohnāg, tu kōmēn yōg putat hā hām'āktux 'āhīynāg putup'ah.

²⁰ Tu tikmū'ūn hok xop kuxa kap-tup, tu' pu'ūgnāg xop mō'nīynām putup, puyīy tu ka'ok,

tu hāpxompmā ka'ok putup, nūy tikmū'ūn pu hāmmxnā mō'kuma' mōg.

²¹ Ha' hep xohix xop kuxa mām ka'ok 'ūkopah, tu hāmmxap hip."

'Ukux. Kaxīy.

Yeyox xix Meyemo

²² Ha ta' xip tik pa hok, ha' mōgāhā Yeyox hah, ha' yīy hok kamah, yā yāmīy kummuk te tik kopa' xip. Yeyox te' hittupmāhā', ha hāmpēnāhā', tu hām'āktux.

²³ Ha tikmū'ūn xohix kuxānōg, tu' yīkopit, hu:

—'Ok nū tik mōnāyhop Namix hā' mōkputox? Kaxīy.

²⁴ Ha Paniye xop te' xupak, tu:

—Meyemo te yāmīy xop xohix xat, tu Yeyox ka'ogāhā' pu yāmīy kummuk xop mōy. Kaxīy.

²⁵ Pa Yeyox te nōm xop te hāmpe'paxex yūmmūg, hu:

—Hāpxexka yōg tikmū'ūn te yāytukmīy, puxix tu nōg, xi' xape xop nōg'ax, 'uyāytukmīy tu'.

²⁶ Pax pu Hāmgāyāgnāg xop yāytukmīy, tu yāy mōy, puxix tu nōg kamah.

²⁷ Āxop te: Meyemo te Yeyox ka'ogāhā' pu yāmīy kummuk mōy. Kaxīy. Xate' koit. 'U 'ūm te 'ōg tik xop ka'ogāhā' pu' mōy? 'A' Meyemo'ah. Ha kaxīy 'ūxohix te xate yā' koit yūmmūg.

²⁸ Pa Topa Koxuk tek ka'ogāhā' 'ū yāmīy mōy, xa 'āxop yūmmūg. Yā hōnhā Topa te tikmū'ūn xat nūnte'.

²⁹ —Tik 'ūm ka'ok xip, yīy tik te hāpxop hā' xupxet te' pet hā 'ā mō'nā'ah, nūy tu' xupxet. Pa tik ka'ok kīy, puxix hāpxop xohix hā tu xupxet, yīy 'āte Hāmgāyāgnāg kīy hāmāxap, nūy kūnāy tu yāmīy kummuk mōy tikmū'ūn kopah.

³⁰ —Tik tek mūtik mōg hok, puxik tukmīy. Ha ta tik te 'āhā te hok, puxik kummūgā',

³¹ yīy 'āte xa hām'āktux xe'e': Tikmū'ūn te Topa 'āktux kummuk, puxix Topa' xaxogā pu tu kux, pa timū'ūn te Topa Koxuk 'āktux kummuk, puxi' xaxogā 'ohnāg, pu tu xip.

³² Tikmū'ūn te Tikmū'ūn Kutok 'āktux kummuk, puxix Topa' xaxogā pu tu kux, pa tikmū'ūn te Topa Koxuk 'āktux kummuk, puxi' xaxogā 'ohnāg mō kuma' mōg.

Mípkup max xix m̄nta max

33 —Mípkup max te m̄nta ta max taha', ha ta mípkup kummuk te m̄nta ta kummuk taha', ȳy tikmū'ün te m̄nta p̄enâhā', tu' kup ȳummüg kamah, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk.

34 'Axop yā kâyā gây kutok xop! 'Akummuk, hu hâm'âktux kummuk. 'Ap hâm'âktux max ȳummüg'ah. Tik kuxa kummuk, puxix tik hâm'âktux kummuk, pa tik kuxa max, puxix tik hâm'âktux max.

35 Tikmū'ün max te' kuxa max tu hâmmax 'âktux, ha ta tikmū'ün kummuk te' kuxa kummuk tu hâpkummul 'âktux.

36 —'Ate xa hâpxe'e 'âktux: Topa yōg hâptup mō'nâp-tup, 'lhā Topa te tikmū'ün yōg hâpxompa'ax xohix kopit, tu' yōg hâm'âktux hitop kopit putup, 'ok pe yā' max, 'ok pe yā' kummuk.

37 Yā 'og hâm'âktux hâ Topa te 'âxop yōg hâpxompa'ax kopit putup, nûy ȳummüg, 'ok pe 'âmnax, 'ok pe 'âkummuk. Kaxîy.

Yoneo xexka xop te hâpxompa'ax ka'ok xe'ègnâg xak

38 Ha ta' pip tik te hâmyümmüg xop, tu Yeyox pu hâm'âktux, ha Paniyé xop 'ün te:

—'Ügmū'âte 'âp-tup xa hâpxompa' ka'ok xe'ègnâg, tikmū'ün te nôm mîy hok, 'ügmüg p̄enâ'. Kaxîy.

39 Ha:

—Hönhâ tikmū'ün kuxa kummuk, tu' mâm 'ohnâg Topa yōg hâm'âktux kopah. 'Âxop te hâpxompa'ax ka'ok xe'ègnâg xak, 'a' mîy 'âtep-tup'ah. 'Âxop te Topa yōg tappet mō'kupix, ha tik hittap Yōn 'âktux, nôm te Topa pupi hâm'âktux, ȳy 'âxop te mōnây xop Yōn yōg hâpxompa'ax puxet p̄enâp-tup.

40 Yōn te mâm xexka tex kopa' xip, tu 'âmnây tikoxyuk hâ' kopa' xip, ha kaxîy 'ügmüñ te hâpkox kopak xip putup, yâk mûn Tikmū'ün Kutok, tu 'âmnây tikoxyuk hâ hâpkox kopak xip putup.

41 Topa yōg hâptup mō'nâp-tup, 'lhā Topa te' hep xop xohix yōg hâpxompa'ax kopit, ha Nîn yōg tikmū'ün te 'âxop 'âktux'ax kummuk. Yâ nôm te Yōn yōg hâm'âktux'ax 'âpak, tu' yîpkox pip, tu yâyhâhup, nûy kuxyâ hâpxompa'ax kummuk, ha Yōn 'ük-tôgnâg, ha tak mûn xexkah, pa xate yâyhâhup 'ohnâg.

42 Topa yōg hâptup mō'nâp-tup, 'lhâ hâpxexka Xamah yōg 'ün tu yok, nôm te hâpxexka yōg tikmū'ün hittap xat, tu' yok putup, nûy 'âxop kummuk 'âktux. Yâ hâptox tu' nûn, nûy tik te' xat'ax hittap Xanomâm p̄enâ', ha ta Xanomâm 'ük-tôgnâg, ha tak mûn xexkah.

Yâmîy kummuk te put pu' mōg

43 —Yâmîy kummuk te tikmū'ün 'ün kopa' xip, tu' nîm, tu hâm panip ha' mōg, tu' xak, nûy ta pihi'. 'Üxip hok,

44 puxix tute: "Ükpet ha putpu'k mōg." Kaxîy. Tu' mōg, tu mōktu tikmū'ün tu' xupep, tu' mō'nâhâ', ha' hok yûm, ha hâpkunut xit, ha mōktu yâ' max,

45 ha xe' mōg, tu yâmîy kummuk xop nôy xânhâ pu nû mûtik mōg, tu' tihî, yîy tikmū'ün xûy xexkah. Ha kaxîy nôm tikmū'ün kummuk xûy'ax nômhâ. Kaxîy.

Yeyox xape nuñ

46 Tu hâm'âktux ha ta' tut nûn, xi' taknôy xop nûn, tu hâptopa' pip, tu' xak, nûy Yeyox mûtik hâm'âktux,

47 yîy tik te Yeyox pu hâm'âktux, hu:

—Pêñâ! 'Atut xix 'âtaknôy xop te hâptopa' pip, nûy 'âmûtik hâm'âktux. Kaxîy.

48 Ha:

—Pi'yâk tut? Pi'yâk taknôy xik hex? Kaxîy.

49 Tu tikmū'ün te yây mûtik hâpkumep xop pêñâhâ', tu' yîm xix, tu:

—Pêñâ! Nû xop yâk tut, xik taknôy xop xe'e'!

50 Yâ tikmū'ün xohix te 'Âtak Topa pu' yîpkox pip, nôm te pexkox tu' xip, puxix yâk xape, tuk taknôy, xik hex, xik tut. Kaxîy.

13*Tik te hâpxop xap xok*

1 Hâpxip kutôgnâg 'lhâ Yeyox mōg hâptopa', tu kônâg xexka ha' mōg, tu ta' mōg tu mōktu hâpkux tu' xupep, tu' yûm, tu tikmū'ün yûmmügâhâ', ha tikmū'ün te' xakot, nûy xupax:

2 Yâ' xohix xexkah, yîy Yeyox te mîpkox hâ mō'nâhâ', tu mîpkox te kônâg yîm'ü mōg, ha mōktu mō'nâhâ', tu' yûm, ha tikmû'ün te yâykote' pip, tu' xakot hâpkux tu',

3 ha Yeyox te hâm'âktux'ax hâ hâmyümmügâhâ', nûy Topa yōg hâpxompa'ax yûmmügâ', hu:

—Tik mōg, nûy hâpxop xap xok,

4 tu hâpxa xexka tu' xok, ha' yâg te putat yîka te tu' nâhâ', ha putuxnâg te' mânâm, ha' nôg.

5 Ha ta' yâg nôy te mîkax xap tu' nâhâ', ha hâm xet kutôgnâg, tu mîkax xap yîm'ü pip, ha' xap xokax mō'ka'ok,

6 ha mâyôñ xupep, tu' nakgâhâ', 'üyîpxatit kutôgnâg pip tu' nakgâhâ',

7 ha ta' yâg nôy te mîmyâm xop kopa' nâhâ', tu' tuk mîmyâm xop mûtik, pa' xupep 'ohnâg, mîmyâm kopa' pip tu', ha' nôg.

8 Ha ta' yâg te hâm max tu' nâhâ', hu' tuk max, tu mōktu xexkah, tu' xap xohix xexka popmâhâ', yâ' xap puxet te 30 popmâhâ', ha ta' xap nôy te 60 popmâhâ', ha ta' xap nôy te 100 popmâhâ', 'Ükux. Kaxîy.

9 Tu xe hâm'âktux, hu:

—'Üg 'âpax, xa' 'âyîpkox pi'. Kaxîy.

Teuptu hâm'âktux'ax hâ hâmyümmügâhâ'?

¹⁰ Ha tikmū'ün te Yeyox mütik hāpkumep, tu' nūn, tu nūktu Yeyox yīka' pip, tu' yīkopit, tu:

—Teptu xate hām'āktux'ax hā tikmū'ün nōy pu hāmyūmmūgāhā? Kaxīy.

¹¹ Ha:

—Topa te 'āxop pu hāmyūmmūgāhā', xayīy hāmyūmmūg. 'Ap nōy xop pu' xuktux'ah, tu yāy yōg tikmū'ün xat, pa tikmū'ün nōy te pexkox yōg hāpxopmā'ax yūmmūg'ah, yīy hām'āktux'ax hā 'āte hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā'.

¹² Yā 'āxop te hāmyūmmūg tap, yīy xa 'ā 'üm yūmmūgāp-tup, ha mōktu hāmyūmmūg xexkah, ha tikmū'ün te hāmyūmmūg hok, tu hāpxakok putup, tu mōktu hāmyūmmūg 'ohnāg.

¹³ Yīy 'āte hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā' nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā'. Yā pa mām, pāyā' pēnā 'ohnāg, tu hām'āktux'ax 'āpāk, pāyā' yūmmūg 'ohnāg.

¹⁴ Yīy tik hittap Tyaít te Topa pupi hām'āktux, tu:

"Āxop te hām'āpak, pāyā' a hām 'üm 'āpāk 'ohnāg,

tu' pēnāhā', pāyā hām 'üm pēnā 'ohnāg.

¹⁵ Yā tikmū'ün putox ka'ok, tu mō'yā yīpkox yūnnīn, nūy hām'āpak hok, xi' pa kīy ka'ok, nūy hāmpēnā hok, ka hāmyūmmūg, xix yāyhāhup, ka Topa yōg putat hā' mōg 'uheheh.

Yā 'āte nōn hittupmā'ax, pāyāp-tup nōg.

Yā Topa te' xuktux tap." Kaxīy.

¹⁶ Tu xe hām'āktux, hu:

—Pa 'āxop kuxa hittup xop, hāmpēnā max tu', xix hām'āpak max tu'!

¹⁷ 'Uxaxok hok: Tik xop te Topa pupi hām'āktux, pu tikmū'ün yūmmūgā', tu' xak, nūy pexkox yōg hāpxop pēnā', 'āxop te nōm pēnāhā nōmhā, xix Topa yōg tikmū'ün punethok te' xak, nūy pēnā', nūy xupax, pāyā' pēnā 'ohnāg, xi' xupak 'ohnāg.

Yeyox te hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā'

¹⁸ Yīy 'üg 'üm 'āpax, nūy yōg hām'āktux 'üm yūmmūg max, nūy yōg hāpxopmā'ax yūmmūg.

¹⁹ Hāpxop xap te putat kuxyā' nāhā', ha kaxīy tikmū'ün te yōg hām'āktux'ax 'āpāk, ha 'āte Topa te tikmū'ün xak'ax 'āktux, ha' xupak, pa hāmyūmmūg 'ohnāg. Hāmgāyāgnāg nūn, tu yōg hām'āktux xaxogāhā', pu tikmū'ün yīpkox pip hok.

²⁰ Ha ta hāpxop xap yāg te mīkax xap tu' nāhā', ha kaxīy tikmū'ün te hām'āktux'ax 'āpāk, tu' kuxa hittup.

²¹ Pa hāpxip kutōgnāg 'Thā' xūy, ha' gāy xop te' kummugāhā', yīy Topa yōg hām'āktux'ax xaxok mō'ka'ok, 'ūkuxa yūm pu'uk tu'.

²² Ha ta' yāg nōy te mīmyām xox xop kopa' nāhā', ha kaxīy tikmū'ün te hām'āktux 'āpāk, pa hāpxip kutōgnāg 'Thā' yākuxop punethok,

ha tayūmak nōg, ha hām'āktux xaxok, ha' nōg.

²³ Ha' yāg nōy te hām max tu' nāhā', ha kaxīy tikmū'ün te hām'āktux'ax 'āpāk, tu hāmyūmmūg, tu' yīpkox pip, tu Topa yōg putat hā' mōg kuma' mōg. Tu ta tu' kux.

²⁴ Tu xe hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', hu:

—Tik te hāpxop xap xuxnāg xetox xok, ha kaxīy Topa te yāy yōg tikmū'ün xat.

²⁵ Āmnīy 'üm 'ihā' nūn tik gāy, tu' xap kummuk xok hāpxop xap max kotīnnāhā', tu' xok kux, tu' mōg,

²⁶ ha' xap xokax, tu' tuk, ha mīxux kummuk punethok te nōm max kotīnnāhā',

²⁷ yīy kāmānat xop te hāpxa xexka xuxyā xānāhā', tu: "Yāyā', xate hāpxop xap max xok nūlhū hām tu'. Teptu' mām mīxux kummuk kamah?" Kaxīy.

²⁸ —Ha: "Yā tik gāy te' xap kummuk xok," kaxīy.

—Ha: "Xatek mū putup 'ū mōy?" kaxīy.

²⁹ —Ha: "Ümōy hok, pūyā' pi', ka hāpxop mōy kamah mīxux kummuk mūtik.

³⁰ Ütux hok pu tu' tuk, nūy mōy yā tu ta', 'Thā' 'āte' xat, pu mō' yāy pot, tu mīxux kummuk putyōn hāmāxap, nūy nō kuxap hā mō'xut, nūy xuxnāg ta xetox nūnnā', tuk pet kopa' xex." Tu ta tu' kux. Kaxīy.

Tute mōytat xap 'āktux

³¹ Tu xe hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', yā Topa te tikmū'ün xat,

—Hāpxop xap mōytat yāk-tīgnāg, ha tik te' xap xok hām kopah,

³² ha' xokax, tu' tuk tu mōktu yā' kup xexkah, ha putuxnāg xop te' mīmmāg tu' pet. Kaxīy Topa te tikmū'ün kutōgnāg xat hāmāxap, ha tikmū'ün nōy nā' mōg, tu mōktu tikmū'ün xohix te Topa pu' yīpkox pip. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

Pām yōg tokatogā'ax 'āktux

³³ Tu xe hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', hu:

—'Un te pām yōg tokatogā'ax paha', xix xuxnāg ta xetox xap kōnnōn, tu' yōg xox tix paha', nūy 'uyōg kānēy 3 tu nōm kanop, tu mōktu 'ūpohot, ha' tokatogā'ax te' mōmmāhā', ha kaxīy Topa te tikmū'ün kutōgnāg xat hāmāxap, ha' mōg, nūy nōy pu' xuktux, hak-hāy tu tikmū'ün xohix xexka xat. 'Ukux. Kaxīy.

Teptu Yeyox te hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā'

³⁴ Yā Yeyox te hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā' tikmū'ün pu', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax 'āktux, tu hām'āktux nōy hā' xuktux 'ohnāg.

³⁵ Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox te hāmyūmmūgāhā', yā Topa yōg tappet hittap

te' xuktux. Hōmā tik hittap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', tu Yeyox 'āktux, hu:

"Āte yāy pupi hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā'
nūy tikmū'ūn yūmmūgā',
nūy hāpxomā'ax hittap xop 'āktux,
yā hōmā Topa te hām xexka xohix mīx
hōnhā,
ha tikmū'ūn te nōm hāpxomā'ax ka'ok
yūmmūg 'ohnāg." Kaxīy

Yeyox te hām'āktux hā' yānān

³⁶ Ha ta Yeyox mōg, tu tikmū'ūn nīm, nūy
yāy xip'ax ha' mōg, ha tikmū'ūn te Yeyox
mūtik hāpkumep, tu' yīgāhā' mōg, tu' yīkopit,
hu:

—'Ūgmū'ā hām'āktux. Putep yūmmūgāhā
xate', Thā mīxux kummuk 'āktux? Kaxīy.

³⁷ Ha Yeyox te:

—'Ūgmū'ā Tikmū'ūn Kutok Pit, tu tik
putuk, nōm te hāpxop xap max xok,

³⁸ tu hāpxa xexka tu' xok, ha hām xexka
putuk, ha hāpxop xap max te tikmū'ūn max
putuk, Topa te nōm xat, ha mīxux kum-
muk te Hāmgāyāgnāg yōg tikmū'ūn kum-
muk putuk,

³⁹ ha tik gāy te Hāmgāyāgnāg mūn putuk.
Yā tikmū'ūn te hāpxop ta nūnnāhā', ha kaxīy
hām xexka nōg putup, Thā pexkox yōg
nū'pok xop nūn, nūy mō'pot.

⁴⁰ Kāmānat xop te mīxux kummuk mōy,
nūy kuxap kopa mō'pot, pu mō'xut, ha kaxīy
pexkox yōg nū'pok xop te hāpxomā' kum-
muk xop mōy putup, nūy kuxap xe'ēgnāg
kopa mō'pot.

⁴¹ 'Ūgmū'ā Tikmū'ūn Kutok, tu pexkox
yōg xop nū'pok putup, nūy tikmū'ūn
kummuk xeh ya'oma', 'üp-tup nōg tu', yā
mō'pot putup, pu tu pip hok, Thā 'āte yāy
yōg tikmū'ūn xat. Yā nōm kummuk xop
te' nōy pu hāpkummuk yūmmūgāhā'. Yā'
kummuk xop xohix te hāpxomā' kummuk
ya'oma'mōg,

⁴² nūy kuxap xe'ēgnāg kopa mō'pot. Tu
potap-tup, 'ūxūy xexka tu'.

⁴³ Ha Topa yōg tikmū'ūn xexkanāp-tup
xe'ēgnāg, māyōn putuk, tu' yōg 'Ātak Topa
mūtik pip putup pexkox tu'. 'Āxop te
hām'āpax, 'āpu 'āyīkox pi'. Kaxīy.

Tu hāpxop takat xexka 'āktux

⁴⁴ Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg
hāpxomā'ax yūmmūgā', hu:

—Tik te hāpxaha Thā hāpxop te takat xipihi
hāpkox kopah, tu xe' xaptop, tu' kuxa hitcup
xexkah, hu' mōg mō'ka'ok, tuyāy hāpxop
xohix hāmenex hāmāxap, nūy tayūmak
punethok pop, tuk-nāy tu hāpxa pa yāy pu'.
Ha kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux
'āpax, tuyāy yōg hāpxop xohix xaxok, 'ūhittup
tu', nūy Topa pu tu' yīpkox pi'. Ha kaxīy Topa
te yāy yōg tikmū'ūn xat. 'Ūkux.

Tute kupxat xap max 'āktux

⁴⁵ Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg
hāpxomā'ax yūmmūgā', nūy tu tikmū'ūn xat
'āktux, hu:

—Tik te' xap max pop, yā kupxat xap max
pop, nūy xe nōmenax, tayūmak xexka hā' nōy
yānān,

⁴⁶ tu nōm xap max xipihi', hu' mōg, tu
yāy yōg hāpxop xohix hāmenex, nūy tayūmak
xexka pop, nūy ta tu' xap max pa'. Ha kaxīy
tikmū'ūn te hāpxop xohix xaxok, nūy Topap-
xehnāg pu' yīpkox pi'. 'Ūkux.

Tute māpxamut 'āktux

⁴⁷ —Topa te hāpxomāhā', tuyāy yōg
tikmū'ūn xat hā kaxīy: Tikmū'ūn te
māpxamut kōnāg xexka kopah, tu mām
xohix pop,

⁴⁸ ha nū'xip Thā hāpkux ha' nūnnāhā', tu
hām tu' mām, nūy mām mō'pot. Tu' yīy max
ya'oma'mōg manax kopah, tu' yīy kummuk
ya'oma'mōg kōnāg kopah. Ha kaxīy Topa te'
hep xop xohix mō'pot putup,

⁴⁹ ha kaxīy mō'āgmūg xohix kux putup,
Thā pexkox nū'pok xop te' hep xop xohix
mō'pot,

⁵⁰ tu' yīy kummuk xop ya'oma' mō'pot,
tu kuxap xe'ēgnāg kopa mō'pot putup, ha
potap-tup, 'ūxūy xexka tu'. 'Ūkux. Kaxīy.

Tute hām'āktux xe'e 'āktux

⁵¹ Ha Yeyox te yāy yōg tikmū'ūn yīkopit,
hu:

—'Ok yūmmūg hāpxomā'ax 'āte xa' xuk-
tux? Kaxīy.

Ha:

—Yā 'āte' yūmmūg. Kaxīy.

⁵² Ha:

—Yā tik te hāmyūmmūg xop tek mūtik
hāpkumep, nūy 'Ūgmū'ā puxehnāg pu tu
yīpkox pi', puxix mīptut xuxyā putuk, tu
hāpxop kutut xex, yāy pet kopa' xex, xix
hāpxop tup xex, nūy kūnāy tu' mōy. Kaxīy.

Yeyox te kōmēn Nāyana tu' xip

⁵³ Tu hām'āktux kux, tu ta' mōg,

⁵⁴ tuyāy yōg kōmēn ha' mōg, tu' mōg tu
mōktu' xupep, tu Topa pet kopa tikmū'ūn
yūmmūgāhā', ha tikmū'ūn te hām'āpax, tu'
yēy, tu:

—'Ok hāmyūmmūg 'ūm 'ōhōm? Tute xīy
'ōhōm te hāpxomā'ka'ok xop xe'ēgnāg?

⁵⁵ Yā Yoye kutok, nōm te mīmpe mī'y'ax,
ha' tut Mānix, ha' taknōy xop yūmmū'āte'
yūmmūg. 'Ūxohix te: Tiak, xix Yoye, xix
Ximām, xix Yot.

⁵⁶ Yā' hex xop nūnte 'āti kamah. 'Ū
'ūm te Yeyox ka'ogāhā', pu hāpxomā'ka'ok
xe'ēgnāg? Yā tikmū'ūn puxet te' mī'y'ax.
'Intu'. Kaxīy.

⁵⁷ Tup-tup nōg, yīy Yeyox te:

—Tik te Topa pupi hām'āktux, yā hāpxexka
yōg tikmū'ūn xohix te' xexka 'āktux, pāyā

yāy xape xop tek-tōgnāg 'äktux, xix kōmēn yōg tikmū'ün tek-tōgnāg 'äktux kamah. Kaxīy.

⁵⁸ 'Ap hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg'ah, tikmū'ün 'üm kuxa mām 'ohnāg hah.

14

'Enot te Yoām putex, nōm tep-tox pix

¹Hāpxip 'ihā 'Enot te hāpxexka Ganinet yōg tikmū'ün hā gohenanok, tu nōm tikmū'ün xat, ha tikmū'ün te Yeyox 'äktux, ha 'Enot te' xupak,

²yīy kāmānat xop pu hām'äktux, hu:

—Hamūn! 'Öhōm yā Yoām, nōm tep-tox pix! Yā' xok, pa' putpu' hi', hu hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg nōmhā, tikmū'ün te nōm māy hok. Kaxīy.

³⁻⁴ Hōmā 'Enot te yāy taknōy Pīnip xetut mūg, ha' xuxet'ax 'Eñonit, ha Yoām te' mānōg pax, tu: "Yātya hok! Topa yōg xat'ax te' xat hok, pu yāy taknōy xetut mūy hok!" Kaxīy. Ha 'Enot gāy, 'üyāytap-tup tu', hu' xat, pu xonat xop Yoām mūy, ha' mūg, tu' yīm kīy, tu kanet ha mō'tat, ha' kopa' xip.

⁵ Yā 'Enot tep-tex putup, pa Yoneo yōg tikmū'ün yīpkutuk, tikmū'ün te Yoām 'äktux max hah, tu: "Öhōm te Topa pupi hām'äktux!" Kaxīy. Tu' xexka pe'paxex.

⁶ 'Āmnīy puxet 'ihā 'Enot te 'āmuk xexka mīy, nūy yāy yōg hāmyāxatamuk xohix hā' hittup, ha 'Eñonit kutox hex te hāmyāg, 'üxexka xop keppa' hāmyāg,

⁷ ha 'Enot tep-tup pax, hu hām'äktux xex, tu Topa 'äxet'ax 'äktux nūy hām'äktux xeh 'ütuk tup hex pu', hu:

—Topa tek yūmmūg, 'äte xa' hōm hāpxop xohix xatep-tup. Kaxīy.

⁸ Ha tukūm te' tut tu' xak, pu tu hāmyūmmūgā', ha' tut te hāmyūmmūgāhā', yīy putpu' nūn 'Enot keppah, tu:

—'Äte Yoām putox putup, tu nōm tat putup kānēy pet xax yīmū nōmhā'. Kaxīy.

⁹ Ha 'Enot kuxa hittup 'ohnāg, pāyā yāyāhālup, hām'äktux xex tu',

¹⁰ hu' xat, pu Yoām putox xax,

¹¹ ha' xak, tu kānēy pet xax yīmū yūm, tu' tuk tup hex pu' hōm, ha homi' tut pu' hōm.

¹² Ha Yoām yōg tik xop te' xokxax paha', tu' mōgāhā', tu mōkту nō hāpkot, tu hāpkot kux, 'ihā' mōg, nūy Yeyox pu' xuktux.

Yeyox te tikmū'ün xīnnāhā'

¹³ Ha' xupak, tu ta' mōg, tu mīpkox hā mō'nāhā', nūy kōnāg yīmū' mōg, tu yāp-xehnāg mōg, hām panip ha' mōg, tu mōkту' xupep, pa tikmū'ün te' yūmmūg, tuyāy pip'ax nīm, tu hāmnak hā' pe' mōg,

¹⁴ ha Yeyox te mīpkox mōkту' xupep, tu ta tikmū'ün pēnāhā', yā tikmū'ün xohix xexkah, ha' kuxa ka', tu' pakut xop hitupmāhā'.

¹⁵ Ha 'āmāxak 'ihā' yōg tik xop nūn, tu Yeyox pu hām'äktux, hu:

—Māyōn mog, ha hām panip tu yūmūg pip. 'Āpu tikmū'ün mō'pop, pu' xip tu xexka ha mōg, nūy tu' xit'ax pop kōmēn tu'. Kaxīy.

¹⁶ Pa Yeyox te:

—'A' mōg putup'ah. 'Āpu, nōmhā xīnnā'.

Kaxīy.

¹⁷ Ha:

—'Üxit'ax yāk-tōgnāg: yā pām te 5 pip, xix mām 2 mām. Kaxīy.

¹⁸ Ha:

—Paxnū'! Kaxīy.

¹⁹ Tu' xat pu tikmū'ün te mīxux yīmū' mām, tu pām pop, xix māhām, tu pexkox tu' pēnāhā', tu Topa pu hām'äktux, hu:

—'Āmax Topah. Xate tikmu'ün xohix pu' xit'ax popmāhā'. Yā' puxi'! Kaxīy.

Tu pām koxip, tuyāy yōg tik xop pu' popmāhā', ha tikmū'ün xohix xexka pu' popmāhā',

²⁰ha' māhā', tu nō hi ka'ok, pāyā' pip xit'ax punethok, yīy tik xop te manax hā' tat, tu mōkту manax te 12 nū' tihigāhā',

²¹ ha tikmū'ün xohix xexka te' māhā', tik xohix te 5.000 te' māhā', ha 'ün xit kamah, xix kakxop, pāyā' ap tikmū'ün te nōm mō'kupix'ah.

Yeyox te kōnāg xexka yīmū hāpkumep

²² Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yeyox te' xat, pu yāy yōg tik xop mīpkox hā mōxakux, nūy tu mōg hāmāxap, nūy kōnāg xexka xak, 'ihā Yeyox te tikmū'ün xat pu yāy pet ha mōg,

²³ ha' mōg, ha Yeyox te yīktix tu' mōg, tu mōkту yīmū' xip, tu Topa pu hām'äktux 'üp-xehnāg hā', ha mōkту yā'āmnīy, hap-xet xip,

²⁴ 'ihā mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, tu kōnāg xexka kote' xup, ha 'āmuuh ka'ok, tu kōnāg mahapnām, ha' mōg putux,

²⁵ ha hāptup 'ihā māyōn xupep putup, 'ihā Yeyox te kōnāg xexka yīmū hāpkumep,

²⁶ ha tik xop te' pēnāhā', tu' kuxānōg xexkah, tu:

—Yā' koxuk 'ōhōm! Kaxīy.

Tu' yīy ka'ok, 'ūkuxānōg tu',

²⁷ 'ihā Yeyox te:

—'Ākuxānōg hok! Yākmūn xe'e'!

'Ūkyāpkutuk hok! Kaxīy.

²⁸ Yīy Pet te:

—'Āmūn xe'e', 'āpuk xat, 'ū kōnāg xexka yīmū hāpkumep kamah, nūy 'āhakmōg! Kaxīy.

²⁹ Ha:

—Mā'! Kaxīy.

Ha' mōg, pa 'āmuuh gāy te mō'ko'uk,

³⁰ yīy Pet te' yīpkutuk, tu kōnāg hā mō'nā'ax, hu' yīy ka'ok tu:

—Yāyā', 'ūkxut! Kaxīy.

³¹ Hāpxip 'ohnāg 'ihā Yeyox yīm yok, tu Pet yīm tu' mūg, tu' xut, tu:

—'Ākuxa yūm pu'uk 'ūgkopah. Teptu 'ākuxa tek yīkopit, 'ākuxāñōg tu? Kaxīy.

³²Tu mīpkox hā' mōxakux, ha 'āmuuh kux,

³³ha tīk xop kuxa te' yēy, tu:

—'Āmūn yā Topak-tok xe'e! Kaxīy.

Yeyox te hāpxexka Gēnēyane tu hāpxopmā'ax

³⁴Tu kōñāg xexka xak, tu hāpkux tu'

mōxaha', tu hāpxexka Gēnēyane tu' mōxaha',

³⁵ha' yōg tikmū'ūn te Yeyox pēnāhā', tu' yūmmūg, tu' pakut xop xohix pu' xuktux, nōm te hāmhūmnāg tu' pip, ha' pakut xop nūnnāhā Yeyox hah,

³⁶tu' xak, pu tux hok, pu topixxax 'āpit. Ha tikmū'ūn te' xupit, hu' hittup.

15

Yeyox te mōñāyxop yōg hāpxopmā'ax 'āktux

¹Ha Paniye xop xix tik xop te hāmyūmmūg nūn, tu ta Yenoyanēn tu' nūn, nūy Yeyox mūtik hām'āktux, tu' yīkopit, hu:

²—Teptu 'ōg tik xexka xop te mōñāyxop yōg hāpxopmā'ax tat hok? 'Ap yāy yīm pix'ah, nūy kūñāy tu tu' xit, tu kaxīy mōñāyxop yōg hāpxopmā'ax tat 'ohnāg. Kaxīy.

³Ha:

—Teptu 'āxop te Topa yōg hām'āktux tu' āyīpkox hok, pa mōñāyxop yōg hām'āktux tu' āyīpkox pip?

⁴Yā Topa te: "Ög 'ātak pu 'āyīpkox pi', xix 'ātut pu'!" Kaxīy. Tu xe: "Pūyā tu xok tik te' tak 'āktux kummuk, xi' tut 'āktux kummuk." Kaxīy.

⁵Pa 'āxop te tikmū'ūn yūmmūgāhā', hu: "Tikmū'ūn 'ūm yōg tayūmak pip, tu' tak 'ūm hā tu te hok, xi' tut hā tu te hok, nūy Topa pu' hōm, puxix hāpxopmā' max,

⁶'ihā' tak, pe' tut hā te 'ohnāg. Kaxīy. Yā kaxīy 'āxop te Topa yōg hām'āktux putup nōg, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax tat.

⁷'Āpa mūn max, pāyā 'ākuxa mūn kummuk! Yā tik hittap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu 'āxop 'āktux, hu:

⁸"Topa te hām'āktux, tu tikmū'ūn 'āktux, hu: 'Nūhū tikmū'ūn tek mūn 'āktux max, pāyā' kuxa tek nūm pax.

⁹Tu yā hitop hā hām'āktux, nūy nūk-tetex 'ūgkeppah.

Yā Topa yōg hām'āktux xaxogāhā', nūy yāy yōg hām'āktux 'ūyāñān tu hāmyūmmūgā!' Kaxīy. Tu ta tu' kux." Kaxīy.

Yeyox te' kuxa kummuk 'āktux

¹⁰Tu xe tikmū'ūn xāñāhā', hu:

—'Ūg 'āpax, nūy hāmyūmmūg:

¹¹'Uxit'ax te tikmū'ūn kuxa kummugā 'ohnāg. 'Āmhok. Pa yāy yī'ax te' kuxa kummugāhā'. Kaxīy.

¹²Ha tik xop te nū mūtik hāpkumep, tu' nūn, tu' yīkāgnāg hā' pip, tu:

—Yāyā', 'ok xate hāmyūmmūg? Yā Paniye xop te 'ōg hām'āktux putup nōg, tu' gāy. Kaxīy.

¹³Ha:

—Yōgnū 'Ātak te pexkox tu' xip, tu mīxux puknōg xohix mōy putup, nōm xok 'ohnāg tu'.

¹⁴Pūyā' pi! 'Ōm te' pa hok xop putuk, tu' nōy mōgāp-tup, pāyā hāmpēnā 'ohnāg, hāmyūmmūg 'ohnāg tu', hu' pēnā hok nōy mōgā', puxi' pēnā hok 2 te hāpkox kopa nā'. Kaxīy.

¹⁵Ha Pet te:

—'Āpu hām'āktux 'ūgmū'a yūmmūgā'. Kaxīy.

¹⁶Ha:

—'Āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, tikmū'ūn nōy putuk.

¹⁷Hāpxop te' yīkox hā mō'nāhā', tu' tex ha' mōg, ha mōktu mō'yōn, ha' kux,

¹⁸pa' yī'ax te' kuxa kopa pip hāpxopmā'ax 'āktux, tu' kummugāhā',

¹⁹yā' kuxa kopa' pip hāpxopmā'ax te' nōy hā' xupxet, xi' nōy putex, xix hāpxopmā' kummugāhā', yā hāmpe'paxex kummuk te' xupxetnāhā', xi' koitnāhā', xi' kupexyāhā'.

²⁰Hā kaxīy 'ūkuxa kopa' pip hāpxopmā'ax te tikmū'ūn kummugāhā', pa tu yīm pix hok, nūy tu xit, yā hāpkumimugā 'ohnāg. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

Tu yā' ūn puknōg 'āktux

²¹Tu ta' mōg, tu kōmēn Tinok ha' mōg, xix kōmēn Xinōm ha' mōg,

²²ha hāpxexka Kāñā'āg yōg 'ūn xip, tu ta' nūn tu nūktu Yeyox yīka' xip, tu' yī'ka'ok, tu:

—Notot! Mōñāyxop Namix hā' āmōkputox xe'ēgnāg, tuk kuxa ka'! Yāmīy kummuk tek kutok hex kopa' xip, ha' xok putūnnāg. Kaxīy.

²³Ha Yeyox yī' 'ohnāg, yī' tik xop te' yīka' nūn, tu:

—'Āpu' xat, pu mōg. Yak mūk pe' nūn, tu' yī'ka'ok! Kaxīy.

²⁴Ha:

—Topa te nūgkutnāhā 'Iyaet yōg tikmū'ūn puxehnāg hah, nūy nōm tikmū'ūn xaxok xop xax. Kaxīy.

²⁵Ha 'ūn te' kopaxux hā' nāhā' Yeyox kep-pah, tu:

—Notot, 'āhā' 'ātehet! Kaxīy.

²⁶Ha:

—'A' max'ah 'ūk-tok yōg xit'ax xut, nūy kokex pu mō'yōn. Kaxīy.

²⁷Ha 'ūn te:

—Hamūn. 'Ap koit'ah, pāyā pāmnāg te hām tu' nāhā', 'thā kakxop xit, puxix kokex mā'. Kaxīy.

²⁸Ha:

—Xok 'ūm, 'ākuxa yūm ka'ok xexka 'ūgkopah. Pūyā Topa' mīy xate nōm putup. Kaxīy.

Häpxip 'ohnāg 'lhā kakxop hex hittup.

Yeyox te tikmū'ün punethok hittupmähā'

²⁹ Ha ta' mōg Yeyox, tu kōnāg xexka Gäninet ha' mōg, tu mōktu yīktix tu mō'kanñ, tu' yūm,

³⁰ ha tikmū'ün punethok te häpkumep hok xop nūnnähā', xi' pa hok xop, xi' yī hok xop, xi' pakut xop xohix nūnnähā', tu Yeyox keppa nū'xok, ha' xohix hittupmähā'.

³¹ Ha tikmū'ün te' yēy, 'lhā häpkumep hok xop te häpkumep, xi' pa hok xop te hämpēnähā', xi' yī hok xop te hām'āktux, ha tikmū'ün te Topa pu hām'āktux, hu:

—Topah, yā 'āmax, 'āmūn yā 'Iyaet yōg Topah, tu tikmū'ün hittupmähā'. Kaxīy.

³² Yeyox te yāy yōg tik xop xānähā', tu:

—'Āte tikmū'ün kuxxa ka'. Yā' pip 'āmnīy tikoxyuk hā, 'ap häpxop 'ün pip'ah, puyī' mā'. 'Āte' xat putup'ah, pu mōg, ka puāthaat'kopa' xakux, 'ūpu'uk tu'. Kaxīy.

³³ Ha:

—Piyā' xip 'ūxit'ax xohix, puyīf tikmū'ün xohix xīnnā'? Yā kōmēn tu häptox tu' pip. Kaxīy.

³⁴ Ha:

—'Ög pām xohix te xīy? Kaxīy. Ha: —Pām xohix te 7, xix māhām. Kaxīy.

³⁵ Ha Yeyox te tikmū'ün xat, pu hām tu' māhām, ha' mām,

³⁶ ha pām pop, xix māhām, tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Topah, yā 'āmax. Xatek mū'ā 'ūkxit'ax punethok hōm. Yā' puxi'. Kaxīy.

Tu pām koxip xix māhām, tu tik xop pu' popmähā', pu tu tikmū'ün xohix pu' nīm.

³⁷ Ha' xohix te' māhā', tu' hi'ka'ok. Yā' pip pām punethok, yīf tik xop te' xuk manax xohix te 7 kopah, ha nū' tihi'.

³⁸ Yā tik xop te' māhā', 'ūxohix te 4.000, ha' 'ün te' māhā kāmah, xix kakxop, 'ap nōm xop mō'kupix'ah.

³⁹ Ha Yeyox te tikmū'ün xat pu mōg, ha' mōg, ha Yeyox te mīpkox hā mō'nāhā', tu kōnāg yīmū' mōg, tu mōktu häpxexka Māganāg tu' xuope.

16

Üxexka xop te häpxompa'ax ka'ok xe'ēgnāg xak

¹ Paniye tik xop xix Xanoxeo tik xop te Yeyox ha' mōg, nūy nū mūtik hām'āktux, nūy yīkopit, tu ta tu' xak pu pexkox yōg häpxompa' ka'ok xe'ēgnāg, tikmū'ün puxet te nōm mīy hok, pu' xexka xop hämyūmmūg, nūy Topa Yeyox ka'ogā' yūmmūg,

² pa Yeyox te:

—'Āmnīy hā' āxop te: "Häptup 'lhā' max. Yā hōnhā pexkox xax 'āta!" Kaxīy.

³ Tu häptup 'lhā pexkox pēnāhā', tu: "Tex tip-tup. Yā pexkox xax 'āta xim-nūy." Kaxīy.

'Āxop te pexkox pēnāhā', xayīf yūmmūg, pa hōnhā Topa te häpxompa' max xe'ēgnāg, ha' āxop te' pēnāhā', tu hāmyūmmūg 'ohnāg.

⁴ Hōnhā' kummuk tikmū'ün, tu' kuxa mām 'ohnāg. 'Āxop te häpxompa' ka'ok xe'ēgnāg xak, pa Yōn yōg häpxompa'ax puxehnāg pēnāp-tup. Kaxīy.

Tu' mōg, tu tikmū'ün nīm.

Yeyox te Paniye xop xix Xanoxeo xop āktux

⁵ Ha tik te nū mūtik häpkumep te mīpkox hā kōnāg yīmū' mōg, tu pām xaxok, tu' paxmōg 'ohnāg.

⁶ Ha Yeyox te:

—'Ög pa 'āti', nūy Paniye xop yōg pām yōg tokatogā'ax pa hok, xix Xanoxeo xop yōg. Kaxīy.

⁷ Ha tik xop te yāy mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, tu:

—Tu te' xuktux, yūmū'āte pām xaxok hah. Kaxīy.

⁸ Ha Yeyox te' xupak, tu' yīkopit, hu: Tep tu yāy tukmīy hām'āktux hā, pām xaxok tu'?' Ākuxa mām pu'uk!

⁹ 'Ok hämyūmmūg hok? 'Ok xaxok? Yā 'āte pām te 5 koxip, nūy tik xohix te 5.000 xīnnā',

¹⁰ xix 'āte' koxip pām te 7, nūy tik xohix te 4.000 xīnnā'. 'Ok xate' xaxok? Manax xohix te xīy nū' tihi' pām hā?

¹¹ 'Ok hämyūmmūg hok xate'? 'A pām 'āktux 'ohnāg. 'Ög pa 'āti', nūy Paniye xop xix Xanoxeo xop yōg tokatogā'ax pa hok! Kaxīy.

¹² Ha tik xop te hämyūmmūg. Yā Yeyox te Paniye xop yōg hämyūmmūgā'ax 'āktux, xix Xanoxeo yōg, tu pām xe' e 'āktux 'ohnāg.

Pet te Yeyox yā Kunnix 'āktux

¹³ Tu ta' mōg Yeyox, Pinip yōg kōmēn Xeyanet ha' mōg, tu' mōg tu mōktu kōmēn kūnāpa' xip, ha' pip tik xop te nū mūtik häpkumep xop, ha Yeyox te' yīkopit, hu:

—Tikmū'ün tep-tep 'āktux 'ā'? 'Ū 'ün Tikmū'ün Kutok? Kaxīy.

¹⁴ Ha:

—Tikmū'ün 'ün te: "Öhōm Yoām, nōm tep-tox pix," kaxīy, ha ta' nōy te: "Öhōm 'Enit," kaxīy, ha ta' nōy te: "Öhōm yā Yenemīn, 'ok pe tik nōy te Topa pupi hām'āktux," Kaxīy.

¹⁵ Ha:

—Xix 'āxop? 'Āxop tep-tep 'āktux? 'Ū 'ün 'ügmūn? Kaxīy.

¹⁶ Ha Xīmām Pet te:

—'Āmūn yā Kunnix, Topa yōg hämyūyutnā'ax, yā Topak-tok xe'ēgnāg! Kaxīy.

¹⁷ Ha:

—'Ākuxa hittup Xīmān, Yoām kutok. Yā tikmū'ün te xa nōm tup yūmmūgā 'ohnāg. 'Āmhok, pa 'Ātak Topa te pexkox tu' xip, tu xa hämyūmmūgāhā',

¹⁸ Yē' āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āmūn Pet, yā tīkmū'ūn yē'ax hā: Mīkaxxap. Kaxīy. Tīkmū'ūn te mīkaxxap yīmū' pet, nūy mīptut ka'ogā', ha kaxīy 'āte 'ōg hām'āktux'ax hā tīkmū'ūn kuxa māmmāhā', puyīy tīkmū'ūn kuxa mām' ka'ok xop nōy nā' mōg, tu mōktu yā' xohix xexkah, ha yāmīy kummuk xop xohix te' kuxyā 'ohnāg, yā' pip ka'ok, tu nōāp-tup 'ohnāg.

¹⁹ 'Āte xa pipkup mōhāmyīnnī'ax hōm putup, xayīy pexkox mō' yīnnī xi' xōn, xayīy Topa mūtik xat. Xate' tux hok pu mōnāy hām' xexka hā, hu ta kama mō'nā pexkox hā. Xate' tux hok puyīy mōtutnā hok hām' xexka hā, hu ta mō'nā hok kama pexkox hā. Kaxīy.

²⁰ Tu tik xop xat, puyīy tīkmū'ūn pu hām'āktux hok, puyīy Topa Yeyox yāykuñā yūmmūg hok.

Yeyox te yāy xok'ax 'āktux, xi' putpu' hi'ax 'āktux

²¹ Nōm'āmīny 'lhā Yeyox te hām'āktux xe'e', yūgōt tik xop pu hām'āktux xe'e', hu:

—'Ūgmōg Yenoyanēn tu', ha 'ōnte Yoneo xexka xop tek xūygāp-tup, xix 'āmānex xexka xop tek xūygāp-tup, xix tik te hāmyūmmūg xop tek xūygāp-tup. 'Ūkrox putup, ha 'āmīny tīkoxyūn nōg, 'lhā Topa tek hīnnāp-tup putpu'. Kaxīy.

²² Ha Pet te Yeyox xapit, tu' mōgāk-tōgnāg, nūy yā tup-xet hā hām'āktux, tu:

—Pūyā Topa 'ātux hok xa 'āxok hok! Kaxīy hok! Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te yōkānām, tu Pet mānōg, hu:

—Mōy, 'ūkxāmpa mōg, nūy 'āpep! Xate Hāmgāyāgnāg! Xatek putup 'ūxax Topa yōg putat. Xate hāmpe'āpaxex tīkmū'ūn putuk, pa Topa te hāmpe' paxex nōy. Kaxīy.

²⁴ Tu yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—Tīkmū'ūn 'ūgmōn mūtik hāpkumep putup, puxīx yāy pe tu paxex kutōgnāg, tu mōktu yā yāy putup'ax xaxok, kaxīy tute yāy yōg mīpkupnīx tat, nūy xūy, 'ūgmūn putuk, tuk mūn mūtik hāpkumep.

²⁵ Tīkmū'ūn te yāy xaxok hok, puxi' kuxa tu hi 'ohnāg, pāyā yāy xaxok pax, puxi' kuxa tu hip-tup mō kuma' mōg.

²⁶ 'Ok max tīkmū'ūn putexop, tu hām' xexka yōg tayūmak xohix xexka pop, pāyā' xok? 'A' max'ah. Yā' xok, tu tayūmak xohix xaxok, tu yā' hok xe'egnāg, ha tayūmak xohix te tīkmū'ūn putpu hīnnā hok.

²⁷ Yāk mūn Tīkmū'ūn Kutox, tuk nūn putup putpu', 'Ūkxexkap-tup 'Ātak Topa putuk, tu pexkox yōg nū'pok xop mūtik nūn putup, tu tīkmū'ūn xohix yōg hāpxomā'ax kopit putup, nūy yūmmūg, 'ok pe hāpxomā' max 'ok pe hāpxomā' kummuk.

²⁸ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tīkmū'ūn tihi', tu' xakix putup'ah 'lhāk nūn, 'ūgmūn yā Tīkmū'ūn Kutox, tuk nūn putpu', nūy 'ūhep xop xohix xat. 'Ūkux. Kaxīy.

17

Yeyox xix Mōyyex xix 'Enit

¹ Āmīny te 6 nōg, 'lhā Yeyox te Pet mōgāhā', xix Tiak, xix Yoām, pa' nōy xop mōgā hok, tu yīktix tox mō'kanīn, tu mōktu mōxaha',

² ha Yeyox tu' pēnāhā', ha' pa' te yāyhā yānām putuk, māyōn yānām putuk, ha' yōg topixxax te yāyhām-nok, kūyānām putuk.

³ Ha tik tīkoxyuk te mōnāyhop hittap Moyyex pēnāhā', xix mōnāyhop hittap 'Enit pēnāhā', ha Yeyox mūtik hām'āktux hā' nōy yānām.

⁴ Ha Pet te:

—Yāyā', yā' max yūmūg pip nūnte! 'Ok xate putup, 'ūnūnteh 'āte 'āpet 3 mīy? 'Āpet puxet, xi' nōy mōnāyhop Mōyyex pet puxet, xi' nōy mōnāyhop 'Enit pet puxet. Kaxīy.

⁵ Pet te hām'āktux, 'lhā hāmgōy xexka te kūyānām mō'nīy, ha ta Topa yīy, tu:

—'Ūhōm' 'Ūgkutok, 'āte 'ōm mō'yā xe'egnāg, hak kuxa hittupmāhā'. 'Ūxupax! Kaxīy.

⁶ Ha tik xop te Topa yīy'ax 'āpak, 'lhā' kuxānōg xexkah, tu hām' tu' xakux, ha' kuxa te' yēy,

⁷ ha Yeyox nūn, tu nōm hā' xupit, tu:

—'Āpu, 'āyok, 'ākuxānōg hok. Kaxīy.

⁸ Ha' yok, tu' yōkānām, tu hāmpēnāhā', tu Yeyox puxet pēnāhā'.

⁹ Ha' xat, pu yīktix tu yīxox, ha ta' mōg, 'lhā Yeyox te' xat pu tīkmū'ūn pu' xuktux hok. Yā' Yeyox te' putpu' hi, 'lhā yāy tik xop te hāpxomā'ax xohix 'āktux.

¹⁰ Yīy tik xop te' yīkopit, hu:

—Teptu tik xop te hāmyūmmūg te 'Enit 'āktux, tu nōm nūn putup hāmāxap 'āktux? Kaxīy.

¹¹ Ha:

—Hamūn. Mōnāyhop 'Enit nūn hāmāxap, nūy Topa yōg hāmyākyutnā'ax keppa mōg,

¹² pa' 'āte xa hāpxe'e 'āktux: Mōnāyhop 'Enit nūn tap, 'ap tīkmū'ūn te' yūmmūg'ah, tuk-te'xex kummuk, tu Tīkmū'ūn Kutox kute'xex kummuk putup kamah, hak xūy xekkap-tup. Kaxīy.

¹³ Yīy tik xop te hāmyūmmūg. Yā' Yeyox te Yoām 'āktux, nōm tep-tox pix.

Yeyox te tik kutox hittupmāhā'

¹⁴ Ta putpu' mōg tīkmū'ūn hah, tu' mōxaha', 'lhā tik te Yeyox ha' nūn, tu' kakak hā' nāhā',

¹⁵ tu:

—Yāyā', 'āpu xōnnū kuxa ka! 'Ūpakut, tu hām' tu' nāhā', xix kuxap kopa' nāhā', xix kōnāg kopa' nāhā', tu yāy pu xu'ux, ha yīkonop te' yīkox hā' xupep, 'ūyāy xax tu' xupep,

¹⁶ ha' nūnnāhā' 'ōg tik xop hah, pāyā' hit-tupmā' yūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te:

—'Āxop kummuk xop! 'Ākuxa mām 'ohnāg! Yā 'āmnīy xohix hā 'āte 'āxop hā' tot. Hām 'ūm hā' kux'ax? 'Āk-tok nūnnā'. Kaxīy. Ha' nūnnāhā'.

¹⁸ Ha Yeyox te' xat, ha yāmīy kummuk mōg, Thā tik tup hittup.

¹⁹ Ha tik xop te Yeyox yīka' nūn, tup-xet hā' pip, Thā' yīkopit, hu:

—Teptuk mū'āte yāmīy kummuk xut hok?

Kaxīy.

²⁰ Ha:

—'Ākuxa mām pu'uk, hu' xut hok. 'Ūxaxok hok: Tikmū'ūn kuxa mām kutōgnāg, mīpkup mōytat xap kutōgnāg putuk, puxi' xat, pu yīktiv mōg, nūy kōnāg xexka kopa yūm, hu' yūm'ax. Yā kaxīy 'āxop ka'ok, nūy hāpxopmā ka'ok xohix.

²¹ Topa mūtik hām'āktux pax, Thā xit hok, hu ta nū yāmīy kummuk papux. Kaxīy.

Yeyox te xe hām'āktux, tuyāy xok'ax 'āktux

²² Ha ta 'āmnīy 'ūm 'Thā nōm tik xop te yāy tu nū'nāhā hāpxexka Ganinet tu', ha Yeyox te:

—Timū'ūn te' gāyxop mōgāp-tup 'ūghah,

²³ hak putex putup, yāk mūn Tikmū'ūn Kutok. 'Āmnīy tikoxyuk nōg putup, Thāk hip-tup putpu'. Kaxīy.

Ha tik xop kuxa hittup 'ohnāg.

Yeyox te Topa pet tu pago

²⁴ Tu ta' mōg kōmēn Kapānān tu', Yeyox mūtik mōg, ha tik tīhi', tu Topa pet pupi tayūmak pop, tu Xīmām Pet yīkopit, hu:

—'Ok 'āxop xuxyā te Topa pet tu tayūmak hā pago? Kaxīy.

²⁵ Ha:

—Yā' pago. Kaxīy.

Tu mīptut hā mō'nāhā', Thā Yeyox te hām'āktux hāmāxap, hu:

—Xīmām, xatep-tep mūn pe'āpaxex? 'Ū 'ūm te gohet pu tayūmak hā pago? 'Ok pe tikmū'ūn, 'ok pe puknōg xop?

²⁶ Ha:

—Puknōg xop. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hamūn. Yī tikmū'ūn te pago hok,

²⁷ pa yūmū'āte tikmū'ūn gāyāp-tup'ah, yīy mōg, nūy māpxamut. Yā mām te māxap mō'xuk, puxi' yīkox tu' xut'ax tayūmak, nūy Topa pet tu tayūmak hā pago. Mōg, nūy yūmūg pupi pago. Kaxīy.

18

Piyā tik xexka nām?

¹ Tu hām'āktux kux, Thā tik xop nūn, tu Yeyox yīkopit, hu:

—'Ū 'ūm yā Topa yōg tikmū'ūn xat'ax, Thā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat? Kaxīy.

² Ha kakxop xānāhā', tu tik xop keppa' nūnnāhā',

³ tu:

—'Ūxaxok hok: 'Āxop kuxa te kakxop kuxa putuk hok, hu ta pexkox hā mōxakux 'ohnāg, Thā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat.

⁴ Topa yōg tikmū'ūn xe'e kuxa te kakxop kuxa putuk, tu yāy kutōgnāg pe'paxex, tu Topa pu' yīpkox pip, yā nū kakxop putuk.

⁵ Ha tikmū'ūn te kakxop putup, 'ūgmūn putup tu', kopxik xip nōm tikmū'ūn mūtik kamah.

Hāpkummuk mīy'ax hā' yāy pu hāpkummugāhā'

⁶ —Kakxop kuxa mām ka'ok 'ūgkopah, ha tikmū'ūn te' mōgāhā', nūy Topa yōg putat xax, puxix Topa te nōm tikmū'ūn kum-mugāp-tup 'ūyānān tu'. Yā' max māycox hīy, xix mīkaxxap putux, nūy nō kōnāg kox kopa nū'xok, puyīy tu xok.

⁷ Yā' kummuk tikmū'ūn te kakxop mōgā kummuk! Topa te nōm tikmū'ūn kum-mugāp-tup xe'e'!

⁸ —Pax xa 'āyīm 'ākummugā', xa hāpkummuk mīy, pax xa 'āpata 'ākummugā', xa hāpkummuk mīy, 'āpu kuyut, nūy xak, nūy putyōn. Yā' max pexkox hā mōnāy 'āyīm hok xix 'āpata hok hā. Pāyā' kummuk 'ūnōy te 'āxix kuxap kopah, ha 'āyīm 2, xix 'āpata 2. Yā nōm kuxap xok 'ohnāg.

⁹ Pax xa 'āpā 'ākummugā', xa hāpkummuk mīy, 'āpu' xut, nūy putyōn. Yā' max 'āpap-xet hā pexkox hā mōnāy, tu ta' kummuk 'āpa 2 hā Hāmgāyāgnāg Pet ha 'āmōg, ha 'āputyōn kuxap kopah. Yā nōm kuxap xok 'ohnāg.

Yeyox te kahnēn te yāyaxogāhā 'āktux

¹⁰ —'Ōg pa 'āti! Kakxop pe'āpaxex kutōgnāg hok. 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ūyōg nū'kutnā'ax te 'āmnīy xohix hā 'Ātak Topa keppa' xip pexkox tu'.

¹¹ Yāk mūn Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn, nūy tikmū'ūn kummuk xop xax, nūy pipi', puyīy tu kuxa hi xe'ēgnāg.

¹² —'Āxop tep-tep pe'āpaxex? Tikmū'ūn yōg kahnēn xohix te 100, ha ta kahnēn puxet te yāy xaxok. Putep mūn mīy'ax 'ūxuxyā'? Tu kahnēn te 99 nīm, nūy kahnēn puxet xax.

¹³ 'Āte xa xe hāpxe'e 'āktux: 'Ūxiipi', Thā xuxyā kuxa hittup xexka kahnēn puxet hā, tu' hittup kutōgnāg kahnēn te 99 hā.

¹⁴ Hā kaxīy 'Ātak Topa te pexkox tu' xip, tup-tup nōg, pu tikmū'ūn kutōgnāg yāy xaxok, kahnēn putuk, nūy hāpkummuk mīy.

¹⁵ —'Ānōy te xa hāpkummugāhā', 'āpu, mōg, nūy hāpkummugā'ax yūnmūgā'. 'Āp-xet hā mōg, nūy nū mūtik hām'āktux. 'Ānōy yīpkox pip, puxix 'āmān hā 'āxape 'ūxeheh.

¹⁶ 'Ānōy yīpkox hok, 'āpu mōg, 'ānōy puxet mūtik 'āmōg, nūy hāpkummugā'ax yūmmūgā', xa hām'āktux hā nōy yānān. Yā Topa tappet te: "Ok pe tikmū'ūn 2 tīhi", 'ok pe tikmū'ūn 3 tīhi', tu hām'āktux puxet, puxix tik pa te

häm̄ümmüg kopit max, tu nōm tikmū'ün häm̄äktux puxet hä' kopit max." Kaxīy.

¹⁷ Pa tikmū'ün yïpkox hok, 'äpu tikmū'ün kuxa mäm̄ ka'ok xop pu' xuktux. 'Ükuxa mäm̄ ka'ok xop pu' yïpkox hok, puxix 'öm̄ 'äxop hä' tu puknög, 'äyuhuk putuk, xix tik te gohet puknög pupi tayümak pop putuk, yä' puknög.

Tu' xat pu mÿy, xi' xat hok puyÿy mÿy hok

¹⁸ —Yiy 'äte xa häm̄äktux, hu: 'Äxop te' xat hok pu mÿy hok häm̄ xexka tu', puxix Topa' xat hok pu mÿy hok pexkox tu' kamah. 'Äxop te' xat pu mÿy, puxix Topa' xat pu mÿy kamah pexkox tu'.

¹⁹ —Äte kama xa häm̄äktux, hu: Xatix te Topa ta tu' xak pu häpxopmä', tup-tox puxet hä' xax, xix kuxap-xet hä' xax, puxix 'Atak Topa xip pexkox tu', tu häpxopmäp-tup xä'.

²⁰ Yä tikmū'ün 2 pe 3 te yäy tu' xakux, kopxiq xip nōm tikmū'ün mütit. Kaxīy.

Kämänat kummuk äktux

²¹ Ha ta Pet te Yeyox yïka' nüñ, tu:

—Yäyä', häpkummuk mÿy'ax xohix te xïy 'äte' xaxogä'ax, pu tu kux? Yäk taknöy tek kummugähä', tu xek kummugähä', tu möktu yä' xohix. Häm̄ 'üm hä' 'äte' xaxogä' kux'ax? 'Ok xaxogä'ax xohix te 7? Kaxīy.

²² Ha:

—Ämhok. 'Üxaxogä' 'üxohix te 7, tu xe xaxogä' 'üxohix te 7, tu' xe xaxogä', tu möktu xe xaxogä' te homi' 70, yä' xohix te 490 xate xaxogäp-tup.

²³ Yä Topa te' xat kaxīy, yïy 'äte xa häm̄ümmügä'ax, nüy Topa yôg häpxopmä'ax yümmügä', hu: Häpxexka yôg tik te' xat'ax, tu kämänat xop xänähä' pu nü', pu tayümak te ta nemén hä' pago,

²⁴ yïy kämänat puxet nünnähä', ha ta nemén tayümak xohix xexka punethok,

²⁵ pâyä' hok, 'ap xip'ah tayümak, yïy tik te' xat'ax te' xat pu nōm kämänat hämänenax, xi' xetut, xik-tok xop, xi' yôg häpxop xohix, pu tu' hok hä' häm̄, nüy tayümak xexka hä' yänän, nüy tu pago.

²⁶ Pa kämänat kopaxux hä' nähä', tu' xat'ax tu' xak, pu mÿy hok, tu: "Ügmün hä' tot, nüy 'üghip, 'ü'xa pago. Yä 'äte tayümak xohix xexka hä' xa pagop-tup. Kaxīy.

²⁷ —Ha' xat'ax te kämänat kuxa ka', tu te ta nemén'ax yôg tayümak xaxogähä', ha' mög,

²⁸ pa kämänat nöy pëñähä', 'ihä' mög, ha ta nemén tayümak kutögnäg te 10 'ünöy pu', yï' nöy mäykox mög, tu' nuhuk, tu: "Höhnä' 'ä' pago. 'Äte höhnä' yäy yôg tayümak putup!" Kaxīy.

²⁹ —Ha' nöy te' kopaxux hä' nähä', tu tu' xak, hu: "Ügmün hä' tot, nüy 'üghip, xa pago, yä 'äte xa tayümak xohix hä' pagop-tup." Kaxīy

³⁰ —Pap-tup nög, tu' mög, tu kanet hä mö'tat, tu' kopa' xix, puyÿy tayümak xohix hä' pago.

³¹ Ha ta kämänat xop te' pëñähä', tup-tup nög, tu' gäy, hu tik te' xat'ax ha' mög, tu tu' xuktux,

³² ha' xat'ax te kämänat kummuk xänähä', tu:

—"Äxupkumiy, 'äkummuk! 'Äte 'ög ta nemén xaxogähä', ha' kux, xate 'ä' xak hah,

³³ pa 'äkummuk, tu' 'änöy kuxa ka' okpa' 'äte 'äkuxa ka'." Kaxīy.

³⁴ —Tu' gäy xexkah, tu' xat, pu kây mögä kanet hah, nüy nö kummugä' kanet kopah, ha möktu tayümak xohix ta nemén hä' pago. 'Ükux. Kaxīy.

³⁵ Tu häm̄äktux kux, tu:

—Ha kaxīy 'Ätak Topa te pexkox tu' xip, tu' pëñänä' xip. 'Äxop te 'änöy yôg häpkummuk mÿy'ax xaxogä' hok, puxix Topa 'ög kummuk mÿy'ax xaxogä' hok' kamah. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

19

Yeyox te' yïpxox xop äktux, nōm te yäy xetut nüñ

¹ Tu häm̄äktux kux, tu' mög, tu häpxexka Ganinet nüñ, tu ta' mög, tu möktu häpxexka Yonex tu' xupep, tu kõnäg xexka Yohnäm satapa' xip,

² ha tikmū'ün xohix te' pe' mög, ha' pakut xop hittupmähä',

³ ha Paniye yôg tik xop möxaha kamah, tu' yïkopit, nüy häm̄äktux 'ax hä' kupeh, hu' yïkopit, hu:

—'Ok yüñü yôg xat'ax te' tux hok, pu tik yäy xetut nüñ? Kaxīy.

⁴ Ha:

—'Ok 'äxop te mö'kupix hok Topa yôg tap-pet? Ha kax'ämi', hu: "Topa te tik mÿy hämänap, xik-näy tu' 'ün mÿy." Kaxīy.

⁵ Ha Topa te: "Püyä tik yäy tak nüñ, xix yäy tut nüñ, nüy tu' xetut mÿy, nüy nü mütit yäyata, ha yäyhä' yïñ puxet." Kaxīy.

⁶ Ha kaxīy Topa te yäyta tix hä' mÿy yäp-xet, yä' yïpxox xi' xetut yäyhäp-xet. Yiy Topa te' xat hok puyÿy tu yäyxtat hok. Kaxīy.

⁷ Ha Paniye xop te:

—Teupto Môyyex te' tux hok pu mõnäyxp tu xetut nüñ? Teupto' tux hok pu' xetut pu tappet hõm hämänap, nüy künäy tu' nüñ? Kaxīy.

⁸ Ha:

—Môyyex te' tux hok 'äxop kuxa kummuk hah. Pa Topa te tik mÿy xi' 'ün, puyÿy yäy mütit nox tu ti ka'ok.

⁹ 'Äte xa häpxe' äktux: 'Üxetut xonnix hok, ha' yïpxox te' nüñ, puxix tik te häpkummuk mÿy, 'ühün nöy mög tu'. Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox yôg tik xop te:

—Tik te yāy xetut nīm hok, puxi' max tu yāyta hok. Kaxīy.

¹¹ Ha Yeyox te' yānān, hu:

—Topa te tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgā'h, pa' yāg kutōgnāg pu hāmyūmmūgā'hā'.

¹² Tik xop yāg te yāyta 'ohnāg. 'Ütut te' put kaxīy hah, 'ap yāyta ah. Ha tikmū'ūn yāg yāyhā 'Ennōk, hu' yāyta 'ohnāg. Ha' yāg kutōgnāg yāyta 'ohnāg, nūy Topa pu' yīpkox pi', Topa te' xat hah. Tikmū'ūn hām'āpax, puxi' yōg hām'āktux yūmmūg. Kaxīy.

Yeyox xix kakxop

¹³ Hāpxip kutōgnāg ha ta tikmū'ūn te kakxop nūnnāhā', tu Yeyox ha' nūnnāhā', pu tup-tox yīmū' yīm nōm, nūy Topa pu hām'āktux kakxop pupi', pa tik xop te' mānōg, tu' xat hok, pu Yeyox ha nūnnāhā', ¹⁴yīy Yeyox te:

—'Ütux hok pu kakxop nūnnāhā', 'ūmānōg hok. Yā Topa te kakxop kuxa tu' xat putup, puyī' yīpkox pi'. Ha' yīpkox pip xop xohix xat putup, nōm te kakxop putuk tu hām'āpax. Kaxīy.

¹⁵ Tup-tox yīmū' yīm nōm, tu ta' mōg.

Tu tep-texop xexka 'āktux

¹⁶ 'Āmmīy nōy 'lhā tik nūn, yā Yeyox ha' nūn, tu' yīkopit, hu:

—Notot, 'ātep-tep mīy'ax, nūy tuk kuxa hi xe'ēgnāg mō' kumak mōg? 'Āte hāpxomāhā hāxīy? Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te hām'āktux hā' yānān, hu:

—Teptuk yīkopit, nūy hāmmax 'ūm yūmmūg? Topap-xehnāg max. 'Āhi xe'ēgnāg putup, 'āpu, Topa yōg xat'ax pu' yāyīpkox xip. Kaxīy.

¹⁸ Ha:

—'Üxat'ax 'ūm? Kaxīy.

Ha:

—"Üp-tex hok," xix "ānōy hā' xupxet hok," xix "ānōy yōg hāpxop hā' xupxet hok," xix "koit hok,"

¹⁹ xix "'ōg 'ātak pu 'īpkox pi', xix 'ātut pu 'īpkox pi', xix "ānōy putup pax, xate yāy putup'ax putuk." Kaxīy.

²⁰ Ha tik te:

—Yā 'āte' xat'ax xohix puk yīpkox xip tap. 'Ātep-tep mīy'ax homi', nūy hāpxomāhā max? Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te:

—Mōy, 'ōg hāpxop xohixnāg hāmenax hāmāxap, xayīy Topa hā 'āmax xe'ēgnāg, tu 'ōg tayūmak pop, nūy 'ūhok xop pu' nīm, xayīy pexkox yōg hāpxop pop 'ūyānān tu', nūy kūnāy tuk pe mōg. Kaxīy.

²² Ha tik te hām'āpax, tu' mōg, tu Yeyox nīm, 'ūkuxa hittup 'ohnāg tu'. Yā 'üptexop xexkah,

²³ yīy Yeyox te yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—'Üptexop kutōgnāg te Topa yōg putat hā' mōg, 'yōg xat'ax pu' yīpkox pip hok tu'.

²⁴ Yā xok xexka kāmēn te 'āmxunāg ta kup kox ha mō'tat hok, ha tap-texop 'ūm te Topa pu' yīpkox pip hok kamah. Kaxīy.

²⁵ Ha tikmū'ūn te Yeyox mūtik hāpkumep xop te' xupak, tu' yēy, tu:

—Yā kaxīy tikmū'ūn 'ūm mō'nā hok pexkox kopah! Kaxīy.

²⁶ Ha Yeyox te' pēnāhā', tu:

—Hamūn. Tikmū'ūn 'ūm mō tu nā hok, pa Topa te' ka'ogā'ax pu mōnāy. Kaxīy.

²⁷ Ha Pet te:

—'Ūgmū'āte' xohix nīm, nūy 'āpek mōg. 'Ok mū'āte hāpxop 'ūm popmāp-tup 'ūyānān tu'? Kaxīy.

²⁸ Ha:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutok, ha 'āmmīy xe'e mō'nāp-tup, 'lhāk yūm putup, tik te' xat'ax yōg mīmpe max yīmūk yūm putup, nūy 'Iyaet xop te 12 yōg hāpxomā'ax xohix kopit, ha 'āxop mām putup kamah, mīmpe max te 12 yīmū'āmām putup, nūy kama' kopit.

²⁹ Tikmū'ūn xohix tek mūn hā mīptut 'ūm nīm, xi' taknōy nīm, xi' hex nīm, xi' tutnōy nīm, xi' pit nīm, xi' tak nīm, xi' tut nīm, xik-tok nīm xix hām nīm, puxi' xohix pop, tu mōktu tehomip te 10 pop, tu' kuxa hip-tup xe'ēgnāg,

³⁰ pa tikmū'ūn te māxap yāyhā ka'ax putup, ha ta' ka'ax xop yāyhā māxap putup. Kaxīy.

20

Yeyox te kāmānat xop 'āktux

¹ Yeyox te hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxomā'ax yūmmūgā', tu hāpxa xuxyā 'āktux, nūy Topa yāy yōg kāmānat pu pago 'āktux, tu hāmyūmmūgāhā', tu Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat yūmmūgāhā', hu:

—Tik yōg mīnta 'op kup punethok, ha' ta mīnta', yī' mōg hāptapko 'lhā', nūy kāmānat xop xax, nūy nō nūnnā', pu mīnta ta put, nūy nūnnā'.

² Yā 'āmmīy xohix 'lhā' mōg, tu tayūmak 'ānuk puxet hā' pago kāmānat pu', 'āmmīy puxet yōg tayūmak te takat hā' pago kāmānat pu', hu hōnhā' mōg kamah, nūy kāmānat xop xānā'.

³ Ha māyōn te pexkox puka' yūm 'lhā' mōg, tu' putpu' mōg, nūy kāmānat xop nōy xānā', pu nūy tu hām, ha kōmēn yōg hāmnuhnōg tu' tihi', yāmhok tu' pip,

⁴ yīy hāpxa xuxyā te: "Mōg, nūy 'āhām yōg hām tu', ha 'āte xa pago maxp-tup." Kaxīy.

⁵ —Ha' mōg, Māyōn yāykote' yūm 'lhā' xuxyā mōg 'ūxeheh, xix māyōn he 'lhā' putpu' mōg, nūy kāmānat xop nōy xānā', pu nūy tu hām, tu' nūn,

⁶ ha xe' mōg 'āmāxak 'lhā', tu kōmēn yōg hāmnūhnōg tu' mōg, tu tik xop nōy pēnāhā', ha yāmhok pip, yīy: "Tep tu 'āpip 'lhā māyōn mōg? 'E 'āhām 'ohnāg." Kaxīy.

⁷ Ha: "Yā tik tek mūk xānā 'ohnāg," kaxīy. Ha' xuxyā te: "Mōy, nūy 'āhām kamah yōg hām tu', nūy mānta nūnnā!" Kaxīy.

⁸ -Āmny 'lhā' xuxyā te kāmānat te māxap xat, nōm te kāmānat xohix xat 'ūxuxyā pupi', yīy: Kāmānat xohix xop xānā!', nūy tu pago. Kāmānat nōm hām ka'ax pu' pago hāmāxap, tuk-nāy tu kāmānat nōy xohix hām'ax pu' pago, tu mōktu kāmānat hām hāmāxap pu' pago 'ūka'ax hā.' Kaxīy.

⁹ -Ha kāmānat xop te 'āmāxak 'lhā' nūn, nūy tu hām. 'Ūxohix te tayūmak 'ānuk puxet paha',

¹⁰ yīy kāmānat xop te māxap hittup, tu' hipnām, nūy tayūmak xexka tu pop, pa' xohix te tayūmak 'ānuk puxet paha kamah.

¹¹ Tu' paha', tu' gāy, tu' xuxyā pu hām'āktux,

¹² hu: "Nū xop te ka'ax hā' nūn, nūy tu hām, tu' ot puxet hā' hām, pak mūg hām xexkah, māyōn tox hāk mūg hām, ha māyōn pukpex tek mūg mō'hap koxūgnāg, 'lhāk mūg hām, pāyā yūmū'āte tayūmak kutōgnāg pop, nōm xop te' ka'ax hā' nūn putuk." Kaxīy.

¹³ -Ha' xuxyā te: "Nāy. 'Ūg'āpax. 'Āte hāmyok mīy, 'uyā tu 'āxop pu pago max. 'Āte 'āxānāhā', tu xā hām'āktux, tu tayūmak 'ānuk puxet hā pagop-tup, ha 'ānūn, tu 'āhām, nūy pa' tayūmak,

¹⁴ hu pa 'ōgnū tayūmak, nūy ta 'āpet ha mōg. Yā 'āte kāmānat xohix pu tayūmak puxet hā pagop-tup, 'āxop pu pago putuk.

¹⁵ Yā tayūmak yōgnū', 'āte 'āxop xohix pu pagop-tup, 'āxop hā yāyputuk, 'uyīy pago. 'Ok xate 'ānōy yīpkumīy, 'āte nōm xop ha hāmmānāhā', ha' yīpkumīy?" Kaxīy. 'Ūkux.

¹⁶ Yeyox te hām'āktux kux, tu:

-Yā kaxīy tikmū'ūn te māxap xop yāyhāp-tup 'ūka'ax xop, ha ta tikmū'ūn ka'ax xop yāyhāp-tup hāmāxap xop, Kaxīy.

Yeyox te yāy xok'ax 'āktux 'ūxeheh

¹⁷ Tu putat hā pepi' mōg, nūy kōmēn Yenoyanēn ha' mōg, yāy yōg tikmū'ūn mūtik mōg, ha nōm mōg putat tu', nūy tup-xet hā hām'āktux, 'lhā hāpkumep, tu:

¹⁸ -Pēnā! Kōmēn Yenoyanēn ha yūmū mōg. 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, hak mōgāp-tup 'āmānex xexka xop hah, xix tik te hāmyūmūg xop hah, ha tak putex putup,

¹⁹ tuk mōgāp-tup 'ūpuknōg xop hah, hāk kute'ex kummuk putup, tuk kix putup, tuk xup putup mīpkupnix tu', nūy 'ūkputex, pa 'āmny tikoxyuk hā' nōg putup, 'lhā putpuk hip-tup. Kaxīy.

Tiak xix Yoām mūg tut te Yeyox pu hām'āktux

²⁰ Hāpxip kutōnāg ha ta Yemeneo xetut nūn, tuk-tok pit 2 nūnnāhā', tu Yeyox keppa nū' xup, nūy ta tu' xax, yīy Yeyox te:

²¹ -Xatep-tep putup? Kaxīy.

Ha:

-'Āpu, hām'āktux xeh 'ūgmūtik, puk kutox pit puxet 'āyīm xe'e hā' yūm, xi' nōy 'āyīm xax hā' yūm, 'lhā xate yāyhā' 'āxexka xe'e 'ēgnāg, nūy tikmū'ūn xohix xat. Kaxīy.

²² Ha Yeyox te 'ūn kutox 2 pu hām'āktux, hu:

-Xate hāmyūmūg 'ohnāg, tu 'ā' xak pu 'āxexkānā'. Tikmū'ūn te' hep kohāgnāg xo'op, ha kaxīy 'ūkxūy xexka putup. 'Ok xatix 'āxūy xexka hā' tot? Kaxīy.

Ha:

-'Ūgmū'āte nōā'tot. Kaxīy.

²³ Yīy Yeyox te:

-Yā' xo'op putup hep xūy, hu' 'āxūy putup, 'ūkxūy putuk, pa' āte yāykutnā hok, xak yīm xe'e hā' yūm, xik yīm xax hā' yūm. Yōgnū 'Ātak te' yīmōgātux, pu' mām. Kaxīy.

²⁴ Ha tik xop te 10 te hām'āpak, hu' gāy 'ūtaknōy 2 tu',

²⁵ Yīy Yeyox te' xohix xānāhā', pu' yīkahnāg nū', ha:

-Gohenanok xop te tikmū'ūn xat, ha' xexka xop te tikmū'ūn xat,

²⁶ pa 'āxop kopa kaxīy mīy hok. 'Āmhok. Tikmū'ūn 'ūm te yāy xexkānāp-tup, puxi' nōy hā tu' tehet, 'uyōg kāmānat putuk,

²⁷ Ha tikmū'ūn te yāyhāp-tup hāmāxap, puxi' nōy xop tu hok hā' hām.

²⁸ 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, pak nūn hok, puyīy tikmū'ūn 'ā' hāpxopmā'. 'Āmhok. Yāk nūn 'ūhep xohix xop pu hāpxopmā', nūy 'ūkxok, nūy tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'uyānān tu'. Kaxīy.

Yeyox te tik pēnā hok pu' pa max nāhā'

²⁹ Tu hāpxip 'lhā' mōg, tu kōmēn Yenikot nīm, ha tikmū'ūn xohix xexka te' pe' mōg,

³⁰ ha tik 2 pa hok mām, putat yīka te tu' mām, tu tikmū'ūn yīy 'āpak, tu Yeyox nūn yūmūg, hu' yīy ka'ok, tu:

-Notot, yā mōnāyxop Namix hā 'āmōkputox, 'ug'ūm kuxa ka'! Kaxīy.

³¹ Ha tikmū'ūn te' mānōg, tu:

-Āhup, 'āyīy hok! Kaxīy. Pāyā' yīy ka'ok 'ūxeheh, tu:

-Notot, yā mōnāyxop Namix hā 'āmōkputox, 'ug'ūm kuxa ka'! Kaxīy.

³² Yīy Yeyox hup, tu tik pa hok xānāhā', tu' yīkopit, tu:

-Xatep tek mūn putup, 'ūmīy xa'? Kaxīy.

³³ Ha:

-Notot, 'ūgmūg 'ūm pa nā', 'ūgmūg hāmpēnā'! Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te' kuxa ka', tu' pa 'āpit, ha hāpxip 'ohnāg 'lhā' pa', tu hāmpēnāhā', tu Yeyox pe' mōg.

21

Yeyox te kōmēn Yenoyanēn tu' xupep

¹ Ha ta' mōg, tu mōktu kōmēn Yenoyanēn yīka' pip, 'lhā' pip'ax Metpaye tu' mōxaha', ha yīktix 'Onimet yīka' yūm, tu' yōg tik 2 mō'kutnāhā', pu' keppa mōg,

² tu' xat, hu:

—Mōg, nōm xip tu xexka ha mōg, tu mōktu mōxaha', ha yohmēn hex pēnāp-tup, hak-tok te nū mūtik tīhi, ha' mīm tu' hīy, ha mōy hīy'ax kōa', nūy nūnnā'. Kaxīy.

³ Tikmū'ūn te xā' yīkopit, 'āpu yīy, tu: "Ūgmūg xuxyā te yohmēn putup, tu' putpu' nūnnāp-tup," kaxīy, ha 'ātux hok putup xa yohmēn 2 nūnnā'. Kaxīy.

⁴ Ha hāpxomāhā', tu Topa yōg hām'āktux hittap hā yohmēn nūnnāhā'. Hōmā tik hit-tap te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmī',

⁵ hu:

"Pu, Xiām yōg kōmēn kopa' pip xop pu hām'āktux, hu:

Hōnhā tik te tikmū'ūn xat'ax xupep, tu yāk-tōgnāg, tu yohmēn yīmū' yūm, tu yohmēn kutox yīmū' yūm." Kaxīy.

⁶ Ha ta' tik xop mōg, tu Yeyox keppa' mōg, tu' xat'ax mūy,

⁷ tu yohmēn nūnnāhā', xik-tok nūnnāhā', tu yāy kap xix yohmēn yīmū', pu Yeyox yīmū' yūm, ha' yūm,

⁸ ha tikmū'ūn xohix yāy yōg kap mō'yōn hām tu', pu yohmēn mōy yīmū' mōg,

⁹ ha mōktu tikmū'ūn te' keppa' mōg, xix tikmū'ūn te' pe' mōg, yīy ka'ok, tu:

—Mōnāhxop hittap Namix mōkputox xexka xe'ēgnāg! Pūyā Topa xa hāmmaxnā! Yā xa' hōm yāy 'āxet'ax, xa nū! Yā Topa mūn xexka xe'ēgnāg! Kaxīy.

¹⁰ Tu kōmēn Yenoyanēn tu' mōxaha', 'lhā tikmū'ūn xohix te' xupak, tu:

—Putep mūn mūy? 'U' ūm 'ōhōm? Kaxīy.

¹¹ Ha tikmū'ūn te Yeyox mūtik mōxaha, tu:

—Yā nō'ōm Yeyox, tu Topa pupi hām'āktux, yā hāpxexka yōg kōmēn Nāyane yōg tīhik, Kaxīy.

Yeyox te Topa pet xexka hā mō'nāhā'

¹² Yeyox te Topa pet xexka hā mō'nāhā', tu tikmū'ūn papuk, nōm te' kopa hāpxop hāmenax, tu tayūmak yānān'ax xop yōg mūmpe putxok, xix yāy yīm'ax putxok kamah, tu tik xop te putuxnāg hāmenax yōg yūm'ax putxok.

¹³ Ha Yeyox te:

—Topa yōg tappet te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, ha: "Ūkpēt xexka 'āxet'ax Topa pu hām'āktux'ax pet," kaxīy, pa' āxop te Topa pet xexka kummugāhā', ha yāy'hā hāpxupxet pet! Kaxīy.

¹⁴ Ha tikmū'ūn pa hok xop nūn, xix tikmū'ūn te hāpkumep hok xop nūn, Topa pet

xexka ha' nūn, puyīy Yeyox hittupmā', ha' hittupmāhā',

¹⁵ yīy 'āmānex xexka xop gāy, xix tik te hāmyūmmūg xop gāy, 'lhā Yeyox te hāpxomā max xe'ēgnāg, ha' pēnāhā', ha kakxop yīy ka'ok Topa pet xexka kopah, tu:

—Mōnāhxop hittap Namix mōkputox xexka xe'ēgnāg! Kaxīy. Ha' xexka xop te' xupak.

¹⁶ Tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Ok xate kakxop yīy 'ūm 'āpak? Kaxīy.

Ha:

—Yā 'āte' xupak. 'Ok 'āxop te Topa yōg tappet 'ūm mō'kupix hok? Yā: "Tōpa te kakxop pu hāmyūmmūgāhā", pu tu Topa 'āktux māynāg." Kaxīy.

¹⁷ Tu ta' nīm, tu kōmēn nīm kamah, tu' pip'ax Metān ha' mōg, tu mōktu' pip'ax tu' xip 'āmnāy tox hā.

Yeyox te piget kup mānōg

¹⁸ Hāptup 'lhā' mōg, Yenoyanēn tu putpu' mōg, ha putup te Yeyox putex,

¹⁹ ha ta mīnta kup piget pēnāhā', ha putat puka' yūm, yīl mōg, pa mīnta 'ūm ta 'ohnāg, ūuxux puxet mō'tat, yīy Yeyox te' kup xat, hu:

—Mīnta 'ūm ta hok! Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'lhā mīnta kup yā tāmnāg,

²⁰ ha tik xop te' pēnāhā', tu' kuxa te' yēy, tu:

—Yā' kup tāmnāg mō'ka'ok! Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ākuxa mām ka'ok xix yāy kuxa yīkopolit hok, hu ta mīnta kup nakgā kamah, tu' xat'ax hā' nakgāhā', pāyāp-xet'ah. 'Āxop te yīktix xat'ax, pu 'āpep, nūy kōnāg xexka kopa mō'yāykutnā', puxix mō'kutnā'.

²² 'Ākuxa mām ka'ok, puxix Topa xa' hōm hāpxop 'ūm 'āxop te ta tu' 'ākax. Kaxīy.

Yeyox te' xat'ax

²³ Tu Topa pet xexka ha' mōg putpu', tu hāmyūmmūgāhā', 'lhā' 'āmānex xexka xop nūn, xix Yoneo xexka xop nūn, tu Yeyox yīka' pip, tu' yīkopolit, hu:

—Tep te xā' hōm yāy 'āxet'ax, xayīy hāpxomā ka'ok xix hāmyūmmūgā? Kaxīy.

²⁴ Ha:

—'Āte 'āyīkopolit'ax kamah, xa 'āxop hām'āktux 'ūyānān' tu', kopxix xa hām'āktux, tup-tep te 'ā' hōm yāy 'āxet'ax, ha xa' xuktux.

²⁵ 'Āyīy! Tep te Yoām pu 'āxet'ax hōm, pu tup-tox pix? 'Ok pe Topa te tu' hōm? 'Ok pe tikmū'ūn te tu' hōm? Kaxīy.

Ha' xexka xop te yāy pu hām'āktux hā' nōy yānān, hu:

—Pax 'ū yīmū'āte: Topa te tu 'āxet'ax hōm, kaxīy, puxi' yānān tu' yīkopolit, hu: "Teptu 'ākuxa mām 'ohnāg Yoām kopah?" kaxīy.

²⁶ Pax 'ū yīmū'āte: "Tikmū'ūn te' xuxet'ax tu' hōm," kaxīy, puxix tikmū'ūn gāy, ha yīmū'āte' yīpkutuk. Yā' xohix te Yoām

pe'paxex 'ūxexkah, tu pe'paxex Yoām te Topa pupi hām'āktux. Kaxīy.

27 Hu' yānān tu hām'āktux, hu:

—'Ap yūmmūg'ah 'āte'. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'A 'āte xa hām'āktux putup'ah kamah, tu yāy 'ūm 'āxet'ax 'ā' hōm 'āktux putup'ah. Kaxīy.

Tik kutok 2

28 Tu xe hāmyūmmūgāhā hām'āktux'ax hā, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', tu:

—Xatēp tepe'āpaxex? Tik kutok pit 2, tuk-tok hāmāxp xat, nūy: "Xōnnū", mōy nōmāh nūy yōgnū mīnta 'op yōg hāpxa'ax tu 'āhām." Kaxīy.

29 —Hak-tok te māxp te: "Ap 'ūgmōg putup'ah." Kaxīy.

—Pa hāpxip kutōgnāg 'ihā yāyhāhup, tu' mōg.

30 —Ha' tak tek-tok kuhnōy xat kamah, pu mōy tu hām, hak-tok te kuhmōy te: "Yāk mōg." Kaxīy.

—Pa' mōg 'ōhnāg. Kaxīy.

31 Tu hām'āktux kux, tu' xexka xop yīkopit, hu:

—'Ūk-tok te xīy te' tak pu' yīpkox xip? Kaxīy.

Ha:

—Yāk-tok te māxp. Kaxīy. Yīy Yeyox te:

—Gohet pupi tayūmak pop xop xi' xotit xop te Topa pu' yīpkox pip, pāyā 'āyīpkox 'ōhnāg.

32 Yā Yoām tep-tox pix, tu 'ākeppa' mōg nūy xa Topa yōg putat mūg, ha 'ākuxa mām 'ōhnāg Yoām kopah, pāyā tayūmak pop xop xi' xotit xop kuxa mām ka'ok. Ha 'āxop te' yūmmūg, tu yāyhāhūp 'ōhnāg, nūy hāpkummuk mūy kux, nūy 'ākuxa mām ka'ok Yoām kopah. Kaxīy.

Tute kāmānat kummuk 'āktux

33 Tu xe:

—'Ūg 'āpax! Hām'āktux'ax nōy hā 'āte xa hāmyūmmūgā'ax, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax xa hāmyūmmūgā', hu: Tikmū'ūn te hāpxaha', tu mīnta 'op xok, tu hāmpak'ax hā' yīmmap, tu mīkaxxap xox tix hā' tat'ax mīy, pu tox hep 'op tonnok, nūy' hep xut, nūy ta hep xupyāg mīy, xix mīptut tox mīy, nūy hāpxa xexka pēnā', ha tikmū'ūn nōy pu' nīm, tayūmak hā' nōy yānān tu', tu ta hāpkumep hāptox tu'.

34 Ha ta hāmyāxatamuk 'ihā' xuxyā te kāmānat tikoxyuk nū'pok, pu tu' xuxyā yōg tayūmak nōm pupi pa'.

35 Pa hāpxa xexka yōg kāmānat te' mūg, tup-xet kix, xi' nōy putex, xi' nōy mīkaxxap hā' tux.

36 Hāpxip 'ihā' xuxyā te xe kāmānat xop nū'pok, tu ta kāmānat punethok nū'pok, pu tu' xuxyā pupi tayūmak pop, ha hāpxa xexka yōg kāmānat xop te xe hāpxopmā' kummuk.

37 Yīy hāpxip 'ihā' xuxyā te nū yāy kutok kutnāhā', tu hāmpe'paxex, hu: "Yāk kutok

xexka pe'paxex'ax, 'ap kummugāp-tup'ah." Kaxīy.

38 Ha ta' nūn, pa hāpxa xexka yōg kāmānat te' pēnāhā', tu: "Yā' xuxyāk-tok xe'e'! 'Āpu yūmūp-tex, nūy hāpxa xexka pa'!" Kaxīy.

39 —Tuk-tok mūg, tu hāpxa xexka kūnāpa ha' mōgāhā', tu' mōg, tup-tex, ha' xok. 'Ūkux. Kaxīy.

40 Yeyox te' yīkopit, hu:

—Tep mūn mīy'ax 'ūxuxyā', 'ihā' putpu' nūn, nūy hāpxa xexka yōg kāmānat xop 'ūyānān tu' kummugā'? Kaxīy.

41 Ha tikmū'ūn te:

—Ya' kix'ax, nūy hāpxa xexka hōm tikmū'ūn nōy pu', pu tu' xuxyā pu hāpxa yōg tayūmak hā pago hāmyāxatamuk xohix 'ihā'. Kaxīy.

42 Yīy Yeyox te xe' yīkopit, hu:

—'Ok 'āxop te Topa yōg tappet 'ūm mō'kupix hok? Ha: "Tikmū'ūn pet, tu mīm xexka putup nōg, pa hōnhā yāyhā mīptut māyup xix mīptut koxuk, yā mīm xexka xe'ēgnāg. Topa mūn te' xekkānāhā', ha yūmūg kuxa te' yēy." Kaxīy.

43 Tu hām'āktux kux, tu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'A Topa te 'āxop 'ūm xat putup'ah, pāyā' nōy xat putup, nōm te Topa pu' yīpkox pip, tu hāpxopmā' max.

44 Tikmū'ūn te mīkaxxap hā' nā', puxix tu yāy koxoy. Mīkaxxap te tikmū'ūn yīmū' nā', puxix yā' xohix koxyoñām. Kaxīy.

45 Ha 'āmānex xexka xop xix Paniye xop te Yeyox yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu hāmyūmmūg. Yā' xexka xop 'āktux 'ihā hām'āktux hā hāmyūmmūgāhā',

46 yī' gāy, tu' mūg putup, pa tikmū'ūn yīpkutuk, ha Yeyox yā' xexka pe'paxex, tu: "Yeyox te Topa pupi hām'āktux xe'e'." Kaxīy.

22

Tik te' xat'ax te 'āmuk xexka mīy

1 Yeyox te xe hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', nūy Topa yā' hep xop xohix xānā' 'āktux, tu:

—Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha' yīpkox pip, ha kaxīy hāpxexka 'ūm yōg tik te' xat'ax te 'āmuk xexka mīy, 'ūk-tok pit te yāytap-tup hah,

3 yī' tak te kāmānat mō'pok pu tikmū'ūn xānā', pāyā' ap nūn putup'ah,

4 yīy kāmānat nōy mō'pok, pu tikmū'ūn pu hām'āktux, hu: "'Āte 'āmuk xexka mīy tap, tu mūnūytut tak kix, xix mūnūytut kutok kix, xa nū', nūy 'āxit!" Kaxīy.

5 —Pāyā tikmū'ūn tep-tup nōg, tu yāy kuxop punethok, tup-tup-nōg. 'Ūpxet te' yōg hāpxa xexka ha' mōg, xi' nōy te' yōg mēn ha' mōg,

6 ha tikmū'ūn nōy te kāmānat xop mūg, tu' kix kakixnāg, tu' kix ha mōktu' xakix.

7 Ha hāpxexka yōg tik te' xat'ax gāy xexkah, hu' xat, pu tu kummuk xop kix 'ūyānān tu', xi' yōg pip'ax mō'xut kuxap hā', pu tu nōg.

8 Ha' xat'ax te kāmānat xop xe xānāhā', tu: "Xōnnū te yāytaha', ha' 'āte' mīy 'amuk xexka, tu tigmū'ūn xānāhā put nū', pāyā' kummuk, tu' nūn 'ohnāg,

9 pa hōnhā mōg, putat hā mōg, nūy tigmū'ūn xohix xānāhā'." Kaxīy.

10 —Ha putat hā' mōg, tu tigmū'ūn xohix xānāhā put nū', tu tigmū'ūn max xānāhā', xix tigmū'ūn kummuk xānāhā', yā' xohix xānāhā', ha' xat'ax yōg mīptut max ha' mōg tigmū'ūn xohix, nūy 'amuk xexka mā', ha mōktu mīptut xexka nū'ximnāg.

11 Ha tik te' xat'ax xexka te hām'āta kox hā mō'nāhā', nūy nūy tigmū'ūn pēnā', tu tik puxet pēnāhā', 'a' 'āmuk xexka yōg topixxax max mō'tat'ah. Yā mōnāyxop yōg hāpxompā'ax tat 'ohnāg,

12 yīy tik te' xat'ax te: "Tep te xīy hā mō'dānāhā', pa 'āmuk xexka yōg topixxax mō'tat'ahok?"

—Ha tik yīy kīy ka'ok, tu' yīy 'ohnāg,

13 yīy tik te' xat'ax te kāmānat xat, tu: "Ūyām kīy, xi' kup kīy, tu' putyōn hāpkoxat kopah, ha' potap-tup, 'ūxūy xexka tu'." Kaxīy. Ūkux.

14 Yeyox te hām'āktux kux, tu:

—Topa te tigmū'ūn punethok xānāhā', pak-tōgnāg hā yīmōgatux. Kaxīy.

Tik xop te' puknōg yōg gohet 'āktux

15 Ha Paniye xop mōg, tu yāy mūtik hām'āktux, nūy Yeyox yōg hām'āktux'ax hā' yīkopit, nūy tu' kummugā',

16 hu yāy tik xop nū'pok 'Enot xop mūtik, nūy Yeyox tu yīkopit. Yā tik xop pa max, pāyā' kuxa kummuk, tu:

—Notot, yūmū'āte 'āyūmmūg, ha hāpxe'e 'āktux, tu hāmyūmmūgā max, pu tu tigmū'ūn Topa yōg hāmputup'ax yūmmūg. Yā tigmū'ūn 'ūm pu 'āyīpkox 'ohnāg, nūy hāpxompā'ax hitop hā' kopit hok, yīy yūmū'āte 'āyīkopit,

17 hu: Xatep-tep mūn pe'āpaxex? 'Ok yūmū' yōg xat'ax te' xat hok, pu tayūmak hā pago hok gohet puknōg pu'? 'Ok pe' xat pu pago? Xatep-tep mūn pe'āpaxex? Kaxīy.

18 Tu yā mō'āmā', pāyā' Yeyox te' yūmmūg, hu:

—Āxop pa max, pāyā' 'ākuxa mūn kum-muk! Tep tuk yīkopit putup xate?

19 Paxnū tayūmak! Kaxīy.

Ha ta' paxnūn, tu tu' mūg,

20 yīy Yeyox te' yīkopit, hu:

—'Ūxuxet'ax nūhū tik koxuk? Kaxīy.

21 Ha:

—Yā' puknōg yōg gohet te tigmū'ūn xat'ax koxuk. Kaxīy.

Yīy Yeyox te:

—Gohet pu' hōm gohet yōg yā hāpxop, xix Topa pu' hōm Topa yōg hāpxop. Kaxīy.

22 Ha' xupak, tu' yēy, tu' yīkopit kux, tu ta' mōg.

Xanoxeo xop te put pu' hi'ax 'āktux

23 Hāpxip 'ihā Xanoxeo xop nūn, tu' kuxa mām 'ohnāg putpu' hi'ax kopah, tu nūktu Yeyox yīka' nūn,

24 tu:

—Notot, Mōyyex te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', hu: "Tik 'ūm xok, 'ihā' xetut tek-tok put hok, puxix tik taknōy xe' xetut mūy, nūy nū mūtik yāytax, pu ta tu tuk-tok put, pūylk-tok 'ūyīpxox nōm te māxap yōg hāpxop pop." Kaxīy.

25 Yā yūmūg tigmū'ūn kopa' pip taknōy 'ūxohix te' 7 'axa', ha' taknōy nōm hāmāxap te yāytaha', ha' xetut tek-tok put 'ohnāg, ha' yīpxox xok, ha ta' taknōy tu' kūhmōy te' mūg,

26 tu nū mūtik yāytaha', ha' xetut tek-tok put 'ohnāg, ha' yīpxox xok kamah, ha' taknōy tu' kūhmōy te' mūg, tu nū mūtik yāytaha', ha mōktu' taknōy xohix te 7 te 'ūn mūtik yāytaha', tu' xok, ha' xetut tek-tok put 'ohnāg.

27 Yā 'ūn te ka'ax ha' xok kamah.

28 'Ūtaknōy 'ūm yā 'ūn hā' xetut xe'e'? Pax pu tigmū'ūn putpu hi, puxi' taknōy 'ūm 'ūxetut mūy? Yā' taknōy xohix te 'ūn mūtik yāytaha'. Yā yātya xohix. Ta tu' kux. Kaxīy.

29 Ha Yeyox te' yānān hā hām'āktux, hu:

—Āxop te yā yāy pu mō'āmā', 'ap Topa yōg tappet 'ūm yūmmūg'ah, xix Topa yōg hāpka'ok'ax yūmūg 'ohnāg.

30 'Ūxakix xop te' putpu' hip-tup, hu ta pexkox yōg nū'pok xop putuk, tu yā yātya 'ohnāg.

31 'Āte yā xa putpu yāy hi'ax yūmmūgā'ax. 'Ok 'āxop te Topa yōg tappet 'ūm mō'kupix hok? Yā Topa te:

32 "Ūgmūn yā mōnāyxop 'Amanām yōg Topa, xix mōnāyxop 'Iyak yōg Topa, xix mōnāyxop Yako yōg Topah." Kaxīy. Yā' hi xop mūn hā Topah, pa' xakix xop 'ap hā Topa'ah. Kaxīy.

33 Ha tigmū'ūn te hāmyūmmūg'ax 'āpak, tu' yēy.

Topa yōg xat'ax te māxap

34 Ha Paniye xop te hām'āpak kamah, tu yāy tu nū' nāhā', 'ihā hāmyūmmūg. Yā Yeyox te Xanoxeo xop pu hām'āktux hā' tu' hupmāhā',

35 ha Paniye xop yōg tik 'ūm te' xat'ax yūmmūg max, tu Yeyox yōg hāmyūmmūgā'ax yīkopit putup, hu:

36 —Notot, pi'yā' mūn 'ūxat'ax xohix hā' māxap? Kaxīy.

37 Ha:

—“Ūgnū Topa mūn putup pax, 'ākuxa xexka hāp-tup pax, xix 'āp-tox xexka hāp-tup pax.”

38 Yā' xat'ax xohix hā' māxap.

³⁹ Ha' xat'ax kūnāy tu te' nōy putuk, tu: "Ānōy putup pax, xate yāy putup pax putuk." Kaxīy.

⁴⁰ Yā' xat'ax 2 te Mōyyex yōg xat'ax xohix yūmmūgāhā', ha tik hittap xop te Topa pupi hām'āktux, tu' yūmmūgāhā kamah. Kaxīy.

Yeyox te Topayōg hāmyāykutnā'ax 'āktux

⁴¹ Ha Paniye xop te yāykoṭinnāhā', īhā Yeyox te' yīkopolit, hu:

⁴² -Āxop tep-tep mūn pe'āpaxex Topa yōg hāmyāykutnā'ax tu? Tik 'ūm mūn hā'ūmōkutox 'ōhnām? Kaxīy.

Ha:

-Yā' mōnāyxop hittap Namix hā' mōkutox. Kaxīy.

⁴³ Ha xe' yīkopolit, hu:

-Tep tu Topa Koxuk te mōnāyxop hit-tap Namix pu hāmyūmmūgāhā', puyī Topa yōg hāmyāykutnā'ax 'āktux, hu: "Ūkxuxyā!" Kaxīy.

⁴⁴ Yā' Namix te: "Topa tek xuxyā pu hām'āktux, hu: "Yūhūm 'ūgyim xe'e hā, īhā 'āte' gāyxop nōdā!" Kaxīy.

⁴⁵ Yī mōnāyxop Namix te hāmyāykutnā'ax pu: "Ūkxuxyā!" Kaxīy. 'Ok yāykutnā'ax yā' mōnāyxop Namix hā' mōkutox xe'e? Kaxīy.

⁴⁶ 'Ap yānān tu hām'āktux yūmmūg'ah, hu' yēy, tu xep yīkopolit 'ohnāg.

23

Yeyox xix Yoneo xexka xop

¹ Ha Yeyox te hām'āktux yāy mūtik hāpkumep xop pu', xix tikmū'ūn xohix pu', tu:

² -Tik xop te hāmyūmmūg, xix Paniye xop te Mōyyex yōg xat'ax yūmmūgāhā', ha Topa te yāy 'āxet'ax hōm puyī hāmyūmmūgā',

³ yīy 'āyīpkox pi', nūy tu'ūm hāpxomā'ax max, pāyā' xexka xop yōg hāpxomā'ax hitop tat hok, 'ūyāy yōg hām'āktux pu' yīpkox 'ohnāg hah.

⁴ Yā' xat, pu tikmū'ūn hāpxop putux tat, ha hā tu te 'ohnāg.

⁵ Tu hāpxomāhā', pu tikmū'ūn pēnā', tu Topa yōg tappet tox kax'āmi', nūy kux tu' tat, xi' yīm kō'ō tu tu mō' tat. 'Ok 'āxop te' pēnā hok? Ha kayak xexka mō'tat,

⁶ tu' āmuk xexka ha' mōg pax, tu yāy mām'ax max xak, nūy ta tu' mām, tu Topa pet kopa' xexka xop yōg mām'ax yīmū' mām.

⁷ Tup-tup tikmū'ūn te: "Notot!", kaxīy, kōmēn kopah, nūy tu' xexkānā'.

⁸ 'Ūtux hok pu tikmū'ūn 'āxānā hok, hu: "Notot," kaxīy. Yā' 'āxop te 'ānōy hā yā' 'āxape', hak mūn puxet te 'āxop yūmmūgāhā'.

⁹ 'Ōg 'Ātak xe'e te pexkox tu' xip, yīy hām tu' xip tik xānā hok, hu: "'Ātak," kaxīy.

¹⁰ Tu 'ānōy xānā hok, hu: "Yā' yūmūg xuxyā!" kaxīy. Yā' Kunnix mūn puxet 'āxop hā' xuxyā'.

¹¹ Tikmū'ūn te hāpxomāhā', nūy tu' nōy hā tu tehet, puxix yā' 'ākopa 'ūxekkah.

¹² Tikmū'ūn te yāy xexka pe'paxex, puyī yāy yāyhāhup kutōgnāg, ha Topa te' xexkānāp-tup.

Yeyox te' xat hok pu mō'āmā hok

¹³ -Yā' īkuxānōg hāmyūmmūg xop xix Paniye xop! 'Āpa hitop tu max, pāyā' 'ākux mūn kummuk. Tikmū'ūn kuxa te Topa xak, puyī yōg putat hā mōg, pa 'āxop te' xat hok, pu mōg hok, Thā kama 'āmōg 'ohnāg.

¹⁴ -Yā' īkuxānōg hāmyūmmūg xop xix Paniye xop! 'Āpa hitop tu max, pāyā' 'āktux mūn kummuk.

¹⁵ Yā' 'āxop te hāpkumep hāpxexka xohix tu', tu kōnāg xexka xohix mep, puyī tikmū'ūn puxet 'ōg hāpxomā'ax tat, tu' tat, puxix yā' tu' kummuk xexkah, ha ta 'āxop kummuk miax, nūy yā' 'āxohix 'āpet Hāmgāyāgnāg mūtik.

¹⁶ -Yā' 'ākuxānōg 'āpa hok xop, tu tikmū'ūn pa hok xop mōgāhā', yā' tikmū'ūn yūmmūgā kummuk, tu: "Tikmū'ūn te Topa pet xexka 'āktux, nūy nōy pu hām'āktux xeh, puxix yā' hitop hā' xex, 'ap ta nemēn'ah. Yā' max tu' mīy hok. Pāyā' tikmū'ūn te Topa pet xexka yōg pipkup yānām 'āta 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix hām'āktux xex ka'ok, tu ta nemēn. Pūyā' tu' mīy," kaxīy.

¹⁷ 'Āxop putox kummuk xix 'āpa hok! Pi'yā' mūn yā' xexkah, 'ok pe pipkup yānām 'āta', 'ok pe Topa pet xexkah? Yā' pet yā' xexkah!

¹⁸ 'Āxop te hāmyūmmūgāhā kamah, hu: "Tikmū'ūn te mīmpe pipkup mō'hap'ax 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix tu' hitop hā yā' xex, 'ap ta nemēn'ah. Pa tikmū'ūn te xokxop mō'hap'ax 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix tu ta nemēn, nūy tu' mīy," kaxīy.

¹⁹ 'Āpa hok xop! Pi'yā' mūn te māxap, 'ok pe xokxop mō'hap'ax, 'ok pe mīmpe mō'hap'ax, nūy Topa pu' hāxayā'? Yā' mīmpe te māxap!

²⁰ Yī 'āte xa hāpxe'e 'āktux: Tikmū'ūn te mīmpe 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix xokxop mō'hap'ax xohix 'āktux, tikmū'ūn te mīmpe yīmū' mō'hap' tu'.

²¹ Tikmū'ūn te Topa pet xexka 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix kama Topa 'āktux, yā' xip yāy pet tu'.

²² Tikmū'ūn te pexkox 'āktux, nūy hām'āktux xeh, puxix Topa xip'ax xe'ēgnāg 'āktux kamah, xix Topa mūn 'āktux, yā' xip pexkox tu'.

²³ -Yā' īkuxānōg hāmyūmmūg xop xix Paniye xop! 'Āxop te Topa pu mīxux kuīgnāg popmāhā', 'ūyāg te 9 'ōgnū', tu' yāg puxet hōm Topa pu', tu mīxux 'otāg yōg yāg hōm, xix mīxux 'ēmanox yōg yāg hōm, xix mīxux kōmīn yōg yāg hōm Topa pu', tu yā' tu' hōm māynāg, pāyā' hāpxomā'ax max'ax xaxok, xix hāmyok mīy'ax xaxok, xix hāmmaxnā'ax

xaxok, xix 'âyîpkox pip'ax Topa pu xate' xaxok. Äpu hâpxopmâ max, xix hâpxop hôm Topa pu kamah, xayîy hâpxopmâ max xohix xaxok hok!

²⁴ Äpa hok xop te tikmû'ün môgâ kum-muk! Tikmû'ün te kumâyôñâg xut nûy putyõn, pâyâ' xok xexka kâmëñ tômâhâ', ha kaxîy 'âxop te hâpxopmâ'ax kutîgnâg mûy mâyñâg, pâyâ hâpxopmâ'ax max 'âxop te' xaxok!

²⁵ —Yâ 'âkuxânög hâmyümmûg xop xix Paniye xop! Äpa mûn max, pâyâ 'âkuxa mûn kummuk! Yâ 'âxop te kânëy pet xax pix, xix kânëy xâm pix, pâyâ kânëy kox kopa yâ' Igâ', ha kaxîy 'âkuxa kummuk. Yâ 'âxop te ânöy hâ yîpkumîy, xi' yôg hâpxop hâ' xupxet, xix 'ânöy yôg hâpxop hâ' xupkumûy kamah.

²⁶ Paniye pa hok 'âxop! Kânëy kox pix hâmâxap, puxix tu xâm max kamah.

²⁷ —Yâ 'âkuxânög hâmyümmûg xop xix Paniye xop! Äpa mûn max, pâyâ 'âkuxa mûn kummuk! Yâ' xukpot putuk, hâptopa mûn max, pâyâ' kopa' xuk xokxax, xi' kup, yâk-tox xe'ëgnâg.

²⁸ Ha kaxîy 'âxax max, pâyâ 'âkuxa kopa 'âkummuks, yâ' 'âxop te koit, tu hâpxopmâ kum-muk xohix.

Topa te' kuxa kummuk xop nôäp-tup

²⁹ —Yâ 'âkuxânög hâmyümmûg xop xix Paniye xop! Äpa mûn max, pâyâ 'âkuxa mûn kummuk! 'Âxop te xukpot mâyñâg 'âhâ mûy, nûy Topa pupi hâm'âktux xop no hâpkot, ha tik xop hittap te Topa pupi hâm'âktux, tu' max, ha 'âxop te xukpot maxnâhâ',

³⁰ tu: "Pax 'Ugmûg pip hômâl', lhâ tik xop te Topa pupi hâm'âktux, kopxix tu mõnâyxop yôg hâpxopmâ kummuk tat hok, nûy tu tik max xop kix. 'Ämhok!' kaxîy.

³¹ Hamûn. 'Âxop yâ mõnâyxop kummuk hâ 'ämôkputox, ha Topa pupi hâm'âktux xop kix,

³² ha 'âxop te mõnâyxop yôg hâpxopmâ'ax kummuk tat, nûy tu' mûy kamah.

³³ 'Âxop te kâyâ gäynâm xop putuk, xix kâyâ gäy hâ 'âk-tok! Ha Topa te 'âkummu-gäp-tup 'uyânâñ tu', xa' xupmâ hok Hämägyâgnâg Pet tu'.

³⁴ Äte xa hâpxe'e 'âktux: 'Äte xa ha mô'pok putup, tik te Topa pupi hâm'âktux xop, xix tik te hâmyümmûg xop, xix tik te hâmyümmûg'ax xop, ha 'âxop te' yâg kix putup, xi' yâg xupmäp-tup mîpkupnix tu', xi' yâg kix kakixnâg putup Topa pet kopah, tu kômëñ xohix tu 'upapuk putup.

³⁵ Yîy Topa te 'âxüyäp-tup, xix 'og mõnâyxop yôg hâpxopmâ'ax kummuk hâ 'âxüyäp-tup. Ha mõnâyxop hittap max 'Ameo putex, hômâ, hâmyâxatamuk hittap lhâp-tex, xix mõnâyxop Manakit kutox Yakanit putex, lhâ Topa pet xix mîmpe

mô'hâp'ax tu yây kote' xip, tu hâpkummuk mûy 'ohnâg, yîy Topa te 'âxüyäp-tup.

³⁶ Äte xa hâpxe'e 'âktux: Yâ Topa te yâ hõnhâ' pip xop xüyäp-tup 'uyânâñ tu', nûy mõnâyxop yôg hâpxopmâ'ax kummuk hâ pago. Kaxîy.

Yeyox te mô tikmû'ün yây xe'ëgnâg

³⁷ Yeyox te hâm'âktux kux, tu kômëñ Yenoyanêñ yôg tikmû'ün pu hâm'âktux, hu:

—Üg 'âpax! Topa te xa mô tik xop pok, pu xa Topa pupi hâm'âktux, ha 'âxop te' kix, tu mîkaxxap hâ'tux, pâyâ 'âte mô'ayây xe'ëgnâg. Xokakkak tek-tok xânâhâ', nûy mô'tat yây kaka', ha kaxîy 'âte tikmû'ün xânâhâ', pâyâk ha 'ânûn putup 'ohnâg!

³⁸ Yîy 'âpet hõgnâg putup.

³⁹ Äte xa hâpxe'e 'âktux: 'Âxop tek pënäp-tup 'uyeh, lhâk mûn 'âktux, hu: "Pûyâ Topa tu hâmmaxnâ! Yâ tu yây 'âxet'ax hõm pu nû!" Kaxîy

24

Yeyox te Topa pet xexka nôg'ax 'âktux

¹Hâpxip lhâ Yeyox te Topa pet xexka kopa' xupep, tu' nûm, tu ta' mûg, lhâ yây yôg tikmû'ün mõxaha', tu' yîka' pip, tu tu' mûg Topa pet xexkah,

² yîy Yeyox te:

—'Ok 'âxop te' pënâhâ'? Äte xa hâpxe'e 'âktux: Yâ' koxyôy putup Topa pet, tu mõktu yôg mîkaxxap xohix hâm tu nû'nâp-tup. Kaxîy.

Yeyox te hâpkummugâ'ax 'âktux

³Hâpxip lhâ Yeyox te yîktix 'Onimet yîmû' yûm, ha yây yôg tikmû'ün nûn, nûy yâ tup-xet hâ hâm'âktux hâ' nôy yânâñ, ha:

—Hâm 'ûm hâ Topa pet koxyôy putup? Hâpxopmâ'ax 'ûm te xîy pënâ'ax, lhâ' putpu 'ânûn, nûy hâpxopmâ xe'ëgnâg xohix tu kuxyâ'? Kaxîy.

⁴ Ha Yeyox te:

—'Ôg pa mõxip, pu tikmû'ün yâ 'ämô'ämâ hok!

⁵ Yâ tik punethok nûn putup, tuk 'ûm 'âxop'ax 'âktux putup, nûy yâ tu' koit, hu: "Ügmûn yâ Kunnix. Yâ Topa tek mûn yây kutmâhâ", 'ûnû!' Kaxîy. Tu tikmû'ün xohix mõgäp-tup kummuk.

⁶Xate yây kix'ax 'âpak putup, ha tikmû'ün te xa yây kix'ax 'âktux putup. Yâ 'âkuxânög hok. 'Üyây kix xekap-tup, pâyâ 'a hâmyâxatamuk xohix xox putox'ah.

⁷ Ha hâpxexka 'ûm yôg xonat xop te hâpxexka nôy yôg xonat mûtik yây kix putup, ha' hep xop te' hep xop nôy mûtik yây kix putup, ha hâm yây nûluk putup, xix hâm'hõgnâg, ha putup te tikmû'ün kix putup.

⁸ Yâ nôm xûy hâmâxap, tu 'ün tek-tok put xûy putuk.

9—Hak-nây tu' gây xop te 'âkox mûg putup, nûy 'âkix kakixnâg, tu' xat putup, pu 'âkix. Yâ' xohix te 'âp-tup nôg 'ûgmûn hâ.

10 Yî tikmû'ûn punethok tek nîm putup, tu Topa yôg putat xak putup, tu yây xape kummugâp-tup, 'ûp-tup 'ohnâg tu'.

11 'Ihâ yâ' tik xop nûn, nôm te yâ mô'âmâ' , nûy Topa pupi hâm'âktux, pâyâ' mô'âmâ' , yâ yây pupi hâm'âktux, tu tikmû'ûn punethok môgâp-tup kummuk, tu yâ' koit tu'.

12 Ha tikmû'ûn te hâpxomâ kummuk putup, tu môktu hâpxomâ kummuk xexkah, yî' kuxa mâm ka'ok xop kuxa teknôg, nôm xop kuxa mâm ka'ok Yeyox kopah, tu yâ' nôy putup pax xaxok putup.

13 Pa tikmû'ûn te Topa yôg putat hâ' mô kuma' môg, puxix Topa' môy hâpkummuks mîy'ax xop kopah, tu' hînnâp-tup xe'êgnâg.

14 Yî hâm'âpak max'ax 'âktux putup hâm xexka xohix tu', puyî' hep xop xohix hâm'âpak, nûy tu hâmymûmmûg. Yâ Topa te yây yôg tikmû'ûn xat, ha' yîpkox pip. Ha hâmymâxatamuk xohix xox putox mô'nâ'ax. Kaxiy.

Tute hâpxûy xexka 'âktux

15 Tu xe hâm'âktux, hu:

—Topa pet kopa' xip hâm'âta yîkox 'âxet'ax Topa xip'ax. Hômâ mônây xop hittap Nan'eo te Topa pupi hâm'âktux, tu Topa yây xip'ax 'âktux, tu yâ hâpxop yây 'îgâ xexka 'âktux, ha Topa yây xip'ax kopa' xip putup. (Pûyâ tikmû'ûn mô'kupix, nûy hâmymûmmûg.)

16 Tikmû'ûn te hâpxexka Yonex tu' pip, puxix yîktix tu nûmân.

17 Tikmû'ûn te mîptut pepi tu' pip, puxix tu nûmân, yâ' hok tu' ânûmân, pâyâ hâpxop 'ûm pa hok, nûy môg mô'ka'ok.

18 Tikmû'ûn te hâpxa xexka tu' pip, puxix yây pet ha tu môg hok, nûy yây xax pa'. 'Âmhok.

19 Ha 'ûn mûnôp xop xûy xexkap-tup, 'ok pek-tok xuk, 'ok pek-tok yây yôgtat hep xo'opmâhâ'.

20 Topa tu' xax, xayîy hâm'âxi hok 'Ihâ 'ânûmân, nûy nit xap 'Ihâ 'ânûpa hok.

21 Yâ' xûy xexka nâm putup nit xap 'Ihâ', xix hâm'âxi 'Ihâ'. Hômâ Topa te hâm xexka mîy, xix hâm'hâ, 'ûxuy kutôgnâg, pâyâ nôm xûy xexkanâm.

22 Yî Topa te' xûy'ax yôg 'âmnîy xohix kuxyâhâ', pu tikmû'ûn nôâ'tot. Pa Topa te yây yôg tikmû'ûn yîmôgatux, pu tu kuxa hi xe'êgnâg, yîy 'âmnîy xohix hâ' kuxyâhâ'.

23—Tikmû'ûn 'ûm te xa: "Üpêñâ! Topa yôg hâmymây kutzna'ax xip!" Kaxiy, xix: "Nây, yâ 'õnte' xip!" Kaxiy, 'âpu' yîpkox hok.

24 Yâ' tek te mô'âmâ'ax xop punethok nûn putup, tu Topa pupi hâm'âktux 'ohnâg, xix yâ hâmymây kutzna'ax 'ohnâg. Pâyâ hâpxomâ ka'ok xe'êgnâg putup, tikmû'ûn puxet te nôm mîy hok, tu' mîy pu tikmû'ûn pênâ'.

puyîy nôo tikmû'ûn môgâ kummuk. Yâ' xak, nûy Topa yôg tikmû'ûn môgâ kummuk kamah, mô'âmâ'ax hâ', puyîy Topa yôg putat xax.

25 'Üg'âpax, nûy hâmymûmmûg, nûy hâpxomâ'ax yûmmûg tap.

26—Tikmû'ûn te: "Üpêñâ! Hâm panip tu' xip!" Kaxiy, 'Ihâ 'âmôg hok. Yâ' koit. Xix: "Üpêñâ! Tute yây xaptop 'õnte'!" Kaxiy, 'Ihâ 'âyîpkox hok. 'Âmôg hok. Yâ' koit.

27 Tex yânâm te pexkox xexka tupmâ mô'ka'ok, ha kaxiy 'ûgnûn putup, 'ûgmûn yâ Tikmû'ûn Kutok, tu putpuk nûn putup.

28—Kuptap xop te yây tu nû'nâhâ', nûy xok yîn xakot. Kaxiy.

Tikmû'ûn Kutok nûn putup

29 Tu xe hâm'âktux, hu:

—'Uxûy'ax yôg 'âmnîy xohix nôg putup, 'Ihâ mâyôñ xok putup, xix mâyôñhex. Mâyôñmâg xop te hâm tu nû'nâp-tup, ha hâmñôgnôy yôg xexka xop yâyñuhukñâm putup,

30 'Ihâ tikmû'ûn te hâpxomâ'ax xe'êgnâg pênâp-tup pexkox tu', hak nûn'ax 'âktux. Yâk mûn Tikmû'ûn Kutok, tu putpuk nûn. Ha Topa hâ' gây xop tek pênâp-tup, hu 'âtu potap-tup, ha hâmôg yexka kopak yîxpottup, 'ûkxexka xe'êgnâg tu',

31 ha mîmxuxop tut kâyâp-tup, ha yâk mûn Tikmû'ûn Kutok, tu pexkox yôg xop nû'pok putup, nûy Topa yôg tikmû'ûn yîmôgatux'ax nûnnâ', ha hâm xexka tu' xexka xop xohix môxap-tup, nûy yây tu nûnnây. Kaxiy.

Yeyox te piget kup 'âktux

32 Yeyox te xe hâm'âktux, nûy hâmymûmmûgâ', hu:

—Mînta kup piget te xa hâmymûmmûgâhâ', 'Umxux xokax, yâ mîmxux puk 'Ihâ 'âxop te hâmymûmmûg. Yâ hâmpukpex mô'nâp-tup.

33 Ha kaxiy 'âxop te hâpxomâ'ax xexka pênâhâ', 'Ihâ hâmymûmmûg kamah. Yâ' xûy'ax yôg 'âmnîy mô'nâp-tup.

34—'Ate xa hâpxe'e 'âktux, 'ûxaxok hok: Tikmû'ûn 'ûm pip nôm hâ, 'ap xakix putup'ah, 'Ihâ nôm 'âmnîy mô'nâhâ'.

35 Pexkox te yây xaxogâ'ax, xix hâm xexka te yây xaxogâ'ax, pâyâ yôgnû hâm'âktux xip ka'ok, tu' nôg 'ohnâg. Kaxiy.

Hâm 'ûm hâ Tikmû'ûn Kutok nûn putup

36 Tu xe hâm'âktux, hu:

—'âmnîy 'ûm 'Ihâk nûn putup, yâ 'âtak Topa puxet te' yûmmûg. Pexkox yôg nû'pok xop te' yûmmûg 'ohnâg, xik mûn ya Topak-tok, pâyâ 'âtep yûmmûg'ah kamah.

37 'Ugmûn yâ Tikmû'ûn Kutok, tu putpuk nûn putup, 'Ihâ tikmû'ûn te hâpxomâ kummuk pax. Hômâ hâmymâxatamuk xohix 'Ihâ mônây xop hittap Nôe xip,

38 'Ihâ tikmû'ûn hittap xit pax, xix yâ' xo'op pax, xix yâyta pax, tu môktu Nôe te

mǐptut xexka hā mō'nāhā', nōm te kōnāg yīmū' mōg,

³⁹ ha tikmū'ūn te hāmyūmmūg 'ohnāg, tu' yīpkox 'ohnāg, ha tex xexka nāhā', ha kōnāgkox xet xexkah, tu hāmnak hā' xupep, tu tikmū'ūn xohix kopugnām, ha' xakix. Hā kaxīy putpuk nūn putup, yākmūn Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn 'lhā

⁴⁰ tik 2 te hāpxa xexka tu' hām, hap-xet mōgāp-tup, ha ta yā' nōy te nox xip.

⁴¹ 'Ūn 2 te xuxnāg xetox xap kōnōnnāhā', hap-xet mōgāp-tup, ha ta' nōy te' nox xip.

⁴² 'Ōg pa mōxip! Yāy 'ūm pupi hāmpēnā max. 'A' āxop te 'āmnīy 'ūm yūmmūg'ah 'lhā 'āxuxyā nūn.

⁴³ 'Ūxaxok hok. Pax pu tikmū'ūn te hāpxop hā' xupxet'ax nūn yūmmūg, puxix tu pēnānā' pi' kamah, puyīy tu' xupxet hok.

⁴⁴ Yīy 'āxop pēnānā' pi' kamah. 'A' yūmmūg'ah 'āmnīy 'ūm 'lhāk nūn. Yāk mūn Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn putup, 'lhā yā' āxop tek hip 'ohnāg. Kaxīy.

Kāmānat max xix kāmānat kummuk 'āktux

⁴⁵ Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxompā'ax yūmmūgā', hu:

—Tep te kāmānat max? Kāmānat max yā tik te hāmyūmmūg, tu yā hāmyōk mōy pax. Ha' xat, pu kāmānat xop tu pēnānā' pi', nūy tu xīnnā max.

⁴⁶ Ha' xuxyā nūn, 'lhā hām max, yī' kuxa hittup.

⁴⁷ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ūxuxyā te kāmānat max xexkānāp-tup, pu tu hāpxa xexka yōg hāpxop xohix pēnā'.

⁴⁸ Pa kāmānat kummuk te hāmpe'paxex, hu: "Ak xuxyā nūn putup'ah," kaxīy,

⁴⁹ tu yā hāpkute'ex kummuk, tu kāmānat nōy kix, tu yā' xit xexkah, tu yā' xo'op xexkah, tu mōktu yā' paptux, tikmū'ūn pap-tux xop mūtik.

⁵⁰ Ha' xuxyā nūn, ha ta kāmānat te' hip 'ohnāg, tu yā' nūn yūmmūg 'ohnāg,

⁵¹ puxi' xuxyā gāy nām, tu kāmānat xīygā'ax 'uyānān tu', tu' mōgā'ax, nūy tu kummugā' tikmū'ūn kummuk mūtik, nōm pa max, pāyā' kuxa kummuk. Ha' potap-tup, 'ūxūy xexka tu'. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

25

'Ūn te yāyta hok te' 10

¹ Yeyox te hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompā'ax yūmmūgā', tu 'ūn tuk tup xop te yāyta hok 'āktux, nūy tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā', puyīy tu' xuxyā nūn'ax hip, ha:

—Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat putup hā kaxīy. 'Ūn te yāyta hok te 10 te 'āmuk xexka ha' mōg, 'āmnīy 'lhā' mōg, tu kuyānām tat'ax pop, nūy tik te yāyta'ax hip putat kopah, puyīy tik yāyta'ax mōgā'āmuk xexka hah,

2 ha ta 'ūn te 5 pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, ha ta 'ūn te 5 pa te hāmyūmmūg,

³ ha 'ūn xop pa te hāmyūmmūg 'ohnāg te kuyānām tat'ax pop, pāyā' hep tox xaxok,

⁴ pa' nōy xop te kānēy tat kamah, ha yā' hep tox kopa' xup, nūy tat'ax hā' pux.

⁵ —'A tik te yāyta'ax 'ūm nūn'ah, yīy kūmīm tetet' kix, ha mō'yōn putat pukah.

⁶ —'Āmnīy kote 'lhā tikmū'ūn yīy ka'ok, hu: "Tik te yāyta'ax nūn! Mā', yūmū nū mūtik mōg!" Kaxīy.

⁷ —Ha 'ūn xop yāykoak mō'ka'ok, tu kuyānām mō'xup.

⁸ Ha 'ūn pa te hāmyūmmūg 'ohnāg te' nōy xop pa hām'āktux, hu: "'Ā' hōm 'ōg hep tox, 'ū mōy yāy yōg ta'ax hā' pux. Yāk mū yōg kuyānām xakix." Kaxīy.

⁹ —Ha:

—“Ak mū'āte xa popmāp-tup'ah. Yāk-tōgnāg 'ūm hep tox. 'Āxop putup, mōy mōg kōmēn hah, nūy 'ūm pa.” Kaxīy.

¹⁰ —Ha' mōg, tu' paha', 'lhā tilk te yāyta'ax xupep. Ha 'ūn pa te hāmyūmmūg te nū mūtik mōg 'āmuk xexka hah, tu mōktu' mōxaha', tu' mōxakux, ha ta mō'yāy yīnnīn.

¹¹ —Hāpxip kutōgnāg 'lhā 'ūn xop nōy mōxaha 'uyānān tu', tu hāptopa' pip, tu' xānāhā', hu: "Yāyā', Yāyā', hāpxōn! Yāk mūg nūn!" Kaxīy.

¹² —Ha tik te yāyta'ax te: "A' āte 'āxop 'ūm yūmmūg'ah. Mōy, nūy 'āpep! Kaxīy. 'Ūkux.

¹³ —Yīy 'āpa mōxip! Yā hām 'ūm hāk nūn 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

Kāmānat tikoxyuk 'āktux

¹⁴ Tu xe hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompā'ax yūmmūgā', nūy yūmūg hām max 'āktux, nūy Topa pu yūmūg hām max 'āktux, hu:

—Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat kaxīy: Tik te hāpkumep putup, ha kāmānat xop xānāhā', pu hāpxa xexka pēnānā' 'āti',

¹⁵ tu tu tayūnak popmāhā', tu tik te hāmyūmmūg xexka pu' hōm tayūmak te 5.000, tu' nōy te hāmyūmmūg miax pu tayūmak te 2.000 hōm, tu tik te hāmyūmmūg kutōgnāg pu tayūmak te 1.000 puxet hōm, tu ta' mōg.

¹⁶ Ha kāmānat te 5.000 paha', tu' mōg, tu hāpxop hāmenax, tu mōktu tayūmak nōy te 5.000 paha'.

¹⁷ Ha kāmānat nōy te 2.000 paha', tu' mōg, tu hāpxop hāmenax, tu mōktu tayūmak nōy te 2.000 paha'.

¹⁸ Pa tik te 1.000 paha', tu' mōg, tu hāpkot, tu' xuxyā yōg tayūmak xaptop hām kopah.

¹⁹ —Hāpxip punethok tap 'lhā' xuxyā nūn, nūy ta yāy yōg tayūmak pop,

²⁰ ha kāmānat te 5.000 paha', tu' nūn hāmāxap, tu tayūmak te 10.000 hōm 'ūxuxyā pu', tu: "Üpēnā! Xate 'ā' hōm tayūmak te

5.000. 'Āte hāpxop nōy yānān hā tayūmak te 5.000 nōy paha'." Kaxīy.

21 —Ha: "Yā' max! 'Āhām max. Xate hāmyok mīy tayūmak kutōgnāg hā, yīy 'āte 'āxeknāhā', xayīy hāpxop punethok pēnā max. 'Āpu yūmū'āte 'āmuk xexka mīy!" Kaxīy.

22 —Ha kāmānat te 2.000 paha', tuk-nāy tu' nūn, tu: "Xate 'ā' hōm tayūmak te 2.000. Yā 'āte hāpxop nōy yānān hā tayūmak te 2.000 nōy paha'. 'Ūpēnā'!" Kaxīy.

23 —Ha' xuxyā te: "Yā' max! 'Āhām max! Tayūmak kutōgnāg hā xate hāmyok mīy, yīy 'āxeknāhā', xayīy hāpxop 'ūm xexka pēnā max. 'Āpu yūmū'āte 'āmuk xexka mīy!" Kaxīy.

24 —Ha kāmānat te 1.000 puxet paha', tu' nūn, tu: "'Āte 'āyūmmūg. Xate 'ūm kuxa ka 'ohnāg. 'Ūnōy te hāpxop xap xok, ha xate' nūnnāhā',

25 yīy 'ūgkuxānōg, tu 'ōg tayūmak xaptop hāpxop hā mō'tat. 'Ūpēnā 'ōgnū tayūmak, nūy pa'." Kaxīy.

26 —Ha' xuxyā te: "'Āhām kummuk, 'āteknōg tu'. Xatek yūmmūg, ha 'āte hāpxop xap xok 'okpa hāpxop ta nūnnāhā'.

27 Teptu xate tayūmak xex hok tayūmak xut'ax pet kopah? 'Ūyīy putpu nū', tu yōgnū tayūmak paha', 'ūnōg nōy nā' mōg, tu mōktu yā' kux." Kaxīy. Tu yōkāmā' tu kāmānat nōy pu' xat, hu:

28 —"Kāmānat kummuk yōg tayūmak xut, nūy kāmānat nōy pu' hōm, nōm te tayūmak te 10.000 pop.

29 Yā tikmū'ūn te punethok pop, puxix tu xe' pop, tu mōktu yā' xohix pop, pa tikmū'ūn te' pa hok, puxi' yōg hāpxop kutōgnāg xut kamah, pu tu' hok xip.

30 Yā kāmānat kummuk, tu' hitop hā' hām. 'Āpu, nōm mō'yōn hāptopa', puyīy hāpkoxat kopa tu xip ka'ok. 'Ōnte potap-tup, 'ūxūy xexka tu'. Kaxīy. 'Ūkux.

31 Yeyox te hām'āktux, nūy hāmyūmmūgā kux, tu:

—Yāk mūn Tikmū'ūn Kutox, tu yā putpu nūn putup, tu' xat xe'ēgnāg putup, 'Āhāk nūn, ha pexkox yōg nū'pok xop te nū mūtik nūn putup, hāk yūm putup, nūy tu hep xop xohix xat.

32 Ha' hep xop xohix te yāy tu nū'nāptup 'ūgkeppah, ha 'āte tikmū'ūn yāg mō'pot putup. Yā kaxīy tik pēnā'ax te kahnēn mō'pot xix mot,

33 tu kahnēn mō'pot, pu tu yīm xe'e hā mō'xip, xix mot mō'pot, pu tu yīm xax hā mō'xip, ha 'āte' yīpcox pip xop mō'xip putup 'ūgyīm xe'e hā, tu' yīpcox hok xop mō'xip putup 'ūgyīm xax hā,

34 ha 'āte hām'āktux putup, tikmū'ūn tek yīm xe'e hā' pip pu hām'āktux putup, hu:

"Mā'! 'Ōgnū 'Ātak te 'āxop ha hāmmāxnāhā'. Mā', nūy pexkox yōg hāpxop xohix pop. Yā Topa te xa' xex tap 'Āhāk hām xexka xip 'ohnāg.

35 Yā 'āxop tek xīnnāhā 'Āhāk putup tek putup, tu 'ā' xo'opmāhā', 'Āhāk 'āte kōnāg tat xak, tuk xānāhā', 'ūxihip 'āpet kopa, 'Āhāk 'āte xa hak puknōg.

36 'Ak xax 'ūm xip'ah, ha 'ā' 'āxax 'ūm hōm, 'ūyīy mōktat, tuk pakut, hak pēnā max. Kanet kopak xip, ha 'āxop 'ūg ha mōg, nūy mōg mōgnānām." Kaxīy.

37 —Ha tikmū'ūn max te: —Yāyā', hām 'ūm hāk mū'āte 'āpēnāhā', 'Āhāk putup te 'āp-tex, ha 'āxānāhā'?

38 Hām 'ūm hā 'āmūn 'ūgmū'ā hā puknōg, ha 'āxānāhā', xa 'ūgmūg pet kopa xihip? Hām 'ūm hāk mū'āte xa topixxax 'ūm nīm, xa mō'tat?

39 Hām 'ūm hā 'āpākut, hak mū'āte 'āpēnā max? Hām 'ūm hā kanet kopa 'āxip, hak mūg mōg, nūy mō'ānānām?" Kaxīy.

40 —Ha 'āte hām'āktux'ax hā' nōy yānān putup, tu: "'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āxop tek xape 'ūm kutīgnāg hā 'ā tehet, huk mūn yā 'ātehet kamah. Kaxīy.

41 —Tu tikmū'ūn kummuk pu hām'āktux putup, nōm tek yīm xax hā' pip, hu: "Mōy, nūy 'āpep! Yā Topa te xa hāpkummugāhā'. Mōg, pu kuxap xe'e mō'āhap mō kuma mōg. Topa te kuxap mīy tap nūy Hāmgāyāgnāg xūyīgā', nūy 'ūyōg nū'pok xop kummuk xūyīgā'.

42 Ya putup tek putup, pak xīnnā 'ohnāg, ha 'āte kōnāg tat xak, pa 'ām xo'opmā 'ohnāg.

43 'Ūgmūn xa hāk puknōg, pa 'āxop te 'ūkxānā 'ohnāg, 'ūxihip 'āpet kopah. 'Ak xax 'ūm xip'ah, 'ā'āxax 'ūm nīm'ah, 'ū mōktat. 'Ūpkakut, xix kanet kopak xip, pāyā 'āxop tek pēnā 'ohnāg." Kaxīy.

44 —Yīy tikmū'ūn te: "Yāyā', hām 'ūm hāk mū'āte 'āpēnāhā', ha putup te 'āp-tex, ha xate kōnāg tat xak, xikmū'ā hā 'āpuknōg, xix 'āxax hok, xix 'āpākut, xix kanet kopa 'āxip, hak mū'āte hātē 'ohnāg?" Kaxīy.

45 —Ha 'āte: "'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āxop tek xape kutīgnāg hā 'ā te 'ohnāg, hu tu 'ā te 'ohnāg kamah." Kaxīy. Tu ta tu' kux.

46 Yeyox te hām'āktux kux, tu:

—Tikmū'ūn kummuk xūy putup mō'kuma' mōg, ha' kuxyā 'ohnāg, pāyā tikmū'ūn max hi xe'ēgnāg mō'kuma' mōg, ha' kux 'ohnāg kamah. Kaxīy.

26

Üxexka xop te hāpxopmā kummuk 'āktux

1 Yeyox te hāmyūmmūgā kux, tu ta yāy yōg tikmū'ūn pu hām'āktux, hu:

2 —'Āxop te hāmyūmmūg, yā 'āmīnī 2 nōg, puxix tikmū'ūn 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōdā'yēn mīy, ha tikmū'ūn tek mōgāp-tup, nūy

mīpkupnix tu Tikmū'ūn Kutok putex, yāk putex putup. Kaxīy.

³ Tu hām'āktux, īhā 'āmānex xexka xop yāy tu nū'nāhā', xi' xexka xop yāy tu nū'nāhā', tu ta 'āmānex xat'ax Kaxpax pet xexka kopa yāy tu nū'nāhā'.

⁴ nūy hāmpe tu paxex, nūy putep te xīy Yeyox putex'ax yūmmūg, nūy xaptop hā' mūy,

⁵ tu:

—'Āmuk xexka mīy īhā 'ap putex putup'ah. Nāy, pu 'āmuk xexka tu kux, kopxi' xat, nūy 'ūp-tex, nūy ta tu tikmū'ūn gāyā hok. Kaxīy.

Yeyox te' pip'ax Metān tu' xip

⁶ Hāpxip īhā Yeyox te xip tu xexka Metān kopa' xip, tu Ximām pet kopa' xip, ha' xuxet'ax nōy te: 'Ūyāy xax kunut nām. Kaxīy.

⁷ Ha 'ūn te nōm mō'nāhā', tu Yeyox yīka' mōg. Ha naxnāg 'anamax tat, ha' hép haxyā max xup, takat xexkah. Ha Yeyox xīt īhā 'ūn te' hép pux, yā Yeyox putox yīmū' pux.

⁸ Ha' yōg tik xop te' pēnāhā', tu' gāy, tu' mānōg, hu:

—Teptu 'ūn te' hép haxnāg xaxogāhā'? Yā takat xexkah!

⁹ 'Ūyōg naxnāg hāmenax, puxix tayūmak xexka pa', nūy tu tikmū'ūn hok xop pu' nīm. Kaxīy.

¹⁰ Pa Yeyox te hāmyūmmūg, tu:

—Teptu xate 'ūn hā 'āgāy? Yā tute hāpxompmā māynāg!

¹¹ Hāmyāxatamuk xohix hā' hok xop te 'āmūtik pip, pāyā mūn'ah,

¹² yī 'ūn te' pux, nūy 'ūgyīn haxyā max, puyīn nō hāpkot.

¹³ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tikmū'ūn te hām'āpak max'ax 'āktux putup, tu hām xexka xohix tu' xuktux putup, yā kama 'ūn yōg hāpxompmā'ax 'āktux putup, nūy 'ūn xaxogā hok. Kaxīy.

Yot te hāpkummugāhā'

¹⁴ Hāpxip kutōgnāg īhā Yeyox yōg tik 'āxet'ax Yot 'Ixkanot mōg, nūy 'āmānex xexka xop mūtik hām'āktux,

¹⁵ tu:

—Tayūmak xohix te xīy 'ā' hōm putup, 'ūyī 'āxop mōgā', xayīy Yeyox mūy? Kaxīy.

Ha' xexka xop te' yōg tayūmak mō'kupix, tu tayūmak te 30 xut, tu tu' hōm.

¹⁶ Yī Yot mōg, tu hāmpe'paxex, tu' xak, nūy gāy xop mōgā', pu ta Yeyox mō'tat kanet hah.

Yoneo xop te 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy

¹⁷ 'Āmnīy nōg īhā Yoneo yōg tikmū'ūn te 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy, tu pām tokatok hok māhā', ha 'āmnīy te māxap Yeyox yōg tik xop te Yeyox ha' mōg, tu' yīkotip, hu:

—Xatep-tep putup? Piyā' mīy'ax 'āmuk xexkah, nūy tu pām tokatok hok mā 'āmnīy hā? Kaxīy.

¹⁸ Ha:

—Kōmēn ha mōg, tu tik 'ūm xax, nūy tu' xax, hu: "Ūgmūg xuxyā te' xat, 'ū xā hām'āktux, hu: Yā hōnhā yōgnū tik xop xik mūn te 'āmuk xexka mīy putup, tu 'āpet kopa 'āte' mīy putup?" Kaxīy.

¹⁹ Ha' yōg tik xop te hām'āpak, tu' mīy, tu 'āmuk xexka mīy tik pet kopah.

²⁰ Ha 'āmnīy hā Yeyox xīt tik xop mām, 'āmuk tu' xakot, nūy tu xit,

²¹ tu' xit, īhā Yeyox te:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āp-xet 'ūm te' gāy xop mōgāp-tup 'ūghah. Kaxīy.

²² Ha tik xop kuxa hittip 'ohnāg, yā' xohix te yāy yīkotip, tik puxet hāmāxap te' yīkotip, hak-nāy tu nōy, xi' nōy te' yīkotip, tu mōktu xohix, tu:

—'Ū 'ūm? Yāyā', xatep-tep pe'āpaxex? 'Ok 'ūgmūn tik kummuk? Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—Tik te' gāy xop mōgā'ax, tu pām xup kānēy pet xax kopah, 'ūgmūtik tu pām xup nōmhā.

²⁴ 'Ūkxok putup, yā Topa yōg tappet te hām'āktux tap, pāyā tik kummuk xūy putup, nōm tek kummugāp-tup! 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutok, hak kummugāp-tup, yā hāpxompmā'ax kummuk. Pax pu' tut te nōm put hok, puxix hāpkummuk mīy hok. Kaxīy.

²⁵ Ha Yot te' yīkotip kamah, tik te' mōgā'ax kummuk te hāmyīkotip, hu:

—Yāyā', xatep-tep pe'āpaxex? 'Ok yākmūn tik kummuk? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hamūn. Xate' xuktux. Kaxīy.

Yūmūg xuxyā xit'ax

²⁶ Ha' xit, īhā Yeyox te pām paha', tu Topa tu:

—'Āmax Topah! Xatek mū'ā hāpxop xit'ax hōm. Puxi'.

Tu pām koxip, tu tik xop pu' popmāhā', tu:

—'Ūpa', nūy mā'. Yāk yīn. Kaxīy.

²⁷ Tuk-nāy tu kānēy paha', tu Topa pu:

—'Āmax Topah! Xatek mū'ā' hep max hōm, 'ū xo'op. Puxi'.

Tu yāy yōg tik xop pu' hōm, tu:

—'Ūpa', nūy 'āxop xohix xo'op.

²⁸ Yāk hep 'āta', ha yā' xohix pupi nū'nāhā', pu Topa te hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. 'Ūghēp 'āta hā Topa te' pa'ax tup mīy tikmū'ūn mūtik.

²⁹ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āte mīnta hep xupyāg xe' xo'op hok, pāyā yōgnū 'Ātak mūtik 'ūkti', kopxi' xo'op, īhā 'Ātak te yāy yōg tikmū'ūn xat xe'e'. Kaxīy.

³⁰ Ha Topa puk-tex, tuk-tex kux, tu ta' mōg 'Onimet yōg yīktix hah.

Yeyox te Pet pu häm'äktux

³¹ Tu ta' mõg, ihä Yeyox te tik münöm xop pu häm'äktux, hu:

—Hönhä 'ämniy ihä', 'äxop xohix nü'pap-tup, tuk nüm putup. Yä Topa yög tappet te häm'äktux tap, tu: “Äte kahnen yög pënä'ax putex, yïy kahnén nü'paha”. Kaxiy. Yïy häm'äktux hittap hä 'äxop tek nüm putup nömhä,

³² pâyä putpuk hi', kopxix 'äkeppak mõg häpxexka Gаниnet hah. Kaxiy.

³³ Yïy Pet te:

—Ak mün'ah! Äte 'änim 'ohnäg. 'Ünöy xohix te 'änim, kopxix 'änim hok. Kaxiy.

³⁴ Ha Yeyox te Pet pu häm'äktux, hu:

—Üg 'äpax, nüy tu xaxok hok! Äte xa häpxe'e 'äktux: Yä hönhä, 'ämniy ihä, xate koit putup, tuk yümmüg hok 'äktux, tu' xuktux putup tikoxyuk, ihä xokakkak tak xatap-xet. Kaxiy.

³⁵ Ha Pet te:

—Ämhok! Äte koit 'okpa 'ämütik 'ükkok. Päyä 'ayümmüg hok 'äte häm'äktux 'ohnäg! Kaxiy.

Ha tik xop xohix te:

—Ya hamün! Kaxiy.

Yeyox te Topa pu häm'äktux Yetxäm tu'

³⁶ Ha ta' mõg tu möktu Yetxäm tu' mõxaha', ha Yeyox te:

—Näy, määhäm, ihäk mõg 'äkeppah, nüy Topa pu häm'äktux. Kaxiy.

³⁷ Tu Pet mögähä nü mütik, xix Yemeneo kuto 2, tu' kuxa teknög, 'ükxüy xexka tu', ³⁸ tu:

—Ügxuxa xüy xexka tu möktuk kuxa teknög, tuk xok putümnäg. Nünte' tihí, nüy pënäñä 'ati 'ügmütik. Kaxiy.

³⁹ Tu ta' keppa' mõg kutögnäg, tu nü'xup häm tu', tu Topa pu häm'äktux, hu:

—Ätak, 'ükxüy xexkah, 'ap hä' tot'ah. Üktux hok 'ükxüy hok, kopxik hittup. Päyäk tux hok 'ükxüy, kopxik xüy. Äpuk xat, yäk yïpkox xip 'ämün pu'. Kaxiy.

⁴⁰ Tu put pu' nün, tu tik tikoxyuk pënäñä', ha mõ'yön, kümim te' kix hah, yïy Pet pu häm'äktux, hu:

—Ok 'äxop te pënäñä 'ati hok, nüy yäk mütik pënäñä kutögnäg?

⁴¹ Mõ'ön hok, päyä Topa pu häm'äktux pax, xayïy häpkummuk mÿ hok. Äkuxa te häpxomä maaxp-tup, päyä 'ayïn pu'uk. Kaxiy.

⁴² Tu xe' mõg, tu:

—Ätak, xatek putup 'ükxüy, kopxik xüy. Yäk yïpkox xip. Kaxiy.

⁴³ Tu xe' putpu' nün, ha tik xop mõ'yön 'üxeheh, yä kümim xüy xexkah, tu' pa xax mõm.

⁴⁴ Yïy Yeyox xe' mõg, tu Topa pu häm'äktux.

⁴⁵ Tu putpu' nün tik xop hah, tu nüktu' yïkopit, hu:

—Ok 'üüm yäykoak hok, 'äteknög tu? Hämpenä! Yä hönhä' gäy xop nün, nüy 'ügmün yä Tikmū'ün Kutok mÿ, nüy tikmū'ün kummuk mõgä 'üghah.

⁴⁶ Äyok, 'äpu yümmü mõg. Yä tik kummuk nün nömhä. Kaxiy.

'Ügäy xop te Yeyox müg

⁴⁷ Ap häm'äktux kux'ah, ihä Yot nün, yä Yeyox yög tilik, tu tikmū'ün punethok nünnähä', ha mïkax xexka taha', xix müm kix'ax taha'. Ämanex xexka xop xix Yoneo xexka xop te mõ'pok.

⁴⁸ Yä Yot te' xexka xop pu häm'äktux tap, tu: “Äte tik puxet yäy kep ha' müg putup, nüy tu 'äneo, xayï' mÿ. Äte Yeyox mün kep ha' müg putup, xayï' pënä', nüy mÿ. Kaxiy.

⁴⁹ Tu' xupep, tu Yeyox ha' nün, tu:

—Yäyä!, püyä Topa 'äkuxa yümmä! Kaxiy.

Tu yäykep ha' müg.

⁵⁰ Ha Yeyox te:

—Ükxape', xate häpxomä'ax. Püyä häpxomä mõ'ka'ok, nüy ta tu kuxyä!. Kaxiy. Ha' gäy xop te' müg, tu' yïm kÿ.

⁵¹ Pa tik puxet te Yeyox mütik häpkumep, tu mïkax xexka xut, tu 'ämanex xat'ax yög kämänat yïpkox xak,

⁵² ha Yeyox te:

—Ög mïkax mõ'xix 'üxax kopah. Yä tik te mïkax xexka häp-tex, puxi' nöy putex mïkax xexka hä 'üyänän tu'.

⁵³ Äte yäy yög 'Ätak tu' xax, puxix nü'pok pexkox yög xonat xop xohix, pu tu 'ähå tu tehet.

⁵⁴ Pa Topa yög tappet te häm'äktux tap, yï' tux hok pu tu häpxomä nömhä, nüy häm'äktux hittap hä häpxomä!. Kaxiy.

⁵⁵ Tut xexka xop yög tikmū'ün pu häm'äktux, hu:

—Äxop nün, tu mïkax xexka taha', xix müm topnäp paha', nüy tuk mÿ. Äxop teppet pe'äpax? 'Ok yäkmün tik kummuk, tik te häpxop hä' xupxet putuk? Yä 'ämniy xohix ihä Topa pet xexka kopak xip, nüy hämyümmügä', ha 'äxop te 'ügmüg 'ohnäg.

⁵⁶ Päyä hönhä Topa te' tux hok pu häpxomä kummuk, yä Topa pupi häm'äktux xop te tappet tu kax'ämi tap, yïy Topa yög häm'äktux hittap häk müg nömhä. Kaxiy.

Ha yäy yög tik xop te häm'äpak, tu nü'paha'.

Yoneo xexka xop te Yeyox yïkopit

⁵⁷ Ha tikmū'ün te Yeyox müg, tu Kaxpax pet ha' mögähä', ha Kaxpax yä 'ämanex xop xat'ax, hik xop te hämyümmüg pip, xix Yoneo xexka xop nün, tu yäy tu nü'nähå Kaxpax pet kopah.

⁵⁸ Ha Pet te Yeyox pe' mõg, häptox tu' pe' mõg, tu' pet yög hämnuknõg tu möktu' xupep,

tu mōd'nāhā', tu mōktu' yūm xonat xop mūtik, nūy 'uyōg hāpxopmā'ax pēnā',

⁵⁹ha' xexka xop xak nūy Yeyox kupeh, nūy tup-tex, tu' koit'ax hā' kupex,

⁶⁰pāyā tep tup-tex'ax 'ūm yūmmūg 'okpatik punethok te koit, ha hām'āktux hā' nōy yānān punethok. Hāpxip 'ihā tik 2 te hām'āktux,

⁶¹tu:

—Yeyox te yāy ka'ok'ax 'āktux, tu: “Āte Topa pet xexka koxyōy'ax, tu xe' pet'ax 'āmnīy tikoxyuk hā.” Kaxīy.

⁶²Ha Kaxpax yok, tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Yā tik te 'ākupex. 'Ok xate yāy 'āktux hok, nūy yūmmūg yūmmūgā'? 'Ok pe tik te hāpxe'e 'āktux, 'ok pe yā xa' koit? Kaxīy.

⁶³Pa Yeyox yīy 'ohnāg, yīy 'āmānex xop xat'ax te hām'āktux 'ūxehel, hu:

—Topa te 'ā' hōm yāy 'āxet'ax 'uyīy 'āyīkopit, hu 'āxat. —Āyīy. 'Ok Topa xe'ēgnāg te 'āyāyutnāhā'? 'Ok yā 'āmūn Topak-tok xe'e'? Kaxīy.

⁶⁴Ha Yeyox te:

—Ya hamūn. Xate' xuktux. Pāyā 'āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āxop te Tīkmū'ūn Kuto k pēnāp-tup, ha Topa xe'ēgnāg yīm xe'e hak yūm putup pexkox tu', tuk yīxop-tup, hāmgōy xexka hāk yīxop-tup. Kaxīy.

⁶⁵Ha 'āmānex xop xat'ax te yāy xax pot, nūy yāy kuxa xāy'ax tu' mūg, tu:

—Puxi'! Yā Topa 'āktux kummuk pax 'ōhōm! 'Āxop te' xupak nōmhā.

⁶⁶Hu putep 'āktux'ax? Kaxīy.

Ha:

—Yā hāpkummuk mīy xexka! Pūyā tu' xok! Kaxīy.

⁶⁷Tu mō yīy hep yōn, xi' payīn kix, 'ihā' yīkopit,

⁶⁸hu:

—'Āmūn yā Topa yōg hāmyāyutnā'ax. 'Āpu, Topa pupi hām'āktux, nūy 'āyīy: 'U 'ūm te 'ākix? Kaxīy.

Pet te Yeyox yūmmūg hok 'āktux

⁶⁹Ha ta' xip Pet hāptopa', ha ta kāmānat hex te:

—'Āxip kama Ganimet yōg Yeyox mūtik. Kaxīy.

⁷⁰Ha:

—Xatep-tep mūn 'āktux? 'A 'āte' yūmmūg'ah. Kaxīy.

⁷¹Tu hāmyākox tu' mōg, ha ta kāmānat hex nōy te' pēnāhā', tu xonat xop pu hām'āktux, hu:

—'ōhōm xip Nāyane yōg Yeyox mūtik. Kaxīy.

⁷²Ha Pet te xe:

—'Ak mūn'ah. Topa tek yūmmūg. 'Ap 'ūkxip'ah. Yā 'āte' a kāy yūmmūg'ah. Kaxīy.

⁷³Hāpxip kutōgnāg 'ihā tik xop te Pet yīka' nūn, tu:

—'Āyīy'ax te Ganimet xop yīy'ax putuk! Yā Yeyox mūtik xate hāpkumep. Kaxīy.

⁷⁴Yīy Pet te:

—Topa tek yūmmūg. 'Āte nōm kāy yūmmūg 'ohnāg. Pax 'ū koit 'āte', puxix Topa 'ūkxūygā'. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā xokakkak tak xataha',

⁷⁵Ha Pet te Yeyox yōg hām'āktux'ax xutigāhā', ha: "Xate yā koit putup 3, xate hām'āktux putup 'ūgyūmmūg hok te 3, 'ihā xokakkak tak xatap-xet." Kaxīy.

Tu ta' mōg, tu pota punethok.

27

Xonat xop te Yeyox mōgāhā Pinat keppah
¹Hāptup, māyōn te hāpkanet tu' xupep 'ihā', 'āmānex xexka xop xix Yoneo xexka xop xohix te yāy tu nū'nāhā', nūy Yeyox putex,

²tu' kīy, tu Gohenanok Pinat ha' mōgāhā'.

Yot te yāy putex

³Hōmā Yeyox yōg tik Yot te' mōgā kum-muk, nūy tu tayūmak pa', tu' xexka xop yōg hāmē'paxex yūmmūg nōmhā, yā Yeyox putex putup, ha yāy'hāhup xexkah, tu tayūmak te 30 paxmōg, nūy mōy putpu' hōm 'ūxexka xop pu', tu' xexka xop pu hām'āktux,

⁴hu:

—'Āte hāpkummuk mīy 'ihā 'āxop mōgāhā tik max, xa tup-tex. Kaxīy.

Ha:

—Patīy! 'Āpu, yāy yōg hāpkummuk mīy'ax tat! Kaxīy.

⁵Ha Yot te tayūmak hā putnū Topa pet xexka kopah, tu ta' mōg, tu yāy māy hīy, tu' xok xe'e'.

⁶Ha 'āmānex xexka xop te tayūmak paha', tu:

—'Ap max'ah, yūmū yōg xat'ax te' xat hok, pu tayūmak hōm hok Topa pu'. Yā nūhū tayūmak tu tik putex. Yūmū'ātep-tep mūn mīy'ax? Kaxīy.

⁷Hu tayūmak paha', tu 'Onet yōg hām xexka paha', puyī' xukpot mīy, pu tu' puknōg xop nō hāpkot.

⁸Yīy tīkmū'ūn te' xukpot 'āxet'ax, hu: "Ūhep 'āta'ax tu hahām." Kaxīy. Yā hōmā 'ūxuxet'ax 'ūhep 'āta, xix hōnhā'.

⁹Hōmā tik hittap Yenemān te Topa pupi hām'āktux, yīy: "Tīkmū'ūn te tayūmak te 30 paha', tu te tik hāmenax tayūmak te 30 hā, 'Iyaet yōg tīkmū'ūn xohix te yā pagop-tup,

¹⁰tu tayūmak hā' nōy yānān, nūy 'Onet yōg hām paha'. Yā Topa tek xat tap, yīy 'āte' mīy." Kaxīy. Ha Topa yōg hām'āktux hittap hā' xexka xop te hām paha nōmhā.

Yeyox te Pinat keppa' xip

¹¹Ha Yeyox te Gohenanok Pinat keppa' xip, ha' yīkopit, hu:

—'Ok xate Yoneo yōg tikmū'ūn xat xe'e'?
Kaxīy.

Ha:

—Xate' xuktux. Kaxīy.

12 Pāyā' yīy 'ohrñāg īhā 'āmānex xexka xop xix Yoneo xexka xop te' kupe.

13 yīy Pinat te:

—Ok xate hām'āpak hok? Yā 'āxat'ax xop te' ākupe! Kaxīy.

14 Pāyā' ap yīy'ah, ha Gohenanok kuxa te' yēy.

Pinat te' xat, pu Yeyox putex

15 Hāmāyāxatamuk xohix 'hā', 'āmūk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy 'hā', Pinat te tik kummuk xut kanet kopah, tikmū'ūn te ta tu' xak, ha' xut.

16 Ha tikmū'ūn xohix te tik kummuk Mahamax yūmmūg,

17 tu yāy tu nū'nāhā Gohenanok pet tu', ha Pinat te tikmū'ūn yīkopit, hu:

—Āxop tep-tep putup? Piyā' mūn 'āte' xut'ax? 'Ok pe Mahamax xut'ax, 'ok pe Yeyox xut'ax? Yā' xuxet'ax nōy Kunnix. Kaxīy.

18 Ha' xexka xop te Yeyox yīpkumī, tup-tex putup, ha Pinat te' yūmmūg.

19 Tu yāy yōg yūm'ax xexka yīmū' yūm, nūy tu' xat, nūy tu' yīkopit, ha yāy xetut te hām'āktux nū'kutnāhā', tu:

—Tik max koa pu mōg. Yā 'āmnīy kote īhāk yōnkup, tuk xūy xexkah nōm tik max hah. Yī' xut, pu mōg. Kaxīy.

20 Ha 'āmānex xexka xop xix Yoneo xexka xop te tikmū'ūn hām'āktux hā' gāyāhā', puyīy tikmū'ūn Pinat tu' xax pu Mahamax xut, nūy tu' xax, pu Yeyox putex.

21 Ha Gohenanok te:

—Tik 'ūm 'āte' xut'ax pu mōg? Kaxīy.

Ha tikmū'ūn te:

—Āpu, Mahamax xut. Kaxīy.

22 Ha xe' yīkopit, hu:

—Ātep-tep mūn mīy'ax Yeyox hā? Yā yāy 'āxet'ax nōy Kunnix. Kaxīy.

Ha:

—Mīpkupnix tup-tex! Kaxīy.

23 Ha Pinat te xe' yīkopit, hu:

—'Uyōg hāpkummuk mīy'ax 'ūm texīy?

Kaxīy.

Pāyā' tikmū'ūn yīy ka'ok, tu:

—Mīpkupnix tup-tex! Kaxīy.

24 Yīy Pinat kuxa teknōg tikmū'ūn gāy hah, tu' xat, pu kōnāg tat, pu tu' yīm pix tikmū'ūn keppah, tu:

—Āxop te tik max putex putup. 'Ak mūn'ah! 'Ap hāpkummuk 'ūm mīy'ah. Āpu yāy yōg hāpkummuk mīy'ax tat! Kaxīy.

25 Ha' yānān, tu:

—Pūyā' Topa 'ūgmūg kummugā 'ūyānān tu', xik mūk kutox xupep tup xop kummugā kamah! Kaxīy.

26 Yīy Pinat te Mahamax xut tikmū'ūn pu', tu' xat, pu tu Yeyox kix xikot hā, ha' mōgāhā', nūy mīpkupnix tup-tex.

Xonat xop te Yeyox kute' ex kummuk

27 Hāpxip kutōgnāg īhā Pinat yōg xonat xop te Yeyox mōgāhā Gohenanok Pinat pet xexka hah, ha xonat xop te yāy tu nū'nāhā', tu Yeyox yīmmap hā' pip,

28 tu Yeyox xax xut, tu kap 'āta hā mō'tat,

29 tu mīmyām xox hā' kux xax mīy, tup-tox yīmū' yūm, tu mīm xahix Yeyox yīm xe'e kopa' hōm, tu nūktu nūktettx Yeyox keppah, nūy tuk-te' ex kummuk, tu:

—Pūyā' Yoneo xop tu xat mō'kuma' mōg' Kaxīy.

30 Tu yāy yīy hep mō'yōn, nūy tu humpā', tu mīm xahix paha', tu nōmp-tox hā' tak,

31 tuk-te' ex kummuk kux, tu kap xut, tu xe yāy xax hā mō'tat, tu' mōgāhā', nūy mīpkupnix tup-tex.

Yeyox te mīpkupnix tu' xup

32 Tu ta' mōg, īhā tik nūn, 'ūxuxet'ax Xīmām, yā Xīnēn yōg tīhik, ha' xat, pu mīpkupnix tat, tu' taha'.

33 Ha' mōg, tu mōktu' xip'ax tu' mōxaha', ha' xuxet'ax Gok, tu tikmū'ūn yīy'ax hā: "Üp-tox kup." Kaxīy.

34 Tu xupyāg kanop peo mūtik, tu Yeyox pu' xo'opmāhā', ha yā xo'op kutōgnāg, tup-tup nōg.

35 Ha xonat te Yeyox xup mīpkunix tu', tu' xax koxip, tu mō'xap yōn, nūy xonat puxet te' xax max pa',

36 tu' mām, tu' pēnānā' pip,

37 tu mīmpehnāg yīmū' kax'āmi', tu mīpkupnix tu' xup, nūy Yeyox yōg hāpkummuk mīy'ax yūmmūgā', ha: "Nūhū Yeyox, tu Yoneo yōg tikmū'ūn xohix xat." Kaxīy.

38 Ha tik kummuk 2 xup kamah, nūy mīpkupnix tu' kix, ha hāpxop hā' xupxet pax. 'Üp-xet te Yeyox yīm xe'e hā' xup, xi' nōy te' yīm xax hā' xup.

39 Ha tikmū'ūn te putat hā' mōg, tu mōktu' pēnāhā', tuk-te' ex kummuk, tup-tox mahap, tu Yeyox 'āktux kummuk, tu:

40 —Kāy te yāy 'āktux ka'ok, nūy Topa pet xexka koxyōy, tuk-nāy tu' pet 'āmnīy 2 hā'! Paxpu Topak-tok xe'e', puxix tu mīpkupnix tu' yīxox, nūy yāy hā tu' tehet, nūy tu xok hok! Kaxīy.

41 Ha 'āmānex xexka xop, xix tik te hāmīyūmmūg xop, xix Yoneo xexka xop tek-te' ex kummuk kamah, tu:

42 —Hamūn te tikmū'ūn punethok mōy, pāyā' yāy mūn xut yūmmūg'ah. 'Ok 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat xe'e'? Paxpu mīpkupnix tu yīxox, puxix 'ūgmūg kuxa mām ka'ok 'ōm kopah!

43 'Ukuxa yūm ka'ok Topa kopah, tu yā Topak-tok 'āktux. Nāy! 'Āpu yūmū' hip, puyīy Topa' xut nōmhā! Kaxīy.

44 Ha tik te hāpxupxet'ax 2 te hāpkute' ex kummuk kamah, tu hām'āktux kummuk.

45 Māyōn te nūktu yāy kote' yūm, tu ta' xok, ha hām' xexka xohix hāpkoxtap.

46 Ha māyōn he tu ta' putpu' hi 'ūxehēh, ha Yeyox yīy ka'ok, tu:

— "Enix, 'Enix, nēmā xamatān!" Kaxīy. Tu tikmū'ūn yīy'ax hā: "Yā yōgnū Topah, tep texīy hā xatek nīm?" Kaxīy.

47 Ha tikmū'ūn 'um te' xupak, tu:

— Yā 'Enit mūn xānāhā! Kaxīy.

48 Ha tik mōg mō'ka'ok, tu hāpxop patok, 'ūhep xupyāg kummuk hā' patok, nūy Yeyox pu' xo' opmā,

49 pa tikmū'ūn nōy te:

— Nāy! Pa nū 'Enit, puyī' xut! Kaxīy.

50 Ha Yeyox yīy ka'ok 'ūxehēh, tu' xok xe'e'.

51 Hāpxip 'ohnāg 'ihā Topa pet xexka yōg topixxax mō'yīnnī'ax te yāy pot, 'ūxax pepi yāy pot hāmāxap, tu mōktu kakak yāy pot mōg. Ha hām' yāynuhuk, ha mīkaxxap xexka yāy pot,

52 ha' xukpot te yāy xōn, ha Topa yōg tikmū'ūn xakix hittap xop punethok te putpu' hi',

53 tu hāpkox kopa' mōxaha', tu hāpkumiep, ha Yeyox te putpu' hi, 'ihā' nōm xop te kōmēn Yenoyanēn hā' mōxakux, yā Topa yōg kōmēn, ha tikmū'ūn xohix te' pēnāhā'.

54 Hāpxexha Hōm yōg kapitām xip, yā' pu'knōg, xix xonat xop te pēnānā' pip, tu hāpxopmā'ax xe'ēgnāg xohix pēnāhā', xix hām' yāynuhuk pēnāhā', tu kuxānōg, tu:

— Yā hamūn yā Topak-tok xe'ēgnāg! Kaxīy.

55 Ha ta' 'un xop te hāptox hā yā' pēnāhā', yā nōm te Yeyox mūtik hāpkumep tap, tu Ganinet tu' mōxaha', tu Yeyox hā' tehe'.

56 'Uxohix te: Mānix Mānanēn, xix Mānix yā Tiak xix Yoye hā' tut, xix Yemenexo xetut, yā-tok pit 2 te Yeyox yōg tik xop kopa' tihi',

57 Hāpxip kutōgnāg yā 'āmāxak, 'ihā Yoye nūn, tuptexop xexkah. Yā kōmēn Ānimātex yōg tihi, tu kama' mōg Yeyox pehe',

58 tu' mōg, tu Pinat tu' xak, puyī' tux hok pu' Yeyox xokxax hā hāpkot, ha' tux hok,

59 yīy Yoye te' xokxax kīy topixxax xekkap-nok hā', yā' xax tūmnāg.

60 Ha Yoye te yāy yōg mīkaxxap kox xexka hā mō'tat, tu nō kopa hāpkot, ha mīkaxxap putux yīkūy, nūy nō kox mō'yīnnī', tu ta' mōg,

61 'ihā Mānix Mānanēn xix Mānix nōy mām, tu mīkaxxap kox xexka yīka' mām.

Xonat xop te' xukpot tu pēnānā' pip

62 Hāptup nōy yā nit xap, 'ihā' 'āmānēn xexka xop xix Paniye xop te yāy tu nū'nāhā Pinat mūtik, tu:

63 — Gohenanok: hōmā kāy te koit pax, tu: "Āmmīy 3 nōg, Thā putpu' hip-tup." Kaxīy.

64 Yīy xa' xak, xa xonat xop mō'pok xukpot ha, 'āmmīy 3 hā', ka' yōg tik xop te' xokxax xut, nūy nō tu' xupxet, nūy tikmū'ūn pu: "Yā' hi putpu'!" Kaxīy. Yā' koit'ax xexka nō'ōm. Kaxīy.

65 Ha Pinat te:

— Xonat xop mōgā pu pēnānā' pi', pu hāpxopmā kummuk hok. Kaxīy.

66 Ha ta' mōg, tu puk hi hā mīkaxxap hāmyīnnī'ax muk, puyīy tikmū'ūn yīkūy hok, nūy tu' xōn hok, ha xonat xop te' pēnānā' pip.

28

Yeyox te putpu' hi'

1 Hāptup nōy yā ye nomīn, ha māyōn xup-cep 'ihā Mānix Mānanēn xix Mānix nōy mōg, mīkaxxap kox xexka ha' mōg, nūy pēnā'.

2 Hāpxip 'ohnāg 'ihā hahām yāynuhuk, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nūn, tu mīkaxxap xexka xut, nōm te mīkaxxap kox mō'yīnnī', hu' xut, tu mīkaxxap yīmū' yūm.

3 Tu tex yānām putuk, yā topixxax tūmnāg ponrok, yā hām' 'āxi yōg hāpxop xapxūy'ax putuk.

4 Ha xonat xop te yā yīpkutuk xexkah, tu' yāy pu xu'uixnām, tu' xakix kōmnāg,

5 ha nū'kutnā'ax te 'un xop pu hām'āktux, hu:

— 'Akuxānōg hok! 'Āxop te Yeyox xak, nōm te mīpkupnix tu' xok. 'Āte' yūmmūg.

6 'Ap xip'ah. Yā' hi putpu', tu xa hām'āktux tap. Mā', nūy pēnā'! Yā hōmā' xip mīkaxxap xexka kox kopah, pāyā'ap xip'ah nōmāhā.

7 Yīy mōg mō'ka'ok, nūy tik xop pu hām'āktux, hu: "Yā putpu' hi', tu 'ākeppa' mōg hāpxexha Ganinet hah. 'Ōnte' 'āxop te' pēnā'ax." Kaxīy. 'Āxitigā max, xayī' xaxok hok! Kaxīy.

8 Ha ta' mōg 'un xop, tu' mōg mō'ka'ok, tu kuxānōg, pāyā' kuxa hittup xexkah, tu tik xop ha' mōg, nūy tu' xuktux.

9 Hāpxip 'ohnāg 'ihā Yeyox te 'un mūtik yā' tihi', tu:

— Pūyā Topa 'ākuxa māmmā'! Kaxīy.

Ha' yīkhānāg ha' mōg, tu tu nūktettx, tu' nōy pata mūg, tu' kuxa te' yēy.

10 Ha Yeyox te:

— 'Akuxānōg hok. Mōg, nūy mōy 'ūlkxape xop pu hām'āktux, pu Ganinet ha mōg, nūy 'ūgmūn pēnā'. Kaxīy.

Xonat xop te xupmāhīy hā mō'āmā'

11 Ha 'un xop mōg, ha xonat xop te kōmēn ha' mōg, nūy 'āmānēn xexka xop pu hām'āktux, tu hāpxopmā'ax xohix 'āktux.

12 Yīy yāytu nū'nāhā Yoneo xexka xop mūtik, nūy hāpxopmā'ax 'ūm te xīy 'āktux, tute tayūmak xexka popmāhā xonat xop pu',

¹³ tu' xat, hu:

—Mõg, nûy tikmû'ûn xohix pu hâm'âktux, nûy yâ tu te mõ'âmâ', hu: "Yeyox yôg tik xop te' xokxax hâ' xupxet 'âmnîy koxtap hâ, hak mûg mõkyõn." Kaxîy.

¹⁴ Gohenanok te 'õg hâm'âktux 'âpax, kopxik mûg hâm'âktux, puyîy 'âxop kum-mugâ hok. Yâ 'âxutigâ hok! Kaxîy.

¹⁵ Ha xonat xop te tayûmak pop, tu' mõg, tu nõm hâm'âktux'ax 'âktux 'ûxohix pu', yîy hõnhâ Yoneo yôg tikmû'ûn te' xuktux pax.

Tik xop te Yeyox pënâhâ'

¹⁶ Ha ta tik xop te Ganinet ha' mõg, tu mõktu yïktix tu' mõxaha', yâ Yeyox te' xat tap, puyîy yïktix ha mõg, yîl mõg,

¹⁷ tu Yeyox pënâhâ', tu nûktettx, ha' kuxa te' yêy, pa tilk 'ûm kuxa te yây yïkopit. 'Ap mâm'ah,

¹⁸ yîy Yeyox te:

—Topa tek ka'ogâhâ 'û xat pexkox tu', xix hâm xexka xohix tu xat.

¹⁹ 'Amõg, nûy hep xop xohix ha 'amõy, nûy hâm'yûmmûgâ', puyîy yôgnû tikmû'ûn. 'Apup-tox pix kamah. Yâ Topa te 'âxop pu' hõm yây 'âxet'ax, xa yôgnû tikmû'ûn putox pix,

²⁰ tu hâm'yûmmûgâ', puyîy tu yîpkox pi' yôgnû xat'ax pu'. 'Uxaxok hok. Yâ 'âxop mütitik 'ûkxip mõ'kumak mõg putup. Yâ hâm'yâxatamuk xohix xox putox 'Thâ 'âmûtik 'ûkrip putup, nûy 'ânîm hok. Kaxîy. Tu ta tu' kux.

MĀ'AK TE TOPA YŌG HĀM'ĀPAK MAX 'ĀKTUX

Yoām tep-tox pix, tu hām'āktux
1 Nūħū', yā Yeyox Kunnix yōg hām'āpak
max'ax, yā Topak-tok yōg.

2 Hōmā 'ūhittap 'Iyat te Topa pupi
hām'āktux, hu Yeyox Kunnix yōg hām'āpak
max'ax 'āktux, hu nō kax'āmix tappet tu, hu:

"Topa te: 'Āte tik mōkutnāp-tup, puyī 'ūg
 pupi hām'āktux, puyī 'ākeppa mōg, puyī xa
 hāmmaxnā'.

3 Tute hām'āktux ka'ok putup hām panip
xexka tu', hu hām'āktux, hu: Yūmūg xuxyā
nūn putup. 'Āpu yā tu hāmmaxnā'. 'Āpu yā
hāmmax mīy.' Kaxīy.

4 Hāpxip 'Iħā' nūn Yoām, nōm tep-tox pix.
'Ūnūn, tu nūktu' xupep hām panip xexka tu',
tu tikmū'ūn putox pix, tu hām'āktux, hu:

"Āpu yā yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy
 kux, ha 'āte 'āp-tox pix putup, puyī Topa
 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu'
 kux. Kaxīy.

5 Ha ta' nūn hāpxexka Yonex yōg tikmū'ūn
xohix xix kōmēn Yenoyanēn yōg tikmū'ūn
xohix, nūy Yoām yōg hām'āktux 'āpak.
'Ūnūn xohix, nūktu' mōxaha', tu Yoām yōg
hām'āktux 'āpak, tu yāy yōg hāpkummuk
mīy'ax 'āktux, ha Yoām tep-tox pix kōnāg kox
Yōhnām kopah.

6 Yoām te' tat topixxax, yā kāmēn xe hā'
mīy, tu xokxax hāg-nāy hīy, tu kunit māhā',
tu puk hep xup.

7 Yoām te:

-Hāpxip 'Iħā' nōy tek pe' nūn putup. Yā'
 ka'ok nōlōm, ha tak pu'uk. 'Ūxexka xop te'
 yōg pataxax ko'a, pu' max, pak pu'uk, hu yōg
 pataxax ko'a, pu' kummuk.

8 'Āte 'āp-tox pix kōnāg hā, pa tute 'āxop ha
Topa Koxuk nū'kutnāp-tup, nūy 'āxop ka'ogā'.
 Kaxīy.

Yoām te Yeyox putox pix

9 Ha ta' xip Yeyox kōmēn Nāyane tu'
hāpxexka Ganinet kopah, tu ta' nūn, tu nūktu'
xupep Yoām tu', ha Yoām te Yeyox putox pix
kōnāg kox Yōhnām kopah,

10 tup-tox pix kux, ha kōnāg kopa' xupep
Yeyox, tu' pēnāhā', ha ta pexkox xōn, ha ta'
yīxohoh Topa Koxuk, yā kuxxuxtut putuk.
 'Ūnūn, tu nūktu Yeyox yīmū' xupep.

11 Ha ta pexkox kopa Topa te:

-Xōnnē', 'āte mō'āyāy xe'ēgnāg. Xatek
 kuxa hittupmāhā'. Kaxīy.

Hāmgāyāgnāg te Yeyox xapit

12 Hāpxip 'Iħā Topa Koxuk te Yeyox
mōkutnāhā hām panip xexka tu',

13 ha ta' mōg, tu' xip, ha Hāmgāyāgnāg te
Yeyox xapit, puyī hāpkummuk mūn mīy, pa'
mīy 'ohnāg, ha ta' pip xokxop gāy, pa pexkox
yōg nū'pok xop te Yeyox pēnā max. Yā' xip
Yeyox 'āmnīy xohix te' 40 hā.

Yeyox te hāpxopmā kōnāmāhā hāpxexka
Ganinet tu'

14 Hāpxip ha ta xonat te Yoām mūg, tu
kanet ka'ok kopa' xix, 'Iħā putpu' nūn Yeyox,
tu nūktu' xupep hāpxexka Ganinet tu', tu
Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux,

15 tu:

-Hōnhā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat
 putup, ha' yīpkox pip putup. 'Āpu yā
 yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux. 'Āpu
 yā 'ākuxa mām Topa yōg hām'āktux kopah,
 puyī Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa
 max mō'tat, 'ūyānān tu'. Kaxīy.

16 Ta' mōg Yeyox kōnāg xexka Ganinet kux
tu', pa' pip tik tix, yā Xīmām Pet xix taknōy
'ūxuxet'ax 'Ānene', ha kōnāg xexka tu mō
tutpanip yōn. Yā māpxexex putuk, hu mām
xukpax.

17 Ha Yeyox te:

-Mā, nūy 'ūg pe mōg. 'Āxop te mām xuk,
 pa 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup, xayīy 'ūg ha
 tikmū'ūn nūnnā'. Kaxīy.

18 Ha tik te tutpanip nīm, tu ta' mōg Yeyox
peheh,

19 tu' mōg, pa' pip tik tix nōy, yā Tiak xi'
taknōy Yoām, yā Yemeneo kutoč, tu mīpkox
kopa' mām, tu tutpanip māynāg mīy,

20 ha Yeyox te tik xānāhā', ha' tak nīm xix
kāmānāt xop nīm mīpkox kopah, tu Yeyox pe'
mōg.

Tik kopa' xip yāmīy kummuk

21 Tu' mōg Yeyox xix yōg tihik, tu mōktu'
mōxaha kōmēn Kapānām tu', tu' nox pip.
 Nit xap ha ta' mōg Yeyox, tu Yoneo xop
 yōg Topa pet hā mō'nāhā', tu tikmū'ūn pu
 hāmyūmmūgāhā',

22 ha tikmū'ūn te' xupak, tu
hāmyūmmūg'ax putuppax. Yā Yeyox 'ūka'ok,
tu hāmyūmmūg, tu hāmyūmmūgā max, 'ap
tik te hāmyūmmūg xop putuk'ah.

23 Ha ta' nūn tihik, ha' kopa' xip yāmīy
kummuk, ha tik te hām'āktux ka'ok, hu:

24 -Kōmēn Nāyane yōg Yeyox, putep mūn
mīy putup? 'Ok 'ānūn, nūy 'ūkputex? 'Āte
'āyūmmūg. Topa te 'āyāykuthnāhā'! Kaxīy.

25 Pa Yeyox te yāmīy kummuk xat, hu:

-Hām'āktux hok, nūy ta 'āpep! Kaxīy.

26 Yāmīy kummuk te tik yāy nuhugāhā', tu
hām'āktux ka'ok, tu ta hāptopa' xupep,

27 ha tikmū'ūn kuxa te' yēy, tu' yīkpit, hu:

-Pute 'ūm? 'Ok tute hāpxop tup
 yūmmūgāhā'? Tute yāmīy kummuk xat, ha'
 yīpkox pip, nūy xupep. Kaxīy.

²⁸ Hāpxip kutōgnāg 'lhā tikmū'ūn xohix te' yūmmūg hāpxexka Ganinet xexka tu', Yeyox te hāpxopmā max xe'ēgnāg.

Yeyox te Xīmām Pet xetut mūktut hitupmāhā'

²⁹ Tu ta' mōg Jesus xix Tiak xix Yoām, tu mōktu' mōxaha Xīmām Pet pet hā, yā 'Ānene pet kamah.

³⁰ 'Uxip Xīmām Pet xetut mūktut, tu' pip, tu' xax pukpex, ha tikmū'ūn te nōm 'āktux mō'ka'ok.

³¹ Ha ta' mōg Yeyox 'ūn yīkāgnāg, tu' nōy yīm mūg, tu' yīm xīnnāhā', ha' yūm, tu' xuxi', tu' nōy pu' hām mīptut kopah.

Yeyox te tikmū'ūn pakut xohix hitupmāhā'

³² 'Āmāxāgnāg, ha ta tikmū'ūn te' nūnnāhā tikmū'ūn pakut xohix xix yāmīy kummuk te tikmū'ūn kopa' pip xop nūnnāhā Yeyox tu'

³³ ha ta' nūn kōmēn yōg tikmū'ūn xohix xexka', tu nūktu mīptut yīkāgnāg tu' pip, nūy 'pēnā',

³⁴ ha Yeyox te tikmū'ūn pakut xohix hitupmāhā', tu hāmpakut xohix mōy, tu yāmīy kummuk xohix mōy, ha yāmīy kummuk xohix te Yeyox yūmmūg, yīy Yeyoy te nōm xat, pu hām'āktux hok.

Yeyox xip hāpxexka Ganinet tu'

³⁵ Hāptup nūn, ha ta Yeyox yāy koxak, tu ta' mōg, tu mōktu hām panip xexka tu' xupet, tu Topa pu hām'āktux,

³⁶ pa Xīmām Pet te Yeyox xak xi' xape xop te' xak punethok,

³⁷ tu' nūn, tu nūktu' xipihi', tu:

—Tikmū'ūn xohix te 'āxak. Kaxīy.

³⁸ Ha Yeyox te:

—'Āpu yūmū mōg xiptuxexka xohix mōyāykoxip, tu' tikmū'ūn nōy hah, nūy Topa yōg hām'āpāk max'ax 'āktux hato'a kamah. Yā 'ūgnūn hām xexka tu', nūy tikmū'ūn xohix pu Topa yōg hām'āpāk max'ax 'āktux. Kaxīy.

³⁹ Tu ta' mōg, tu hāpkumep punethok hāpxexka Ganinet xexka tu', tu Topa yōg hām'āpāk max'ax 'āktux punethok Yoneo xop yōg Topa pet xohix kopah, tu yāmīy kummuk mōy.

Yeyox te tik xax kunutnām tapmāhā'

⁴⁰ Ha ta' nūn tihik, tu' xax kunutnām, 'ūnūn, tu nūktu Yeyox yīkāgnāg 'ūkopaxux hā' xip, tu ta tu' xak, hu:

—'Āte' yūmmūg. Xatep-tup, nūy ta 'ūkxax tapmā yūmmūg. Kaxīy.

⁴¹ Ha' kuxa ka' punethok, tu' nōy yīmū yāy yīm xix, hu:

—Hamūn, 'ātep-tup. 'Āxax tap. Kaxīy.

⁴² Hāpxip 'ohnāg 'lhā' xax kunutnām tap. Yā' hittup.

⁴³⁻⁴⁴ Ha Yeyox te' xat ka'ok, hu:

—'Uxupax. Tikmū'ūn pu nū hāpxopmā'ax 'āktux hok. Mōg 'āmānex hah, puyīy 'āxax pēnā'. 'Āpu 'āmānex pu hāpxop hōm, puyīy Topa pu nōm hōm, xayīy Mōyyex yōg xat'ax mīy. Hā kaxīy tikmū'ūn te' yūmmūg, 'āxax tap. Kaxīy.

Tu tik xat, pu mōg.

⁴⁵ Ha ta' mōg tihik, tu' xohix pu hām'āktux kōnāmāhā', hu:

—Pēnā', Yeyox tek xax tapmāhā'. Kaxīy.

Hā kaxīy Yeyox te kōmēn xohix hā' mō'nā xaptop 'ohnāg. Yā tikmū'ūn te Yeyox yūmmūg, yīy ta' nox xip hām panip xexka tu', ha ta' nūn tikmū'ūn xohix, nūy Yeyox xax.

2

Yeyox te tik hāpkumep hok hittupmāhā'

¹ 'Āmānī xohix nōg, 'lhā putpu' mōg Yeyox kōmēn Kapānām tu', tu nūktu mīptut hā mō'nāhā'. Pa hāpxip 'lhā tikmū'ūn te hām'āktux, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg, 'ūxip Yeyox,

² tu ta' nūn tikmū'ūn, yā yāytunū'nāhā' 'ūxohix, ha mōktu mīptut hā nū'xīmnāg xix hām'yīkox yīka nū'xip kama hāptopah, ha Yeyox te tikmū'ūn pu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux,

³ ha ta' nūn tik te' 4, tu tik hāpkumep hok nūnnāhā', yā tutpe hā mō'tat.

⁴ 'U'nūn pa' pip tikmū'ūn xohix, yīy ta Yeyox ha' mōg 'ohnāg mīptut kopah, hu ta pepi' mōg, tu mōktu mīptut yīmū' mām, tu hāpxax mōy Yeyox xuka', tu ta hām tu tutpe hā tik pakut xix Yeyox keppa',

⁵ ha Yeyox te' yūmmūg tik kuxa mām ka'ok. Yeyox te tik hāpkumep hok pu hām'āktux, hu:

—'Ūgnix, Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux. Kaxīy.

⁶ Ha ta' pip tik te hām'yūmmūg xop, tu' kuxa kopa' yīkopit, hu:

⁷ "Texīy hām'āktux? Tute Topa 'āktux kummuk! Tep te hāpkummuk mīy'ax xaxogā yūmmūg? Yā Topap-xehnāg te!" Kaxīy.

⁸ Pa Yeyox te tik yōg hāpē'paxex'ax yūmmūg, tu:

—Texīy 'ākuxa kopa 'yīkopit?

⁹ Hām'āktux 'ūm yāyxat 'ohnāg? 'Ok pe tik hāpkumep hok pu hām'āktux, hu: "Āte 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux, Kaxīy, 'ok pe hām'āktux, hu: "Āpu 'ayīpxit, nūy pepix xihip, nūy 'ōg tutpe pepix xup, nūy ta mōg"? Kaxīy.

¹⁰ 'Āte hāpxopmā putup, ha 'āxop te' pēnāptup, hu' yūmmūg, 'ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutoke te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā'ax nūnte hām xexka tu'. Kaxīy.

Tu tik hāpkumep hok pu hām'āktux, hu:

¹¹ —'Āpu 'ayīpxit, nūy pepi xihip, nūy 'ōg tutpe pepi' xup, nūy ta mōg yāy pet hah. Kaxīy.

¹² Hāpxip 'ohnāg īhā tik te hāpkumep hok yípxit, nūy pepi' xip, nūy yāy yōg tutpe pepi' xup, tu ta' mōg, ha tikmū'ūn xohix te' pēnāhā', tu' kuxa te' yēy, tu Topa 'āktux max, hu:

—Tikmū'ūn te hāpxompā'ax nōy hā kaxīy pēnā 'ohnāg! Kaxīy.

Yeyox xix Nemi'

¹³ Ta xe' mōg Yeyox, tu mōktu' xupep kōnāg xexka Ganinet tu', ha ta' nūn tikmū'ūn xohix Yeyox hah, ha' xohix pu hāmyūmmūgāhā'.

¹⁴ Tu ta' mōg, pa' xip Nemi', yā 'Āppeo kutok, tu' yūm gohet pupi tayūmak pop'ax pet kopah, ha Yeyox te Nemi pu hām'āktux, hu:

—Mā, nūy 'ūkpe mōg. Kaxīy.

Nemi pepi' xip, tu ta pe' mōg, tu mōktu' Nemi pet hā' mōxaha',

¹⁵ ha hāpxip īhā' xit Yeyox xix yāy yōg tik xop xix gohet pupi tayūmak pop'ax xop xix hāpkumuk mīy'ax xop nōy,

¹⁶ ha ta' nūn tik te hāmyūmmūg xop xix Paniye xop nūn, tu nūku' pēnāhā', Yeyox xit tik mūtik xix gohet pupi tayūmak pop'ax xop mūtik, tu Yeyox yōg tik xop pu' yíkopit, hu:

—Teptu Yeyox xit 'ūkummuk xop mūtik? Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te' xupak, tu tik te hāmyūmmūg xop pu hām'āktux, hu:

—Nonot xop te' hittup xop hā te 'ohnāg, pa pakut xop hā te tehet. Hā kāxīy 'ūgnūn, nūy hāpkumuk mīy'ax xop xānā', pa' max xop xānā 'ohnāg. Kaxīy.

Yeyox te' xit hok 'āktux

¹⁸ Ha ta' pip Yoām mūtik mōg xop xix Paniye xop, tu' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux.

Ha ta' xip Yeyox, ha ta' nūn tikmū'ūn, tu nūktu' yíkopit, hu:

—Yōm mūtik mōg xop xit hok, nūy Topa pu hām'āktux xix Paniye xop te' kamah. Texīy 'ōg tik te' 12 xop xit hok 'ohnāg, nūy Topa pu hām'āktux? Kaxīy.

¹⁹ Ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn te yāyta pēnāhā', ha' xip tik te yāytap-tup. 'Ok tikmū'ūn xit hok nōmāhā'? 'Āmhok, yā' xit.

²⁰ Nāy, pu tik te yāyta mōg, ha tikmū'ūn xit hok nōmāhā'. Hā kaxīy 'ūkxip, īhā yāy yōg tik te' 12 xit hok 'ohnāg. Nāy, 'ūgmōg putup, īhā' xit hok putup. Kaxīy.

²¹ Tu Yeyox te xe:

—Tikmū'ūn te' xap 'ohnāg topixxax yāg tup, yā' pix 'ohnāg, xix topixxax kunox. Ka' xap, ha' pix, puxix yāg yāy nū'nā', ha topixxax yāy pot.

²² Ha ta' pux 'ohnāg tikmū'ūn te xupyāg tup xokxax kox kutut kopah. Ka' pux, puxix xupyāg xokxax kox koxyōy, ha' xaxok xupyāg, ha' kummuk xokxax kox. Pa'

pu xupyāg tup xokxax kox tup kopah, pu' max. Hā kaxīy tikmū'ūn te mōnāyhop yōg hāpxompā'ax tat, xix kama yōgnū hāpxompā'ax tat, pu' kummuk. Kaxīy.

Yeyox te 'āmnīy hām hok 'āktux

²³ Nit xap, yā 'āmnīy hām hok, ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik te 12 xop, tu mōktu' xuxnāg ta xe tox yōg hām mep, tu xuxnāg ta xe tox mep, nūy mā',

²⁴ ha ta' nūn Paniye xop tu' yíkopit, hu:

—Teptu 'ōg tik xop te' mep 'āmnīy hām hok īhā? Yā' kummuk. Yūmū yōg xat'ax kax'āmi tappet tu', tu' xat, pu hām hok 'āmnīy hām hok īhā'. Kaxīy.

²⁵ Ha Yeyox te:

—'Ok 'āxop te' mōkupix tappet tu'? Putep mūn mīy Namix? Yā putup tep-tex Namix xix yāy yōg thihk.

²⁶ Namix mōg, tu mōktu' Topa pet hā mō'nāhā', pa' mām pām, yā Topa keppa' mām, ha Namix te' pām pop tu' māhā', tu yāy yōg tik xop pu' popmāhā', puyīy mā', īhā 'āmānex yā 'Amit, tu 'āmānex xop xohix xat 'ūkax'āmi yūmū yōg xat'ax yōg tappet tu'. 'Ūxat, pu 'āmānex te nōm pām mā', pa' nōy mā hok, pa Namix te' māhā'. Kaxīy.

²⁷ Ha Yeyox te xe:

—Topa te tikmū'ūn pu 'āmnīy hām hok mīy, pa' ap 'āmnīy hām hok pu tikmū'ūn mīy'ah. Yā 'āmnīy hām hok te tikmū'ūn yōg kāmānat putuk, pa tikmū'ūn te 'āmnīy hām hok yōg kāmānat putuk 'ohnāg,

²⁸ ha tak mūn Tikmū'ūn Kutok te' xat 'āmnīy hām hok yōg hāpxompā'ax. Kaxīy.

3

Yeyox xix tik yīm te nū' yāy nūnnāhā'

¹ Tu ta' mōg Yeyox, tu mōktu' Yoneo xop yōg Topa pet hā xe mō'nāhā', pa' xip tihik, tu' yīm te nū' yāy nūnnāhā',

² ha ta' pip tikmū'ūn, tup-tup, nūy Yeyox hāpkumuk mīy pēnā' nit xap īhā', nūy hām'āktux, hu:

—Yeyox te' xat'ax mīy 'ohnāg. Kaxīy.

³ Ha Yeyox te tik pu hām'āktux, hu:

—Mā'. Kaxīy.

⁴ Tu ta tikmū'ūn pu hām'āktux hu:

—Putep xat Topa yōg xat'ax yōg tappet? Putep xat, puyīy tikmū'ūn hāpxompā' nit xap īhā', yā 'āmnīy hām hok īhā': 'ok pe hāpxompā'ax, 'ok pe hāpxompā' kummuk? 'Ok pe tikmū'ūn hīnnāhā', 'ok pe tikmū'ūn nīm, puyīy xakix? Kaxīy.

Pa tikmū'ūn te hāmāktux 'ohnāg.

⁵ Ha' gāy Yeyox, tu' kuxa hittup 'ohnāg, tikmū'ūn te hāmyūmmūg putup 'ohnāg hah.

Ta Yeyox te tik pu:

—'Āpu yā 'ūyoa 'āyīm. Kaxīy.

Ha' yoā', ha' yīm hittup.

⁶ Hāpxip ha ta' mōg Paniye xop, tu mōktu xat'ax xexka 'Enot yōg xop mūtik hām'āktux, tu hām'āktux texīy Yeyox putex putup.

Yeyox te pakut xop nōy hittupmāhā'

⁷ Ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik te 12 xop, tu mōktu' mōxaha kōnāg xexka Ganinet kux tu'. Ha ta' nūn tīkmū'ūn xohix, yā hāpxexka Ganinet yōg xop, xix hāpxexka Yonex yōg.

⁸ xix kōmēn Yenoyanēn yōg, xix hāpxexka 'Inumēn yōg, xix kōnāg kox Yōhnām kūnāpa yōg xop, xix kōmēn Tinok yōg, xix Tinok yīmap pip xop, xix kōmēn Xīnōm yōg, xix Xīnōm yīmap pip xop. Yā' xohix te Yeyox yōg hāpxopmā'ax 'āpak, hu' nūn, nūy Yeyox pēnā'.

⁹ ha ta yāy yōg tik xop mō'pok Yeyox te, puyīy mīpkox nūnnā', puyīy tīkmū'ūn xohix Yeyox mō'yōn hok.

¹⁰ Yā tīkmū'ūn xohix hittupmāhā Yeyox te', yīy ta tīkmū'ūn pakut xohix nūn, nūy yāy mō'yōn, nūy Yeyox 'āpit, puyīy hittupmā'.

¹¹ Ha ta' pip tīkmū'ūn, tu' kopa' pip yāmīy kummuk, tu' nūn, tu nūktu' kup tomāhā Yeyox keppah, tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Āmūn yā Topak-tok! Kaxīy.

¹² Pa Yeyox te yāmīy kummuk xat ka'ok, hu:

—Hām'āktux hok, yāg-mūn yā Topak-tok 'āktux hok. Kaxīy.

Yeyox te yāy yōg tik te 12 yīmōgātux

¹³ Tu ta' mōg Yeyox, tu mōktu' yīktix tu' pūnāmep, tu' nōy xānāhā', ha ta' nūn,

¹⁴ ha Yeyox te tik te 12 yīmōgātux, puyīy Yeyox mūtik mōg, puyīy Yeyox tik mō'pok, puyīy tik Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, yā' xuxet'ax Yeyox yōg mō'pok xop.

¹⁵ Yeyox te nōm ka'ogāhā, pu yāmīy kummuk mōy.

¹⁶ Tik te 12 xop kopa' pip yā Xīmām, kama' xuxet'ax Pet,

¹⁷ xix Tiak xi' taknōy Yoām, yā Yemeneo kutok, yā Tiak xix Yoām 'āket'ax nōy Motnēy, yā tīkmū'ūn yī'ax kopa yā' yāy no'ok kutok,

¹⁸ xix 'Ānene', xix Pinip, xix Matōmēo, xix Māteo, xix Tōmē', xix 'Appeo kutok Tiak, xix Tanep, xix Xīmām, yā tutep-tup, puyīy 'Iyaet xop yāyāhā xexkah,

¹⁹ xix Yot 'Ixkanot, yā tute' gāy xop mōgāhā Yeyox hah, puyīy xūyāgā'.

Yeyox xix Hāmgāyāgnāg

²⁰ Ha ta' nūn Yeyox, tu nūktu' mīptut hā mō'nāhā', ha tīkmū'ūn xohix nūn, ha Yeyox xit putup, pa yā' xit 'ohnāg, yā tīkmū'ūn xohix pip.

²¹ Ha ta' nūn Yeyox xape xop, nūy Yeyox mōgāl, yā' xupak tīkmū'ūn te' xuktux Yeyox putox kummuk,

²² ha kōmēn Yenoyanēn yōg tik te hām yūmmūg xop te:

—Yeyox kopa' xip Meyemo', yā yāmīy kummuk xop yōg xat'ax, ha Meyemo te Yeyox ka'ogāhā', puyīy yāmīy kummuk mōy. Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te tīkmū'ūn xohix xānāhā', nūy hāmyūmmūgā', tu hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā'. Tute:

—Texīy Hāmgāyāgnāg te tīkmū'ūn kopa yāy xut?

²⁴ Hāpxexka yōg tīkmū'ūn te yāy pot, nūy yāy kix, tu hāpxip 'ihā' xakix 'ūxohix.

²⁵ 'Ūxape xop te yāy pot, nūy yāy kix, tu hāpxip 'ihā' nōg 'ūxape xop.

²⁶ Hā kaxīy Hāmgāyāgnāg xop te yāy pot, nūy yāy kix, puxix xakix 'ūxohix.

²⁷ —Ūxupxet te hāpxop hā' xupxet putup mīptut kopah, pa' xip tik ka'ok mīptut kopah. Texīy hāpxop xupxet putup? Yā tik ka'ok poxit hā' hīy hāmāxap, tu nōmhā' xupxet. Hā kaxīy 'āte Hāmgāyāgnāg hīy, nūy tīkmū'ūn kopa yāmīy kummuk mōy.

²⁸ —Āpu 'ūxaxogā hok. Topa te tīkmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xohix xaxogā yūmmūg, pu tu' kux. Tīkmū'ūn te Topa 'āktux kummuk, ha Topa te' xaxogā yūmmūg, pu tu' kux.

²⁹ Pa tīkmū'ūn te Topa Koxuk 'āktux kummuk, ha Topa te' xaxogā yūmmūg 'ohnāg. Yā' xip 'yōg hāpkummuk mīy'ax mōkuma' mōg, tu' kux 'ohnāg. Kaxīy.

³⁰ Hā kaxīy hām'āktux Yeyox. Hamūn, tīkmū'ūn te hām'āktux, 'ūxip yāmīy kummuk Yeyox kopah. Pa 'āmhok, yā Topa Koxuk te' kopa' xip.

Yeyox mūktut xi' taknōy xop

³¹ Ha ta' nūn Yeyox mūktut xi' taknōy xop, tu nūktu' hāptopa' pip, tu' nōy mō'kutnāhā', puyīy Yeyox xānā.

³² Ha ta' kopa' mām tīkmū'ūn Yeyox mūtik, tu hām'āktux, hu:

—Hāptopa' pip 'ātut xix 'ātaknōy xop, tu' xānāhā'. Kaxīy.

³³ Ha:

—Tep-te 'ūktut putuk xik taknōy xop putuk? Kaxīy.

³⁴ Tu' yāy yīmap xop pēnāhā', tu:

—Pēnā nūnhū', yāg tut xik taknōy xop.

³⁵ Nōm te' mīy Topa te nōm putup, yāg taknōy xop xik hex xik tut yāg xape xop. Kaxīy.

4

Hāpxopxap

¹ Ta xe tīkmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā Yeyox te kōnāg xexka Ganinet kux tu', ha ta' pip tīkmū'ūn xohix, yīy ta' mō'nāhā mīpkox hā, tu' yūm, ha' pip tīkmū'ūn hāmhūmmāg hām kux tu',

² ha Yeyox te hām'āktux'ax hā hāpxop xohix yūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgāhā', tu:

³ -'Ügxupex, 'ūmōg tihik, nūy hāpxopxap mō'pok,

⁴ tu hāpxopxap mō'pok, ha yāg te nū'nāhā putat kopah, ha ta' nūn putuxnāg, tu' xohix māhā',

⁵ ha ta' yāg nōy te nū'nāhā hām kutōgnāg kopa mīkaxxap yīmū' yūm, tu hāpxip kutōgnāg 'lhā' xokax hām tūnēmnāg tu',

⁶ pa māyōn xip, ha mō'hap, tu' nak, yā' yīpxatit kutōgnāg, hu' nak,

⁷ ha ta' yāg nōy te nū'nāhā mīmyām kup kakak, tu' xokax, tu' tuk, ha mīmyām kup tuk, tu' nōy mō'nīy, ha' ta' ohnāg,

⁸ ha ta' yāg nōy te nū'nāhā hām max kopah, tu' xokax, tu' tuk, tu mōktu kup puxet te mīnta te' 30 popmāhā', ha ta' kup nōy ta' tu 60, ha ta' kup nōy ta' tu 100. Kaxī.

⁹ Tu xe:

-'Āyīpkox pip, nūy ta' āpu yā xupax. Kaxī.

Yeyox te hāpxopxap 'āktux

¹⁰ Ha ta' mōg tikmū'ūn punethok, ha ta' yāg xip Yeyox mūtik xix Yeyox yōg tik te 12 xop mūtik, tu yāy tu nū'nāhā', nūy Yeyox mūtik hām'āktux, tu:

-'Hāmyūmmūg'ax 'ūm yūmmūgāhā xate? Kaxī.

¹¹ Ha:

-Texīy Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha' yīpkox pip? Topa te xa' mūg. Pa Topa te 'āxop kūnāpa pīp xop pu hāmyūmmūgāhā hām'āktux'ax hā,

¹² puyīy hāmpēnā', pa hāmyūmmūg 'ohnāg, puyīy hām'āpāk, pa hāmyūmmūg 'ohnāg, puyīy yāy yōg hāpkummuk mīy'ax nīm hok, puyīy Topap-tuppax hok, puyīy Topa tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā hok, pu tu' kux 'ohnāg. Kaxī.

¹³ Tu xe:

-'Āxop te hām'āktux'ax yūmmūg 'ohnāg. Texīy 'āxop kūnāpa pip xop te nōm yūmmūg? Kaxī.

¹⁴ Tu xe:

-Tik te hāpxopxap mō'pok. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, ha hāpxopxap te Topa yōg hām'āktux putuk,

¹⁵ ha ta hāpxopxap yāg te nū'nāhā putat kopah, ha ta' nūn putuxnāg, tu' māhā'. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpāk, pa Hāmgāyāgnāg nūn, tu Topa yōg hām'āktux'ax xut.

¹⁶ Ha ta hāpxopxap yāg te nū'nāhā hām kutōgnāg kopa mīkaxxap yīmū' yūm, tu' xokax, tu' nak mō'ka'ok 'yūyīpxatit kutōgnāg hah. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'āpāk, tu' kuxa hittup,

¹⁷ pa hāpxip 'lhā tikmū'ūn te' kuxa mām xop kute' ex kummuk, ha' kuxa mām kux.

¹⁸ Ha ta hāpxopxap yāg te nū'nāhā mīmyām kup kakak, tu' xokax, ha mīmyām te' nōy mō'nīy, ha' ta' ohnāg. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux 'āpāk,

¹⁹ pa hām xexka yōg hāpxopmā'ax pe'paxex punethok, tu 'ūp-texop xexkap-tup, tu hāpxop xohix putup, hu Topa yōg hām'āktux xaxok, tu hāpxopmā max mīy'ah.

²⁰ Ha ta hāpxopxap yāg te nū'nāhā hām max kopah, tu' xokax, tu' tuk, tu mōktu kup puxet te mīnta te' 30 popmāhā', ha ta' kup nōy ta' tu 60, ha ta' kup nōy ta' tu 100. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpāk, tu' kuxa mām nōm kopah, tu hāpxopmā max punethok. Kaxī.

Kuyānām

²¹ Tu Yeyox te xe:

-'Ok tikmū'ūn te kuyānām tat'ax xex manax kopah? 'Āmhok. 'Ok tikmū'ūn te kuyānām tat'ax xex mīmpe mō'yōn'ax kakak? 'Āmhok. Pa tikmū'ūn te kuyānām tat'ax yōg yūm'ax yīmū' xex, ha nōmāhā kuyānām max, ha tikmū'ūn te hāpxop pēnāhā'.

²² Hā kaxīy tikmū'ūn te hāpxopmā xap-top hōnhā', ha tikmū'ūn te' pēnā 'ohnāg, pa hāpxip 'lhā tikmū'ūn xohix te' pēnāp-tup.

²³ 'Āyīpkox pip, nūy ta' āpu yā xupax. Kaxī.

²⁴ Ta Yeyox te xe:

-'Āpu 'ākuxa hā' xupax. Xate 'ānōy yōg hāpxopmā'ax kopit, puxix Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit, yā' yā putuk, yā' Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit xe'ēgnāg putup.

²⁵ Tikmū'ūn yōg hāpxop pip, puxix hāpxop nōy pop putup. Tikmū'ūn yōg hāpxop kutōgnāg pip, puxix nōm xaxok putup.

Hāpxopxap

²⁶ Tu Yeyox te xe:

-Texīy Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha' yīpkox pip? Yā' putuk, tik te hāpxopxap mō'pok, ha' xokax, tu' tuk.

²⁷ Texīy 'ūxokax? Texīy 'ūtuk? Tik te' yūmmūg 'ohnāg. 'Ānnīy hā mō'yōn, tu hāptup hā hāpkumep, 'lhā' tuk.

²⁸ Hāpxopxap te hām hā' mōxaha', tu' xokax, tu' tuk, ha' tut pip, ha' xap ta punethok.

²⁹ Yā' ta, ha tik te' mep kupukhe hā, tu' nūnñāhā'. Hā kaxīy Topa yōg tikmū'ūn xohix nōy nā' mōg, Topa te nōm xat. Kaxī.

Mōytat xap

³⁰ Tu Yeyox te xe:

-Texīy Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha' yīpkox pip? Texīy 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup?

³¹ Yā' hāpxopxap putuk, yā' mōytat xap putuk. Yā' kutōgnāg mōytat xap, pa hāpxopxap nōy xohix 'ūxexkah.

³² Tikmū'ūn te mōytat xap xok, tu' xokax, tu' tuk, tu mōktu kup tox, ha ta' kup nōy kutōgnāg, ha mōytat kup māg xexkah, ha ta' nūn putuxnāg, tu yāy pet miy mīm māg tu'. Hā kaxīy Topa yōg tikmū'ūn xop kutōgnāg hāmāxap, pa' xohix nōy nā' mōg tu mōktu' xohix. Kaxī.

³³ Hā kaxīy Yeyox te tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā punethok hām'āktux'ax hā, yīy tikmū'ūn te hāmyūmmūgā.

³⁴ Yā tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā hām'āktux'ax hā, pa yāy yōg tik te 12 xop mūtik hām'āktux nōy, nūy hāmyūmmūgā'.

Yeyox te 'āmuuh xat xix kōnāg tot

³⁵ Āmn̄y ha ta yāy yōg tik xop pu Yeyox te:

—Āpu yūmū kōnāg xexka xak, nūy kūnāpā mōg. Kaxīy.

³⁶ Ha Yeyox yōg tik xop te tikmū'ūn mō'pok hato'ah, ha' mōg, ha ta' mōg tihik Yeyox hah, tu yōg mīpkox hā' mōxaha', tu ta' mōg Yeyox mūtik, ha ta mīpkox xape mōg kama nūmūtik,

³⁷ pa hāpxip 'ihā' 'āmuuh xexka nūn, ha ta' nūn kōnāg tot xexka', tu nūktu mīpkox hā' mōxaha', ha mīpkox te kōnāg hā nū'xip,

³⁸ ha Yeyox mō'yōn mīpkox xahixpa tu', tup-tox tep-tox yūm'ax yīmū' yūm, ha Yeyox yōg tik xop te' nuhuk, ha' koxak, ha hām'āktux, hu:

—Yāyā, yūmūg xakix putup. 'Ok 'ūgmūg kuxa ka? Kaxīy.

³⁹ Ha Yeyox yok, tu 'āmuuh xat xix kōnāg tot, puyīy tu xuxix, ha' xuxix, tu nū'yēy.

⁴⁰ Ha Yeyox te yāy yōg tik xop pu yīkopit, hu:

—Texīy 'ākuxa nōg? 'Ok 'ākuxa mām 'ohnāg? Kaxīy.

⁴¹ Ha tik kuxanōg, tu:

—'U'ūm tihik? Yā tute 'āmuuh xat xix kōnāg tot, ha' xuxix, tu nū'yēy! Kaxīy.

5

Tik kopa' pip yāmīy kummuk

¹ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop mīpkox hā, tu mōktu' mōxaha kōnāg xexka Ganinet kux tu' hāpxexka Yenax tu',

² tu mīpkox nūn, tu ta' mōg, pa' xip tihik, ha tik kopa' pip yāmīy kummuk.

³ Yā tik pet yūm xukpot tu', ha' nūn. Yā' gāy, ha tikmū'ūn te' hīy yūmūg 'ohnāg mākxap hā.

⁴ Yā tikmū'ūn te' mūg punethok, nūy mākxap hā' hīy 'yūm xi' pata', pa tik te' koxyōy 'ūxohix, tu' mōg. Yā tikmū'ūn te' hīy yūmūg 'ohnāg.

⁵ Hāptup 'ihā' xip tihik yīktix tu' xix xukpot tu' xix 'āmīy 'ihā' kamah, tu' xahok ka'ok, tu yāy po'oxnām mīkaxxap hā.

⁶ Ta Yeyox pēnāhā hāptox tu, tu ta' nōy ha' nūn mō'ka'ok, nūktu Yeyox pu nū'xup,

⁷ tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Yeyox, yā' Topa xexka xe'ēgnāg kutok, 'āte xa tatu' xak: 'Āpu yā' ūgkummugā hok! Kaxīy.

⁸ Yā hamūn, Yeyox te: "Yāmīy kummuk, tik kopa' āpep!" Kaxīy.

⁹ Tu Yeyox te:

—'Āxuxet'ax texīy? Kaxīy.

Ha:

—'Ūxuxet'ax 'Ūxohix Xop, yā' ūgmūgmūn punethok. Kaxīy.

¹⁰ Tu xe:

—Āpu 'ūgmūg mō'pok hato'a hāptox tu'. Kaxīy.

¹¹ Ha ta' pip xapup xohix, tu' xit yīktix tu' hāmūmūnāg.

¹² Ha yāmīy kummuk te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Āpu 'ūgmūg xat, 'ūyīy xapup hā mōxān' Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox te' xat, ha tik nīm, tu ta' mōg, tu mōktu xapup hā' mōxaha'. Yā' xohix xapup, yā' xohix te' 2000 kōmūnāg, tu ta' mōg mō'ka'ok, tu mō'yi'xoho', tu mōktu kōnāg xexka hā' mōxaha', tu' xakix xit hā.

¹⁴ Ha ta' nū'paha xapup pēnā'ax xop, tu nōm'āktux kōmēn yōg tikmū'ūn pu xix hām panip yōg tikmū'ūn pu',

¹⁵ Ha ta' nūn tikmū'ūn xohix, nūy hām pēnā', tu' nūn, tu nūktu Yeyox yīka' pip, tu tik pēnāhā', pa' pip'ah yāmīy kummuk tik kopah, ha tikmū'ūn kuxa te' yēy. Yā tik yūm, tu' xax taha', tup-tox max.

¹⁶ Ha ta tikmū'ūn pu hāpxopmā'ax xohix 'āktux nōm te tik pēnāhā xix xapup,

¹⁷ tu' Yeyox pu tatu' xak, puyīy mōg hato'ah,

¹⁸ Ha ta' mōg Yeyox, tu mīpkox hā mō'nāptup, ha tik nūn, tu:

—'Ūgmōg putup 'āmūtik. 'Ok max? Kaxīy.

¹⁹ Pa Yeyox te:

—'Āmhok. Āpu mōg yāy pet hah, nūy 'āxape xop pu' xuktux yūmūg xuxyā Topa te xa' mīy. Kaxīy.

²⁰ Ha ta' mōg tihik, tu mōktu hām'āktux Kōmēn te' 10 tu, xix kōmēn yīkak, yā' xuktux Yeyox te' mīy, ha tikmū'ūn xohix tep-tup pax.

Yax te Yeyox xānāhā'

²¹ Ha ta' mōg Yeyox mīpkox hā, tu kōnāg xexka xak putpu', tu mōktu' xuper, ha ta' nūn tikmū'ūn xohix, nūy Yeyox pēnā',

²² ha ta' nūn tihik 'Ūxuxet'ax Yax, yā' Yoneo xop yōg Topa pet yōg tik xat'ax, 'ūnūn, tu nūktu Yeyox pata yīka' mōhāmnīy,

²³ tu:

—'Ūk-tok hex xok putūmnāg. Āpu mōg, nūy 'yūmū' āyīm nōm, puyīy xuxix, puyīy hī! Kaxīy.

²⁴ Ha ta' mōg Yeyox tik mūtik xix tikmū'ūn xohix mūtik. Yā tikmū'ūn xohīynāg, hu yāy mō'yōn.

Yeyox te 'ūn pakut hittupmāhā'

²⁵ Ha ta' nūn 'ūhūn, yā' pakut, yā' 'ūn hep kux 'ohnāg hāmyāxatamuk xohix te' 12 hā.

²⁶ Yā nonot punethok te tu' popmāhā hehmēn, yīy tayūmak noa'. Yā' hittup 'ohnāg, pa' pakut xexka nōy nā' mōg.

²⁷ Tikmū'ün te Yeyox 'āktux, ha 'ün te' xupak, tu ta' mōg, tu tikmū'ün xohix kopa' mōg, tu Yeyox pe' mōg, tu' topixxax 'āpit.

²⁸ Yā 'ün te hāmpē'paxex, hu: "Āte 'ūyōg topixxax 'āpit, kopxix hittup." Kaxīy.

²⁹ Hāpxip kutōgnāg 'ihā' hep kux, ha 'ün te' yūmmūg 'ūhittup xe'e',

³⁰ ha Yeyox te' yūmmūg yāy kopa' xupep hāpk'aok. Yeyox yōkānām, tu tikmū'ün pu' yōkipit, hu:

—'Ū'üm te yōg topixxax 'āpit? Kaxīy.

³¹ Ha Yeyox yōg tik te 12 xop te:

—Tikmū'ün xohix te yāy mō'yōn 'āyīmap. Texīy xate' yōkipit? Kaxīy.

³² Pa Yeyox yōkānām, nūy pēnā nōm te' xupit,

³³ ha 'ün te' yūmmūg, hu' nūn, tu nūktu Yeyox pata yīka mōhāmīy, tu' yōpkutuk, hu yāy puxu'ux, tu hāpxompā xohix 'āktux.

³⁴ Ha Yeyox te:

—Tukūm, 'ākuxa yūm ka'ok 'ūgkopah, hu 'āhittup. Āpu 'ākuxa nōg hok. Mōg! 'Āhittup! Kaxīy.

Yeyox xix Yax kutox

³⁵ Yeyox te 'ün mūtik hām'āktux, ha ta' nūn Yax kāmānat, yā Yax pet tu' nūn, nūktu:

—Yax, 'āk-tok hex xok. Āpu notot Yeyox xānā hok. Kaxīy.

³⁶ Pa Yeyox te nūmūtik hām'āktux 'ohnāg, pa Yax pu hām'āktux, hu:

—Āpu 'ākuxa nōg hok. Āpu 'ākuxa yūm ka'ok! Kaxīy.

³⁷ Yeyox te tikmū'ün xohix xat, pu mōg hok yāy mūtik, pa' xat, pu mōg Pet xix Tiak xix Yoām,

³⁸ tu ta' mōg, tu mōktu Yax pet hā' mōxaha', pa' pip tikmū'ün, tu' potaha', tu' xaho ka'ok,

³⁹ Ha Yeyox te:

—Texīy 'āxop potaha', nūy xaho ka'ok? 'Ūktok hex xok tāmnāg 'ohnāg. Yā mō'yōn. Kaxīy.

⁴⁰ Ha tikmū'ün yīxix, pa Yeyox te xohix xat, pu hāptopa mōg. Yā' mōg 'ūxohix. Ha ta' mōxaha Yeyox xix yāy yōg tik te' 3 xik-tok hex mūktak xi' tut 'ūk-tok hex yōg mīptut kox hāh,

⁴¹ Ha Yeyox tek-tok yīm mūg, tu:

—'Tanita kōmīy!' Kaxīy. Yā tikmū'ün yīy'ax hā: 'Nixix, āpu 'āk-nīlāxip!' Kaxīy.

⁴² Yā hāpxip 'ohnāg 'ihāk-tok hex yīpxit, nūy pepi' xip, nūy hāpkumep, ha tikmū'ün te' yēy. Yāk-tok hex yōg hāmyāxatamuk xohix te 12,

⁴³ ha Yeyox te tikmū'ün xat, puyīy tikmū'ün pu nōm 'āktux hok, tu' xat, puk-tok hex pu xit'ax hōm.

¹ Tu ta' nūn putruk Yeyox xix yāy yōg tik xop kōmēn Nāyane tu', tu nūktu kōmēn hā' mōxaha'.

² Nit xap 'ihā' mōg, tu mōktu Yoneo xop yōg Topa pet hā mō'nāhā', tu tikmū'ün pu hāmyūmmūgāhā', ha tikmū'ün te' xupak, tu hām'āktux'ax putup nōg, tu:

—Texīy tik te hāpxop xohix yūmmūg? Tep te tik pu hāmyūmmūgāhā? Texīy tik te hāpxompā ka'ok xe'eñnāg?

³ Yūmū'āte tik yūmmūg. Yā mīmpe mīy, yā Mānix kutol, yā taknōy 'ūxuxet'ax Tiak, xix Yoye', xix Yot, xix Xīmām. Yā' hex tīhi nūnteh kamah. Kaxīy.

Yā tikmū'ün te' yūmmūg putup'ah, Yeyox yā Topak-tok.

⁴ Pa Yeyox te:

—Tikmū'ün te yāy xape 'āpak 'ohnāg nōm te Topa pupi hām'āktux. Kaxīy.

⁵ Yeyox te hāpxompā ka'ok xe'eñnāg, pa' mīy kutōgnāg. Yā' pakut xop yīmū' yīm xex, nūy hittupmā' yā 'a' xohix'ah hittupmāhā' kōmēn Nāyane tu'.

⁶ Yā tikmū'ün kuxa mām 'ohnāg, ha Yeyox kuxa hittup 'ohnāg.

Yeyox yōg tik te 12 xop mōg

Tu ta' mōg Yeyox, tu mōktu xiptuxexka xohix yōg tikmū'ün pu hāmyūmmūgāhā kōmēn Nāyane yīkak.

⁷ Tu ta' xānāhā yāy yōg tik te 12 xop, ha' nūn, ha Yeyox te nōm ka'ogāhā', puyīy yāmīy kummuk mōy. Tute tik mō'pok, pu mōg 'ūtix tu pe' tix hāk xaxīy, puyīy yāmīy kummuk mōy.

⁸ Yeyox te:

—Hāpxop tat hok, yā xit'ax tat hok, xix tayūmak tat hok, pa mīm hām tonnognā 'āmōg.

⁹ Āpu pataxax tat. Āpu kāmīn puxehnāg mō'tat. Kaxīy.

¹⁰ Tu xe:

—Āxop mōg putup, tu kōmēn hā 'āmōxap-tup, tu mīptut hā' 'āmōxap-tup. Āpu nox pi' mīptut puxet kopah, tu mōktu 'āmōg, tu kōmēn nīm.

¹¹ Pa kōmēn yōg tikmū'ün te 'āp-tup nōg, tu hām'āktux'ax putup nōg, nūy ta mōg. Āpu nox pi' hok. Āxop te yāy pataxax tu hāpxut nūhuk putup, xayīy hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ün. Kaxīy.

¹² Ha ta' mōg Yeyox yōg tik xop, tu tikmū'ün pu hām'āktux, hu:

—Āpu 'āyāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux. Kaxīy.

¹³ Tik te yāmīy kummuk mōy, tu tikmū'ün punethok pakut putox pix heptox hā, tu nōm hittupmāhā'.

Yoām xok

¹⁴ Ha ta' xip 'Enot, yā tikmū'ün yōg xat'ax xexkah, tu nōm hāpxompā'ax 'āpak,

yā tikmū'ūn xohix te Yeyox yūmmūg, tu hām'āktux punethok. Tikmū'ūn yāg te:

—Yā' putpu' hi Yoām nōm tep-tox pix, tu hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg. Kaxīy.

15 Ha ta yāg te:

—Yā' Enit. Kaxīy.

Ha ta yāg nōy te:

—Yā tute Topa pupi hām'āktux, yā Topa pupi hām'āktux xop hittup putuk. Kaxīy.

16 Ha 'Enot te' xupak, tu:

—Yā Yoām nōm tep-tox pix. Hōmā'āte' xat, pup-tox xax, ha' kuyut, pa hōnhā putpu' hi! Kaxīy.

17 Hamūn, hōmā'Enot te' xat, puyīy xonat Yoām mūy, puyīy 'ūyīm hīy, puyīy kanet ka'ok kopa' xix. Texīy? Yā hōmā'Enot xix 'Enonit te yāy taha', pa 'Enonit yā'Enot taknōy Pinip xetut,

18 yīy ta Yoām te 'Enot pu hām'āktux, hu: "Yā' max'ah. Topa yōg xat'ax kax'āmix tapet tu, tu' xat, xayīy yāyta hok 'ātaknōy xetut mūtik!" Kaxīy.

19 Yīy ta' gāy 'Enonit, tu Yoām putup nōg, hup-tup, puyīy Yoām putex. Pa 'āmhok,

20 yā'Enot te Yoām yīpkutuk, yā' tute' yūmmūg yā' max xe'ēgnāg Yoām, ha Yoām putex putup'ah. Yoām te 'Enot pu hām'āktux punethok, ha 'Enot kuxa hittup 'ohnāg, pa 'Enot te' nōy yōg hām'āktux'ax putuppax.

21 Pa hāpxip 'ihā' 'Enot te yāy yōg hāmyāxatamuk yōg 'āmuk xexka mīy, ha ta' nūn gohet yōg xexka xop, yā' xat'ax xexka xop, xix xonat yōg xat'ax xop, xix hāpxexka Ganinet yōg xat'ax xop.

22 Ha ta' nūn 'Enonit kutox hex, nūktu' hāmyā max, ha 'Enot tep-tuppax xexka', yā hāmyā max. 'Enot tek-tok hex pu hām'āktux, hu:

—Xate putep-tup? 'Āte xa' hōm putup. Kaxīy.

23 Tu xe hām'āktux xex, hu:

—Xate putep-tup? Yā'āte xa popmāp-tup hāpxop xohix, tu mōktu yōg hāpxop xahix, yā' xahix yōgnū hāhām, xī' xahix yōgnū tikmū'ūn. Kaxīy.

24 Ha ta' mōg 'ūk-tok hex, nūy tut mūtik hām'āktux, nūy yīkosit, ha' tut te:

—Āpu tatu' xax Yoām putox nōm tep-tox pix. Kaxīy.

25 Ha putpu' nūn 'ūxat'ax tu', tu:

—Ā' hōm mō'ka'ok Yoām putox kānēy petxax yīmū' yūm! Kaxīy.

26 Ha ta' kuxa hittup 'ohnāg 'Enot, pa yā hām'āktux xex tu Topa 'āxet'ax 'āktux ha tikmū'ūn xohix te' xupak, yīy ta' hōm putup,

27 hu hāpxip 'ohnāg 'ihā' xonat mō'kutnāhā', puyīy Yoām putox nūnnā', ha ta' mōg xonat kanet ka'ok tu', tu Yoām putox xax,

28 tu kānēy petxax yīmū' nūnnāhā', tuk-tok hex pu' hōm, ha ta' mōg, tu' tut pu' hōm.

29 Ha ta' yūmmūg Yoām mūtik mōg xop, tu ta' nūn, tu nūktu Yoām xokxax paha', tu ta' mōg, tu mōktu mīkaxxap kox kopa' xix xukpot tu'.

Yeyox te tikmū'ūn xohix pu' xit'ax popmāhā'

30 Ha ta' nūn Yeyox yōg tik te 12 xop Yeyox hah, tu nūktu yāy yōg hāpxomā'ax xohix 'āktux xix yōg hāmyūmmūg'ax xohix,

31 pa' pip tikmū'ūn xohix, tu xohix te hāpkumep, yīy ta' xit 'ohnāg Yeyox yōg tik xop, yā tikmū'ūn xohix pip. Ha Yeyox te yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—Āpu yūmū mōg hām panip xexka tu', nūy hām hok. Kaxīy.

32 Tu ta' mōg, tu mīpkox hā' mōxaha', tu ta' mōg, tu kōnāg xak.

33 Pa tikmū'ūn punethok te mōg'ax pēnāhā', yā' Yeyox pēnāhā xix tik xop. Ha ta' nūn xiptuxexka xohix yōg tikmū'ūn, tu pata hā' nūpaha hām kux tu', tu nūktu' mōxaha', tu' nōy hip.

34 Ha ta' xupep mīpkox kōnāg xexka kux tu', ha Yeyox te' pēnāhā tikmū'ūn xohix, tu' kuxa ka'. Kahnēn yōg pēnā'ax xip'ah. Hā kaxīy tikmū'ūn putuk. Yā' hittup 'ohnāg, yīy' kuxa ka', tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā kōnāmāhā hāpxop punethok.

35 Māyōn mō'nāp-tup 'ihā' nūn Yeyox yōg tik xop, tu nūktu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Māyōn mō'nāp-tup, yā' hām panip xexka nūnteh, yā xit'ax pip 'ohnāg.

36 'Āpu yā tikmū'ūn xat, pu mōg hāpxa'ax tu' xix xiptuxexka tu', puyīy xit'ax pop. Kaxīy.

37 Pa Yeyox te:

—Āpu tikmū'ūn pu xit'ax popmā'. Kaxīy.

Ha tik xop te:

—Texīy pām popmā tikmū'ūn xohix pu'. 'Uyōg tayūmak xohix, yā tayūmak 'ānuk xohix te' 200, yā tayumak yānām ponrok. Kaxīy.

38 Ha:

—Pām xohix texīy pip 'ohnū'? Mōy pēnā' Kaxīy.

Tik mōg, tu putpu' nūn, tu:

—Yā pām te' 5 xix mām tix. Kaxīy.

39 Ha Yeyox te tikmū'ūn xat, puyīy xux yīmū' mām, puyīy yānōm xohix hā' mām,

40 ha' yānōm hā' mām, yā' yānōm kopa' mām xohix te' 100 xī' nōy kopa' mām xohix te' 50 hā kaxīy.

41 Ha Yeyox te' pām te' 5 pop xix mām tix, tu pekrox pēnāhā', tu:

—Topa, xate nū' popmāhā'. Yā'āmax. Kaxīy.

Tu pām koxip, tu yāy yōg tik xop pu' popmāhā', puyīy tikmū'ūn pu popmā'. Tik te' popmāhā'. Ha ta' mām tix koxip, tu' popmāhā kamah,

42 ha tikmū'ūn xohix te' māhā', tu mōktu xe xit putup'ah. Puxix.

⁴³ Ha ta' mōg Yeyox yōg tik xop, tu pām yāg pop xix mām yāg. Yā pām yāg hā nū'xip manax xohix te' 12 xix mām hā, ha' nūnnāhā'.

⁴⁴ Hamūn, yā' xohix te pām māhā', yā' tik xohix te' 5000.

Yeyox te kōnāg yīmū' mōg pata hā

⁴⁵ Hāpxip 'lhā Yeyox te yāy yōg tik xop pu hām'āktux hu:

—Āpu mīpkox hā mōxakux, nūy mōg kūnāpa hāpkux nōy tu' xiptuxexka Metxax tu', ha' ātē tikmū'ūn mō'pok putup. Kaxīy.

⁴⁶ Ha ta' mōg Yeyox yōg tik xop, ha ta' mōg Yeyox, tu yīktix yokoma', nūy Topa pu hām'āktux.

⁴⁷ Āmnīy 'lhā' pip Yeyox yōg tik xop mīpkox kopa kōnāg xexka kote', ha ta yāp-xehnāg xip Yeyox hāpkux tu',

⁴⁸ tu yāy yōg tik xop pēnāhā'. Tik te mīpkox hā mōgāhā', pa yā mōg putux, yā' āmuuh te ha' nūn. Hāmyākuhmōy ha ta' mōg Yeyox, tu kōnāg xexka yīmū' mōg pata hā, tu nōā' yēn putup.

⁴⁹ Ha tik te' pēnāhā yā Yeyox te kōnāg yīmū' mōg pata hā, ha hāmpe'paxex yā yāmīy putuk, tu' xahok.

⁵⁰ Yā' xohix te' pēnāhā', tu' yīpkutuk. Pa hāpxip 'lhā Yeyox te:

—Ākuxa nōg hok! Yāg mūn. 'Ugyīpkutuk hok! Kaxīy.

⁵¹ Tu ta mīpkox hā mō'nāhā Yeyox, tu' xip yāy yōg tik xop mūtik, 'lhā' kux 'āmuuh. Ha tik xop kuxa te' yēy,

⁵² yā tik te' yūmmūg 'ohnāg texīy Yeyox te tikmū'ūn te' 5000 xitnāhā', yā' tik putox ka'ok.

Yeyox te tikmū'ūn hittupmāhā Yēnēyane tu'

⁵³ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu mōktu kōnāg kox kux tu' mōxaha' hāpxexka Yēnēyane tu', tu mīpkox tutxit hā hūy kōnāg kux tu',

⁵⁴ tu ta' mōg, pa tikmū'ūn pip, tu Yeyox pēnāhā',

⁵⁵ tu ta' mōg, tu' pet xohix ha' xupaha', tu tikmū'ūn pakut tutpe hā' put nūn, tu nūktu Yeyox ha' nūnnāhā', ha Yeyox te nōm hit-tupmāhā'.

⁵⁶ Tu ta' mōg Yeyox, tu hāpkumep xiptuxexka xohix tu' xix kōmēn xohix tu' xix yānōm xohix tu', pa' pip tikmū'ūn xohix, tu' nūnnāhā tikmū'ūn pakut, tu nūktu nāpet hām tu' xex, tu Yeyox tu' xak, pu tux, puyī pakut xop Yeyox yōg topixxax kuyāg 'āpit, ha pakut xohix te' xupit, tu' hittup.

7

Yoneo xop te mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax tat

¹ Ha ta' nūn Paniye xop xix tik te hāmyūmmūg xop, yā kōmēn Yenoyanēn tu' nūn, tu nūktu Yeyox ha yāy tu nū'nāhā'.

² Yā hōmā nōm te' pēnāhā Yeyox yōg tik xop xit 'ūyīm xut putūynāg hā, yā' ap yīm pix'ah. Yā Paniye xop te tikmū'ūn xat, pu yāy yīm pix.

³ Yā Yoneo xop te mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax tat, ha Paniye xop te Yoneo xop kopa' xip, tu mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax tat punethok, tu yāy yīm pix max, tu nōmhā' xit,

⁴ tu nāpet tu' nūnnāhā hāpxop, tu nōm pix 'ūxohix, tu mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax nōy tat. Yā kōnāg xo'op'ax pix xix nax xix kānenām.

⁵ Tu ta' yīkopit Paniye xop te xix tik te hāmyūmmūg xop te', hu:

—Texīy 'ōg tik xop te mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax tat 'ohnāg, hu yāy yīm xut putūynāg hā' xit? Kaxīy.

⁶ Ha Yeyox te:

—Āpa max, pa yā' ākuxa kummuk. Hōmā 'Iyait te 'āxop'āktux! Tute kax'āmi, hu: "Topa te: 'Tikmū'ūn tek mūn 'āktux max, pa yā' kuxa tek mūn xak 'ohnāg."

⁷ Tikmū'ūn tek mūn pu nūktettx, pa yā' kummuk. Yā tikmū'ūn te yāy yōg hām'āktux'ax 'āktux, tu: Yā Topa yōg xat'ax nūhū'." Kaxīy.

⁸ Tu Yeyox te xe:

—Āxop te Topa yōg xat'ax mīy 'ohnāg, nūy mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax tat. Kaxīy.

⁹ Tu Yeyox te xe:

—Āxop te Topa yōg xat'ax nīm pax, nūy yāy yōg xat'ax mīy.

¹⁰ Yā hōmā Mōyyex te' xat, hu: "Āpu 'ātak mō'yāy xe'ēgnāg, nūy nōm pu hāpxopmā max. Āpu 'ātut mō'yāy xe'ēgnāg, nūy nōm pu hāpxopmā max." Kaxīy.

¹¹ Pa 'āxop te tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', hu: "Ūxip tikmū'ūn yōg hāpxop, tu Topa pu' hōm, tu yāy 'ātak pu' hōm 'ohnāg xi' tut pu' hōm 'ohnāg. Nōmhā' max.

¹² Nōmhā' hōm hok." Kaxīy.

¹³ Pa 'āmhok, hām'āktux kummuk. Hā kaxīy 'āxop te Topa yōg hām'āktux 'āpak 'ohnāg, pa yāy yōg ham'āktux 'āpak, tu 'āk-tok pu nōm yūmmūgāhā', tu 'āxop te hāpxopmā kummuk nōy punethok hā kaxīy. Kaxīy.

Tep te hāmkummugāhā?

¹⁴ Yeyox te xe tikmū'ūn xānāhā', ha' nūn, ha hām'āktux, hu:

—Āpu yōg hām'āktux'ax 'āpax max, nūy hāmyūmmūg:

¹⁵⁻¹⁶ Tikmū'ūn hāptopa' pip hāpxop, tu tikmū'ūn hām' mōxaha', tu' kopa' pip nōmhā. Yā hāpxop te kaxīy te tikmū'ūn kummugā 'ohnāg. Pa hāpxop pip tikmū'ūn kopah tu' mōxaha', tu mōktu hāptopa' pip. Yā hāpxop te kaxīy te tikmū'ūn kummugāhā'. Kaxīy.

¹⁷ Tu ta' mōg Yeyox, tu mōktu mīptut hā mō'nāhā', ha ta' nūn Yeyox yōg tik xop, nūy Yeyox yōg hām'āktux'ax yīkopi,

¹⁸ ha Yeyox te:

—Āxop te tikmū'ūn xohix putuk, yā hāmyūmmūg 'ohnāg. Hāpxop te hāptopa' pip, tu tikmū'ūn yīkox hā' mōxaha', tu kopa' pip. Yā hāpxop te kaxīy te tikmū'ūn kummugā 'ohnāg.

¹⁹ Yā' kuxa hā' mōxa 'ohnāg, pa yā' tex hā' mōxaha', tu hāpxip 'lhā' mōg hāptopah. Kaxīy. Yā Yeyox te' xuktux, yā' max xit'ax xohix.

²⁰ Yeyox te xe:

—Hāpxop 'ūm te tikmū'ūn kummugāhā'? Hāpxop 'ūm te tikmū'ūn kopa' pip, tu' mōxaha', tu' mōg hāptopah?

²¹ Yā' pip hāpxop kummuk tikmū'ūn kuxa kopah, yā' tikmū'ūn te hāmpe'paxex kummuk, nūy hāpxop kummuk mīy, yā' xupxet, tu tikmū'ūn putex,

²² tu' nōy hā' xupxet, tu' xupkūmīy, tu hāpkummugā pax, yā' koit, tu hāmkute' ex pax, tu' yīpkumīy, tu' mānōg kummuk, tu yāy xexka pe'paxex, tup-tox kummuk.

²³ Yā' nōm xohix hāpxop kummuk te tikmū'ūn kopa' pip, tu' mōxaha', tu mōktu hāptopa' pip. Yā hāpxop te kaxīy te tikmū'ūn kummugāhā'. Kaxīy.

'Uñ puknōg

²⁴ Tu ta' mōg Yeyox, tu mōktu hāpxexka tu' mō'nāhā kōmēn Tinok yīkak, tu mīptut hā mō'nāhā', tu yāy xaptop putup, pa'āmhok, yā tikmū'ūn xohix te' yūmmūg.

²⁵ Ha ta' nūn 'uhūn, hak-tok hex kopa' xip yāmīy kummuk. Yā tikmū'ūn te Yeyox 'āktux, ha' ūn te' xupak, hu' nūn, tu nūktu' kopaxux hā' xip Yeyox yīkak.

²⁶ Yā' ūn puknōg, yā hāpxexka Xitpenīy yōg, tu Yeyox tu' xak, puyīy yāmīy kummuk xut 'ūk-tok hex kopah.

²⁷ Ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn tek-tok pu xit'ax hōm hāmāxap. 'Āp max'ah kakxop yōg xit'ax paha, tu kokex pu' hōm. Hā' kaxīy Yoneo yōg hāpxop hōm hok puknōg xop pu'. Kaxīy.

²⁸ Pa' ūn te:

—Yāyā, hamūn, pa kokex kutok te mīmpe xit'ax kaka' pip, ha kakxop yōg pām yāgnāg xaha', ha' māhā'. Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—Xate hām'āktux max. 'Āpu mōg yāy pet hah. Xip'ah yāmīy kummuk 'āk-tok kopah. Yā' mōg. Kaxīy.

³⁰ Tu ta' mōg 'uhūn yāy pet hah, tu nūktu' xutep, pa' xip 'ūk-tok hex, tu mīmpe mō'yōn'ax yīmū' pip, ha yāmīy kummuk xip 'ūkopah.

Tik yīpkox hok, tu hām'āktux yūmmūg 'ohnāg

³¹ Ha ta' xip Yeyox kōmēn Tinok yīkak, tu ta' mōg, tu kōmēn Xinōm hā' tep, tu Kōmēn te' 10 yōg hāpxexka tep, tu mōktu kōnāg xexka Ganinet tu' xutep.

³² Ha ta' nūn tikmū'ūn, tu' nūnnāhā tihik, yā' yīpkox hok, tu hām'āktux yūmmūg 'ohnāg. Tikmū'ūn te Yeyox pu' xak, puyīy tik yīmū' yīm xex, puyīy hittpmā'.

³³ Ha ta' mōg Yeyox xix tihik tikmū'ūn xohix kūnāpah. Yeyox te yāy yīpkutok hā' nōy yīpkox 'āpit, tu' yīynīn, tu' yīkox hep hā' nōy yōyxōg 'āpit yāy yīpkutok yā,

³⁴ tu' pexkox pēnāhā pepix, tu xit' xut xexkah, tu:

—'Epatah!' Kaxīy. Yā tikmū'ūn yīy'ax hā: "Pu yā' 'āyīpkox xōn, nūy hām'āpax!" Kaxīy.

³⁵ Ha' yīpkox max, tu hām'āpak, ha' yōyxōg max, tu hām'āktux max.

³⁶ Ha Yeyox te tikmū'ūn xat puyīy nōm 'āktux hok. Yeyox te' xat punethok hā kaxīy, pa tikmū'ūn te nōm 'āktux punethok,

³⁷ ha tikmū'ūn te' xupak, tu' kuxa te' yēy, tu:

—Tik te hāpxopmā max xe'ēgnāg' Tute tik yīpkox hok xupakgāhā', tu tik te hām'āktux yūmmūg 'ohnāg xat, puyīy hām'āktux! Kaxīy.

8

Yeyox te tikmū'ūn te' 4,000 pu xit'ax popmāhā'

¹ Hāpxip ha ta' yāy tu nū'nāhā tikmū'ūn xohix, tu yōg xit'ax pip'ah. Ha' xip Yeyox, tu yāy yōg tik te 12 xop xānāhā', tu:

² —Āte tikmū'ūn kuxa ka', yā' 'āmnīy tikoyuk hā' pip tikmū'ūn 'ūgmūtik, ta hōnhā' yūyōg xit'ax 'ūm pip'ah.

³ 'Umā hok, ha 'āte tikmū'ūn mō'pok 'ūpet hah, puxix xakux putat kopah, 'ūpu'uk tu'. Yā hāptox tu' nūn tikmū'ūn. Kaxīy.

⁴ Ha Yeyox yōg tik xop te:

—Tep-te tikmū'ūn pu xit'ax hāmenex nūnte hām panip xexka tu'? Yā' pip'ah xit'ax. Yā tikmū'ūn xohix. Kaxīy.

⁵ Ha Yeyox te:

—Pām xohix texīy 'ōgnū? Kaxīy.

Ha:

—'Ūxohix te' 7. Kaxīy.

⁶ Ha tikmū'ūn xat, pu hām tu' mām, tu pām te' 7 pop, tu Topa pu hām'āktux, hu:

⁷ —Xate 'ūgmū'ā pām popmāhā'. 'Āmax. Kaxīy.

Yeyox te pām koxip, tu yāy yōg tik xop pu' popmāhā', puyīy tikmū'ūn pu popmā'.

⁷ Ha ta' pip māhām kamah, yā' xohix'ah, ha Yeyox te Topa pu mām 'āktux, tu yāy yōg tik xop pu' popmāhā', puyīy tikmū'ūn pu' popmā'.

⁸ Ha tikmū'ūn te' māhā', tu mōktu xe xit' putup'ah, yā' puxix, ha Yeyox yōg tik xop te' xit'ax yāgnāg yāy tu nū'xok manax te' 7 hā nū'xip.

⁹ Yā tikmū'ūn xohix te' 4.000 te' māhā pām xīn māhām.

Ha ta tikmū'ūn mō'pok hato'a Yeyox te',

¹⁰ tu ta' mōg yāy yōg tik xop mūtik, tu mīpkox hā' mōxaha', tu ta' mōg tu mōktu' mōxaha hāpxexka Namānot tu'.

Peniye xop te Yeyox tu' xak, puyīy hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg

¹¹ Ha ta' nūn Paniye xop, tu Yeyox mūtik hām'āktux, tup-tup, puyīy Yeyox hām'āktux kummuk, hu ta' tu' xak, puyīy hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, pu tikmū'ūn pēnā', puyīy tikmū'ūn yūmmūg Topa te Yeyox ka'ogāhā',

¹² ha Yeyox te xit xut xexka, tu:

—Teptu tikmū'ūn te hāpxomā'ax ka'ok xe'ēgnāg xak, puyīy tikmū'ūn pēnā'. Āte xa hām'āktux, āte xa hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg putup'ah, xayīy pēnā'. Kaxīy.

¹³ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu mīpkox hā' mōxaha', tu ta' mōg, tu kōnāg xexka xak.

Paniye xop yōg pām tokatokgā'ax xix Enot yōg

¹⁴ Ha Yeyox yōg tik xop yōg pām 'ūm xip'ah, yā' xaxok. Yā pām puxet xip mīpkox kopah,

¹⁵ ha Yeyox te:

—Pa' ātix. 'Ūkummuk Paniye xop yōg pām yōg tokatokgā'ax xix Enot yōg. Kaxīy.

Yā' ap tokatokgā'ax 'āktux'ah, pa yā' 'ūyōg hāmyūmmūgā'ax.

¹⁶ Ha Yeyox yōg tik xop te yāy mūtik hām'āktux punethok, tu:

—Hamūn. Yūmū yōg pām 'ūm xip'ah, yā' ta nōm'āktux. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te' xupak, tu:

—Teptu yāy mūtik hām'āktux pām 'ūm xip'ah? 'Ok 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg yōgnū hām'āktux? Texīy 'ap-tox ka'ok?

¹⁸ Āpa te hāmpēnā 'ohnāg, xix 'āyīpkox te hām'āpāk 'ohnāg. 'Ok 'ūxitigāhā

¹⁹ 'āte pām te' 5 koxip, nūy tikmū'ūn te' 5.000 pu' popmā'? 'Ūmā kux, ha pām yāgnāg xe' pip, manax hā nū'xip. 'Āxop te manax xohix texīy pop? Kaxīy.

Ha':

—12. Kaxīy.

²⁰ Ha Yeyox te xexka:

—Āte pām te' 7 koxip, nūy tikmū'ūn te' 4.000 pu' popmā'. 'Ūmā kux, ha pām yāgnāg xe' pip, manax hā nū'xip. 'Āxop te manax xohix texīy pop? Kaxīy.

Ha':

—7. Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te:

—'Ok 'āxop te hāmyūmmūg nōmhā'? Kaxīy.

Yeyox xix tik pa hok Metxax tu'

²² Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu mōktu' mōxaha xiptuxexka Metxax tu', ha

ta' nūn tikmū'ūn, tu tik pa hok nūnnāhā', tu Yeyox tu' xak, puyīy 'uyīm xex tik yīmū', nūy hittupmā'.

²³ Ha Yeyox te' nōy yīm mūg, tu ta' mōg tik mūtik tikmū'ūn xohix kūnāpa', tu yīpyu'īn tik pa kopah, tu nōy yīmū yāy yīm xex, tu:

—'Ok hāpxop pēnāhā'? Kaxīy.

²⁴ Ha tik te hāmpēnāhā', tu:

—Āte' pēnāhā tīhik, pa yā mīm te hāpkumep putuk. Kaxīy.

²⁵ Ha Yeyox te xexka xiptuxexka Pinip yōg Xeyanet tu':

Yeyox te xek xip hām'āktux, hu:

—Putep xuktux tikmū'ūn? 'Ū'ūm 'ūgmūn? Kaxīy.

²⁶ Ha Yeyox te tik xat, pu' pet ha mōg, puyīy xiptuxexka tu mōg hok.

Putep xektux max

²⁷ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop tu xiptuxexka Pinip yōg Xeyanet tu':

Yeyox te xek xip hām'āktux, hu:

—Putep xuktux tikmū'ūn? 'Ū'ūm 'ūgmūn? Kaxīy.

²⁸ Ha tik te:

—Yā' yāg te: "Yā Yoām, nōm tep-tox pix." Kaxīy. Ha ta' yāg nōy te: "Yā 'Enit." Kaxīy. Ha ta' yāg nōy te: "Yā nōm te Topa pupi hām'āktux." Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—Xix 'āxop, putep xuktux 'āxop, 'ū'ūm 'ūgmūn? Kaxīy.

Ha Pet te:

—Yā Topa te 'āyāyutnāhā'. Kaxīy.

³⁰ Ha Yeyox te tik xat, puyīy nōm'āktux hok.

Yeyox te' xuktux 'ūxok putup, tu putpu' hip-tup

³¹ Tu ta hām'āktux Yeyox te yāy yōg tik xop pu, tu:

—'Ūgmūn, yā' Tikmū'ūn Kutok, tuk xūy xekkap-tup, yā' Yoneo xop yōg xexka xop tek putup nōg putup, xix 'āmānen xexka xop te', xix tik te hāmyūmmūg xop te', tu' nōy xat putup, puyīy 'ūkputex. 'Ūkxok xe'e putup, pa' 'āmnīy tīkoyuk nōg, 'thā putpuk hip-tup. Kaxīy.

³² Yā hām'āktux xe'e Yeyox te', ha Pet te:

—'Āmhok. Kaxīy hok! Kaxīy.

³³ Ha Yeyox yōkānām, nūy yāy yōg tik xop pēnā', nūy Pet pu hām'āktux, hu:

—'Ōg hām'āktux'ax yā' Hāmgāyāgnāg yōg. 'Āpu 'ūkxāmpa mōg! Xate hāmpē'āpaxex, yā' tikmū'ūn te hāmpē'āpaxex putuk, yā' ap Topa te hāmpē'āpaxex putuk'ah. Kaxīy.

³⁴ Tu ta tikmū'ūn xānāhā Yeyox te, xix yāy yōg tik xop xānāhā', ha' nūn, ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn tek mūn mūtik hāpkumep putup, puxix yāy kutōgnāg pe'paxex, puxix yāy yōg putup'ax mūy 'ohnāg, nūy 'āmnīy xohix hā' yāy yōg mīpkupnix tat, nūy xūy, nūy 'ūkxūy putuk, tuk mūn mūtik hāpkumep putup nōmhā'.

³⁵ Ha tigmū'ün te' yāy xaxok hok, puxix tu' hi xe'e 'ohnāg, pa tigmū'ün xok 'ūgmūn hah, puxix tu hip-tup mōkuma' mōg, tu hi kux 'ohnāg.

³⁶ Teptu hām xexka yōg hāpxop xohix pop, pāyā' xok? 'Ūp-texop, tu' xok, tu hāpxop xohix xaxok, 'ūxok tu', puxix' hok xe'ēgnāg.

³⁷ 'Ok max, pu tigmū'ün putep xexkah, tu hām xexka yōg tayūmak xohix xexka pop, pa' xok? 'A' max'ah. Yā' xok, tu tayūmak xohix xaxok, tu hok xe'ēgnāg, ha tayūmak xohix te tigmū'ün putpu' hīnnā hok.

³⁸ Tigmū'ün tek mūn hā yāyhāhup, xix yōgnū hām'āktux ha yāyhāhup, yā' ūnōy xop pu yāyhāhup, hu: "Agmūn Yeyox yōg'ah." Kaxīy. Kopxix 'āte nōm hā yāyhāhup, 'ūyānān tu'. 'Ātak Topa pu 'āte nōm xop hā yāyhāhup, Thāg nūn, tu: "Ōhōm 'a' yōg'ah." Kaxīy. Thāg xexka xe'ēgnāg nūn 'ātak Topa putuk, xix pexkox yōg nū'pok xop putuk.

9

¹ Tu ta xe hām'āktux Yeyox te, hu:

—'Āte xa hām'āktux, yā' pip tigmū'ün nūnneh, tu xakix hāmāxap'ah, pa' pēnāp-tup hāmāxap Topa te yāy yōg tigmū'ün xat xe'e putuk, hā' yīpkox pip putuk. Kaxīy.

Yeyox, xix Mōyyex, xix 'Enit

² Ta 'āmnīy xohix te' 6 nōg, 'lhā' mōg Yeyox, tu Pet mōgāhā', xix Tiak, xix Yoām, tu' nōy mōgā 'ohnāg, tu' mōg yīktix tox tu', tu' mōxaha', ha' xip Yeyox tik keppah, tu yāyhā kuyānām putuk,

³ ha' topixxax yāyhā 'ūmnok tūmnāg, tu yōg kuyānām pip. Yā' tigmū'ün te topixxax pix hā kaxīy yūmmūg 'ohnāg.

⁴ Ha tik tikoyuk te' pēnāhā 'Enit te Yeyox mūtik hām'āktux, xix Mōyyex te',

⁵ ha Pet te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Yāyā, yā' max yūmūg pip nūnneh. 'Ūgmū'āte xa' mīy putup 'āpetnāg, yā' 'ōgnū', xix Mōyyex yōg, xix 'Enit yōg. Kaxīy.

⁶ Yā' kuxa nōg tihik, yīy hām'āktux hitop Pet te'.

7 Hāpxip 'lhā' nūn hāmgōy xexkah, nūktu kuyānām mō'nīy, ha Topa te hām'āktux hāmgōy xexka kopah, hu:

—Yā' 'ūgkutok pit nō'ōm. 'Āte mō'yāy xe'ēgnāg. 'Āpu 'ūyōg hām'āktux 'āpax! Kaxīy.

⁸ Ha tik te yāy yīmap pēnāhā mō'ka'ok, pa Yeyox puxet pēnāhā. Yā' nōy pip'ah.

⁹ Tu ta yīktix hā kukpa yīxohoh Yeyox xix tihik, ha Yeyox te:

—'Āpu hāmpēnā'ax 'āktux hok. Nāy. 'Ūgmūn Tigmū'ün Kutok te putpu' hip-tup, ha nōmhā nōm 'āktux putup. Kaxīy.

¹⁰ Ha tik te nōm 'āktux 'ohnāg, pa yāy yīkot, hu:

—Putep xuktux 'ūputpu' hip-tup? Kaxīy.

¹¹ Tu Yeyox pu yīkot, hu:

—Teptu tik te hāmyūmmūg xop te hām'āktux 'Enit nūn putup hāmāxap? Kaxīy.

¹² Ha Yeyox te:

—Hamūn, 'Enit nūn hāmāxap, nūy hāmmāxnā'. Pa Topa tappet tu hām'āktux 'ūgmūn Tigmū'ün Kutok xūy putup, ha tigmū'ün tek putup nōg putup,

¹³ pa' āte xa hām'āktux, hōmā yā' nūn 'Enit nūnneh, ha tigmū'ün te' kute'ex kummuk pax. Yā hōmā Topa tappet tu hām'āktux, hu:

—Tigmū'ün te 'Enit kute'ex kummuk putup. Kaxīy.

Yeyox te kakxop hittupmāhā'

¹⁴ 'Ūpip Yeyox yōg tik xop, tu tik te hāmyūmmūg xop mūtik hām'āktux,

¹⁵ ha tigmū'ün xohix pip 'ūyīmap, tu Yeyox pēnāhā', hu' nūn, nūy Yeyox mūtik hām'āktux.

¹⁶ Ha Yeyox te yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—Putep 'āktux 'āxop yāy mūtik? Kaxīy.

¹⁷ Ha ta' xip tihik tigmū'ün kopah, tu:

—Notot, 'āte yāy kutox pit nūnnāhā', yā' kopa' xip yāmīy kummuk, ha 'ūgkutok te hām'āktux yūmmūg 'ohnāg.

¹⁸ Yāmīy kummuk te' mūkpax, tu hām tu mō'yōnpax, ha' yīkox hā' konnoppax, tu' xox hā' nōy nahatpax, hu' pu'uk 'ūgkutok. Ha 'āte yāy kutox nūnnāhā, puyīl 'ōgnū tik xop yāmīy kummuk xut, pa' xut yūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁹ Ha Yeyox te:

—Yā tik kuxa mām kutōgnāg 'ūgkopah! 'Āmnīy xohix texīy hāg nox xip'ax 'āxop mūtik, xayīy 'ākuxa mām? 'Āmnīy xohix texīy hā 'āte 'ōg hāpkummuk hā tot putup? 'Āpu' nūnnā 'āk-tok. Kaxīy.

²⁰ Yā' nūnnāhā', ha yāmīy kummuk te Yeyox pēnāhā', tu kakxop yāy nuhugā ka'ok, ha' nāhā', tu' yōkanām nā' mōg, tu' yīkox hā konnop.

²¹ Ha Yeyox te 'ātak pu hām'āktux, hu:

—Hāmyāxatamuk xohix texīy hā' kummuk hā kaxīy? Kaxīy.

Ha 'ātak te:

—Yā hōmā yā' pu'ūgnāg xix hōnhā'.

²² Yā yāmīy kummuk te mō nōy yōn punethok kuxap kopah, xix kōnāg kopah, nūy putex. Xate hāpxopmā yūmmūg, hu tak mū'ā teh. 'Āpu 'ūgmūg kuxa ka'. Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—Ok 'āte xa hāpxopmā yūmmūg? 'Ok 'ākuxa yūm ka'ok? Yā 'āte' kuxa mām ka'ok xop pu hāpxopmā xohix yūmmūg. Kaxīy.

²⁴ Ha hām'āktux ka'ok, hu:

—Yā 'ūgkuxa yūm 'ākopah. 'Āpu 'ūgka'ogā', 'ūyīl 'ūgkuxa yūm ka'ok punethok. Kaxīy.

²⁵ Ha tigmū'ün xohix yīnnāhā' tu' nūn, ha Yeyox te yāmīy kummuk xat, hu:

Yāmīy kummuk, xate' nōy yīpkox hogāhā'. Yāmīy kummuk, 'āpep, nūy putpu mōnā hok. Kaxīy.

²⁶ Ha yāmīy kummuk te hām'āktux ka'ok, tu kakxop yāy nuhugā xexkah, tu ta' mōg, ha ta' pip kakxop, ha tikmū'ūn te:

—Yā' xok. Kaxīy.

²⁷ Pa Yeyox te' nōy yīm hā' mūg, tu' yīm xīnnāhā', hak-nīhā' xip.

²⁸ Ha ta' mōg Yeyox, tu mōktu mīptut hā mō'nāhā', ha Yeyox yōg tik xop te:

—Teptuk mū'āte yāmīy kummuk xut yūmmūg 'ohnāg?

²⁹ Ha:

—Tikmū'ūn te Topa pu hām'āktux. Hā kaxīy nōm yāmīy kummuk xut. Kaxīy.

Yeyox te xe hām'āktux 'ūxok putup, tu putpu' hip-tup

³⁰ Tu ta' mōg Yeyox yāy yōg tik xop mūtik, tu mōktu hāpxexka Ganinet tu hāpkumep. Yeyox te yāy xaptop putup, puyī tikmū'ūn pēnā hok,

³¹ yā yāy yōg tik xop pu hāmyūmmūgāhā', tu:

—Tik te' gāy xop mōgāp-tup, puyī 'ūgmūy, nūy 'ūkputex, yā Tikmū'ūn Kutoł putex, hak xok putup, pa 'āmnīy tikoyuk nōg 'hā put-puk hip-tup. Kaxīy.

³² Pa tik te Yeyox yōg hām'āktux yūmmūg 'ohnāg, pa' kuxa nōg, hu xe yīkopit 'ohnāg.

Tik 'ūm xexkanām

³³ Ta' mōg Yeyox yāy yōg tik xop mūtik, tu mōktu kōmēn Kapānām tu' mōxaha', tu mīptut hā' mōxaha'. Yeyox te tik te 12 xop pu hām'āktux, hu:

—Āxop te putep yāy mūtik hām'āktux putat kopah? Kaxīy.

³⁴ Pa yā' yēy. Yā tik te hām'āktux, hu:

—Tik 'ūm xexkanām Yeyox yōg tik xop kopah? Kaxīy.

³⁵ Yeyox yūm, tu' xānāhā yāy yōg tik xop, ha' nūn, ha:

—'Ok xatep-tup, xayīy xexkah? 'Āpu yāy kutōgnāg pe'āpxeh, nūy nōy pu 'āhām, yā' xohix yōg kāmānat. Kaxīy.

³⁶ Yeyox te kakxop paha', tu tik xop kopa' xix, tu' nōy yīmū' yīm xex, tu:

³⁷ —Tikmū'ūn 'ūm te kakxop te kaxīy putup, nūy kakxop pēnā', 'ūkputuppax tu'. Yā nōm tek putup kamah. Tikmū'ūn 'ūm tek putup, yā Topap-tup kamah, yā nōm te nūgkutnāhā'. Kaxīy.

Tikmū'ūn te yūmūg hā' gāy 'ohnāg, puxix yūmmūg hā xape'

³⁸ Ha Yoām te:

—Yāyā', 'Ūgmū'āte' pēnāhā tihik, ha yāmīy kummuk mōy. Tute;

“Yeyox te' ā yāy 'āxet'ax hōm, 'ūyī yāmīy kummuk mōy. Yāmīy kummuk, 'āpep!” Kaxīy.

Hak mū'āte:

“Āmhok! 'Ūmōy hok!” Kaxīy.

Yā tik xip'ah 'ūgmūg xop kopah. Kaxīy.

³⁹ Ha Yeyox te:

—Kaxīy hok. Yā' max. 'Āte yāy 'āxet'ax hōm, puyī yāmīy kummuk mōy, puxix tik 'ūgmū'āktux kummuk putup'ah.

⁴⁰ Yā yūmūg hā' gāy 'ohnāg, puxix yūmūg hā xape tikmū'ūn.

⁴¹ Āpu 'ūxaxok hok, tikmū'ūn te xa kōnāg tat, 'ūkuxa mām 'ūgkopah tu', puxix Topa nōm hā maxnā'. Kaxīy.

Pa'ātix. Hāpkummuk mīy hok

⁴² Tu xe:

—Tikmū'ūn 'ūm te' kuxyāhā kakxop kutōgnāg kuxa yūm'ax 'ūgkopah. Yā' max, pu nōm kummuk xop xuknīcup tu mīkaxap xexka hīy poxit hā, nūy kōnāg xexka kopa mō'yōn.

⁴³ Paxpu 'āyīm te 'ākummugā', xayīy hāpkummuk mīy, 'āpu kuyut, nūy 'ūxak, nūy putyōn. Yā' max, pexkox hā mōnāy 'āyīm puxet hā. Pa' kummuk, 'ūnōy te 'āxix kuxap kopah, ha 'āyīm tix pip. Yā kuxap xok 'ohnāg.

⁴⁴ Yā 'ūk-tox nōy nā' mōg putup hāpxop xohix, ha kuxap xok 'ohnāg.

⁴⁵ Paxpu 'āpata te 'ākummugā', xayīy hāpkummuk mīy, 'āpu kuyut, nūy 'ūxak, nūy putyōn. Yā' max, pexkox hā mōnāy 'āpata puxet hā. Pa' kummuk, 'ūnōy te 'āxix kuxap kopah, ha 'āpata tix pip.

⁴⁶ Yā 'ūk-tox nōy nā' mōg putup hāpxop xohix, ha kuxap xok 'ohnāg.

⁴⁷ Paxpu 'āpā te 'ākummugā', xayīy hāpkummuk mīy, 'āpu 'ūxut, nūy putyōn. Yā' max, Topa yōg xop hā mōnāy 'āpa puxet hā. Pa' kummuk, 'ūnōy te 'āxix kuxap kopah, ha 'āpā tix pip.

⁴⁸ Yā 'ūk-tox nōy nā' mōg putup hāpxop xohix, ha kuxap xok 'ohnāg.

⁴⁹ Kuxap te pipkup kopit, pe' max pe' kummuk. Hā kaxīy Topa te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit putup.

⁵⁰ Tikmū'ūn te' putyōn 'āmotxuxpex kummuk. Hā kāxīy Topa te hāpkummuk mīy xop putyōn putup. Pa' 'āpu hāmmax mīy, nūy tikmū'ūn pu hāmmmaxnā'. Kaxīy.

10

'Ok 'ūpxox te' xetut nīm, pu' kummuk

¹ Tu ta' mōg Yeyox hāpxexka Yonex tu', tu kōnāg kox Yohnām xak. Ha ta' yāy tu nū'nāhā tikmū'ūn xohix Yeyox yīmāp 'ūxehet, ha xe tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā'. Yā Yeyox te hāmyūmmūgā pax.

² Ha ta' nūn Paniye xop, tup-tup, puyī Yeyox koit, tu:

—Putep kax'āmi yūmūg yōg xat'ax yōg tap-pet tu? Topa te putep xat? 'Ok xat, pu tik xetut nīm? Kaxīy.

³ Ha Yeyox te:

—Mōyyex te putep xat? Kaxīy.

⁴ Ha:

—Mōyyex te' xat, pu tik tappet kax'āmi, nūy xetut nūm, puyīy xetut mōg. Kaxīy.

⁵ Ha Yeyox te:

—Hamūn. Hōmā tigmū'ūn yīpkox 'ohnāg, yāy' xat'ax te kaxīy kax'āmi'.

⁶ Pa 'āmhok. Hōmā Topa te' mīy hāhām xix hāpxop xohix, Thā Topa yōg tappet te: "Topa te' mīy tihik xix 'ūhūn,

⁷ yāy' ta tik te' tak nūm xī' tut, nūy xetut mūtik yāytax,

⁸ ha nōmhāp-xet. Yā' tix'ah 'īpxox xix xetut, yāp-xet.

⁹ Yā' Topa te yāytagāhā', ha tigmū'ūn te nōm nūmmāhā', pu' kummuk. Kaxīy.

¹⁰ Ta' mōg Yeyox xix yāy' yōg xop, tu nūktu mīptut hā' mōxaha', ha Yeyox yōg tik xop te:

—Putep xuktux hato'ah? Kaxīy.

¹¹ Ha Yeyox te:

—'Īpxox te' xetut nūm, nūy nōy mūy, yāhāpkummuk mīy. Yā' nōy hā' xupxet.

¹² Ha ta' xetut te 'Īpxox nūm, nūy nōy mūy, hā' hāpkummuk mīy. Yā' nōy hā' xupxet. Kaxīy.

Yeyox xix kakxop

¹³ Hāpxip Thā tigmū'ūn te kakxop nūnnāhā Yeyox tu', puyīy Yeyox kakop pu hāmmaxnā', pa Yeyox yōg tik xop te:

—'Āmhok, 'ūnnāhā hok. Kaxīy.

¹⁴ Pa Yeyox te' xupak, tup-tup nōg, tu:

—'Utx, puk ha nū' kakxop. Hām'āktux hok, hu: "Ūnnāhā hok." Kaxīy. Yā' Topa te yāy' yōg tigmū'ūn xat, ha' yīpkox pip. Yā' nōm xop te kakxop putuk.

¹⁵ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Kakxop yīpkox pip Topa xat'ax pu', ha Topa tep-tup, pu tigmū'ūn yīpkox pip kamah, kakxop putuk, nūy Topa yōg tigmū'ūn kopa' pi'. Kaxīy.

¹⁶ Yeyox te kakxop yīmū' yīm xex, tu kakxop pu hāmmaxnāhā'.

Tik 'ūp-texop xexka'

¹⁷ Tu ta xe' mōg Yeyox, tu' mōg kutōgnāg, ha ta nū'xupaha tihik, tu nūktu Yeyox keppa' kopaxux hā' xip, tu:

—Notot max, 'āte putep mūn mīy putup, nūy hi xe'ēgnāg mōkumakmōg, ha' kux 'ohnāg? Kaxīy.

¹⁸ Ha Yeyox te

—Teptu xate: "Notot max"? Kaxīy. Yā' Topa 'ūmax, yāp-xet 'ūmax, ha ta' nōy max 'ohnāg.

¹⁹ Xate' yūmmūg Topa te' xat, hu: "Tigmū'ūn putex hok, 'ānōy hā' xupxet hok, hā' xupxet hok, 'ānōy hā' kupex kummuk hok, koit hok, 'ōg 'ātak tu 'āyīpkox pi' xix 'ātut tu'." Kaxīy.

²⁰ Ha tik te:

—Notot, 'āte' mīy xohix. Yā' hōmā 'ūgmūn yā kakxop xix hōnhā hā' mīy xohix. Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te tik pēnāhā', tu mō'yāy xe'ēgnāg, tu:

—Xate hāpxopmā'ax puxet xip'ax hok. Mōg, nūy 'ōg hāpxop xohix hāmenex, nūy tayūmak pop, nūy 'ūhok xop pu' nūm, nūy pi' 'ōg hāpxop max xē'ēgnāg pexkox kopah, nūy nū', nūy 'ūkpe mōg. Kaxīy.

²² Yā tik te hām'āktux 'āpak, tu' yēy, tu' kuxa hittup 'ohnāg, tu ta' mōg nūpehēh. Yā 'ūp-texop xexkānām.

²³ Ha Yeyox te yāy' yōg tik xop te' yīmap pēnāhā', tu:

—Yā 'ūp-texop xexka kufignāg te Topa yōg putat hā' mōg, Topa yōg xat'ax pu' yīpkox pip hok tu'. Kaxīy.

²⁴ Ha Yeyox yōg tik xop te' yēy, ha Yeyox te:

—'Ūgnix mūnōm xop, yā tigmū'ūn kufignāg te Topa yōg putat hā' mōg, nūy Topa yōg xat'ax pu' yīpkox pi'. Yā hāpxopmā ka ok.

²⁵ Xok xexka kāmēn te 'āmūxnāg ta kup kox hā' mō'tat hok, ha tap-texop xexka xop te Topa yōg putat hā' mōg 'ohnāg, tu Topa yōg xat'ax pu' yīpkox pip 'ohnāg.

²⁶ Ha Yeyox yōg tik xop kuxa te' yēy, tu yāy mūtik hām'āktux, hu:

—'Ok Topa te tigmū'ūn kuxa kummuk xit 'ohnāg? Kaxīy.

²⁷ Ha Yeyox te' nōy pēnāhā, tu:

—Hamūn, Topa tep-texop xexka xop kuxa kummuk xit yūmmūg, nūy kuxa max mō'tat 'ūyānān tu', pa yā tigmū'ūn te kuxa kummuk xit yūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

²⁸ Ha Pet te:

—Xate' yūmmūg, 'ūgmū'āte yāy' yōg hāpxop xohix nūm, nūy 'āpek mūg mōg. Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux, tigmū'ūn te' yāy pet nūm, nūy 'ūkpe mōg, pe' taknōy nūm, pe' pit, pe' tutnōy, pe' hex, pe' tut, pe' tak, pēk-tok, nūy 'ūkpe mōg, nūy 'ūkpipi hāpxopmā', nūy Topa yōg hām'āpah max'ax 'āktux.

³⁰ Ha Topa te nōm pu popmāp-tup nūnte hām'āktux hāpxe'e 'āktux, tigmū'ūn te' yāy pet 100, xi' taknōy 100, xi' pit 100, xi' tutnōy 100, xi' hex 100, xi' tut 100, xik-tok 100, xix hām'āktux 100, ha tigmū'ūn te nōm kute' ex kummuk xexkap-tup. Hāpxip Thā Topa te nōm hīnnāp-tup, puyīy hi xe'ēgnāg mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg.

³¹ Yā tigmū'ūn te māxap yāyhā ka'ax putup, ha ta ka'ax xop yāyhā māxap putup. Kaxīy.

Yeyox te xe hām'āktux 'ūxok putup, tu putpu' hip-tup

³² Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu putat hā' mōg kōmēn Yenoyanēn tu', ha Yeyox yōg tik xop te Yeyox pe' mōg, ha tigmū'ūn te' pe' mōg kamah, ha Yeyox yōg tik xop kuxa te' yēy, ha tigmū'ūn kuxa nōg, ha Yeyox te yāy yōg tik xop mōgāhā', tu tigmū'ūn nūm, tu:

³³ — 'Uyūmmūg? Yūmūg mōg kōmēn Yenoyanēn tu', ha ta 'ōnte tik te 'āmānex xexka xop mōgāp-tup xix tik te hāmyūmmūg xop mōgāp-tup, puyī 'ūgmūn Tikmū'ūn Kutok mūy, tu hām'āktux putup, hu:

—'Āpu 'ūp-tex! Kaxīy.

Tu puknōg xop puk hōm putup,

³⁴ hak mūn 'āktux kummuk putup, tu' yīpyū'ūn putup, tuk kix putup, tuk putex putup, hak xok putup. Pa' 'āmnīy tikoyuk nōg putup, 'ihā putup hip-tup. Kaxīy.

Tiak tep-tup hāpxop xix Yoām te'

³⁵ Hāpxip 'ihā' nūn Yemeneo kutok Tiak xix Yoām, nūktu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Yāyā, 'ūgmū'ātep-tup, xayīy hāpxopmā'. Kaxīy.

³⁶ Ha Yeyox te:

—Putep putup? Kaxīy.

³⁷ Ha:

—Hāpxip 'ihā' 'āyūm putup 'ūxexka yōg mūlmepe yūm'ax xe'ēgnāg yīmū', nūy yāy yōg tikmū'ūn xat. 'Āpu mūg xat, 'ū mām yāpxet 'āyīm xe'e ha xi' nōy 'āyīm xax ha 'ōnteh. Kaxīy.

³⁸ Ha Yeyox te:

—'Āxop te' yūmmūg 'ohnāg 'āxop te nōm putup. Hāpxip 'ihā tikmū'ūn tek xūygāp-tup, tuk kute' ex kūmmuk putup, tup-tex putup. 'Ok 'āxop te' xūy hākaxīy tot kamah? Kaxīy.

³⁹ Ha:

—Yā hamūn. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Yā hamūn. Tikmū'ūn te 'āxop xūygāp-tup, tu' 'āxop kute' ex kummuk putup, tu' 'āxop kix putup,

⁴⁰ pa' 'āte' xat'ah, pa Topa te' xat, pu tikmū'ūn mām 'ūgyīm xe'e ha xix 'ūgyīm xax hah, yā 'ūndōy yōg xip'ax. Kaxīy.

⁴¹ Ha ta' xupak Yeyox yōg tik te 10 te', hu' gāy.

⁴² Ha Yeyox te yāy yōg tik xohix xānāhā', yīy ta' nūn. Yeyox te:

—'Āxop te' yūmmūg, 'ūxat'ax xop te' xat pax 'ūkuxa mām kūnāpa pip xop.

⁴³ Pa' 'āxop kopa hākaxīy yā' kummuk. 'Āpu Topa kopa kuxa mām xop xat pax hok. 'Ok xatep-tup, xayīy 'āxexka'? 'Āpu tikmū'ūn pu hāpxopmā max, yā tikmū'ūn yōg kāmānat max putuk.

⁴⁴ 'Ok xatep-tup, xayīy 'āxexka'? 'Āpu tikmū'ūn xohix yōg kāmānat putuk.

⁴⁵ Yā 'ūgmūn Tikmū'ūn Kutok nūn nūntē hām xexka tu', nūy tikmū'ūn pu hāpxopmā max, yā tikmū'ūn yōg kāmānat putuk. 'Ugnūn, nūy tikmū'ūn pupik xok, nūy tikmū'ūn xohix kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'. Kaxīy.

Yeyox xix Matimēo yā pa hok

⁴⁶ Tu ta' nūn Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu nūktu' mōxaha kōmēn Yenikot tu'. 'Ūpip

kōmēn tu', tu ta' mōg kōmēn kūnāpa', ha ta' mōg tikmū'ūn xohix kamah, pa' xip tihik, yā pa hok, yā' xuxet'ax Matimēo, yā Timeo kutox. Tik yūm putat pukah, tu tayūmak xak, puyīy tikmū'ūn tayūmak nīm.

⁴⁷ Ha tikmū'ūn te hām'āktux Yeyox te kōmēn Nāyane tu' nūn, ha Matimēo te' xupak, tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Yeyox, yā Namix mōkputox, 'āpu 'ūgmūn kuxa ka'! Kaxīy.

⁴⁸ Ha tikmū'ūn te:

—'Āyīy hok! Kaxīy.

Pa tik yīy ka'ok nōy nā' mōg, hu:

—Namix mōkputox, 'āpu 'ūgmūn kuxa ka'! Kaxīy.

⁴⁹ Ha Yeyox hup, tu:

—'Āpu tik pa hok nūnnā'. Kaxīy.

Ha tikmū'ūn te tik pu hām'āktux, hu:

—'Ākuxa nōg hok. 'Āpu 'āyok. Tute 'āxānāhā', xa nū'! Kaxīy.

⁵⁰ Ha Matimēo te yāy kayak putxok, tu pepi' xip, tu ta' mōg Yeyox hah, tu mōktu' xupep.

⁵¹ Ha Yeyox te:

—Putep putup, 'ū mīy? Kaxīy.

Ha:

—Notot, 'ātep-tup, 'ūyīy hāmpēnā 'ūxeheh. Kaxīy.

⁵² Ha Yeyox te:

—Mōg! 'Āpa hittup, 'ākuxa yūm ka'ok 'ūkopa hah. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā Matimēo te xe hāmpēnāhā', tu ta' mōg Yeyox peheh.

11

Yeyox te kōmēn Yenoyanēn tu' nūn

¹ Ta xe' nūn Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu nūktu kōmēn Yenoyanēn yīka' pip yīktix 'Onimet Kup tu' xiptuxexka Metpaye yīka' xix xiptuxexka Metān yīka'. Ha Yeyox te yāy yōg xop xat, ² hu:

—Mōg xiptuxexka tu'. Xiptuxexka tu 'āmōxap-tup, pa' xip putup yomēnnāg, yā' hīy, yā tikmū'ūn te nōm yīmū' yūm 'ohnāg. 'Āpu 'ūko'a', nūy nūnnā'.

³ Ka tikmū'ūn te: "Teptu 'ūmōgāhā?" Kaxīy. Ha 'āxop te hām'āktux putup, hu: "Yā 'ūgmūg xuxyā tep-tup. Hāpxip 'ihā' nūnnāp-tup 'ūgmū'āte'." Kaxīy.

⁴ Ha ta' mōg, pa' xip yomēnnāg, 'ūhīy hāmyīkox yīka'. Tik te' ko'a',

⁵ ha ta' nūn tikmū'ūn, tu:

—Teptu yomēn ko'a? Kaxīy.

⁶ Ha tik te:

—Yā 'ūgmūg xuxyā tep-tup. Hāpxip 'ihā' nūnnāp-tup 'ūgmū'āte'. Kaxīy.

Ha tikmū'ūn te:

—'Āpu yomēnnāg mōgā'. Kaxīy.

⁷ Ha ta' mōg tihik, tu yomēnnāg nūnnāhā Yeyox tu', tu yāy yōg kayak xex yomēnnāg yīmū', ha Yeyox te nōm yīmū' yūm.

⁸ Ha ta tikmū'ūn xohix te putat yīmū yāy yōg kayak xatat ha' mōg, ha ta tikmū'ūn xohix nōy te mīm tu' mep mīmmāg, tu nōm putat yīmū' xatat ha' mōg.

⁹ Ha ta' mōg tikmū'ūn Yeyox keppah, ha ta' mōg tikmū'ūn nōy Yeyox peheh. 'Ūxohix te hām'āktux ka'ok, hu:

—Yā' max xe'ēgnāg Topah! Topa te nū'ākutnāhā', tu 'āka'ogāhā'!

¹⁰ Yā' max xe'ēgnāg, xate yāy yōg tikmū'ūn xat kōnāmāhā', hā yīpkox pip. Xate mōnāyhop Namix putuk, yā tikmū'ūn xat putup. Yā' max xe'ēgnāg Topah! Kaxīy.

¹¹ 'Ūnūn Yeyox, tu nūktu' xupep kōmēn Yenoyanēn tu', tu ta' mōg, tu mōktu Topa pet xexka hā mō'nāhā', tu hāpxop xohix yīmap pēnāhā'. Āmāxak'ax ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik te 12 xop, tu nūktu xiptuxexka Metān hā' moxaha'.

Piget kup

¹² Hāptup ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, ha Yeyox putup xūy,

¹³ pa hāptox tu' pēnāhā piget kup, ha yōg mīxux punethok, ha ta' mōg, nūy piget ta pēnā', tu' mōg, pa piget ta pēnā' ohnāg, yā mīxux pēnāhā', yā piget ta yōg mō'āgmūg'ah,

¹⁴ ha Yeyox te piget kup pu hām'āktux, hu:
—Tikmū'ūn te 'ōg mīnta xe māp-tup'ah. Kaxīy.

Ha Yeyox yōg tik xop te' xupak.

Yeyox xip Topa pet xexka tu'

¹⁵ 'Ūnūn Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu nūktu' mōxaha kōmēn Yenoyanēn tu', tu ta' mōg Topa pet xexka tu', ha' nūn Yeyox, pa' pip tikmū'ūn, tu' nōmenex, tu' pop tayūmak Topa pet xexka kopah, ha Yeyox te' xohix papuk, ha ta' mōg hāptopah, ha ta' mām tikmū'ūn, tu tāyūmak nōy yānān, ha Yeyox te yōg mīmpe xit'ax putxok, ha ta' mām tikmū'ūn, tu kuxxuxtut hāmenex, ha Yeyox te yōg mīmpe yūm'ax putxok,

¹⁶ tu' xat, pu Topa pet xexka kopa hāpxop tat hok,

—Tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūg'ahā', hu:

—Topa yōg tappet tu' kax'āmi Topa yōg hām'āktux. Yā Topa te: "Ūkpet' āxet'ax putup 'ūhep xop xohix yōg Topa pu hām'āktux'ax pet." Kaxīy. Pa'āxop te' mīy xupxet'ax pet, nūy yāy xaptop! Kaxīy.

¹⁸ Yā' āmānex xexka xop te' xupak xix tik te hāmyūmmūg' te', tu hāmp'e'paxex texīy Yeyox putex, pa' yīpkutuk, yā tikmū'ūn tep-tup pax Yeyox yōg hāmyūmmūg'ax.

¹⁹ Āmāxak'ax ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop kōmēn kūnāpā'.

Āpu 'ākuxa mām Topa kopah

²⁰ Hāptup ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu piget kup yīka' mōg, tu' pēnāhā', yā' nak piget kup, yā' xexka 'ūnak,

²¹ ha Pet te' xutigāhā', tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Notot, pēnā'. Hōmā xate piget kup mānōg, ha ta hōnāhā' nak. Kaxīy.

²² Ha Yeyox te:

Ākuxa mām Topa kopah,

²³ hu ta yīktix pu hām'āktux, hu: "Āpep, nūy mōg kōnāg xexka tu", kaxīy, puxix' mōg putup kōnāg xexka tu'. Ākuxa mām ka'ok Topa'kopah, puxix mōg kōnāg xexka tu'.

²⁴ Yā' āte xa hām'āktux: Āxop te Topa pu hām'āktux, nūy tatu hāpxop 'ūm xak. Āpu 'ākuxa mām Topa kopah, nūy yūmmūg' xe'e Topa te xa' popmāp-tup, ha Topa te xa' popmāp-tup 'ūxohix.

²⁵ Āxop te Topa pu hām'āktux. Āpu 'ūxaxogā', 'ūnōy te 'ākute' ex kummuk. Āpu 'ūxaxogā', putu' kux, ha ta pexkox tu Topa te' xaxogap-tup 'ōg hāpkummuk mīy'ax, putu' kux.

²⁶ Xate tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā 'ohnāg, puxix' Ātak pexkox yōg te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā 'ohnāg. Kaxīy.

Tep-te Yeyox pu yāy 'āxet'ax hōm

²⁷ Ta' nūn Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu nūktu' mōxaha kōmēn Yenoyanēn tu', tu ta' mōg tu mōktu Topa pet xexka hā' mōxaha', ha ta' nūn 'āmānex xexka xop xix tik te hāmyūmmūg' xop, xix Yoneo xop yōg xexka xop, tu nūktu Yeyox pu hām'āktux, hu:

²⁸ —Tep-te xa yāy 'āxet'ax hōm, xayīy hāpxopmā' nūhū? Tep-te' xat, xayīy mīy' Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—Āte xa yīkopit kamah. Āxop te hām'āktux xe'e', kopixia xā nōm 'āktux.

³⁰ Āpu hām'āktux: Tep-te Yoām pu yāy 'āxet'ax hōm, puyīy tikmū'ūn putox pix? 'Ok pe Topa te 'ok pe tikmū'ūn te'? Tep-te' xat? Kaxīy.

³¹ Ha yāy mūtik hām'āktux, hu:

—Yūmū'āte hām'āktux yā Topah, puxix yīkopit putup, hu: "Teptu' ākuxa mām 'ohnāg Yoām kopah?"

³² Pa yūmū'āte hām'āktux yā tikmū'ūn, puxix xok 'ūm? Kaxīy.

Yā nōm te tikmū'ūn yīpkutuk. Yā tikmū'ūn te hāmp'e'paxex Yoām te Topa pupi hām'āktux.

³³ Ha:

—'Intu', ap yūmmūg'ah 'ūgmū'āte'. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Tep-te' ā yāy 'āxet'ax hōm, 'ūyīy hāpxopmā' nūhū? Āte xa nōm 'āktux putup'ah kamah. Kaxīy.

¹ Hāpxip 'ihā Yeyox te tikmū'ūn pu hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', tu:

—Tik yōg mīnta 'op tox pip hām xa'ax xexka kopah, tu hām pak'ax mīy tu yīmap, tu hep tat'ax xexka mīy, nūy nōm kopa xupyāg mīy, tu mīptut tox mīy, nūy nōm kopa tik xix, puyīy hāpxop xohix pēnā'. Tik te kāmānat pu' hōm hām xa'ax, puyīy pēnā', tu ta' mōg hato'a'.

² Hāpxip 'ihā mīnta yāy koxuk, ha hām xa'ax yōg xuxyā te tik nū'kutnāhā', puyīy mīnta yōg tayūmak pop,

³ ha ta' mōg, pa kāmānat te tik mūg, tu' kix, tu nū'kutnāhā', 'uhok tat.

⁴ Ha hām xa'ax yōg xuxyā te xe tik nōy nū'kutnāhā', pa kāmānat xop te yāg hāpkute' ex kummuk kamah, tu tik putox kix.

⁵ Ha hām xa'ax yōg xuxyā te tik nōy nū'kutnāhā', pa kāmānat xop tep-tex. Ha xe' punethok mō'pok, pa kāmānat xop te yāg hāpkute' ex kummuk, tu' yāg kix, ha' xakix.

⁶ Nōmhā' xip yāp-xet, puyīy mō'kutnā', yā hām xa'ax yōg xuxyā kutok pit, ha hām xa'ax yōg xuxyā te hāmp'e'paxex hu: "Kāmānat tek-tox 'āpak putup." Kaxīy, tuk-tok nū'kutnāhā',

⁷ pa kāmānat xop te yāy mūtik hām'āktux, hu: "Yā hām xa'ax yōg xuxyāk-tok. 'Āpu yūmūp-tex, nūy pa hām xa'ax, nūy yūmū yōg hām xa'ax." Kaxīy.

⁸ —Kāmānat tek-tok mūg, tuptex, tu xok-xax putyōn hām xa'ax nāpah. Kaxīy.

⁹ Tu Yeyox te xe:

—Putep mūn mīy putup hām xa'ax yōg xuxyā nōmhā'? Yā' mōg putup, nūy kāmānat kix, ha' xakixp-tup, ha kāmānat nōy pu hām xa'ax hōm putup.

¹⁰ 'Ok 'āxop te mō'kupix Topa yōg tappet tu'. Yā' kax'āmi, hu: "Mīptut mīy'ax te mīkaxxap paha', tu hāmp'e'paxex, yā' kūmmuk, tu' putyōn. Pa 'āmhok, yā' max xe'ēgnāg mīkaxxap,

¹¹ Yā Topa te' mīy, yā' max xe'ēgnāg!" Kaxīy.

¹² Ha ta' yūmmūg nōmhā Yoneo xop yōg xexka xop te', yā Yeyox te nōm xop 'āktux. Yā nōm tep-tup, nūy Yeyox kute' ex kummuk, pa 'āmhok, yā' mīy' ohnāg, yā tikmū'ūn yīpkutuk. Yā hāpxop mīy' ohnāg, tu ta' mōg hato'a'.

'Ok max gohet pu tayūmak pagok

¹³ Hāpxip 'ihā tik te nū'pok Paniye xop xix 'Enot xop, puyīy Yeyox koit'ax xak.

¹⁴ 'Unūn tu nūktu:

—Notot, 'ūgmū'āte' yūmmūg xate hāpxe'e 'āktux, tu tikmū'ūn yīpkutuk 'ohnāg. Xate' xexka xop yīpkutuk 'ohnāg, pa xate tikmū'ūn pu' yūmmūgāhā Topa te nōm putup. 'Āpu hām'āktux: putep xuktux yūmū yōg Topa yōg tappet tu'. 'Ok pe' max gohet pu tayūmak

tanemēn'ax pagok, yā Hōm xop yōg xat'ax Xet pu pagok? 'Ok pe' kummuk? Kaxīy.

¹⁵ Pa Yeyox te' yūmmūg, tik pa max, pa yā' kuxa kummuk. Yeyox te:

—Teptu 'āxop te' xak 'āte' koit. Paxnū tayūmak 'ānu, 'ū' pēnā'. Kaxīy.

¹⁶ Ha ta' mōg, tu putpu' nūnnāhā', ha Yeyox te:

—'U'ūm yōg 'āxet'ax kax'āmi tayūmak 'ānu, tu' Xix 'ū'ūm yōg xumix xip tayūmak 'ānu tu'?

Ha:

—Yā gohet yōg xat'ax Xet yōg. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te:

—'Āpu gohet yōg xat'ax pu gohet yōg xat'ax yōg hāpxop pagok. 'Āpu Topa pu Topa yōg hāpxop pagok kamah. Kaxīy.

Ha' kuxa te' yēy.

Texy tikmū'ūn te putpu' hix

¹⁸ Ha ta' nūn Xanuxeo xop, yā Xanuxeo xop te hāmp'e'paxex tikmū'ūn putpu' hip-tup'ah. 'Unūn, tu nūktu Yeyox pu hām'āktux hu:

¹⁹ —Notot, hōmā Mōyyex te yūmū'ā tapet kax'āmi, hu: "'Uxok tihik, ha ta' xip xetut, pak-tok 'ūm xip'ah. Mōyyex te' xat, tik taknōy te xetut hokyūm mūtik yāytaha', pu' max, nūy nōy xok pu' pop kakxop.

²⁰ Hōmā' pip 'ūtaknōy xohix te' 7. Tik māxp te 'ūn mūtik yāytaha', pak-tok 'ohnāg, tu' xok.

²¹ Ha' taknōy 'ūg-nāy tu te' yāytaha', tuk-tok put 'ohnāg, tu' xok, ha' taknōy yāykote hā kaxīy kama'.

²² Hā kaxīy 'ūxohix te' 7 te yāytaha 'ūn mūtik, 'ūk-tok 'ūm pop 'ohnāg, tu' xakix 'ūxohix. Hāpxip 'ihā' xok kama 'ūhūn.

²³ Hāpxip 'ihā' Topa te tikmū'ūn xohix putpu' hīnnāp-tup, 'ū'ūm yōg xetut nōmhā'? Yā xohix te' 7 te yāytaha 'ūn mūtik! Kaxīy.

²⁴ Ha Yeyox te:

—'Āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg! Texīy? Yā 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg Topa yōg tappet. 'Āxop te' yūmmūg 'ohnāg Topa 'ūka'ok xexka'.

²⁵ Yā xakix xop putpu' hip-tup. Topa yōg nū'pok xop te yāta 'ohnāg pexkox tu'. Hā kaxīy tikmū'ūn te yāta 'ohnāg pexkox tu'.

²⁶ Hōmā Mōyyex te' kax'āmi tappet tu', tu putpu' hīnnā'ax kax'āmi'. 'Ok 'āxop te nōm mōkupix 'ohnāg? Yā 'ūkax'āmi Topa te mīm pahok kup puk kopa Mōyyex pu hām'āktux, hu: "'Ugmūn yā' Amanām yōg Topah, xix 'Iyak yōg, xix Yāko yōg." Kaxīy.

²⁷ Hā kaxīy Topa te' xuktux 'ap xakix xop yōg Topa'ah, pa yā hi xop yōg. 'Āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

Topa yōg xat'ax xexkanām

²⁸ Ha ta' xip tihik, tu' xip tik te hāmyūmmūg xop kopah, tu hām'āktux 'āpak,

tu' yūmmūg Yeyox te hām'āktux max. Tik te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Topa te tikmū'ūn xat. Xat'ax 'ūm xexkanām? Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—Yā Topa te tikmū'ūn xat, hu: "Iyaet xop, 'āpu 'ūxupax. Yūmūg xuxyā yā yūmū yōg Topa yāp-xet, yā' nōy xip'ah.

³⁰ Āpu 'āxuxyā Topap-tuppax 'ākuxa xexka hā xix 'ākokux xexka hā xix 'āp-tox xexka hā xix 'ōg ka'ok'ax xexka hā!" Kaxīy.

³¹ Ha Topa te xe tikmū'ūn xat, yā xat'ax 'ūk-nāy tu'. Topa te: "Āpu 'ānōy putup pax xate yāy putup pax putuk." Kaxīy. Yā' xat'ax tix 'ūxexkanām, ha ta xat'ax nōy 'ūxexka'. Kaxīy.

³² Ha tik te:

—Notot, yā hām'āktux max! 'A' koit'ah. Yā' xip Topap-xet, ha ta' nōy 'ūm 'ap xip'ah.

³³ Yā' max yūmū'āte Topap-tuppax yāy kuxa xexka hā xix yāy putox xexka hā xix yāy ka'ok'ax xexka hā. Yā' max kama yūmū'āte yāy nōy putup pax yūmū'āte yāy putup pax putuk. Yā' max xexka yūmū'āte xat'ax tix mīy nō'ōm, ha ta' max miax yūmū'āte xokxop mō'hap, nūy Topa pu haxyā'. Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te' yūmmūg tik te hāmyūmmūg, yā hām'āktux max. Yeyox te:

—Āxip Topa yōg xop yīka' Topa te nōm xat, ha yīpkox pip. Kaxīy. Ha tikmū'ūn kuxa nōg, hu xe hāpxop nōy yīkopit 'ohnāg.

Topa yōg yāykutnā'ax

³⁵ 'Āxip Yeyox Topa pet xexka tu', tu tikmū'ūn pa hām'āktux, hu:

—Teputik te hāmyūmmūg xop te tikmū'ūn pu' yūmmūgāhā Topa yōg yāykutnā'ax yā Namix mōkputox?

³⁶ Pa Topa Koxuk te Namix kax'āmiyāhā', ha tute kax'āmi', hu: "Yūmūg xuxyā Topa te 'ūgxuxyā pu hām'āktux, hu: Yūhūm 'ūgyīm xe'e tu', ha 'āte puknōg gāy xop xix putup 'āpata yīkāgnāg." Kaxīy.

³⁷ Yā Namix te: "Ūkxuxyā!" Kaxīy. Yā Topa yōg yāykutnā'ax xānāhā, hu: "Ūkxuxyā!" Kaxīy. Texīy Topa yōg yāykutnā'ax yā Namix mōkputox? Kaxīy.

Yeyox xix tik te hāmyūmmūg xop

Ha tikmū'ūn xohix te Yeyox yōg hām'āktux putup pax.

³⁸ Ha Yeyox te:

—Pa 'ātix, tik te hāmyūmmūg xop tep-tup pax, nūy hāpkumep, nūy topixxax xe'ēgnāg ta', puyīy tikmū'ūn nōm 'āktux max, yā nōm 'āpak nāpet tu'. Tik te hāmyūmmūg xop te' pop 'ūxexka xop yōg pip'ax Yoneo xop yōg Topa pet kopa

³⁹ xix 'āmuk xexka tu',

⁴⁰ tu hokmām xop yōg hāpxop pop, tu' xupxet, tu Topa pu hām'āktux, puyīy

tikmū'ūn hāmpe'paxex yā' max. Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax yānān xexkap-tup! Kaxīy.

Tūn hokyūm te tayūmak nūm

⁴¹ 'Āxip Yeyox Yoneo yōg Topa pet kopa tayūmak tat'ax mīpkox yīkak, tu' pēnāhā tikmū'ūn nūn, nūy tayūmak nūm tayūmak tat'ax kopah. Tikmū'ūn punethok 'ūp-texop xexka te tayūmak xohix nīm,

⁴² Ha ta' nūn 'ūhūn, yā hok yūm, yā hām hōgnāg. 'Ūnūn, tu nūktu tayūmak 'ānuk tix mō'tat mīpkox kopah, yā tayūmak kutōgnāg.

⁴³ Ha Yeyox te yāy yōg tik xop xānāhā', tu: —Āte xa hāpxe'e 'āktux, nū' ūn hok yūm, yā hām hōgnāg, pa yā hāpxop xohix mō'tat, pa nōm nōy xohix te hāpxop kutōgnāg mō'tat.

⁴⁴ Yā 'ūp-texop xexka xop yōg hāpxop punethok, tu tayūmak yāgnāg xut, nūy mō'tat, ha yōg hāpxop punethok pip, pa 'ūn hok yūm te yāy yōg hāpxop xohix mō'tat, ha' nōg. Kaxīy.

13

Topa pet xexka kōyyōy putup

¹ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, ha tik xop te:

—Yāyā, pēnā Topa pet xexka 'ūmax xe'ēgnāg, yā mīptut max!

² Ha Yeyox te:

—'Ok mīptut max xe'ēgnāg pēnāhā'? Hāpxip 'īhā yōg mīkaxxap te' nōy yīmū' mām putup'ah, yā' xohix xexka koxyōy putup! Kaxīy.

Tikmū'ūn te 'āxop xūygāp-tup

³ Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop, tu mōktu yīktix 'Onimet yīmū' mām, ha Pet te' yīkopit, xix Tiak te, xix Yoām te, xix 'Ānene te', hu:

⁴ —Hām'ūmhā nōm hāpxopmāp-tup? Tikmū'ūn te hāpxopmā'ax 'ūm pēnāp-tup, 'īhā nōm hāpxopmāp-tup? Kaxīy.

⁵ Ha Yeyox te hāmyūmmūgāhā kōnāmāhā', hu:

—Pa 'ātix, nūy hāmyūmmūg, nūy 'ākuxa mām hok koit'ax kopah.

⁶ Yā' nūn putup 'ūxohix, tu hām'āktux putup, hu: "Ūgmūn nō'ōm, Topa tek mūn yāy kutnāhā", yā Yeyox 'ūgmūn!" Kaxīy. Ha tikmū'ūn xohix kuxa mām putup koit'ax kopah.

⁷ —Āxop te' xupak putup hāmnūhūn xexka hāmhnūnāg, yā tikmū'ūn te yāy kix kakīynāg. Ha tikmū'ūn nūn putup, tu: "Yā yāy kix kakīynāg tikmū'ūn hāptox tu'." Kaxīy. 'Āpu 'ākuxa nōg hok. Yā tikmū'ūn te yāy kix putup te kaxīy, pa hāpkux 'ohnāg.

⁸ Hāpxexka yōg tikmū'ūn te hāpxexka nōy yōg tikmū'ūn mūtik yāy kix putup, ha ta' hep xop te' hep xop nōy mūtik yāy kix putup, ha ta hām xexka yāy nuhuk nām panip putup,

ha ta hāmhōgnāg, ha putup te tikmū'ūn kix putup. Ūn tek-tok put putup, tu' xūy xexka'. Hā kaxīy tikmū'ūn xūy putup, ha mōktu hāpkux.

⁹ Pa 'ātix, tikmū'ūn te 'āxop mōgāp-tup 'ūpa te hāmyūmmūg xop tu', puyīy 'āxop kopit, yā 'āxop kummugāp-tup. Ha tikmū'ūn nūn putup kamah, nūy 'āxop kix xikot hā Yoneo xop yōg Topa pet kopah. Yā 'ākuxa mām 'ūgkopah, yīy ta' nūn putup tikmū'ūn, nūy 'āxop mōgā gohenanok tu' xix gohet yōg xat'ax xexka tu', puyīy 'āxop kopit, ha 'āxop te nōm pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux,

¹⁰ ha tikmū'ūn te' hep xop xohix xexka pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux putup hāmāxp, hak-nāy tu hāpkux.

¹¹ Tikmū'ūn te 'āxop mūg, nūy 'āxop mōgā' gohet yōg xexka xop tu'. Āpu 'ākuxa nōg hok. Āpu hāmpe'āpax e hok, hu: "Āte putep xuktux putup?" Kaxīy. Pa 'āmhok, 'āmōg putup gohet yōg xexka tu', ha Topa te xa hām'āktux'ax hōm putup, xayīy hām'āktux, yā 'ōg hām'āktux 'ohnāg, pa yā Topa Koxuk mūn yōg.

¹² Tikmū'ūn punethok te yāy taknōy mōgāp-tup gohet yōg xexka xop tu', puyīy nōm kix, ha ta 'ātak te yāy kutox mōgāp-tup kamah xi' tut te', puyīy nōm kix. Ha tak-tok te 'ātak mōgāp-tup kama xi' tut, puyīy nōm kix, ha' xakix putup 'ūxohix.

¹³ 'Ākuxa mām 'ūgkopah, yīy tikmū'ūn te 'āp-tup nōg putup, pa 'āpu 'ākuxa mām ka'ok mōkuma'āmōg, ha Topa te 'āhīnnāp-tup. Kaxīy.

'Ūxūy xexka'

¹⁴ Yeyox te xe:

-'Āxop te' pēnāp-tup hāpxop yāy 'īgā xexka' ūnōy yōg xip'ax tu'-xate nū mōkupix, 'āpu hāmyūmmūg-'āxop pip hāpxexka Yonex tu', nūy ta mōg mō'ka'ok yīktix tu'.

¹⁵ 'Āxop mām mīptut yīmū, nūy ta mōg mō'ka'ok. Mīptut hā mōxa hok, nūy hāpxop pa'.

¹⁶ 'Āxop pip hāpxa tu', nūy ta mōg mō'ka'ok, yāy pet hā mōxa hok, nūy topixxxa pa'

¹⁷ Yā' kummuk xexkap-tup 'ūn tek-tok xuk xop pu' xix 'ūn tek-tok put xop pu'.

¹⁸ Āpu Topa pu hām'āktux, nūy ta tu' xak, puyīy tikmū'ūn 'āxop kummugā mō'āgmūg pukpex 'īhā'.

¹⁹ Yā nōm 'āmnīy hā 'āxop xūy xexkap-tup, pa hōmā Topa te' mīy hām xexka xix hōnhā' xūy kutōgnāg.

²⁰ Topa te' xat, xayīy 'āmnīy xohix'ah hā 'āxop xūy putup. Topa te' xat hok, puxix xakix xohix xexka'. Pa' pip Topa kopa kuxa mām ka'ok xop, yā Topa te nōm yīmōgātux, nūy nōm hīnnā', hu' xat putup, puyīy 'āmnīy xohix'ah hā' xūy.

²¹ —Tikmū'ūn te hām'āktux putup, hu: "Mū, nūy pēnā", Topa yōg yāykutnā'ax xip hūnkteh." Kaxīy. Ha ta' nōy te hām'āktux putup, hu: "Mōg, nūy pēnā", Topa yōg yāykutnā'ax xip 'ōntek, yā' xip Yeyox." Kaxīy. Āpu 'āyīpkox pip hok. Yā' koit.

²² Yā nōm koit xop te Topa pupi hām'āktux xop putuk putup, tu Topa yōg yāykutnā'ax putuk putup, tu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, nūy Topa putuk, puyīy tikmū'ūn kuxa' yēy. Nōm tep-tup, nūy Topa yōg yīmōgātux xop kuxa mām koit'ax kopah.

²³ Pa 'ātix. 'Āte 'āxop pu hāmyūmmūgāhā' hōnhā'. Hāpxip 'īhā nōm hāpxopmā'ax pēnāp-tup, tu' yūmmūg putup. Kaxīy.

Tikmū'ūn Kutok putpu' nūn

²⁴ Yeyox te xe:

—Yā' xūy xexka nōg putup, ha ta māyōn yāyhāp-tup hāpkoxtap, ha ta māyōn hex yānām pip putup'ah,

²⁵ ha ta māyōnnāg pip pexkox yo'oma', pa xakux putup, ha ta hāpxop xohix ka'ok nuhuk putup pexkox yo'oma' xix pexkox kopah,

²⁶ ²⁶ ha ta pexkox tuk yīxop-tup, yā Tikmū'ūn Kutok, tu hāmgōy xexka kopak yīxop-tup, yā' max xe'ēgnāg, ha tikmū'ūn xohix te' pēnāp-tup,

²⁷ ²⁷ ha 'āte yāy yōg pexkox yōg nū'pok xop mō'pok putup hāpxexka xohix tu'. 'Ūmōg putup, nūy Topa yōg yīmōgātux xop nūnnā', puyīy xohix yāy tu nū'nā'. Kaxīy.

Piget kup

²⁸ Yeyox te xe:

—Āpu hāmyūmmūg. 'Ūxip piget kup, tu yōg mīmmāg tup, tu yōg mīxux xupep. 'Āxop te' pēnāhā' tu' yūmmūg mō'āgmūg pukpex, yā tex tihix.

²⁹ Hā kaxīy xate nōm hāpxopmā'ax pēnāp-tup 'āte xa nōm 'āktux, tu' yūmmūg putup 'ūgnūn putup putpu'.

³⁰ Āpu hāmyūmmūg, hōnhā' pip tikmū'ūn, ha ta' yāg te nōm hāpxopmā'ax xohix pēnāp-tup, pa yā' yāg te' pēnāp-tup 'ohnāg, pa xakix putup hāmāxp.

³¹ 'ūnōg putup hāmōgnōy xix hām xexka', pa yōgnū hām'āktux pip mōkuma'mōg, tu' nōg putup 'ohnāg. Kaxīy.

Hām'ūmhā

³² Yeyox te xe:

—Hām'ūmhā tikmū'ūn te nōm hāpxopmā'ax pēnāp-tup? Hāptup 'ūm, pe 'āmnīy 'ūm? Māyōn yūm 'ūm? Yā pexkox nū'pok xop te' yūmmūg 'ohnāg, ha Topak-tok te' yūmmūg 'ohnāg, pa 'ātak Topa puxehnāg te' yūmmūg.

³³ Pa 'ātix. 'Āpu 'ūkhīp, nūy hāmpēnā'. Yā 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg. Hām'ūmhā nōm hāpxopmā'ax pēnāp-tup? Yā 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg.

³⁴ Yā hā kaxī putuk. Tik mōg putup hăptox tu', tu kămānat xex, puyī hăm, tu hămyīkox pēnā'ax xat, puyī hămpēnā', tu ta' mōg tihik.

³⁵ Hăm'ūmhă putpu' nūn putup tihik, 'ok pe 'āmāxak, 'ok pe 'āmnīy kote hă, 'ok pe xokakkak tak xata hă, 'ok pe hăm yăy kuhmōy hă? Yā kămānat te' yūmmūg 'ohnāg. Hă kaxī tikmū'ūn te' yūmmūg 'ohnāg, hăm'ūmhă 'ūgnūn putup putpu'.

³⁶ 'Ūgnūn putup, pa tikmū'ūn mō'yōn, yā' kummuk.

³⁷ 'Āte xa hăm'āktux, xix tikmū'ūn xohix pu nōm'āktux, hu: "Pa 'ātix!" Kaxīy.

14

'Ūp-tup, nūy Yeyox putex

¹ Hōnhă 'āmnīy tix 'hă 'āmuk xexka xip'ax, yā 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa' Yēn xix Pām Tokatok Hok. Ha 'āmānex xexka xop tep-tup xix tik te hămyūmmūg xop tep-tup, puyī xonat xop Yeyox müy, puyī kīy, 'ūp-tex putup hah,

² tu yăy mūtik hăm'āktux, hu:

—Pa 'āmhok hōnhă'ah. Yā 'āmuk xexka xip. Hōnhă yūmū'āte Yeyox putex, puxix tikmū'ūn gāy xekkah. Nāy, pu 'āmuk xexka mă kux. Kaxīy.

Yeyox xip xiptuxexka Metān tu'

³ 'Ūxip Yeyox xiptuxexka Metān tu' Ximām pet kopah, yā Ximām xax kunutnām. Ha ta' nūn 'ūhūn, tu măkaxxap koxnăg max nūnnăhă!, yā măkaxxap 'anamax hă' măy, ha' kopa' xip hep haxnăg max 'ūxuxet'ax nān, yā takat xekkah. 'Ūn nūn, tu nūktu măkaxxap koxnăg koxyōy, tu Yeyox putox yīmū hep pux.

⁴ Ha ta' pip tikmū'ūn, tu' gāy, tu yăy mūtik hăm'āktux, hu:

—Yā' kummuk. Teptu hă kaxīy hep haxnăg max putyōn?

⁵ Yā hep nōmenex, pu' max, nūy tayūmak pop, nūy 'ūhok xop pu nōm popmă!. Yā yōg tayūmak xekkah, yā yōg tayūmak 'ānuk, yā yānām ponrok hă măy, yā xohix te' 300 'ūyōg tayūmak 'ānuk. Kaxīy.

Yā tikmū'ūn te 'ūn mănōg,

⁶ pa Yeyox te:

—'Umānōg hok' Teptu 'āxop gāy xekkah? 'Ūn te hăpxopmă max.

⁷ Yā' hok xop pip mōkuma'mōg 'āxop kopah. 'Āxop tep-tup, nūy ta nōm hă tehet, pak xip ka'ok 'ohnāg 'āxop kopah.

⁸ 'Ūn te hăpxopmă max yūmmūg, hu' măy. 'Ūkxok putup, hak hăpkot putup, yīy ta hōnhă 'ūn tek yīn muk, nūy haxyā max, xokxax putuk.

⁹ 'Āte xa' hăpxe'e 'āktux tikmū'ūn te hăpxexka xohix tu' Topa yōg hăm'āpak

max'ax 'āktux putup, tu nū 'ūn 'āktux putup kamah.

Yot te gāy xop mōgāp-tup Yeyox ha

¹⁰ Ha ta' mōg Yot 'Īxkanot, yā' xip Yeyox yōg tik te 12 xop kopah, tu' mōg, tu mōktu 'āmānex xexka xop mūtik hăm'āktux, nūy gāy xop mōgā Yeyox ha, puyī xūygā',

¹¹ ha 'āmānex xexka xop te' xupak, hu' kuxa hittup, tu:

—'Ūgmū'āte xa tayūmak popmăp-tup. Kaxīy.

Hă kaxī Yot te gāy xop mōgāp-tup Yeyox ha, puyī xūygā'? Yā Yot te hămpē'paxex.

'Āmuk xexka 'āxet'ax Nōa' Yēn

¹² 'Āmuk xexka xip 'āxet'ax Pām Tokatok Hok, yā 'āmnīy măxap, 'hă Yoneo xop te kahnēn kutox kix 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa' Yēn pu'. Ha ta' pip Yeyox yōg tik xop, tu Yeyox pu hăm'āktux, hu:

—Pi'yā xatep-tup? Pi'yā 'ūgmū'āte 'āmuk xexka Nōa' Yēn măy putup? Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox te yăy yōg tik mō'pok, tu' xat, hu:

—Mōg kōmēn tu'. 'Āmōg putup, pa' mōg putup tihik, tu naxtox hă kōnăg tat putup. 'Āpu nōm pe mōg.

¹⁴ Tik te măptut hă mō'năp-tup. 'Āpu nōm hă mōxă kamah, nūy xuxyā pu hăm'āktux. 'Āpu hăm'āktux, hu: "Yăyā te' yăkotip. Pi'yā yūm hăm'āta kox? 'Ūgmū'āte 'āmuk xexka Nōa' Yēn măy putup 'ōnteh, 'ūgmūn xix yăy yōg tik xop." Kaxīy.

¹⁵ Ha tik te xa' mūg hăm'āta kox max, yā pepi' yūm, ha' pip mīmpe max. 'Ōnte 'āxop te' măy putup 'āmuk xexkah. Kaxīy.

¹⁶ Ha ta' mōg Yeyox yōg tik tix, tu mōktu hăpxop xohix pēnăhă Yeyox te nōm xuktux, tu 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa' Yēn măy.

¹⁷ 'Āmāxak ha ta' mōg Yeyox xix yăy yōg tik xop, tu mōktu hăm'āta kox hă' mōxaha',

¹⁸ tu mīmpe xit'ax tu' măm, tu' xit, ha Yeyox te:

—Hamūn, 'āte xa hăm'āktux. 'Ūxip tihik 'āxop kopah, tuk mūtik xit. Tute' gāy xop nūnnăp-tup, puyī 'ūgxūygā'. Kaxīy.

¹⁹ Ha Yeyox yōg tik xop kuxa hittup 'ohnāg, ha yăp-xet te:

—Yăyā, 'ū'ūm? 'Ok 'ūgmūn? Kaxīy.

Ha ta' nōy te yăkotip, ha' nōy te, tu mōktu xohix te' yăkotip kamah.

²⁰ Ha Yeyox te:

—Yā tik puxet 'āxop kopah, yā nōm te pām pix putup kănēy pet xax kopah.

²¹ Yā 'ūkxok putup, yā Tikmū'ūn Kutox xop putup. Yā hă kaxī Topa yōg tappet te nōm 'āktux. Tik te gāy xop mōgāp-tup Tikmū'ūn Kutox ha, puyī xūygā'. Yā' kumimuk xexka nōm pu'. 'Ūtut te nōm put 'ohnāg, pu' max! Kaxīy.

Pām māhā', tu xupyāg xo'op, nūy Yeyox pe'paxeh

22 'Uxit Yeyox xix yāy yōg tik xop, ha Yeyox te pām paha', tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Xatek mū'ā pām popmāhā'. 'Āmax. Yā' max. Kaxīy.

Yeyox te pām koxip, tu yāy yōg tik xop pu nōm popmāhā', tu:

—Āpu 'ūpop. Nūhū yā' 'ūgyīn. Kaxīy.

23 Tu kānēy xo'op'ax paha', tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Topa, yā' max, 'āmax. Kaxīy.

Tu ta yāy yōg tik xop pu' hōm, ha' xo'op.

24 Ha Yeyox te:

—Nūhū yā' 'ūkhep 'āta. 'Āte yāy hep 'āta tīkmū'ūn xohix pupi nū'nāp-tup. 'Ūkhep 'āta yā' pa'ax tup Topa yōg xix tīkmū'ūn yōg.

25 'Āte xa hām'āktux xe'e', 'āte xe xupyāg xo'op putup'ah. Nāy, pu Topa yāy yōg tīkmū'ūn xat putup, ha' yīpkox pīp, 'Thā' xe' xo'op.

26 'Ha' xohix te Topa puk-tex, tu ta' mōg yīktix 'Onimet tu'.

Yeyox te Pet pu hām'āktux

27 Ha Yeyox te yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—'Āxop xohix tek nōm putup. Yā Topa yōg tappet te: "Tīkmū'ūn te kahnēn pēnā'ax putex putup, ha ta kahnēn xumāp-tup." Kaxīy.

28 Pa putpuk hip-tup 'ūgmūn, tu tak mōg putup 'āxop keppa hāpxexka Ganimet tu'. Kaxīy.

29 Ha Pet te:

—'Āmhok! 'Āte 'ānīm putup'ah. Nōm xohix te 'ānīm putup, kopxix 'ānīm putup'ah. Kaxīy.

30 Ha Yeyox te:

—'Āte xa hām'āktux xe'e: 'āmnīy ha ta hām'āktux tikoyuk xate, hu: "'Āte Yeyox yūmmūg 'ohnāg'" Kaxīy. Hāpxip 'Thā kokakkak tak xatap-tup tīx. Kaxīy.

31 Pa Pet te xe hām'āktux ka'ok, hu:

—'Āmhok! 'Āte nōm 'āktux putup'ah, 'āyūmmūg 'ohnāg. 'Ūkkok 'āmūtik, kopxix nōm 'āktux putup'ah. Kaxīy.

Ha ta nōm 'āktux kamah Yeyox yōg tik xohix xop.

Yeyox xip mīm mātīknāg Yetxēm tu'

32 Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop mūtik mīm mātīknāg tu' 'ūlxuxet'ax Yetxēm, tu' mōg, tu mōktu' mōxaha', ha Yeyox te:

—Māhām nūnteh, 'Thāg mōg, nūy Topa pu hām'āktux. Kaxīy.

33 Tu ta' mōg Yeyox, tu' mōgāhā Pet, xix Tiak xix Yoām, tu hāpxip 'Thā Yeyox kuxa hit-tup 'ohnāg kōnāmāhā', tu' kuxanōg xexkah,

34 tu:

—'Ūgkuxa hittup 'ohnāg, yāg xok putup putuk. 'Āpu nox 'āti nūnteh, nūy 'ūkhip. Pa 'ātix. Kaxīy.

35 Tu ta' mōg kutōgnāg, tu mō hām nīy, tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Topa, xate' xat, kopxik xūy putup'ah.

36 Tāk yōgnū 'ātak, xate hāpxomā xohix yūmmūg. 'Āpu xat, 'ūyī xūy hok. Pa 'ātep-tup'ah 'āte nōm putup, pa 'ātep-tup xate nōm putup. Kaxīy.

37 Tu ta' nūn putpu', tu nūktu yāy yōg tik tikoyuk pēnāhā', ha mō'yōn, ha Yeyox te Pet pu:

—Xīmām, 'ok mō'ōn? 'Ok māyōn mōg kutōgnāg hāg hip 'ohnāg?

38 'Āpu 'āpa ka'ok, nūy Topa pu hām'āktux, puyī nōy 'āxapit hok, xayī hāpkummuk mīy. 'Ākokux tep-tup, nūy mō'yōn hok, pa 'āyīn tep-tup, nūy mō'yōn, yā' 'ākokux ka'ok, pa 'āyīn pu'uk. Kaxīy.

39 Tu ta xe' mōg Yeyox, nūy Topa pu hām'āktux, tu yōg hām'āktux 'āktux 'ūxehet, yā' yāy putuk,

40 tu ta xe' nūn putpu', pa' pip yāy yōg tik xop, tu mō'yōn. Yā kūmīm tep-tex xexkah, tu' pa ka'ok yūmmūg 'ohnāg, tu yānān hām'āktux yūmmūg 'ohnāg.

41 Ha ta' xe' mōg Yeyox, tu xe' nūn putpu', yā' nūn tikoyuk, tu:

—'Ok mō'ōn kux'ah, 'ok kūmīm te 'āp-tex? Puxix! Yā nōmhā! Yā nōmhā tik nūn, nūy hāpkummuk mīy xop nūnnā', puyī 'ūgmūn Tīkmū'ūn Kutox xūygā'.

42 Pepix 'āpīp. 'Āpu yūmū mōg. Pēnāl', 'ūnūn tihik, tu' gāy xop nūnnāhā, puyī 'ūkxūygā'! Kaxīy.

Tīkmū'ūn te Yeyox mūg

43 Yeyox te hām'āktux, 'Thā' xupep Yot, yā nōm te Yeyox yōg tik te 12 xop kopa' xip, ha nūmūtīl mōxaha tīkmū'ūn, ha' taha mīkaxxexka xix mīptopnāg. Yā 'āmānex xexka xop te nū'pok, xix tik te hām yūmmūg xop te', xix Yoneo xop yōg xexka xop te'.

44 Yā Yot tep-tup, nūy gāy xop mōgā', puyī Yeyox xūygā', hu nūmūtīl hām'āktux, "Āte tik kep hā' mūg putup. 'Āpu nōm mūy, nūy mōgā'. Yā nō'ōm." Kaxīy.

45 Hāpxip 'Thā' nūn Yot, tu nūktu Yeyox yīkāgnāg xip, tu:

—Yāyā'! Kaxīy.

Tu' nōy kep hā' mūg, yā xape xop putuk.

46 Ha tīkmū'ūn te Yeyox mūg, tu' hīy.

47 Ha ta' xip tihik, tu mīkaxxexka xut, tu tik te 'āmānex xop xat yōg kāmānat yīpkox xak,

48 ha Yeyox te tīkmū'ūn pu hām'āktux, hu:

—'Ok 'āxop nūn, tu' taha mīkaxxexka xix mīptopnāg, nūy xupxet hīy? Yā' putuk.

49 Hōmāg xip ka'ok 'āxop kopah, nūy 'āxop pu hāmyūmmūgā' Topa pet xexka tu', pa 'āxop tek hīy 'ohnāg. Pa hōmā 'ūhittap nōm te kax'āmi Topa yōg tappet tu', ha ta hōnhā nōm putuk. Kaxīy.

50 Ha Yeyox yōg tik xop te Yeyox nīm, tu hāpxūmānām.

51 Yā' xip tik tuktup, tu komenok ponnoq hā' taha', ha tikmū'ūn te' hīy putup,

52 pa tik te' nīm komenok, tu' xaxtop, tu ta' mōxupaha'

Yoneo xop yōg xexka xop te Yeyox kopit

53 Hāpxip 'lhā tikmū'ūn te Yeyox mōgāhā tik te 'āmānex xop xat pet tu', tu mōktu' mōxaha', ha' pip 'āmānex xexka xop, xix Yoneo xop yōg xexka xop, xix tik te hāmyūmmūg xop.

54 Ha ta' xip Pet, tu hāptox tu Yeyox pe' mōg, tu mōktu' xupep tik te 'āmānex xop xat pet yōg hāmnūhōg tu', tu' yūm kuxap yīkak xonat xop mūtik, nūy xapuk.

55 Ha ta' pip 'āmānex xexka xop, xix tik pa te hāmyūmmūg xop te hāmpē'paxex, texīy Yeyox 'āktux kummuk putup, puyī putex. Pa 'āmhok, 'ap yūmmūg'ah.

56 Tikmū'ūn xohix te' kuperx, tu' koit, pa' yāy yōg hām'āktux te' nōy yōg putuk 'ohnāg.

57 Yā tikmū'ūn tek-nīhā' pip, tu' koit, hu:

58 —'Ugmū'āte Yeyox yōg hām'āktux 'āpak, yā tute: "Tikmū'ūn te Topa pet xexka mīy, ha ta 'āte' koxyōy putup, pa 'āte xe' mīy putup 'āmnīy tikoyuk hā. Yā tikmū'ūn te nōm mīy putup 'ohnāg." Kaxīy.

59 Tikmū'ūn te hām'āktux, pa' yōg kuperx'ax te yāy putuk 'ohnāg.

60 Ha tak-nīhā' xip tik te 'āmānex xop xat tikmū'ūn kopah, tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Ok xate hām'āktux yānān 'ohnāg? Kaxīy.

61 Pa' yēy. Yā hām'āktux yānān 'ohnāg, ha tik te 'āmānex xop xat te xe:

—'Ok Topa te 'āyāykutnāhā'? 'Ok Topa xe'ēgnāg kutok? Kaxīy.

62 Ha Yeyox te:

—Yā hamūn. 'Āxop xohix tek pēnāp-tup, yā Tikmū'ūn Kutox pēnāp-tup. 'Ugyūm putup Topa ka'ok yīm xe'e tu'. 'Āxop te kamak pēnāp-tup, 'ūkxip putup pexkox kopah, tu ta yīxop-tup hāmgōy xexka kopah! Kaxīy.

63 Ha tik te 'āmānex xop xat te yāy topixxax pot, yā' gāy, tu:

—Puxix. Yā hām'āktux kummuk!

64 Tute Topa 'āktux kummuk. 'Āxop te' xupak. Putep hāmpē'paxex nōmhā'? Kaxīy.

Ha tikmū'ūn xohix te Yeyox putup nōg, tu hām'āktux, hu:

—'Āpu 'ūp-tex! Kaxīy.

65 Ha tikmū'ūn te yīnīn xōn kōnāmāhā Yeyox tu', tu' nōy putox mō'nīy, tu' kix, tu:

—'Āpu hām'āktux. Tep-te 'ākix? Kaxīy.

Ha ta' pip xonat, tu Yeyox kix yāy yīm hā.

Pet te hām'āktux Yeyox yūmmūg 'ohnāg

66 Ha ta' xip Pet kukpa hāmnūhōg tu', ha' nūn tik te 'āmānex xop xat yōg kāmānat hex,

67 tu nūktu Pet pēnāhā', tu:

—Hōmā 'āxip kōmēn Nāyane yōg Yeyox mūtik, yā yōg xop kopa 'āxip. Kaxīy.

68 Pa Pet te:

—'Ap 'āte nōm yūmmūg'ah. Putep 'āktux? Kaxīy. Tu ta' mōg Pet hāmpak'ax mō'nīnyīn'ax tu', 'lhā xokakkak tak xataha'.

69 Ha kāmānat hex te Pet pēnāhā', ha yīka' nōy pip, ha kāmānat hex te:

—Hamūn, tihik 'ōhōm yā Yeyox yōg xop kopa' xip. Kaxīy.

70 Pa Pet te:

—'Āk mūn'ah. Kaxīy.

Hāpxip 'lhā tikmū'ūn te:

—Hamūn. 'Ugmū'āte' yūmmūg xe'e. 'Āxip Yeyox yōg tik xop kopah. Hamūn, 'āmūn yā hāpxexa Ganinet yōg tihik kamah. Kaxīy.

71 Ha Pet te:

—'Āte xa hām'āktux, ha Topa te' xupak, tu' yūmmūg. 'Āxop te tik 'āktux, pa 'āte nōm yūmmūg 'ohnāg! 'Āte' koit, puxix Topa 'ūgkix! Kaxīy.

72 Hāpxip 'ohnāg 'lhā xe' xataha xokakkak tak, ha Pet te' xutigāhā', yā hōmā Yeyox te: "Xate hām'āktux tikoyuk, hu: 'Āte Yeyox yūmmūg 'ohnāg! Kaxīy. 'lhā xokakkak tak xatap-tup tix." Kaxīy.

Ha Pet kuxa hittup 'ohnāg, hu' potaha'.

15

Yeyox xip Pinat keppah

1 Māyōn xupep 'lhā yāytunū'nāhā 'āmānex xexka xop, xix Yoneo xop yōg xexka xop, xix tik te hāmyūmmūg xop, tu hām'āktux tik pa te hāmyūmmūg xop mūtik.

Ha ta xonat xop te Yeyox hīy, tu ta' mōgāhā Pinat hah, tu mōktu Pinat pu Yeyox hōm.

2 Ha Pinat te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Ok xate Yoneo xop xat? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hamūn. Xate hām'āktux. Kaxīy.

3 Ha 'āmānex xexka xop te Yeyox 'āktux kummuk punethok.

4 Ha Pinat te xe yīykopit, hu:

—'Ok xate hām'āktux hā yānān 'ohnāg? 'Āpu 'ūxupax, nōm xop te hām'āktux 'ākummu! Kaxīy.

5 Pa Yeyox te xe hām'āktux yānān 'ohnāg, yīy Pinat kuxa kopa' yēy.

Tikmū'ūn te hām'āktux Yeyox 'ūkummu

6 'Āmuk xexka 'āxet'ax Nōa' Yēn xip, ha tikmū'ūn te ta tu' xak, yīy ta Pinat te tik xut kanet ka'ok kopah, pu mōg. Yā hāmyāxatamuk xohix hā kaxīy.

7 Ha ta' xip tihik 'āxet'ax Mahamax kanet ka'ok kopah yāy xape xop mūtik. Yā hōmā tikmū'ūn te gohet yōg xop mūtik yāy kix, ha Mahamax te tikmū'ūn kix, ha' xakix.

8 Ha ta' nūn nōmhā tikmū'ūn, nūy ta tu' xak, puyī tik xut kanet ka'ok kopah, pu mōg. Yā hāmyāxatamuk nōy xohix putuk.

⁹ Ha Pinat te:

—'Ok 'āxop tep-tup, 'ūyī xut, pu mōg Yoneo xop yōg xat'ax Yeyox? Kaxīy.

¹⁰ Yā Pinat te' yūmmūg 'āmānex xexka xop Yeyox hā yīpkumīy, hu Yeyox nūnnāhā Pinat hā,

¹¹ tu hām'āktux hā tīkmū'ūn gāyāhā', puyīy ta tu' xak, puyīy Pinat Mahamax xut pu mōg, 'ap Yeyox'ah,

¹² ha Pinat te:

—'Āxop te putep-tup, 'ū mīy tik mūtik? Yā 'āxop te nōm xānāhā nōm te Yoneo xop xat. Kaxīy.

¹³ Ha tīkmū'ūn te:

—'Āpu mīpkup nix yīmūp-tex pipcup hā. Kaxīy.

¹⁴ Ha Pinat te:

—Teptu, putep kummuk mīy? Kaxīy.

Ha tīkmū'ūn te hām'āktux ka'ok nōy nā' mōg, hu:

—'Āpu mīpkupnix yīmūp-tex! 'Āpu mīpkupnix yīmūp-tex! Kaxīy.

¹⁵ Ha Pinat tep-tup, nōy tīkmū'ūn kuxa hittupmā', hu Mahamax xut, pu mōg, tu hāpxip 'īhā xat, puyīy xonat Yeyox kix xikot hā, tu xonat xop pu Yeyox hōm, pup-tex.

Xonat te Yeyox kute'ex kummuk

¹⁶ Ha ta' mōg xonat xop, tu Yeyox mōgāhā gohenanok pet tu', tu mōktu' mōxaha', ha xonat xohix te yāy tu nū'nāhā'.

¹⁷ Hāpxip 'īhā xonat te Yeyox pu mō xax tat, yā topixxax tox 'āta', puyīy xexka xop putuk, tu Yeyox putox yīmū' xix kuxxax, puyīy xexka xop putuk, yā mīmyāmtoxmāg hā' mīy.

¹⁸ Xonat te:

—'Āmax xe'ēgnāg! Xate Yoneo xop xat! Kaxīy.

¹⁹ Xonat te Yeyox putox kix mīm xahix hā, tu mōg yīyhep yōn, tu kopaxux tu' pip Yeyox keppah, yā' xexka xop keppa putuk, yā' xexka xop 'āpak putuk,

²⁰ tu Yeyox kute'ex kummuk kux, tu topixxax tox 'āta xut, tu mō xax tat, yā Yeyox yōg, tu Yeyox mōgāhā hāptopah, nōy mīpkupnix yīmūp-tex.

Yeyox putex mīpkupnix yīmū'

²¹ Tu ta' mōg, tu putat hā' mōg, pa' xip thīk 'āxet'ax Xīmām, yā hām panip tu' nūn, tu kōmēn tu' mōg, yā kōmēn Xīnēn yōg thīk, yā 'Anexān mūktak xix Hop mūktak. Ha ta' xat xonat te, pu Xīmām mīpkupnix tat, ha' taha',

²² ha xonat xop te Yeyox mōgāhā hām tu 'āxet'ax Gok, yā tīkmū'ūn yīy'ax hā: "Hām tu' xip putox kup." Kaxīy. Tu' mōg tu mōktu' mōxaha',

²³ ha xonat te Yeyox pu' hōm xupyāg xix hehmēn, yā xupyāg hā' kanop hehmēn, pa yā' xo'op'ah,

²⁴ ha xonat te Yeyox xix mīpkupnix yīmū' pipcup hā, tu mō' xap yōn, nōy xonat puxet

pu Yeyox xax hōm, ha ta' nōy pu' nōy hōm hā kaxīy.

²⁵ Yā māyōn te pexkox puka' yūm 'īhā mīpkupnix yīmū' xup Yeyox pipcup hā.

²⁶ Ha ta 'ōm xip, tu' kax'āmi, hu: "Tik te Yoneo xop xat". Kaxīy. Tu nōm xix mīpkupnix yīmū'.

²⁷ Ha xonat xop te mīpkupnix yīmū' xupxet tix kix pipcup hā, yāp-xet xup Yeyox yīm xe'e tu', ha ta' nōy xup 'ūyīm xax tu'.

²⁸ Hā kāxīy Topa yōg tappetxax te hām 'āktux xe'e'. Yā Topa yōg tappetxax te, "Yā' xip 'ūkummuk xop mūtik."

²⁹ Ha ta' nūn tīkmū'ūn, tu nūktu Yeyox mānōg, tup-tox mahap, tu:

—'Ūgāynām! Tute hām'āktux Topa pet xexka koxyōy yūmmūg, tu xe' mīy yūmmūg 'āmnīy tīkoyuk hā'

³⁰ Pu yā yīyoxo mīpkupnix tu', nūy xok hok. Kaxīy.

³¹ Ha ta Yeyox mānōg kama 'āmānex xexka xop te' xix tīk te hāmyūmmūg xop te', tu:

—Tute tīkmū'ūn hīnnā yūmmūg, pa yāy hīnnā yūmmūg 'ohnāg!

³² Topa te 'āyāykuthāhā, ha xate Yoneo xop xat. 'Āpu mīpkupnix tu yīyox. 'Ūgmū'āte' pēnāp-tup, huk mūg kuxa mām putup 'ākopah! Kaxīy.

Ha ta xupxet te Yeyox kute'ex kummuk kamah.

Yeyox xok

³³ Māyōn te yāykote' yūm, pa hām xohix tu hāpkoxtap, tu mōktu māyōn he'.

³⁴ Ha māyōn he 'īhā Yeyox te hām'āktux ka'ok, hu:

—"Enix, 'Enix, nēmā xamatān?" Kaxīy. Yā tīkmū'ūn yīy'ax hā: "Yōgnū Topa, yōgnū Topa, teptuk nīm?" Kaxīy.

³⁵ Ha tīkmū'ūn te' xupak, tu:

—'Ūxupax! Tute 'Enit xānāhā'! Kaxīy.

³⁶ Ha 'ōm xip, tu ta' mōg, tu tohok hā xupyāg kummuk xup, tu mīm hā' xuhmīy, tu' nūnnāhā', tu Yeyox pu' hōm, pu xo'op. Tute:

—'Āpu yīmū'āte' pēnā'. 'Ok 'Enit nūn, nōy mīpkupnix tu' xut? Kaxīy.

³⁷ Ha Yeyox te hām'āktux ka'ok, tu' xok xe'e'.

³⁸ Ha ta Topa pet xexka yōg topixxax mōhāmīnyīn'ax pot 'ūpepix mōktu' kakak.

³⁹ Ha ta' xip xonat yōg kapitām Yeyox keppah, tu Yeyox te hām'āktux ka'ok 'āpak, tu Yeyox xok pēnāhā', tu:

—Hamūn, thīlik nūhū' yā Topak-tok! Kaxīy.

⁴⁰ Ha ta' pip 'ūhūn hāptox miax tu', tu' pēnāhā', yā 'ūn xop kopa' pip Mānix Mānanēn, xix Xanomē', xix Manix, yā Yoye mūktut xix Tiak mūktut, yā Tiak yā tuktup.

⁴¹ Yā hōmā 'ūn te Yeyox mūtik mōg pax tu hāpxexka Ganinet tu', tu Yeyox pu hāpxop

max māy. Ha ta' pip kama 'ūn nōy xohix. Yā' nūn Yeyox mūtik kōmēn Yenoyanēn tu'.

Yeyox yīn xīx mīkaxxap kox kopah

42-43 'Āmāxak 'ihā' nūn Yoye', yā kōmēn 'Animātex yōg tihik, yā' xexkah, tu tik pa te hāmyūmmūg xop kopa' xip. Yā tute' hip Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha' yīpkox pip. Yā sexta pet 'āmāxak 'ihā' Yoneo xop te hāmmānhā nit xap pu', yīy ta Yoye kux-anōg 'ohnāg, hu ta' mōg Pinat hah, nūy ta tu Yeyox xokxax xax.

44 Pinat te' xupak Yeyox xok xe'e nōmhā, tu' yēy, yā' xok mō'ka'ok. Pinat te' xānāhā Hōm yōg xonat xop yōg xat'ax, yīy ta' nūn, tu nūktu' xupep. Ha Pinat te:

—'Ok xok tāmnāg Yeyox? Kaxīy.

45 Ha:

—Hamūn. Kaxīy.

Ha Pinat te Yoye pu xokxax hōm.

46 Ha ta' mōg Yoye, tu topixxax paha', tu ta' mōg, tu mīpkupnix tu Yeyox yīn putxok, tu topixxax hā' kīy, tu' nūn, tu nūktu mīkaxxap kox kopa' xix, tu mīkaxxap xexka yōkānāmāhā hāmyīkox kopah,

47 ha Mānix Mānanēn te' pēnāhā xix Mānix te', yā Yoye mūktut. Yā Yeyox yīn pēnāhā' xix mīkaxxap kox.

16

Yeyox te putpu' hix

1 Nit xap 'āmnīy tuknōg nōg 'ihā' mōg Mānix Mānanēn, xix Xanomē', xix Mānix, yā Tiak mūktut, tu hep hāynāg max paha', nūy Yeyox yīn muk.

2 Yenomīy māyōn xupep 'ihā' mōg mīkaxxap kox tu',

3 tu putat kopa yāy mūtik hām'āktux, hu:

—'Ūtūm tek mū'ā mīkaxxap xexka yōkānāmāp-tup, nūy xut hāmyīkox tu'? Kaxīy.

4 Yā' xexkanām mīkaxxap, yīy nōm 'āktux. Pa' pēnāhā', pa' xip'ah hāmyīkox tu'. Tep-te' yōkānāmāhā'?

5 'Ūn te mīkaxxap kox hā' mōxaha', pa' yūm tihik, tu yōg topixxax tox ponrok, yā' yūm 'ūn yīm xe'e tu', yīy 'ūn te' yīpkutuk xexkah.

6 Pa tik te:

—'Ākuxanōg hok! 'Āte' yūmmūg, 'Āxop te' xak kōmēn Nāyane yōg Yeyox. 'Ap xip'ah nūnteh. Yā putpu' hi'. Pēnā 'ūyōg xip'ax nūnteh.

7 Mōg, nūy Pet pu hām'āktux xix Yeyox yōg tik nōy pu'. 'Āpu hām'āktux, hu: "Yeyox te 'ākeppa mōg hāpxexka Ganinet tu'. 'Āxop te' pēnāp-tup 'ōnteh. Yā Yeyox te xa nōm 'āktux hōmā." Kaxīy.

8 Ha ta' mōg 'ūhūn, tu' mōg mō'ka'ok, yā' yīpkutuk, yā' kuxanōg, hu' yēy, yā hām'āktux 'ohnāg.

Yeyox te Mānix Mānanēn pu yāy mūg

9 Hāptup yenomīy 'ihā' putpu' hix Yeyox, tu Mānix Mānanēn pu yāy mūg hāmāxp. Yā hōmā Yeyox te' mōy yāmīy kummuk te' 7 Mānix Mānanēn kopah,

10 ha ta' mōg, pa' pip Yeyox mūtik mōg xop, tu' kuxa hittup 'ohnāg, tu' potaha', ha Mānix Mānanēn te:

—'Ūputpu' hix Yeyox. Kaxīy.

11 Ha' xupak, yā putpu' hi', tu tikmū'ūn pu yāy mūg, pa' kuxa mām 'ohnāg hām'āktux kopah.

Yeyox te yāy yōg tik tix pu yāy mūg

12 Hāpxip 'ihā' Yeyox te yāy yōg tik tix pu yāy mūg. Yā tik mōg hām panip tu', tu Yeyox pēnāhā',

13 tu putpu' nūn, tu nūktu Yeyox yōg tik nōy pu nōm 'āktux, pa' kuxa mām 'ohnāg hām'āktux kopah.

Yeyox te yāy yōg tik te 11 xop pu yāy mūg

14 Ha ta' mōg Yeyox, tu yāy yōg tik te 11 xop pu yāy mūg. Yā' xit tihik, ha' nūn Yeyox, tu tik pu yāy mūg, tu:

—Teptu 'ākuxa mām 'ohnāg. Tikmū'ūn te: "Ūgmū'āte' pēnāhā Yeyox. Yā putpu' hi". Kaxīy. Pa' 'ākuxa mām 'ohnāg hām'āktux kopah. Yā' kummuk. Kaxīy.

15 Tu xe:

—'Āpu mōg hāpxexka xohix xexka tu', nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux tikmū'ūn xohix xexka pu'.

16 Tikmū'ūn 'ūm kuxa yūm ka'ok 'ūgpohap, hap-tox pix, puxix Topa kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'.

17 Topa te' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāptup, puyīy hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg. Yā yāmīy kummuk mōy putup, tu' yīy'ax tup punethok hā' xuktux putup.

18 Kāyā gāy tep-top, puxix xūy 'ohnāg. Hep kummuk xo'op nōm te tikmū'ūn kix, puxix xūy 'ohnāg, tu pakut xop yīmū yāy yīm xex, puxix hittup.

Yeyox mōg pexkox tu'

19 Yūmūg xuxyā Yeyox te hām'āktux kux, ha' nōy te' mōgāhā pepix pexkox tu', ha' yūm Topa yīm xe'e tu'.

20 Ha ta' mōg Yeyox yōg tik xop, tu tikmū'ūn pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux hāpxexka xohix tu'. Ha yūnamūg xuxyā te yōg hām'āktux ka'ogāhā', yā nōm mō'nīgnām, puyīy hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg. Hā' kaxīy tikmū'ūn te' yūmmūg 'ūxe'e yōg hām'āpak max'ax.

Tu ta tu' kux.

NOK TE YEYOX 'ĀKTUX

Nok te Teop pu kax'āmi'

¹ Teop: —Hōmā tikmū'ūn te hāpxomā ka'ok pēnāhā', tu' pēnā hāmāxap, tu nōm hāpxomā'ax 'āktux,

² ha tik xop te nōm hām'āktux kax'āmi tappet tu',

³ yīy 'āte mō'kupix punethok, tu hām'āpak, tu' yīkopit, nūy nōmhā yūmmūg max, tu hāmpe'paxex, hu: Yā' 'āte hāpxomā'ax xohix kax'āmi', tu tappet tu kax'āmi', nūy xa mō'kutnāhā',

⁴ xa 'ākuxa yūm ka'ok, nūy hāpxomā'ax kopa' yūm ka'ok, tikmū'ūn te xa nōm yūmmūgāhā'.

Pexkox yōg nū'kutnā'ax te Yakanit pu hām'āktux

⁵ Hōmā 'Enot te hāpxexka Yonex yōg tikmū'ūn xat, 'lhā Yakanit xip, tu 'Amit xop yōg 'āmanex, 'ūxetut 'āxet'ax 'Iyamet, ha 'Iyamet pa 'āmānex kutok hex.

⁶ Yā' max Yakanit xi' xetut, tu hāpxomā max, ha Topa te' pēnāhā', tu' xat, ha' yīpkox pip' xi' xetut, 'ūmlynāg hu' mīy,

⁷ pa 'Iyamet ka'ok, tuk-tok 'ohnāg, 'ūk-tok pip' okpa kutut 'Iyamet xi' yīpxox.

⁸ 'Āmnīy 'ūm 'lhā Yakanit te 'āmānex yōg hām hā' hām, tu Topa pet kopa' hām, ha 'Amit yōg xop xohix hām, ha nōm xop te mō' xap yōn, tu' xap tu' yūmmūgāhā', ha' xut Yakanit, nūy hām, 'ūnōy yānān tu',

⁹ pu mīm xax 'ūm puk, nūy haxyā, xix mīm hep 'ūm puk, nūy Topa pu' haxyā', ha Yakanit te Topa pet xexka ha' mō'nāhā',

¹⁰ ha Yoneo yōg tikmū'ūn tek-nīhā' pip hāptopa', tu Topa pu hām'āktux pax, 'lhā 'āmānex xop te mīm hep puk, mīmpe yīmū' yūnha' puk, nūy Topa pu' haxyā'.

¹¹ Hāpxip 'ohnāg 'lhā Yakanit te pexkox yōg nū'kutnā'ax pēnāhā', ha mīmpe puk'ax yīka' xip, 'ūyīp xe'e hā' xip,

¹² ha' kuxānōg, tu' kuxa te' yēy,

¹³ pa nōm nū'kutnā'ax te:

—'Ākuxanōg hok, nūy 'āka'ok. Topa te 'ōg hām'āktux'ax 'āpak, ha' xetut te 'āk-tok pit put putup, ha xate' xuxet'ax mīy putup Yoām.

¹⁴ 'Āk-tok put 'lhā 'ākuxa hittup putup, ha tikmū'ūn hittup putup kamah,

¹⁵ yā Topa te 'āk-tok pit xexka mīy putup, 'ūtut tex kopa' xip 'lhā Topa Koxuk te 'āk-tok ka'ogāp-tup, yīy xupyāg xat hok puyīy xo'op hok,

¹⁶ tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn punethok mōgāp-tup, tu 'Iyaet yōg Topa ha mōgāp-tup.

¹⁷ Yā Topa te 'āk-tok nū'kutnāp-tup tikmū'ūn hah, pu yāy pupi hām'āktux. Hōmā mōnāyxop hittap 'Enit te Topa pupi

hām'āktux, tu' ka'ok, ha kaxiy 'āk-tok ka'ok putup, tu' tak xop pu: "Āpu, yāyhāhup," kaxiy, puk-tok tu gāy kuxyā, nūy nōm putup pax'ūxeheh, ha 'āk-tok te' yīpkox 'ohnāg xop pu humpāp-tup, pu hāmpe'paxex, nūy yāy hāmyoa', 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat'ax nūn ha hāmyoa'. Kaxiy.

¹⁸ Ha Yakanit te:

—'Intu'. 'Ātep yūmmūg'ah. 'Ūgkuxa yūm 'ohnāg hām'āktux kopah. 'Ūgkuxa te xa tu' pa yūm ka'ok, 'ūgkutut xik xetut hah. Kaxiy.

¹⁹ Ha nōm nū'kutnā'ax te:

—'Ūgmūn Gamineo. Topa keppak xip, tu Topa puk hām, ha xa nūgkutnāhā', 'ūyīy xa hām'ūmmūgā', tu xa hām'āpak max 'āktux,

²⁰ pāyā xate 'ātu 'āpa yūm ka'ok, tu kuxa yūm 'ohnāg. Xapi 'āyīy hok, tu mōktu 'āxetut te 'āk-tok put, yīy ta 'āyīy'ax 'ūxeheh, ta tu 'āte' koit 'ohnāg hah. Kaxiy. Tu' mōg pexkox ha' put pu'.

²¹ Ha tikmū'ūn te hāptopa' pip, tu Yakanit hip, tu' hip, tu xe' hip, pa' nūn 'ohnāg, ha' yēy.

²² Ha ta Yakanit te Topa pet xexka kopa' xip, tu hāptopa' mōg, tu' yōyxōg ka'ok, tu' yīy tapax 'ohnāg, ha tikmū'ūn te:

—'Ūpēnā', Yakanit te Topa pet kopa' xip, 'lhā hām yāy koxuk pēnāhā'. Kaxiy. Ha' yīm xix, 'ūyīy hok tu'.

²³ Tu 'āmānex yōg hām'ax kux, tu ta' mōg, tu mōktu yāy pet tu' xupep.

²⁴ Hāpxip kutōgnāg 'lhā' xetut te kopak-tok yūm, tu mēy te 5 hā' yāy pet kopa' xip, tu hāpkumep 'ohnāg, tu:

²⁵ —Hōmā 'āte yāyhāhup, 'ūgkutok 'ohnāg tu', pa Topa tek pēnāhā', tuk kuxa ka', tu yōgnū yāyhāhup nōah, yā hōnhāk kutok yūm 'ūgpakop. Kaxiy.

Pexkox yōg nū'kutnā'ax te Mānix pu hām'āktux

²⁶ Tuk-tok xuk mēy te 6 'lhā Topa te nū Gamineo kutnāhā', tu hāpxexka Gaminet yōg kōmēn Nāyane tu nū'kutnāhā', ha ta' nūn pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu nūktu Nāyane tu' xupep,

²⁷ —Tu' 'ūn yāyta hok ha' mōg, ha' xuxet'ax Mānix, tu mōnāyxop Namix xop yōg Yoye mūtik yāytap-tup, pāyā' hok yūm.

²⁸ Ha Gamineo te Mānix pet ha mō'nāhā', tu:

—'Āneo. Topa te xa hāmmaxnāhā', tu nū mūtik tihi'. Kaxiy.

²⁹ Pa Mānix kuxānōg, tu yāy pu hām'āktux, hu: Putep mūn 'āktux nō'ōm? Kaxiy.

³⁰ Ha nū'kutnā'ax te:

—Mānix, Topa te xa hāmmaxnāhā', yīy 'ākuxānōg hok.

³¹ Xate 'āk-tok pit put putup, tu' xuxet'ax mīy putup Yeyox.

³² Ha tikmū'ūn xohix xat putup, yā' xuxet'ax nōy te: Topa Xe'ēgnāg kutok pit.

Kaxīy. Hōmā mōnāyxop Namix te tikmū'ūn xat, ha kaxīy 'āk-tok te tikmū'ūn xat putup,

³³ tu mōnāyxop hittap Yako mōkputox xat putup, tu hāmyāxatamuk xohix hā tikmū'ūn xat putup mōg kuma' mōg, 'ap xat kux putup'ah Yeyox. Kaxīy.

³⁴ Pa Mānix te:

—Intu'. 'Ātep yūmmūg'ah. 'Ūgkutok put te xīy? Yāk hok yūm. 'Āte tik 'ūm mūtik 'ūgnōm 'ohnāg. Kaxīy.

³⁵ Ha nōm nū'kutnā'ax te:

—Topa Koxuk ka'ok, tu 'āk-tok putnāp-tup, 'ihā hōk yūm, yīy 'āk-tok max xe'ēgnāg, yā Topak-tok xe'ēgnāg.

³⁶ Yūmmūg. 'Āxape Iyamet kutut, tuk-tok te' kopa' yūm, ha mēy te 6 'ūk-tok xuk, 'ūk-tok nōm hāmāxap xuk.

³⁷ Topa te hāpxompmā'ax xohix. Kaxīy.

³⁸ Ha Mānix te:

—Hamūn. 'Āte Topa puk kopaxux hāk xip, tu nūk xup, tu Topa tu hāpxompmāh'. Xate hām'āktux max. Kaxīy.

Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax mōg.

Mānix mōg 'Iyamet pet hah

³⁹ Āmnīy kutōgnāg 'ihā Mānix yok, tu ta' mōg mō'ka'ok, tu hāpxexka Yonex yōg kōmēn tu' mōg, tu hām xanep tu' mōg.

⁴⁰ Tu mōktu Yakanit pet tu' xupep, tu mō'nāhā', tu 'Iyamet pu 'āneo,

⁴¹ ha' xupak, tuk-tok te' tut tex kopa' hit-tup, tu yāy xit,

⁴² ha' 'Iyamet yīy ka'ok, hu:

—Topa te 'ūn xop pu hāmmaxnāhā', ha xa hāmmaxnā xexkah. Xate 'āk-tok put putup, ha Topa te nōm pu hāmmaxnāp-tup kamah.

⁴³ Tik tek xat mūk tut nūn. Putep tuk ha 'ānūn? 'Ap yūmmūg'ah 'āte pute 'ūm. 'Ūgkuxa te' yēy.

⁴⁴ 'Āte xa hāpxe' e'āktux: 'Āte 'ōg 'āneo 'āpak, 'ihāk kutox tek tex kopa' kuxa hittup, tu yāy xit.

⁴⁵ Topa te hām'āktux, ha 'ākuxa yūm ka'ok, hu' hip, pu Topa hāpxompmā', ha 'ākuxa hittup. Kaxīy.

Mānix tek-tex

⁴⁶ Ha Mānix te:

—'Ūgkuxa te' 'ā Topa xexka 'āktux,

⁴⁷ tuk koxuk te Topa tu' hittup kamah, hak hīnnāhā',

tuk pēnā max,

⁴⁸ 'ihāk mūn kutōgnāg,

yā Topa hā kāmānat hex,

yīy tikmū'ūn xohix te hām'āktux putup mō'kuma' mōg, hu:

"Topa te Mānix pu hāmmaxnāhā!" Kaxīy.

⁴⁹ Ha Mānix te xe':

—Topa ka'ok xe'ēgnāg, tu tek mūn pu hāpxompmāh',

yā Topa max xe'ēgnāg,

⁵⁰ tu yāy yōg tikmū'ūn kuxa ka', nōm xop yīpkox pip Topa pu',

ha tikmū'ūn kuxa ka', xik-tok xop,

xik mōkputox kuxa ka' Topa te',

nōm xop yīpkox pip Topa pu' kuxa ka',

⁵¹ ha hāpxompmā max xe'ēgnāg, tu' gāy nām xop hā hāpxummāhā',

nōm xop te hāmpē'paxex, hu: "Ūgmūn xexkah." Kaxīy.

⁵² Topa te' xexka xop xupepmāhā, puk-tōgnāg xop yāyhā tu xexkah,

⁵³ ha' hōk xop pu hāpxop punethok popmāhā',

tup-texop xexka pu hāpxop popmā 'ohnāg, tu': "Mōg, mōg!" Kaxīy. Tu' xupepmāhā'.

⁵⁴ Tu hām'āktux xex mōnāyxop pu', tu xutigāhā',

tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn mō'nīynām, tu' yōg kāmānat xop xaxok 'ohnāg, tu mō'nīynām.

⁵⁵ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'ihā', Topa te mōnāyxop 'Amanām pu hām'āktux xex, tu' xaxok 'ohnāg.

Ta tu' kux. Kaxīy.

⁵⁶ Mēy 3 hā Mānix te 'Iyamet mūtik tihi', ha mēy 3 kux, 'ihā yāy pet ha' mōg, tu' mōg tu mōktu xupep 'uyāy pet tu'.

'Iyamet tek-tok 'āxet'ax Yoām put

⁵⁷ Āmnīy xohix nōg 'ihā 'Iyamet tek-tok put, ha' pit,

⁵⁸ ha' xape xop xix tikmū'ūn te' yīmap hā' pip te' xupak, tu Topa te nōmhā hāmmax mōy yūmmūg, ha 'Iyamet kuxa hittup xix tikmū'ūn.

⁵⁹ Tikmū'ūn nūn, 'āmnīy te 7 nōg 'ihā' nūn, 'Iyamet pet ha' nūn, nūy 'ūk-tok pit yāy xax xak kutōgnāg, tu' xuxet'ax mīy putup Yakanit, 'ūtak 'āxet'ax hā xanāp-tup,

⁶⁰ pāyā' tut tep-tup nōg, tu:

—Āmhok, kaxīy hōk! 'Āte' xuxet'ax mīy'ax yāy xe'e tu Yoām. Kaxīy.

⁶¹ Ha tikmū'ūn te:

—Putep xuktux? Yoām te xīy? 'Āxape 'ūm 'āxet'ax Yoām? 'Ap xip'ah. Teptu' xuxet'ax mīy putup Yoām? 'Ū 'ūm te nō Yoām? Kaxīy.

⁶² Tu' yīm xix, pu Yakanit tek-tok 'āxet'ax yūmmūgā',

⁶³ ha Yakanit kax'āmi putup, yīy tik 'ūm te tappet tu' hōm, xix tappet kup, ha Yakanit kax'āmi', hu: "Ūxuxet'ax pi' Yoām." Kaxīy. Ha tikmū'ūn kuxa te' yēy.

⁶⁴ Hāpxip 'ohnāg 'ihā Yakanit yōyxōg pu'uk, tu hām'āktux, tu Topa max 'āktux, hu:

—'Ūmax Topah. Kaxīy.

⁶⁵ Ha tikmū'ūn te Yakanit pet tu' yīmap hā' pip, tu kuxānōg, tu tikmū'ūn pu' xuktux, tu Yonex yōg hām xanep tu tikmū'ūn pip xop pu' xuktux, ha' xohix te nōmhā yūmmūg,

⁶⁶ hu' kuxa te' yēy, tu hāmpē'paxex, hu:

—Kakxop xe'e', tu' tuk kux, 'lhā tik xexka putup. Kaxīy.

Yā Topa te nōm ka'ogāhā', tu nū mūtik tihi'.

Yakanit te Topa pupi hām'āktux

67 Ha' tak Yakanit te Topa Koxuk hā nū' xip, tu Topa pupi hām'āktux, hu:

68 —'Āpu yūmū'āte Topa max 'āktux, yā 'Iyaet yōg Topa max,

tu' nūn, nūy yāy yōg tikmū'ūn mōg pu mōg,

69 tu tik xe'ēgnāg yāykutnāhā', tu nū' kutnāhā',

ha' ka'ok, hamūn yā mōnāxop Namix hā mōkputox,

tu yūmūg yōg tikmū'ūn mōg gāy xop kopah, 'umōg.

70 Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'lhā' Topa te tik max xop yūmōgātux,

puyīy yāy pupi hām'āktux, pūyīy mōnāyop pu hām'āktux,

tu Topa te' mōy putup 'āktux,

71 tu Topa te hām'āktux xex 'āktux, hu: Topa te' 'āmōy putup gāy xop kopah,

nōm xop te 'āxop putup nōg. Kaxīy.

72 Topa te mōnāyop kuxa ka', tu yāy yōg hām'āktux xex,

tu' pa'ax max xutūgāhā',

73 tu mōnāyop hittap 'Amanām mūtik hām'āktux,

tu nōm pu hām'āktux xex,

yā yāy 'āxet'ax hā hām'āktux xex, pu Topa keppa yūmūk pip,

nūy 'āktettex, nūy Topa pu hāpxopmā', tu' yīpkutuk 'ohnāg,

75 'Uyīy hāmyop mīy, 'Uyīy tu max xe'ēgnāg, Topa putuk,

yūmūg hī'ax tox hā yūmūg max, mōg kuma' mōg.

76 Ha 'āmūn, xōnnū', 'āxuxet'ax nōy mīy putup, hu:

Topa xe'ēgnāg pupi hām'āktux'ax. Kaxīy.

Xate Topa keppa 'āmōg, nūy 'Uyōg putat max mīy,

77 nūy yōg tikmū'ūn pu hām'āktux, hu: "Topa te 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'Uyānān tu',

tu 'ōg kummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu tu kux."

78 Yā Topa te yāy yōg tikmū'ūn kuxa ka', hu tik nū'kutnāhā', ha yūmūg ha' nūn, tu yūmūg yūmmūgāhā'.

79 Tu' nūn putup, tu hāmyūmmūg hā tikmū'ūn kuxa hittupmāhā',

tu tikmū'ūn te hāpkoxtap ta ka' mām xop pu hāptupmāhā',

ha kaxīy Topa te yāy yōg putat yūmmūgāhā', tu yūmūg kuxa māmmāhā'. Ta tu' kux. Kaxīy.

80 Ha Yakanit kutox pit 'ūtuk, tu mōkutu xip-tap ka'ok, tu' tuk kux, tu hām panip xexka kopa' xip, tu mōkutu' xupep, pu 'Iyaet yōg tikmū'ūn pēnā'.

2

Mānix tek-tok put

1 Hāmyāxatamuk 'ūm 'lhā hāpxexka Hōm yōg xat'ax xexka 'āxet'ax 'Agōy, tu hāpxexka yōg tikmū'ūn xohix xat, pu yāy yōg kōmēn tu mōg, puyīy gohet te tikmū'ūn mō'kupix, nūy tikmū'ūn xohix te xīy yūmmūg,

2 ha Hōm yōg gohet te tikmū'ūn mō'kupix hāmāxap, 'lhā Kinīn te hāpxexka Xit yōg tikmū'ūn xat.

3 Ha tikmū'ūn mōg, pu tu mō'kupix, ha yāy yōg kōmēn tu' mōg.

4 Yoye xip, tu hāpxexka Ganinet yōg kōmēn Nāyane tu' xip, tu' mōg, tu mōkutu hāpxexka Yonex yōg kōmēn Menēg tu' xupep. Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'lhā, mōnāyop hittap Namix mūk tut te' put, tu Menēg kopa Namix put, ha Namix mūn te 'Iyaet yōg tikmū'ūn hittap xat, yīy hōnhā Yoye mōg Menēg tu', Namix mōkputox 'ūm tu', tu' mōg, 5 tu'xetut mūtik mōg, ha Mānix tek-tok xuk xexka, ha' mōg.

6 Yoye mōg, xix Mānix, tu ta' mōg, tu mōkutu Menēg tu' mōxaha', tu tihī 'lhāk-tok nāhā'.

7 Kōmēn yōg 'āmuk nū'xip, yīy Mānix tek-tok pit māxap put, tu mūnūytut pet kopa' put, tu topixxax hā' kīy, tu mūnūytut yōg mīpkox xit'ax kopa' xex.

Tik xop te kahnēn pēnā max 'lhā pexkox yōg nū'pok xop nūn

8 Ha kōmēn kūnāpa' pip tik xop te kahnēn pēnāhā', 'āmnīy tox ka'ok hā' pēnāhā',

9 'lhā pexkox yōg nū'kutnā'ax nūn, ha Topa yōg kuyānām te' yīmap 'ūxakot, ha kuxānōg xexkah,

10 ha nū'kutnā'ax te:

—'Ākuxānōg hok! 'Ug 'āpax! 'Āte xa hām'āpak max 'āktux, nūy tikmū'ūn kuxa xohix hittupmā':

11 Yā hōnhā, 'āmnīy 'lhā, Namix yōg kōmēn Menēg kopa' nāhā' Kunniix, nō'ōm 'axop hā' 'āxuxyā'. Topa te nōm yāykutnāhā', tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn ha nū'kutnāhā'. Hamūn te tikmū'ūn kuxa kummuk xit putup, nūy 'Uyānān tu' kuxa max mō'tat nō'ōm.

12 'Āmōg, nūy xax, nūy xipi'. Pēnā'! Kakxop te mūnūytut yōg mīpkox kopa' pip, ha topixxax hā' kīy, ha kaxīy xate nō kakxop yūmmūg'ax. Kaxīy.

13 Hāpxip 'ohnāg 'lhā pexkox yōg nū'pok xohix pip, 'ūnōy mūtik pip, tu Topa 'āktux max, hu:

14 —Topa mūn xexka xe'ēgnāg pexkox kopah,

tu tikmū'ūn kuxa māmmāhā hām tu', mō'yāy xe'ēgnāg tu' kuxa māmmāhā'. Kaxīy.

15 Ha pexkox yōg nū'pok xop mōg, tu pexkox ha' mōg putpu', ha kahnēn pēnā xop te yāy pu hām'āktux hu:

—Topa te yūmmūgāhā'. 'Āpu mōg, yūmmūg mōg kōmēn Menēg tu', nūy pēnā'. Kaxīy.

¹⁶ Tu ta' mōg mō'ka'ok, tu mōktu mōxaha kōmēn Menēg tu', tu Māníx pēnāhā', xix Yoye pēnāhā', xix kakxop, ha kakxop te mūnūytut yōg xit'ax kox kopa' pip.

¹⁷ Ha' pēnāhā', tu hāpxompmā'ax ka'ok 'āktux, tu kakxop 'āktux,

¹⁸ ha tikmū'ūn te' xupak, tu kahnēn pēnā xop yīy'ax 'āpak, tu' kuxa te' yēy,

¹⁹ ha' Māníx hāmpe'paxex nām, tu' xutīgāhā'.

²⁰ Ha kahnēn pēnā'ax xop put pu' mōg, tu Topa 'āktux, hu:

—Topa mūn 'ūxexkah. Kaxīy. Tu Topa 'āktux max, tu:

—Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux hāmāxap, hāpxip 'lhāk mū'āte' pēnāhā'. Yā xexka xe'ēgnāg Topah! Kaxīy.

Yā' xuxet'ax mīy Yeyox

²¹ Ha 'āmnīy te 8 nōg, 'lhā kakxop pit yāy xax xak kutōgnāg, tu' xuxet'ax mīy Yeyox. Hōmā pexkox yōg nū'kutnā'ax te Yoye pu' xat, 'lhā Māníx te yāy kutox xuk, ha' xat tap pu' xuxet'ax mīy Yeyox, yīy hōnhā' mīy.

Yoye xix Māníx te Yeyox tat Topa pet xexka tu'.

²² Ha 'āmnīy te 40 hā Māníx yīpkox pip, tu Mōyyex yōg xat'ax pu' yīpkox pip, 'ap Topa pet xexka kopa mō'nā'ah, ha 'āmnīy te 40 nōg, 'lhā' mōg, Yoye mūtik mōg, tu kakxop tat, tu kōmēn Yenoyanēn tu' xupep, nūy xōnnū hōm Topa pu'.

²³ Yā Topa te' xat, hu: "Iyaet yōg tikmū'ūn kutox māxap 'ūpit, puxix 'ūktok yā Topa xe'ēgnāg yōg." Kaxīy.

²⁴ Yīy putuxnāg² popmāhā', 'ūk-tok tu' yānān popmāhā', yā Topa te' xat.

²⁵ Ha Xīmēām te Yenoyanēn tu tīhi', 'ūkutut, tu' max, tu hāpxompmā'ax max, tu Topa xak, tu hāmmax hip, pu Topa 'Iyaet yōg tikmū'ūn mōy puknōg xop kopah, ha' hip, ha Topa Koxuk te Xīmēām ka'ogāhā',

²⁶ tu' kuxa pu hāmyūmmūgāhā', hu: "Ap 'āxok putup'ah tu mōktu Topa te yāy yōg tik nū'kutnāhā', hak-nāy tu 'āxok putup." Kaxīy. Hāmyāxatamuk xohix punethok hā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te Topa yōg hāmyāykutnā'ax hip, ha Topa te hām'āktux xex mōnāyxop hittap pu',

²⁷ ha Topa Koxuk te Xīmēām mōgāhā', Topa pet xexka ha' mōgāhā', ha' mōg, tu mōktu Topa pet xexka tu' xupep, ha Yoye xix Māníx te kakxop putmōg, tu Topa pet xexka tu' mōxakux kamah, Topa te' xat ha.

²⁸ Ha Xīmēām te kakxop put, tu Topa pu hām'āktux, hu:

—'Āmax Topah!

²⁹ Hōmā xate hām'āktux xex, tu hām'āktux hittap hā' mīy nōmhā,

hak kuxa hittup yīk mōg putup, yīk tux hok 'ū mōg,
yāk kuxa yūm hāk mōg.

³⁰ 'Āte nōo kakxop pēnāhā', xate nōm nū'kutnāhā',
pu tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy yānān tu' max tat,

³¹ ha tikmū'ūn xohix te Topa yōg tik pēnāp-tup,

xix' hep xohix xop te' pēnāp-tup,

³² ha Xate nōm nū'kutnāhā' puknōg xop hah, nūy nōm kuxa kummuk tupmā',
pu puknōg xop xohix 'ōg putat max hā mōg,
pu 'Iyaet yōg tikmū'ūn xexkanā'. Ta tu' kux.

Kaxīy.

³³ Ha Yeyox mūg tak te' xupak, xix' tut te' xupak, tuk-tok pit ha kuxānōg, tu' yēy.

³⁴ Ha Xīmēām te:

—Pūyā Topa 'āxop ka'ogā', yā' max xe'e Topah! Kaxīy.

Tu Yeyox mūg tut Māníx pu hām'āktux, hu:

—Topa te 'āk-tok pit nū'kutnāhā' 'Iyaet yōg tikmū'ūn hah, ha' yāg tep-tup putup, ha' yāg tep-tup nōg putup,

³⁵ ha Topa te 'āk-tok hā tikmū'ūn yāy kuxa kummuk yūmmūgāp-tup, ha yāy yōg hāmpe'paxex yūmmūg putup. Tikmū'ūn te mīkax xexka hā' xuhmīy, ha' xūy, ha kaxīy tikmū'ūn te 'ākuxa xūygāp-tup, yīy 'ākuxa teknōg putup. Kaxīy.

³⁶ Ha 'ūn xip, 'ūxuxet'ax 'Ān, tu Topa pupi hām'āktux. 'Ūkutut 'Ān, tu 'Axeh yōg Pānēo hāk-tok hex. Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'Ān te yāytaha', tu' yīpxox mūtik tīhi hāmyāxatamuk te 7 hā, ha' xok, ha 'Ān hok yūm,

³⁷ tu hāmyāxatamuk te 84 hā yāy' hok yūm, xix hōnhā' hok yūm, tu kōmēn Yenoyanēn kopa' xip, tu Topa pet xexka kopa' xip, tu 'āmnīy hā' xip, xix hāptup, tu hāpkumep 'ohnāg, tu Topa max 'āktux, tu' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux.

³⁸ Tu hōnhā kakxop 'āktux Yenoyanēn yōg tikmū'ūn pu', tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn xexkānā'ax 'āktux, tu tikmū'ūn pu hām'āktux, nōm te Topa yōg hāmyāykutnā'ax hip pu' xuktux.

Yoyex xix Māníx te' putpu' mōg Nāyane tu'

³⁹ Ha Yoye te Topa yōg xat'ax mīy, xix Māníx te' mīy, tu' mīy kux, tu ta Ganimet tu putpu' mōg, tu mōktu yāy pet tu' mōxaha', ha' pet te kōmēn Nāyane kopa' yūm.

⁴⁰ Ha kakxop tuk tu mōktu ka'ok, tu hāmyūmmūg, ha Topa te nōm pu hāmmxanāhā'.

Yeyox mōg Topa pet xexka tu'

⁴¹ Hāmyāxatamuk xohix nōg 'lhā' mōg, nūy Yoneo xop yōg 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy, tu' mōg, 'ūtak xix' tut te kōmēn Yenoyanēn tu mōg,

⁴² ha kakxop yōg hāmyāxatamuk te 10 xix' 2 mīy, 'lhā Yōneo xop yōg kakxop pit tuk tup mōg, tu Yenoyanēn tu' mōg, 'uyāy tak mūtik mōg, nūy 'āmuk xexka mīy, nūy yāy yōg tikmū'ūn mūtik mīy, ha Yeyox mōg kamah,

⁴³ ha ta' mōg, tu' pip, ha 'āmuk xexka mīy, tu 'āmnīy xohix hā' mīy, ha' kux, ha ta' mōg, tu yāy pet ha' mōg. 'Ap Yeyox mōg'ah, pāyā' tak xix' tut te' yūmmūg'ah,

⁴⁴ hu hāmpe'paxex, hu: "Yeyox tek xape mūtik mōg." Kaxīy. Tu' mōg 'āmnīy puxet hā', tuk-tok pit xak, tu' xape xop kopa' xak, xix' nōy xop kopa' xak,

⁴⁵ pāyā' a' xip'ah, ha putpu' mōg Yenoy-anēn tu', nūy xax,

⁴⁶ tu 'āmnīy tikoyuk hā' xak, tu' xipihi', ha Yeyox te Topa pet xexka kopa' yūm, ha hāmyūmmūgā xop te' xakot, ha Yeyox te hām'āpak, tu' yīkopit,

⁴⁷ ha nōm xop te hām'āpak hā' yānān, tu' yōg hām'āktux ka'ok 'āpak, yā hāmyūmmūg xexkah, yī' yēy.

⁴⁸ Ha Yeyox mūk tak te' pēnāhā', xix' tut, ha' yēy, ha Mānix te:

—Xōnnū', teptu' mīy xate? Pēnā', 'ātak xik-mūn te 'āxak, yāk kuxa hittup 'ohnāg xa tu'. Kaxīy.

⁴⁹ Ha Yeyox te:

—Teptu 'āxop tek xak? Topa yā yōgnū 'Ātak xe'e', yīy 'āte yōgnū 'Ātak pet xexka kopak xip. 'Uyūmmūg'ah xok xate? Kaxīy.

⁵⁰ 'A' tak tek-tok pit hām'āktux yūmmūg'ah, xix' tut te' yūmmūg'ah.

⁵¹ Ha Yeyox mōg, 'uyāy tak mūtik mōg, xix' tut mūtik mōg, tu ta' mōg tu mōktu kōmēn Nāyane tu' mōxaha', tu nōm pu' yīpkox pip, ha' mūg tut te hāmpe'paxex, tu' xutīgāhā'.

⁵² Ha Yeyox tuk tu mōktu xexkah, tu hāmyūmmūg tu mōktu hāmyūmmūg xexkah, ha Topa tep-tup pax, xix tikmū'ūn xohix tep-tup pax.

3

Yoām te Topa pupi hām'āktux

¹ Ha Hōm yōg tik te tikmū'ūn xat'ax yā 'āxet'ax Timet Xex, tu' xat hāmyāxatamuk xohix te 15 hā, 'lhā Pōn' Pinat mūn te hāpxexka Yonex yōg tikmū'ūn xat, ha 'Enot te hāpxexka Ganinet yōg tikmū'ūn xat, ha' taknōy Pinip te hāpxexka 'Itonet xix Tanakōnit yōg tikmū'ūn xat, 'lhā Nixān te 'Aminēn yōg tikmū'ūn xat.

² Tu' xat 'lhā 'Anān yā Topa yōg 'āmānex xexkah, xix Kaxpax kamah, ha Topa te Yoām mō'kutnāhā', tu hām panip xexka tu mō'kutnāhā', puyīy Topa pupi hām'āktux, ha Yoām yā Yakanit kutok.

³ Tu' mōg, tu kōnāgkox xexka Yohnām yīka' mōg, tu hām'āktux, tu Topa te hām'āktux 'āktux, tu tikmū'ūn pu' xuktux, tup-tox pix 'āktux, hu:

—'Āpu yāyhāhup, nūy kummuk mīy kux, ha 'āp-tox pix, pu Topa 'ōg kummuk mīy'ax xaxogā, pu tu kux. Kaxīy.

⁴ Hōmā mōnāyhop hittap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu tikmū'ūn pu' xuktux, tu tappet tu' kax'āmi', hu:

“'Ūg'āpax. Tlk yīy ka'ok, tu hām panip xexka kopa' yīy ka'ok, hu: 'Āpu Topa yōg putat max mīy, tu' yōg putat yo'a',

⁵ yīktix tu mōm yūm, ha' xut, nūy kox kotit kopa mōm tox yūm, 'ūkohe xit, nūy ta' yo'a', hāpkummuk xit tap, nūy ta tupmā'.

⁶ Ha' hep xop xohix te nōm pēnāp-tup, Topa te nōm tik nū'kutnāp-tup, pu tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'uyānān tu'.” Kaxīy.

⁷ Ha hāpxexka yōg tikmū'ūn punethok nūn nūktu Yoām hah, puyīy Yoām putox pix, pāyā' mānōg, tu:

—'Āxop yā kāyāk-tok xop putuk! 'Ākummuk! Pīyā' xat, xa nū, nūy hāp kummuk mūy tu kux, xayīy xupmān, ka Topa xatu' gāy, hu 'ākummugā 'uyānān tu'?

⁸ 'Āpu yāyhāhup, tu 'ōg hāpxopmā kummuk kux, nūy hāpxopmā max, pu tikmū'ūn xohix' pēnā', nūy xate yāyhāhup yūmmūg, ha hāmpe'āpaxeh hok, hu: 'Amanām mūn yā 'ūgmū'ā hā mōnāyhop, yīy Topa tekñūg kummugāp-tup'ah. Kaxīy. Yā' koit. 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa mūn yā' ka'ok, nū mīkaxxap hā 'Amanām mōkputox xop mīy'ax!

⁹ Mīnta kup 'ūm te mīnta pip hok, puxix tikmū'ūn 'ūkup xax, tu kuxap kopa mō'pok, nūy mō'hap, ha kaxīy Topa te nōm tikmū'ūn pu hāpkummugāp-tup 'uyānān tu', yā hōnhā' kummugāp-tup, ha' xūy xuxix tapax 'ohnāg. 'Āpu hōnhā yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux. Kaxīy.

¹⁰ Ha tikmū'ūn te Yoām pu hām'āktux, hu: —Putep mīy'ax 'ūgmū'ūg? Kaxīy.

¹¹ Ha:

—Tikmū'ūn xax 2 pip, pūyā' koxip, nūy 'ūnōy pu' xax nīm, 'ūnōy hok hōm. Ha tikmū'ūn xit'ax pip, pūyā' koxip, nūy 'ūnōy pu' hok, 'ūnōy hok pu' xit'ax hōm. Kaxīy.

¹² Ha tik te Hōm yōg gohet pupi tayūmak pop, tu' nūn, pup-tox pix, ha Yoām pu hām'āktux, hu:

—Notot, putep mūn mīy'ax 'ūgmū'ūg? Kaxīy.

¹³ Ha:

—'Ōg kapitām te 'āxop xat, 'āpu' mīy, tu nōm tayūmak pop puxehnāg, pāyā' tayūmak te xexka nōy pop hok, ka tikmū'ūn yōg tayūmak hā xupxet. Kaxīy.

¹⁴ Ha xonat xop te kama' yīkopit, hu:

—Putep mūn mīy'ax 'ūgmū'ūg? Kaxīy. Ha Yoām te:

—'Ānōy xop yōg tayumak mōy hok 'āgāy tu', tu kupex hā' yōg tayūmak xut hok. 'Ōg yāy yōg tayūmak pa', ha puxi'. Kaxīy.

¹⁵ Ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn te' hip, īhā Yoām pe'paxex, hu: "Ok nō'ōm Kunni? 'Ok Topa te nōm yāykutnāhā xe'e?" Kaxīy.

¹⁶ Ha Yoām te tikmū'ūn pu hām'āktux 'ūxeheh, hu:

—'Āte 'āp-tox pix, pa' nōy nūn putup, tu' ka'ok, hak mūn pu'uk, tuk kopaxux hāk yūm putup, nūy tu pataxax koah, pāyāktōgnāg, huk yāyhāhup. Nō'ōm te Topa Koxuk yīxōnnāp-tup, puyī 'ākuxa ka'ogā', nūy 'ākuxa kummuk tumpā', tu' yīpkox 'ohnāg xop nōap-tup kuxap hā.

¹⁷ Tu pēnēn pa', nūy xap mō'po'ok, nūy xuxnāg xetox xap xeh miptut kopah, tu' xux puk putup, tu kuxap hā' puk putuk, ha nōm kuxap xok 'ohnāg, yī' xūy xuxix tapax 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁸ Tu hām'āktux punethok, nūy tikmū'ūn ka'ogā', tu hām'āpāk max 'āktux.

¹⁹ Pa Yoām te' xexka 'Enot mānōg, yī' gāy. Hōmā 'Enot te' taknōy xetut 'Ēnonit mūg, ha Yoām te' yūmmūg, tu:

—'Āmhok. Xate hāpxomā kummuk! Topa tep-tup nōg, xix hāpxomā kummuk xohix xate' mīy Topa tep-tup nōg. Kaxīy.

Ha 'Enot gāy, tu' xat pu' mūy, tu kanet kopa' xix.

²⁰ Ha 'Enot te hāpxomā kummuk tu mōktu xohix nōg nōy nā' mōgāhā', tu Yoām xix kanet kopah.

Yoām te Yeyox putox pix

²¹ Yoām te tikmū'ūn xohip-tox pix, tu Yeyox putox pix kamah, ha Yeyox te Topa pu hām'āktux, īhā peckox xōn,

²² ha Topa Koxuk yīxohoh Yeyox hah, putuxnāg putuk tu' yīxohoh, ha Topa yīy, tu peckox kopa' yīy, tu:

—'Āmūn 'Ūgkutok, yā mō'āyāy xe'ēgnāg, yā xatek-kuxa hittupmāhā'. Kaxīy.

Yeyox yōg mōnāyxp xohix

²³ Ha Yeyox yōg hāmyāxatamuk te 30, ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn hāmp'e'paxex, hu: Nō'ōm Yoye kutox, kaxīy. Ha Yoye te 'Enix kutox,

²⁴ ha Mātat kutox, ha Nēmi' kutox, ha Mākix kutox, ha Yānāy kutox, ha Yoye kutox,

²⁵ ha Mātatit kutox, ha 'Āmōy kutox, ha Nāōm kutox, ha 'Exnix kutox, ha Nāgax kutox,

²⁶ ha Māt kutox, ha Mātatit kutox, ha Xēmēy kutox, ha Yoye kutox, ha Yot kutox,

²⁷ ha Yoānāg kutox, ha Hex kutox, ha Yonomameo kutox, ha Xanatit kutox, ha Nenix kutox,

²⁸ ha Mēkix kutox, ha 'Anix kutox, ha Koxāg kutox, ha 'Enmānāo kutox, ha 'Eh kutox,

²⁹ ha Yoyoe' kutox, ha 'Eniex kutox, ha Yō kutok, ha Mātat kutox, ha Nēmi' kutox,

³⁰ ha Ximeām kutox, ha Yona kutox, ha Yoye kutox, ha Yonāg kutox, ha 'Enitkīy kutox,

³¹ ha Mēnea' kutox, ha Mēnā' kutox, ha Mātat kutox, ha Nātāg kutox, ha Namix kutox,

³² ha Yexe' kutox, ha 'Omet kutox, ha Moax kutox, ha Xat kutox, ha Nāxōg kutox,

³³ ha 'Āmīnanap kutox, ha 'Atmīy kutox, ha 'Ahnīy kutox, ha 'Exnōg kutox, ha Pet kutox, ha Yonah kutox,

³⁴ ha Yako' kutox, ha 'Iyak kutox, ha 'Amām kutox, ha Tet kutox, ha Nākoh kutox,

³⁵ ha Xenok kutox, ha Haga'ok kutox, ha Panek kutox, ha 'Ep kutox, ha Xat kutox,

³⁶ ha Kaxnāg kutox, 'Āhpaxat kutox, ha Xēy kutox, ha Nōe' kutox, ha Namēk kutox,

³⁷ ha Mētoyānēg kutox, ha 'Ēnōk kutox, ha Yanet kutox, ha Māneneo kutox, ha Kaxnāg kutox,

³⁸ ha 'Enōy kutox, ha Xet kutox, ha 'Anāo kutox, ha Topak-tok.

4

Yeyox te hām panip xexka tu' xip

¹ Ha Topa Koxuk te Yeyox kuxa ka'ogāhā', ha' xip kōnāg xexka Yōhnām tu', ha Topa Koxuk te' mōgāhā', ha ta' mōy tu mōktu hām panip xexka tu' xupep,

² ha Hāmgāyāgnāg te Yeyox xapit puyī hāpxomā kummuk, 'āmnīy te 40 hā' xapit, ha Yeyox xit 'ohnāg, ha putup tep-tex,

³ yīy Hāmgāyāgnāg te:

—'Ok 'āmūn yā' Topak-tok xe'e'? Pax xa Topa hā' āktok, 'āpu' xat, pu nūhū mūkaxxap yāyhā pām, xayī' mā, nūy 'āhi'. Kaxīy.

⁴ Pa Yeyox te:

—'Ap xat putup'ah 'āte'. Yā Topa tappet te: "A tikmū'ūn kuxa te pām puxet hā' hī'ah, yā pām puxet hā' kuxa hi 'ohnāg." Kaxīy.

⁵ Ha Hāmgāyāgnāg te Yeyox mōgāhā yīktix yīmū', tu hām xexka xohix tu' mūg,

⁶ tu:

—Hām xexka xohix 'āte xa' hōm'ax xix tayūmak xohix xa' hōm'ax, xa' xat tikmū'ūn xohix, 'ūgmūn te hām xexka yōg xop xohix xat hah, yā hām xexka xohix yōgnū, hu 'āte xa' hōm'ax.

⁷ 'Ākopaxux hā' nū' 'āxup 'ūgmūn pu', xik mūn xexka 'āktux, hata hām xexka xohix 'ognū! Kaxīy.

⁸ Pa Yeyox te:

—'A nūk xup putup'ah. Topa tappet te: "Topa tu nū' 'āxup, tu nōm tu hāpxomā'. 'Ūnōy tu nū' 'āxup hok, nūy nōm pu 'āyīpkox pip hok." Kaxīy.

⁹ Ha Hāmgāyāgnāg te kōmēn Yenoyanēn ha' mōgāhā', tu Topa pet xexka tu' mōgāhā',

tu' mōg tu mōktu Topa pet xexka yīmū' pip, tu:

—Pax xa yā Topa-tok xe'e', 'āpu, mō'āyōn, nūy hahām tutnāy.

¹⁰ Yā Topa yōg tappet te: "Topa te pexkox yōg xop nū' pok'ax 'āha, puyīy 'āpēna max, ka mīkaxxap hā 'āpata xūy." Kaxīy.

¹¹ Topa tappet te xe hām'āktux, hu: "Pexkox yōg nū' pok xop te 'ātat'ax yāy yīm hā, xayīy 'āpata xūy hok mīkaxxap tu." Kaxīy.

¹² Ha Yeyox te:

—Topa yōg tappet te: "Ōgnū Topa hā hāpkute'ex hā gāyā hok." Kaxīy.

¹³ Ha Hāmgāyāgnāg te' xapit kux, hu' mōg, tu Yeyox nīm nōmhā.

Yeyox mōg hapxexka Ganinet tu', tu hāpxomā kōnāmāhā'

¹⁴ Ha Yeyox mōg, tu ta putpu' mōg, Ganinet tu', tu mōktu xupep, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', ha tikmū'ūn te Yeyox 'āktux hapxexka xohix tu',

¹⁵ ha Yoneo yōg Topa pet kopa hāmyūmmūgāhā', ha tikmū'ūn xohix te nōm 'āktux max.

Yeyox xip kōmēn Nāyane tu'

¹⁶ Ha Yeyox mōg, tu ta tu' mōg, tu mōktu kōmēn Nāyane tu' xupep, tu yāy yōg hām' tu' xupep, tu nit xap xohix 'ihā' mōg, tu Topa pet ha' mōg, tu hōnhā' mōg, tu mōktu xupep, tu mō'nāhā', tuknīhā' xip, nūy Topa tappet mō'kupix,

¹⁷ ha tik te mōnāyxop hittap 'Iyait yōg tappet paha', tu Yeyox pu' hōm, pu mō'kupix. Hōmā 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu' kax'āmi, ha hōnhā' Yeyox te tappet paha', tu hām'āktux xak tappet kopah, tu' xipihi', tu mō'kupix, hu:

¹⁸ "Topa Koxuk tek mūn ka'ogāhā', tuk yāykutnāhā', 'ū hām'āpak max 'āktux, 'ū' hok xop pu hām'āktux, hak mūn tu' xat, 'ū' kanet kopa' pip xop pu hām'āktux, hu: "Topa te kanet xōn xa 'āmōg." Kaxīy. Hak mūn nūgkutnāhā' 'ūpa hok xop pu', 'ū hām'āktux, pu hāmpēnā max. Kaxīy.

Ha nūgkutnāhā' 'ū kuxa hittup 'ohnāg xop pu hām'āktux, hu: 'Ūnūm, 'ūkummuk xop nīm. Kaxīy.

¹⁹ Yā hōnhā' Topa te tikmū'ūn mō'yā xe'ēgnāg, tu hāpxomā max tikmū'ūn pu', tu 'kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat ūyānān tu'."

Ta tu' kux. Kaxīy.

²⁰ Ha Yeyox mō'kupix kux, tu tappet mō'xex, tu Topa pet yōg tik pu' hōm, tu' yūm, ha tikmū'ūn xohix te' pēnā ka'ok,

²¹ ha Yeyox te:

—'Āxop te Topa te hām'āktux 'āpak, 'āte xa mō'kupix nōmhā, yā hōmā Topa te' xuktux,

tuk mūn 'āktux, tu Topa tappet hā 'ūgmūn 'āktux, yā hōnhāk nūn. Kaxīy.

²² Ha tikmū'ūn xohix te' xupak, tu' yēy, tu Yeyox 'āktux max, hām'āktux max hah, tu:

—'Ok hamūn yā Yoye kutoq pit? Yamūn. Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—Pe 'āxop tekmūn pu hām'āktux'ax, tu tikmū'ūn yāy yōg hām'āktux hā' xuktux'ax, hu: Notot, 'ōg yāy yōg hehmēn xo'op. Kaxīy. Tu xe': Xate hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg kōmēn Kapānān kopah. 'Āpu, 'ōg kōmēn kopa' mīy kamah. Kaxīy.

²⁴ Tu xe hām'āktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tikmū'ūn xohix te Topa yōg tik xop putup pax, nōm te Topa pupi hām'āktux, pāyā yāy xape 'ūm putup nōg, xix nōm xop te kōmēn kopa tihi tep-tup nōg, 'ihā nōm tik te Topa pupi hām'āktux.

²⁵ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Hōmā 'ūn hok māmā punethok hāpxexka 'Iyaet kopah, 'ihā mōnāyxop hittap 'Enit te Topa pupi hām'āktux, yā 'Iyaet yōg tihik, ha tēhex 'ohnāg, yā hāmyāxatamuk tikoyuk hā hāmhōgnāg.

²⁶ pa Topa te nū 'Enit kutnā 'ohnāg 'Iyaet yōg hāpxexka tu', tu 'Iyaet yōg 'ūn hok māmā ha nū'kutnā 'ohnāg. 'Āmhok. Topa te' puknōg 'ūn hok yūm hah mō'kutnāhā', tu kōmēn Xanep yōg 'ūn ha mō'kutnāhā', ha Xanep te hāpxexka puknōg Xinōm tu' yūm,

²⁷ ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn yāy xax kunut punethok, 'ihā mōnāyxop 'Enyeo te Topa pupi hām'āktux, tu 'Iyaet yōg tihik kamah, pa Topa te nōm hittupmā 'ohnāg. 'Āmhok. Pa hāpxexka Xit yōg tik puknōg 'āxet'ax Naamā, tu yāy xax kunut nām, ha Topa te' hitupmāhā'. Hamūn. Kaxīy.

²⁸ Ha tikmū'ūn te' xupak, hu' gāy,

²⁹ tuknīhā' pip, tu Yeyox mūg, tu' yīkūy, tu kōmēn kūnāpā hā' yīkūy, tu yīktix pepi' mōgāhā', ha kōmēn te yīktix yīmū' yūm, ha tikmū'ūn te hām tu Yeyox putyōn putup.

³⁰ Pāyā Yeyox te tikmū'ūn xop kotit hā' mōg, tu' mōg, tu' xupaha',

Yāmīy kummuk te tik kummugāhā'

³¹ Tu ta' mōg tu mōktu kōmēn Kapānān tu' xupep, ha Kapānān te hāpxexka Ganinet kopa' yūm, ha Yeyox te tikmū'ūn yūmūgāhā', nit xap 'ihā' yūmūgāhā',

³² ha tikmū'ūn kuxānōg, Yeyox te hāmyūmmūgā hah. Tikmū'ūn xexka xop te hām'āktux ka'ok, ha kaxīy Yeyox te hām'āktux ka'ok kamah, 'ūxat'ax tu'.

³³ Ha tik xip, tu Topa pet kopa' xip, yīy tik yīy ka'ok, tu:

³⁴ —Nāyane yōg Yeyox, 'ok xatek mūp-tex putup? 'Āte 'āyūmūg. 'Āmūn yā Topa yōg nū'kutnā'ax xe'e!' Kaxīy.

³⁵ Ha Yeyox te' mānōg, tu:

—'Āyī hok, nūy tik nīm, nūy 'āpep! Kaxīy.

Ha yāmīy kummuk te mō tik yōn hām tu', tu' xupep, tu tik xūygā' ohnāg,

³⁶ ha tikmū'ūn xohix kuxānōg, tu' yēy, tu' nōy pu hām'āktux, hu:

—Hām'āktux 'ūm nūhū? Yeyox te yāmīy xat, tu' xupepmāhā', yāy yōg hām'āktux'ax hā' xupepmāhā', tik te tikmū'ūn xat'ax putuk. Kaxīy.

³⁷ Ha tikmū'ūn te Yeyox 'āktux punethok, tu kōmēn Kapānām yīka' xuktux,

Yeyox te tikmū'ūn punethok hittupmāhā'

³⁸ Ha Topa pet tu' xip, tu ta' mōg tu mōktu Ximām pet tu' xupep, ha' xetut mūg tut pakut, tu' xax pukpex nām, ha Yeyox tu' xak pu tu hittupmāhā',

³⁹ yū' mōg, tu mūmpe yīka' xip, tu' xat pu tu xax 'āxi', ha xuxi', ha 'ūn yok, tuknīhā' xip, tu hāpxop xit'ax puk.

⁴⁰ Ha māyōn mō'nāhā 'ihā tikmū'ūn te pakut xop popnūn Yeyox hah, ha' xape xop te tikmū'ūn pakut popnūn, ha Yeyox te pakut xop yīmū' yīm nōm, tu' xohix hittupmāhā',

⁴¹ tu yāmīy kummuk xop xupepmānām, ha' yīy ka'ok, tu:

—'Āmūn yā Topak-tok xe'e! Kaxīy.

Ha Yeyox te' xat, hu:

—'Āyī hok! Kaxīy.

Tu' tux hok pu hām'āktux hok, yāmīy kummuk te Yeyox yūmmūg hah, tu Yeyox yā Kun-nix yūmmūg, yā Topa te' yāykutnāhā xe'e, ha' yūmmūg, yīy Yeyox te' tux hok pu yīy hok.

Yeyox te hām'āpak max'ax 'āktux

⁴² Hāptup 'ihā Yeyox te kōmēn kopa' xip, tu ta' mōg tu mōktu hām panip tu' xupep, ha tikmū'ūn te' xak, tu' xipihi', tu:

—'Āmōg hok 'ūxeheh! Kaxīy.

⁴³ Pāyā Yeyox te:

—Topa te nūgkutnāhā pu hām'āpak max'āktux, puyī Topa yōg hām'āktux pu' yīpkox pi', yā Topa te tikmū'ūn xat xe'ēgnāg, ha kōmēn nōy yōg tikmū'ūn pu 'āte' xuktux putup, huk mōg. Kaxīy.

⁴⁴ Tu ta' mōg, tu 'Iyaet yōg hāpxexka Ganimet ha hāpkumep, tu Yoneo yōg Topa pet ha' mōg, tu hām'āpak max 'āktux Topa pet kopah.

5

Yeyox te yāy yōg tik xop yīmōgatux

¹ 'Āmīny 'ūm 'ihā Yeyox te kōnāg xexka Gēnēyane yōg hāpkux tu' xip, tu hām'āktux, ha tikmū'ūn punethok pip, tu' xupak xūy, hu Yeyox yīkāgnāg hā' pip, nūy xupak max,

² ha Yeyox te' pēnāhā', tu kōnāg tu mīpkox hā' mōg pēnāhā', tu nōm mīpkox 2 pēnāhā', ha tikmū'ūn te' mīpkox hā' mōxakux, nūy kōnāg yīmū' mōg, nūy māpxamut, tu' nūm nōmhā, nūy māpxamut'ax pix,

³ ha Yeyox mōg, tu mīpkox kopa' yūm, tu Ximām yōg mīpkox kopa' yūm, tu Ximām tu' xak, pu mīpkox te kōnāg xet hā' mōg kutōgnāg. Ha' mōg, ha Yeyox te tikmū'ūn yūmmūgāhā'.

⁴ Tu hāmyūmmūgā kux, tu Ximām pu':

—Mōg, kōnāg xexka tu' mōg, xayīy mām pop, pu' āxape xop māpxamut. Kaxīy.

⁵ Ha:

—Yāyā', 'āmīny tox hāk mūg mām xut 'ohnāg, pāyā xate' xat, yīk mū'āte māpxamut'ax putyōn kōnāg kopah. Kaxīy.

⁶ Tu' mīy, tu mām xohix punethok pop, māpxamut hu' pop, ha mām putux ha' koxyō,

⁷ yīy' xape xop xānāhā', pu mō' nīy nām, ha mō' nīy nām, tu mām pop, tu mīpkox nōy te kōnāg yīmū' mōg kopa' xex, ha mīpkox putux nām, yīy mō' nāhā' 'ūptux hah.

⁸ Ha Ximām te' pēnāhā', 'ihā' kopaxux hā' nāhā', nūy Yeyox keppah 'ūxup, tu:

—Yāyā, 'āmōg, tuk nīm, 'ūgkumuk hah! Kaxīy.

⁹ Tu kuxānōg, xi' xape xop kuxānōg māpxamut xexka hah,

¹⁰ ha Yemeneo kutox Tiak xi' taknōy Yoām, tu kuxānōg kamah, tu Ximām mūtik mām pop, ha Yeyox te Pet pu hām'āktux, hu:

—Ākuxānōg hok. Hōmā xate mām pop. Hōmā xīx hāptup 'ihā xate tikmū'ūn nūnnāp-pax 'ūgmūn hah. Kaxīy.

¹¹ Ha mīpkox yīkūy, tu hāpkux ha' yīkūy, tu' nīm, tu ta' Yeyox mūtik mōg.

Yeyox te tik xax tapmāhā'

¹² Ha 'āmīny 'ūm 'ihā Yeyox te kōmēn 'ūm tu' xip, ha tik xip, yā yāy xax kunut, tu Yeyox pēnāhā', tu' kopaxux ha' nāhā', tu:

—Notot, 'ok xatek putup 'ūghittupmā'? Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox te yāy yīm yok, tu' xupit, tu:

—Āte' āp-tup, 'āhittup. Kaxīy.

Hāpxip 'ohnāg 'ihā tik hittup, ha' xax tup.

¹⁴ Ha Yeyox te' xat, hu:

—Tik 'ūm pu 'īy hok, pa mōg 'āmānex hah, pu 'āxax pēnāl', ha xokxop 'ūm Topa pu mō'hap. Hōmā Mōyyex te' xat, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg'ax, tu Topa te 'āhittupmā yūmmūg'ax. Kaxīy.

¹⁵ Pāyā tikmū'ūn xohix te' xupak, tu' nūn, pu Yeyox yōg hām'āktux 'āpax, pu Yeyox hittupmā',

¹⁶ Pāyā Yeyox mōg, tu hām panip xexka ha' mōg, nūy Topa pu hām'āktux.

Yeyox te tik te hāpkumep hok hittupmāhā'

¹⁷ 'Āmīny nōy 'ihā Yoneo yōg Paniye xop, xīx hāmyūmmūg xop te hāpxexka Ganimet yōg kōmēn xohix tu' pip, xīx hāpxexka Yoneo yōg kōmēn xohix tu' pip, xīx kōmēn Yenoy-anēn tu' pip, tu' nūn tu nūktu mōxaha mīptut tu', tu' mām, nūy Yeyox 'āpax, ha tikmū'ūn

yūmmūgāhā', ha Topa te Yeyox ka'ogāhā pu pakut xop hittupmāh.

¹⁸ ha tik xop nōy nūn, tu tik pakut tat, tu tutpe hā tat, yā tik te hāpkumep hok, ha' nūn tu nūktu mōxaha mīptut tu', tu mōxakux putup, nūy tik pi Yeyox keppa', pāyā mīptut nū'xip,

¹⁹ tu' xak, pāyā' mōxa 'ohnāg, hu mīptut tu pepi' mōg, tu hāpxax mōy, tu tik pakut te hām tu' nāhā', tu mīptut kopa' nāhā', ha Yeyox keppa' pip,

²⁰ ha' pēnāhā', ha' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, yīy tik pakut pu hām'āktux, hu:

—'Āmūn, 'āte xa hām'āktux, Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu' kux. Kaxīy.

²¹ Ha hāmyūmmūg xop xix Paniye xop tep-tup nōg, tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu' yāy pu yīkpit, hu:

—Tik 'ūm 'ōhōm? Topap-xehnāg te hāpkummuk mīy'ax xaxogā' āktux, pāyā Yeyox te yāy' āktux, hu Topa 'āktux kummugāhā'. Tik 'ūm 'ōhōm? Kaxīy.

²² Ha Yeyox te' yūmmūg, tu hāmp'e paxex yūmmūg, hu:

—Putep mūn tu' āpe'āpaxex 'ākuxa kopah?

²³ Pi'ya xatep-tup, pe' 'āte mīy'ax kum-muk xaxogā' āktux, pe' 'āte' kup yok, nūy hāpkumep 'āktux. Pi'ya xatep-tup?

²⁴ 'Āte xa hām'āktux, xa hāmyūmmūg. 'Ūgmūn yā tikmū'ūn kutok pit. 'Ūgka'ok, ha Topa te' yāy'āxet'ax hōm'ā', 'ūyly hāpkummuk mīy'ax xaxogā' āktux. 'Iy hok, nūy tak 'āpax. Kaxīy.

Tu tik te hāpkumep hok pu:

—'Āyok, nūy'āgnihāxip, tutpe tu pepi' xup, nūy'āpet ha mōg. Kaxīy. Tu' xat'ax hā hittupmāhā'.

²⁵ Ha hāpxip 'ohnāg 'Ihā' yok, tuknīhā' xip, tu tutpe pepi' xup, tu yāy pet ha' mōg, tu Topa max' āktux.

²⁶ Ha tikmū'ūn kuxānōg, tu Topa max' āktux, hu:

—Hōnhā yūmū'āte hāpxompā max xe'ēgnāg pēnāhā'! Kaxīy.

Yeyox xix Nemix

²⁷ Ha ta' mōg, Yeyox mōg, tu tik nōy pēnāhā', ha tik te gohet pupi tikmū'ūn yōg tayūmak pop, tu' xuxet'ax Nemix, tu gohet yōg pet kopa' yūm, ha Yeyox te nōm pu:

—'Ūkpe mōg. Kaxīy.

²⁸ Ha' yok, tuknīhā' xip, tu hāpxop xohix nīm, nūy Yeyox mūtik mōg.

²⁹ Tu 'āmuk xexka mīy yāy pet tu', Yeyox tu' mīy, ha tik punethok pip, tu gohet pupi tayūmak pop, tu mīmpe xit'ax yīmap mām,

³⁰ ha Paniye xop tep-tup nōg, xix hāmyūmmūg xop tep-tup nōg kamah, tu tik xop yīkpit, nōm xop te Yeyox mūtik hāpkumep xop, hu:

—Tep tu 'āxit nōm tayūmak pop xop mūtik, xix tik kummuk xop mūtik xit? Kaxīy.

³¹ Ha Yeyox te' xupak, hu:

—Tikmū'ūn hittup xop 'a' hehmēn putup'ah, 'ap notot xānā'ah, pāyā pakut xop mūn te hehmēn putup, hu notot xānāhā'.

³² Ha kaxīy 'ūgnūn nūy tikmū'ūn kum-muk xop xānā', pu nū', nūy yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy'ax nīm, pāyā tikmū'ūn 'ūm te yāy pe'paxex, hu: "Ūgmax." Kaxīy. A'āte xop xānā'ah pu nū'. Kaxīy.

Yeyox te' xit hok 'āktux

³³ Ha tikmū'ūn te:

—Tik xop te Yoām mūtik hāpkumep, Yoām nōm tep-tox pix, ha 'āmnīy punethok hā' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux, ha Paniye xop yōg mūtik hāpkumep xop xit hok kamah, pāyā 'ōg tik xop xit hok'ah, xi' xo'op. Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', tu:

—Tik te yāytaha', ha' xape xop hittup, tu 'āmuk xexka mīy, ha' xape xop xit punethok, 'Ihā' xip, 'Ihā' til te yāytā' xip,

³⁵ pāyā hāpxip 'Ihā' tik nōy te nōm mōgāhā', ha' mōg, 'Ihā' xape xop kuxa tekñōg, tu' xit 'ohnāg. 'Ūgmōg, puxix yōg tik xop xit hok kamah. Kaxīy.

³⁶ Tu xe hāmyūmmūgāhā', tu hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax 'āktux, tu hām'āpak'ax tup 'āktux, hu:

—Tikmū'ūn xax kunox. 'Ok 'ūn te ta tu mō'yāg nōm, tu 'ūn 'ūm tu' yāg tup paha', pu tu xax kunox tu mō'xeh? 'Ap pa'ah. Top-ixxax tup ka'ok, ha' xax kunox pu'uk, tu yāy pot'ax. Kaxīy Yoām yōg tik xop te mōnāy xop yōg hāpxopmā'ax hittap tat, ha yōg tik xop te yōgnū hāpxopmā'ax tat, yā hāpxopmā'ax tup tat.

³⁷ Ha tikmū'ūn te' hep xupyāg mīy, tu xokxax tup hā' xuk, pāyā 'ū 'ūm te xupyāg tup xuk, tu xokxax kutut hā' xuk? Yāmhok. Xokxax tup ka'ok, ha' xax kutut pu'uk, tu' yāy pot'ax, ha xupyāg nū'nā'ax, tu mōktu nōg,

³⁸ yīy tik te' hep xupyāg tup mīy, mūy xokxax tup hā' xuk.

³⁹ Ha tik te xupyāg kutut putup, tu ta' hep tup putup nōg, tu: "Nōm kutut nōm 'ūmax. 'A' tup max'ah." Kaxīy Yoām yōg tik xop te hāpxopmā'ax hittap tat putup, tu nōm tup putup nōg. Ta' tu' kux. Kaxīy.

6

Yeyox te nit xap 'āktux

¹ Nit xap te Yoneo yōg tikmū'ūn hā hāptup xe'e', ha nit xap 'ūm 'Ihā Yeyox hāpkumep, tu hāpxop yāy koxuk mep, ha xuxnāg xetox ta', xi' xap te' kopa' xip, ha tik xop te Yeyox mūtik hāpkumep, tu' xap mōy, tu' xap yōg xax

nak mōy, tu' yīm hā kuyōnnāhā', tu' xap xut, tu' māhā'.

² Ha Paniye xop pip, tu' yīkopol, hu:

—Tep tu xate xuxnāg ta xetox xap mōy nit xap 'lhā'? Mōnāyxop hittap Mōyyex te' xat hok pu yūmūg xut hok nit xap 'lhā'. Nō'om yā Topa yōg hāptup xe'e'. Kaxīy.

³ Ha Yeyox te:

—'Ok 'āxop mō'kupix Topa yōg tappet? Hōmā putup te mōnāyxop hittap Namix putex, xix tik xop te Namix mūtik hāpkumep kix kamah,

⁴ tu Topa pet xexka hā mō'nāhā', tu pām pop, ha pām te Topa keppa' mām, ha Topa te' tux hok pu tikmū'ūn nōm mā hok, 'āmānex xop yāp-xet te' māhā', pāyā mōnāyxop hittap Namix te' māhā', tu nōm xop te mūtik hāpkumep pu' popmāhā', ha' māhā'. 'Ukux. Kaxīy.

⁵ Tu xe':

—'Ugmūn yā Tikmū'ūn Kutok, hu nit xap xohix hāk xuxyā'. Kaxīy.

Tik yīm xe'e nīā'

⁶ Ha nit xap nōy 'lhā Yeyox te Topa pet ha' mōg, tu' mōg, tu mōktu xupec Topa pet tu', tu mō'nāhā', tu hāmyūmmūgāhā', ha tik 'ūm xip, ha' yīm xe'e nīā', tu' pu'ūngāg,

⁷ ha tik xop te hāmyūmmūg te' pēnāhā', xix Paniye xop te' pēnāhā', nūy Yeyox pēnā', nūy tik hittupmā pēnā', 'ok pe nit xap 'lhā' hittupmā', pu Yeyox kupeh,

⁸ pāyā Yeyox te nōm pe'paxex yūmmūg, hu tik te yīm nīā' pu hām'āktux, hu:

—'Āyok, nūy 'ā'kīhāxip, pu tikmū'ūn 'āxakot. Kaxīy.

Ha' yok, tuk-nīhā'xip,

⁹ ha Yeyox te:

—'Āte 'āyīkopol, putep xat Mōnāyxop Mōyyex? Mōyyex te putep tux hok pu mīy hok nit xap hā'? 'Ok xat pu hāpxopmā max, 'ok pe hāpxop mā kummuk? 'Ok xat pu tik kōnāg kopa tu' xut pu tu xok hok, pe tik nūm pu tu xok? Kaxīy.

¹⁰ Tu' pēnā' ka'ok, tu tikmū'ūn yīmmap xop pēnā' ka'ok, tu tik yīm nīā pu hām'āktux, hu:

—'Im yoah. Kaxīy.

Ha' yok, ha' hittupmāhā'.

¹¹ Ha tikmū'ūn xexka xop gāy, tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu Yeyox kum-mugāp-tup 'āktux.

Yeyox te yāy yōg tik xop te 12 yīmōgatux

¹² Ha 'āmnīy 'ūm 'lhā Yeyox te yīktix tox tu' mōkāññ hā' mōg, nūy Topa pu hām'āktux, ha' 'āmnīy tox hā' Topa pu hām'āktux.

¹³ Ha hāptup, tu tik te mūtik hāpkumep xop xāñāhā', tu tik te 12 yīmōgatux nūy mō'pok, tu' xuxet'ax mīy yāy yōg mō'pok xop. Kaxīy.

¹⁴ Ha' xohix te: Xīmām, 'ūxuxet'ax nōy Pet xix' taknōy 'Ānen', xix Tiak, xix Yoām, xix Pinip, xix Matōmēo,

¹⁵ xix Māteo xix Tōmē, xix 'Appeo kutok Tiak, xix Xīmām nōy, nōm te yāy yōg Yoneo xop xexkanāp-tup,

¹⁶ xix Tiak kutok Yot, xix Yot nōy, 'ūxuxet'ax nōy 'Ixkanot, nōm te' gāy xop mōgāhā Yeyox hah.

Yeyox te hāmyūmmūgāhā' xix hittupmāhā'

¹⁷ Ha Yeyox te yīktix yīxohoh, xix' yōg tīk xop yīxohoh, tu hām yok tu' mōg, ha tikmū'ūn punethok te Yeyox mūtik hāpkumep, tu' pip, yā hāpxexka Yonex yōg tikmū'ūn, xix kōmēn Yenoyanēn yōg, xix kōmēn Tiro yōg, xix Xinōm yōg, nōm kōmēn 2 te kōnāg kox xexka hūmnāg tu' mām,

¹⁸ ha' nūn, tu Yeyox te hām'āktux 'āpak, pūyī' pakut xop hittupmā', ha tikmū'ūn te yāmīy kummuk kopa' pip xop nūn, ha' hittupmāhā'.

¹⁹ Ha tikmū'ūn xohix te Yeyox 'āpit putup, Yeyox mūn ka'ok hah, yīy tikmū'ūn kuxa hittup.

Tikmū'ūn kuxa hittup xi' teknoğ

²⁰ Yeyox te yāy mūtik hāpkumep xop pēnāhā', tu:

—'Ākuxa hittup 'āhok xop nōmhā. Yā Topa te 'āxop xat, ha Topa yōg tikmū'ūn xe'e'.

²¹ —'Ākuxa hittup 'āp-tup xūy xop nōmhā. Topa te 'āxet hi ka'ok putup.

—'Ākuxa hittup 'āpota xop nōmhā. Topa te 'āxop kuxa hittupmāp-tup.

²² —'Ākuxa hittup 'lhā tikmū'ūn te 'āp-tup nōg, tu 'āxop mānōg, 'ūkpe 'āmōg hah, hak mūn yā Tikmū'ūn Kutok, tu 'ākeppak mōg.

²³ —'Ākuxa hittup 'lhā 'āp-tup nōg. Yā pūn, pūn 'ākuxa hittup tu', yā Topa te xa' hōm putup pexkox yōg hāpxop xohix. Hamūn. Hōmā mōnāyxop kummuk tep-tup nōg Topa pupi hām'āktux xop kamah.

²⁴ —Pa 'ākuxāññōg 'āptexop xexka tu'. Hōnhā xate hāpxop xohix pip, yā' puxi'.

²⁵ —'Ākuxāññōg 'āxop hi ka'ok nōmhā, putup te 'ākix putup hah.

—'Ākuxāññōg 'āxop yīxix nōmhā, 'āpotap-tup tu'.

²⁶ —'Ākuxāññōg 'lhā tikmū'ūn xohix te xa' 'āktux max. Hōmā mōnāyxop kummuk te' koit'ax xop 'āktux max kamah.

Xatu' gāy xop putup pax

²⁷ —'Üg 'āpax. 'Āte xa hapxe'e 'āktux. Āpu, tikmū'ūn gāy xop putup pax, tu hāpxopmā max 'āp-tup nōg xop pu',

²⁸ nōm xop te xa hāpkummugāhā', yīy 'āxop te nōm pu hāmmaxnā', tu Topa tu' xak pu nōm hā hāmmaxnā', nōm xop te 'āxūygā pu hāmmaxnāhā'. Nōm xop te xa': "Pūyā Topa xa hāpkummugā'" Kaxīy. Pāyā 'āxop te nōm pu: "Pūyā Topa xa hāmmaxnā!" Kaxīy.

²⁹ Tik 'ūm te 'āpayīn kix, 'apu tux hok pu 'āpayīnnag nāg nōy kix kamah, ha tik 'ūm te

'ōg kāmīn xut, 'āpu' tux hok pu 'ōg kayak xut nūy paxmōg kamah.

³⁰ Tik 'ūm te 'āxak pu hāpxop 'ūm hok hōm, 'āpu, tu' hōm, ha tik te 'ōg hāpxop xut, 'āpu' tux hok pu' xut, yīy putpu' xāk hok 'ōg hāpxop.

³¹ Xate-tup, pu 'ānōy xa hāmmaxnā', yīy 'ānōy pu hāmmaxnā hāmāxap.

³² —Āxop te 'āxape xop putup pax, tu' puknōg xop putup nōg. Teptu 'āmpe'āpaxex, hu: Topa tek mūn pu hāmmaxnāp-tup, 'ūgmūn max hah? Kaxīy. Āmhok, yā' koit. Tíkmū'ūn kummuk te yāy xape xop putup pax kamah, pa Topa te nōm hā hāmmaxnā 'ohnāg.

³³ Tíkmū'ūn te xa hāpxopmā max, ha xate nōm pu hāpxopmāhā 'uyānān tu'. Teptu 'āmpe'āpaxex, hu: Topa te 'ā hāmmaxnāp-tup, 'ūgmūn max hah. Kaxīy. Āmhok. Tíkmū'ūn kummuk te' xapep-tup pax kamah, tu hāpxopmā max 'uyānān tu', pa Topa te nōm xop pu hāmmaxnā 'ohnāg.

³⁴ Xate hāpxop 'ūm hōm, tu ta' putpu' paha', tu 'āmpe'āpaxex, hu: Tik te pagop-tup. Kaxīy. Teptu 'āmpe'āpaxex, hu: "Topa te 'ā hāmmaxnāp-tup, yāk mūn te hāpxopmā max." Kaxīy. Āmhok. Tik te hāpkummuk mīy, tu hāpxop 'ūm hōm kamah, tu' nōy xop pu' hōm, nūy ta put pu pa'.

³⁵ A 'āmūn'ah. 'Ōg hāpxop xak hok, nūy put pu pa'. 'Āpu' puknōg xop putup pax, tu hāmmaxnā', tu hāpxop hōm, pāyā' xak hok 'uyānān tu', ha Topa te xa hāmmaxnāp-tup, yīy 'āxop yā Topa xe'ēgnāg hā' 'āktok xop, yā Topa mūn max, tu hāmmaxnāhā tik max xop pu', xix tik kummuk xop pu'.

³⁶ Topa yā 'Ātak, tu tíkmū'ūn kuxa ka', 'āpu tíkmū'ūn nōy kuxa ka kamah, 'Ātak Topa putuk 'ūkuxa ka', yā Topa max xe'ēgnāg.

Topa te hāpxopmā'ax xohix kopit putup

³⁷ —Ānōy yōg hāpxopmā'ax kopit hok, nūy hām'āktux kummuk, puyīy Topa 'ōg hāpxopmā'ax kopit hok. 'Ānōy yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', ha Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu tu' kux.

³⁸ 'Ānōy pu' hōm, ha Topa te xa' hōm putup, ha xate hāpxop punethok pop putup, yā Topa te hāpxop punethok xa popmāhā, yīy 'āyīm 2 nū'xip putup. 'Ōg panat hā 'ānōy pu hāpxop xap hāmenex, puxix nōm panat hā xa hāmenex hāpxop xap kama 'uyānān tu'. 'Ānōy puk-tōgnāg hōm, puxix xa' hōm 'ūk-tōgnāg kamah. 'Ānōy pu punethok hōm, puxix xa' hōm punethok 'uyānān tu'. Kaxīy.

³⁹ Tu xe hām 'āktux, hu:

—Tik pa hok te' nōy pa hok mūg, puyīy mōgā', puxix tik 2 hāpkox ha' mōnāy.

⁴⁰ Tik te hāmyūmmūgā'ax, tu hāmyūmmūg xexkah, ha tik te tappet mīy yā hāmyūmmūg

kutōgnāg, pāyā tappet mīy kux, tute hāmyūmmūg xexkap-tup, nūy hāmyūmmūgā kamah.

⁴¹ Xate 'ānōy yōg hāpxopmā'ax kummuk pēnāhā'. Teptu xate' pēnā hok yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk?

⁴² Hu hām'āktux hok 'ānōy pu', hu: "Nāy, 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup." Kaxīy, lhā 'āpa te hāmyūmmūg 'ohnāg. Xate' yūnmūg hok? Yāy yōg hāpxopmā kummuk kux hāmāxap, xayīy kūnāy tu 'ānōy yōg hāpxopmā kummuk kuxyā'.

Mīm kup max xix mīm kup kummuk 'āktux

⁴³ —Mīm kup max te mīnta max taha', 'ap mīnta kummugā'ah, ha' kup kummuk te mīnta max ta 'ohnāg.

⁴⁴ Tíkmū'ūn te mīnta pēnāha', nūy tu' kup kopit. Mīnta tu max, puxix' kup tu max, ha mīnta tu kummuk, puxix' kup tu kummuk. A tíkmū'ūn te tepta xut'ah mīmyām kup tu', tu xupxak xak 'ohnāg mīmyām kup tu'.

⁴⁵ Tik max te hāpxopmā max, 'ūkuxa max tu' mīy, ha tik kummuk kuxa kummuk, tu hāpxopmā kummuk. 'Uyīy'ax te yāy kuxa kopa hāpxop yūmmūgāhā'.

Tíkmū'ūn pet max xix' kummuk 'āktux

⁴⁶ —Āxop te: "Āmūn yāk xuxyā", kaxīy, pāyā 'āyīpkox 'ohnāg. 'Āte 'āxat, pāyā xate' mīy 'ohnāg.

⁴⁷⁻⁴⁸ 'Āte xa hāmyūmmūgā'ax, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', nūy ta tíkmū'ūn yīpkox pip 'āktux. Tíkmū'ūn te yōg hām'āktux 'āpak, pūyā' yīpkox pi', puyīy tu ta hāmyūmmūg, tu tik pet max putuk. Ha hāpkot, tu mīlkaxxap tu' xupep, pu tu kox tox tu nōm mō'tat, tu nō māyku' mō'xix mīlīm, ha'ka'ok, ha tex mō'yūm tu' xupep, tu nū'xip, tu mīptut kopa' xup, tu' xet xexkah, pāyā mīptut kopa mō'yūm hām hā, tu' nak, tu' ka'ok, ha kaxīy tik nūn, 'ūgha' nūn, nūy yōgnū hām'āktux 'āpak, tuk xupak, tu' yīpkox pip, tu' ka'ok kamah, mīptut max mō'yūm hām hā putuk.

⁴⁹ Pāyā tik nōy pet, tu 'ap hāpkot'ah, tu mō'tat mīlīm hām pepi', tu mō'xix hām tu', ha' pu'uk, ha tex gāy te mīptut xit, ha' topaha', tu hāpxop patōnnāhā', tu' koxyōy mīptut. Ha kaxīy tik te yōgnū hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox 'ohnāg, tu pu'uk kamah, mīptut kummuk putuk. Ta tu' kux. Kaxīy.

7

Yeyox te kāmānat hittup māhā'

1 Ha Yeyox te hām'āktux kux, tu tíkmū'ūn pu hām'āktux kux, tu ta' mōg tu mōktu xupep kōmēn Kapānān tu',

² ha tik puxet yā Hōm yōg gohet hā kāmānat, ha' hām max, yīy' xat'ax tep-tup pax, ha' pakut, tu' xok putūmnāg,

³ ha tikmū'ün te Yeyox 'äktux, yīy gohet yōg tik te Yoneo xexka xop tu' xak, pu nū', pu Yeyox tu' xax, pu mōg, nūy tik pakut hittupmā'.

⁴ Ha Yeyox ha' nūn, tu' mōxaha', tu tu' xak, hu:

—Gohet yōg tihik max, 'āpu, nōm mō'nīynām.

⁵ Tute yūmū yōg tikmū'ün putup pax, tu Topa pet mīy yūmū yōg tikmū'ün pu'. Kaxīy.

⁶ Ha ta' mōg, 'ūxexka xop mūtik mōg, tu gohet yōg kāmānat ha' mōg, ha' pet hūmnāg tu' yūm, ha gohet yōg tik te' xape nū'pok, tu Yeyox ha nū'pok, nūy yāy pupi hām'äktux, nūy Yeyox pu' hām'äktux, hu:

—'Ānūn hok, 'āxexka tu', hak-tōgnāg, hu 'āte yāyhāhup 'ākeppah.

⁷ 'Āte hām'äktux yūmmūg'ah. 'Āka'ok, nūy hāmpakut'ax mānōg, pu mōg. 'Āpu, hāmpakut'ax xat, puyīy kāmānat hittup, nūy xat'ax hā' hittup.

⁸ Yūmmūg, gohet yōg xexka xop tek xat kamah, ha 'āte yōgnū xonat xop xat, ha' yīpkox pip. 'Āte xonat pu: "Mōg, mōg," kaxīy, ha' mōg, ha xonat nōy pu: "Mā", 'ānūl" kaxīy, ha' nūn, ha 'āte kāmānat pu' xat, hu: "Uñmīy," kaxīy, ha' mīy. Puxi'. Kaxīy.

⁹ Ha Yeyox hup, tu tik pakut ha' mōg'ah, tu gohet yōg tik te hām'äktux 'āpak, tu' hittup, tu tikmū'ün te' pe' mōg xop pu hām'äktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'äktux: Tik kuxa yūm ka'ok yōgnū hām'äktux'ax kopah. Yā' puknōg, pāyā Iyaet yōg tikmū'ün kuxa mām pu'uk, yūmū yōg tikmū'ün kuxa mām pu'uk. Kaxīy.

¹⁰ Ha gohet yōg tik xape xop putpu' mōg, kāmānat pet ha' mōg, tu' mōg tu mōktu mōxaha', ha kāmānat xip, tu' hittup nōmāh, 'ūxat'ax hā' Yeyox te nōm hittupmāhā'.

Yeyox te' putpu hīnnāhā 'ün kutok pit

¹¹ Hāpxip kutōgnāg 'īhā Yeyox mōg, tu ta' mōg tu mōktu kōmēn Nāiy tu', ha' xop te Yeyox mūtik hāpkumep xop pip, xix tikmū'ün punethok pip,

¹² tu kōmēn yīka' pip, 'īhā tikmū'ün nūn, tu kōmēn yīka' nūn, nūy tik nō hāpkot. 'Ūn hok yūm, tuk-tok pit puxehnāg, ha' xok, ha tikmū'ün punethok te 'ün mūtik nūn, nūy tuk-tok nō hāpkot,

¹³ ha Yeyox te' pēnāhā', tu 'ün kuxa ka', hu:

—'Āpotu hok, 'ūxak hok. Kaxīy.

¹⁴ Tu' mōg, tu tik xok yōg mīpkox 'āpit, ha tikmū'ün hup, tu' mōg 'ohnāg, yīy Yeyox te:

—'Ūgnix! 'Ate 'āxat, hu: 'Āyok. Kaxīy.

¹⁵ Ha put pu hi', tu' yoah, tu' yūm, tu hām'äktux, ha Yeyox te' mūk tut pu' hōm, ha' hittup.

¹⁶ Ha' xohix kuxānōg, tu Topa 'äktux max, hu:

—Topa te nū tik yāykutnāhā', puyīy yāy pupi hām'äktux, tu' nūn, nūy tikmū'ün pu hām'äktux, ha' xexkah! Topa nūn, nūy yāy yōg tikmū'ün mō'nīynām. Kaxīy.

¹⁷ Ha kaxīy tikmū'ün te Yeyox 'äktux, tu hāpxexka xohix kopa hām'äktux, xix hāpxexka hāmhūmnāg tu hām'äktux.

Yoām te mō tik pok

¹⁸ Tik xop te Yoām mūtik hāpkumep, tu nōm tep-tox pīz mūtik hāpkumep, ha tik xop te Yoām pu hām'äktux, tu Yeyox te tik xok putpu' hīnnā'äktux, ha Yoām te' yōg tik 2 mōg yīmōgatux,

¹⁹ tu Yeyox ha mō'pok, nūy yīkopit, hu: "Ok 'āmūn tihik, Topa te nōm yāykutnāhā'? Ok pe Topa te' nōy nū'kutnā'ax?" Kaxīy.

²⁰ Ha tik xop te Yeyox ha' mōg, tu hām'äktux, tu Yoām te hām'äktux 'äktux, hu:

—'Ok 'āmūn yā' tihik, Topa te nōm yāykutnāhā'? Ok pe Topa te' nōy nū'kutnāp-tup? 'Ūkux. Kaxīy.

²¹ 'īhā Yeyox te tikmū'ün punethok hit-tupmāhā nōmāhā, tu yāmīy kummuk kopa' pip xop hittupmāhā', xi' pa hok xop hit-tupmāhā',

²² tu hām'äktux hā' nōy yānān Yoām yōg tik xop mūtik, hu:

—Putpu mōg, nūy Yoām pu hām'äktux, tu hāpxomā'ax xohix pēnā'ax 'äktux, hu: 'Ūpa hok xop te hāmpēnāhā, xix hāpkumep hok xop te hāpkumep, xix yāy xax kunut xop yā' xax tup, xi' yīpkox hok xop te hām'āpak, ha' xok tihik, tu putpu hi', ha' hok xop te hām'āpak max'ax 'āpak.

²³ Ha tikmū'ün kuxa yūm ka'ok 'ūgmūn kopah, tu' kuxa hittup, tuk yīkopit 'ohnāg. 'Ūkux. Kaxīy.

²⁴ Ha Yoām yōg tik xop mōg, ha Yeyox te Yoām 'äktux tikmū'ün pu', hu:

—'Āmōg hām panip tu', nūy Yoām pēnā'. Putep xate pēnāhā'? 'Ok mōg nūy mīxux tox pēnā'? 'Ok 'āmuuh te nōm mīxux nuhuknām? 'Ap pēnā'ah.

²⁵ Xatep-tep pēnāhā? 'Ok mōg nūy tik pēnā', tik te topixxax maxnāg mō'tat? 'Āmhok. Yoām te xoktut xax mō'tat, 'ap xax max'ah. Yūmmūg. Tikmū'ün nōy te topixxax max xe'e mō'tat, tu mīptut max xe'e kopa tihī', tu 'āmuk xexka mīy pax, tu' xexka xop mūtik tihī', pāyā panip xexka tu' ti'ah xexka xop, ha Yoām hok xip, tu panip xexka tu' pet.

²⁶ Pāyā xatep-tep pēnāhā'? 'Ok tik te Topa pupi hām'äktux pēnāhā'? Hamūn. 'Āte xa hāpxe'e 'äktux. Yoām mūn te Topa pupi hām'äktux xe'e'.

²⁷ Xate' yūmmūg. Hōmā tik hittap te Yoām 'äktux, tu Topa yōg tappet tu kax'āmī', hu: "Topa te hām'äktux, ha tik te' nōm pupi hām'äktux. Topa te nōm tik 'ākeppa mō'kutnāp-tup, nūy 'ōg putat maxnā'." Kaxīy.

²⁸ —'Āte xa hāpxe'e 'āktux. Tik xop hittap xexkak-tōgnāg, ha Yoām xexka xe'e, pāyā tik kutōgnāg, tu' yīpkox xip, Topa te nōm xat hah, nō'ōm xexka xe'ēgnāg. Kaxīy.

²⁹ Ha tik xop te gohet pupi tayūmak pop, tu Yeyox yōg hām'āktux 'āpak. Hōmā Topa te nōm xat, ha' yīpkox pip, ha Yoām tep-tox pix.

³⁰ Pāyā Paniye xop xix yūmmūgā xop yīpkox 'ohnāg, yīy Yoām tep-tox pix 'ohnāg kamah.

³¹ Ha Yeyox te xe hām'āktux, nūy hāmyūmmūgā, hu:

—Hōnhā tikmū'ūn tep-tep putuk?

³² Tu kakxop putuk, nōm te hāmnuhnōg tu' māmā, ha hāmkute'ex, tu' nōy pu' yīy ka'ok, hu: "Ügmū'āte kāyāhā", yāyta'ax kāyā putuk, pāyā 'āxop te hāmyā 'ohnāg, hakmū'āte kāyāhā, nō hāpkot kāyā'ax putuk, pāyā 'āxop tekmu' mūtik pota 'ohnāg." Kaxīy.

³³ Yoām tep-tox pix, tu' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux, tu' hep xupyāg xo'op hok, ha' 'āxop te: "Yāmīy kummuk te nōm kopa' xip." Kaxīy. Pāyā' koit.

³⁴ Ügnūn, 'ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn, tuk xit xi' xo'op, ha 'āxop tek muñ kummuk 'āktux, hu: "Pēnā", 'ūxit xexka nām, tu xo'op xexka nām kamah, tu tix kummuk hā' xape, xix tik xop te gohet pupi tayūmak pop xop hā' xape." Kaxīy.

³⁵ Tukmūn 'āktux kummuk, pāyā Topa te hāmyūmmūg, ha tikmū'ūn yāg te nōm hāmyūmmūg putup, tu nōm max 'āktux, tu' hāpxe'e 'āktux. Ta tu' kux. 'Ūkux. Kaxīy.

Yeyox te Paniye tik pet ha' mōg

³⁶ 'Āmāny 'Ūm 'Ihā Paniye xop yōg tik te Yeyox xānāhā, pu yāy pet tu' xit, ha' mōg, tu mō'nāhā', tu' yūm, tu' xit,

³⁷ ha kōmēn yōg xotit xip, ha tikmū'ūn te nōm pu hām'āktux, hu: "Ok yūmmūg xate"? Yeyox te tik pet kopa' xit. Kaxīy. Yīy nax tōynāg paha', yā naxnāg max, takat xexkah, ha hāpxop hax max kopa' xuk, tu kamah takat,

³⁸ ha Yeyox yīkāgnāg hā' xip, tu potaha', ha' pa hep te Yeyox pata tu' nāhā', tu' pa hep hā' pata pix, ha Yeyox pata nakgāhā', tu yāy xetox hā' 'ūktux tu' nakgāhā', tu Yeyox pata hax, tu hāpxop hax max pux, tu Yeyox pata tu' pux.

³⁹ Ha Paniye yōg tik te' pēnāhā', tu hāmpe'paxex, hu: "Ok yūmmūg hok Yeyox te"? Paxpu tu Topa pupi hām'āktux xe'e, puxix 'ūn xotit yūmmūg, hu' tux hox pu tu' xupit hok." Kaxīy.

⁴⁰ Ha Yeyox te Paniye yōg tik pu hām'āktux, tu:

—Ximām, 'āte xa hām'āktux putup. Kaxīy.

Ha:

—'Āyīy. Kaxīy.

⁴¹ Ha hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', hu:

—Hōmā tik 2 ta nemēn tik nōy pu', tu' nōy pu ta nemen tayūmak hā, ha tik 'ūm ta nemēn tayūmak te 500, ha' nōy ta nemēn tayūmak te 50.

⁴² Pāyā' nōm tik te tayūmak 'ūm xip'ah, 'ap pagok yūmmūg'ah, ha tik max te' homip tu' kax 'ohnāg, ha' kux. 'Āte xa yīkopit, hu: Tik 'ūm kuxa hittup xe'e', nūy tik max tup-tup pax xexkah, pe tik ta nemēn tayūmak te 50, pe tik ta nemēn tayūmak te 500? Putep pe'āpaxex? Kaxīy.

⁴³ Ha Ximām te:

—Nōm tik ta nemēn kutōgnāg 'ūkuxa hit-tup kutōgnāg, ha tik ta nemēn xexka kama' kuxa hittup xexkah, hu tik max tup-tup pax xexkah. Kaxīy.

Ha:

—Hamūn.

⁴⁴ Nū 'ūn pēnā'. 'Āpet tu mōknāhā', ha kōnāg 'ūm xate tat'ah, puk pata pix, ha 'ūn tek pata pix, yāy pa hep hā' pix, tu xetox hā' nakgāhā',

⁴⁵ hak mūg 'ohnāg yāy kep ha, nūy 'aneo, pāyā 'ūn tek pata hax punethok.

⁴⁶ Xate 'ā' hōm'ah mīlūx hep tox, puk xe 'ānnut, pāyā 'ūn te hāpxop hax max hep pux 'ūkpata tu',

⁴⁷ yīy 'āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa te 'ūn kuxa kummuk xit nūy kuxa max tat 'uyānān tu', yīy ha Topap-tup pax xexkah. Topa te tikmū'ūn yōg kummuk mīy'ax xexka xaxogāhā', yīy ha Topap-tup pax xexka 'uyānān tu', ha Topa te tikmū'ūn yōg kummuk mīy'ax kutōgnāg xaxogāhā', yīy ha Topap-tup pax kutōgnāg. Kaxīy.

⁴⁸ Tu 'ūn pu hām'āktux, hu:

—Topa te 'ōg kummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux. Kaxīy.

⁴⁹ Ha tikmū'ūn te Yeyox mūtik mām te:

⁵⁰ —'U' 'ūm nūhū'? Topap-xehnāg te hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā' 'āktux. Yeyox te' xaxogāhā' 'āktux hok! Kaxīy.

⁵⁰ Ha Yeyox te 'ūn pu hām'āktux, hu:

—'Ākuxa yūm ka'ok 'ūgmūn kopah, yā' puxi'. Mōg. Pūyā 'ākuxa yūm. Kaxīy.

Ha' mōg.

8

Ūn xop te Yeyox mūtik hāpkumep

¹ Hāpxip kutōgnāg 'Ihā Yeyox hāpkumep, tu kōmēn xohix kotit hā' mōg, xi' xip tu xexka xohix kotit hā' mōg, tu hām'āpak max'ax 'āktux, tu Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat 'āktux, tu nōm xop yīpkox pip 'āktux, ha tik te 12 nū mūtik mōg,

² ha 'ūn xop mōg kamah. Hōmā Yeyox te nōm xop hittupmāhā', tu yāmīy kummuk mōy 'ūkopah, ha 'ūn xohix te: Mānix 'āxet'ax Mānanēn, ha Yeyox te yāmīy kummuk te 7 mōy 'ūkopah,

³ ha 'ün nöy Yoän, tu Koy xetut, ha' xat'ax 'Enot yōg kāmānat te mäxap, tu nöm yōg hāpxop pēnähä', ha 'ün nöy Xoyän, xix 'ün punethok te Yeyox mō'nīynäm, tu tik te 12 mō'nīynäm kamah, tu yāy yōg hāpxop tu' popmähä'.

Tik te hāpxop xap xok

⁴ Ha tigmū'ün punethok nün, yā kōmēn xohix yōg tigmū'ün, tu Yeyox ha' nün, tu yāy tu nü'nahä', ha Yeyox te' yūmmūgähä', tu hām'āktux hā' hāmyūmmūgähä', nüy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgä', puyiy tigmū'ün Topa yōg hām'āktux pu' yipkox pi', hu:

⁵ —Tik 'üm mög nüy hāpxop xap xok, tu' xap nähä hām kopah, nüy tu' xok, ha' yāg te putat yīka tu' xok, yīy tigmū'ün te pata hā' totnok, tu' koxyöy, ha putuxnāg te' mānäm,

⁶ ha' xap yāg te mīkax xap tu' nähä', tu' xokax, pāyā hāmnak, ha' tap, tu yāy xax-ogähä'.

⁷ Ha' xap yāg te mīmyām xop kopa' nähä', tu' xokax, tu' tuk, tu mōktu xohix xexkah, tu' xap max xohix punethok hōm. Yā' xap puxet te' xap te 100 popmähä'. Ta tu' kux. Kaxīy. Tu xe hām'āktux, hu:

—'Üg'āpax, xa' ãyipkox pi'. Kaxīy.

Yeyox te hāmyūmmūgähä'

⁹ Ha tigmū'ün te Yeyox mūtik hāpkumep, tu' yīkopit, hu:

—'Ok hām'āktux 'üm nühü?' Teptu xate hām'āktux'ax hā' hāmyūmmūgähä'? Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—Topa te xa hāmyūmmūgähä', tu yāy yōg tigmū'ün xat, hu' yūmmūgähä', puyiy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūg, pāyā 'a' tigmū'ün nöy pu hāmyūmmūgähä', yīy Topa te nöm pu hāmyūmmūgähä' hām'āktux'ax hā, pu tu pa pip, pāyā 'a' hāmpēnā'ah, xix hām'āpak, pāyā 'a' yūmmūgähä' hām'āktux'ax hā, pu tu pa pip, pāyā 'a' hāmpēnā'ah, xix hām'āpak, pāyā 'a' yūmmūg'ah.

¹¹ —Nöm hām'āktux te 'ayūmmūgähä' kaxīy: Mīxux xap te Topa yōg hām'āktux'āktux.

¹² Hāpxop xap te putat yīka tu' nähä', hā kaxīy tik 'üm te Topa yōg hām'āktux'āktux, ha tigmū'ün te' xupak, pāyā Hāmgāyāgnäg te hām'āktux putup nōg, tu' kuxa kopa' xut, yīy kuxa yüm 'ohnäg Topa yōg hām'āktux kopah, ha Topa te' kuxa kummuk xit' 'ohnäg.

¹³ Ha hāpxop xap te mīkax xap tu' nähä', hā kaxīy tigmū'ün te hām'āktux'āpak, tu' kuxa hittup, pāyā kuxa yüm kutōgnäg, tu mōktu' xüy, hu' xaxok, tu Topap-tat xak.

¹⁴ Ha' xap te mīmyām xop kopa' nähä', hā kaxīy tigmū'ün te nöm hām'āktux'ax 'āpak, pāyā yāy yōg hāpxop xak punethok, tu

hāpkute'ex punethok, tu' kuxa yüm 'ohnäg, hu' Topap-tat hā' mög pu'ügnäg.

¹⁵ Ha hāpxop xap te hām max tu' nähä', ha kaxīy tigmū'ün te hām'āktux'ax 'āpak, tu' yipkox pip hām'āktux xē'e pu', tu' kuxa yüm ka'ok hām'āktux'ax kopah, tu' xaxok 'ohnäg, tu Topa yōg putat hā' mög, yā' mög kumak mög. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

Kūyānäm 'āktux

¹⁶ Tu xe hām'āktux, nüy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgä', hu:

—Tigmū'ün te kuyānäm tat'ax yüm mīpe yīmū', pu tigmū'ün xohix pu tupmā', 'ap mīmpe kaka' yüm'ah, xix mana kopa' yüm 'ohnäg.

¹⁷ Ha kaxīy Topa te hāpxopmā'ax xap-top'ax yūmmūgä'-tup, tu tigmū'ün xohix yūmmūgä'-tup.

¹⁸ —Paxip, 'Üg'āpax max. Tigmū'ün te hāmyūmmūg, Topa te nöm pu hāmyūmmūgä'-tup, pu tu hāmyūmmūg xohix, pāyā tigmū'ün nöy te hāmyūmmūg 'ohnäg, Topa te nöm pu hāpxaxogä'-tup. Kaxīy.

Yeyox mūg tut nün xi' taknöy xop

¹⁹ Yeyox mūg tut nün, xi' taknöy xop nün tu nüktu Yeyox tu' mōxaha', pāyā 'ā' pēnä'ah, tigmū'ün punethok hah,

²⁰ ha tilk te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Atut nün xix 'ātaknöy xop nün, tu nüktu hāptopa' tihi', tu 'āniip, nüy 'ā mūtik hām'āktux. Kaxīy.

²¹ Pa Yeyox te:

—Yā tigmū'ün te Topa yōg hām'āktux 'āpak, tu' yipkox pip, yāk tut, xik taknöy, xik hex, tut mün hā' xape'. Kaxīy.

Yeyox te 'āmuuh xat, pu tu' xuxi'

²² 'Āmīy 'üm Thā Yeyox te kōnäg xexka ha' mög, tu ta mīpkox xup hā nöm mō'nähä', xix yāy mūtik hāpkumep xop te' mōxakux, nüy kōnäg yīmū' mög, ha Yeyox te:

—'Āpu, yūmū mög nūpehe, kōnäg xexka xatapak hāpkux nöy tu'. Kaxīy.

Tu' mög.

²³ Thā Yeyox pip mīpkox kopah, tu mō'yōn, ha 'āmuuh ka'ok mō'ko'uk kōnäg xexka tu', ha kōnäg te mīpkox mahap, tu' mōm tu mīpkox kopa mō'nähä', ha mīpkox putux, tu kōnäg kopa mō'nāp-tup, yīy tik xohix xok'ax, tu kuxānōg,

²⁴ tu Yeyox yīka ha' mög, tu' tuhuk, ha' yāy koxak, yīy:

Yāyā', Yāyā', yūmūg xakix putup! Kaxīy.

Ha yāy koxak, tu' 'āmuuh xat, xix kōnäg gāy xat, pu tu xuxi', ha' xuxi',

²⁵ ha Yeyox te tik xop pu hām'āktux, hu:

—Piya' kuxa mām 'ügpah? Kaxīy.

Ha Yeyox yīpkutuk, tu yāy pu hām'āktux, hu:

—'Ü 'üm nō'ōm? Tu 'āmuuh gāy xat, xix kōnāg gāy xat, ha' yīpkox pip, tu' kux. Kaxīy.

Yeyox te yāmīy kummuk xupepmāhā'

²⁶ Yeyox mōg, xix' yōg tik xop te nōm mūtik mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Yenax tu, ha Ganinet yōg kōnāg xexka kux tu' yūm,

²⁷ ha Yeyox te mīpkox kopa' xupep, tu' mōg hām nak ha, ha kōmēn yōg tīhik nūn tu nūktu Yeyox hah, tu' yāmīy xohix hā xax top, tu' pet xip 'ohnāg, pāyā' xukpot tu' xip, yāmīy kummuk xop te' kuxa kopa' pip hah.

²⁸⁻²⁹ Hāpxip punethok 'ihā yāmīy kummuk xop te' kummukgāhā', ha' gāy, yīi tīkmū'ūn te tik yīm hīy, xī' kup hīy, pip kup mūg xap hā' hīy, pāyā' tik te' koxyōy, ha yāmīy kummuk te panip xexka tu' mōgāhā', yīi Yeyox te yāmīy xat pu mōg, ha tik te Yeyox pēnāhā' tu' yīy ka'ok, tu kopaxux ha' nāhā', tu nū'xup, tu:

—Yeyox, 'āmūn yā Topa xe'ēgnāg kutok. Xatep-tep tup? 'Āte xa tu' xak 'ūgkummugā hok. Kaxīy.

³⁰ Ha Yeyox te' yīkpit, hu:

—'Ok 'āxuxet'ax te xīy? Kaxīy.

Yā yāmīy punethok te tik kopa tihi', hu' yānān tu hām'āktux, hu:

—'Ülkuxet'ax 'Üxohix Xop. Kaxīy.

³¹ Tu Yeyox tu' xak pu Hāmgāyāgnāg Pet ha mō'pok hok.

³² Ha xapup punethok te yīktix tu' pip, tu hāmhūmnāg, yīy yāmīy te tu' xak, pu' tux hok pu tu xapup xop kopa' mōg, ha' tux hok pu mōg,

³³ tu tik nīm, tu mōktu xapup xop hā mōxakus, ha xapup xop te yīktix tu' yīxō mō'ka'ok, tu kōnāg xexka tu' mōxaha', tu kōnāg kopa nām, tu xakix.

³⁴ Ha tik xop te xapup pēnāhā', tu xapup xakix pēnāhā', tu nū'paha', tu' mōg, tu kōmēn ha' mōg, nūy 'ūkopa hām'āktux, xix hāpxexka tu' hām'āktux,

³⁵ ha tīkmū'ūn nūn nūy tu pēnā', tu Yeyox ha' nūn, tu tik pēnāhā', yāmīy kummuk te' nīm, ha' nūn, ha topixxax mō'tat, tu' Yeyox yīkāgnāg hā' yūm,

³⁶ ha tik xop te xapup xop pēnā'ax mōg, tu tīkmū'ūn nōy pu hām'āktux, tute tik hittup 'āktux,

³⁷ ha Yenax yōg tīkmū'ūn te xapup tu Yeyox yīpkutuk, hu nōm xat pu mōg, pu hāpxexka nīm, ha Yeyox 'ūpapuk ha' mōg, tu kōnāg xexka ha' mōg, tu mīpkox tu mō'nāhā', nūy mōg,

³⁸ ha tik hittup, tu Yeyox tu' xak, hu:

—'Üktux hok 'ū mōg 'āxop mūtik. Kaxīy.

Pāyā' Yeyox te:

³⁹ —Yāy pet ha mōg, Topa te xa hāmmāxnāhā', yīi tīkmū'ūn pu hām'āktux, Kaxīy.

Ha ta' mōg, tu tīkmū'ūn xohix pu hāpxopmāhā'ax xe'ēgnāg 'āktux, Yeyox te nōm hāpxopmāhā'.

Yeyox te 'ūn hittupmāhā' xix kakxop hex

⁴⁰ Ha ta' mōg Yeyox, tu hāpkux nōy ha' mōg put pu', tu mīpkox hā' mōg, tu kōnāg xexka yīmū' mōg, tu mōktu xupep hāpkux tu', xix yāy mūtik hāpkumep xop mōxa kamah, ha tīkmū'ūn xohix te' hip, hu' hittup,

⁴¹ ha tik nūn, 'ūxuxet'ax Yax, 'ūxexkah, tu Yoneo yōg tīkmū'ūn xat, tu kōmēn yōg Topa pet kopa' xat'ax, tu' kopaxux ha' nāhā', tu Yeyox tu' xak, pu' pet ha mōg,

⁴² hak-tok hex puxehnāg, 'ūyōg hāmyāxatamuk xohix te 12, 'ūtuk tup, tu' pakut, tu' xok putūmnāg, yīi Yeyox mōg.

Ha tīkmū'ūn xohix te nū mūtik mōg, yā' xohix punethok, tu yāy tu nū'nāhā', tu' mūg ka'ok,

⁴³ 'ihā 'ūn nūn, tu' pakut, yā 'ūn yōg hāmpakut'ax, ha yāy hep 'āta xupep, ha hāmyāxatamuk xohix te 12 hā' pakut, 'ihā 'ūn te notot xop xohix tu' kax, pu tu hittupmā', ha 'ūn te tayūmak xohix hā pago, tu' hitop popmāhā notot xop pu', pāyā' hittup 'ohnāg,

⁴⁴ hu Yeyox pe' mōg, tu' yōg topixxax 'āpit, tu' hittup,

⁴⁵ ha Yeyox te:

—'Ü 'üm tek 'āpit? Kaxīy.

Ha tīkmū'ūn xohix te:

—'Intu. 'Ākmūn'ah. Kaxīy.

Ha Pet te:

—Yāyā', tīkmū'ūn xohix te 'āyīmap pip, tu 'āmūg ka'ok. Kaxīy.

⁴⁶ Pa Yeyox te:

—Tīkmū'ūn 'üm nōm tek 'āpit, 'a' yūmmūg. Topa tek ka'ogāhā' 'ū hittupmā', ha tīkmū'ūn 'üm nōm tek 'āpit xe'e', 'ūyīy hittupmā'. Kaxīy.

⁴⁷ Ap 'ün te yāy xaptop yūmmūg'ah, hu' nūn, tu kuxānōg, tu yāy nuhuk, tu' kopaxux ha' nāhā' Yeyox keppah, tu hām'āktux, tu Yeyox xax 'āpit 'āktux, ha tīkmū'ūn xohix te' xupak.

⁴⁸ Ha Yeyox te:

—Nixix, 'ākuxa yūm ka'ok 'ūgkopah, yīy Topa te 'āhittupmāhā', Mōg 'āpet hah, 'ihā 'ākuxa yūm. Kaxīy.

⁴⁹ Tu hām'āktux 'ihā tik nūn, yā Yax yōg kāmānat, tu nōm pu hām'āktux, hu:

—Yax, 'āk-tok hex yā' xok. 'Ütux hok pu Notot put pu mōg, mō'kutnā' pu yāy xip'ax tu xihip. Kaxīy.

⁵⁰ Ha Yeyox te' xupak, tu Yax pu hām'āktux, hu:

—'ākuxānōg hok, 'ākuxa yūm ka'ok, ha Topa te 'āk-tok hittupmāp-tup hok'ah. Kaxīy.

⁵¹ Tu' mōg tu mōktu Yax pet tu' xupep, ha tīkmū'ūn mōxaha kamah, ha Yeyox te' tux hok pu tīkmū'ūn mōxakux hok, tu Pet yīmōgatux, xix Tiak, xix Yoām, pu yāy mūtik mōg, ha' mōxakux Yeyox mūtik, xix kakxop hex mūg tak xi' mūg tut mōxakux.

52 Pa tikmū'ün nōy 'ap mōxakux'ah, tu hăptopa' pip, tu kakxop hex hā' potaha', ha Yeyox te:

—Āpotu hok. Kakxop hex 'ap xok xe'e'ah, yā mō'yōn. Kaxīy.

53 Ha tikmū'ün yīxix kummuk, tu Yeyox 'āktux kummuk, tu:

—Yā' xok xe'e'! Ügmū'āte' yūmmūg! Kaxīy.

54 Pa Yeyox mōg, tu kakxop yīm mūg, tu' yī ka'ok, tu:

—Nixix, 'āyok nūy 'āknīhā xihip! Kaxīy.

55 Ha' put pu hi', tu' yok, tuknīhā'xip, ha' xat, pu xit'ax hōm kakxop pu', puyīy mā'.

56 Ha' tak xi' tut kuxānōg, tu tu' kuxa hit-tup, pa Yeyox te:

—Tikmū'ün 'ūm pu' xuktux hok! Kaxīy.

9

Yeyox te tik te 12 mō'pok

1 Yeyox te yāy yōg tik xop te 12 xānāhā', tu yāy 'āxet'ax hōm pu yāmly kummuk xohix xit tikmū'ün kopah, nūy tu tikmū'ün pakut xop hittupmā',

2 Ha' xat, pu Topa yāy yōg tikmū'ün xat 'āktux, xi' xat, pu yīpkox pip 'āktux, xi' xat pu tikmū'ün pakut xop hittupmā',

3 tu:

—Āhok mōg, tu hăpxop 'ūm ta hok, xi' kup hā tu 'āmōg hok, xi' tut ta hok, xix topixxax nōy ta hok.

4 Ha tikmū'ün te: “Ükpet kopa 'āxip'ax,” kaxīy, 'āpu xihip ka'ok, tu' nīm hok, 'īhā kōmēn kopa 'āti'.

5 Pa tikmū'ün te: “Mōg, mōg,” kaxīy, 'āpu mōg mō'ka'ok, tu nōm tikmū'ün nīm, tu hăpkōnōn 'āpata ha' xit, nūy tikmū'ün kummuk 'āktux. Ta tu' kux. Kaxīy.

6 Tu mō'pok, ha' mōg, tu hăpkumep, tu' xip tu xexka xohix kotit kopa' mōg, tu hām'āpak max 'āktux, hu Topa te tikmū'ün xat 'ātux, ha yīpkox pip 'āktux, tu kōmēn yōg pakut xop hittupmāhā',

7 tu hăpxopmā ka'ok.

Īhā tikmū'ün nōy te Gанинет yōg gohenanok pu Yeyox 'āktux, tu' yōg hăpxopmā'ax 'āktux, ha gohenenaok 'āxet'ax 'Enot, tu:

—Pi'ya nō'ōm? Kaxīy.

Ha tikmū'ün yāg te Yōam putpu hi 'āktux, nōm tep-tox pix,

8 ha' yāg te:

—Mōñāyxop hittap 'Enit te put pu hi 'āktux. Yā' xohix te hāmpē'paxex, hu: “Ü 'ūm nōm Yeyox?” Kaxīy.

9 Yī' Enot te:

—Āte' xat pu mōy Yoām putox xak, pu tu xok, hap-tex, pa 'ū' 'ūm nō'ōm, tu hăpxopmā ka'ok? Kaxīy.

Tu' xak, nūy Yeyox pēnāhā'.

Yeyox te tikmū'ün xohix xexka xīnnāhā'

10 Ha Yeyox yāy yōg mō'pok xop nūn, tu putpu' nūn, tu nūktu hām'āktux Yeyox pu', tu hăpxopmā ka'ok 'āktux, ha Yeyox te tik xop te 12 mōgāhā', 'ap nōy mōgāhah, tu' mōg tu mōktu kōmēn kutōgnāg Metxax tu' mōxaha',

11 pa tikmū'ün te' yūmmūg, tu' pe' mōg, ha Yeyox kuxa hittup, tu:

—'Ok 'āxop nūn? Kaxīy.

Tu hāmyūmmūgāhā', hu:

—Topa te yāy yōg tikmū'ün xat. Kaxīy.

Tu' pakut xop hittupmāhā'.

12 Ha 'āmnīy, yīy mō'pok xop te 12 te:

—Putup te' kix tikmū'ün, 'āpu mō'pok pu mōg putpu', nūy xip tu xexka kopa hăpxop pop, nūy mīptū 'ūm kopa nū'xok, nūnte hām panip hah. Kaxīy.

13 Pa Yeyox te:

—'Āpu, 'ūxīnnā', puyīy tu hi ka'ok. Kaxīy. Ha:

—'Ūxit'ax 'ūm? 'Ap xip'ah. Ügmū'āte' pām xohix te 5 pip, xix mām tix mām, ha tikmū'ün xohix xexka punethok. Pi'yā' mōg putup, nūy pām xohix pop, nūy tikmū'ün pu popmā', nūy tu' xīnnā'? 'Ap kōmēn xexka yūm'ah. Kaxīy.

14 Ha tikmū'ün yōg tik xop xohix te 5.000, ha Yeyox te yāy yōg mō'pok xop xat, pu tikmū'ün hām tu mō'xip, ha' yāg puxet te 50 mō'xip, xi' nōy te 50 mō'xip, tu mōktu xohix.

15 Ha mō'pok xop yīpkox pip, ha tikmū'ün xohix te hām tu' mām,

16 Ha Yeyox te pām xohix te 5 pop, xix mām 2, tu pexkox ha' pēnāhā', tu Topa 'āktux max, hu:

—Topa 'āmax. Xatek mūg hăpxop max xohix popmāhā'. Puxi'. Kaxīy.

Tu yāy yōg mō'pok xop pu pām koxip, tu xe'koxip, tu nōg nōy nā' mōg tu mōktu xohix, nūy tikmū'ün xohix xīnnā',

17 ha' xohix te' māhā', tu' hi ka'ok, pāyā pām pip punethok, ha tikmū'ün xit tap 'īhā tik xop te pām pop, tu manax kopa' xex, ha manax te 12 nū'xip pām hah, xix mām hah.

Pet te' Yeyox yā Kunnix 'āktux

18 'Āmnīy nōy 'īhā Yeyox puxehnāg xip, tu Topa pu hām'āktux, ha yāy yōg mō'pok xop nūn, tu Yeyox yīkāgnāg hā' pip, ha Yeyox te:

—Tikmū'ün te putep 'āktux 'ā'? Kaxīy.

19 Ha tik xop te:

—'Ūyāg te 'āmūn yā Yoām 'āktux, nōm tep-tox pix, ha' yāg nōy te 'āmūn yā 'Enit 'āktux, hōmā nō'ōm 'Enit te Topa pupi hām'āktux, ha' yāg nōy te: “Yeyox yā tik hittap nōy, tu Topa pupi hām'āktux, yā putpu hi nōmhā.” Kaxīy.

20 Ha:

—Xix 'āxop? Putep 'āmpe'āpanōm? 'Ok pek mūn? Kaxīy.

Ha Pet te:

—'Āmūn yā Kunnix, Topa te xa yāyutnāhā'. Kaxīy.

*Yeyox te' xok'ax 'āktux, xi' putpu' hi'ax
'āktux*

²¹ Ha Yeyox te:

—Nāy, hām'āktux hok tikmū'ūn nōy pu'.
Kaxīy.

²² Tu xe hām'āktux, hu:

—'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, tuk xūy xexkap-tup, ha Yoneo xexka xop tek mūn putup nōg, xix 'āmñān xexka xop, xix hāmyūmmūg xop tek mūn putup nōg, tuk putex putup, ha 'āmnīy tikoyuk nōg, 'lhā put pu kip hip-tup. Kaxīy.

²³ Tu hāpxip kutōgnāg 'lhā xe hām'āktux, tu' xohix pu hām'āktux, hu:

—Tikmū'ūn tek mūn mūtik hāpkumep putup, puxix yāy pe'paxexk-tōgnāg, tu mōkту yāy putup'ax xaxok, nūy 'āmnīy xohix hā' yāy yōg mēpkupnix tat, nūy xūy, nūy 'ūgmūn putuk xūy, tuk mūn mūtik hāpkumep xe'ēgnāg.

²⁴ Ha tikmū'ūn te yāy xaxok hok, puxix tu' hi xe' e'ohnāg, pa tikmū'ūn xok 'ūgmūn hah, puxix tu hip-tup mōg kuma' mōg, tu' hi kux 'ohnāg.

²⁵ Teptu hāpxexka yōg hāpxop xohix pop, pāyā' xok? 'Ūp-texop xexkah, tu' xok, tu hāpxop xohix xaxok, 'ūxok tu', puxix yā' hok xe'ēgnāg.

²⁶ Tikmū'ūn tek mūn hā yāyhāhup, xix yōgnū hām'āktux hā yāyhāhup, 'ūnōy xop pu yāyhāhup, hu: "Akmūn Yeyox yōg'ah," kaxīy, kopxix 'āte nōm tikmū'ūn hā yāyhāhup 'ūyānān tu'. 'Ātak Topa pu 'āte nōm xop hā yāyhāhup, 'lhāk nūn, hu: "'ōhōm 'ā' yōg'ah," kaxīy, 'lhāk xexka xe'ēgnāg nūn, 'Ātak Topa putuk, xix pexkox yōg nū' pok xop putuk.

²⁷ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āxop 'āyāg xok putup hok, tu mōkту Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat xe'ēgnāg. Ta tu' kux. Kaxīy.

Yeyox xix Mōyyex xix 'Enit

²⁸ Ha 'āmnīy te 8 nōg, 'lhā Yeyox te Pet mōgāhā', xix Tiak, xix Yoām, ha yīktix tu mō'kānīn ha' mōg tu pūnāmep, nūy Topa pu hām'āktux.

²⁹ Yeyox te hām'āktux 'lhā' pa yānām putuk, ha topixxax tūmnāg, tu kuyānān putuk.

³⁰ Hāpxip 'ohnāg 'lhā tik 2 tihī', tu Yeyox pu hām'āktux hā' nōy yānān, tik puxet 'āxet'ax Mōyyex, ha' nōy 'āxet'ax 'Enit, yā Yoneo yōg tikmū'ūn hā mōnāy xop hittap, hōmā Topa te' mōgāhā' pexkox tu', nūy tihī' hāmyāxatamuk xohix hā,

³¹ ha Topa yōg yānām xe'ēgnāg te pexkox tu' xakot, ha tik 2 te Yeyox xok'ax 'āktux, tu' xok putup kōmēn Yenoyanēn kopa 'āktux, tu Topa tep-tup kaxīy 'āktux,

³² 'lhā Pet xi' nōy xop mō'yōn ka'ok, tu yāy koxak, tu Yeyox xexka xe'ēgnāg pēnāhā', tu tik 2 xexka xe'ēgnāg pēnāhā',

³³ ha tik hittap 2 mōg putup, 'lhā Pet te:

—Yāyā', yā' max nūntek mūg pip. 'Āpu, yūmū mīptut kumex tikoyuk mīy, yāpxet 'āpu', xix nōy Mōyyex pu', xix' nōy 'Enit pu'. Kaxīy.

Pāyā hāmyūmmūg 'ohnāg.

³⁴ Tu hām'āktux, 'lhā hāmgōy xexka nūn, tu tik 2 xaxogāhā', tu mō'nīy, ha tik xop kuxānōg, 'lhā hāmgōy kopa' xip, hāmpēnā 'ohnāg hah,

³⁵ ha Topa yīy, tute hāmgōy xexka kopa hām'āktux, hu:

—Nūhū 'Ūgkutok pit xe'ēgnāg. 'Āte nōm yāyutnāhā'. 'Ūxupax!. Kaxīy.

³⁶ Tu hām'āktux kux, ha Yeyox puxehnāg xip, ha yāy yōg mūtik hāpkumep xop yīy 'ohnāg, 'ap hām'āktux'ah, tu hāpxopmā 'ūm pēnā'ax 'āktux 'ohnāg 'ūnōy xop pu nōmhā.

Yeyox te kakxop pit hittupmāhā'

³⁷ Hāptup 'lhā yīktix tu 'ūyīxohoh, ha tikmū'ūn xohix punethok pip, tu Yeyox hip,

³⁸ ha tik xip, tu' yīy ka'ok tu:

—Notot, mā! 'Ūgkutok pit puxehnāg pakut.

³⁹ Yāmīy kummuk te' pakutnāhā', ha' yīy ka'ok, tu hām tu' nāhā', tu yāy pu xu'ux, ha yīkonnop te yīkox tu' xupep, 'ūyīy xax tu' xupep. Yā yāmīy te' xūygāhā', tu' nīm 'ohnāg.

⁴⁰ 'Āte 'ōg tik te 'āmutik hāpkumep xop tu' xak, tu nōm xop tu' xak, pu yāmīy xit pu mōg, pāyā' ap xit yūmmūg'ah. Kaxīy.

⁴¹ Ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn kuxa mām 'ohnāg, tu' kummuk 'āmnīy xohix hā', 'āte 'āxop nōā'tot. Hām 'ūm hā' kux'ax? Kaxīy.

Tu' tak pu hām'āktux, hu:

—'Āk-tok putnū'. Kaxīy.

⁴² Ha' putnūn, 'lhā yāmīy kummuk 'ūkopa nuhukgāhā', tu hām tu' putxok, ha Yeyox te yāmīy xat pu mōg, yī' mōg, ha kakxop hittup, ha Yeyox te' tak ha' mōgāhā'.

⁴³ Ha tikmū'ūn xohix kuxānōg, Topa mūn xe'ēgnēg ka'ok hah, tu' yēy,

Yeyox te' xok'ax 'āktux 'ūxehēh

Tikmū'ūn kuxa te' yēy, 'lhā Yeyox te yāy yōg mūtik hāpkumep xop pu hām'āktux, hu:

⁴⁴ —'Ūg'āpax, 'ūxaxok hok! 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, ha tik puxet te gāy xop mōgāp-tup 'ūghah, 'ūkoit'ax hāk mōgāp-tup, pu tuk putex. Kaxīy.

⁴⁵ Ha' xupak, pāyā nōm hām'āktux ka'ok, yīy tik xop kuxa yūm 'ohnāg, hu' yūmmūg'ah, ap yīkopit putup'ah.

'Ū 'ūm xexkah?

⁴⁶ Tik xop te yāy mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, nūy pi'yā tik yāy xexka yūmmūg, nūy pi'yāk-tōgnāg yūmmūg, hu: —'Ūgmūn yāk xexkah, kaxīy, ha' nōy te: —'Ap 'ūxexka'ah, yāk-tōgnāg, pāyā' nōy yā' xexkah. Kaxīy.

⁴⁷ Ha Yeyox te' yūmmūg, ha kakxop te' yīka' xip, yī' put,

⁴⁸ tu:

—Tikmū'ūn tek putup, ha 'āte kakxop putup, nōm yīpkox pip, puxix nōm tikmū'ūn yā kakxop putup kamah. Tikmū'ūn tek putup, puxix 'Ātak Topa putup kamah, nōm te nūgkutnāhā'. 'Ūk-tōgnāg xop yīpkox pip, nōm xop te yāyhāp-tup xexkah xop, 'āxop mūtik. Kaxīy.

Tikmū'ūn te 'āxop tukmīy hok, puxix 'āxop mūtik tu hāpxopmā'

⁴⁹ Ha Yoām te:

—Yāyā', 'ūgmū'āte tik pēnāhā', tu yāmīy kummuk xit, tu xa' xuktux, tu 'āxuxet'ax 'āktux hā' xut, hak mū'āte' tux hok pu mīy hok, hamūn tek mūtik hāpxopmā' ohnāg hah. Kaxīy.

⁵⁰ Ha Yeyox te hām'āktux Yoām pu', xix yāyōg mūtik hāpkumep xop pu hām'āktux, hu:

—'Ūtux hok pu mīy. Tik te 'āxop mūtik yāyōg tu yānān hok, puxix tu 'āmūtik hāpxopmā'. Kaxīy.

Xāmānit yōg tikmū'ūn te Yeyox putup nōg

⁵¹ Hāpxip kutōgnāg 'ihā' yēxka xop te Yeyox putex putup, yā' xok'ax hūmnāg, ha' yūmmūg, hu kōmēn Yenoyanēn ha' mōg putup,

⁵² tu tik xop mō'pok hāmāxap, ha' mōg, tu mōktu hāpxexka Xāmānit tu' mōxaha', nūy pip'ax xax, tu' mōg, nūy 'āmuk xax,

⁵³ pāyā hāpxexka yōg tikmū'ūn tep-tup nōg, tu kōmēn Yenoyanēn ha' mōg pēnāhā', hup-tup nōg.

⁵⁴ Ha Tiak xix Yoām gāy, tu:

—'Ok xatep-tup 'ūgmū'āte' xat, pu kuxap pexkox tu nū'yōn, nūy tikmū'ūn kummuk kix? Kaxīy.

⁵⁵ Pa Yeyox te' mānōg, tu' yokānām,

⁵⁶ tu' kep ha' mōg, tu xip tu xexka, nōy ha' mōg, ha yāy mūtik hāpkumep xop mōg kamah.

Tikmū'ūn te Yeyox pe' mōg putup

⁵⁷ Tu' mōg, 'ihā' tik te Yeyox pu hām'āktux hu:

—'Āte 'āmūtik hāpkumep putup, yā' hām'ūn tu 'āmōg'ax 'ūgmōg kamah. Kaxīy.

⁵⁸ Ha Yeyox te:

Kokexmax hex pet, xix putuxnāg xohix pet, pak mūn yā Tikmū'ūn Kutok, 'āk pet 'ūm pip'ah 'ū kopak pihi'. Kaxīy.

⁵⁹ Tu tik nōy xānāhā', hu:

—'Ūgmūtik hāpkumep, kaxīy.

Pa' nōy te:

—Nāy. Yāy pet hak mōg tap nūy 'ātak nō hāpkot, nūy 'āmūtik hāpkumep kūnāy tu'. Kaxīy.

⁶⁰ Ha:

—Pūyā xakix xop 'ūnōy xop nō hāpkot, pa nū', nūy 'ūgmūtik hāpkumep, nūy Topa yāyōg tikmū'ūn xat 'āktux. Kaxīy.

⁶¹ Ha tik nōy te:

—'Ūgmōg 'āpehe, pak tux hok 'ū xape xop pu 'āneo, nūy hāpkumep'ax 'āktux. Kaxīy.

⁶² Ha:

—Tik hām, tu ta' taxutnak nīm, nūy hām kumāgnāg mōg, puxix Topa nōm xe homip xat putup 'ohnāg. Kaxīy.

10

Yeyox te tik te 72 mō'pok

¹ Hāpxip kutōgnāg 'ihā' Yeyox te tikmū'ūn pēnāhā', tu tik nōy yīmōgātux, ha tik xohix te 72 yīmōgātux, tu tik 2 mō'pok, xix tik 2 nōy mō'pok, xix tik 2 nōy gā hu mō'pok, tu mōktu xohix, nūy 'ūkeppa' mōg kōmēn xohix hah, xix xip'ax xohix hah,

² 'ihā' xat, hu:

—Hāpxop xohix ta', xix yīmpa', pa kāmānat pip'ah pu hāpxop nūnnā'. 'Āpu, Topa tu' xax, pu tikmū'ūn nū'pok, pu hāpxop nūnnā'. 'Āpu, Topa tu' xax, pu tikmū'ūn nū'pok, pu hām'āpak max 'āktux.

³ Mōg. 'Āxop yā' gāy hok xop, kahnēn putuk, ha 'āte mō'āpok hāmgāy xop kopah, nōm gāy xop te kokex gāy putuk.

⁴ Tayūmak paxmōg hok, xix tuhut, xix pataxax tat hok. Putat kopa' hip hok, nūy hām'āktux hā' nōy yānān.

⁵ Mīptut 'ūm tu 'āmōxap-tup, hu ta hām'āktux hāmāxap, hu: "Pūyā' kuxa mām nū mīptut kopah," kaxīy, tuknāy tu' mōxāx.

⁶ Tikmū'ūn max te mīptut kopa tihi', puxi' kuxa mām, pa tikmū'ūn kummuk tihi', puxi' kuxa mām 'ohnāg, pa 'ākuxa mām pax putup.

⁷ Mīptut kopa' nox pihi', hu ta' mōg hok mīptut nōy tu', pāyā pi', nūy' xit, nūy xo'op. Mīptut yōg tikmū'ūn te 'āp-tup, pu pihi', hu ta pi'. Yā' max tikmū'ūn hām punethok, tu' xit max kamah.

⁸ Tikmū'ūn te 'āp-tup, tu xa' hōm xit'ax, 'āpu, 'ūpa', nūy mā', 'ihā' kōmēn tu' pip.

⁹ Kōmēn yōg pakut xop hittupmā', tu hām'āktux, hu: "Hōnhā Topa te 'āxop xat nūnte". 'Āpu 'āyīpkox pi', kaxīy.

¹⁰ —Pa kōmēn tu mōxaha, ha nōm tikmū'ūn te 'āp-tup nōg, 'āpu kōmēn kotit hā mōg, nūy hām'āktux, hu:

¹¹ "Ap max'ah kōmēn, tu Topa yōg hām'āktux putup nōg, yīy kōmēn yōg hāpkōnōn tek mūk pata tu' mōy, nūy Topa gāy 'āktux. Pāyā' xaxok hok. Hōnhā Topa te 'āxop xat nūnte, ha 'āxop tep-tup nōg, tu yīpkox 'ohnāg." Kaxīy.

Tu xe hām'āktux, hu:

¹² —'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Hāptup xe'e mō'nāp-tup, 'ihā' Topa te kōmēn kummuk yōg tikmū'ūn kopit putup, tu' kummukgāp-tup 'ūyānān tu', tu kōmēn kummuk yōg tikmū'ūn

kuxa kak-tōgnāg, ha kōmēn hittap Xonōm yōg tikmū'ūn kuxa ka xexka putup. Kaxīy.

Kōmēn xexka yōg tikmū'ūn kuxa mām 'ohnāg

¹³ Tu xe:

—Kōmēn Konāy yōg tikmū'ūn xūy putup, xix kōmēn Metxax yōg tikmū'ūn xūy kamah. Topa te hāpxompmā xe'ēgnāg kōmēn kopah, pāyā hāpkummuk hā yāyhāhup 'ohnāg, hu hāpkummuk mīy pax. Paxpu Topa hāpxompmā xe'ēgnāg kōmēn hittap Tinok yōg tikmū'ūn keppah, xix kōmēn hittap Xinōm yōg tikmū'ūn keppah, puxix yāyhāhup xexkah, nūy tu kummuk mīy kux, tu xagok hā mō'tat'ax, tu putok hā yāy mō'nīy, pu tikmū'ūn xohix yā yāyhāhup pēnā'.

¹⁴ Hāptup mō'nāp-tup 'ihā Topa te hāpxompmā'ax xohix kopit putup, tu kōmēn Metxax yōg tikmū'ūn kuxa kak-tōgnāg, xix kōmēn Konay yōg tikmū'ūn kuxa kak-tōgnāg, pāyā kōmēn Tinok yōg tikmū'ūn kuxa ka xexkah, xix kōmēn Xinōm yōg tikmū'ūn kuxa ka xexkah.

¹⁵ Ha kōmēn Kapānān yōg tikmū'ūn kummuk te pexkox ha' mōg putup, pāyā yāyhāhup 'ohnāg, nūy tu kummuk mīy kux, yīy Topa te mō'pok putup Hāmgāyāgnāg pet hah. Kaxīy.

¹⁶ Tu yāy yōg mūtik hāpkumep xop pu hām'āktux, hu:

—Tikmū'ūn te 'ōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip, puxik mūn pu yīpkox pip kamah, yāy putuk yīnmūn. Tikmū'ūn te 'āp-tup nōg, puxik mūn putup nōg kamah. Tikmū'ūn tek mūn putup nōg, puxix Topap-tup nōg kamah, nōm tek mūn nūgkutnāhā'. Ta tu' kux. Kaxīy.

Tik te 72 nūn putpu'

¹⁷ Āmñy 'ūm 'ihā tik xop put pu' nūn nām, tik xop te 72 nūn, tu' kuxa hittup xexkah, tu:

—Yāyā'! Xate 'āxuxet'ax 'ā' hōm, 'ūyā yāmīy kummuk xop xit, hak mūk'āte' xit, pu mōg xupaha! Kaxīy.

¹⁸ Ha Yeyox te:

—Hamūn. 'Āte Hāmgāyāgnāg pēnāhā'. Tex yānām te hām tu' xakot mō'ka'ok, hā kaxīy Hāmgāyāgnāg te pexkox tu' nāhā', tex yānām putuk.

¹⁹ 'Ūg'āpax, 'āte yāy 'āxet'ax xa' hōm, xa nō kāyā gāy tonnok, nūy tup-tex, xi' xok pata kuhmīy tonnok nūy tup-tex, nūy Hāmgāyāgnāg yōg hāpxompmā'ax kuxyā', pu 'āxūygā hok,

²⁰ pa 'ākuxa hittup hok, 'āxop ka'ok tu'. Āmhok. Topa te 'āxuxet'ax mō'kupix pexkox kopah, yā' xip'ax max xa' popmāhā' pexkox tu', pu 'āhittup. Kaxīy.

Yeyox kuxa hittup xexkah

²¹ Hāpxip 'ohnāg 'ihā Topa Koxuk te Yeyox kuxa hittupmāhā', ha Topa pu hām'āktux, hu:

—'Ātak, 'āmūn yā pexkox hā 'āxuxyā', xix hām xexka hā 'āxuxyā'. 'Āmax, xate tikmū'ūn 'ūk-tōgnāg xop pu hāmyūmmūgāhā', tu tikmū'ūn xexka xop pu' xaptop, puyīy tu yūmmūg hok. Hamūn. Kaxīy xatep-tup. Kaxīy.

²² Tu xe:

—Yōg 'Ātak te 'ā' popmāhā hāpxop xohix, 'ū puxehnāg 'ātak yūmmūg, xix tik xop 'āte hāmyūmmūgā xop te 'Ātak Topa yūmmūg. Kaxīy.

²³ Tu yāy yōg xop xānāhā', nūy tup-xehnāg pu hām'āktux, hu:

—'Ākuxa hittup, hāpxompmā pēnā nūy, ha tikmū'ūn kuxa hittup te nōm pēnāhā kamah.

²⁴ 'Āte xa hāpxe' 'āktux: Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'ihā tik te Topa pupi hām'āktux, nūy tikmū'ūn pu' xuktux, tu nōm hāpxompmā'ax xe'ēgnāg xak, nūy pēnā', ha' xat'ax xop hittap te' pēnāp-tup kamah, pāyā' pēnāhā', tu hām'āktux 'āpak putup, pāyā' xupak'ah, ha 'āxop te' xupak nōmhā. Kaxīy.

Xāmānit yōg tik max

²⁵ Tik te hāmyūmmūg xip, tu Yeyox yīkopit putup, tu ta' nūn, nūy Yeyox yīkopit, tu:

—Notot, 'ātep-tep mūn mīy'ax nūy Topa mūtik 'ūghi xe'ēgnāg mōg kumak mōg, ha' kux 'ohnāg? Kaxīy.

²⁶ Ha:

—Tep-te 'ūmāgāhā Topa yōg tappet hā? Topa tep-tep xat xa'? 'Ok xate' yūmmūg? Kaxīy.

²⁷ Ha tik te:

—Yamūn. Topa tappet te Topap-tup pax xat hāmāxap, tu tikmū'ūn te Topap-tup pax xat, tu' kuxa hāp-tup pax xat, tup-tup pax ka'ok xat, tup-tox hāp-tup pax xat, tu yā' nōy putup pax xat, yāy putup pax putuk. Kaxīy.

²⁸ Ha:

—Yamūn. 'Āpu mīy, tu hip-tup 'ap nōg'ah Topa mūtik. Kaxīy.

²⁹ Ha' nōy te yāy pe'paxex max, hu:

—'Ū 'ūm tek mūn hāk nōy? Kaxīy.

³⁰ Ha Yeyox te hām'āktux hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', nūy 'ūnōy pu hāmmaxnā'ax 'āktux, hu:

—Kōmēn Yenoyanēn te yīlktx yīmū' yūm, ha ta Yoneo yōg tik te kōmēn tu kekpa' mōg, tu kōmēn Yenikot ha' mōg putup, 'ihā tik kummuk xop te' mūg, tu' yōg topixxax hā' xupxet, tu' kix kakixnāg, tu' nīm, ha' xok putūmnāg.

³¹ Ha 'āmānex puxet tep-tat hā' nūn, tu Yenikot ha' mōg, tu tik pēnāhā', pāyā nōā'yēn, tu' mōg,

³² ha Nemix xop yōg tik kama' nūn, tu tu' pēnāhā', tu nōā'yēn, tu' mōg.

³³ Pa hāpxexka Xāmānit yōg puknōg te putat hā' nūn, tu nūktu xupep, tu tik pēnāhā', tu tik kayax punethok ha' kuxa ka',

³⁴ Tu hūmnāg tu' xip, tu heptox hā' kayax ku'uk, tu topixxax ponnox hā' kīy, tu kāmānok yīmū tu yāy keppa' yūm, tu' mōg, tu mōktu pip'ax tu' xupep, tu' āmuk ha' mōg, nūy ti ka'ok, tu tik pakut pēnāmax.

³⁵ Hāptup nōy 'lhā' puknōg te' pip'ax tu tu pagok, tu tayūmak hōm, tu: "Ūpēnā max, xa' tik hāpxop xex, nūy ta' xīnnā". Putpuk nūn putup, tu xa' hōm'ax tayūmak nōy." Ta tu' kux. Kaxīy.

³⁶ Tu tik te hāmyūmmūg pu' yīkopit, hu:

—Putep 'āmpe'āpaxex? 'Ū' ūm te tik hā' xape', nōm hāpxupxet xop te' kix kakixnāg? Kaxīy.

³⁷ Ha:

—Tik puknōg te nōm tik kuxa ka', hu' nōy hā' xape'. Kaxīy.

Ha:

—Hāmūn. Mōg, nūy kaxīy 'ānōy pu hāpxomā'. Kaxīy.

Yeyox te Mā'at xix Mānix pet ha' mōg

³⁸ Yeyox mōg, tu ta' mōg, xix yāy yōg mūtik hāpkumep xop, tu ta' mōg, tu mōktu xip tu xekxa' tu' mōxaha', ha' ūn xip, 'ūxuxet'ax Mā'at, tu' xānāhā', pu nū', ha' nūn, tu ta tu' pip,

³⁹ ha' ūn tutnōy 'āxet'ax Mānix, tu Yeyox nūktu keppa' yūm, nūy yōg hām'āktux 'āpak,

⁴⁰ 'lhā Mā'at te' āmuk xexka, tup-xehnāg te' āmuk, tu hāpxop kutet, hu Yeyox yīkāgnāg ha' nūn, tu:

—Yāyā', putep 'āpe'āpaxex: 'ok max yāk puxet te' āmuk? 'Āpu, 'ūktutnōy xat, pu nū', nūy hāk tehet. Kaxīy.

⁴¹ Ha Yeyox te:

—Mā'at, Mā'at 'āyāyukxop punethok,

⁴² pa hāpxop puxet 'ūmax, ha' 'ātutnōy te nōm hāpxop max xe'ēgnāg yāykutnāhā', tu Topa yōg hām'āktux 'āpak hāmāxap, ha tik 'ūm te' kuxa kopa' xut 'ohnāg. Kaxīy.

11

Yeyox te Topa pu hām'āktux'ax yūmmūgāhā'

¹ 'Āmniy puxet 'lhā Yeyox xip, tu yāy yōg xop mūtik 'āti', tu Topa pu hām'āktux, ha' yōg tik puxet te:

—Yāyā', 'ūgmūk yūmmūgā kamah, 'ūyī Topa pu hām'āktux. Hōmā Yoām te yāy yōg tik xop yūmmūgāhā'. Kaxīy.

² Ha Yeyox te:

—Āpu Topa pu hām'āktux kaxīy, hu:

“Ātak, pūyā tikmū'ūn xohix kuxa' yēy 'ākeppa, nūy 'āmax xe'ēgnāg 'āktux.

Pūyā hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn 'ōg xat'ax pu' yīpkox pi'.

³ 'Āmniy xohix 'lhāk mūk 'ā hāpxop 'ūm nū'kutnā, puyī' mā',

⁴ hak mū yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. Tikmū'ūn nōy tek mū'ā kummugāhā', hak mū 'āte nōm mīy'ax xaxogāhā kamah,

tu xa' tu' xak, xak mūg kopitnā hok. 'Ūkux.' Kaxīy.

⁵ Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', nūy tikmū'ūn kuxa teknođ hok 'āktux, hu:

—'Āmniy kote 'lhā 'āmōg'ax 'āxape pet hah, tu mōktu xupep, nūy ta tu' xak, hu: "Hāpxop hak nūn, 'ōgnū 'lhā tu' hōm,

⁶ 'ūkxape nūn, tu' xit pip 'ohnāg.' Kaxīy.

⁷ —'Ok 'āxape te xa hām'āktux'ax kummuk? Hu: "Mōg, 'āpep, 'āmniy koxtap hah, hak kutok tek mūn mūtik nōm, xa' xōn putup'ah 'āte', tu hāpxop xit'ax xa' hōm putup'ah." Kaxīy. 'Ok 'āxape te xa' xuktux'ax kaxīy? 'Āmhok.

⁸ —'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Āxape yok putup hok, pāyā xate tu' xak, tu xe' xak, tu xe' xak, puxix 'āxape tu' yok'ax, tu knūha' xip, tu' pa'ax hāpxop nūy xa' hōm, 'āmōg xak tu'. Ta tu' kux.

⁹ Yā' 'āte xa hāpxe'e 'āktux, hu: 'Āpu Topa tu' xax, ha' xā' hōm putup, 'ūxa' mōg, tu' xipihī'. Hāptopa tu xip, tu' xānā', puxix xa hāpxōn.

¹⁰ Tikmū'ūn xohix te tu' xak, tu' xipihī', ha mō'yīnnīn'ax xōn putup, 'lhā tikmū'ūn 'ūm te hāptopa' xip tu' xānāhā'.

¹¹ 'Āk-tok 'ūm te xa tu' xak hu: 'Ām mām 'ūm hōm. Kaxīy. Xate nōm pu kāyā gāy hōm 'ohnāg 'ūyānān tu'. 'Āmhok.

¹² 'Āk-tok te xa tu' xak'ax puyī' xok xu'uk tu' hōm. Xate nōm pu' hōm xok pata kuhmīy 'ohnāg 'ūyānān tu'. 'Āmhok.

¹³ 'Āxop kummuk, tu hāpxomā' kummuk, pāyā 'āk-tok pu hāpxop max popmāhā', ha 'Ātak Topa te pexkox kopa' xip, tu' max xe'ēgnāg, tu xa yāy Koxuk nū'kutnāp-tup, nōm xop te ta tu' xak ha nū'kutnāp-tup, tikmū'ūn xop te 'Ātak Topa ta tu' kax, puyī' nū'kutnā'. Ta tu' kux. Kaxīy.

Yeyox xix Meyemo

¹⁴ Hāpxip kutōgnāg 'lhā Yeyox te yāmīy kummuk xit, tu yāmīy yīy hok xit pu mōg, tu' mōg, 'lhā tik te hām'āktux max, ha tikmū'ūn kuxa te' yēy.

¹⁵ Pa' yāg te:

—Meyemo te yāmīy xit, hu' yōg xat'ax, tu Yeyox xat pu yāmīy xit tikmū'ūn kopah, pu tu hittupmā'. Kaxīy.

¹⁶ Ha' yāg te' yīkopit putup, tu Yeyox tu' xak, hu:

—Āpu, yī' mā' hāpxomā' ka'ok xe'ēgnāg, 'ūgmū'ā' pēnā, nūy 'ūgmū'ā yūmmūg, 'ūyī Topa te' 'āp-tup pax yūmmūg. Kaxīy.

¹⁷ Pa Yeyox te tikmū'ün yōg hāmpe'paxex yūmmüg, tu:

—Hāpxexka yōg tikmū'ün yāykix, puxi' nōg. Üxape xop yāykix yāy mūtik, puxix hāpxummānām.

¹⁸ Pax pu Hāmgāyāgnāg yōg yāmīy yāykix, puxix 'ünōg kamah. 'Axop tek mūn 'āktux, tu Meyemo tek xat 'āktux, 'ū xit yāmīy kum-muk.

¹⁹ Xate yā koit. 'Ögnē tik xop te yāmīy kum-muk xit kamah. 'Ü 'üm te 'āxop ka'ogāhā', xa mōy? 'Ap Hāmgāyāgnāg'ah. Topa te 'āka'ogā hok'ah. Ha kaxīy 'uxohix te 'āxop te koit'ax yūmmüg.

²⁰ Topa tek mūn ka'ogāhā 'ū yāmīy xu-pepmā', ha kaxīy 'uxohix te' yūmmüg, tu Topa ka'ok yūmmüg, tu yāy yōg tikmū'ün xat kamah yūmmüg, nūnte 'āxop te' pēnāhā'.

²¹ —Tik ka'ok xup mīkax xexkah, tu yāyhā pēnānā' xip, ha' nūn 'ohnāg kummuk xop, nūy xupxet,

²² pa tik ka'ok xexka nūn, nōm ta tut, tu' nōy yāyhā topoh, tu yāy mūg, tu mīkax xexka xut, 'uxexka tu', tu' nōy yōg hāpxop xohix hā' xupxet, tu' pop, tu yāy yōg tik xop pu' koxip.

²³ —Tikmū'ün tek mūn mūtik hāpxompā hok, puxik mūtik yāy tukmī. Tikmū'ün tek mūn mō'nīnām hok pu hāpxop nūnnā', puxix hāpxummāhā'. Kaxīy.

Yāmīy kummuk te put pu' nūn

²⁴ Tu xe hām'āktux, hu:

—Yāmīy kummuk te tikmū'ün kopa' xip, tu' mōg, nūy 'ünīm, tu hāmnak tu hāpkumep, tu' xip'ax nōy xak, nūy xihip. 'Üxipihok, puxix yāy pu hām'āktux, hu: Put puk mōg putup nōm tikmū'ün hah, nūy xihip. Kaxīy.

²⁵ Tu' nūn tu nūktu xupep, pa tik te yāy kopa' xit, ha' max nōmhā,

²⁶ yī yāmīy mōg, tu yāy nōy xop te 7 xānāhā' pu nū mūtik nūn, ha yāmīy kummuk xe'e, tu tikmū'ün ha' mōxaha', tu kopa' pip, ha tikmū'ün kuxa te' yēy. Hōmā 'ükopa' xūy kutōgnāg, pāyā hōnhā' xūy xexkah. Ta tu' kux. Kaxīy.

Tikmū'ün kuxa hittup xe'e'

²⁷ Hāpxip kutōgnāg 'lhā tikmū'ün xohix xexka pip, ha 'ün xip kamah, tu' yīy ka'ok, hu:

—'Ün kuxa te 'āput hittup, xix xa pu yāy xo'opmāhā', tu' kuxa hittup. Kaxīy.

²⁸ Ha Yeyox te:

—Hamūn, pāyā hittup'ax xexka tikmū'ün kuxa te Topa yōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip. Kaxīy.

Tikmū'ün te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg xak

²⁹ Ha tikmū'ün te yāy tu nū'nāhā', tu Yeyox 'ūxakot ha' pip, tu' xak pu tikmū'ün pu hāpxompā ka'ok, puyīy' pēnā', nūy Topa tep-tup yūmmüg, yīy Yeyox te:

—Hōnhā' pip tikmū'ün kummuk, tu Topa tu' xak pu nōm pu hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg, pāyā 'ap hāpxompāp-tup'ah, ha mōnāyhop hittap Yōn yōg hāpxompā ka'ok puxehnāg pēnāp-tup.

³⁰ Hōmā Yōn te kōmēn xexka Nīn yōg tikmū'ün pu hām'āktux, tu Topa ta tu' gāy 'āktux. Yā hōnhā' 'ūgmūn, Tikmū'ün KutoK te tikmū'ün pu hām'āktux nōmhā, tu Topa te ta tu' gāy 'āktux kamah.

³¹ 'Āmnīy mō'nāp-tup 'lhā Topa te 'Iyaet yōg tikmū'ün yōg hāpxompā'ax kopit, tu' xūygāp-tup, ha 'ün hittap te hāpxexka Xamah yōg tikmū'ün xat, tu hōnhā' pip tikmū'ün kummuk 'āktux'ax. Hōmā, yā hittap, tu' nūn, nūy Xanomāl yōg hām'āktux 'āpak, ha 'Iyaet yōg tikmū'ün xat, tu hāmyūmmüg xexkah. Pāyā nūntek xip, tuk mūn hāmyūmmüg yīn koxuk xe'ēgnāg.

³² 'Āmnīy mō'nāp-tup 'lhā Topa te hōnhā' pip tikmū'ün yōg hāpxompā'ax kopit, tu' xūygāp-tup, ha Nīn yōg tikmū'ün te hōnhā' pip tikmū'ün kummuk 'āktux'ax, yāyhāhup 'ohnāg hah. Hōmā Yōn te Topa pupi hām'āktux, nūy ta tikmū'ün pu' xuktux, tu Topa te Nīn yōg tikmū'ün tu' gāy 'āktux, ha nōm tikmū'ün te yāyhāhup, tu hāpkummugā'ax kux, pa hōnhā' pip tikmū'ün te yāyhāhup 'ohnāg, tu hāpkummuk mōy pax, ha Yōn xexka kutōgnāg, yāk mūn xexka xe'ēgnāg. Ta tu' kux. Kaxīy.

Yeyox te Topa yōg kūyānām 'āktux

³³ Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxompā'ax yūmmügā', hu:

—Tikmū'ün te kūyānām tat'ax paha', tu mīmpe yīmū' xix, nūy hāptupmā max, yīy tikmū'ün te mīptut ha mōxakux, tu hāmpēnām max, pa nax kopa' xuk 'ohnāg kūyānām tat'ax, ka mō'nīy. Yā kūyānām max te hāptupmāhā', ha tikmū'ün xohix tep-tup pax.

³⁴ 'Üpa te kūyānām putuk. 'Üpa tup te' kuxa hittupmāhā', pāyā' pa ku'uk te' kuxa hittupmā 'ohnāg, tu yāyhā hāpkoxtap.

³⁵ 'Ög pa 'āti', 'ög kūyānām tat'ax xaxok hok, ka yāyhā hāpkoxtap, kaxīy Topa yōg hāmyūmmüg xaxok hok kamah, xayīy Topa yōg putat hā mōg kuma mōg.

³⁶ Kūyānām te mīptut kopa' xakot, tu hāptupmāhā', ka kaxīy 'āte hām'āktux'ax hā xā hāmyūmmügāhā', pūyīy hāmyūmmüg, nūy yōgnū hām'āktux pu' yīpkox pi', nūy 'ākuxa tu hittup. 'Ükux. Kaxīy.

Yeyox te' xexka xop pu hām'āktux

³⁷ Tu hām'āktux kux, 'lhā Paniye xop yōg tik te' xānāhā', pu' xit, ha ta' mōg tik pet hah, tu' xit,

³⁸ ha Paniye yōg tik te:

—Pute 'üm? Teptu 'āxit, pāyā 'ap yāy yīm 'üm pix'ah? Kaxīy.

³⁹ Ha:

—'Ate xa hāmyūmmūgāhā'. 'Āxop te kānēy xām pix, xix kānēy xo'op'ax xām pix, pa' āxop kuxa kopa tupmā 'ohnāg, ha yāy 'īgā, yā' ākopa kummuk xix yāykix yāy tukmīy pax.

⁴⁰ Āp-tox kummuk xop, tu hāmyūmmūg 'ohnāg. Topa te 'ākuxa mīy xix 'āyīn xax mīy, nūy 'ākuxa tup, xix 'āxax, pu tu' max.

⁴¹ Āpu, 'ōg hāpxop hōm 'ūhok xop pu', nōm hāpxop xate kānēy kopa' xex, tu' hok hōm, nūy 'ākuxa tupmā'.

⁴² —'Ākuxānōg, 'āxop Paniye xop! Xate mīxux xuxpe te 100 pop, 'ūmā yīmū putup, tu Topa pu popmāhā te 10, pa xate hāmyok mīy'ax xaxok, xix Topap-tup pax xate' xaxok. Yā' max hāmmmax xohix mīy, tu' xaxok 'ohnāg.

⁴³ —'Ākuxānōg 'āxop Paniye xop! 'Āxop te mīmpe yūm'ax max xak, Topa pet kopa tu' xup, tu' yūm, tup-tup pu tikmū'ūn 'āxānā', hu: Notot. Kaxīy. Nūy 'āxexka 'āktux kōmēn tu'.

⁴⁴ —'Ākuxānōg, 'āxop te xukpot putuk, ha tikmū'ūn te 'āyīmū hāpkumep, tu' xukpot pēnāhah. 'Ūkux. Kaxīy.

⁴⁵ Ha hāmyūmmūg xop yōg tik te:

—Nāy, xatek mūg mānōg kamah! Kaxīy.

⁴⁶ Ha:

—'Ākuxānōg, 'āxop hāmyūmmūg xop! 'Āxop te tikmū'ūn xat, tu hāpxop putux tatnāhā', ha 'īm hā' tot 'ohnāg, pa' 'āxop te nōm mō'nīynām 'ohnāg.

⁴⁷ Ākuxānōg! Hōmā tikmū'ūn hittap te Topa pupi hām'āktux, nūy tikmū'ūn pu' xuktux, ha 'ōg mōnāyhop hittap te' kix, ha 'āxop te nōm hām'āktux xop pu xukpot maxnāhā', ⁴⁸ pu tikmū'ūn xohix yūmmūg, yā' 'āxop te 'ōg mōnāyhop kummuk putuk. Mōnāyhop te' kix, ha 'āxop te' yōg xukpot maxnāhā',

⁴⁹ yīy Topa te hāmyūmmūg, tu hām'āktux, hu: "Āte yāy pupi hām'āktux'ax xop mō'pok putup, pu tikmū'ūn pu hām'āktux, ha tikmū'ūn te' yāg kix putup, xi' yāg xūygāp-tup." Kaxīy.

⁵⁰ Yīy Topa te hōnhā' pip tikmū'ūn xūygāp-tup, 'yūnānān tu' xūygāp-tup, yā' hāmyāxatamuk xohix xexka hā tikmū'ūn kummuk te Topa yōg tik xop kix.

⁵¹ Tikmū'ūn hittap te 'Ameo putex hām'āxap, yā' Anāo kutox 'Ameo putex, tu Topa yōg xop xohix kix, tu mōktu Yakanit putex, nōm Topa pet kopa' xip, nūy nōm pu xokxop mō'hap nūy hāxyā', pāyā' tik kummuk te Topa pet kopap-tex. 'Āte xa hāpxe'e' āktux, yā' hōnhā' Topa te tikmū'ūn xūygāp-tup, hāpkummuk xohix mīy ha' xūygāp-tup, nūy hāpkummugā'ax hā pago.

⁵² —'Ākuxānōg, 'āxop hāmyūmmūg xop! Topa te xa' hōm pipcup mō'hāmyīnnīn'ax, nūy hāmyūmmūg'ax xōn, pāyā' 'āxop te

hāmyūmmūg 'ohnāg, tu' xat hok pu tikmū'ūn yūmmūgā hok kamah. 'Ūkux. Kaxīy.

⁵³ Tu' mōg, ha hāmyūmmūg xop xix Paniye xop gāy, tu Yeyox 'āktux kummuk, tu' xupmāhīy, tu' yīkopit,

⁵⁴ tu Yeyox yōg hām'āktux'ax hā' kopit, tu' xupak, pūyīy hām'āktux kummuk.

12

Yeyox te Mō'āmā'ax Āktux

¹ —'Ōg pa 'āti'! Paniye xop mō'āmā', yā' pa mūn max, pāyā' kuxa kummuk, tu' koit pax, tu pām yōg tokatogā'ax putuk, ha pām kopa' xip, tu' mōmmāhā tu mōktu xexkah, ha kaxīy Paniye xop mō'āmā tikmū'ūn kopah, tu mō'āmā mūn mīy.

² Tikmū'ūn kummuk te yāy yōg hāpkummuk mīy'ax xaptop, tu mō'nīy, pa Topa te tikmū'ūn xohix tu' mūg putup, pu tikmū'ūn xohix pēnā'.

³ Tikmū'ūn yīy pu'ūgnāg 'āmīny koxtap hā, pa Topa te tikmū'ūn xohix pu' xupakgāp-tup, ha hām'āktux'ax pu'uk mīptut kopah, pa tikmū'ūn xohix te' xuktux'ax ka'ok, tu hām'āktux'ax ka'ok hā' xupak putup. Kaxīy.

Tep-te' yīpkutuk?

⁴ Tu xe hām'āktux, hu:

—'Āxop tek mūn hā' āxape'. Tik xop kummuk yīpkutuk hok. Nōm te 'āyīn xe'ep-tex, pa 'ākoxuk putex 'ohnāg,

⁵ pa Topa mūn ka'ok xe'ēgnāg, yīy nōm yīpkutuk, nō'om te' āp-tex'ax, tu mō'ākutnā'ax Hāmgāyāgnāg Pet ha, pu' xihip. Hamūn. Topa mūn yīpkutuk.

⁶ —Putuxnāg xop 'a' takat'ah, tu tayūmak kutōgnāg hā' nōy yānān, pāyā' Topa te nōm xop xaxok 'ohnāg,

⁷ tu' āxe mō'kupix, tu' xohix te xīy yūmmūg. 'Ākuxānōg hok. Topa te putuxnāg xop xohip-tup kutōgnāg, tu' 'āxop mūn putup xexkah. Kaxīy.

Yā' max Kunnix 'āktux 'ānōy pu'

⁸ Tu xe hām'āktux, hu:

—'Ūgmūn ya Tikmū'ūn Kutok, tu xa hām'āktux nām. Tikmū'ūn te' xohix pu hām'āktux, hu: 'Ūgmūn yā Yeyox yōg, kaxīy, koprix 'āte hām'āktux putup, tu pexkox yōg nū'pok xop pu hām'āktux putup, hu: Hamūn yā yōgnū'. Kaxīy.

⁹ Pa tikmū'ūn te' xohix pu hām'āktux, hu: 'Ak mūn yā Yeyox yōg'ah, kaxīy, tulik mūn hā yāyhāhup tu' xuktux, koprix 'āte hām'āktux putup, tu pexkox yōg nū'pok xop pu hām'āktux putup, hu: "Hāmūn 'ap yōgnū'ah." Kaxīy.

¹⁰ —Tikmū'ūn tek mūn 'āktux kummuk, puxix Topa xaxogāp-tup, pa tikmū'ūn te Topa Koxuk 'āktux kummuk, puxix Topa xaxogāp-tup 'ohnāg.

11 —Yūmū yōg tik te tīkmū'ūn xat'ax te 'āxop mōgāp-tup Topa pet hah, nūy 'āyīkopit, tu gohenanok keppa 'āyīkopit, xix 'ūnexka xop keppa 'āyīkopit, pa kuxānōg hok, tu xutigānok, hu: "Pute 'ūm 'āte 'āktux putup, 'āte 'uggā?" Kaxīy.

12 Yā Topa Koxuk te xa hāmyūmmūgāp-tup, tu hām'āktux'ax xa hāmyūmmūgāp-tup. Kaxīy.

'Ūptexop xexka pa te hāmyūmmūg 'ohnāg

13 Ha tik te tīkmū'ūn mūtik tihī', tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Notot, 'āpu, 'ūktaknōy mānōg, nūy hāmyūmmūgā'. Hōmāk mūg tak xok, hak taknōy te 'ātak yōg hāpxop xohix pop, tu' yāgnāg 'a' hōm putup'ah. 'Āpu, tu' xat, pu hāpxop koxip. Kaxīy.

14 Ha Yeyox te:

—'Ak pa te hāmyūmmūg'ah, nūy hāpxop koxip. Kaxīy.

15 Tu xe hām'āktux, hu:

—'Ūg'āpax max. 'Āxupkūmīy hok. 'Ānōy yōg hāpxop putup hok. Tīkmū'ūn hi xe'e', puxix 'Ūptexop xi' hok xop te yāy putuk, yīy 'āxupkūmīy hok, xa' hi xe'e'. Kaxīy.

16 Tu tīkmū'ūn yūmmūgāhā', hām'āktux'ax hā' hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', nūy xupkūmīy hok 'āktux, hu:

—'Ūptexop yōg hahām xexkah, ha hāpxop ta xohix xexkah, tu ta hāpxop nūnāhā', tu mīptut kutōgnāg kopa nū'xok hā' xohix, ha nū'xip,

17 yīy hāmpe'paxex, hu: "Yōgnū hāpxop punethok 'āte nūnnāhā', pi'yā' xex putup 'āte'? Īntu'.

18 Nāy. 'Āte mīptut kutōgnāg koxyōy'ax, nūy 'nōy xexka mīy, nūy yōgnū hāpxop xohix nū'xok,

19 tu yāy pu hām'āktux'ax, hu: 'Ūghittup xexkah, tuk mūn 'Ūptexop xexkah, yā hōnhā puxi', 'ak hām putup'ah 'ūxehēh. 'Ūkux. 'Ūkteknōg, huk xit'ax punethok, xix' xo'op'ax punethok, tuk kuxa hittup." Kaxīy.

20 Pa Topa te: "'Āp-tox kummuk, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, Hōnhā, 'āmnīy hā', 'āxok putup, ha 'ū' 'ūm te' pop'ax 'ōgnū hāpxop, 'ōg hāpxop xate nōm nū'xok?' Ta tu' kux. Kaxīy.

21 Tu xe:

—Kaxīy 'Ūptexop xohix xakix, nōm xop te Topa keppa 'ūhok xop. Kaxīy.

Tīkmū'ūn kuxa yūm ka'ok Topa kopah

22 Tu yāy yōg tik xop pu hām'āktux, hu:

—Yīy 'āte xa hām'āktux, hu: 'Āxutigāhok, yīy: "Putep mūn 'āte' mā'ax?" Kaxīy, xix: 'Āte pi'yā' mūn tat'ax topixxax?" Kaxīy.

23 'Āhi'ax mūn max xexkah, ha 'āxit'ax max kutōgnāg, xix 'āyīn max xexkah, ha topixxax max kutōgnāg.

24 Putuxnāg katāmnāg pēnā'. Yā hāpxop xap xok 'ohnāg, tu hāpxop ta'ax nūnnā 'ohnāg, nūy pet kopa nū'xok, pa Topa te nōm pu hāpxop hōm, pūyī' mā'. 'Ūyūmmūg hok, xate'? Topa te putuxnāg xop putup pax kutōgnāg, pa 'āxop putup pax xexkah.

25 Tik te: "'Ūkxok putup, pāyā 'ūghi'ax tox xak, hām'āyāxatāmuk kutōgnāg nōy hi'." Kaxīy. Pa' xutigā'ax hā tik hi tox 'ohnāg.

26 Tīkmū'ūn te hāxopmā kutōgnāg 'a' yūmmūg'ah, nūy tu hi tox, hu hāpxomā xexka yūmmūg 'ohnāg, hu xutigā hok.

27 'Āpu mīnnut pēnā'. 'Ūtuk max, tu hām 'ohnāg, tu topixxax xap 'ohnāg yāy pu', ha' xax max. Hōmā mōnāy xop hittap Xanomām yāp-texop xexkah, tu topixxax max mō'tat mōg kuma', pa Xanomām xax 'ānuk kutōgnāg, ha mīnnut xax 'ānuk xe'e'.

28 Topa mūn te xax max hōm mīnnut xop pu', pu mō'tat, tu hōnhā' xip, pa hāptup 'īhā' tu tap, ha kuxap kopa mō'yōn. Yūmmūg hok xate'? Topa te xa' hōm putup topixxax max kamah, xa mō'tat. 'Ākuxa yūm pu'uk Topa kopah.

29 'Ākuxānōg hok, tu yāy yōg hāpxop xak hok, nūy xit, nūy xo'op.

30 'Āmhok. Tīkmū'ūn te Topa yūmūg'ah, hu ta' xak, pāyā Topa yā 'Ātak xe'e', tu pexkox tu' xip, tu 'āpēnā max, tu 'āxix ka'ok,

31 tu yāy yōg tīkmū'ūn xat, yīy 'īpkox pi' Topa pu hāmāxap, ha ta xa' popmāp-tup hāpxop xohix. Kaxīy.

Pexkox yōg hāpxop xohix

32 Tu xe:

—'Ākuxānōg hok. 'Āxop yā 'Ātak Topak-tok xop, ha mō'ayāy xe'ēgnāg, hu 'āxat xe'ēgnāg kamah.

33 'Ōg hāpxop xohix hāmenax, nūy tayūmak pop, nūy hok xop pu' nīm. 'Āpu 'āxap tuhut nūy tayūmak tat, nūy mō'xuk ponrok, ha hāmyāxatāmuk nōg putup, 'īhā' tut ponrok tup, yīy 'ōg tayūmak xeh, nūy mō'xuk pexkox kopah, ha tīk kummuk te nō' xupxet 'ohnāg, hā' kut te' mā 'ohnāg.

34 'Ākuxa te yāy yōg hāpxop xak, yīy xeh pexkox kopah, nūy yāy mūn mōg putup pexkox ha kamah, 'Ūkux. Kaxīy.

Kāmānat xop te' pēnānā' pi'

35 Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', nūy tīkmū'ūn mō'ōn hok 'āktux, hu:

—'Āyok, mōg 'āxax tat, nūy hām, tu 'ōg kuyānām mō'tat.

36 Kāmānat hām 'īhā yāy xuxyā' hip, yā yuxyā xape yāytaha', yīy 'āmuk xexka ha' mōg, tu putpu' nūn tu nūktu yāy pet ha' nūn, tu hāptopa ha' xānāhā', ha kāmānat xop te hāpxōn, tu hāpxōn mō'ka'ok.

37 Kāmānet xop hām max yāy xuxyā pu', puxix yāy kuxa hittup, ha nōm xuxyā kuxa

hittup pax, hu kāmānat xop pu hāpxop popmāp-tup, tu' xat pu' xit'ax puk, ha kāmānat xop pu' hōm,

³⁸ yī kuxa hittup, 'yūōg hāpxop pēnā max hah, tu mō'yōn 'okpa 'āmnīy koxtap, 'ihā' xuxyā xupep.

³⁹ 'Uxaxok hok. Paxpu mīptut xuxyā hāmyūmmūg, tu hām 'um hāk tik te hāpxupxet nūn yūmmūg, puxi' xuxyā yāy pet pēnā max, puyīt tik tu nō hāpxop hā xupxet hok.

⁴⁰ 'Āxop kamah mō'ōn hok, nūy 'āmnīy xohix hā pēnāmax. 'Ugmūn yā Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn putup putpu', ha hām 'um hāk nūn putup, 'ap 'āxop tek yūmmūg'ah 'ūgnūn'ax, hu 'ōg pa 'āti! Tu ta tu' kux. Kaxiy.

Kāmānat max

⁴¹ Ha Pet te:

—Yāyā', 'ok xatek mūg puxehnāg pu' hāmyūmmūgāhā', tu hām'āktux hā hāmyūmmūgāhā', pe tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgāhā? Kaxiy.

⁴² Ha hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', hu:

—Tik te hāmyūmmūg, tu hām max yāy xuxyā pu', ha' xuxyā kuxa yūm ka'ok nō'ōm kopah, tu' xat, puyīt kāmānat xop hā māxap, nūy hāpxop xohix pēnā max, tu 'āmnīy xohix 'ihā tikmū'ūn kāmānat xop xīnnā max.

⁴³ Ha' xuxyā nūn putpu', tu kāmānat pēnāhā', ha' hām max, hu' kuxa hittup xexkah.

⁴⁴ Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Uxuxyā te kāmānat pu hām'āktux putup, hu: "Hōmā xate yōgnū hāpxop pēnā max. Hōnhā yōg hāpxop xohix pēnāax, nūy xeh max, tu yōgnū kāmānat xop xohix xat'ax kamah." Kaxiy.

⁴⁵ Paxpu kāmānat hāmpē'paxex, hu: "Yāk xuxyā mōg, tu putpu' nūn 'ohnāg," kaxiy, tu' pit xop kute'ex kummuk, xi' hex xop kute'ex kummuk, xix kenmuk xo'op xexka tu mōktu' paplux, tu' xit xexkah, tu' hām 'ohnāg,

⁴⁶ puxi' xuxyā nūn mō'ka'ok, 'ap kāmānat te' yūmmūg'ah, ha' gāy, tu: Mōg, mōg, nūy 'āpep! Kaxiy. Tu' kix hā' yānān putup, 'yīpkox 'ohnāg hah.

⁴⁷ —Kāmānat te yāy xuxyā pu' hām, tu hāmyūmmūg, tu' xuxyāp-tup'ax yūmmūg, ha' yīpkox 'ohnāg, puxi' xuxyā te' kix kakixnāg, 'ūp-tox ka'ōgnāg hā' kix putup.

⁴⁸ Pa kāmānat nōy te yāy xuxyā pu' hām, tu' nōm tep-tup'ax yūmmūg 'ohnāg, hu 'ihām kummuk, puxi' xuxyā te' kix kutōgnāg putup. Topa te tikmū'ūn hōm punethok, puxi' xat pu tu' hām punethok 'yānān tu'.

Tikmū'ūn te Yeyox hā yāy tukmūy

⁴⁹ Tu xe:

—'Ugnūn nūy Topa gāy 'āktux, ha Topa gāy tikmū'ūn kummuk tu'. Kuxap te hāmpuk,

hā kaxiy Topa te nōm tikmū'ūn xūygāp-tup. Paxpu hāmpuk nōmhā, kopxilc hittup.

⁵⁰ Tikmū'ūn te kōnāg kox hā' mōxakux pup-tox pix, ha kaxiy tikmū'ūn tek xūygāp-tup, tu mōktu' xūy xexkah, yīl kuxa tekñōg.

⁵¹ 'Ok 'āmpe'āpaxex, hu: "Yeyox nūn pu hāpxexka xohix yōg kuxa māmmā," kaxiy? 'Āmhok. 'Ap hamūn'ah. 'Ugnūn pu tikmū'ūn te yāytuk-māy,

⁵² 'Uxape xop te 5 te yāytuk-māy putup, ha 3 yāytuk-māy putup 2 nōy mūtik, ha 2 yāytuk-māy putup 3 mūtik.

⁵³ Yā 'ātak xop tek-tok pit xop mūtik yāytuk-māy putup, hak-tok pit xop te' tak xop mūtik tuk-māy putup yāy tu', 'ūtut xop tek-tok hex xop mūtik yāytuk-māy putup, hak-tok hex xop te' tut xop mūtik tuk-māy putup yāy tu', ha' yīpxox mūk tut xop te' xetut xop mūtik yāytuk-māy putup, ha' xetut xop te' yīpxox mūk tut xop mūtik kūmāy putup. Kaxiy.

⁵⁴ Tu tikmū'ūn pu hām'āktux kamah, hu:

—'Āxop te texgōy pēnāhā', tu: "Tex tip-tup." Kaxiy. Yā tehex xe'ēgnāg. Yamūn.

⁵⁵ Ha 'āmuuh xexka mō'ko'uk, ha: "Hāmpukpex māy putup." Kaxiy. Yā' pukpex. Yamūn.

⁵⁶ 'Ok hāmyūmmūg hok xate'? Yā 'āpa hitop tu max, pāyā 'ākuxa kummuk! Tu hām yōg hāpxop yūmmūg, xix hāmñōgnōy yōg, pa hōnhā Topa te hāpxopmā ka'ok, ha xate' yūmmūg 'ohnāg. Kaxiy.

'Ugāy kuxyāhā'

⁵⁷ Tu hām'āktux kux putup, hu:

—Teupto 'āxop te yāy yīkopit hok, nūy hāpxopmā'ax yūmmūg hāmāxap, pe' kummuk, pe' max?

⁵⁸ Tik te 'ākupex, tu pa te hāmyūmmūg xop ha 'āmōgāp-tup, 'āpu, nūmūtik mōg, 'ihā yāyki xuxyāhā', ka hāmyūmmūg xop xa' hōm xonat xop pu, pu mōg 'ātat hah, nūy xip ka'ok.

⁵⁹ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Xate 'ā xupap-tup hok, 'ihā xate pago hok tayūmak xexka hā. Kaxiy.

13

'Āpu, hāpkummuk māy kux, ka 'āxok

¹ Ha' nūn tikmū'ūn, tu hām'āktux Yeyox pu', tu hāpxexka yōg tikmū'ūn xat'ax Pinat 'āktux, ha hōmā' xat pu xonat xop tik xop kix, ha hāpxexka Ganinet yōg tik xop xakix, 'ihā hāpxop mō'hap, nūy Topa pu' haxyā'!

² Ha Yeyox te:

—Ganinet yōg tik xop xakix. Putep hāmpē'āpaxex? 'Ok tik xop kummuk xe' 'ohnām? 'Ok Ganinet yōg tikmū'ūn nōy max?

³ 'Āmhok. Xate yāyhāup hok, nūy 'ōg hāpkummukgā kux hok, hu ta xakix putup kamah, tik xop putuk.

⁴ 'Ok xate xip'ax Xino'e yōg tik te 18 yūmmūg? Miptut tox te yāy koxyōy, tu tik yīmū' koxyōy tu tu' nāhā', tu' kix. 'Ok tik kummuk xe'e nō'ōm? 'Ok kōmēn Yenoyanēn yōg tikmū'ün nōy max?

⁵ 'Āmhok. Xate yāyhāhup hok, nūy 'ōg hāpkummukgāhup hok, hu ta xakix putup kamah, tik xop te 18 putuk. Kaxīy.

⁶ Tu hām'āktux'ax hā' hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā, nūy tikmū'ün yāyhāhup 'āktux, pu tu hāpkummuk māy kux, hu:

—Tik te hāpxa'ax tu' xip, ha nanūy kup xip, pa mīnta 'ün xip 'ohnāg,

⁷ ha kāmānat te hāpxap pēnāhā', ha' xuxyā te: "Pēnā!" Hāmyāxatamuk tikoyuk hā 'āte mīnta ta xak, pa' xip 'ohnāg. Mōg, tu' kup xak, 'ūkummuk hah, pu mīnta kup nōy xok hām kopah." Kaxīy.

⁸ Pa kāmānat te: "Nāy, 'ūxup nōg, tu hāmyāxatamuk nōy hip. 'Āte' kup yīmap kot putup, tu' anop hāpkox kopa' xuk putup,

⁹ ha hāmyāxatamuk nōy nōg, kopxix tu ta' pēnā', pe tut max, tu mīnta punethok 'ūta xupep. 'Ūkup kummuk, tu mīnta 'ohnāh tu ta panipnāg, kopxi' xak." Ta tu' kux. Kaxīy.

Yeyox te 'ün hittupmāhā 'ihā nit xap

¹⁰ Hāpxip kutōgnāg 'ihā, nit xap 'ihā, Yeyox te Topa pet kopa hāmyūmmūgāhā',

¹¹ ha 'ün xip, tu hāmyāxatamuk xohix te 18 hā xām xok, ha yāmīy kummuk te' pakutnāhā', ha' xām yok 'ohnāg,

¹² ha Yeyox te' pēnāhā', tu' xānāhā', hu:

—Mā', yā hāg, Kaxīy.

Tu xē:

—Topa te 'āhittupmāhā! Kaxīy.

¹³ Tu 'ün yīmū' yīm xex, ha' yok, tu Topa max 'āktux.

¹⁴ Pa tik te Topa pet kopa' xat, tu' gāy, Yeyox te nit xap hā' tikmū'ün hittupmā', ha' gāy, tup-tup nōg, hu tikmū'ün pu hām'āktux, hu:

—'Āmnīy te 6 hā tikmū'ün hām, tu' nūn, pūyī hittupmā', pa' ap nit xap'ah. Kaxīy. Nō'ōm Yoneo xop yōg hāptup xe'e, ha Yoneo yōg tikmū'ün hām 'ohnāg nit xap 'ihā'.

¹⁵ Ha Yeyox te:

—Xate mō'āmā'. 'Āpa mūn max, pāyā 'ākuxa mūn kummuk! Tikmū'ün te mūnūytut tak xip, 'ok pe yohmēn xip, tu' hīy tu' xix hāmpak'ax kopah, tu nit xap 'ihā koah, nūy mōgā kōnāg hah, pu' xo'op, yā' max,

¹⁶ pa'ün xip, tu mōnāyxop hittap 'Amanām hā' mōkputox, ha Hāmgāyāgnāg te' xām hīy ka'ok, tu hāmyāxatamuk xohix te 18 hā' hīy. Teupt 'āxop tek tux hok pu' xut hok pu mōg? Kaxīy.

¹⁷ Ha' gāy xop te yāyhāhup, tu' yīy 'ohnāg, 'ihā tikmū'ün te Yeyox yōg hāpxompmā'ax xohix putup pax, tu' kuxa hittup,

Mōytat xap

¹⁸ Ha Yeyox te hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā',

—Topa te tikmū'ün xat te xīy? 'Ok xate' yūmmūg? 'Āte xa hāmyūmmūgā'ax, hu:

¹⁹ Tik te mīpkup mōytat xap paha', tu hāpkot, ha' kopa' xok, ha xokax, tu' tuk, tu mōktu mōytat kup xupax, ha putuxnāg te yāy pet mīy māmmāg kopah. Kaxīy tikmū'ün kutōgnāg te Topa pu' yīpkox pip hāmāxap, hak-nāy tu tikmū'ün nōy yīpkox pip, ha tikmū'ün nōy xohix nōg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix. Ta tu' kux. Kaxīy.

Tokatogā'ax

²⁰ Tu xē' yīkopit, hu:

—Topa te tikmū'ün xat te xīy? 'Āte xa hāmyūmmūgā'ax, nūy Topa yōg hāpxompmā'ax xa hāmyūmmūgā' hu:

²¹ 'Ün te pām yōg tokatogā'ax paha', tu' xap xoxtix tinik kōnōn kopa' kanop, tu mōktu 'ūphot, ha pām mōmmāhā'. Kaxīy tikmū'ün kutōgnāg yīpkox pip hāmāxap, ha' nāg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix yīpkox pip. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

Hāmyīkox kutōgnāg

²² Yeyox te hāpkumep xix yāy yōg tik xop, tu ta kōmēn tu' mōg, xix xip tu xexka tu' mōg, tu hāmyūmmūgāhā', tu kōmēn xexka Yenoyanēn ha' mōg,

ha tikmū'ün 'ün te' yīkopit, hu:

—Yāyā', 'ok tikmū'ün kutōgnāg te' kuxa kummuk xit, nūy tu kuxa max 'ūyānān tu' tat? Kaxīy.

²⁴ Yīy Yeyox te:

—'Āpu, hāpxompmā punethok, nūy hāmyīkox kutōgnāg hā' mōxakux. Tikmū'ün punethok mōxakux putup, pa' mōxakux 'ohnāg, tu ta yā 'ātīhi'.

²⁵ —Ha mīptut xuxyā yok putup, tu mō'yīnnīn'ax hā mō'yīnnīn, 'ihā 'āxop tīhi' hāptopa, tu' xānā-tup, hu: "Hāpxōn, hāpxōn," kaxīy, pa' xuxyā te: "Kōmēn 'ün yōg 'āxop? 'Āte 'āyūmmūg'ah, 'apxōn putup'ah, xayīy pexkox ha mōxakux hok."

²⁶ Ha 'āxop te hām'āktux putup, hu: "Ugmū'āte hāpxop māhā 'āmūtik, nūy ta xo'op. Xate yōg kōmēn kopak hāmyūmmūgāhā'!" Kaxīy.

²⁷ Ha' yānān tu hām'āktux putup, hu: "A 'āte 'āxop yūmmūg'ah. Mōg, mōy, nūy 'āpep, yā' 'āxop te hāpkummuk māy pax!" Kaxīy.

²⁸ Ha Topa te' xat yāy yōg tikmū'ün pexkox tu', ha 'āxop te pēnāp-tup hāptox tu', tu mōnāyxop pēnāp-tup, ha pexkox kopa' pip, ha mōnāyxop hittap 'Amanām pēnāp-tup, xix mōnāyxop 'Tyak, xix mōnāyxop Yako pēnāp-tup pax xix Topa pupi hām'āktux xop pēnāp-tup, 'ihā hāptopa 'ātīhi', ha mō'āxakux putup, pa mō'āxakux 'ohnāg, tu potap-tup, hu 'āxox kāyāhā', 'āxūy xexka tu'.

²⁹ Ha hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn nūn putup, hāptox tu' nūn putup, nūy 'āmuk xexka mīy, tu' mām putup, nūy tu' xit, tu Topa pu' yīpkox pip.

³⁰ Pa nōm xop mōxa tap xop hā' ka'ax putup, ha nōm ka'ax hā nōm nūn, tu' māxap putup. Ta tu' kux. Kaxīy.

³¹ Hāpxip 'ohnāg īhā Paniye yōg tikmū'ūn nūn, tu:

—Mōy, mōg. 'Uxat'ax 'Enot te 'āp-tex putup! Kaxīy.

³² Ha Yeyox te:

—Mōg, 'āte mō'āpok, xa nōm mō'āmā'ax pu hām'āktux, hu: 'Āte' xupepmāhā yāmīy kum-muk, tu tikmū'ūn hittupmāhā', 'āte' hōnhā' mīy, xix hāptup hā, nūy hāptup nōy, kopxix hāpxompmā'ax kux.

³³ 'Ūgmōg putup kōmēn Yenoyanēn hah, yā hōnhā' 'āte hāpkumep putup, xix hāptup, xix hāptup nōy hāpkumep putup, nūy Yenoyanēn tuk xupep, pu tikmū'ūn tek putex, tu Topa pupi hām'āktux xop kix, yā hōmā nōm xop xohix kix Yenoyanēn kopah.

³⁴ —'Üg'āpax, kōmēn Yenoyanēn yōg tikmū'ūn! 'Āxop te Topa pupi hām'āktux xop punethok kix, Topa te kōmēn ha nū' pok tik xop, ha xate mīkaxxap xexka tux hā' kix. Xokakkak tek-tok xānāhā', nūy mō'tat yāy kaka, hā kaxīy 'āte kōmēn yōg tikmū'ūn xānāhā', pāyā 'ūgha 'ānūn putup 'ohnāg.

³⁵ Yīy 'āpet 'ūhok yūm putup, ha xatek pēnāp-tup 'ūxeheh, īhā 'ā'āktux, hu: "Topa te yāy 'āxet'ax hōm xa', pu nū'. Pūyā xa hāmmax nā!" Tu ta tu' kux. Kaxīy.

14

Yeyox te tik hittupmāhā'

¹ Ha nit xap nōy īhā Yeyox te Paniye yōg tik ha' mōg, tu' pet ha' mōg, ha yā' xexkah, ha tikmū'ūn te' pēnā ka'ok Yeyox,

² Ha tik nūn, 'ūyīpkup mōm, xix patakup, tu Yeyox ha' nūn,

³ ha Yeyox te hāmyūmmūg xop pu hām'āktux, xix Paniye xop pu hām'āktux, hu:

—Mōñāyxop hittap Mōyyex te Topa yōg xat'ax kax'āmi'. 'Ok xat' hok pu tikmū'ūn hittupmāhā hok nit xap hā? Kaxīy.

⁴ Ha' yīy 'ohnāg, yīy Yeyox te tik pakut mūg, tu' hittupmāhā', tu' pet ha' mō'kutnāhā',

⁵ tu' xexka xop pu hām'āktux, hu:

—Pe 'āk-tok te hāpkox kopa mō'nāhā', pe 'ōg mūnūytut tak te hāpkox kopa mō'nāhā' nit xap hā, 'ok hāpxip 'ohnāg īhā xate' xut'ax pu mōg? Yā' xut'ax mō'ka'ok. Yā kaxīy 'āte tikmū'ūn hittupmāhā nit xap īhā. Kaxīy.

⁶ Ha' xutigāhā', tu hām'āktux yūmmūg 'ohnāg.

Yeyox te 'āmuk xexka hā' mōg'ax 'āktux

⁷ 'Ūyūm Yeyox, tu' xexka xop pēnāhā', ha' yūm'ax max yāyutnāhā yāy pu', ha

tikmū'ūn te' mūtik mām yūmmūgāhā', tu hām'āktux'ax hā hāmyūmmūgāhā, nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā, hu:

⁸ —Tikmū'ūn yāytaha', ha' nōy te 'āxānāhā pu 'āmuk xexka ha mōg, 'āpu mōg, pa' yūm'ax max xak hok yāy pu'. 'Āmhok. Peyā tik xexka mōg kamah, ha 'āk-tōgnāg,

⁹ 9 puxix mīptut xuxyā xa hām'āktux, hu: "Āpu, yūm'ax nōy xax nūy tu yūm. Tik xexka te nū yūm'ax max putup, nūy tu yūm." Kaxīy. Ha xate yāyhāhup, tu' yūm'ax nōy xak.

¹⁰ Kaxīy mīy hok. Pa tik te 'āxānāhā pu mōg 'ūpet hah, 'āpu, mōg, pa' yūm'ax kum-muk yāyutnāhā', nūy yūm, ha tikmū'ūn te xa hām'āktux'ax hu: "Āmūn tek mūn hā 'āxape', mā', nūy 'ūyūm'ax max yūm'ū yūm." Kaxīy. Ha 'āhittup xexkah, yā tikmū'ūn xohix te' pēnāhā', tu 'āxape te 'āp-tup pax pēnāhā, ha 'āhittup.

¹¹ Kaxīy Topa te' humpāp-tup tikmū'ūn te yāy xexka pe' paxex, ha tikmū'ūn te yāy pe'paxexk-tōgnāg te yāyhāp-tup xexkah. Úkux. Kaxīy.

¹² Tu Paniye yōg tik pu hām'āktux, tu tik te' xānāhā pu hām'āktux hu:

—Xate 'āmuk xexka mīy, 'āpu 'āxape xop xānā hok pu tu' xit, xix 'ānōy xop xānā hok, xip-texop xexka te' 'āyīmap pip xānā hok, yā' xohix xānā hok, ka nōm xop te' yānān tu 'āxānāhā', nūy pago.

¹³ Pa 'āmuk xexka xate' mīy, 'āpu hāpxop hok xop xānāhā', xix hāpkumep hok xop xānāhā', xi' pa hok xop xānāhā'.

¹⁴ Hamūn. Ha Topa te xa hāmmaxnāp-tup, 'ūhok xop te xa pago 'ohnāg hah, yā Topa mūn te xa pago putup, īhā tikmū'ūn te hāmyok mīy xop hī' putpu'. Úkux. Kaxīy.

'Āmuk xexkah

¹⁵ Tik te mīmpe xit'ax tu' yūm, tu' xupak, tu hām'āktux Yeyox pu', hu:

—Tikmū'ūn kuxa hittup, nōm te Topa yōg 'āmuk xexka māp-tup. Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox te hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', nūy Topa te tikmū'ūn xānāhā'āktux, hu:

—Tik te 'āmuk xexka mīy, tu tikmū'ūn punethok xānāhā', pu' pet ha' nū', nūy xit,

¹⁷ tu' 'āmuk xexka mīy, ha' puk, ha kāmānat xat, pu tikmū'ūn yūmmūgā', hu: "Yā' puk, mā', nūy xit." Kaxīy.

¹⁸ —Pa tikmū'ūn tep-tup nōg, yīy tik puxet te: "Āte hām max nōmenax, tu tayūmak 'ūyānān tu' hōm, nūy pop. 'Ūgmōg putup, nūy pēnāhā', 'ā' māp-tup'ah." Kaxīy.

¹⁹ —Ha' nōy te: "Āte mox te 10 pop. 'Ūgmōg putup nūy pēnāhā', 'ā' kxit putup'ah." Kaxīy.

²⁰ —Ha' nōy te: "Āte yāytaha, hulk mōg putup'ah." Kaxīy.

²¹ —Ha kāmānat nūn put pu', tu yāy xuxyā pu' xuktux, ha' gāy, tu: "Mōg,

'āmō'ka'ok, kōmēn kotit ha mōg, nūy kōmēn yōg tikmū'ūn hok xop nūnnā', 'ūk pet tu nūnnā'." Kaxīy.

²²—Ha' mȳy, tu hāpxip kutōgnāg 'lhā putpu' nūn, tu: "Xate' xat, ha 'āte' mȳy, pa 'āmuk xexka punethok." Kaxīy.

²³—Ha' nōy xe mō'd'kutnāhā', hu: "Mōg, putat xexka hā mōg, xix putat kutōgnāg hā mōg, nūy tikmū'ūn xapit, tu nūnnā', pu 'āmuk xexka xohiz mā'.

²⁴—Āte hāpxe'e 'āktux xa', hu: "Ūxexka xop 'āte' xānāhā', hap-tup nōg, hu' yōg 'āmuk xexka māp-tup 'ohnāg." Ta tu' kux. Kaxīy.

Tikmū'ūn te Yeyox mūtik hāpkumep'ax

²⁵—Āmīy nōy tu ta hāpkumep, ha tikmū'ūn punethok te' mūtik hāpkumep, ha' yōkānām, tu hām'āktux, hu:

²⁶—Tikmū'ūn tek mūn mūtik hāpkumep putup, pūyāk putup pax xexkah, tu yāy yōg xape xop putup kutōgnāg. Tikmū'ūn tek mūn mūtik hāpkumep, pūyā yāy tak putup kutōgnāg, xi' mūg tut, xi' xetut, xik-tok, xi' tutnōy xop, xi' pit xop, xi' hex xop putup kutōgnāg, xix yāy pe'paxex kutōgnāg, nūy 'ūkputup xexkah.

²⁷—Tikmū'ūn te yāy yōg māpkupnix tat hok, tu' xūy hok 'ūgmān putuk, puxix yōgnū tikmū'ūn mūtik hāpkumep hok.

²⁸—Xate mīptut tox mīy'ax, hu 'āyūm hāmāxap, nūy yāy yīkopit, hu: Tayūmak xohix te xīy yōgnū?" Kaxīy. Tu 'ōg tayūmak mō'kupix. Paxpu 'ōg tayūmak punethok, 'āpu, mīptut mȳy.

²⁹—Paxpu mīptut hām tu' xup, pa 'ōg tayūmak kutōgnāg, puxix mīptut kuxyā hok, ha' nōy te xa 'āktux'ax kummuk, hu:

³⁰—"Ūpa te hāmyūmmūg 'ohnāg 'ōhōm. 'Ūyōg tayūmak xohik-tōgnāg, pāyā mō'kupix yūmmūg 'ohnāg kamah." Kaxīy. Ta tu' kux.

³¹—Tu xe hām'āktux, nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', hu:

—Hāpxexka yōg tik te 'xat'ax, tu xonat xop xohix te 10,000 mō'pok, nūy hāpxexka nōy yōg xonat xop mūtik yākix, pa xonat xop nōy xohix te 20,000, yīy tik te tikmū'ūn 'xat'ax yūm, nūy yāy yīkopit hāmāxap, hu: "Ok yōgnū xonat xop ka'ok, pe xonat nōy xop ka'ok?" Kaxīy.

³²—Xonat xop nōy ka'ok, puxix tik xop mō'pok hāpxexka nōy hah, pu ta' xexka xop tu' xax, pu yākix kuxyā', ha hāptox tu mō'pok'ax, nūy gāy kuxyā'.

³³—Kaxīy 'āxop te yāy yōg hāpxop xohix nūm hok, hu 'ūgmān mūtik xate hāpkumep hok kamah. Kaxīy.

Āmot Xuxpex

³⁴—Tu xe hām'āktux, hu:

—Āmot xuxpex mūn max, pa yāy xuxpex nōg, puxix max'ah 'ehe',

³⁵—ha tikmū'ūn tep-tup nōg, hu hāptopa mō'yōn. 'Ūg'āpax, nūy 'āyīpkox pi'. Kaxīy.

15

Kahnēn te yāy xaxok

¹—Hāpxip kutōgnāg 'lhā tik xop nūn, nūy Yeyox yīy 'āpax, tu gohet pupi tikmū'ūn yōg tayūmak pop, ha Yoneo yōg tikmū'ūn te nōm tik xop putup nōg,

²—ha Paniye xop xix hāmyūmmūg xop te Yeyox 'āktux kummuk, hu:

Nū tik te tik kummuk hā' xape, tu nōm mūtik xit. Yā kummuk Yeyox. Kaxīy.

³—Ha Yeyox te hāmyūmmūgāhā', tu Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', tu kahnēn 'āktux hā hāmyūmmūgāhā', nūy tu Topa te tikmū'ūn kummuk xak 'āktux, hu:

⁴—Tikmū'ūn yōg kahnēn te 100, tu kahnēn puxet xaxok, hu' mōg, tu' xip'ax kox, tu kahnēn xop te 99 nūm, nūy kahnēn puxet xak, tu' xak, tu mōktu xipihi',

⁵—tu xipihi', tu ta' kuxa hittup xexkah, tu' nūn putpu', tu kahnēn te' yīpak hā' tat,

⁶—tu' nūn tu nūktu xupep yāy pet tu', tu' xape xop xānāhā', xix hām yīmap ha' pip xop xānāhā', tu: "Ākuxa hittup 'ūgmūtik! Yā 'āte yāy yōg kahnēn xipihi!" Kaxīy. Ta tu' kux.

⁷—Kaxīy pexkox kopa' pip xop kuxa hittup xexkah, tik kummuk yāy hāhup ha' hittup xexkah, pa' kuxa hittup kutōgnāg 'lhā tik xop te yāy pe'paxex, hu: "Ūgmax." Kaxīy.

⁸—Ha Yeyox te tayūmak hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', nūy Topa te tikmū'ūn kummuk xak 'āktux, hu:

—'Ūn puxet te tayūmak 'ānuk te 10 pip, tuxet xaxok, tu' xak, tu kuyānām hā' xak, tu' pet kunut xit max, tu' xak,

⁹—tu' xipihi', tu' paha', tu' kuxa hittup, tu' xape xop xānāhā', xix hām hūmnāg ha' pip xop, tu: "Ākuxa hittup 'ūgmūtik, 'āxop. 'Āte yāy yōg tayūmak 'ānuk xipihi!" Kaxīy. Ta tu' kux.

¹⁰—Kaxīy pexkox yōg mō'pok xop kuxa hittup, tik kummuk ta yāy hāhup ha' kuxa hittup. Kaxīy.

Tik kutox xupaha'

¹¹—Tu xe hām'āktux nūy hāmyūmmūgā', nūy Topa yōg hāpxompmā'ax yūmmūgā', nūy Topa te tikmū'ūn kummuk putup 'āktux, pu tu yāy hāhup, xix hāp kummuk mīy kux. Tu hām'āktux, hu:

—Tik tek-tok pit 2, yā' xip tap,

¹²—hak-tok te' nōy hā' kuhmōy te yāy tak pu hām'āktux, hu: "Ātak, 'āxok, kopxix 'āte 'ōg hāpxop pop, 'ūyāg pop'ax, pa hōnhā 'āte' yāg putup, yā tayūmak putup tek putex. 'Āte' hip putup 'ah, xa 'āxok. 'Ā' hōm nōmhā, 'ūyā nōmenax, nūy tayūmak pop, nūy k mōg hāptox tu'." Kaxīy.

—Ha' tak te hāpxop xohix koxip, tuk-tok te kuhmōy tu tu' yāg popmāhā'.

¹³ Hāpxip kutōgnāg 'ihāk-tok te 'ūyāg tayūmak pop, tu' mōg hāptox tu', tu mōktu hāpxexka puknōg tu' xupep, tu hāpkummuk mīy pax, tu tayūmak xexka xaxogānāg, ha' nōg.

¹⁴ —Ha' hok, 'ūyōg tayūmak hoknāg, ha hāmhōgnāg hāpxexka xohix tu', yīy putup tep-tex, xix hāpxexka yōg tikmū'ñūn xohix kix,

¹⁵ ha hāpxop 'ūm xak, nūy mā', tu: 'Ūm hōm. 'Ugmā', kaxī, ha' nōy te yāy yōg hām tu mō'kutnāhā', pu xapup pēnā',

¹⁶ ha putup tep-tex, hu xapup xit'ax xak, pa' hōm 'ohnāg tīk te',

¹⁷ yīy yāy koxak, tu yāy mūtik hām'āktux, hu: "Ātak yōg kāmānat xop xit punethok, tu' hix ka'ok, ha putup tek putex.

¹⁸ Put puk mōg 'ātak hah, yāy 'Ātak pet hak mōg'ax, tu hām'āktux'ax, hu: "Ātak, 'āte hāpkummuk mīy pax, tu yāyhāhup Topa tu', xix xa tu',

¹⁹ Āmax, hak mūn kummuk, tu xa' humpāhā', puk mūn yā 'āk-tok 'āktux. 'Ūktux hok puk hām 'ōg kāmānat xop mūtik." Kaxī.

²⁰ Tu putpu' mōg yāy tak pet hah.

—Tu mōktu' pet tu' xupep, hak-tok te hāptox tu' xip, 'ihā' tak te' pēnāhā', tuk-tok te' nōy hā kuhmōy kuxa ka', tu' mōg mō'ka'ok, tuk-tok mūg yāy kep hah, nūy tu' āneo, ta tu' kuxa hittup tu' āneo,

²¹ Hak-tok te: "Ātak, 'āte hāpkummuk mīy pax, tu Topa pu hāpkummugāhā', xix 'āmūn pu', tu xa humpāhā' puk mūn yā 'āk-tok 'āktux." Kaxī.

²² —Pāyā' tak te kāmānat xat, tu: "Mō'ka'ok, mōg, tu topixxax max popnū', pu xōnnū tat, ha hāpxop 'ūm yānām paxnū pu xōnnū tu yīpkutok ha mō'tat, ha pata xax max popnū', pu' tat,

²³ ha mūnūytut kutox tuktup max nūnnā', tup-tex. 'Āpu yūmū nō 'āmuk xexka mīy 'ughittup tu'.

²⁴ Xōnnē nūn, ha yūmūg kuxa hittup. Hōmā' xok putuk, tu' hittup nōmhā, hōmā' xupaha, tu' putpu' nūn nōmhā." Kaxī.

—Tu 'āmuk xexka mīy!

²⁵ —Hak-tok te māxap xip, hāpxa xexka tu' xip, tu putpu' nūn yāy pet hah, tu kāyā'āpak, xix hāmyā'āpak,

²⁶ yīy: "Pute 'ūm nūhū'? Tep tu tikmū'ñūn kāyāhā yīy hāmyā'?" Kaxī.

²⁷ —Ha: "Ātaknōy nūn, ha 'ātak xat pu mūnūytut kutox putex, 'ūkuxa hittup tu', 'ūkutox putpu' nūn hā' kuxa hittup." Kaxī.

²⁸ —Pak-tok te māxap gāy, tu' mō'nāp-tup'ah mīptut hā', ha' tak nūn, tu ta tu' xapit, pu mōnāy,

²⁹ pak-tok te: "Hāmyāxatamuk xohix hā xatek-xat, hak yīpkox xip, tu' mīy, pāyā'

xate hāpxop 'ūm 'a' hōm'ah, xate mot kutox kutōgnāg 'a' hōm 'ohnāg, puk xape xop mūtik 'āmuk xexka mīy,

³⁰ pa 'āk-tok nōy nūn, tu' xotit xop punethok pēnāhā', tu 'ōg tayūmak hā' pagok, ha tayūmak nōg, ha 'āha' nūn putpu', ha xate 'āmuk xexka mīy!" Kaxī.

³¹ Ha' tak te: "Xōnnū! Hāmyāxatamuk xohix hā 'ūgmūtik 'āxip, ha 'āte yāy yōg hāpxop xohix popmāp-tup xa'.

³² Yā' max yūmūg kuxa hittup, nūy 'āmuk xexka mīy, 'ātaknōy put pu' nūn, ha yūmūg kuxa hittup. Yā' xok putuk, pāyā' hī', tu' xupaha', pāyā' putpu' nūn." Kaxī. Tu ta tu' kux. Kaxī Yeyox te tikmū'ñūn yūmmūgāhā', tu Topa te tikmū'ñūn kummuk xak 'āktux, puyīy yāyhāhup, xix hāpkummuk mīy kux, nūy tu kuxa hittup.

16

Kāmānat te māxap te hāpkohē' mīy

¹ Yeyox te xe hām'āktux yāy yōg tīk xop pu', nūy Topa yōg hāpxopmā'x yūmmūgā', hu:

—'Ūptexop xexka xip, ha tīk te nō pēnānā' xip, yā kāmānat te māxap, ha tīk nōy nūn, tup-texop xexka pu hām'āktux, hu: "Nōm kāmānat te māxap te 'ōg hāpxop xohix pēnāhā, tu hāmyūmūg 'ohnāg, tu' kmū'ñūn kummuk xak 'āktux, puyīy yāyhāhup, xix hāpkummuk mīy kux, nūy tu kuxa hittup."

Kāmānat te xaxogānāg 'ōg hāpxop." Kaxī.

² —Hap-texop te yāy yōg kāmānat ha' xānāhā', tu: "Xatep-te' mūn mīy? Tikmū'ñūn te 'ākummuk 'āktux. Hōnhā xate nō pēnā kux. Puxi'." Kaxī.

³ —Ha kāmānat te yāy pu hām'āktux, hu: "Ātep-te mūn mīy'ax? 'Ūkuxyā tek mūn putup nōg. 'Ak mūn ka'ok'ah, 'ūyī mū' hāpxa'. Hāpxop 'ūhok tu' kax 'ātep-tup'ah, 'āte yāyhāhup tu'.

⁴ —Nāy. 'Āte' yūmūg. 'Ūkxape xe'e xop max, ha 'āte nōm xop pu hām'āktux hā hāmmaxnā'ax, pak mūn pu hāmmax hā yānān, 'ū pet kopak xihip, 'ihāk xuxyā tek xat pu mōg." Kaxī.

⁵ —Hu' xuxyā yōg kāmānat nōy ha' xānāhā', xix kāmānat nōy ha' xānāhā', tu mōktu xohix, tu 'ōm te māxap pu hām'āktux, hu: "Hāpxop xohix te xīy xate ta nemēn yūmūg xuxyā pu?" Kaxī.

⁶ —Ha' nōy te: "Hep tox yōg kānēy te 100 'āte ta nemēn." Kaxī.

—Ha: "Ta nemēn yōg pa' tappet, tu mō'kupix, hu: 50 'ūyānān tu', nūy 'ōg hāpxop yāggā xate ta nemēn." Kaxī.

⁷ —Tu tīk tek-nāy tu' xānāhā', tu: "Xate ta nemēn hā xīy hāpxop?" Kaxī.

—Ha: "Āte ta nemēn xuxnāg yōg panat xohix te 1.000." Kaxī.

—Ha xe': “Ӷgnū ta nemēn yōg pa' tap-pet, nūy mō'kupix ha' yūm, hu: 800 nūy 'ōg 'uyānān tu'.” Kaxīy.

⁸ —Ha' xuxyā te hāmyūmmūg, tu' yōg kāmānat te hāpkohē mīy yūmmūg, tu hāmyūmmūg 'āktux kamah. Ta tu' kux.

—Kaxīy Topa hā' puknōg xop te hāmyūmmūg xexkah, pāyā Topa yōg tikmūn' te hāmyok mīy, tu hāmyūmmūg kutōgnāg,

⁹ yīy 'āte xa hām'āktux: Yā' max tikmū'ūn te tayūmak hā hāmmaxnāl, nūy' xape xop pu hāpxomā max, puyīy nōm xop mō'ānīynām 'uyānān tu', Thā' 'ōg tayūmak nōg, puxix 'āmōgā pexkox hah, xa xhip ka'ok.

¹⁰ Tik te hāmyok mīy, tu hāpxop kutōgnāg pēnā max, puxix hāpxop xexka pēnā max kamah. Kaxīy tik kummuk te hāpxop kutōgnāg pēnā kummuk, puxix hāpxop xexka pēnā kummuk kamah.

¹¹ Tik te hāpkohē mīy, tu tayūmak hā' pēnā kummuk, puxix kamah Topa yōg hāpxomā max pēnā kummuk.

¹² Xate 'ānōy yōg hāpxop pēnā kummuk, puxix tikmū'ūn kuxa 'ākopa yūm 'ohnāg, tu hāpxop max xa' hōm putup 'ohnāg kamah. Āmhok.

¹³ —Tikmū'ūn te yāy xuxyā 2 pu' hām hok, ka xuxyāp-xet putup pax, Thā' nōy putup nōg. Ha tikmū'ūn xupkūmīy, puxix tayūmak tu' hām, pa tikmū'ūn te Topa xak, puxix Topa tu' hām. 'Ūkux. Kaxīy.

Yeyox te hām'āktux

¹⁴ Ha Paniye yōg xop te' xupak, tu Yeyox hah yīxix kummuk, hu' xox yīxix, tu tayūmak hā kūmīy, hu' gāy, tu' yīxix kummuk.

¹⁵ Pa Yeyox te:

—Tikmū'ūn te 'āpēnāhā', tu: 'Ūmax, kaxīy, 'āhā, pāyā Topa te 'ākuxa kopa pēnāhā', tup-tup nōg, 'ākuxa kummuk hah.

¹⁶ —Hōmā mōnāyop hittap Mōyyex te Topa yōg xat'ax kax'āmi, ha' nōy xop te Topa pupi hām'āktux, nūy tikmū'ūn pu' xuktux, tu hāmyāxatamuk xohix hā hāmyūmmūgāhā', tu mōkту Yoām xip, nōm tep-tox pix, ha hōnhā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, ha hām'āpāk max 'āktux, ha' xohix yīpkox pip, puyīy Topa yōg putat ha' mōg.

¹⁷ —Ha pexkox te yāy xagogāp-tup, xix hahām, pāyā Topa yōg hāmāktux xip ka'ok, ha' xaxogā 'ohnāg.

¹⁸ —Tikmū'ūn te' xetut nīm, tu 'ūn nōy mūg, yā hāpxomā kummuk, ha tik nōy te' nōy xetut mūg, nūy yāytax, yā hāpxomā kumuk kamah, tu' nōy hā' xupxet. Kaxīy.

'Ūptexop xexka xix Nay

¹⁹ Tu xe hām'āktux, nūy hāmyūmmūgā', nūy Topa yōg hāpxomā'ax yūmmūgā', puyīy Topa yōg hām'āktux pu' yīpkox pip, hu:

—'Ūptexop xip, tu topixxax max tat, tu ta' mīy pax 'āmuk xexkah,

²⁰ ha tik hok xip, tu' pakut, tu' pip 'Ūptexop yōg hāmyōkox tu', 'ūxuxet'ax Nay, 'ūkayax punethok tu' pip,

²¹ tu' xit'ax 'ūm xak, putup tep-tex hah, ha kokex xop te tik kayax xup, tu' yōyxōg hā' xup.

²² Hāpxip kutōgnāg tik hok 'āxet'ax Nay xok, ha pexkox yōg nū 'pok xop te' put, tu' tat, tu pexkox ha mō'tat, ha mōnāyop hittap 'Amanām mūtik tihī pexkox kopah, tu' hittup, Thā' 'ūp-texop xok kamah, ha nō hāpkot,

²³ ha' xakix xop yōg pip'ax tu' mōg, tu xūy xexkah, tu mōnāyop hittap 'Amanām pēnāhā', ha hāptox tu' xip pepi', pa Nay te 'Amanām mutik pepi' tihī,

²⁴ yīp-texop te' xānā ka'ok, hu: "Yā' āmāxap 'Amanām!" kaxīy, ha: "Putep mūn putup xate?" Kaxīy. Ha' nōy te: "Ūg 'ūm kuxa ka', 'ūkxūy hah. Āpu, Nay nū'kutnā', nūy yīpkutok hā 'ūgyōyxōg 'ūm pix, kōnāg hā' pix. Yāk xūy xexka kuxap kopah." Kaxīy.

²⁵ —Pa 'Amanām te: "Xōnnū", Topa te xa hāmmaxnāhā hām tu', Thā' Nay ha hāpkummugāhā', yā hōnhā' hittup pax Thā' 'āxūy,

²⁶ ha hāpkanet xexka xip, ka mōnāy 'ūghah, ha kamak mōg 'ohnāg 'āha ku'u mōnāy." Kaxīy.

²⁷ —Hap-texop te: "Nay nū'kutnā 'ūktak pet hah.

²⁸ —'Ūktaknōy xohix te 5 tihi', yīy mō'kutnā hām tu', ka nū pip'ax ha' nūn, hu' xūy." Kaxīy.

²⁹ —Pa 'Amanām te: "Āmhok. 'A mō'kutnāp-tup'ah 'ātaknōy xop hah. Yā' xip Topa tappet, nūy mō'kupix, nūy yīpkox pi'. Yā' puxi'." Kaxīy.

³⁰ —Ha' nōy te: Yāk-tōgnāg, 'ap punet'ah. 'Ūktaknōy xop kuxa mām 'ohnāg Topa yōg tappet kopah. Āpu, mō Nay kutnā', nūy taknōy xop ha' mōg. Pax pu tik xok xe'e', tu put pu hi', tuk taknōy xop pu hām'āktux, puxi' kuxa mām ka'ok hām'āktux'ax kopah, tu yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux." Kaxīy.

³¹ —Pa 'Amanām te: "Ūkuxa mām 'ohnāg Topa yōg tappet kopah, hu' mām hok tikmū'ūn hām'āktux'ax kopa kamah, tu tik xop tu putpu hi' 'āpak'ax, Thā' kuxa mām 'ohnāg." Ta tu' kux.

17

Hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu' kux

¹ Yeyox te yāy yōg mūtik hāpkumep xop pu hām'āktux, hu:

—'Āmnīy xohix Thā' hāpxomā'ax kumuk te' kummukgā'ax, pa tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, nūy nōy kummukgā', puxix Topa nōm xūygā xexka.

² Yā' max nōm tik te' kummukgā mūg, nūy mīkax xexka hīy 'ūmāykox tu', tu kōnāg xexka kopa tu' xok, ha' kummuk nōm te tīkmū'ūn kutōgnāg pu hāpkummuk mīy'ax yūmmūgāhā'.

³ 'Ōg pa 'āti! 'Ānōy te hāpkummukgāhā'. 'Āpu' mānōg, pu yāyhāhup, ha ta xaxogā'.

⁴ 'Ānōy te xa hāpkummukgā pax, tu xe' mīy' pu tu 7, 'lhā xa tu' xak pu kummugā'ax xaxogā'. 'Āpu 'ānōy kuxa ka', nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. Kaxīy.

'Ūkuxa yūm ka'ok

⁵ Ha yāy yōg xop te:

—'Ūgmū kuxa mām kutōgnāg. 'Āpuk mū kuxa māmā', pu tu mām ka'ok. Kaxīy.

⁶ Ha Yeyox te:

—'Ok 'ākuxa mām kutīgnāg? Pēnā mīm xexka kup 'āxet'ax mōytat, ha mīm xap kutīgnāg. Pax xa kuxa mām kutīgnāg kaxīy, hu ta mīm xexka kup nōy piget pu' xat, hu: "Hām tu yāy xut, nūy kōnāg xexka kopa 'āxip, nūy kōnāg kaka yōg hām kopa 'āxok," kaxīy, puxix mīm xexka kup yīpkox pi', nūy' mīy. Kaxīy.

Kāmānat hām'ax

Tu xe:

⁷ —'Ōg kāmānat te hāpxa', pe mūnūyutut pēnā', tu 'āmnīy hā putpu' nūn 'āpet tu', pāyā xate' xapit hok pu yūhūm, nūy xit.

⁸ 'Āmhok, pāyā' xat, hu: "Hāpxop 'ūm puk, tu mōktu max, tu hāpxop ke'et, tu kānēy yīmū' xak-nāy 'ūkxit. 'Ūkxit kux yīy ta 'āxit 'ūk-nāy tu xix xo'op." Kaxīy.

⁹ Tu 'ōg kāmānat pu hām'āktux hok, nūy: "Puxi', 'āhām max," kaxīy. 'Āmhok.

¹⁰ Kaxīy 'āxop yā Topa hā kāmānat xop. Topa xat'ax xohix pu 'āyīpkox pip, xapix tu hām'āktux, hu: "Ūgmūg hām kummuk Topa pu', 'ūxat'ax mīy puxehnāg tu'." Kaxīy.

Yeyox te tīkmū'ūn xax kunut xop hitupmāhā'

¹¹ Tu ta hāpkumep, tu kōmēn Yenoyanēn ha' mōg, ha hāpxexka Xāmānit te' keppa' yūm, xix hāpxexka nōy Ganinet te' xām pa' yūm.

¹² Tu' mōg tu mōktu' xupep xip tu xexka tu', ha tik te 10 pip, tu pakut, tu yāy xax kunutnām, kayax punethok tu', hāptox tu' pip xip'ax tu',

¹³ tu' xānāhā', hu:

—Yeyox, Notot! 'Ūgmū kuxa ka! Kaxīy.

¹⁴ Ha' pēnāhā', tu:

—Mōg, 'āmānex xop ha mōg pu 'āpēnā'. Kaxīy.

Ha' mōg. 'Ūmōg, 'lhā' hittup, ha' xax tap tup xupep tu max,

¹⁵ Ha tik puxet yā hāpxexka Xāmānit yōg, yā' puknōg, tu yāy xax tap max pēnāhā', yī'

putpu' nūn, tu' yīy ka'ok, tu Topa max 'āktux, 'ūhittup tu',

¹⁶ tu' kopaxux ha' nāhā', tu Yeyox pu hām'āktux, hu: 'Āmax xe'ēgnāg! Kaxīy.

¹⁷ Ha:

—Tik xohix te 10 hittup. Pi'yā' pip nōm tix xohix te 9?

¹⁸ Tu putpu' nūn 'ohnāg, tu Topa max 'āktux 'ohnāg, pāyā' puknōg puxehnāg te Topa max 'āktux. Kaxīy.

¹⁹ Tu' puknōg pu:

—Ayok, nūy mōg, 'ākuxa yūm ka'ok, yīy Topa te 'āhittupmāhā'. Kaxīy.

Topa te yāy yōg tīkmū'ūn xat putup

²⁰ Hāpxip kutōgnāg 'lhā Yeyox te hāmyūmmūgāhā', yīy Paniye yōg xop te' yīkopit, hu:

—Hām 'ūm 'lhā Topa te hām xexka xohix yōg tīkmū'ūn xat putup hām tu'? Kaxīy.

Ha:

Tīkmū'ūn te' xak, tu' pēnāp-tup,

²¹ A hām'āktux putup'ah, hu: 'Hēnā', 'ūxip nūnte', kaxīy. 'Āmhok. Xix 'ap hām'āktux putup'ah, hu: 'Pēnā', 'ōnte' xip,' kaxīy. 'Āmhok. Tīkmū'ūn te' pēnā 'ohnāg 'lhā Topa te yāy yōg tīkmū'ūn xat. 'Āmhok. Yā Topa te tīkmū'ūn kuxa kopa' xat. Kaxīy.

²² Tu yāy yōg mūtīk mōg xop pu hām'āktux, hu:

—'Ūgmūn yā Tīkmū'ūn Kutox, ha 'āmnīy punethok nōg putup, 'lhā xe 'āxop tek mūn pēnāp-tup, pāyā' ak pēnā'ah,

²³ ha tīkmū'ūn te xa hām'āktux putup, hu: 'Hēnā', Yeyox xip,' kaxīy. Ha' nōy te: 'Pēnā', 'ōnte' xip,' kaxīy. Pak xip putup'ah. 'Āmōg hok nūy pēnā'. Ak xip putup'ah.

²⁴ 'Ūgmūn yā Tīkmū'ūn Kutox, huk nūn putup mō'ka'ok, 'ūgnūn putup tex yānām xexka putuk, ha hāpxexka xohix yōg tīkmū'ūn tek pēnāp-tup,

²⁵ pa hōnhāk xūy nām putup hāmāxap, ha tīkmū'ūn tek putup nōg.

²⁶ Hōmā tīkmū'ūn hittap te mōnāyxop Nōe putup nōg kamah,

²⁷ tu' xit, tu' xo'op, tu yāytaha', tu hāmyāxatamuk xohix hā' yīpkox pip 'ohnāg Topa yōg hām'āktux pu', tu mōktu Nōe te mīptut xexka hā' mō'nāhā', nōm mīptut te kōnāg hā' mōg ha mō'nāhā', ha tex xekah, ha kōnāg kox xohix nū'xip, tu' hāmnak hā' xupep nām, ha mōktu tīkmū'ūn xohix xakix kōnāg kopah.

²⁸ Ha tīkmū'ūn hittap te mōnāyxop No putup nōg kamah, tu' xit, tu' xo'op, tu hāpxop hāmenax, tu' hām, tu' pet punethok, tu hāmyāxatamuk xohix hā' yīpkox pip 'ohnāg Topa yōg hām'āktux pu',

²⁹ tu mōktu No te kōmēn Xonōm nūm, ha hāpxip 'ohnāg 'lhā kuxap te pexkox tu' xakot,

xix mīkax xap pukpex te pexkox tu' nāhā', tu tīkmū'ūn koxyōy, 'ūpuk ha' nōa'.

³⁰ Kaxīy tīkmū'ūn te hāpxopmāp-tup 'īhāk nūn, hak mūn yā Tikmū'ūn Kutox,

³¹ tuk nūn Thā xupmān mō'ka'ok, pe yā mīptut kopa' pip, pe yā hām tu tīhi'. 'Uhip hok, 'ōg hāpxop nīm, pūyā' pi', pāyā' āxupmān mō'ka'ok, ka 'āxok.

³² Mōnāyhop te xa No xetut 'āktux, tu yōkānām hu' xok, 'ūxaxok hok nō'ōm!

³³ Tikmū'ūn xak, pūyī hi, puxix tu' xok, pa tīkmū'ūn xok puxix hi xe'ēgnāg.

³⁴ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, 'ūgnūn putup, 'īhā tīkmū'ūn 2 mō'yōn, ha yā mōgāp-tup 'ūpxet, tu' nōy nūm putup,

³⁵ ha 'ūn 2 te xuxnāg xetox xap koxyōy putup, nūy nō pām mīy, hā mōgāp-tup 'ūn puxet, tu' nōy nūm putup,

³⁶ ha tik 2 hām putup, hā mōgāp-tup tik puxet, tu' nōy nūm putup. Kaxīy.

³⁷ Ha' yōg xop te Yeyox yīy'ax 'āpak, hu' yīkopit, hu:

—Yāyā', pi'ya' xip nūhū? Kaxīy.

Ha:

—Kuptap xop te yāy tu nū' nāhā' nūy xokxax tu hāmhūmnāg pip. Kaxīy.

18

Tik pa te hāmyūmmūg xix 'ūn hok yūm

¹ Yeyox te hāmyūmmūgāhā hām'āktux'ax hā, nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', pūyī tīkmū'ūn Topa pu hām'āktux pax, nūy kuxa tekñōg hok, tu:

² —Tik pa te hāmyūmmūg, tu' xip kōmēn kopah, tu' kuxānōg 'ohnāg, hu Topa yīpkutuk hok, xix tīkmū'ūn yīpkutuk 'ohnāg.

³ Ha kōmēn kopa' xip 'īhūn, tu' hok yūm, tu 'āmnīy xohix hā tik pa te hāmyūmmūg ha' mōg, nūy ta tu' xak, hu: "Āpu, mōknīyānām. Tīkmū'ūn kummuk hupmā, pu tu' 'ā hāpkummugā kux," kaxīy. Pa tik te hāpkohe' mīy, tu' kuxyā 'ohnāg.

⁴ —Ha 'āmnīy xohix hā tik te' kuxyā 'ohnāg, pa 'āmnīy xohix hā 'ūn nūn, nūy ta tu' xax, pu hāpkummuk mīy kuxyā', hu 'āmnīy xohix hā' mīy, tu mōktu tik te yāy pu hām'āktux, hu: "Āte Topa yīpkutuk 'ohnāg, tu tīkmū'ūn puk yīpkutuk 'ohnāg kamah,

⁵ pa 'ūn te 'a' xak pu' kummuk mīy xop kuxyā', tuk kuxa tekñōg, 'ūn nūn kux 'ohnāg hah. Puxi'. Āte 'ūn mō'nīyānām putup, puk putox kummugā hok." Kaxīy. Ta tu' kux.

⁶ Tu xe:

—Tik pa te hāmyūmmūg, pāyā' hāpkohe' mīy, ha 'ūn te ta tu' xak, tu xe tu' xak, tu' hup 'ohnāg, tu mōktu tik te mō'nīyānām.

⁷ 'Ok Topa te yāy yōg tīkmū'ūn mō'nīyānām hok, mō nōm yāy xe'ēgnāg tu'? Hamūn. Yā' yīmōgatux, tu mō'nīyānām xe'ēgnāg, nōm xop te 'āmnīy xohix hā ta tu' xak, xix hāptup xohix hā, pu tu mō'nīyānām.

⁸ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa te hāpkummuk mīy xop kuxyāhā', nūy yāy yōg tīkmū'ūn mō'nīyānām mō'ka'ok. 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, tuk nūn putup putpu'. 'Ok tīkmū'ūn kuxa mām putup 'ūgkopa 'īhāk nūn? 'Īntu'! Kaxīy.

Paniye yōg tīhik, xix tik te gohet pupi tāyūmak pop

⁹ Tu hām'āktux nōy hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', pu tīkmū'ūn yāy pe'paxex max hok, nūy nōy pe'paxexk-tōgnāg hok kamah, tu:

¹⁰ —Tik 2 mōg, tu Topa pet xexha ha' mōg, nūy Topa pu hām'āktux, ha tik puxet Paniye xop yōg, xi' nōy te gohet pupi tāyūmak pop,

¹¹ ha Paniye yōg tik te yāy pe'paxex max, tu Topa pu hām'āktux, tu yāy pu' xuktux, hu: "Topah, 'ūgmūn max. Tīkmū'ūn xohix kummuk pax, tu hāpxop hā' xupxet, xi' nōy hā' xupxet, tu hāpkummuk mīy, nū tik kummuk putuk, tilk te gohet pupi tāyūmak pop putuk, yā' kummuk, ha tak mūn max.

¹² 'Ūkxit hok xegōn pet xohix 'īhā', xix kīn pet xohix 'īhāk xit hok, nūy ta Topa pu hām'āktux, tu yōg tāyūmak yāg 'āte Topa pu' hōm, yā tāyūmak xohix te 10 yōgnū', hu Topa pup-xet hōm. Puxi. 'Ūkux.' Kaxīy. Pa Topa te nōm pe'paxex kummuk.

¹³ —Ha tik te gohet pupi tāyūmak pop, tu yāy hāhpup, tu hāptopa tu' xip 'ūgnīha', tu Topa yīpkutuk, hu pexkox pēnāp-tup 'ohnāg, tu nū' xup, tu yāy kep to'ok, tu: "Topa, 'ūg 'ūm kuxa ka', 'āte hāpkummugā pax hah." Kaxīy. Ta tu' kux.

¹⁴ Tu xe:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tik te gohet pupi tāyūmak pop, tu te yāy pet ha' mōg putpu', ha Topa te' kuxa yūmmāhā', pa Paniye yōg tik kuxa yūm 'ohnāg, Topa te' kuxa yūmmā 'ohnāg hah. Tik te yāy xexha pe'paxex, puxix Topa' hupmā', ha tik te yāk-tōgnāg pe'paxex, puxix tu yāyhā' xexkah. Kaxīy.

Yeyox xix kakxop

¹⁵ Ha 'ūn xop tek-tok tat Yeyox hah, pu' xupit, pūyī kakxop pu hām 'ūm maxnā', ha yāy yōg mūtik hāpkumep xop te' pēnāhā', tu 'ūn xop mānōg,

¹⁶ —pā Yeyox te' xānāhā', hu:

—Mā'. Pūyā kakxop nū' 'ūghah, tu' tux hok pūyī nū', yā Topa te' xat putup kakxop kuxa tu'.

¹⁷ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, 'ūxaxok hok: Kakxop yīpkox pip Topa yōg xat'ax pu', ha Topa tep-tup pu tīkmū'ūn yīpkox pip kamah, kakxop putuk, nūy Topa yōg tīkmū'ūn kopa' pi'. Kaxīy.

'Ūp-texop xexha

¹⁸ Ha Yoneo yōg tik te' xat'ax, tu' nūn, tu Yeyox yīkopit, hu:

—Notot, xate yūmmūgā'ax, yā 'āmax. 'Ātep-tep mūn mī'y'ax nūy 'ūghi xe'ēgnāg mō'kumak mōg? Kaxīy.

¹⁹ Ha:

—Tep tu xatek mūn 'āxet'ax max? 'Ap xip'ah tikmū'ūn kuxa max. Topa mūn pux-ehnāg max.

²⁰Xate Topa yōg xat'ax xohix yūmmūg, hu: "Ānōy" hā' xupxet hok, xip-tex hok, xix 'ānōy yōg hāpxop hā' xupxet hok, xi' koit hok, xix 'ōg 'ātak pu 'āyīpkox pi', xix 'ātut pu 'āyīpkox pi'." Kaxīy.

²¹ Ha tik te:

—'A' yūmmūg. Hāmyāxatamuk xohix hā 'āte' xat'ax yūmmūg, tuk yīpkox xip. Kaxīy.

²² Ha' xupak, tu:

—Pāyā hāpxopmā'ax puxet xate' xaxok, 'ap mī'y'ah. Mōy, nōmenax 'ōg hāpxop xohix, nūy tayūmak pop, tu' nūm 'ūhok xop pu', ha Topa te pexkox yōg hāpxop xa' xex putup pexkox kopa, ha nūn tu nūktu 'Ūkpe mōg. Kaxīy.

²³ Ha tik te hā'm'āpak, tu' kuxa hittup 'ohnāg, 'ūp-texop xexka tu', tu Yeyox nūm.

²⁴ Ha Yeyox te' pēnāhā', tu:

—'Ūp-texop te yōg hāpxop nūm putup hok, puxix Topa yōg xat'ax pu' yīpkox hok kamah.

²⁵ Ha xoktut kāmēn te 'āmūxnāg ta kup kox hā mō'tat 'ohnāg, yā hāpxopmā ka'ok miax, pāyā 'ūp-texop te Topa pu' yīpkox xip, yā hāpxopmā hok xe'ēgnāg. Kaxīy.

²⁶ Ha yāy yōg xop te' xupak, tu:

—'Ū 'ūm mūn te Topa pu' yīpkox xip'ax? Yā hāpxopmā ka'ok xexkah. Kaxīy.

²⁷ Pa Yeyox te:

—Tikmū'ūn 'a' ka'ok'ah, pa Topa mūn ka'ok xexkah, nūy tu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg. Kaxīy.

²⁸ Ha Pet te:

—Pēnā', 'ūgmūg yāy pet nūm, nūy 'āpek mōg. Kaxīy.

²⁹ Ha:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tikmū'ūn te yāy pet nūm, tu' xetut nūm, tu' tak yīmot nūm, tu' tut nūm, tuk-tok nūm, tu' nūm nūy yāyhā Topa yōg tikmū'ūn, puyīy Topa nōm xat,

³⁰ puxix Topa nōm pu hāmmāx hā' yānān putup hām tu', ha' hi xe'ēgnāg putup pexkox tu', ha' kux 'ohnāg. Kaxīy

Yeyox te' xok'ax 'āktux, xi' putpu hi'ax

³¹ Ha' mōg, ha Yeyox te yāy yōg tik xop xapit, tu:

—Pēnā', pūm, yūmū mōg kōmēn Yenoyanēn tu', pu tik kummuk 'ūkputex. Hōmā tik xop te Topa pupi hām'āktux, tu kax'āmi tapet tu', tuk mūn Tikmū'ūn Kutox 'āktux. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hāk kummugāp-tup,

³² ha puknōg xop hak mōgāp-tup, pu 'ā tu yāyhāhupmā', tu' yīy hep nū'xok putup,

³³ tu 'ā' kix kakixnāg putup, tuk putex putup, 'ūtik xok xe'e', ha 'āmānī tikoyuk nōg 'ihā putup hip-tup. Kaxīy.

³⁴ Pa yāy yōg tik xop te hāmyūmmūg 'ohnāg. Hām'āpak, tup-tox ka'ok.

Yeyox te tik pa hok pu' pa nāhā'

³⁵ Ha ta' mōg, tu mōktu mōxa kōmēn Yenikot hāmhūnnāg tu', ha tik pa hok yūm, tu putat yīka te tu' yūm, nūy hāpxop hok xak,

³⁶ tu hām'āpak nūm 'ihā tikmū'ūn xohix xexka nūn, tu' yīkopit, hu:

—Tep ha' mōg tikmū'ūn xohix? Kaxīy.

³⁷ Ha:

—Kōmēn Nāyane yōg Yeyox te putat ha' nūn. Kaxīy.

³⁸ Ha tik pa hok te' xānāhā', hu:

—Yeyox, 'āmūn yā mōnāyxop hittap Namix hā 'āmōkputox. 'Ūg 'ūm kuxa ka'. Kaxīy.

³⁹ Ha tikmū'ūn nōy te' keppa' pip, tu:

—Puxi', 'āyī hok. Kaxīy.

Pa yīy nōy ka'ok, hu:

—Āmūn yā mōnāyxop hittap Namix hā 'āmōkputox. 'Ūg 'ūm kuxa ka'. Kaxīy.

⁴⁰ Ha Yeyox tu tu' hup, tu' xat, pu nūnnā', hu nūnnāhā', ha' yīka' xip, ha Yeyox te:

⁴¹ —Xatep-tep putup 'āte xa' mīy? Kaxīy.

Ha:

—Notot, 'Āte hām 'ūm pēnāp-tup. Kaxīy.

⁴² Ha Yeyox te:

—Āpu, hāmpēnā'. 'Ākuxa yūm ka'ok 'ūkgopah, yīy Topa te 'āpa maxnāhā'. Kaxīy.

⁴³ Hāpxip 'ohnāg 'ihā hāmpenā max, tu' kuxa hittup xexkah, tu Topa max 'āktux, xix Topa ka'ok 'āktux, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', hu Topa max 'āktux kamah.

19

Yeyox xix Yakeo

¹ Yeyox te kōmēn Yenikot tu' xupep, tu' kotit ha' mōg,

² ha tik 'āxet'ax Yakeo xip. Hamūn te puknōg yōg gohet pupi tayūmak pop, tu tikmū'ūn yōg tayūmak pop, tup-texop xexkah,

³ tu Yeyox pēnāp-tup, nūy tu' yūmmūg, pāyāk-tōgnāg, 'a' tox'ah, ha tikmū'ūn xexka punethok, yīy' pēnā 'ohnāg.

⁴Tikmū'ūn xop mōg 'ihā tik yokoma' mōg, tu mōktu' nōy hīp, tu' kup xexka piget pepi' mōg, tu' xip ha mōkahmāg, nūy Yeyox pēnā', putat ha' nūn hah,

⁵ tu' xupep, tu mōkahmāg tu' penāhā', tu Yakeo pu hām'āktux, hu:

—Yakeo, hām tu 'ānū mō'ka'ok, Hōnhā 'ūkxip'ax 'āpet kopah. Kaxīy.

⁶ Ha' kuxa hittup, tu hām tu' nāhā', tu hām tonnok, tu yāy pet ha' mōgāhā', 'ūkuxa hittup tu'.

⁷ Ha tikmū'ūn te' pēnāhā', tup-tup nōg, hu:

—Yeyox te tik kummuk hā' xape', tu tik te hāpxop hā' xupxet mūtik mōg, nūy xihip, nūy tu xit. Kaxīy.

⁸ Ha' xit kux 'lhā Yakeo yok, tu hām'āktux Yeyox pu, nūy tikmū'ūn xupax, tu:

—Yōgnū hāpxop xohix 'āte' koxip putup, nūy xahix nīm 'ūhok xop pu'. Hōmā' 'āte' nōy yōg tayūmak puxet hā' xupxet, kopxix hōnhā nōm pu tayūmak tehomí te 4 popmāp-tup, 'ūnōy yānān tu'. Kaxīy.

⁹ Ha Yeyox te:

—Hōnhā Topa te 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'yānān tu', xix 'āxape kuxa kummuk xit kamah, 'āxape te 'āpet kopa thi'. 'Āmūn yā mōnāyhop hittap 'Amanām hā' āmōkputox kamah.

¹⁰ 'Ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutox, tuk nūn, nūy tikmū'ūn xax, nūy xaxnām, nōm tikmū'ūn te Topa yōg putat xak, 'ū mōgā, puyīy Topa yōg putat ha' mōg 'ūxeheh. Kaxīy.

Tayūmak 'ānuk te

¹¹ Ha hām'āpk tikmū'ūn te', 'lhā Yeyox te hām'āktux'ax hā' hāmyūmnūgāhā', nūy Topa yōg hāpxopmā'ax yūmmūgā', puyīy Topa pu hāpxopmā' max, ha kōmēn Yenoyanēn hāmhūmnāg tu Yeyox xip, tu yāy yōg xop yūmmūgāhā', ka' pe'paxex, hu: "Topa te tikmū'ūn xop xohix xat putup nōmhā," pāyā 'ap xohix xat'ah nōmhā,

¹² yīy Yeyox te:

—Tik te' xat'ax yāy kutok mōg hāpxexka nōy tu', hāptox tu' mōg, nūy yāyhā hāpxexka yōg tik te tikmū'ūn xohix xat, nūy hāmyāxatamuk kutōgnāg nōg, puxix putpu nūl.

¹³ Tu kāmānat te 10 xānāhā', tup-xet pu tayūmak puxet hōm, xix kāmānat tuk-nāy tu' hōm tayūmak puxet, tu mōkту xohix pu tayūmak puxet hōm, tu: "Hāpxop hāmenax nūy tayūmak punethok pop, tu mōkту 'ūkxupep put pu'." Kaxīy.

¹⁴ —Tu' mōg, pāyā 'uyōg tikmū'ūn tep-tup nōg, tu tik xop mō'pok hāptox tu', 'ōm xat'ax ha mō'pok, nūy nō: " 'Ūgmū'āte 'āp-tup nōg. 'Āpu, xihip hāptox tu'. Putpu 'ānūn hok, nūy mū'ā xat." Kaxīy.

¹⁵ —Pa hāmyāxatamuk kutōgnāg nōg 'lhā' xupep putpu', tu kāmānat te 10 xānāhā', nōm xop te' yōg tayūmak pop, tu hāpxop hāmenax xi' nō' nōy yānān nūy tayūmak xexka pop, ha' xat'ax te tik xop te 10 xānāhā' nūy' yīkopit, nūy tayūmak xohix te xīy tik xop te' pop yūmmūg.

¹⁶ Ha kāmānat hāmāxap nūn, tu: "Āte 'ōg tayūmak hā' tayūmak nōy te 10 pop," kaxīy.

¹⁷ Ha' xat'ax te:

—Yā' max, 'āhām max. 'Āte mō'ākutnāp-tup kōmēn xohix te 10 hah, xa pēnānā' xip. Kaxīy.

¹⁸ —Ha kāmānat tuk-nāy tu' nūn, tu: " 'Ōg tayūmak hā' 'āte tayūmak nōy te 5 pop." Kaxīy.

¹⁹ —Ha: " 'Āte mō'ākutnāp-tup kōmēn xohix te 5 hah, xa pēnāhā' xip." Kaxīy.

²⁰ —Ha kāmānat te ka'ax tu' xip, tu' nūn, tu: "Nō pa 'ōg tayūmak. 'Āte topixxax hā' kīy, tu' xaptop,

²¹ 'ūgkuxānōg tu'. 'Āte 'āyīpkutuk, 'āmūn xupkūmīy hah. Xate 'ānōy yōg tayūmak paha', ha tik nōy te hāpxop xap xok, ha' 'āmūn te nō nūnnāhā'." Kaxīy.

²² —Ha' xat'ax te: " 'Āhām kummuk. 'Āte 'ākopol'ax, 'ōg hām'āktux'ax hā' 'āte' 'āhām kummuk yūmmūg. Xatek xupkūmīy 'āktux, tu' ātu hāpxop nūnnā' 'āktux.

²³ Pax xa yōgnū tayūmak ma'āg kopa' xex, pu tikmū'ūn nōy hāpxop hāmenax, puxix tayūmak tu xohix punethok nōmhā." Kaxīy.

²⁴ —Tu tikmū'ūn te' yīmmat tu 'ōm pip pu hām'āktux, hu: "Tayūmak xut tik tu', tu tik nōy pu' hōm, tik te tayūmak te 10 pop pu' hōm." Kaxīy.

²⁵ —Ha tikmū'ūn te: "Yā' pip tayūmak punethok, yā' pip tayūmak te 10." Kaxīy.

²⁶ —Ha: " 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Tikmū'ūn te hāpxop punethok pip ha hāpxop nōy nā' mōg'ax tu mōkту yā' xohix, ha hāpxop xohix xut'ax, tu' hok tu'.

²⁷ Tik xop nūnnā' nōmhā, tik xop tek putup nōg, tuk mūn te' xat putup nōg. 'Āpu, 'ūnūnnā', nūy 'ūgkeppa' kix." Ta tu' kux.

Yeyox te kōmēn Yenoyanēn tu' xupep

²⁸ Tu hām'āktux kux, 'lhā' mōg, tu kōmēn Yenoyanēn ha' mōg, ha' yōg mūtik hāpkumep xop te' pe' mōg,

²⁹ tu' mōg, tu' xip'ax Metpaye te hāmhūmnāg tu' pip, xi' xip'ax Metān te hāmhūmnāg tu' pip, tu yīktix 'Onimet yīka' pip, ha yāy yōg tik 2 mō'pok, pu mōg nū peheh, tu:

³⁰ —'Āmōg xip tu xexka tu', tu yohmēnnāg tuk tuk pēnāp-tup, ha tikmū'ūn 'ūm te' yīmū' yūm hok. 'Ūxut, nūy nūnnā'.

³¹ Tik te 'āyīkopit, 'āpu, tu hām'āktux, hu: " 'Ūgmūg xuxyā' tep-tup, puyīy nō yīmu' yūm." Kaxīy.

³² Ha' mōg, tu Yeyox te' xat'ax hā' mīy.

³³ Tu yohmēnnāg xut, 'lhā yohmēn xuxyā nūn, tu:

—Tep tu' xut 'āxop te nū yohmēn? Kaxīy.

³⁴ Ha:

—'Ūgmūg xuxyā' tep-tup, 'ūg mūg xut, yīk tux hok 'ū xut. Kaxīy. Ha' tux hok, ha' hīy'ax koah.

³⁵ Tu Yeyox ha' nūnnāhā', tu topixxax te yohmēn yīmū' yūm, tu' yūm.

³⁶ tu' mōg, ha tikmū'ūn te nū yāy xex topixxax putat kopah, ha Yeyox te nūktu yīmū' mōg,

37 tu yïktux 'Onimet tu hãmhümnãg tu' xip, ha tixmûn xohix xexka te Yeyox mütik hãpkumep, tu' kuxa hittup xexkah, tu Topa max 'äktux, xix Topa ka'ok 'äktux, tu' yãy ka'ok hâpxopmã max xe'ëgnâg pêñâhâ tu',

38 tu hãm'äktux, hu:

—Pûyâ Topa tik te' xat'ax pu hãmmmax nã'. Yã yãy 'äket'ax tu hõm pu nûn', ha pexkox kopa' pip xop kuxa mâm, yã Topa xexka xe'ëgnâg. Kaxîy.

39 Ha Paniye yôg xop te tigmûn xohix pip, tu Yeyox pu hãm'äktux, hu:

—Notot, 'âpu 'og tik xop mânôg, pu yãy hok. Kaxîy.

40 Ha:

—'Äte xa hãm'äktux: Pax pu tik xop yãy hok, puxix mûkaxxap yãy ka'ok, 'ühittup tu'. Kaxîy.

Yeyox te Kõmën Yenoyanën ha' potaha'

41 Tu' mõg, tu kõmën Yenoyanën te hãmhümnãg tu' xip, tu kõmën pêñâhâ, hu' potaha',

42 tu kõmën yôg tigmûn pu hãm'äktux, hu:

—Pax xa hãmyümmûg, tu hãmmmax xak, nûy tu kuxa mâm, puxix Topa xa hãmmmaxnã', pãyâ hãmyümmûg 'ohnâg xate',

43 ha hãmyâxatamuk 'ûm nõg 'lhâ' puknõg gãy xop te kõmën yimmap tu' pip putup, ha 'ânû'pap-tup, pãyâ 'ânû'pa 'ohnâg,

44 ha kõmën koxyôy putup, xix tigmûn te kõmën kopa' pip kix putup, xix kakxop, tu mîptut yôg tiyot xohix koxyôy putup, 'äxop te hãmyümmûg 'ohnâg hah. Topa te 'âha' nûn, pãyâ 'äxop te hãmyümmûg 'ohnâg. Kaxîy.

Yeyox xip Topa pet xexka kopah

45 Hâpxip 'ohnâg 'lhâ Yeyox te Topa pet xexka ha' mõ'nâhâ', tu tigmûn te' kopa' pip xop papuk, nõm xop te hâpxop hâmenax Topa pet xexka kopa' papuk,

46 tu:

—Hõmâ tîk te Topa tappet hâ' kax'âmi, hu: "Tikmûn te Topa pet xexka hâ' mõxakux nûy Topa pu hãm'äktux," kaxîy, pãyâ 'äxop tep-tûynâg, ha yãyhâ hâpxupxet pet. Kaxîy.

47 'Amnÿ xohix hâ' Yeyox te tigmûn yûmmûgâhâ' Topa pet kopah, ha Yoneo yôg 'ämânen xop, xix hãmyümmûg xop, xix tigmûn xexka xop te Yeyox putup nõg, tup-tex putup,

48 'lhâ tigmûn xohix kuxa mâm ka'ok Yeyox yôg hãm'äktux'ax kopah, yî' xexka xop te' xaptop, tu' gãy.

20

Topa te Yeyox tu' hõm yãy 'äxet'ax

1 'Amnÿ puxet 'lhâ Yeyox xip Topa pet xexka kopah, tu tigmûn yûmmûgâhâ', xix hãm'äktux max 'äktûx, ha Yoneo xexka xop nûn, xix 'ämânen xexka xop nûn, xix

hãmyümmûg xop nûn, xix tigmûn xat'ax xop nûn,

2 tu Yeyox yîkopit, hu:

—'U' ûm te xa' hõm yãy 'äxet'ax, xa hãmyümmûgâ tigmûn? Kaxîy.

3 Ha' nõy yânân tu' yîkopit, hu:

—'Äpu 'ä' hãm'äktux:

4 'U' ûm te Yoâm nû'kutnâhâ', pup-tox pix tigmûn? 'Ok Topa te nû'kutnâhâ', pe tigmûn te nû'kutnâhâ'? 'Äyîy. Kaxîy.

5 Ha' xexka xop te yãy pu hãm'äktux hâ' nõy yânân, tu:

—Yûmû'âtep-putep mûn 'äktux'ax? Pe yûmû'âtep Topa te' xat'ax, puxix tu hãm'äktux, hu: "Putep-te xîy 'äkuxa yûm 'ohnâg 'üp-tox pix'ax kopah?" Kaxîy.

6 Pe yûmû'âtep tigmûn te' xat'ax 'äktux, puxix tigmûn mûkaxxap pop, nûy nõ' yûmûg kix. Yoâm putup pax tu', yã' xohix te hâmp'e'paxex, hu: "Yoâm te Topa pupi hãm'äktux." Kaxîy.

7 Hu' xexka xop te hãmyümmûg, pa hãm'äktux 'ûm putup'ah, hu:

—'Intu', 'ap yûmûg'ah. Kaxîy.

8 Ha Yeyox te:

—'A' 'äte xa hãm'äktux putup'ah kamah, tu 'û' ûm te 'ä' xat'äktux putup 'ohnâg. Kaxîy.

Kämänat xop Kummuk

9 Tu hãm'äktux hâ' tigmûn yûmmûgâhâ', nûy Topa yôg hâpxopmâ'ax yûmmûgâ, nûy yãy xok'ax 'äktux, 'lhâ' xuxyâk-tok 'äktux, hu:

—Tikmûn 'ûm te mînta 'op xap xok punethok, tu yãy yôg hâpxa'ax hõm tigmûn nõy pu', ha tik te pupi pagok, ha' nõy yôg hahâm, ha ta hâpxexka nõy ha' mõg, tu mõktu mõxaha', tu hãmyâxatamuk xohix hâ' nox xip,

10 ha hãmyâxatamuk xohix nõg, 'lhâ hâpxa'ax xuxyâ te mînta 'op yôg tayûmak xak, hu yãy yôg hãm tu kämänat nû'kutnâhâ', tu nû'kutnâhâ', pûyîy mînta 'op yôg tayûmak pop, ha' nûn tu nûktu xuper, pãyâ tigmûn xop te' kix kakixnâg kamah, tu' hupmâhâ', tu yã' hok mõ'kutnâhâ yãy pet hah.

11 Ha nõm xuxyâ te xe nû'kutnâhâ', tu kämänat nõy nû'kutnâhâ' nûy tayûmak pop, ha' nûn tu nûktu xuper, pãyâ tigmûn xop te' kix kakixnâg kamah, tu' hupmâhâ', tu yã' hok mõ'kutnâhâ yãy pet hah.

12 Ha hâpxa'ax xuxyâ te xe nû'kutnâhâ', ha tigmûn te' kix kamah, xix mõ'kutnâhâ'.

13 Yî' xuxyâ te: "Äte putep mûn mîy'ax? Tikmûn te kämänat xop putup nõg, tu' yîpcox 'ohnâg. Nây, 'äte 'ûgkutok pit mõ'kutnâhâ'ax, nõm te mäxap mõ'kutnâhâ'ax, pûyîy tigmûn nõm tu' yîpcox pi'. 'Üxexka pe'paxex tu'." Kaxîy. Tu nû'kutnâhâ', ha' nûn, tu nûktu xuper 'ûtak yôg hahâm tu'.

14 —Ha tigmûn te hãm pupi pagok, tu' kummuk, tu hâpxa'ax xuxyâk-tok xe' e pêñâhâ', tu yãy pu hãm'äktux, hu: "Öhõm

'ūxuxyāk-tok te māxap. 'Āpu, yūmūp-tex, pūyī yūmū yōg yāyhā hāpxa'ax." Kaxīy.

¹⁵ — Tu hāpxa'ax tu hāptopa mōgāhā', tuptex, ha' xok. Putep mūn pe'āpaxex, putep mūn miy putup mīnta xuxyā te?

¹⁶ Ūnūn putup tikmū'ūn kummuk hah, tu' kix'ax, pu tu xakix xe'ēgnāg, tu mīnta yōg hāpxa'ax hōm putup tikmū'ūn nōy pu'. Ta tu' kux, Kaxīy.

Ha tikmū'ūn te' xupak, tu:

— Āmhok! Pūyā Topa tux hok pu' hōm hok! Kaxīy.

¹⁷ Pa Yeyox te' pēnā ka'ok, tu:

— Hōmā tik te Topa pupi hām'āktux, tu tapet hā kax'āmi', hu: "Tikmū'ūn te mīptut xexka mīy'ax, tu mīm xexkap-tup nōg, pa Topa te' mīy mīptut māykup xix mīptut koxuk, yīy mīm xexka xe'ēgnāg." Kaxīy.

¹⁸ Tikmū'ūn te nōm mīm xexka tu' nāhā', tu yāy putex, pa mīm xexka te tikmū'ūn yīmū' nāhā', tu' koxyōy'ax tu mōktu' xok xe'e'. Kaxīy.

Gohet puknōg pu tayūmak hōm

¹⁹ Ha tik te hāmyūmmūg xop gāy, xix 'āmānex xexka xop gāy, tu Yeyox te' xuktux kummuk yūmmūg, tu' mūg putup nōmhā, nūy 'ūp-tex, pāyā tikmū'ūn yīpkutuk,

²⁰ yī' xexka xop te' hip, tu Yeyox pēnānā' pip, tu tik xop mō'pok, pu tu' pēnā max, yā' pa max, pāyā' kuxa kummuk, tu Yeyox yōg hām'āktux 'āpak, nūy yāy xexka xop pu' xuktux, xaptop hā hām'āktux'ax, pūyī' xexka xop Yeyox kupex, nūy mūg, nūy gohet yōg xonat pupi' mūg,

²¹ ha' pēnā'ax xop te Yeyox ha' mōg, tu:

— Notot, xate tikmū'ūn yūmmūgā'ax, tu' yūmmūgā max, hak mū'āte' yūmmūg, ha xatep-tup tikmū'ūn xohix, tu hāpxe'e'āktux pax, hu tikmū'ūn xohix mōgāhā, hāmyok mīy hā nō mōgāhā'.

²² Āyī. 'Ok Topa yōg xat'ax te' xat hok, 'ū puknōg yōg gohet pu tayūmak hōm hok, 'ok pe' xat 'ū tu' hōm? Kaxīy.

²³ Pa Yeyox te nōm tik xop yā mō'āmā'ax yūmmūg, tu nōm pēnā'ax yōg hāmp'e'paxex yūmmūg, 'ap max'ah, yīy hām'āktux, hu:

²⁴ — Ā' mūg tayūmak 'ānuk. Putep koxuk nūhū? Kaxīy.

Ha:

— Gohet yōg tik te' xat'ax koxuk. Kaxīy.

²⁵ Yīy:

— Gohet pu' hōm gohet yōg hāpxop, xix Topa pu' hōm Topa yōg hāpxop. Kaxīy.

²⁶ Ha tik pēnā'ax xop te' yēy, tu' yīy 'ohnāg, Yeyox te hāmyūmmūg, yī' yīy 'ohnāg.

Yeyox te putpu hi'ax 'āktux

²⁷ Ha Xanoxeo yōg tik xop nūn, ha nōm xop te putpu tikmū'ūn hi 'ohnāg 'āktux, tu Yeyox yīkopit, hu:

²⁸ — Notot, xate tikmū'ūn yūmmūgā'ax. Hōmā mōnāyhop hittap Mōyyex te' xat'ax kax'āmi', tu: "Tik te yāytaha', tu' xok, tuk-tok 'ohnāg, pūyā yāy taknōy 'ūxetut mūy, nūy yāy taknōy nōm xok pupik-tok put." Ūkux. Kaxīy.

²⁹ Tu xe hām'āktux, hu:

— Ūtaknōy xop xohix te 7 tihī' 'āxa', ha 'ōm te māxap te yāytaha', tu' xok, pāyāk-tok xip 'ohnāg,

³⁰ ha' taknōy tek-nāy tu' yāytaha', tu' taknōy nōm xok xetut mūg, tu' xok kamah, tuk-tok xip 'ohnāg,

³¹ Ha' taknōy tek-nāy tu', tu' taknōy nōm xok yōg xetut mūg, tu' xok, tuk-tok 'ohnāg, tu mōktu taknōy xop xohix te 7 te 'ūn mūg, tu' xok, tuk-tok 'ohnāg,

³² ha' taknōy xop xetut puxet xok, 'ūka'ax hā' xok 'āxa'.

³³ Hāptup mō'd'nāp-tup, 'īhā Topa te putpu' hīnnāp-tup tikmū'ūn xakix xop. Tep te' xetut mūg'ax? Yā' taknōy xop xohix te 7 te 'ūn puxet hā' yīpxox. Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te:

— Hōnhā tikmū'ūn te yāytaha',

³⁵ pa Topa te yāy yōg tikmū'ūn xexkānāp-tup, pu tu hi'ap kux'ah, hu yāytap-tup 'ohnāg,

³⁶ tu pexkox yōg nū 'pok xop putuk, yā Topa hāk-tok xop xe'e', 'ūhi putpu hah, tu xakip-tup 'ohnāg,

³⁷ ha mōnāyhop hittap Mōyyex te putpu hi'ax 'āktux, 'īhā Topa yā mōnāyhop yōg Topa 'āktux, tu 'Amanām yōg Topa 'āktux, xix 'Iyak yōg Topa 'āktux, xix Yako yōg Topa 'āktux,

³⁸ yīy Topa te tikmū'ūn hi'ax xop yōg Topa, 'ap xakix xop yōg Topa'ah, yā 'ūxohix te Topa tu' hi'xe'e'. Kaxīy.

³⁹ Ha hāmyūmmūg xop te:

— Xate hām'āktux max, xate yā hāmyūmmūgā max. Kaxīy.

⁴⁰ Ha' yēy, hu xe' yīkopit 'ohnāg.

Topa yōg hāmyāyutnā'ax 'āktux

⁴¹ Yīy Yeyox te' yānān tu' yīkopit, hu:

— Tep te xīy Topa tappet te: "Topa yōg hāmyāyutnā'ax te mōnāyhop hittap Namix hā' mōkputox?"

⁴² Namix mūn tek-tex'ax yōg tappet tu kax'āmi', hu: "Topa xe'ēgnāg tek xuxyā pu hām'āktux, hu: "Ūgyīp xe'e ha' yāūm,

⁴³ tu mōktu 'āte tik xop te 'āha gāy nōa', " Kaxīy.

⁴⁴ Yūmmūg. Namix te yāy xuxyā 'āktux, tu kama yāy mōkputox 'āktux. Tep tu Namix te' mōkputox'ax yā' xuxyā 'āktux? Kaxīy.

Yeyox te tik te hāmyūmmūg xop 'āktux

⁴⁵ Ha tikmū'ūn xip, 'īhā Yeyox te yāy yōg xop pu hām'āktux, tu:

⁴⁶ — Ōg pa mōxip! Hāmyūmmūg xop te topixxax tox mō'tat, tup-tup, pu tikmū'ūn 'āneo kōmēn kopah, ha' yūm'ax max xak, tu

Yoneo xop yōg Topa pet kopa mīmpe max xak, nūy māhām, tu 'āmuk xexka ha' mōg pax, ha tikmū'ūn te: "Üxexka 'ōhōm." Kaxī.

⁴⁷ Ha Topa pu hām'āktux kumaknāg, pu tikmū'ūn pēnā', tu 'ūn hok mām xop tu' mōy tayūmak xexkah, tu mō'āmā hā Topa pu hām'āktux. Pa Topa te hāmyūmmūg, tup-tup nōg, hu' xūygāp-tup, Topa te mō'āmā'ax xop xūygāp-tup xexka. Kaxī.

21

'Ün hok yūm te Topa pu tayūmak hōm

¹ Ha Yeyox te Topa pet xexka kopa' xip, tu tikmū'ūn pēnāhā', ha 'ūp-texop xexka nūn, tu tayūmak punethok mō'tat Topa pet yōg mīpkox kopah,

² ha Yeyox te 'ūn pēnāhā kamah, 'ūn hok yūm ha' pēnāhā', ha tayūmak ka'ok 2 hōm.

³ Yīy:

—'Āte xa hāpxe'e 'aktux: Nūhū 'ūn te tayūmak kutōgnāg hōm, pāyā' xexkah, 'ūxohix tu',

⁴ ha 'ūp-texop xexka xop te tayūmak xexka hōm, pāyāk-tōgnāg, 'ūyāg tu', ha 'ūn 'ūhok te yāy yōg tayūmak xohix hōm. Kaxī.

⁵ Ha tikmū'ūn te Topa pet xexka 'āktux, tu mīkaxxap max hā' pet 'āktux, hōmā tikmū'ūn hittap te' xap popmāhā, ha nō' pet, ha Yeyox te:

⁶ —Hāmyāxatamuk mō'nāp-tup, 'lhā' puknōg gāy xop te Topa pet koxyōy putup, ha' yōg mīkaxxap max xohix putyōn putup. Kaxī.

Hāpkummugā'ax 'āktux

⁷ Ha tikmū'ūn te' yīkopit, hu:

—Yāyā', hām 'ūm hā' mīy'ax? 'Ok hāpxomā'ax pēnāp-tup, nūy tu hām 'ūm hā' yūmmūg? Kaxī.

⁸ Ha Yeyox te:

—'Ōg pa 'āti', ka tikmū'ūn kummuk xop putat kummuk hā' 'āmōgā', yā mō'āmā'ax hā' 'āmōgā'ax, tu: "Ügmūn yā Topa yōg hāmyāyutnā'ax 'āxet'ax Kunníx" kaxī, xix: "Hōnhāk nūn," kaxī. 'Ōg pa'āti'! Nōm tikmū'ūn pe 'āmōg hok!

⁹ Ha xa hām'āktux'ax, tu tikmū'ūn xop xohix yāykix'ax 'āktux, pa 'ākuxānōg hok. Yā yāykix'ax punethok putup, pāyā 'ap 'āmnīy mōg putyōnāg'ah. Kaxī.

¹⁰ Tu xe:

—Hāpxexka yōg tikmū'ūn te yāy nōy yōg tikmū'ūn gāyā'ax, xix gohet te yāy nōy gāyā'ax.

¹¹ Ha hāmyāynuhuk xexka putup, xix hāmhōgnāg, ha tikmū'ūn te' xit'ax xak putup, pāyā hāmhōgnāg, xix hāmpakut xexka pip putup, ha tikmū'ūn te hāpxomā'ax pēnāp-tup, ha pexkox tu yīmū nāp-tup, ha tikmū'ūn xohix kuxānōg putup.

¹² —Ha' gāy xop te 'āmūg putup hāmāxap, tu 'āxūygāp-tup, xix yāy tu nū'nā'ax pet ha 'āmōgāp-tup, nūy 'āyīkopit, tu' xat'ax xop ha 'āmōgāp-tup, 'ūgmūn hāh,

¹³ yīy 'āxop te hām'āpak max 'āktux'ax,

¹⁴ hu xutigāhok, 'ākuxānōg hok, nūy: "Putep mūn 'āktux'ax 'āte'?" Kaxī. 'Āmhok.

¹⁵ Hāpxip 'ohnāg 'lhā' 'āte 'āyūmmūgāp-tup, ha hām'āktux max'ax, pu tu 'ākupex xop yēy.

¹⁶ Ha yāy 'atak te 'āmūg putup, xix 'ātaknōy xop, xix 'āxape xop, tu 'āmūg putup, tu kanet ha mōgāp-tup, pūyīy 'āp-tex, tu 'āxop yāg putex putup,

¹⁷ ha tikmū'ūn xohix te 'āp-tup nōg, 'āxop yā yōgnū tikmū'ūn hah,

¹⁸ pa Topa te 'āpēnā max, tu 'āpēnānā' xip, yīy 'āxe te 'āp-tox tu 'ap nāp-tup'ah, nūy tu yāyaxak hok,

¹⁹ yīy Topa yōy putat xak hok, nūy 'āhi xe'ēgnāg. Kaxī.

Gāy xop te Yenoyanēn koxyōy putup

²⁰ Tu xe hām'āktux, hu:

—Āxop te kōmēn Yenoyanēn pēnāp-tup, ha' puknōg yōg xonat xop te kōmēn Yenoyanēn akot putup, nūy kōmēn koxyōy, tu' koxyōy putup, hōnhā xate' yūmmūg.

²¹ Pūyā hāpxexka Yonex kopa' pip tikmū'ūn nū'mān, tu yīktix tu' mōg nū'paha', pūyā kōmēn kopa' pip tikmū'ūn yāy papuk, pūyā kōmēn tu hāptopa' pip tikmū'ūn kōmēn tu mō'xakux hok.

²² Ha Topa gāy Yoneo yōg tikmū'ūn mūtik, tu' xūygāp-tup. Hōmā tik te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu' kax'āmi', yā Topa yōg hām'āktux hittap hā' pēnāp-tup nōmhā.

²³ Pa 'ūn tek-tok xuk yāy kopah, tu' xūy xexkap-tup, xix 'ūn tek-tok pu yāy xo'opmāhā', tu' xūy xexkap-tup. Nū tikmū'ūn xohix potap-tup, ha hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn xūy putup, yā Topa te xūygāp-tup xexka,

²⁴ ha' kix'ax mīkax xexka hā, yī' yāg'ax tikmū'ūn 'ūyāg, tu' yāg nōy mūg putup, tu hāpxexka puknōg hā' mōgāp-tup. Hāmpuknōg xop te kōmēn Yenoyanēn tonnok putup, nōm xop te Topa yūmmūg 'ohnāg, tu mōktu Topa te puknōg xop pu hām'āktux, hu: "Puxi". Kaxī.

²⁵ Tu xe hām'āktux, hu:

—Tikmū'ūn te hāpxomā'ax ka'ok pēnāp-tup, māyōn tu hāpxomā'ax pēnāp-tup, xix māyōn hex tu', xix māyōnnāg tu', ha hāpxexka yōg tikmū'ūn xohix kuxa teknōg, tu kōnāg xexka yo'ok xexka 'āpak'ax, hu' kuxānōg.

²⁶ Tik xop kuxa teknōg putup, 'ūkuxānōg tu', ha hāpxop te hāmnōgnōy tu' pip xop te yāy nuhuk putup,

²⁷ hak mūn yā Tikmū'ūn Kutok, tuk nūn putup put pu', 'lhā tikmū'ūn tek pēnāhā',

hāmgōy xexka kopak nūn putup, 'ūgka'ok xe'ēgnāg tu', tuk xexka xe'ēgnāg nūn putup.

²⁸ 'Āxop te nōm hāpxomā'ax ka'ok pēnā', 'āpu pexkox yokomak pēnā'. Yā 'āxuxyā' nūn, pu 'āmōy, nūy 'āxūy kuxyā'. Ta tu' kux. Kaxīy.

Tute piget kup 'āktux

²⁹ Yeyox te hām'āktux nōy hā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hāpxomā'ax yūmmūgā', hu:

—Mūk kup piget pēnā', xix mīm kup xohix pēnā',

³⁰ 'ūmīxux xutep, 'ūxokax puk tup, 'ihā xate' yūmmūg, yā hām pukpex xutep.

³¹ Kaxīy 'āxop te hāpxomā'ax ka'ok pēnāhā', 'ihā hāmyūmmūg, tu Topa nūn yūmmūg, ha' nūn, pu yāy yōg tikmū'ūn xat, yā' hāmhūmnāg.

³² —'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Hōnhā' pip tikmū'ūn yāg te hāpxomā'ax xohix pēnāptup.

³³ Pax pu yōgnū hām'āktux'ax nōg, puxix pexkox xix hahām nōg hāmāxap, hām'āktux'ax ka'ok xe'ēgnāg hah. Kaxīy.

Pu tikmū'ūn yā' pēnānā' pip

³⁴ Tu hām'āktux kux, tu:

—'Ōg pa mōxip! Yāy pupi' pēnā max, pu yāy yōg hāpxop xak'ax 'āhiy hok, pu 'āmuk xexka xix kenmuk xo'op xexka 'āhiy hok, ka 'āxop hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ihā Topa yōg hāptup xe' e mō'nhā'.

³⁵ Yā mō'nāp-tup hāpxexka xohix tu', xix tikmū'ūn xop xohix tu', ha pāmāg te xokxop mūg, 'ūxaptop ha' mūg, kaxīy Topa yōg 'āmnīy mō'nāp-tup, 'ihā tikmū'ūn pa pip 'ohnāg.

³⁶ 'Ōg pa mōxip, xix yāy pupi' pēnā max. Topa pu hām'āktux, pūyīl 'āka'ogā', pu hāpxomā'ax kummuk tu hāpxupmā', nūy 'ūgmūn keppa' pi', 'ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutoh hah. Ta tu' kux. Kaxīy.

³⁷ 'Āmnīy xohix hā Yeyox te Topa pet xexka kopa hāmyūmmūgāhā', tu 'āmāxak xohix 'ihā' mōg, tu yīktix 'Onimet yīmū' mōg, nūy yīmū' pi',

³⁸ ha māyōn kūynāg xut xohix, 'ihā' putpu' nūn, tu Topa pet xexka ha' nūn, nūy hāmyūmmūgā', ha tikmū'ūn xohix xexka nūn, māyōn xutep 'ihā' nūn, nūy Yeyox te hām'āktux 'āpax.

22

Yoneo xexka xop te Yeyox putex putup

¹ Ha Yoneo yōg tikmū'ūn te 'āmuk xexka mīy putup, 'ūxuxet'ax pām tokatok hok, ha' xexka mīy nōm te Nōa'yēn,

² ha 'āmānex xexka xop xix hāmyūmmūg xop te Yeyox putex putup, tu' xaptop hāp-tex putup, tikmū'ūn yīpkutuk tu'. Yā tikmū'ūn te Yeyox putup pax.

Yot pa mūn max, pāyā' kuxa kummuk

³ Ha Hāmgāyāgnāg te Yot kuxa kum-mugāhā, ha Yeyox yōg tik xop mūtik hāpkumep.

⁴ Pāyā' mōg, tu 'āmānex xexka xop mūtik hām'āktux, ha yāy yānān, ha Yot te:

—'Āte 'āxop mō'nīynām'ax, xayīy Yeyox mūy. Kaxīy.

⁵ Ha hīttup, tu tu' hōm'ax tayūmak,

⁶ ha Yot te tayūmak putup, hu hāmpe'paxex punethok, nūy xexka xop mō'nīynām, pu' xaptop hah Yeyox mūy, pūyīy tikmū'ūn yūmmūg hok.

Āmuk xexka Nōa'yēn mīy

⁷ Ha 'āmnīy punethok nōg, 'ihā Yoneo xop te 'āmuk xexka Nōa'yēn mīy, tu pām tokatok hok māhā', tu kahnēn kutok putex, tu mō'hap, pu tikmū'ūn xohix' mā',

⁸ ha Yeyox te Pet xix Yoām mō'pok, tu:

—Mōg, nūy yūmū'ā 'āmuk xexka mīy, nūy yūmūg mā'. Kaxīy.

⁹ Ha:

—Pi'yā' mīy'ax? Kaxīy.

¹⁰ Ha:

—'Ūg'āpax. Kōmēn xexka tu mōnāy, tu tikmū'ūn 'ūm pēnāp-tup, ha nax tox hā kōnāg tat, tu 'āha' nūn putup. 'Ūpe mōg, tu mōktu mōxaha mīptut tu', tu' mōxakux,

¹¹ tu mīptut xuxyā pu hām'āktux, hu: "Ūgmūg xuxyā tek mūg xat, pu 'āyikopit, hu: Pi'a' xip mīptut 'ūm kox, pu 'āte 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy yāy yōg tik xop mūtik?" Kaxīy.

¹² Ha xa' mūg putup hāpxox xexkah, yā mīmpe yūm'ax punethok, xix mīmpe xit'ax punethok mām, ha mīptut mōkāmīn yīmū' yūm. 'Önte 'āmuk xexka mīy, 'ūxuxet'ax Nōa'yēn. Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox te' xat kux, 'ihā Pet mōg, xix Yoām, tu' xat'ax xohi' mīy, yā Yeyox yōg hām'āktux'ax hā hāpxomāhā', tu' 'āmuk xexka mīy nōm mīptut kopah.

Yūmūg xuxyā yōg xit'ax

¹⁴ Tu' mīy kux, ha Yeyox yūm, tu mīmpe xit'ax yīmū' yūm, ha yāy yōg mō'pok xop te nū mūtik mām,

¹⁵ ha:

—'Āte' xak, 'ūxit 'āxop mūtik, nūy 'āxop mūtik 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōa'yēn mīy hāmāxap, tuk-nāy tuk xīy putup,

¹⁶ tu' xa hām'āktux, hu: 'Ak 'ūm xit 'āmuk xexka 'ūxeheh nūnte, pāyā' tikmū'ūn te Nōa'yēn xe'e yūmmūg, kopxik xit putup, 'ihā Topa yōg tikmū'ūn xohix yīpkox pip. Kaxīy.

¹⁷ Tu kānēy paha', tu Topa pu:

—'Āmax! Kaxīy.

Tu xe:

—'Ūpa kānēy, xayīy 'āxop xohi xo'op.

¹⁸ 'Āte xa hām'āktux: 'A 'āte mīnta hep xupyāg xe xo'op putup'ah, pa Topa yōg

tikmū'ün xohix yïpkox pip, kopxi' xo'op putup 'üxeheh. Kaxïy.

¹⁹ Tu pâm paha', tu' koxip, tu Topa pu: 'Ämax! Kaxïy. Tu yây yôg tik xop pu' popmâhâ', tu:

—Nûñ 'ügyin, yâk xok 'äxop pupi', 'ükoxip, nûñ tak xaxok hok. Kaxïy.

²⁰ Ha' xit kux, 'lhâ Yeyox te:

—Nû känñy pa kamah, yây' hep te' kopa' xup. Topa te pa'ax tup mîy tikmû'ün müistik, hak hep 'äta nû'nâhâ 'äxop pu', pu pa'ax tup mîy.

²¹ Pa tik mô'ämâ'ax te yûmûk müistik xit, tu gäyxpö mögäp-tup 'üghah.

²² Ügmûn yâ Tikmû'ün Kutok, tuk xok putup, pa Topa gäynäm, tu tik mô'ämâ'ax hâ' gây. Kaxïy.

²³ Yeyox yôg tik xop te yây yïkopit, hu:

—Pi'yâ' nôm te' kummugâ? Kaxïy.

Pi'yâ' tik te' xohix xat'ax

²⁴ Tu kamah hâm'âktux hâ' nôy yânñ, nûñ tik 'üm 'üxohix xat'ax yûmmûg,

²⁵ yîy Yeyox te:

—Hämpuknôg xop yôg tik te' xat, ha' yôg tikmû'ün yïpkox pip, tu' yôg gohenanok 'äxet'ax mîy, hu: Tik te tikmû'ün hâ' xape'. Kaxïy.

²⁶ Pa 'äxop kopa 'änôy xat hok. Püyâ' xat'ax hâpxompmâ'ünôy xop pu', 'ätaknôy tu' ka'ax putuk, yâ yâyhâ'ax kutögnâg, nûñ tikmû'ün xohix pu yïpkox pi'.

²⁷ Pi'yâ mûn xexka? 'Ok tik te mîmpe tu' yûm, nûñ tu xit, pe tik te hâpxop tat nûñ nôy xinnâ? Nôm te' yûm yâ' xexkah, pâyâ 'äxop xohix pu 'äte hâpxompmâhâ'.

²⁸ 'Äxop tek müistik hâpkumep, tuk müistik hâpxompmâhâ' xix 'äxy.

²⁹ Yôg 'äatak te 'â yây 'äxet'ax hôm 'ü tikmû'ün xat, yâ kaxïy 'äte yây 'äxet'ax xa' hom, xa tikmû'ün xat,

³⁰ nûñ 'ügmûtik 'äxit xi' xo'op, yôgññ hâpxexka tu' 'äxit'ax, xa' yûm'ax max yîm' yûm, nûñ 'Iyaet yôg tikmû'ün yôg hâpxompmâ'ax xohix kopit.

Yeyox te Pet pu hâm'âktux

³¹ Tu xe:

—Ximâm, 'üg'âpax max. Hâmgäyâgnâg te 'äp-tup, nûñ 'änuhuk. Tikmû'ün te xuxnâg nuhuk, pënëh hâ nuhut, hâ kaxïy Hâmgäyâgnâg te 'äxut putup,

³² pa 'äte Topa pu hâm'âktux, ta tu 'â xak, pu 'äka'ogâ', nûñ 'äkuxa yûmmâ ka'ok. 'Üg ha 'änñ'ax putpu', 'äpu 'änôy xop ka'ogâ'. Kaxïy.

³³ Ha Ximâm Pet te:

—'Äte 'ämütik 'ügmôg, tu kanet hak mög'ax 'ämütik nômhâ, nûñ xok 'ämütik. Kaxïy.

³⁴ Yîy:

—'Äte xa hâpxe'e 'äktux, Pet: Xate tikmû'ün yïpkutuk, huk nîm putup, tu hâm'âktux

putup, tu: "Yeyox 'ätep yûmmûg'ah." Kaxïy. Tu xe' xuktux putup, tu xe' xuktux putup. Xate koit kux, 'lhâ xokakkak te xatap-xehnâg putup. Kaxïy.

Yeyox te yây yôg tik xop yûmmûgâhâ'

³⁵ Tu yây yôg xop pu hâm'âktux hu:

—Hômä' 'äte mô'äpok, 'ühok mô'äpok, 'ap pata xax 'äptat'ah, xix tayûmak 'ap tat'ah, xix xagok 'äxop tep tat'ah. 'Ok putup te 'äp-tex 'lhâ 'ämôg? Kaxïy.

Ha:

—'Ämhok, yâ puxi'. Kaxïy.
³⁶ Ha:

—Pa hõnhâ 'ög tayûmak tat, xix xagok mô'tat. 'Ög kayak hâmênaç, nûñ tayûmak pa', nûñ mûkax xexka 'üm pa', tu' mô'tat.

³⁷ Hômä' tik hittap xop te Topa pupi hâm'âktux, tu' yôg hâm'âktux yâ tappet tu kax'âmi', hu: "Tik te' kummuk xop müistik mög." Kaxïy. Huk mûn 'äktux, ha Topa yôg hâm'âktux hittap hâ tikmû'ün kummuk te hâpxompmâp-tup nômhâ, 'ükkok hâh hâpxompmâp-tup. Kaxïy.

³⁸ Ha' yôg tik xop te:

—Hêñâ', mûkax xexka 2 tihi'. Kaxïy.

Ha: —Puxi'. Kaxïy.

Yeyox te yîktix 'Onimet tu' xip

³⁹ Tu' mög, tu 'ämñy hâ yîktix 'Onimet ha' mög, tu 'ämñak xohix 'lhâ' mög, ha' yôg tik xop te' müistik mög,

⁴⁰ tu yîktix yîmû' möxaha', ha Yeyox te:

—Topa tu' xax, pu 'äka'ogâ', xa hâpkummuç mîy hok. Kaxïy

⁴¹ Tup-xehnâg ha' mög kutögnâg, tu' kopaxus hâ' xip, tu Topa müistik hâm'âktux, hu:

⁴² —'Äatak, 'äte xa tu' xak 'üyîk xûy hok. Ka 'äte yây yôg putup'ax mîy, 'üyâ 'ög putup'ax mîy hâmâxap. Kaxïy.

⁴³ Ha pexkox yôg nû'kutnâ'ax xupep, tu Yeyox ka'ogâhâ',

⁴⁴ ha' xûy xexka, hu hâmpukpex hep te' xax tu' nâhâ', yâ' hep punethok, 'ühep 'äta putuk, tu hâm tu nû' nâhâ'.

⁴⁵ Ha Topa pu hâm'âktux nâm, tu' kux, tuknâhâ' xip, tu yây yôg tik xop xak, tu' pipihî, ha mö'yôñ ka'ok, 'ükuxa teknôg tu mö'yôñ,

⁴⁶ Ha:

—Te xîy hu mö'ôn? 'Äyok, 'äknâhâ 'ati', nûñ Topa tu' xax, püyîy 'äka'ogâ', xa hâpkummuç mîy hok. Kaxïy.

Xonat xop te Yeyox müg, tu' kîy

⁴⁷ Yeyox te hâm'âktux, 'lhâ tik xop nûn, ha Yot te' nûmnâhâ', 'ämñy xohix hâ tu Yeyox müistik mög, hu yây kep ha' müg, nûñ tu 'äneo.

⁴⁸ Pa Yeyox te:

—Xatep-tep mûn mîy putup, Yot? 'Ügmûn yâ Tikmû'ün Kutok. 'Ok xatek müg yây kep

hah, mō'āmā'ax hak mūg, nūy gāy xōp tuk mūg? Kaxīy.

⁴⁹ Ha tik xop te' pēnāhā', nōm tik te Yeyox mūtik hāpkumep, tu' pēnāhā', tu hāmyūmmūg, hu:

—Yāyā', ok xatek putup 'ūkix mīkax xexka hā? Kaxīy.

⁵⁰ Hu tik te mīkax xexka paha', tu 'āmānex xat'ax yōg kāmānat yīpkox xak, tu' yīpkox xaxit, 'yīpxe'e hā nōm xip,

⁵¹ ha:

—Hup! Kaxīy.

Tu' yīpkox 'āpit, tu' tapmāhā',

⁵² tu 'āmānex xop pu hām'āktux, xix Topa pet yōg kapitām'pu' xuktux, xi' xexka xop pu hām'āktux, hu:

—Ok 'ānūn, nūy tik te hāpxop hā' xupxet'ax mūy? Tep tu 'āxop te mīkax xexka tat, xix mīlhīn?

⁵³ Āmīny xohix hā 'āte tikmū'ūn yūmmūgāhā', Topa pet xexka kopa hāmyūmmūgāhā', ha 'āxop tek mūg 'ohnāg. 'Āka'ok nōmhā, xix Hāmgāyāgnāg ka'ok nōmhā, nōm te hāpkoxtap kopa' xip. Kaxīy.

Pet te Yeyox yūmmūg hok 'āktux

⁵⁴ Ha' mūg, tu' mōgāhā 'āmānex xat'ax pet hah, ha Pet te hāptox tu' pe' mōg,

⁵⁵ ha 'āmānex yōg kāmānat xop te kuxap xexka miy hāptopa', tu kuh xexka yīmmāp ha' mām, ha Pet te kāmānat xop mūtik mām,

⁵⁶ ha kāmānat hex te Pet pēnāhā', kuxap yōg kuyānām hā' pēnāhā', tu:

—Nū kāy te Yeyox mūtik hāpkumep! Kaxīy.

⁵⁷ Pa Pet te:

—'Āmhok! 'Āte nō'ōm 'ap yūmmūg'ah! Kaxīy.

⁵⁸ Hāpxip kutōgnāg 'ihā tik te' pēnāhā', tu:

—Xate Yeyox yōg tik xop mūtik ti kamah. Kaxīy.

Pa Pet te:

—'Ak mūn'ah. Kaxīy.

⁵⁹ Hāpxip kutōgnāg 'ihā yā 'ūnōy te:

—Hamūn, tute Yeyox mūtik hāpkumep! 'Uyī'ax yā hāpxexka Ganimet yōg kamah! Kaxīy.

⁶⁰ Pa Pet te xe hām'āktux, hu:

—Pute 'ūm? Xate putep mūn xuktux? 'A 'āte' yūmmūg'ah! Kaxīy.

Ha hāpxip 'ohnāg 'ihā xokakkak tak xataha',

⁶¹ ha Yeyox te ha' yokānām, tu Pet pēnā ka'ok, ha Pet te Yeyox yōg hām'āktux pe'paxex. Yā hōmā Yeyox te hām'āktux, hu: "Xate koit tikoyuk putup, tuk mūn yūmmūg hok 'āktux, 'ihā xokakkak tak xatap-xehnāg." Kaxīy.

⁶² Ha Pet te yāyhāhup xexkah, tu hāptopa' mōg, tu' pota punethok.

Xonat xop te Yeyox kix

⁶³ Ha tik xop te Yeyox mūg, tuk-tex' ex kummuk, tu' kix,

⁶⁴ tu topixxax hā Yeyox pa mō'nīy, tu' yīkopit, hu:

—'Āpu, 'ūgmū'ā Topa pupi hām'āktux. 'U 'ūm nōm te 'ākix? Kaxīy.

⁶⁵ Tu hām'āktux hā Yeyox kuxa xūygāhā', 'āmīny tox hā' xūygāhā'.

Yoneo xexka xop te Yeyox yīkopit

⁶⁶ Ha māyōn xupep, 'ihā' Yoneo xexka xop te yāy tu nū' nāhā ta tu 'āmānex xexka xop mūtik, xix hāmyūmmūg xop mūtik yāy tu nū' nāhā', ha Yeyox mōgāhā', 'āmānex xat'ax pet hā' mōgāhā', puyī' yīkopit.

⁶⁷ Tu:

—Ok 'āmūn yā Kunnix? 'Ok Topa te xa yāykutnāhā'? 'Āpu, 'ūgmū'ā' xuktux. Kaxīy.

Pa Yeyox te:

—'Ākuxa mām 'ohnāg yōgnū hām'āktux tu'.

⁶⁸ 'Āte 'ayīkopit, puxix 'āxop 'ap hām 'ūm 'āktux putup'ah,

⁶⁹ pak mūn yā Tikmū'ūn Kutox, yā hōnhāk yūm'ax Topa yīpxe'e hah, Topa ka'ok xe'ēgnāg yīpxe'e hak yūm'ax. Kaxīy.

⁷⁰ Ha' xexka xop te:

—Ok 'āmūn yā Topak-tok xe'ēgnāg? Kaxīy.

Ha:

—Xate' xuktux. Kaxīy.

⁷¹ Ha' xexka xop te:

—Puxi! Kāy yāy yī'ax hā 'ūgmū'āte' xu-pak! Kaxīy.

23

Pinat te Yeyox yīkopit

¹ Ha' xexka xop xohix 'ūknīha' tīhi, tu Yeyox mōgāhā gohenanok ha', 'ūxuxet'ax Pinat,

² ha' kupe xām, hu:

—Kāy te tikmū'ūn yūmmūgā kummuk, tu' xat hok pu tāyūmak hōm hok gohet pu', tu yāy mūn yā tik te tikmū'ūn xat'ax 'āktux, tu Topa te' yāykutnāhā' 'āktux. Kaxīy.

³ Ha Pinat te Yeyox yīkopit, hu:

—'Ok xate Yoneo yōg tikmū'ūn xat xe'ēgnāg? Kaxīy.

Ha:

—'Ā xate' xuktux. Kaxīy.

⁴ Yīy Pinat te 'āmānex xop pu hām'āktux, xix tikmū'ūn pu hām'āktux, hu:

—Yeyox te hāpkummugā 'ohnāg. Yā' max. Kaxīy.

⁵ Pāyā' xexka xop te:

—Yā' kummuk ta pax! Tute tikmū'ūn gāyāhā', tu hāmyūmmūgā'ax hā' gāyāhā hāpxexka xohix tu', yā Yonex tu', xix Ganimet tu', xix nūntē kamah. Kaxīy.

⁶ Ha Pinat te' xupak, tu' yīkopit, hu:

—'Ok kāy mūn yā Ganimet yōg? Kaxīy.

⁷ Ha' kupe xāx xop te:

—Hamūn. Kaxīy.

Yīy Pinat te' xat, pu 'Enot ha' mōgā', ha 'Enot te Yoneo yōg tikmū'ün xohix xat, tu kōmēn Yenoyanēn tu' xip.

⁸ Ha xonat xop te' mōgāhā', tu mōktu mōxaha 'Enot pet hah, ha' pēnāhā', hu' kuxa hittup, tu 'āmnīy xohix hā' pēnāp-tup, pāyā pēnā 'ohnāg, yā hōnhā' pēnā'ax, ha tikmū'ün te Yeyox 'āktuk 'Enot pu', ha 'Enot xak, puyīy Yeyox hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg.

⁹ hu' yīkopic, tu xe yā' yīkopic, pāyā Yeyox te' yēy.

¹⁰ Ha 'āmānex xexka xop xix hāmyūmmūg xop tihī', tu Yeyox kupex nām.

¹¹ Ha 'Enot tup-tup nōg, xix yōg xonat xop, tu' kute'ex kummuk, tu' xexka xop yōg top-ixxax mūn mō'tat nūy Yeyox kummukgā', tu put pu' mōgāhā' Pinat hah.

¹² Hōmā 'Enot gāy Pinat hā', xix Pinat gāy 'Enot hā', pa hōnhā' yāy tu' gāy xit, tu yāy hā' xape.

Pinat te' xat pu Yeyox putex

¹³ Ha Pinat te 'āmānex xop xānāhā', xi' xexka xop xānāhā', hay yāy tu nū'nāhā',

¹⁴ ha:

—Āxope nūktu tik nūnnāhā', tu' kupex, tu tikmū'ün gāyā 'āktux, pa 'āte' yīkopic, ha yā' max, 'ap hāpkummuk 'üm mīy'ah,

¹⁵ ha 'Enot te yīkopic kamah, tu' put pu nū'kutnāhā'. Hāpkummuk 'üm mīy 'ohnāg, puyīy tu xok,

¹⁶ Yīy 'āte' xat putup pu' kix xikot hā, nūy xut pu mōg. Kaxīy.

¹⁷ Hāmyāxatamuk xohix 'hā' Pinat te tik kummuk xut, 'āmuk xexka Nōa'yēn 'hā' xut, tu kanet kopa' xip tik xut, pu mōg, ha Yoneo yōg tikmū'ün te yāyutnā tik puxet, pu mōg, ha Pinat te Yeyox xut putup pu mōg,

¹⁸ pa Yoneo yōg tikmū'ün xohix yīy ka'ok, hu:

—'Umōgā Yeyox, nū' putex. 'Ugmū'ātep-tup nōg, pa Mahamax xut pu mōg. Kaxīy.

¹⁹ Ha Mahamax te' nōy putex, tu kanet kopa' xip, tu tikmū'ün gāyāhā', pu tu' kix gohet yōg xonat xop.

²⁰ Pa Pinat te:

—Nāy. Hāmpē'āpaxex max, 'uyā xa' xut tik max, tu Yeyox xa' xut'ax. Kaxīy.

²¹ Pa tikmū'ün tep-tup nōg, tu' yīy ka'ok, tu:

—'Ūp-tex, 'Ūp-tex, mīpkupnix hāp-tex! Kaxīy.

²² Ha Pinat te xe hām'āktux tikmū'ün pu', hu:

—Putep mūn mīy Yeyox te', xap-tex? Yā' max, hāpkummuk mīy 'ohnāg tute', yīy 'āte' xut'ax pu mōg. Kaxīy.

²³ Ha xe tikmū'ün yīy ka'ok, tu Yeyox putup nōg 'āktux,

²⁴ yīy Pinat te' xat, pu Yeyox putex, xix Mahamax xut pu mōg,

²⁵ ha' xut tik kummuk Mahamax, pu tikmū'ün gāy Yeyox mōgā'.

Mīpkupnix tu Yeyox putex

²⁶ Ha' mōgāhā', 'hā' xonat xop te Xinēn yōg tik Ximām xat, pu mīpkupnix tax, tu Yeyox pe' mōg, tu' taha'.

²⁷ Ha tikmū'ün xohix xexka te' pe' mōg, xix kōmēn yōg 'ün xop, tu' potahā' mōg,

²⁸ ha Yeyox te' hā yōkānām, tu:

—'Ugmūn hā' āpotā hok, pāyā yāymūn hā' āpotahā', xix 'ātkot hā' potahā'.

²⁹ 'Āmnīy mō'nāp-tup, 'hā' tikmū'ün te hām'āktux, hu: "Ühūn kuxa hittup, nōm tek-tok 'ohnāg, ha kama' kuxa hittup nōm 'ün tek-tok yāy xo'opmā hok." Kaxīy.

³⁰ Ha tikmū'ün kuxa tekno'g'ax, tu: "Pūyā yīktix 'Ugmūl tu' nāy, nūy mōknīy." Kaxīy.

³¹ Yā hōnhā' mīm yīxux, ha' puk putup. Putep mūn mīy'ax mīm nak hā? Yā' puk putūmnāg. Kaxīy hōnhā' tik max xok. Putep mūn mīy'ax tik kummuk hā? Kaxīy.

³² Ha xonat xop te tik kummuk 2 mōgāhā', nūy tu' kix Yeyox mūtik,

³³ ha' mōg tu mōktu yīktix hāmhūmnāg tu' mōxaha, ha yīktix 'āxet'ax Gok, 'ūkuxoh tox putuk tu', ha xonat xop te Yeyox yīm xuhmīy, xix pata xuhmīy, pu mīpkupnix tu' xup, ha Yeyox te yāy kote' xip: yā tik puxet te 'uyipxe' hā' xup, xix tik nōy te 'uyipxax hā' xup.

³⁴ Ha Yeyox te:

—Ātak, 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu ta' tu' kux, hāmyūmmūg 'ohnāg hah. Kaxīy.

Ha xonat xop te Yeyox xax koxip, pāyā' max, 'ūkoxoyō putup'ah, hu mō'xap yōn, nūy tik yāyutnā', pu pa'.

³⁵ Ha tikmū'ün xohix mō'xip, tu' pēnāhā', ha' xexka xop kute'ex kummuk, tu:

—Tute' tikmū'ün hīnnāhā' putpu'. Pūyā yāy xit hōnhā', nūy mōg, puyīy tu' xok hok! Pax pu yā Kunniix, nōm Topa te yāyutnāhā', puxix yāy xit hōnhā' nūy mōg! Kaxīy.

³⁶ Ha xonat xop kama xox yīxix kummuk, tuk-tex'ex kummuk, tu' xupyāg kummuk xo'opmāp-tup,

³⁷ tu:

—'Ok xate Yoneo tikmū'ün xat xe'e'? 'Āpu, mīpkupnix tu yāy xit. Kaxīy.

³⁸ Ha tappet tu kax'āmi', tup-tox yīmū' hīy, mīpkup nīx tu' hīy, tu kax'āmi', hu: "Nūhū tik te Yoneo yōg tikmū'ün xohix xat." Kaxīy.

³⁹ Ha tik nōy te mīpkupnix tu' xup, tuk-te'ex kummuk kamah, tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Ok 'āmūn yā' Kunnix? 'Ok Topa te xa yāyutnāhā'? 'Āpu yāy xit, xikmūg mōy kamah. Kaxīy.

⁴⁰ Pa tik nōy te' mānōg, hu:

—'Ok xate Topa yīpkutuk hok? Hōnhā' 'āxok, xate hāpkummugāhā' tu xok.

⁴¹ 'Ugmū'āte hāpkummuk mīy punethok, yīk mūg kix, pa nū tik te hāmyok mīy, tu hāpkummugā 'ohnāg. Kaxīy.

⁴² Tu Yeyox tu' xak, hu:

—Yeyox, 'ülxaxok hok, 'ihā xate yāy yōg tikmū'ün xohix xat. Kaxī.

⁴³ Ha:

—Āte xa hāpxe'e 'āktux: Hōnhā xatek mūn mūtik 'āxip putup pexkox kopah. Kaxī.

Yeyox xok

⁴⁴ Ha māyōn te pexkox kote' yūm, 'ihā hāpkoxtap te hāpxexka xohix tu' xip, tu 'ot 3 hā' xip māyōn he',

⁴⁵ 'ihā māyōn kuyānām xok, ha Topa pet xexka yōg topixxax yāy koxip, nōm te hāmyīkox mō'yīnnīn.

⁴⁶ Ha Yeyox yīy ka'ok, tu:

—'Ātak, 'āte xa' hōm yāy koxuk!. Kaxī.

Tu hām'āktux kux, tu' xok xe'e.

⁴⁷ Ha xonat xop yōg kapitām te Topa max'āktux, tu:

—Yamūn! Nū tik te hāpkummugā 'ohnāg! Kaxī.

⁴⁸ Ha tikmū'ün xohix xexka nūn, tu yāy tu nū'nāhā', tu' pēnāhā', tu' kuxānōg, tu yāy kep to'ok, tu' yēy, 'ükuxa tekñōg tu'.

⁴⁹ Ha tikmū'ün te Yeyox hā' xape pip, xix 'ün pip, nōm xop te' pe' mōg, tu Ganinet tu' pip kōnāmāhā', tu Yeyox mūtik hāpkumep tap, tu hāpxomā'ax xohix pēnāhā' nōmhā'.

Yoye te Yeyox nō hāpkot

⁵⁰ Ha tik max xip, 'üxuxet'ax Yoye, tu hāpxexka Yoneo tu' nāhā', tu kōmēn 'An-imātex yōg tihik, tu Yoneo xexka xop mūtik mōg, yā' max, tu hāmyok mīy,

⁵¹ tu' xexka xop yōg hāpxomā'ax putup nōg, tu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu' xak, pu Topa pu' yīpkox pi',

⁵² tu' mōg Pinat hah, tu ta tu' xak, pu Yeyox xokxax tu' hōm, puyīy nō hāpkot, ha' hōm.

⁵³ Ha mīpkunix tu' xup Yeyox, ha Yoye te' xokxax xut, tu topixxax max hā' kīy, tu mīkax xap kox kopa nō hāpkot, ha' hok xip, mīkax xap 'ükox, 'ükoxax nōy te' kopa' xip 'ohnāg.

⁵⁴ Yā' xexta pet, 'ihā Yoneo yōg tikmū'ün te nit xap yōg hāpxop mīy, yā' 'āmāxak, 'ihā nit xap mō'nāhā'.

⁵⁵ 'Ühūn xop te Ganinet tu' pip tap, tu Yeyox pe' nūn pax, tu xukpot pēnāhā', ha Yoye te Yeyox xokxax xex mīkax xap kox kopa ha' pēnāhā',

⁵⁶ tu putpu' mōg, tu hāpxop hax max'ax mīy, nūy xokxax xutxok.

Tu nit xap hā' hip. Yā' hōmā, hāmyāxatāmuk hittap 'ihā', Topa te Yoneo xop xat hok, pu tu nit xap 'ihā' hām hok.

24

Yeyox te putpu' hi'

¹ Ha yenomīn 'ihā, māyōn te hāpkanet tu' xuper 'ihā, 'ün xop te xokpot ha' mōg, tu hāpxop hax max'ax tat,

² tu' mōg tu mōktu mōxaha mīkax xap kox tu'. Hōmā mīkax xap te mō kox nīy, pāyā hōnhā' yīkūy tap, tu mīkax kox xōn, ha 'ün xop te' kox kopa pēnāhā'.

³ 'Ap Yeyox xokxax 'üm xip'ah, tu mīkax xap kox kopa' xip 'ohnāg,

⁴ yīy 'ün te: "Pute 'üm?" Tu hāpe'paxex, 'ihā tik 2 te' yīka' tihī', 'üpata hā' tihī', yā' yōg topixxax tūmnāg, kuyānām putuk,

⁵ ha 'ün xop kuxānōg, tu nūktettx, tu yāy pa mō'nīy, tu' yēy, ha pexkox yōg xop te:

—Tep tu 'āxop te yāy hi'ax xop xak hāmxukpot tu?

⁶ 'Ap xip'ah Yeyox, yā' putpu' hi'! 'Ok 'āxop te' xaxok? Tute xa hām'āktux 'ihā hāpxexka Ganinet tu' tihī',

⁷ ha tik kummuk te' mō'āmā', nūy gāyxop mōgā Yeyox hah. Yeyox yā' Tikmū'ün Kuttok, tu xa hām'āktux, tu yāy yōg xok'ax 'āktux, tu mīpkunix hā' xok'ax xa' xuktux, tu putpu' hi'ax 'āmāny tikoyuk 'ihā xa hām'āktux. Kaxī.

⁸ Ha 'ün xop te hāmpē'paxex, tu: "Hamūn! Hōmā Yeyox tek mū'ā hām'āktux." Kaxī.

⁹ Tu putpu' mōg, tu Yeyox yōg tik xop te 11 pu hām'āktux, xix tikmū'ün te nōm mūtik hāpkumep pu' xuktux.

¹⁰ Nōm 'ühūn 'āxet'ax Manix Mānanēn, xi' nōy 'āxet'ax Yoān, xi' nōy 'āxet'ax Mānix, ha Mānix yā' Tiak mūk tut, ha 'ün xop te Yeyox yōg mō'pok xop pu hām'āktux,

¹¹ pa' tik xop kuxa mām 'ohnāg 'ün yōg hām'āktux tu', tu: "Yā' xupmāhiy!" Kaxī.

¹² Pāyā Pet yok, tu' mōg mō'ka'ok 'üxukpot tu', tu' xupe, 'ihā pēnātu' mōg, nūy mīkax kox kutōgnāg hā' mōnāy, tu topixxax te koxkax kīy'ax pēnāhā', yāp-xehnāg yūm, tu putpu' nūn mīptut tu', tu' kuxa te' yēy.

'Emā'ox yōg putahat

¹³ 'ihā tik 2 hāpkumep, tu xip tu xexka 'Emā'ox ha' mōg, ha mō'āgmūg 2 kōmēn Yenoyanēn tu',

¹⁴ ha yāy pu hām'āktux, tu hāpxomā'ax xohix 'āktux,

¹⁵ tu hām'āktux, 'ihā Yeyox xip, hāpxip 'ohnāg 'ihā' xip, tu tik mūtik mōg,

¹⁶ ha tik xop te' pēnāhā', pāyā yūmmūg'ah.

¹⁷ Ha Yeyox te:

—Tep-tep 'āktux 'āxop te', 'ihā hāpkumep? Kaxī.

Ha tik xop hāpkumep kux, 'ühittup 'ohnāg tu',

¹⁸ ha tik puxet 'āxet'ax Kene'op, tu:

—Tikmū'ün xohix te kōmēn kopa' pip, tu hāpxomā'ax kummuk yūmmūg. 'Ok 'āp-xehnāg te' yūmmūg hok? Kaxī.

¹⁹ Ha:

—Hāpxomā'ax tute xīy? Kaxī.

Ha nōy te:

—Kōmēn Nāyane yōg Yeyox te Topa pupi hām'āktux, tu hāpxomā'ax ka'ok, Topa

keppa' mīy, xix tīkmū'ūn keppa' mīy, tu hāmyūmmūgā ka'ok kamah,

²⁰ha 'āmānex xop xik mū yōg xexka xop te xonat xop pu' hōm, pu tup-tex, tu mīpkupnix hāp-tex, ha' xok xe'ēgnāg,

²¹ pak mū'āte hāmpē'paxex tap, hu: "Pe Yeyox yā Topa yōg mō'kutnā'ax, ha' yāykutnāhā", pu 'Iyaet yōg tīkmū'ūn xexkānā!" Hamūn, pāyā' xok, ha hōnhā 'āmnīy tikoyuk nōg.

²² Yā hōnhā 'ūn te hām'āktux, hak mū kuxānōg. Māyōn xupep 'ihā 'ūn mōg, 'ūxukpot ha' mōg,

²³ pāyā Yeyox xokxax xip 'ohnāg, mīkax xap kop kopa' xip 'ohnāg, ha putpu' nūn, tu pexkox yōg mō'pok xop 'āktux, tu' pēnāhā nō'ōm, ha Yeyox putpu' hi'ax 'āktux,

²⁴ha tik te xukpot ha' mōg kamah, ha' kox xip, pāyā 'ap pēnā'ah Yeyox. Kaxīy.

²⁵ Ha Yeyox te:

—'Ap-tox kummuk, 'ākuxa yūm pu'uk hām'āktux'ax kopah! Hōmā tik hittap te Topa pupi hām'āktux, tu tappet hā kax'āmi', pāyā 'ākuxa yūm 'ohnāg hām'āktux'ax kopah.

²⁶ 'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hōk? Topa te yāykutnāhā', pu tu' xūy, nūy yāyhā tu xexkah. Kaxīy.

²⁷ Tu Topa tappet hā tik 2 yūmmūgāhā', tu mōnāyxop Mōyyex yōg xat'ax hā hāmyūmmūgāhā', tu mōktu tik xohix te Topa pupi hām'āktux xop 'āktux, tu kama yāy mūn 'āktux, tu Topa yōg hām'āktux hittap hā hāmyūmmūgāhā', nūy yāy mūn 'āktux.

²⁸ Ha mōktu xip tu xexka tu' mōxaha', ha Yeyox mōg'ax nō pehe',

²⁹ pa tik 2 te:

—Nāy, 'āmōg hōk! 'Ugmū 'ātu' xip, nūy mōhōn nūnte', yā hōnhā 'āmānak. Kaxīy.

Yīy Yeyox te tik mūtik mōg,

³⁰ tu nōm mūtik xit, tu pām paha', tu Topa pu: "Āmax," kaxīy, tu pām koxip, tu yāy xape pu' popmāhā',

³¹ ha Topa te tik pa maxnāhā', ha Yeyox yūmmūg, ha hāpxip 'ohnāg 'ihā Yeyox xip 'ohnāg, yā yāy xaxogāhā',

³² ha yāy pu hām'āktux, hu:

—Yāk kuxa hittup xexka 'ihā hām'āktux putat kopah, tu Topa tappet hittap hā hāmyūmmūgāhā! Kaxīy. Ha' nōy te: Yamūn! Kaxīy.

³³ Tu' yok mō'ka'ok, tu Yenoyanēn tu' mōg, tu mōktu mōxaha', ha tik te 11 te yāy tu nū'nāhā', xi' mūtik pip xop,

³⁴ tu:

—Hamūn! yā Yeyox te putpu' hi xe'ēgnāg! Yā Ximām te' pēnāhā! Kaxīy.

³⁵ Ha tik 2 te Yeyox 'āktux, tu Yeyox te putat kopa hāmyūmmūgā 'āktux, tu pām koxip tu ta'ōm xip hōk 'āktux.

Yeyox xip tik xop mūtik

³⁶ Ha hāpxip 'ohnāg 'ihā', hām'āktux 'ihā', Yeyox te nōm xop kopa' xip, tu:

—Pūyā Topa 'ākuxa māmmā! Kaxīy.

³⁷ Pāyā tik xop kuxānōg, tu' koxuk yīpkutuk, pāyā 'a' koxuk'ah,

³⁸ ha Yeyox te:

—Teuptu 'ākuxānōg? Putep mūn hāpkāy hā xate?

³⁹ Mā', 'ugyīm pēnā', xik pata pēnā', yā 'ugmūn yīnmūn. Mā', nūy 'ūg 'āpit. 'Ukoxut te' yīn xip 'ohnāg, xi' kup tox xip 'ohnāg, pak yīm pip, xik pata pip, xik yīn xe' xip! Kaxīy.

⁴⁰ Tu hām'āktux kux, 'ihā yāy yīm tu' mūg, xix yāy pata tu' mūg, tīkmū'ūn te mūtik hāpkumep tu' mūg,

⁴¹ ha tīkmū'ūn kuxa hittup xexka nām, tu' yēy, hu yāy kuxa yīkotip, yīy Yeyox te:

—'Uruk? Kaxīy.

⁴² Ha tu' hōm māhām, ha mō'hap kuxap xox yā' tu',

⁴³ ha' māhā', 'ihā tīkmū'ūn xohix te' pēnāhā'.

⁴⁴ Ha Yeyox te:

—Hōmā 'āmūtik 'ūkxip, tu 'āxop hāmyūmmūgāhā', tu Topa tappet hā 'āyūmmūgāhā', xayīy 'āyūmmūg, ha mōnāyxop hittap Mōyyex te' xat'ax kax'āmi', xix tīk xop te Topa pupi hām'āktux te kax'āmi', ha kaxīy 'ūkxūy'ax xik xok'ax kax'āmi', yak mūn Kunnix. Kaxīy.

⁴⁵ Tu yāy yōg xop putox maxnāhā', pu tu hāmyūmmūg, nūy Topa yōg hām'āktux hittap hā hāmyūmmūg,

⁴⁶ tu xe hām'āktux, hu:

—Topa yōg tappet te Kunnix 'āktux, 'ūkuxet'ax nōy yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax, ha tappet te' xok'ax 'āktux, tu nō hāpkot'ax 'āktux, tu 'āmnīy tikoyuk nōg 'ihā putpu' hi'ax 'āktux, yāk mūn 'āktux,

⁴⁷ tu' xat, pu hām'āktux, pūyā hām'āpāk max'ax 'āktux hām xexka xohix tu', 'ūhep xohix pu', tu kōmēn Yenoyanēn kopa hām'āktux'ax hāmāxp, pu tīkmū'ūn yāyhāhup, tu hāpkumuk mīy kux, pūyā Topa xaxogā', pu tu' kux.

⁴⁸ 'Āxop te nōmāhā hāpxopmā'ax xohix pēnāhā xi' xupak,

⁴⁹ Nāy, 'ūhip, yā Topa te 'āxop pu hām'āktux xex, ha 'āte xa nū'kutnāp-tup, pa kōmēn Yenoyanēn kopa 'āti', 'ūhip tu', tu mōktu Topa te 'āxop ka'ogāhā', tu Topa Koxuk nū'kutnāp-tup, pu 'āka'okgā', ha 'āxop te hāpkā'ok'ax mō'tat putup, topixxax putuk. Kaxīy.

Yeyox mōg pepi pexkox tu'

⁵⁰ Tu' xip tu xexka Metān tu' mōgāhā', tu' yīm kute tex pepi', tu:

—Pūyā Topa xa hāmmaxnā! Kaxīy.

⁵¹ Tu hām'āktux 'ihā pepi' mōg, tu pexkox ha' mōg,

⁵²ha nōm tikmū'ün te' kopaxux ha' mōxip,
tu nūktettx, tu' yēy, tu Yenoyanēn tu' putpu'

mōg, tu' kuxa hittup xexkah,
⁵³tu 'āmn̄y xohix hā' pip Topa pet xexka
kopah, nūy Topa max 'āktux pax.

Tu ta tu' kux.

YOĀM TE TOPA YŌG HĀM'ĀPAK MAX'AX KAX'ĀMI'

Topa yōg hām'āktux te tikmū'ūn hīnnāhā'

¹ Hōmāt 'ūhittap 'ap xip'ah hām xexka', ha ta' xip Yeyox, tu Yeyox 'āxet'ax nōy hā: Topa yōg Hām'āktux. Kaxīy. Yā tikmū'ūn pu Topa müg. Topa yōg Hām'āktux te Topa mūti' tihī, tu Topa putuk, yā Topa xe'e'.

² Topa te hām xexka mīy, ha Topa mūti' tihī Topa yōg Hām'āktux.

³ Topa te Yeyox ka'ogāhā', puyīy hāpxop xohix xexka mīy. 'Ok Topa te yāpxehnāg hā' mīy hāpxop? 'Āmhok. 'Ok Topak-tok mūti' mīy hāpxop xohix xexka? Hamūn, 'ūmīy hāpxop xohix xexka nūmūtik.

⁴ Topa yōg Hām'āktux te yōnnātī xohix hīnnāhā', ha' hī'ax te kuyānām putuk tikmū'ūn kuxa kopah, tu tikmū'ūn pu hāptupmāhā', puyīy hāmyūmmūg,

⁵ ha māy yānām yōn hāpkoxtap kopah, ha hāpkoxtap te kuyānām putex 'ohnāg. Hā kaxīy Yeyox nūn, tu nūktu tikmū'ūn kuxa kopa hāptupmāhā', pa' kummuk xop te Yeyox humpā yūmmūg 'ohnāg.

⁶ Ha ta' xip tihik 'īluxet'ax Yoām, ha Topa te' yāyutnāhā', tu' xut tikmū'ūn kopah, tu nūktu tikmū'ūn kopah.

⁷ Ha ta' nūn Yoām, nūy tikmū'ūn pu Topak-tok 'āktux, yā nōm te kuyānām putuk 'āktux, puyīy tikmū'ūn xohix hām'āktux 'āpax, nūy tu' kuxa mām ka'ok.

⁸ Yoām te kuyānām putuk'ah, pa' nūn, nūy nōm te kuyānām putuk 'āktux.

⁹ Nōm te kuyānām xe'e' putuk, tu ta' nūn, tu nūktu tikmū'ūn xohix tu' xupep, yā' nūn Yeyox.

¹⁰ Kuyānām, yā Topa yōg Hām'āktux, yā Topak-tok, tu' xip nūnte hām xexka tu'. Hōmā Topa te yāy kutok ka'ogāhā', puyīy hām xexka mīy, pa tikmū'ūn te Topak-tok yūmmūg 'ohnāg nōmāhā'.

¹¹ Yā' nūn Topa yōg Hām'āktux, tu nūktu yāy yōg hām xexka tu' xupep pa' xape xop tep-tup nōg.

¹² pa tikmū'ūn yāg te Yeyox putup, tu' kopa' kuxa mām, ha Topa te nōm xop ka'ogāhā', puyīy yāy hā xape xop Topa yōg, yā' Topak-tok xop.

¹³ Yā Topa hā xape xop. 'Ok 'ūtut te' put xi' tak te nō' tehe', yīy yāy hā xape xop Topa hā? 'Āmhok. 'Ok tut tep-tup xi' tak, hu' put? 'Āmhok. Pa yā Topa mūn hā xape xop. Yā Topa tep-tup, ha yāy hā Topa xape xop.

¹⁴ Ha ta' nūn Topa yōg Hām'āktux hām xexka tu' nūnteh, ha' tut te' put, yā tikmū'ūn Yeyox, tu tikmū'ūn mūti' tihī'. Yā' max

xe'egnāg, yā' max tikmū'ūn xohix pu', tu hāpxe'e 'āktux, yā Topa te yāy kutok pit puxet 'ūmax xe'egnāgāhā', yā Topa te' maxnāhā tikmū'ūn xohix pu', ha hāmyok xohix 'āktux.

¹⁵ Ha ta' nūn Yoām, tu nūktu hām'āktux ka'ok, hu:

—Hōmāt 'āte xa hām'āktux hu: "Üg pe' nūn putup tihik. Hamūn xexka', ha tak mūn kutōgnāg, yā 'ūyōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg pa yōgnū xohix miax." Kaxīy.

¹⁶ 'Ūkuxa max xe'egnāg, hu yūmūg xohix pu hāmmaxnāhā', tu xe hāmmaxnā mōkuma'mōg

¹⁷ Hōmāt Topa te Mōyyex pu yāy yōg xat'ax popmāhā', puyīy Mōyyex Yoneo xop xat, pa Topa te Yeyox Kunnix pu hāmmaxnāhā', yīy ta' Yeyox te tikmū'ūn pu hāmmaxnāhā', tu hāpxe'e 'āktux.

¹⁸ Tikmū'ūn te Topa pēnā 'ohnāg, pa Topak-tok puxehnāg te Topa putuk, tu Topa mūti' tihī', ha tikmū'ūn te Topak-tok pēnāhā', hu ta tu' yūmmūg Topah. Yā tute yūmū'ā Topa müg.

Yoām te tikmū'ūn putox pix, tu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux

¹⁹ Ha ta' pip Yoneo xexka xop kōmēn Yenoyanēn tu', tu mō'pok 'āmānex xop xix Nēmī yōg xop, puyīy Yoām yīkopit. Ha ta' nūn, tu nūktu' yīkopit, hu:

—'Ū'um 'āmūn? Kaxīy.

²⁰ Ha Yoām te hām'āktux xe'e, hu:

—'Ak mūn Kunnix'ah, yā Topa te Kunnix yāyutnāhā', puyīy tikmū'ūn kuxa kummuk xit. Kaxīy.

²¹ Ha xe' yīkopit hu: 'Ū'um 'āmūn? 'Ok 'Enit? Kaxīy.

Ha Yoām te:

—'Āmhok. Kaxīy.

Ha xe:

—'Ok 'āmūn nō'om, tu Topa pupi hām'āktux? 'Ok putpu 'ānūn? Kaxīy.

Ha:

—'Āmhok. Kaxīy.

22 Ha:

—'Āpu hām'āktux, 'ū'um 'āmūn? 'Ūgmū'āte 'āyūmmūg putup, hu mōg, hu nōm te nūn mūg pok xop pu hām'āktux. Putep 'āktux? Kaxīy.

23 Ha Yoām te:

—Yā yānmūn xupep'ax 'ūgmūn, tu hām'āktux ka'ok hām panip xexka tu', hu: 'Āpu 'āxop putat yoā'. Yūmūg xuxyā nūn. Yā 'ōg hāpxopmā'ax yoā'. Kaxīy.

Yā hām'āktux te' putuk 'Iyait yōg, nōm te Topa pupi hām'āktux.

24 Yā Paniye xop te Yoām yīkopit,

25 hu:

—'A 'āmūn yā Kunnix'ah Topa te nōm yāy kutnāhā', xix 'ap 'Enit'ah, xix 'ap nōy'ah nōm te Topa pupix hām'āktux. Tepte 'āxat xate tikmū'ūn putox pix? Kaxīy.

²⁶ Ha Yoām te:

—'Ātep-tox pix kōnāg hā, pa 'āxop kopa' xip nō'ōm, pa yā 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg,

²⁷ hak pe' nūn putup nō'ōm. Hamūn xexka', hak-mūn kutōgnāg, hu yōg pataxax ko'ap-tup 'ohnāg. Yāk-tōgnāg 'ūgmūn.

²⁸ Yā nōm hāpxomāhā xiptuxexka Metān tu' kōnāg kox Yohnān xatapah. Yā Yoām te tikmū'ūn putox pix 'ōnteh.

Nōm te tikmū'ūn pupi' xok putup kahnēn xok putuk

²⁹ Hāptup 'ihā' nūn Yeyox Yoām hah, ha Yoām te' pēnāhā', tu:

—'Ūpēnā' nōm te tikmū'ūn pupi' xok putup Topa yōg tihik kahnēn xok putuk. Tute tikmū'ūn xohix kuxa kummuk xit putup.

³⁰ Hōmā 'āte nōm 'āktux, hu: "Tik tek pe' nūn putup, tu' xexkah, ha tak mūn kutōgnāg. Yā 'ūyōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg, pa yōgnūn xohix miax." Kaxīy.

³¹ Hōmā 'a' yūmmūg'ah nōm tihik, pak nūn, nūy tikmū'ūn putox pix, puyīy tikmū'ūn nōm yūmmūg. Kaxīy.

³² Tu xe: 'Āte' pēnāhā Topa Koxuk te pexkox tu' yīxohoh, yā kuuxxutut putuk, tu nūktu tik tu' xupep, tu nōm yīmū' xip ka'ok.

³³ Yā 'āte' yūmmūg'ah tihik, pa Topa te nūgkutnāhā, 'ūyīy tikmū'ūn putox pix. Topa te: "Xate pēnāp-tup Topa Koxuk yīxop-tup, tu nūktu tik yīmū' xip ka'ok putup, ha nōm te tikmū'ūn pu' hōm putup Topa Koxuk." Kaxīy.

³⁴ 'Āte nōm pēnāhā', tu xa' xuktux, tihik yā Topak-tok. Kaxīy.

Yeyox yōg tik xop te māxap

³⁵ Hāptup 'ihā' xe' xip Yoām tik tix mūtik, yā Yoām mūtik mōg xop kopa' pip,

³⁶ ha' nūn Yeyox, tu nōāl'yēn, ha Yoām te Yeyox pēnāhā', tu hām'āktux, hu:

—Nōm te tikmū'ūn pupi' xok putup, kahnēn xok putuk, yā' yīy 'ohnāg, yā Topak-tok. Kaxīy.

³⁷ Ha tik tix te' xupak, tu ta' mōg Yeyox hah, nūy Yeyox pe' mōg, tu' mōg,

³⁸ Ha Yeyox yōkānām, tu tik tix pēnāhā', tu:

—Tep mūn xak? Kaxīy.

Ha:

—Notot, pi'yā 'āpet yūm?

³⁹ Ha Yeyox te:

—Mā, nūy pēnāhā'. Kaxīy.

Ta' mōg Yeyox xix tik tix, tu' pet pēnāhā' māyōn he 'ihā' tihī, ihā mōktu yā' āmāxak.

⁴⁰ Yā tik tix, ha yāp-xet 'āxet'ax 'Ānene', yā Ximām Pet taknōy. Yā hōmā tute Yoām yōg hām'āktux 'āpak, hu Yeyox pe' mōg.

⁴¹ Tu ta' mōg 'Ānene', nūy yā taknōy xax, tu' xipihi', tu:

—'Ūgmū'āte Kunnix xipihi', yā Topa te nōm yāyutnāhā'. Kaxīy.

⁴² Tu ta' nūn 'Ānene', tu' taknōy Ximām nūn hā nā' nūn, tu nūktu Yeyox tu' mōxaha', ha Yeyox te Ximām pēnāhā', tu:

—'Āmūn yā Ximām, yā Yoām kutox. 'Āte xa 'āxet'ax nōy hōm, yā Xep. Kaxīy.

Yā Xep, yā 'āxet'ax nōy hā: Pet, yā tikmū'ūn yīy'ax hā: mīlkaxxap. Kaxīy.

Yeyox te xānāhā Pinip xix Nātānāyet

⁴³ Hāptup 'ihā' Yeyox mōg putup hāpxexka Ganimet tu', tu Pinip xak, tu' xipihi', tu:

—Mā, 'ūg pe mōg! Kaxīy.

⁴⁴ Yā Pinip yōg kōmēn Betxax. Yā 'Ānene yōg kōmēn kamah, xix Pet yōg kamah.

⁴⁵ Ha ta' mōg Pinip, tu Nātānāyet xak, tu mōktu' xipihi', tu:

—'Ūgmū'āte' xipihi nō'ōm. Hōmā 'ūhittap Mōyyex te nōm kax'āmi Topa yōg xat'ax yōg tappet' tu', xix Topa pupix hām'āktux xop te nōm kax'āmi kamah. Yā Yeyox, yā Yoye kutox, yā kōmēn Nāyane yōg tihik. Kaxīy.

⁴⁶ Ha Nātānāyet te:

—'Ok 'ūm max tikmū'ūn 'ōnte Nāyane kopah? 'Āmhok. Kaxīy.

Ha Pinip te:

—Pu yūmū mōy, pēnāhā'. Kaxīy.

⁴⁷ Tu ta' mōg, pa' xip Yeyox, tu' nōy nūn pēnāhā', tu:

—Pēnāhā' Iyaet xop yōg tik xe'e, yā tik te' koit 'ohnāg. Tik te hāpxomā yok. Kaxīy.

⁴⁸ Ha Nātānāyet te:

—Teptu xatek yūmmūg? Texīy? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'Āte 'āpēnāhā', yā 'āxip piget kup kakak, ha Pinip te 'āxānāhā'

⁴⁹ Ha Nātānāyet te:

—Notot, 'āmūn Topak-tok. Xate Iyaet xop xat.

⁵⁰ Ha Yeyox te:

—'Āte xa' xuktux 'āte 'āpēnāhā piget kup kakak, yīy 'ākuxa yūm 'ūgkopah. 'Ok kaxīy 'ākuxa yūm? Yā' max nūhū', pa xate xe' pēnāp-tup hāpxomā max xohix xe' ēgnāg.

⁵¹ 'Āte xa' hām'āktux xe'e xate pexkox xōn pēnāp-tup, ha ta pexkox yōg nū'pok xop pepi' mōg putup, tu putpu' yīxop-tup, tu nūktuk mūn xuka' xup putup, yā Tikmū'ūn Kutox xuka' xup putup.

2

Yeyox te yāyta pēnāhā'

¹ 'Āmnyi tix nōg, 'ihā tikmū'ūn yāytap-tup kōmēn Kānā tu' hāpxexka Ganimet kopah, tu 'āmul xexka mīy, ha Yeyox mūktut xip.

² Ha tikmū'ūn te' xānāhā Yeyox xix yōg tik te 12 xop, pu tu xit. Yīy ta' mōg, tu mōktu' mōxaha'.

³ Ha tikmū'ūn xohix te xupyāg xo'op, ha mōktu' kox, ha ta' xip Yeyox mūktut, tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—'Ūkox xupyāg. 'Ūnōg. Kaxīy.

⁴ Ha Yeyox te:

—Māy, hōnhā 'ūkxat hok, 'ūyī hāpxompā xate nōm putup. 'A hōnhā'ah. Pa hāpxip, 'ihā Topa tek xat putup. Kaxīy.

⁵ Ha' tut te kāmānat pu:

—'Āpu hāpxompā tute 'āxop xat. Kaxīy.

⁶ Ha' ta' pip naxtox xexkanām mīkaxxap hā nō'ōm 'ūxohix te' 6, ha Yoneo xop te nōm hā yāy pix, xix nax pix, xix kānāy pix, nūy yāy yōg xat'ax mīy. Yā' xexkanām naxtox. Naxtox puxet te' tat nit xohix te' 80, xi' nōy 100.

⁷ Ha Yeyox te kāmānat xop pu hām'āktux, hu:

—'Āpu kōnāg pux, pu naxtox hā nū'xih. Kaxīy.

Ha' pux ha nū'xīmnāg.

⁸ Ha Yeyox te:

—'Āpu' hep kutōgnāg xut, nūy pax mōg, nūy 'āmuk xexka yōg xat'ax pu' hōm. Kaxīy.

Ha' xut, tu' pax mōg,

⁹ Ha xat'ax te' hep xo'op, pa 'ap kōnāg'ah, yā yāy hā xupyāg. Hām'ūm tu' nūn 'ūhep? Yā' yūmmūg 'ohnāg, pa kāmānat te' yūmmūg nōm te' hep xut, ha 'āmuk xexka yōg xat'ax te tik te yāyta xānāhā',

¹⁰ tu:

—Tikmū'ūn xohix te' popmāhā xupyāg max hāmāxap, ha tikmū'ūn te nōm xo'op, tu mōktu hix ka'ok, hak-nāy tu' popmāhā xupyāg kummuk, pa nōmhā' pip xupyāg max 'ohnū'. Kaxīy.

¹¹ Yā hā kaxīy Yeyox te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg hāmāxap, yā kōmēn Kānā tu' mīy hāpxexka Ganimet tu' Yeyox max xe'ēgnāg, ha Yeyox yōg tik xop kuxa mām Yeyox kopah.

¹² Hāpxip 'ihā' mōg Yeyox, xi' tut, xi' taknōy xop, xix Yeyox yōg tik xop, tu' nox tihi kōmēn Kapānām tu'.

Yeyox mōg Topa pet xexka tu'

¹³ Hāpxip 'ihā' Yoneo xop te' mīy putup 'āmuk xexka 'ūxuxet'ax Nōā'yēn. Ha ta' mōg Yeyox kōmēn Yenoyanēn tu', tu' mōg, tu mōktu' xupep.

¹⁴ Tu ta' mōg Topa pet xexka tu', pa' kopa' pip tikmū'ūn, tu nōmenex mūnūytut pīt, xix kahnēn, xix kuxxuxtut, tu tayūmak hā' nōy yānān, ha mīmpe xit'ax 'ihā' mām,

¹⁵ ha Yeyox te xikot mīy posxit hā, tu hāptopa papuk kahnēn xix mūnūytut pīt, tu tayūmak nū'xok, yā tayūmak hā' nōy yānān xop yōg, tu' yōg mīmpe xit'ax nū'xok kamah.

¹⁶ Tikmū'ūn te kuxxuxtut nōnenex, ha Yeyox te nōm pu:

—'Āpu kuxxuxtut mōgā nūpeheh. 'Ūmīy hok nāpet nūnte 'ātak pet kopah. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox mūtik mōg xop te' xutigāhā', yā Topa yōg tappet tu' kax'āmī hu: "Yā kuxap putuk 'ūgkuxa kopah, yā 'āte Topa pet putup-pax, tu Topa pet hā yīpkumāy." Kaxīy.

¹⁸ Ha Yoneo xexka xop te:

—'Āpu hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg, 'ūyī yūmmūg Topa te nū'ākutnāhā', xayīy xohix papuk Topa pet kūnāpah. Kaxīy.

¹⁹ Ha Yeyox te:

—'Āxop te nū'pet putxok, kopxix xe' mīy'ax 'āmnyi tikoyuk hā. Kaxīy.

²⁰ Ha:

—'Ok xate' mīy'ax 'āmnyi tikoyuk hā? Tikmū'ūn te Topa pet xexka mīy hāmyāxatamuk xohix te' 46 hā. Kaxīy.

²¹ Pa 'āmhok, Yeyox te yāy yīn 'āktux, yā Topa xip Yeyox kopah, Topa pet putuk.

²² Hāpxip ha ta Yeyox putpu' hi, 'ihā Yeyox yōg tik xop te' xutigāhā Yeyox yōg hām'āktux, hu' kuxa mām ka'ok Topa yōg hām'āktux kopah kopa xix Yeyox yōg hām'āktux kopah.

Yeyox te tikmū'ūn xohix yūmmūg

²³ 'Ūxip Yeyox kōmēn Yenoyanēn tu', 'ihā tikmū'ūn te' mīy 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōā'yēn, ha Yeyox te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg punethok. Yā tikmū'ūn te' mīy yūmmūg 'ohnāg. Tikmū'ūn te' pēnāhā', hu' xohix kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

²⁴ Pa Yeyox kuxa yūm 'ohnāg tikmū'ūn kopah xix yōg hāmyūmmūg kopah, tute tikmū'ūn xohix yūmmūg tu'.

²⁵ Ok Yeyox pu tikmū'ūn yūmmūgāhā'? 'Āmhok. Yā tute tikmū'ūn xohix kuxa yūmmūg.

3

Yeyox xix Nīkonēm

¹ 'Ūxip tihik 'ūxuxet'ax Nīkonēm, yā Yoneo xop yōg xat'ax xop yōg tihik, yā Paniye xop kopah xip.

² 'Āmnyi 'ihā' nūn Yeyox hah, nūy hām'āktux, hu:

—'Ūgmū'ātē' yūmmūg Topa te nū'ākutnāhā'. Yā xate hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg. Paxpu Topa 'āyōkāmū mōg hok, ha ta hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg 'ohnāg. Kaxīy.

³ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hām'āktux hāpxop xe'e. Tep-te Topa pēnāp-tup xix yāy yōg tikmū'ūn, 'ihā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat putup, ha' yīpkox pip? Yā nōm nāhā 'ūxehēh. 'Ap nōy te' pēnāp-tup'ah. Kaxīy.

⁴ Ha Nīkonēm te:

—Tep texīy tik xiptap 'ūm nāhā 'ūxehēh? 'Ok 'ūtut hā mō'nāhā 'ūxehēh, ha xe' put? Kaxīy.

⁵ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hāpxop xe'e 'āktux. Yūmūg xakux. Yūmūgtut te yūmūg pop, ha ta Topa Koxuk te yūmūg mīy Topa yōg tikmū'ūn. Hā kaxīy yūmūg xakux 'ūxehēh, yā yūmūg xakux tix. Yūmūg xe xakux 'ohnāg, kopxix yūmūg mōxakux 'ohnāg Topa yōg tikmū'ūn xop kopah.

⁶ 'Ūn tek-tok pop, ha' hi 'ūk-tok. Ha ta Topa Koxuk te' hīnnāhā Topa yōg tikmū'ūn.

⁷ 'Āte xa hām'āktux, hu: "Āpu nāhāy 'ūxeheh. Hām'āktux hok hu: Xok 'ūm?" Kaxīy.

⁸ 'Āmuuh mōg hām 'ūm tup-tup, ha xate 'āmuuh 'āpak. Pi'a' nū? Xate' yūmmūg'ah. Pi'a' mōg? Xate' yūmmūg'ah. Yā xate' pēnā 'ohnāg. Hā kaxīy xate' yūmmūg 'ohnāg, Topa Koxuk te' mīy Topa yōg tikmū'ūn, tu' hīnnāhā nōm xakux 'ūxeheh.

⁹ Ha Nīkonēm te:

—Texīy? Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—Xate' Iyaet yōg tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', pa' yūmmūg 'ohnāg Topa Koxuk te' mīy Topa yōg tikmū'ūn.

¹¹ Hamūn, 'āte xa hām'āktux xe'e'. 'Ūgmū'āte hāmyūmmūg, hu nōm 'āktux, tu hāmpēnāhā, hu nōm 'āktux, pa 'āxop te yōgnū hām'āktux 'āpak 'ohnāg.

¹² 'Āte xa hām xexka yōg xop yōg hāpxompmā'ax 'āktux, pa 'ākuxa yūm 'ohnāg. 'Āte xa pexkox yōg xop yōg hāpxompmā'ax 'āktux. Texīy 'ākuxa yūm putup? 'Ap yūm putup'ah.

¹³ Tikmū'ūn te pexkox tu' mōg 'ohnāg, tu yīxo 'ohnāg hām xexka tu', tu pexkox yōg xop yōg hāpxompmā'ax 'āktux 'ohnāg. 'Ūkpxuet yā Tikmū'ūn Kutok te nōm 'āktux, pexkox tu' yīxohoh tu'.

¹⁴ —Hōmā 'ūhittap Mōyyex te kāyā komut mīy hām panip xexka tu', tu mām yīpaka' xup. Hā kaxīy tikmū'ūn tek mūn yīpaka xup putup, yā Tikmū'ūn Kutok yīpaka xup putup,

¹⁵ puyīy xohix 'ūm 'ūkuxa mām 'ūkgopah, tu' hi xe'eñāg mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg.

¹⁶ Yā Topa te mōd'yāyxē'ēgnāg hām xexka yōg xohix xop, hu yāy kutox pit puxehnāg nū'kutnāhā' hām xexka tu', puyīy xohix 'ūm 'ūkuxa mām ka'ok Topak-tok kopah, hu' xakix ka'ok putup'ah, pa' hi xe'eñāg mōkuma'mōg putup, ha' kux 'ohnāg.

¹⁷ Topa te yāy kutox nū'kutnāhā hām xexka tu', nūy nōm hā hām xexka yōg xohix xop kuxa kummuk xit, nūy kuxa maxnā', nūy nōm yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān hok.

¹⁸ —Topa te' kuxa mām xop yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān 'ohnāg, pa' yānān 'ūkuxa mām 'ohnāg xop yōg hāpkummuk mīy'ax hā, yā' kuxa mām 'ohnāg Topak-tok puxet kopa hah.

¹⁹ Teptu Topa te hāpkummuk mīy'ax hā yānān? Yā Yeyox nūn, yā kūyānām nūn putuk, tu nūktu' xupep nūntē hām xexka tu', pa tikmū'ūn tep-tup hāpkoxtap, 'ap putup'ah kūyānām, yā Yeyox putup'ah, hāpkummuk mīy'tu'.

²⁰ Yā hāpkummuk mīy'ax xop tep-tup nōg kūyānām, tu' mōg 'ohnāg kūyānām hah, nūy hāpkummuk mīy'ax pēnā hok.

²¹ Pa hāmyoa'ax xop mōg Yeyox hah, yā kuyānām putuk hah, puyīy xohix pēnā', yā Topa 'āpak, hu hāmyok mīy. Kaxīy.

Yeyox xix Yoām, yā nōm tep-tox pix

²² Tu ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tīk xop, tu mōktu hāpxexka Yonex tu' mōxaha', tu' nox tīhi', tu tikmū'ūn putox pix.

²³ Ha ta' xip Yoām, yā 'Ēnōm tu' xip, yā Xanīn yīkak, tu tikmū'ūn putox pix, kōnāg punethok hah, ha ta' nūn 'ūxohix, hap-tox pix.

²⁴ Yā xonat te Yoām mō'tat putup kanet ka'ok hā, pa hōnhā' xip'ah kanet kopah.

²⁵ Ha ta' pip Yoām mūtil mōg yāg xop, tu yāy mānōg kōnāmāhā Yoneo puxet mūtil. Yā Yoneo xop yōg 'āmuk xexka tu yāy mānōg, yā 'āmuk xexka 'āxet'ax Yāy Pix. Kaxīy.

²⁶ Ta' nūn Yoām mūtil mōg xop Yoām hah, tu:

—Yāyā, hōmā' xip tīhik 'āmūtik kōnāg kox xatapa', yā hōmā xate nōm 'āktux. Hōnhā tik tep-tox pix, ha tikmū'ūn xohix te ha nū' yāy xix. Kaxīy.

²⁷ Ha Yoām te:

—Pexkox yōg Topa te tikmū'ūn xexka mīy, ha tikmū'ūn xohix te nōm pe' mōg, pa' xexka mīy hok, puxix tikmū'ūn nōm pe' mōg 'ohnāg.

²⁸ Hōmā 'āte xa yāy 'āktux, hu: "Ūgmūn 'ap Kunniix'ah, yā 'āte tikmū'ūn kuxa kummuk xit 'ohnāg, pa Topa te nūgkutnāhā, 'ū mōg hām'āxap, hāk-nāy tu nōm nūn." Kaxīy. Ha xate' xupak, tu' yūmmūg.

²⁹ Yā hā kaxīy putuk: Tikmū'ūn te yāytaptup, ha 'ūn te yāytaha yā tīk te yāytaha yōg. Ha ta' xip tīk te yāytaha xape', tu hām'āktux 'ohnāg, pa hām'āpak, tu tīk te yāytaha yōg hām'āktux 'āpak, hu' kuxa hittup xexka', tu' yāykūmīy 'ohnāg. Yāg mūn putuk. 'Āte tīk te yāytaha xape putuk, tuk kuxa hittup xexka nōmhā, yā tikmū'ūn xohix te Yeyox pe' mōg.

³⁰ Yā' max, nōm xexka nōy nā' mōg, pu tikmū'ūn xohix nōm pēnā', ha ta' max, 'ūgmūn kutōgnāg nōy nāg mōg, pu tikmū'ūn 'ūgmūn pēnāk-tōgnāg.

Nōm te pexkox tu' yīxohoh

³¹ Hōmā nōm xip pepi', tu' yīxohoh. Hamūn 'ūxexkanām, ha ta' xohix nōy 'ap xexka'ah. Hām xexka yōg tikmū'ūn yā hām xexka yōg xop xe'e', tu hām xexka yōg tikmū'ūn yōg hāpxop 'āktux. Ha ta nōm te pexkox tu' yīxohoh yā' xexkanām.

³² Tute hāpxop pēnāhā pexkox tu', tu' pēnāhā 'āktux, tu' xupak'ax 'āktux, pa tikmū'ūn te yōg hām'āktux kopa' kuxa mām 'ohnāg.

³³ Pa tikmū'ūn 'ūm te 'ūyōg hām'āktux kopa' kuxa mām, puxix hām'āktux hu: "Topa 'ūmax xe'e'." Kaxīy.

³⁴ Topa te yāy kutox nū'kutnāhā', ha tute Topa yōg hām'āktux 'āktux, ha Topa te nōm pu' hōm Topa Koxuk, ha nōm hā nū'xīmnāg Topa Koxuk hā, tu Topa Koxuk 'āpknām.

³⁵ Yā' tak Topa te yāy kutox mō'yāy xe'ēgnāg, tu' nōy pu hāpxop xohix popmāhā', puyīl' uxohix xop xat.

³⁶ Tikmū'ūn 'ūm kuxa yūm Topak-tok kopah, tu' hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Ha ta' nōy 'ūm te Topak-tok pit 'āpak 'ohnāg, tu 'a' hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg putup'ah, pa Topa te nōm tu' gāy mōkunā'mōg, ha' kux 'ohnāg.

4

Yeyox xix hāpxexka Xāmānit yōg 'ūhūn

¹ Ta tikmū'ūn xohix te hām'āktux, ha Paniye xop te' xupak. Yā hām'āktux Yeyox mūtik hāpkumep xop xohix nōy nā' mōg xexka', ha ta Yoām mūtik hāpkumep xop xohix tapax 'ohnāg. Tikmū'ūn te kama' hām'āktux, Yeyox te tikmū'ūn xohip-tox pix, ha ta Yoām te tikmū'ūn tīgnāg putox pix.

² Pa 'āmhok. Yeyox te 'ap-tox pix'ah, pa Yeyox yōg tīk xop tep-tox pix.

³ Ha Yeyox te nōm 'āpak, tu ta' mōg hāpxexka Yonex kūnāpah, tu putpu' mōg hāpxexka Ganimet tu'.

⁴ Pa' xip hāpxexka Xāmānit, ha nōm hā yāy kutut, yā Topa tep-tup.

⁵ Tu ta' nūn, tu nūktu kōmēn Xik tu' xupep hāpxexka Xāmānit kopah, yā Yako yōg hām yīkah. Yā hōmā Yako te yāy kutox Yoye pu hām hōm.

⁶ Yā' xip Yako yōg kōnāg xupup kox, ha ta' tuknōg Yeyox, hu kōnāg xupup kox kux tu' yūm, 'ihā māyōn te yāy kote' yūm.

⁷ Ha ta' nūn 'ūhūn hāpxexka Xāmānit yōg, nūy kōnāg tat xut. Ha Yeyox te:

—'Ā kōnāg 'ūm tat, 'ū xo'op. Kaxīy.

⁸ Yā Yeyox yōg tīk xop 'ap xip'ah. 'Ūmōg kōmēn tu', nūy yāy xit'ax pop.

⁹ Ha 'ūn te:

—'Āmūn yā Yoneo xop kopa 'āxip, pak mūn yā Xāmānit xop kopak xip. Teptu 'ātu 'ākax, hu: "Ā kōnāg 'ūm tat"? Kaxīy.

Yā Xāmānit xop te hāpxopmā 'ohnāg Yoneo xop mūtik.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—'Ok xate' yūmmūg Topa te tikmū'ūn pu nōm hok hōm, tu nū' nōm kutnāhā'? 'Ok xate' yūmmūg 'Ūgmūn 'ū'ūm? Xate' yūmmūg, nūy ta 'ātu 'ākax, yīy 'āte xa' hōm kōnā'āg, nōm te tikmū'ūn hīnnā xē'ēgnāg. Kaxīy.

¹¹ Ha 'ūn te:

—Notot, naxtox 'ūm yūm hok, ha kōnāg xupup kox tox. Tep hā' xut xate kōnā'āg, nōm te tikmū'ūn hīnnā xē'ēgnāg?

¹² Yūmū yōg mōnāyhop Yako te yūmū'ā hōm nūhū' kōnāg xupup kox. Yako te' xo'op nūhū' kōnā'āg, xik-tok te', xix yōg xokxop

tut xop te'. 'Ok 'āmūn xexka', ha ta Yakok-tōgnāg? Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox te:

Tikmū'ūn te' xo'op kōnā'āg nūhū', pa hāpxip 'ihā kōnāg tup-tup xūy 'ūxeheh.

¹⁴ Pa 'āte tikmū'ūn pu kōnāg nōy hōm, ha tikmū'ūn te nōm xo'op, tu xe kōnāg putup xūy pip putup'ah. 'Āte tikmū'ūn pu' hōm nō'ōm kōnā'āg, ha nōm te nāgyīkox putuk tikmū'ūn kuxa kopah, tu tikmū'ūn hīnnā xē'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁵ Ha 'ūn te:

—'Ā' hōm nō'ōm kōnā'āg, ha xe kōnāg putup xūy 'ūm pip putup'ah, ha 'āte putupuk nūn putup'ah nūnteh, nūy kōnāg tat xut. Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox te:

—Mōg, nūy 'āyīpxox xānā', pu nū'. Kaxīy.

¹⁷ Ha 'ūn te:

—'Ap xip'ah 'ūgyīpxox. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

¹⁸ —Hamūn, xate hām'āktux xe'e', 'a' xip'ah 'āyīpxox. Pa hōmā xate 'āyīpxox mūtik yāytaha', tu' nīm, nūy nōy mūtik yāytā', tu mōktu 'āyīpxox xohix te' 5 te kaxīy, ha ta hōnhā 'ātihi tik mūtik, pa yā 'a' īpxox'ah. Xate hām'āktux xe'e', ap koit'ah. Kaxīy.

¹⁹ Ha 'ūn te:

—'Āte' yūmmūg nōmhā, xate Topa pupi hām'āktux, yā 'ūgyūmmūg xexkah.

²⁰ 'Ūgmū yōg mōnāyhop te Topa pu nūktettex yīktix tu' nūhū', pa 'āxop te' xuktux, 'ūmax, pu Topa pu nūktettex kōmēn Yenoyanēn tu'. Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te:

—Nixxix, 'ūxupax. Hāpxip puxix tikmū'ūn te Topa pu nūktettex putup, pa yīktix tu nūktettex hok, xix Yenoyanēn tu' nūktettex hok.

²² 'Āxop te Topa pu nūktettex, pa nōm yūmmūg 'ohnāg. 'Ūgmū'āte Topa pu nūktettex, tu nōm yūmmūg. 'Ūgmū xop yā Yoneo xop, ha ta' xip tik puxet Yoneo xop kopah, tu nōm te tikmū'ūn kuxa kummuk sit, tu' kuxa maxnāhā'.

²³ Pa hāpxip 'ihā, yā hōnhā 'ihā tikmū'ūn te Topa pu nūktettex putup, tu Topa 'āktux max xe'ep-tup yāy kuxa kopah, tu Topa yōg hāmyūmmūg xe'e yūmmūg putup. Topa tep-tup, puyīl' tikmū'ūn Topa pu nūktettex hā kaxīy.

²⁴ Topa yā' koxuk, 'ap yīn xip'ah. Yā' max, pu tikmū'ūn Topa pu nūktettex yāy kuxa hā, tu Topa yōg hāmyūmmūg xe'e yūmmūg. Kaxīy.

²⁵ Ha 'ūn te:

—'Ūnūn putup nō'ōm. Topa te nōm nū'kutnāp-tup, yā' xuxet'ax Kunnix, yā Topa te nōm yāykutnāhā'. 'Āte' yūmmūg

'ñūñ putup, tu yūmū'ā hāpxop xohix xexka
yūmmūgāp-tup. Kaxīy.

²⁶ Ha Yeyox te:

—Yā hamūn, yāg mūn, nōm te 'āmūtik
hām'āktux. Kaxīy.

²⁷ Ha ta' nūn Yeyox yōg tik xop, tu nūktu'
pēnāhā' Yeyox te hām'āktux 'ún mūtik, tu'
yē, tu 'ún pu' yīkopit 'ohnāg, hu: "Putep
putup?" Kaxīy. Tu Yeyox pu' yīkopit 'ohnāg,
hu: "Tep mūn 'āktux?" Kaxīy.

²⁸ Ha 'ún te yāy yōg naxtox nīm, tu ta' mōg
kōmēn tu', tu tkmū'ún pu hām'āktux, hu:

²⁹ —Mā, nūy pēnā tihik, tute' xuktux 'āte
hāpxopmā xohix xexka'. 'Ok nō'ōm yā Kun-
nix, yā Topa te nōm yāyutnāhā? Kaxīy.

³⁰ Ha ta' mōg tkmū'ún, nūy Yeyox pēnā'.

³¹ Ha ta' pip Yeyox yōg tik xop, tu Yeyox
mūtik hām'āktux, hu:

—Yāyā, 'āpu 'āxit'ax mā'. Kaxīy.

³² Ha:

—'Üxip xit'ax yōgnū' xate' yūmmūg'ah.
Kaxīy.

³³ Ha Yeyox yōg tik xop te yāy mūtik
hām'āktux, hu:

—'Ok tkmū'ún te tu' hōm 'ūxit'ax? Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te:

—Putē 'üm 'ügxit'ax? Yā 'āte hāpxopmā Topa
te nōm putup. Yā 'ügxit'ax putuk. Topa te
nūgkutnāhā', hak hām kuxyāp-tup. Yā 'āte
Topa puk hām, yā' xit'ax putuk. Yā 'āxop te-
tuppax 'āxit'ax, ha 'ātep-tuppax 'üghām Topa
te nōm putup.

³⁵ Xate hām'āktux, hu: "Māyōnhex 'ānuk
xohix te' 4 nōg putup, Thā' ta' mīnta". Kaxīy.
Pa 'āte xa hām'āktux, hāmpēnā! Hōhnā 'ūta'.
'Ünūnnā, pu' max hōhnā'. Pēnā tkmū'ún
nūn hōhnā, nūy kuxa mām'ügkopah, yā mīnta
ta nūnnā putuk hōhnā.

³⁶ Tkmū'ún te mīnta ta nūnnāhā', ha
xuxyā te tu' pago. Hā kaxīy nōm te 'ātu
tkmū'ún nūnnāhā', puyī hi xe'ēgnāg
mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg, yīy ta' kuxa
hittup nōm te hāpxop xap xok xix nōm te
mīnta ta nūnnāhā', yā' hittup 'ūtix. Hā kaxīy
tik te tkmū'ún puk mūn yūmmūgāhā', ha
ta' nōy te tkmū'ún māmmāhā 'ügkopah, yā'
kuxa hittup 'ūtix.

³⁷ Yā hām'āktux xe'e': "Tik te hāpxop
xap xok, ha ta' nōy te mīnta ta nūnnāhā'".
Kaxīy. Hā kaxīy tik te tkmū'ún puk mūn
yūmmūgāhā', ha ta' nōy te tkmū'ún kuxa
māmmāhā 'ügkopah. Kaxīy.

³⁸ 'Āte mō 'āxop pok, xa mīnta ta nūnnā'.
Xate hāmxa 'ohnāg. 'Ünoy te hām xaha', ha
xate mīnta nūnnāhā'. Yā xate tkmū'ún kuxa
māmmāhā 'ügkopah. Kaxīy.

³⁹ Ha ta' kuxa mām ka'ok Yeyox kopa
kōmēn Xāmānīt yōg tkmū'ún xohix. Yā
'ún te hām'āktux, hu: "Mā, nūy pēnā tihik,
tute hām'āktux 'āte hāpxopmā xohix xexka".
Kaxīy.

⁴⁰ Ta' nūn kōmēn Xāmānīt yōg tkmū'ún, tu
nūktu Yeyox tu' kax, pu nox xip. Ha' nox tihi'
nūmūtik 'āmnīy tix hā.

⁴¹ Ha xe xape xohix te Yeyox yōg
hām'āktux 'āpak, hu' kuxa mām ka'ok Yeyox
kopah,

⁴² tu 'ún pu hām'āktux, hu:

—Hōmā 'ügmū'āte 'ōg hām'āktux 'āpak,
pa hōnhā Yeyox yōg hām'āktux 'āpak, hu'
yūmmūg Yeyox te hām xexka yōg tkmū'ún
kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat,
'uyānān tu'. Kaxīy.

Yeyox te tik xexkak-tok hittupmāhā'

⁴³ 'Āmnīy tix nōg, ha ta' mōg Yeyox
hāpxexka Ganimet tu'.

⁴⁴ Yā, hōmā Yeyox te' xuktux hu: "Üxape
xop te Topa pupi hām'āktux xop 'āpak 'ohnāg
yāy yōg hām tu', pa hām nōy yōg tkmū'ún te
nōm 'āpak. Kaxīy.

⁴⁵ Ta' nūn Yeyox, tu nūktu' xupep hāpxexka
Ganimet tu', ha Ganimet yōg tkmū'ún tep-
tup Yeyox. Yā hōmā Ganimet yōg tkmū'ún
te' pēnāhā Yeyox te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg
punethok kōmēn Yenoyanēn tu', Thā' xip
'āmuk xexka 'āxet'ax Nōñā'yēn.

⁴⁶ Ha ta' mōg Yeyox, tu mōktu' xupep
kōmēn Kānā tu' hāpxexka Ganimet kopah. Yā
hōmā Yeyox te kōnāg hā xupyāg mīy Kānā
tu', yā yāyhā xupyāg.

Ha ta' xip Kānā tu kōmēn Kapānām yōg tik
xexka' hak-tok pakut.

⁴⁷ Tik te Yeyox nūn 'āpak, tu ta' mōg, tu
mōktu Yeyox tu' kax, pu nū', nūy-k-tok pit
hittupmā', yā 'ūxok putūmnāg.

⁴⁸ Ha Yeyox te:

—'Āte hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg 'ohnāg, ha
ta' ākuxa yūm 'ohnāg. Kaxīy.

⁴⁹ Ha tik te:

—Yāyā, mā hōhnā mō'ka'ok. 'Üxok
putūmnāg 'ūgkutok! Kaxīy.

⁵⁰ Ha Yeyox te:

—Mōg, 'āk-tok hip-tup. Kaxīy.

Ha tik kuxa yūm Yeyox yōg hām'āktux
kopah, tu ta' mōg.

⁵¹ pa yōg kāmānat xip putat kopah, tu
hām'āktux, hu:

—'Ühi 'āk-tok. Kaxīy.

⁵² Ha tik te:

—Pi'yā' yūm māyōn, Thā' hittup
kōnāmāhā? Kaxīy.

Ha:

—Yā māyōn te yāy kote' yūm, Thā xuxi'.
Kaxīy.

⁵³ Ha tik te' yūmmūg yā māyōn te yāy kote'
yūm Thā Yeyox te: "'Āk-tok hip-tup". Kaxīy.

Ha tik kuxa mām Yeyox kopah, xix' xape
xop kuxa mām kamah.

⁵⁴ Yā Yeyox te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg
tix hāpxexka Ganimet tu'. Yā hōmā Yeyox
xip hāpxexka Yonex tu', tu ta' nūn hāpxexka
Ganimet tu'.

5

Yeyox te' hittupmāhā tik yīn mōg hok

¹ Hāpxip *Thā'* xip'ax Yoneo xop yōg 'āmuk xexka kōmēn Yenoyanēn kopah, ha ta' mōg Yeyox Yenoyanēn tu', tu mōktu' xupe.

² 'Ūxup puxhep max kōmēn yōg hāmpak'ax yīkox yīkah. Yā hāmyīkox 'ūxuxet'ax kahnēn yōg hāmyīkox, ha puxhep max 'ūxuxet'ax Metex, yā Yoneo xop yīy'ax kopah. Yā' pip kuxkaxax xohix te' 5 puxhep max yīmap.

³ Ha kuxkaxax kopa' pip pakut xop, yā' pa' hok xop xix hāpkumep hok xop xix yīn mōg hok xop. 'Ūxohix te kōnāg yo'ok hip.

⁴ Hāpxip ha ta' xupep pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu kōnāg kanop, ha ta pakut xop mōg kōnāg hah, ha nōm mō'nāhā hāmāxap, puxix tu' hittup.

⁵ Ha ta' xip tihik, tu' pakutpax hāmyāxatamuk xohix te' 38 hā.

⁶ Ha Yeyox te' pēnāhā', tu' yūmmūg tik pakut mōkuma'mōg, ha Yeyox te:

—'Ok xatep-tup 'āhittup? Kaxīy.

⁷ Ha tik pakut te:

—Yāyā, 'ap xip'ah 'ūnōy, nōm tek mōgāhā puxhep max tu', *Thā'* kōnāg yo'ok. 'Āte mūkaxxap ku'īn hāg yīxohoh, pa' nōy xupep hāmāxap. Kaxīy.

⁸ Ha Yeyox te:

—Pu 'āg-nīhā xip! 'Ōg 'īxtet pa', nūy ta mōg! Kaxīy.

⁹ Ha tik hittup mō'ka'ok, tu 'īxtet paha', tu ta' mōg.

¹⁰ Pa' pip Yoneo xop, tu tik pu hām'āktux, hu:

—Hōnhā nit xap. Yā' kax'āmi tikmū'ūn yōg xat'ax yōg tappet tu', tu hām'āktux, hu: "Nit xap hā 'īxtet tat hok". Kaxīy.

¹¹ Ha tik te:

—Tik tek hittupmāhā', tu 'ā hām'āktux, hu: "Pu 'ōg 'īxtet pa'", nūy ta mōg. Kaxīy.

¹² Ha:

—'Ūtūm tihik nō'ōm, nōm te hām'āktux hu: "Pu 'ōg 'īxtet pa"?" Kaxīy.

¹³ Pa' tik te' yūmmūg 'ohnāg, yā' mōg Yeyox. Yā' pip tikmū'ūn xohix 'ōnteh, yīy ta' mōg.

¹⁴ Hāpxip *Thā'* mōg Yeyox Topa pet xexka ha', tu mōktu' tik xipihi', tu:

—'Āpu yāy pēnāhā', yā' 'āhittup. Pu 'ūxe hāpkummuk mīy hok. Hāpkummuk mīy, nūy ta putpu 'āpuket xexkanām. Kaxīy.

¹⁵ Ta' mōg tihik, tu Yoneo xop pu hām'āktux hu:

—Yeyox tek hittupmāhā'. Kaxīy.

¹⁶ Yīy ta' gāy Yoneo xop, hu Yeyox kute' ex kummuk. Yā nit xap *Thā'* tik hittupmāhā'.

¹⁷ Pa' Yeyox te tu hām'āktux, hu:

—Yōgnū 'ātak hām'āktux, ha' hup 'ohnāg, ha tak hām kamah. Kaxīy.

¹⁸ Yīy ta' gāy xexka Yoneo xop, hu Yeyox putex putup. Yā Yeyox te nit xap yōg xat'ax koxyōy, tu Topa 'āktux hu: "Yōgnū 'ātak".

Kaxīy. Yā Topa putuk Yeyox. Yīy ta' gāy Yoneo xop.

Topak-tok te' xat

¹⁹ Ha Yeyox te:

—'Āte hām'āktux xe'e, 'ap koit'ah. 'Ūgmūn, yā 'ātak kutox pit, tu yāp-xehnāg hā hāpxopmā 'ohnāg, pa yōg 'ātak te hāpxopmā', ha 'āte' pēnāhā', tu kama' mīy, hā' putuk.

²⁰ 'Ātak te mōgyāy xe'ēgnāg, yā mō yāy kutox yāy xe'ēgnāg, tuk-tok pu yāy yōg hāpxopmā'ax xohix mūg, puyīy pēnāhā'. Hōnhā tute tikmū'ūn pu hāpxopmā'ax mūg, ta hāpxip *Thā'* hāpxopmā'ax max xe'ēgnāg mūg putup, xayīy 'ākuxa yēy.

²¹ Yōgnū 'ātak te xakix xop putpu 'hīnnāhā', yā tute' hīnnāhā', xixk mūn Topak-tok te tikmū'ūn hīnnāhā kamah, tu tikmū'ūn 'ūm putup tu nōm hīnnāhā'.

²² Yōgnū 'ātak te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit 'ohnāg, nūy yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān 'ohnāg. Tute yāy kutox xat, pu kopit,

²³ puyīy 'ūgmūn pe tu paxeh xexkah, yā tikmū'ūn te 'ātak pe'paxex xexka putuk. Tikmū'ūn 'ūm tek-tok pe'paxex xexka 'ohnāg, tu 'ātak pe'paxex xexka 'ohnāg kamah. Yā 'ātak te yāy kutox nō'ūkutnāhā'.

²⁴ —Nūhū yā hām'āktux xe'e'. Tikmū'ūn 'ūm te yōgnū hām'āktux 'āpak, tu Topa kopa' kuxa mām ka'ok, puxix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Topa te nūgkutnāhā'. 'Āte nōm yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup'ah, ha' xakix xe'e putup'ah, pa' hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg.

²⁵ Nūhū hām'āktux xe'e. Hāpxip *Thā'*, yā hōnhā *Thā'* kamah, xakix xop te Topak-tok yōg hām'āktux 'āpak putup, tu' xupak xop hip-tup.

²⁶ 'Ātak kopa' xip 'ūhi'ax, yā tute hi'ax hōm. Tute yāy kutox pu' hōm, ha' xip 'ūhi'ax Topak-tok pit kopah. 'Ūgmūn, yā Topak-tok, tu hi'ax hōm kamah,

²⁷ ha 'ātak te yāy kutox xat, pu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax kopit. Hamūn, 'ūgmūn yā Tikmū'ūn Kutok.

²⁸ —Texīy 'ākuxa te' yēy? Hāpxip *Thā'* xukpot tu xakix xohix xop te yōgnū hām'āktux 'āpak putup,

²⁹ tu xukpot nīm putup, tu ta' mōg. Nōm te hāpxopmā'ax max te putpu' hip-tup, tu hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg, ha ta nōm te hāpkummuk mīy'ax putpu' hip-tup, ha' kopit putup 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax, nūy hāpkummuk mīy'ax hā' yānān.

Yeyox te' xat

³⁰ Yeyox te xe:

—'Āte yāp-xehnāg hā hāpxopmā 'ohnāg, pa Topa te hām'āktux, ha 'āte' xupak 'ūxohix xexkah. Hā kaxīy 'āte tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit, tu' kopit xe'e'. 'Āte' mīy

'ohnāg 'āte nōm putup, pa 'āte' mīy Topa te nōm putup. Tute nūgkutnāhā 'ūgmūn.

³¹ —'Āte yāy 'āktux, ha ta 'āxop hām'āktux, Yeyox max'ah, yā hām'āktux 'ap xe'e'ah.

³² Pa' nōy tek mūn 'āktux kamah. Yā 'ātak tek mūn 'āktux kamah. 'Āte' yūmmūg tutek mūn 'āktux xe'e'.

³³ Hōmā 'āxop te mō' nōy pok Yoām hah, ha Yoām tek mūn 'āktux xe'e'.

³⁴ 'Ap 'ātep-tup'ah, pu tikmū'ūn tek mūn 'āktux. Pa 'āte xa Yoām 'āktux, xayī 'āxop Yoām yōg hām'āktux 'āpax, puyī Topa 'āxop kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'.

³⁵ —Yoām te kuyānām tat'ax putuk, ha xatep-tup, tu 'ākuxa hittup Yoām yōg kuyānām kopah. Yā kuyānām xip, ha tikmū'ūn te hām'yūmmūg, tu Topa yōg putat max pēnāhā'. Yā' xip Yoām, ha tikmū'ūn tek mūn yūmmūg xix hām'max yūmmūg.

³⁶ Yoām tek mūn 'āktux, yā' max. Pa 'āte hāpxopmā max. Yā' max xe'e'gnāg. Yōg 'ātak te nūgkutnāhā', 'ūyī hāpxopmā ka'ok xe'e'gnāg. Nōm te xak mūn mūg, ha xate' yūmmūg yōgnū 'ātak te nūgkutnāhā'.

³⁷ 'Ātak tek mūn 'āktux max kamah. Tute nūgkutnāhā nūnteh. 'A xate Topa te hām'āktux 'āpak'ah, tu Topa pēnā 'ohnāg,

³⁸ ha 'ap xip ka'ok'ah Topa yōg hām'āpak max'ax 'ākuxa kopah, 'ākuxa mām 'ohnāg Topa yōg hām'āpak max'ax kopah hah. Topa te nūgkutnāhā', pa 'ākuxa mām 'ohnāg 'ūgkopah.

³⁹ 'Āxop te Topa yōg tappet mōkupix punethok, tu hāmpel'āpaxex Topa yōg tappet mōkupix, xayī hi xe'e'gnāg mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg. Pa 'āmhok. Yā Topa yōg tappet tek mūn 'āktux,

⁴⁰ pa 'a 'āxop tep-tup'ah, nūy 'ūg ha nū', nūy hi xe'e'gnāg mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg.

⁴¹ —'A 'āte' xak'ah, pu tikmū'ūn 'ūgmūn 'āktux max.

⁴² Yā 'āte 'āxop yūmmūg, yā 'āxop te Topap-tuppax 'ohnāg 'ākuxa hā.

⁴³ Yōgnū 'ātak te 'ā' hōm yāy yōg xuxet'ax, ha 'āte yāy 'ātak pupik xip, pa 'a 'āxop tek mūn pa 'ohnāg 'ākuxa hā. Yā 'āxop tek putup nōg. Ha ta' nōy nūn, yā 'ūyāy yōg xuxet'ax hā' nūn, ha ta 'āxop nōy pap-tup 'ākuxa hā, tu' nōy putup pax putup?

⁴⁴ 'Āxop tep-tup, pu tikmū'ūn 'āxop 'āktux max, pa 'āxop tep-tup'ah, pu Topa mūn 'āxop 'āktux max. Texīy 'ākuxa mām putup?

⁴⁵ Hāmpel'āpaxex hok 'āte yōgnū 'ātak pu 'āxop 'āktux kummuk putup. 'Āmhok. 'Ākuxa mām Mōyyex kopah, ha Mōyyex te Topa pu 'āxop 'āktux kummuk putup.

⁴⁶ 'Ākuxa mām xe'e Mōyyex kopah, nūy ta 'āxop kuxa mām 'ūgkopah, tuk mūn 'āpak. Hamūn Mōyyex tek mūn kax'āmi'.

⁴⁷ Pa 'ākuxa mām xe'e 'ohnāg Mōyyex yōg tappet kopah. Texīy 'āxop kuxa mām putup yōgnū hām'āktux kopah, tu nōm 'āpak? Kaxīy.

6

Yeyox te tikmū'ūn pu xit'ax nīm

¹ Hāpxip 'Thā' mōg Yeyox, tu kōnāg xexka xak, yā kōnāg xexka 'āxet'ax Ganimet yōg xix 'āxet'ax nōy yā Timenit.

² Ha tikmū'ūn xohix te Yeyox pe' mōg. Yā Yeyox te hāpxopmā ka'ok xe'e'gnāg, tu pakut xop hittupmāhā', ha tikmū'ūn te' pēnāhā', hu' pe' mōg.

³ Ha ta' mōg Yeyox xix yāy yōg tik xop yīktix tu', tu' mām.

⁴ Ha' xip'ax Yoneo xop yōg 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōñā'yēn.

⁵ Ha Yeyox te' pēnāhā', pa' nūn tikmū'ūn xohix, ha Yeyox te Pinip pu hām'āktux, hu':

[—]Pi'yā yūmū'āte' pop'ax xit'ax tikmū'ūn xohix pu? Kaxīy.

⁶ Yā Yeyox te nōm 'āktux, nūy Pinip yōg hāpxopmā'ax kopit. Yā Yeyox te' yūmmūg tute hāpxopmāp-tup.

⁷ Ha Pinip te:

[—]Pām yōg tayūmak xohix. Yā tik hām mey te' 4, nūy tayūmak pop, nūy nōm hā' pop pām, ha ta tikmū'ūn te pām kutōgnāg māp-tup. Kaxīy.

⁸ Ha 'Ānene te hām'āktux, yā 'Ānene te Yeyox yōg tik xop kopa' xip, yā Pet taknōy. 'Ānene te:

⁹ —'Ūxip nūnte kakxop pit, tu yōg pām te xemāt hā' mīy, tu' xohix te' 5, xix yōg mām tix pip kamah. Tu texīy tikmū'ūn xohix pu? Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox te:

[—]Āpu 'ūxat, pu tikmū'ūn māhām. Kaxīy. Yā' xux xohix pip. Ha' xat, ha' mām tikmū'ūn, yā' xohix te' 5.000 tihik, ha' ūn pip kamah xix kakxop.

¹¹ Ha Yeyox te pām pop, tu Topa pu hām'āktux, hu':

[—]Ūmax pām xix māhām. Puxi'. 'Āmax. Kaxīy.

Tu pām koxip, tu tikmū'ūn pu' nīm, tu mām koxip kamah, tu tikmū'ūn pu' nīm, ha tikmū'ūn te xohix pop, hu ta' kux, 'ap nōy putup'ah. Puxix.

¹² Tu' mā kux, tu' hix ka'ok, ha Yeyox te yāy yōg tik xop pu:

[—]Āpu yā 'āxit'ax yāg xohix mām tikmū'ūn te nōm putup'ah. Nōm putyōn hok. Kaxīy.

¹³ Ha Yeyox yōg tik xop te' xit'ax yāg mām, tu manax hā' tat, yā manax xohix te' 12, tikmū'ūn te nōm mā 'ohnāg. Yā Yeyox te pām xemāt te' 5 hā' mīy xohix.

¹⁴ Ha tikmū'ūn te' pēnāhā', yā Yeyox te hāpxopmā ka'ok xe'e'gnāg. Tikmū'ūn te:

—Topa yōg tappet tu' xuktux, 'ūnūn putup tik te Topa pupi hām'āktux hām xexka tu'. Hamūn, Yeyox yā nō'ōm. Kaxīy.

¹⁵ Tíkmū'ūn tep-tup, nūy Yeyox mōgā mō'ka'ok, nūy Yeyox mīy tíkmū'ūn yōg xat'ax, pa Yeyox te' yūmmūg, hu ta' mōg yīktix tu', tu yāp-xehnāg xip.

Yeyox te kōnāg yīmū' mōg pata hā

¹⁶ Āmāxak ha ta' mōg Yeyox yōg tik xop, tu yīktix tu yīxoho' tu mōktu' mōxaha kōnāg xexka tu',

¹⁷ tu mīpkox tu' mōxaha', tu nōm mōxakux, tu kōnāg tu' mōg kōmēn Kapānām tu'. Āmīy, ha ta' xupep 'ohnāg Yeyox yāy yōg tik xop tu'.

¹⁸ Pa 'āmuuh xexka te mō'kouk, ha kōnāg tot xexkah,

¹⁹ ha Yeyox yōg tik xop te mīpkox mōgāhā', tu mōktu 5 kīnōm ha' mōg pe' 6 ha' mōg, tu' pēnāhā', pa' xip Yeyox, ha kōnāg yīmū' hāpkumep, yā' kōnāg yīmū' mōg pata hā, tu mīpkox yīkā' nūn, ha ta' yīpkutuk Yeyox yōg tik xop,

²⁰ ha Yeyox te:

—'Ūgyīpkutuk hok, yāg mūn. Kaxīy.

²¹ Tu ta mīpkox hā mō'nāhā Yeyox, yīy ta' hittup Yeyox yōg tik xop, yā mō'nāhā', ta hāpxip 'ohnāg ha ta' xupep mīpkox hāpkux nōy tu'.

Tíkmū'ūn te Yeyox xak

²² Hāptup ha ta tíkmū'ūn te kōnāg xexka xatapa' pip hāpkux nōy tu', tu' pēnāhā mīpkox kutōgnāg yāp-xehnāg mōg nōm te Yeyox yōg tik xop tat, pa Yeyox mō'tat 'ohnāg.

²³ Ha ta' nūn kōmēn Timenit tu' mīpkox xape xohix, tu nūktu' mōxaha hāpkux tu'. Yā hōmā tíkmū'ūn te pām māhā 'ōnteh. Yā Yeyox te Topa pu pām 'āktux 'ōnteh.

²⁴ Ha tíkmū'ūn te' pēnāhā 'ap xip'ah Yeyox, ha Yeyox yōg tik xop 'ap pip'ah kamah. Tíkmū'ūn te mīpkox tu' mōxaha', tu ta' mōg kōmēn Kapānām tu', nūy Yeyox xax.

Yeyox te pām putup, tu tíkmū'ūn hīnnāhā'

²⁵ Tu ta' mōg tíkmū'ūn, tu kōnāg xexka xak, tu mōktu' mōxaha hāpkux nōy tu', tu Yeyox xak, tu' xipihi', tu Yeyox pu:

—Notot, hām'ūmhā 'āxupep nūn'teh? Kaxīy.

²⁶ Ha:

—Āte xa hāpxe'e 'āktux. 'Āxop tek xak, xayīy pām mā', tu mōktu 'āhix ka'ok. Āte hāpxomā', pa 'āxop te nōm yūmmūg 'ohnāg. 'Ūgka'ok, pa 'āxop te nōm yūmmūg 'ohnāg.

²⁷ Āpu pām xax hok, yā hāpxip kutōgnāg īhāg-nox pām. Āpu pām nōy xax, yā' nōy xip ka'ok hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 'Ūgmūn, yā Tíkmū'ūn Kutox, tu xa' popmāp-tup pām nō'ōm. Hamūn, Topa tek xat, 'ū' hōm nō'ōm. Kaxīy.

²⁸ Ha tíkmū'ūn te:

—Topa te putep putup, pu tíkmū'ūn mīy? Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—Topa tep-tup nūhū'. Tutep-tup, pu tíkmū'ūn kuxa mām nōm kopah Topa te nōm nū'kutnāhā'. Kaxīy.

³⁰ Ha tíkmū'ūn te:

—Āpu hāpxomā' ka'ok xe'ēgnāg, puyīy tíkmū'ūn kuxa mām 'ākopah. Putep mūn mīy putup?

³¹ Hōmā 'ūhittap yūmū yōg mōnāyhop te' māhā nōm te pām putuk 'ūxixet'ax mānā', yā hām panip xexka tu' māhā'. Hāmūn, Topa yōg tappet te: "Topa te pexkox tu' putxok pām, puyīy tíkmū'ūn mā". Kaxīy.

³² Ha Yeyox te:

—Āte xa hāpxe'e 'āktux. 'A' Mōyyex te xa' pōpmā' 'ohnāg pexkox yōg pām, pa yōgnū' 'ātak te xa' pōpmāhā pexkox yōg pām xe'e'.

³³ Topa te pām 'ūm pōpmāhā'? Yā nōm te pexkox tu' nūn, ha nōm te tíkmū'ūn xohix hīnnā mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Kaxīy.

³⁴ Ha tíkmū'ūn te:

—Notot, 'āpu 'ūgmū'ā pōpmā' nō'ōm pām. 'Āpu nōm pōpmā mōkumamōg. Kaxīy.

³⁵ Ha Yeyox te:

—Āte pām putuk nō'ōm pexkox yōg. Pām te tíkmū'ūn hīnnāhā', ha 'āte tíkmū'ūn hīnnāhā', puyīy hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg. Tíkmū'ūn tek ha' nūn, puxix putup xūy nōāp-tup 'ūkuxa kopah. Tíkmū'ūn tek mūn kopa' kuxa mām, puxix kōnāg putup xūy putuk nōāp-tup 'ūkuxa kopah, yā' xe kōnāg putup xūy putuk xip putup'ah 'ūkuxa kopah.

³⁶ Pa 'āte xa' xuktux, 'āxop tek pēnāhā', pa 'ākuxa mām ka'ok 'ohnāg.

³⁷ Yōgnū' 'ātak te 'ā' pōpmāhā tíkmū'ūn, puyīy' kuxa mām 'ūgkopah, ha nōm tek ha' nūn putup, ha 'āte xohix pop putup, tu 'ātep-tup nōg 'ohnāg putup, yā yōg xop, 'āte mō nōm yāy xe'ēgnāg.

³⁸ Hamūn, 'āte pexkox tuk nūn tuk yīxoho', nūy mīy Topa te nōm putup. Yā tute nūgkutnāhā'. 'Ak nūn'ah, nūy mīy 'āte nōm putup.

³⁹ Topa te nūgkutnāhā', 'ūyīy hāpxomā', yā 'āte yāy yōg tíkmū'ūn xaxok 'ohnāg. Yā nōm te' kuxa mām'ax xaxok putup'ah, ha Hāmgāyāgnāg te nōm pop putup'ah. 'Ātak te 'ā nōm pōpmāhā', ha 'āte nōm putpu' hīnnāp-tup hāmyāxatamuk xohix xox putox 'īhā'.

⁴⁰ Hamūn, yōgnū' 'ātak tep-tup hā kaxīy. 'Ūp-tup, puyīy nōm hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, yā nōm xohix te Topak-tok pēnāhā', hu' kuxa mām Topak-tok kopah. Ha ta hāmyāxatamuk xohix xox putox Thā putpu' hīnnāp-tup 'āte'. Kaxīy.

⁴¹ Ha Yoneo xop te Yeyox 'āktux kummuk kōnāmāhā'. Yā Yeyox te: "'Ūgmūn yā pām putuk, nōm te pexkox tu' yīxoho'". Kaxīy.

⁴² Ha Yoneo xop te:

—Yā tihik nūhū', yā Yeyox. 'Ok Yoyek-tok? Yūmū'āte' yūmmūg 'yōg 'ātak xi' tut. Teptu hām'āktux pexkox tu' yixohoh? Kaxiy.

⁴³ Ha Yeyox te:

—Āhp. Yā mūtik hām'āktux kummuk hok!

⁴⁴ Yōgnū 'ātak tek ha tikmū'ūn nūnnāhā', yā' kuxa mām 'ūgkopah. Ha Topa te tikmū'ūn nūnnāp-tup'ah, yā' kuxa mām putup'ah 'ūgkopah. Ha ta hāmyāxatamuk xohix xox putox Thā 'āte yā yōg xop putpu' hīnnāp-tup.

⁴⁵ Hōmā 'ūhittap tik te Topa pupi hām'āktux xop te' kax'āmi, hu: "Topa te tikmū'ūn xohix xexka pu hāmyūmmūgāhā". 'Ūxohix te 'ātak 'āpak, hu hāmyūmmūg, yā nōm xohix 'ūg ha' nūn putup.

⁴⁶ 'Ap 'āte hām'āktux'ah tik 'ūm te Topa pēnāhā'. Nōm te Topa ha' nūn, yā nōm puxehnāg te Topa pēnāhā'.

⁴⁷ —Āte xa hāpxe'e 'āktux. Tikmū'ūn kuxa mām ka'ok 'ūgkopah, puxix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg.

⁴⁸ 'Ūgmūn yā pām putuk, tu tikmū'ūn hīnnāhā'.

⁴⁹ Hōmā 'ūhittap mōnāyop te pām mānā māhā hām panip xexka tu', pa' xakix pax.

⁵⁰ Pa tikmū'ūn 'ūm te pām nōy māhā', puxix xakix ka'ok putup 'ohnāg.

⁵¹ 'Ūgmūn yā pām putuk, tu tikmū'ūn hīnnāhā', ha' hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. 'Āte pexkox tuk yīxohoh. Tikmū'ūn 'ūm te' māhā', puxix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Pute 'ūm pām nō'ōm 'āte tikmū'ūn pu nōm hōm? Yā yā yōg yīn. 'Āte yā yīn hōm, puyīl tikmū'ūn xohix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Kaxiy.

⁵² Ha ta' gāy Yoneo xop, tu yā yūtik hām'āktux, hu:

—Texiy tik te yūmū'ā yā yīn hōm, 'ū mā'? Kaxiy.

Yā tikmū'ūn kuxa mām'ax te' putuk tikmū'ūn te Yeyox yīn māhā'.

⁵³ Ha Yeyox te:

—Āte xa hāpxe'e 'āktux. Tikmū'ūn te Tikmū'ūn Kutok yīn mā 'ohnāg, yāg yīn mā 'ohnāg, pixix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg 'ohnāg. Tikmū'ūn te Tikmū'ūn Kutok hep 'āta xo'op 'ohnāg, puxix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg 'ohnāg.

⁵⁴ 'Ūxohix tek yīn māhā', tuk hep 'āta xo'op, puxix hi mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg, ha ta hāmyāxatamuk xohix xox putox Thā 'āte nōm putpu' hīnnāp-tup.

⁵⁵ Hamūn, 'ūg yīn yā xit'ax xe'e, xik hep 'āta yā hep xe'e'.

⁵⁶ Tikmū'ūn 'ūm tek yīn māhā' xik hep 'āta xo'op, yā nōm kuxa mām 'ūgkopah, hak xip ka'ok nūmūtik.

⁵⁷ Yōgnū 'ātak te nūgkutnāhā', tuk hīnnāhā'. Hā kaxiy 'āte tikmū'ūn hīnnāhā', nōm tek yīn māhā', yā' kuxa mām 'ūgkopah.

⁵⁸ 'Āte pām putuk, tu pexkox tuk yīxohoh, yā' putuk'ah pām nōy. Mōnāyop te nōm māhā', pa' xakixpax. 'Ūxohix 'ūm tek yīn māhā', yā' kuxa mām 'ūgkopah, puxix hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Kaxiy.

⁵⁹ Hā kaxiy hām'āktux Yeyox Yoneo yōg Topa pet kopah kōmēn Kapānām tu'.

Yeyox yōg hām'āktux'ax te tikmū'ūn hīnnāhā'

⁶⁰ Yā hām'āktux 'āpak tikmū'ūn xohix, nōm te Yeyox pe' mōg, tu:

—Yā tute yūmū'ā hāmyūmmūg ka'ok yūmmūgāhā'. 'Ū'ūm te nōm 'āpak, nūy yīpkox pi'? Yā tik 'ohnāg. Kaxiy.

⁶¹ Hā kaxiy hām'āktux kummuk Yeyox pe' mōg xop. Tikmū'ūn te Yeyox pu hām'āktux 'ohnāg, pa Yeyox te tikmū'ūn yōg hām'āktux'ax yūmmūg, tu:

—'Ok yōgnū hām'āktux te 'āxop kuxa nōā'?

⁶² Paxpu 'āxop te' pēnāhā' 'Ūgmūn, yā Tikmū'ūn Kutok pēnāhā', lhāg mōg pepix putup' yāy yōg xip'ax tu', nūy ta putep pe 'āxop paxex putup?

⁶³ Tikmū'ūn koxuk pip, puxix hi tikmū'ūn. Yōgnū hām'āktux te' koxuk putuk, tu tikmū'ūn hīnnāhā'.

⁶⁴ Pa' pip 'āxop kopah tikmū'ūn kuxa mām 'ohnāg. Kaxiy.

Yā hōmā 'ūhittap Yeyox te' yūmmūg mōkuma'mōg yāg xop kuxa mām 'ohnāg, tu kama' yūmmūg tik te' gāy xop mōgāp-tup Yeyox hah, puyīl xūygā'.

⁶⁵ Ha Yeyox te:

—Hamūn 'āte xa hām'āktux, Topa tek ha tikmū'ūn nūnnāhā', puxix 'ūg ha nū'. Pa Topa tek ha tikmū'ūn nūnnā 'ohnāg, puxix nūn 'ohnāg, yā 'ūgkopa' kuxa mām putup'ah. Kaxiy.

⁶⁶ Yī ta Yeyox nūm tikmū'ūn xohix te', tu xe Yeyox pe' mōg 'ohnāg,

⁶⁷ ha Yeyox te yāy yōg tik te 12 xop pu:

—'Ok 'āxop tek nūm putup kamah, nūy ta mōg? Kaxiy.

⁶⁸ Ha Xīmām Pet te:

—Tep pek mūg mōg putup? 'Og hām'āktux'ax tek mūg hīnnāhā', hak mūg hi hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

⁶⁹ 'Ūgmū'āte' yūmmūg 'āmūn yā Kunnuix, ha Topa te 'āmūn yāy kutnāhā'. Yā Topa tu 'ānūn. Kaxiy.

⁷⁰ Ha Yeyox te:

—'Ok 'āte 'āxop yīmōgātux tikmū'ūn kopah? Pa 'āxop kopa' xip yāp-xet, yā Hāmgāyāgnāg xop yōg tik te 'āxop kopa' xip. Kaxiy.

⁷¹ Hamūn, Yeyox te Yot 'āktux, yā Xīmām kutox Yot, yā' xip Yeyox yōg tik te 12 xop

kopah, pa hāpxip 'ihā Yot te' gāy xop mōgāp-tup Yeyox hah, puyī Yeyox xūygā'.

7

Yeyox xix' taknōy xop

¹ Ta' mōg Yeyox, tu hāpkumep hāpxexka Ganinet tu'. 'A' putup'ah, nūy hāpkumep hāpxexka Yonex tu', yā Yoneo xexka xop tep-tup, nūy Yeyox putex Yonex tu'.

² Hāpxip kutōgnāg 'ihā' xip'ax 'āmuk xexka 'āxet'ax Mīptutnāg Yōg 'Āmuk Xexka'.

³ Ha ta' pip Yeyox taknōy xop, tu:

—Āpu mōg Yonex tu', puyī 'āmūtik hāpkumep xop pēnā' xate hāpxompmā ka'ok xe'ēgnāg.

⁴ Xatep-tup, pu tikmū'ūn 'āyūmmūg, ha ta yāy yōg hāpxompmā'ax xaptop putup'ah. Xate hāpxompmā ka'ok xe'ēgnāg. Āpu 'ūmīy, puyī tikmū'ūn xohix pēnā', nūy 'āyūmmūg. Kaxīy.

⁵ Yā 'a' taknōy xop mūn te Yeyox kopa kuxa mām 'ohnāg

⁶ Ha Yeyox te:

—Hōnhā 'ūmīy hok pu' max. 'Ap xe'e'ah hōnhā, pa 'āmnīy xohix 'ūxe'e 'āxop yōg.

⁷ Tikmū'ūn xohix te 'āxop putup nōg yūmmūg 'ohnāg, pa tikmū'ūn xohix tek putup nōg, yā 'āte hām'āktux punethok tikmū'ūn te hāpkummuk mīy.

⁸ Āpu mōg 'āmuk xexka hah. 'Ap 'ūgmōg putup'ah nōmhā. 'A' 'āmnīy xe'e'ah yōgnū. Kaxīy.

⁹ Hā kaxīy Yeyox te hām'āktux, tu' nox xip hāpxexka Ganinet tu'.

Yeyox mōg 'āmuk xexka hah

¹⁰ Ha ta' mōg 'ūtaknōy xop 'āmuk xexka hah, ha hāpxip 'ihā' mōg kama Yeyox, pa yāy xaptop, yā tikmū'ūn te' pēnā' 'ohnāg.

¹¹ Ha Yoneo xexka xop te Yeyox xak 'āmuk xexka tu', tu tikmū'ūn yīykopit, hu:

—Pi'yā' xip Yeyox? Kaxīy.

¹² Ha tikmū'ūn te hām'āktux pū'ūgnāg punethok, ha' yāg te:

—Yā tik max nō'ōm. Kaxīy.

Pa' yāg nōy te:

—Tute mō'āmāl. Kaxīy.

¹³ Pa' xohix te hām'āktux pū'ūgnāg, yā hām'āktux xaptop, Yoneo xexka xop yīpkutuk tu'

¹⁴ Hāpxip 'āmuk xexka kote 'ihā' mōg Yeyox, tu mōktu Topa pet xexka hā mō'nāhā', tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā kōnāmāhā',

¹⁵ ha Yoneo xexka xop te' yēy, tu:

—Texīy kāy te hāmyūmmūg xexka', pa tap-pet mīy 'ohnāg? Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox te:

—'A 'āte yāy yōg hāmyūmmūg yūmmūgā'ah, pa Topa yōg, yā tute nūg mūn kutnāhā'.

¹⁷ Tikmū'ūn 'ūm tep-tup, nūy mīy Topa te nōm putup, puxix yūmmūg putup 'āte Topa yōg hāmyūmmūg 'āktux, 'a yōg'ah.

¹⁸ Tikmū'ūn 'ūm te yāy yōg hāmyūmmūg 'āktux, puxip-tup, pu tikmū'ūn hāmpē'paxex yā' xexka nō'ōm. Ha ta' nōy tep-tup, pu tikmū'ūn hāmpē'paxex yā' xexka Topah. Yā Topa te nū nōm kutnāhā', yā tik yok, yā' koit 'ohnāg.

¹⁹ Hōmā Mōyyex te xa' popmāhā Topa te nōm xat. Hamūn, pa 'āxop xohix te' mīy 'ohnāg Topa yōg xat'ax. Tep-tu' 'āxop tep-tup, nūy 'ūkputex? Kaxīy.

²⁰ Ha tikmū'ūn te:

—Yāmīy kummuk xip 'ākopah. Tep-te 'āptex putup? Kaxīy.

²¹ Ha Yeyox te:

—'Āte hāpxompmā ka'ok xe'ēgnāg puxet, yīy 'āxop kuxa te' yēy.

²² Hōmā 'ūhittap mōnāyhop tek-tok pit xop xax mep 'ūyīmap hāmāxap, ha ta hāmyāxatamul punethok nōg, 'ihā' Mōyyex te' xat, pu' mīy nō'ōm, yīy ta hōnhā 'āxop te' mīy 'āmnīy hām hok 'ihā'.

²³ 'Āxop tek-tok pit xax mep 'ūyīmap 'āmnīy hām hok 'ihā', nūy Mōyyex yōg xat'ax mīy. Texīy 'āxop gāy, yā 'āte tīk hīttupmāhā 'āmnīy hām hok 'ihā'?

²⁴ 'Āxop te hāmpēnāhā mō'ka'ok, tu yōgnū hāpxompmā'ax kopit mō'ka'ok, tu hām'āktux mō'ka'ok 'ūgkummuk. Kaxīy hok! Āpu yōgnū hāpxompmā'ax kopit mō'ka'ok hok! Kaxīy.

'Ok Topa te Yeyox yāy kutnāhā'?

²⁵ Ha ta kōmēn Yenoyanēn yōg yāg xop te:

—'Ok nō'ōm tīhik? 'Ok tikmū'ūn te' kāy putex putup?

²⁶ Pēnāl! Tute tikmū'ūn xohix mūtik hām'āktux, pa tikmū'ūn te Yeyox pa 'ohnāg, yā' mūg 'ohnāg. 'Ok xexka xop te' yūmmūg 'ohnāg yā Yeyox, Topa te nōm yāy kutnāhā'?

²⁷ Ünūn nō'ōm, Topa te nōm yāy kutnāhā', puxix tikmū'ūn yūmmūg putup'ah 'ūyōg xip'ax, xix hām tu' nūn yūmmūg putup'ah, pa yūmmūg xohix te' yūmmūg Yeyox yōg xip'ax, xix yōg hām tu' nūn, xix yōg 'ātak, xi' tut. Kaxīy.

²⁸ Ha ta' xip Yeyox Topa pet xexka kopah, tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', tu hām'āktux ka'ok, hu:

—'Ok 'āxop tek mūn yūmmūg xe'e'? 'Ok 'āxop te' yūmmūg hām tuk nūn? 'Ak puxet nūn'ah, yā Topa xe'e te nūgkutnāhā', pa 'āxop te Topa yūmmūg 'ohnāg.

²⁹ Pa 'āte nōm yūmmūg. Yā 'āte nōm tuk nūn, ha tute nūgkutnāhā'. Kaxīy.

³⁰ Ha tikmū'ūn te' kax, pu xonat xop Yeyox mūy, pa' mūg 'ohnāg, yā Yeyox mūg yōg 'āmnīy xe'e xupep 'ohnāg.

³¹ Pa tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, tu:

—Kunnix nūn, yā Topa te nōm yāykutnāhā', ha' nūn, tu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg. Yā Yeyox te' mīy punethok te kaxīy. Kaxīy.

Xonat xat, pu Yeyox mūy

32 Yā tigmū'ūn xohix te hām'āktux pū'ūgnāg te kaxīy, ha Paniye xop te' xupak, hu xonat xat xix 'āmānex xexka xop te xonat xat, pu Yeyox mūy.

33 Ha Yeyox te:

—Hāpxip kutōgnāg hāg xip'ax 'āxop kopah, tu tak mōg putup nōm hah, yā nōm te nūgkutnāhā', yā nōm hak mōg putup.

34 'Āxop tek xak putup, pak xipi tapax 'ohnāg. Yā 'ūgmōg putup nōm hām tu', pa 'āmōg yūmmūg 'ohnāg. Kaxīy.

35 Ha Yoneo xexka xop te yāy mūtik hām'āktux, hu:

—Pi'yā' mōg putup? Texīy yūmū'āte nōm xipi tapax 'ohnāg? 'Ok mōg putup kōmēn tu' hāpxexka Genex tu'? Yā Yoneo xop pip 'ōnteh. 'Ok Genex yōg xop pu hāmyūmmūgāp-tup?

36 Putep 'āktux? Tute: "Āxop tek xak putup, pak xipi tapax 'ohnāg. 'Āmōg yūmmūg 'ohnāg." Kaxīy. Putep xuktux Yeyox? Kaxīy.

Kōnāg kox putuk tikmū'ūn kuxa kopah

37 Ta 'āmuk xexka yōg 'āmnīy xox putox, yā 'āmuk xexka yōg 'āmnīy xexka', 'lhā' xip Yeyox, tu hām'āktux ka'ok, hu:

—'U'ūn te kōnāg putup xūyūnāg putuk 'ākuixa kopah. Mā 'ūg ha, nūy xo'op putuk.

38 Yā Topa yōg tappet te: "Tikmū'ūn 'ūm 'ūgkopa' kuxa mām, tu' kuxa kopa' mōg putup kōnāg kox xexka punethok putuk, yā kōnāg xet putuk, tu hāptopa' mōg putup". Kaxīy.

39 Yā Yeyox te Topa Koxuk 'āktux, yā kōnāg kox putuk Topa Koxuk tikmū'ūn kuxa kopah, tu tikmū'ūn hīnnāhā'. 'U'ūkuxa mām xop te Topa Koxuk pap-tup. Pa nōm 'āmnīy 'lhā' Yeyox te hām'āktux, 'lhā' hōm 'ohnāg Topa Koxuk. Nāy, pu Yeyox xok, tu putpu' hī', tu yōg hām xe'ēgnāg tu' mōg hāmāxap, tuk-nāy tu Topa Koxuk hōm putup.

Tikmū'ūn hāmpe'paxex'ax yāy pot

40 Tikmū'ūn te' xupak, ha punethok te:

—Yā tute Topa pupi hām'āktux xe'e'. Kaxīy.

41 Ha ta' yāg te:

—Nōm yā Kunnix, yā Topa te nōm yāykutnāhā'. Topa yōg tappet te hām'āktux Kunnix nūn putup. Kaxīy.

Pa tikmū'ūn nōy te:

—A' Ganinet tu' nūn putup'ah Kunnix.

42 Topa yōg tappet te hām'āktux Kunnix te Namix yōg xupepmā xop kopa' xip putup, tu nāp-tup kōmēn Menēg tu', yā Namix yōg xip'ax Menēg. Kaxīy.

43 Ha tikmū'ūn hāmpe'paxex'ax yāy pot.

44 Yā yāg xop tep-tup, pu xonat Yeyox mūy, pa' mūg 'ohnāg.

Yoneo xexka xop kuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah

45 Ha ta' mōg putpu' xonat xop 'āmānex xexka xop hah, tu paniye xop ha' mōg, ha' yīykopit, hu:

—Teptu Yeyox nūnnā 'ohnāg? Kaxīy.

46 Ha xonat xop te:

—Yā hām'āktux max Yeyox te'. Tep-te hām'āktux nōm tik yōg hām'āktux putuk? Yā tik 'ohnāg. Hām'ūmhā hām'āktux nōm tik yōg hām'āktux putuk? Yā hām'āktux 'ohnāg. Kaxīy.

47 Ha Panixet xop te:

—'Ok 'ākuxa mām 'uyōg mō'āmā'ax kopa kamah?

48 Tik xexka 'ūm kuxa yūm kāy kopah, xix Paniye 'ūm? Hām'ūmhā'? Yā tik xexka 'ohnāg xix Paniye 'ohnāg kuxa mām kāy kopah. Āmhok.

49 Tikmū'ūn te' yūmmūg 'ohnāg Mōyyex yōg xat'ax, yīy Topa te nōm xūygāp-tup. Kaxīy.

50 Pa' xip Nīkonēm, yā hōmā Yeyox ha' mōg Nīkonēm, yā Paniye xop kopa' xip. Tute:

51 —Yūmū yōg xat'ax te hām'āktux, hu: "Āpu tik yōg hāpxopmā'ax kopit hāmāxap, tuk-nāy tu' xuktux 'ūkummuk tīhik." Kaxīy.

52 Ha' nōy te:

—'Ok hāpxexka Ganinet tu' 'ānūn kamah Yeyox putuk? 'Āpu mōkupix max Topa yōg tappet, ha xate' yūmmūg putup Topa pupi hām'āktux xop te hāpxexka Ganinet tu' nūn 'ohnāg. Kaxīy.

53 Ha ta' nūn tikmū'ūn yāy pet hah.

8

'U'n te' nōy hā' xupxet

1 Ha ta' mōg tikmū'ūn xohix xexka yāy pet hah, ha ta' mōg Yeyox yīktix 'Onimet Kup tu'

2 Hāptup māyōn xupet 'lhā' mōg Yeyox tu' mōktu putpu' xupet Topa pet xexka tu', pa tikmū'ūn xop xexka te Yeyox xakot, ha Yeyox yūm, tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā kōnāmāhā'.

3 Ha ta' pip kama tik te hāmyūmmūg xop xix Paniye xop, tu' nūnnāhā 'ūhūn. Hōmā'ūn te' nōy hā' xupxet, ha tikmū'ūn te' pēnāhā'. Nōm te 'ūn xix tikmū'ūn keppah, hak-nīlā' xip.

4 Ha nōm xop te Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Notot, nū 'ūn te' nōy hā' xupxet, ha tikmū'ūn te' pēnāhā'. Yā' xonnix.

5 Ha ta hōmā Mōyyex te' kax'āmi yūmū yōg xat'ax yōg tappet tu', tu kax'āmi, pu tikmū'ūn 'ūn te kaxīy tu' mīkaxxap hā tux, tu nōp-tex. Putep xuktux 'āmūn nōmāhā'. Putep mūn mīy putup yūmū'āte'? Kaxīy.

6 Yā Paniye xop yōg hām'āktux te pamāg putuk. Yā 'ūp-tup, puyīy Yeyox hām'āktux kummuk, puyīy tikmū'ūn xuktux Yeyox

'ūkummuk. Pa Yeyox nū'xup, tu' yīm kutohā' kax'āmi hām tu'.

⁷ Ha tīk te xe' yīykopit punethok, ha' yok Yeyox, tu:

—'Ok xip nūnte tik te hāpkummuk mīy 'ohnāg? Ūxip, puxix mō xap yōn hāmāxap putup. Kaxīy.

⁸ Yeyox nū'xup 'ūxehēh, tu xe kax'āmi hām tu',

⁹ ha' xupak xop 'ūp-xet hu' mōg, yā kutut mōg hāmāxap, tu mōktu tik xip 'ohnāg Yeyox mūtik xix 'ūn mūtik. Yā' xip Yeyox xix 'ūhūn,

¹⁰ ha' Yeyox yok, tu:

—Nixxix, pi'yā' mōg tihik? Pi'ā' pip tik te hām'āktux 'ākummuk? Kaxīy.

¹¹ Ha:

—Yāyā, 'ūmōg ka'mām, yā' pip'ah. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hamūn, 'a' āte hām'āktux'ah 'ākummuk, 'a yā' 'ākummuk'ah. Mōg, nūy xe hāpkummuk mīy hok. Kaxīy.

Yeyox te tikmū'ūn xohix yōg kūyānām putuk

¹² Ta xe' xip Yeyox xix tikmū'ūn, ha Yeyox te:

—Āte kuyānām putuk tikmū'ūn xohix pu'. Nōm te 'ūg pe' mōg, yā' xip kuyānām putuk 'ūkuxa kopah, yā' hi'ax kux 'ohnāg yōg kuyānām, ha nōm xop 'a' pip'ah hāpkoxtap kopah. Kaxīy.

¹³ Ha Paniye xop te:

—Nōmhā' āp-xehnāg te yāy 'āktux, yīy 'ōg hām'āktux 'ūxe'e 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁴ Ha Yeyox te:

—Paxpuk puxehnāg te yāy 'āktux, puxix 'ūxe'e yōg hām'āktux. Hamūn, 'āte' yūmmūg hām tuk nūn, xix hām tuk mōg putup kama' yūmmūg. Pa xate' yūmmūg 'ohnāg hām tuk nūn, xix hām tuk mōg putup kama xate' yūmmūg 'ohnāg.

¹⁵ Āxop te hām'āktux mō'ka'ok 'ūnōy kummuk, yā' āxop te tikmū'ūn xohix putuk. Pa 'āte hām'āktux 'ohnāg 'ūnōy kummuk.

¹⁶ Paxpu' āte hām'āktux 'ūnōy kummuk, kopxix 'ūnōy yōg hāpxopmā'ax kopit xe'e'. 'Ūgpuxehnāg xip 'ohnāg, pa yōgnū 'ātak xip 'ūgmūtik. Tute nūgkutnāhā'.

¹⁷ Yā' 'ūkax'āmi 'ōg xat'ax yōg tappet tu', 'ūtix te pēnā xop 'āktux, ha hām'āktux tix te yāy putuk, puxi' xe'e 'uyōg hām'āktux.

¹⁸ Āte yāy 'āktux, ha yōgnū 'ātak tek mūn 'āktux kamah, yā' hām'āktux tix te yāy putuk. Tute nūgkutnāhā' Kaxīy.

¹⁹ Ha nōm te:

—Pi'yā' xip 'ōg 'ātak? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'Ap 'āxop tek yūmmūg'ah xix yōgnū 'ātak 'ap yūmmūg'ah kamah. Paxpu' 'āxop 'ūgyūmmūg, hu ta yōgnū 'ātak yūmmūg kamah. 'A' 'āxop tek 'ūgyūmmūg'ah. Kaxīy.

²⁰ Hā kaxīy Yeyox te xohix pu hāmyūmmūgāhā Topa pet xexka kopah. 'Onte tikmū'ūn te mīpkox kopa tayūmak nīm. 'A' xonat te Yeyox mūg'ah, yā yōg 'āmnīy xe'e'ah, yī' mūg'ohnāg.

'Ū'ūm Yeyox

²¹ Ta xe hām'āktux Yeyox tikmū'ūn mūtik, hu:

—'Ūgmōg putup nūpeheh, ha xatek xak putup, pa' pip 'ōg hāpkummuk mīy'ax, 'lhā' 'āxakix putup, hu 'āmōg yūmmūg 'ohnāg yōgnū xip'ax, tu 'a' nōm tu 'āmōg putup'ah. Kaxīy.

²² Ha Yoneo xexka xop te:

—Tute hām'āktux: “Āmōg yūmmūg 'ohnāg yōgnū xip'ax. Putep xuktux? 'Ok yāy putex putup? Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—'Ōg pip'ax pip nūnte hām xexka tu', pa 'ūkxip'ax pip pepix pexkox tu'. 'Ōgnū pip'ax yā hām xexka', pa 'ūkxip'ax xip'ah hām xexka tu'.

²⁴ Hā kaxīy 'āte xa hām'āktux, 'ūpip 'ōg hāpkummuk mīy'ax, 'lhā' 'āxakix putup. 'Āxop kuxa mām 'ohnāg 'ūgmūn kopah, 'lhā' 'ōg hāpkummuk mīy'ax pip ka'ok 'āxop mūtik. Hamūn, 'ākuxa mām 'ohnāg 'ūgmūn kopah, yā 'ūlkuxet'ax nōy yā 'ūgmūn yāg mūn. Kaxīy.

²⁵ Ha nōm te:

—'Āmūn 'ū'ūm? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hōmā' 'āte xa nōm 'āktux punethok

²⁶ Āte xe xa hām'āktux punethok, tu xe 'ōg hāpxopmā'ax kopit putup punethok, nūy hām'āktux 'āxop te hāpkummuk mīy punethok. Topa te nūgkutnāhā', yā' xe'e', ha 'āte nōm yōg hām'āktux 'āpak, tu nōm 'āktux tikmū'ūn xohix pu', tu hāpxop nōy 'āktux 'ohnāg. Kaxīy.

²⁷ Ha tikmū'ūn te' yūmmūg 'ohnāg Yeyox yōg hām'āktux, yā' Yeyox yōg 'ātak 'āktux'ax yūmmūg 'ohnāg.

²⁸ Ha Yeyox te:

—'Āxop tek mūn Tikmū'ūn Kutoh xup putup pepix mīpkupnix tu', hak xup putup, tuk xok putup, 'lhā' 'āxop te' yūmmūg putup 'ūgmūn yāg mūn, tu 'āxop te' yūmmūg putup 'āte yāp-xehnāg hā hāpxopmā' 'ohnāg, pa yōgnū 'ātak yōg hāmyūmmūg 'āktux 'āte', tu hāpxop nōy 'āktux 'ohnāg.

²⁹ Ha Topa te nūgkutnāhā', yā' xip 'ūgmūtik, tuk nīm putup'ah. Yā hamūn, 'āte hāpxopmā', hā Topa tep-tuppax, ha hāpxop nōy mīy 'ohnāg. Kaxīy.

³⁰ Ha tikmū'ūn te' xupak Yeyox yōg hām'āktux, ha' punethok kuxa mām Yeyox kopah.

Nōm te hōk hā hām putuk

³¹ Ha Yeyox te Yoneo xop yōg kuxa mām ka'ok xop pu hām'āktux, hu:

—'Āxop te yōgnū hāmyūmmūg tu 'īpkox pip, tu' mīy, nūy ta 'āxop yā yōgnū xop.

³² 'Āxop te nōm te hok hā hām putuk, ha' nōy te 'āxop xatpax. Pa 'āxop te' yūmmūg putup hāmyūmmūg'ax xe'e, ha hāmyūmmūg xe'e ax te 'āxop mōy putup, xayīy mōg, tu xe nōm te hok hā hām xop putuk'ah. Kaxīy.

³³ Pa tikmū'ūn te:

'Amanām yōg xupepmā xop kopak mūg pip, tu nōm te hok hā hām putuk 'ohnāg. Yā' nōy tek mūg xatpax 'ohnāg. Teptu xate hām'āktux, 'ūgmūg mōy, nūy ta mōg? Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hām'āktux hāmyūmmūg xe'e. Tikmū'ūn 'ūm te hāpkummuk mīy, ha hāpkummuk mīy'ax putup xūy'ax te tikmū'ūn xatpax, ha tikmū'ūn te nōm te hok hā hām putuk.

³⁵ 'A' nōm te hok hā hām xip ka'ok'ah xuxyā xop kopah, pa' mōg putup. 'A' xip ka'ok'ah. Ha tak-tok xip ka'ok xuxyā xop kopah, tu' mōg putup'ah, yā' xip ka'ok.

³⁶ Pak mūn Topak-tok te 'āxop mōy, xa mōg, yā' 'āmōg putup xe'e, tu nōm te hok hā hām putuk putup 'ohnāg, ha hāpkummuk mīy'ax te 'āxop xat putup 'ohnāg.

³⁷ 'Āte' yūmmūg 'āxop yā mōnāy xop 'Amanām yōg xupepmā xop. Pa 'āxop tep-tup, nūy 'ūkputex. 'Āxop te yōgnū hāmyūmmūg pa 'ohnāg, hup-tup, nūy 'ūkputex.

³⁸ Yōgnū 'ātak te 'ā' mūg hāpxop punethok, ha 'āte xa nōm 'āktux, pa 'āxop te' mīy 'ōgnū 'ātak yōg xat'ax. Kaxīy.

³⁹ Ha tikmū'ūn te:

—Yōgnū 'ātak yā 'Amanām. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

Paxpu 'āxop yā 'Amanām yōg xop, nūy ta hāpxopmā yā 'Amanām putuk.

⁴⁰ Topa te 'ā hām'āktux, ha 'āte xa nōm 'āktux, yā' hāpxop nōy 'āktux 'ohnāg. Pa 'āxop tep-tup, nūy 'ūkputex, yā' a 'Amanām putuk'ah.

⁴¹ 'Āxop te hāpxopmā 'ōgnū 'ātak putuk. Kaxīy.

Ha tikmū'ūn te:

—Topa mūn yā 'ūgmū yōg 'ātak, yā Topap-xehnāg, yā' mūg yā Topak-tok xe'e, yā' ap 'āmūn putuk'ah. Kaxīy.

⁴² Ha Yeyox te:

—Paxpu Topa yā 'ōgnū 'ātak, nūy ta 'āxop putuppax 'ūgmūn. Hamūn, 'āte Topa tuk nūn, tu nūktuk xupep nūnteh. 'A' 'āte nū yā' kutnā'ah, pa yā Topa te'.

⁴³ Teptu 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg yōgnū hām'āktux. 'Ok 'āxop te nōdā tot 'ohnāg yōgnū hām'āktux?

⁴⁴ 'Āxop yā Hāmgāyāgnāg kutok, tu 'āxop te' mīy 'ōgnū 'ātak te nōm putup. Yā hām xexka yōg hāmyāxatamuk tox

hā Hāmgāyāgnāg te' kixpax. Tuteptup nōg hok'ah hāmyūmmūg'ax xe'e, yā Hāmgāyāgnāg 'uyok 'ohnāg, tu' koitpax, yā Hāmgāyāgnāg te kaxīy, tu' koitpax, yā koit'ax xohix xexka mīy. Koit'ax yā Hāmgāyāgnāg kutok.

⁴⁵ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, yā' koit 'ohnāg, pa 'āxop kuxa mām 'ohnāg yōgnū hāmyūmmūg'ax kopah.

⁴⁶ Pi'yā 'āxop kopa te' xuktux'ax 'āte hāpkummuk mīy? Yā tik te nōm 'āktux 'ohnāg. 'Āte hāpxe'e 'āktux. Teptu 'āxop tek kopa 'ākuxa mām 'ohnāg?

⁴⁷ Topa yōg tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīpkox pip. Pa 'āxop 'ā' Topa yōg'ah, hu 'āyīpkox pip 'ohnāg. Kaxīy.

Yeyox xix 'Amanām

⁴⁸ Ha Yoneo xexka xop te:

—'Ok 'ūgmū 'āte hāpxe'e 'āktux 'āmūn te Xāmānit xop kopa 'āxip, ha' xip yāmīy kummuk 'ākopah? Yā hamūn. Kaxīy.

⁴⁹ Ha Yeyox te:

—'Ap xip'ah yāmīy kummuk 'ūgkopah. 'Āte yōgnū 'ātak max 'āktux, ha ta 'āxop tek mūn 'āktux kummuk.

⁵⁰ 'A 'āte' xak 'ohnāg, puyīy tikmū'ūn 'ūgmūn 'āktux max. 'Āte' xak 'ohnāg, puyīy tikmū'ūn 'ūgmūn xexka mīy. Yā' nōy puxet tek mūn 'āktux max, tuk xexka mīy, tu 'ōg hāpxopmā'ax kopit, tu' xuktux 'āxop kohe', pak mūn yok.

⁵¹ 'Āte hāpxe'e 'āktux. Nōm 'ūm te yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīpkox pip, puxix hi xe'ēgnāg mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg yā xakix xe'e putup 'ohnāg. Kaxīy.

⁵² Ha Yoneo xop te:

—'Ūgmū 'āte' yūmmūg nōmhāl 'ūxip yāmīy kummuk 'ākopah. 'Amanām xok, xix tik te Topa pupi hām'āktux xop xakix kamah, pa xate' xuktux, hu: "Nōm 'ūm te yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīpkox pip, puxix xakix xe'e putup 'ohnāg.

⁵³ Yūmū yōg 'ātak 'Amanām xok. Xate putep mūn 'āktux? 'Ok 'āmūn xexka', pa 'Amanām kutōgnāg? Yā Topa pupi hām'āktux xop xakix kamah. 'Ok xate hāmpe'āpxex 'āxexkanām? Kaxīy.

⁵⁴ Ha Yeyox te:

—Paxpu 'āte yāy max 'āktux, tu yāy xexka mīy, puxix tu' kummuk, yā hām'āktux kummuk. Pa yōgnū 'ātak tek mūn max 'āktux, tuk xexka mīy. Yā yōgnū 'ātak te' mīy. Yōgnū 'ātak yā 'āxop te' xānāhāl, hu: "Topa yūmū yōg".

⁵⁵ Pa 'āxop te nōm yūmmūg 'ohnāg hok'ah, pa 'āte nōm yūmmūg. Paxpu 'āte hām'āktux nōm yūmmūg 'ohnāg, kopixs koit, yā 'āxop putuk. Pa 'āte nōm yūmmūg, tu yōg hām'āktux'ax 'āpak, tuk yīpkox pip.

⁵⁶ Hōmāl 'ūhittap 'ōg 'ātak 'Amanām kuxa hittup yā tute' yūmmūg 'āte hāpxopmā'ax, tu' yūmmūg, hu' kuxa hittup. Kaxīy.

⁵⁷ Ha Yoneo xop te:

—'A 'ōg hāmyāxatamuk te 50'ah. 'Ok xate 'Amanām pēnāhā'? Kaxīy.

⁵⁸ Ha Yeyox te:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux. Hōmāg xip ha kunāy tu' xip 'Amanām. 'Ūgxip mōkumakmōg. Kaxīy.

⁵⁹ Ha tikmū'ūn te mīkaxxap pop, nūy nō Yeyox tux, nūy putex, pa Yeyox te yāy xap-top, tu ta' mōg Topa pet xexka kūnāpah.

9

Yeyox xix tik pa hok

¹ Ta xe hāpkumep Yeyox, pa' xip tihik, tu' pa hok. 'Ūtut te' put, 'ihā' pa hok, tu yōg hāmyāxatamuk tox hā' pa hok.

² Ha ta' pip Yeyox yōg tik xop, tu Yeyox pu' yīkopit, hu:

—Yāyā', tep-te hāpkummuk mīy, yīy tik pa hok, 'ihā' tut te' put? 'Ok pe tik te hāpkummuk mīy, 'ok pe' tak xi' tut? Kaxīy.

³ Ha Yeyox te:

—'A tik te yāy pa hokgā'ah, xi' tak te' pa hokgā'ah, xi' tut te' pa hokgā'ah. Yā tik pa hok, puyīy tikmū'ūn yūmmūg Topa ka'ok xexka te tik pu' mīy putup hāpxop max xe'ēgnāg.

⁴ 'Āpu yūmū hām mōkumakmōg. Yā Topa te nūgkutnāhā', ū hām. 'Āpu yūmū hām. Hāpxip 'ihā yūmū hām putup 'ohnāg, yā 'āmnīy putuk 'ihā tikmū'ūn hām 'ohnāg.

⁵ 'Ūkxip nūnte hām xexka tu', tu 'āte tikmū'ūn pu Topa mūg xix hāmmax mūg. Yā 'āte kuyānām putuk, yā tikmū'ūn pu hāpxop xohix tupmāhā'. Kaxīy.

⁶ Ta Yeyox te mō' yīyhep yōn hām tu', tu hām kōtīnnāhā', tu putōy mīy, tu putōy hā tik pa mō'nīy,

⁷ tu tik pu hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy yāy pa pix puxhep Xino'e tu'. Yā kōnāg kox te puxhep xetnāhā'. Kaxīy.

Yā Xino'e te tikmū'ūn yīy'ax hā: "Mōkutnāhā" Kaxīy.

Ha ta' mōg tihik, tu yāy pa pix, tu hāmpēnāhā', tu putpu' nūn, tu nūktu' xupep.

⁸ Ha ta' pip tik xape xop xix tikmū'ūn nōy. Hōmā nōm te tik pēnāhā', 'ihā tik te ta tu hāpxop kax xix tayūmak xak. Ha' xohix te:

—'Ok nō'ōm tihik. 'Ok hōmā' yūm, tu ta tu' kax, nūy tayūmak pop? Kaxīy.

⁹ Ha' yāg te:

—Hamūn nō'ōm. Kaxīy.

Ha ta' yāg nōy te:

—'Āmhok, yā nōm putuk. Kaxīy.

Pa tik te:

—Yāg mūn. Kaxīy.

¹⁰ Ha tikmū'ūn te:

—Texīy xate hāmpēnāhā nōmhā'? Tep-te 'āpa mīy? Kaxīy.

¹¹ Ha tik te

—'Ūxip tihik 'ūxuxet'ax Yeyox, tu putōy mīy, tu nōm mōg pa nūy, tuk xat hu: "Mōg, nūy yāy pa pix puxhep Xino'e tu". Kaxīy. Ha tak mōg, tu yāy pa pix, tu hāpxip 'ohnāg 'ihā 'āte hāmpēnāhā'. Kaxīy.

¹² Ha tikmū'ūn te:

—Pi'yā' xip nōm tihik? Kaxīy.

Ha tik te:

—'Intu', 'ātep yūmmūg'ah. Kaxīy.

Paniye xop te' yīkopit

¹³ Ha ta tik mōgāhā tikmū'ūn te Paniye xop hah.

¹⁴ Yā nit xap, yā Yoneo xop yōg 'āmnīy hām hok 'ihā Yeyox te putōy mīy, tu tik pa mīy.

¹⁵ Ha Paniye xop te xe tik hā' yīkopit, texīy hāmpēnāhā nōmhā'. Ha tik te:

—Yā tute putōy hā mō 'ūgpa nūy, ha 'āte yāy pa pix, hu nōmhā hāmpēnāhā'. Kaxīy.

¹⁶ Ha Paniye yāg xop te:

—Nōm te' nōy pa mīy, 'ap Topa yōg tik'ah. Yā tute 'āmnīy hām hok yōg xat'ax 'āpak 'ohnāg. Kaxīy.

Pa yāg nōy te:

—'Ok tik kummuk te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg texīy mīy? 'Āmhok. Kaxīy.

Yā yāg tep-tup nōg Yeyox, ha ta yāg tep-tup, yā nōm putox puxet 'ohnāg.

¹⁷ Ha Paniye xop te xe:

—Tep-te xa 'āpa mīy? Xate putep mūn 'āktux? Texīy nō'ōm tihik? Kaxīy.

Ha tik te xe:

—Yā nōm te Topa pupi hām'āktux xop kopa' xip. Kaxīy.

¹⁸ Ha Yoneo xop yōg xexka xop kuxa mām 'ohnāg. Hōmā tik pa hok, pa hōnhā hāmpēnāhā', pa nōm kuxa mām 'ohnāg, hu' xānāhā tik yōg 'ātak xi' tut,

¹⁹ Yā ta' nūn, tu nūktu' mōxaha'. Ha Yoneo xexka xop te:

—'Ok nūhū 'āk-tok pit? Xate hām'āktux, xate' put, tu ta pa hok. Texīy hōnhā hāmpēnāhā'? Kaxīy.

²⁰ Ha' tak xi' tut te:

—Hamūn, 'ūgmūg kutox, hak mū'āte' yūmmūg 'ūnāhā', tu ta' pa hok,

²¹ pak mū'āte' yūmmūg'ah tu texīy tu hōnhā hāmpēnāhā', tuk mū'āte' yūmmūg'ah, tep-te tu pa mīy. 'Āpu 'ūgmūk-tok yīkopit. Yā' xiptap, tu hāmyūmmūg. Tute xa hām'āktux putup. Kaxīy.

²² Yā 'ātak te Yoneo xexka xop yīpkutuk xi' tut te', hu kaxīy hām'āktux. Yā Yoneo yōg xexka xop te' xat, pu tikmū'ūn Yoneo xop yōg Topa pet hā mōxa hok nōm te hām'āktux Yeyox yā Kunnix, yā Topa nū nōm kutnāhā'.

²³ Yā ta hām'āktux hā kaxīy 'ātak xi' tut, yā hām'āktux hu: "Yā' xiptap. 'Āpu' yīkopit". Kaxīy.

²⁴ Ha Yoneo xexka xop te xe' xānāhā tihik, yā' tut te nōm put, tu ta pa hok. Ha ta tik nūn, ha' nōy te:

—'Āpu hām'āktux xeh Topa keppah. 'Āpu koit hok. 'Ūgmū'āte' yūmmūg 'ūkummuk Yeyox, yā hāpkummuk mīy. Kaxīy.

²⁵ Ha tik te:

—'Āte' yūmmūg'ah 'ok pe tu' max, 'ok pe tu' kummuk nō'ōm, pa 'āte' yūmmūg hōmā' 'ūkpa hok, pa hōnhā' 'āte hāmpēnāhā'. Kaxīy.

²⁶ Ha: Texīy? Putep mūn mīy? Tep texīy 'āpa mīy? Kaxīy.

²⁷ Ha tik te:

—'Āte xa hām'āktux, pa 'āyīpkox 'ohnāg. Tep texīy 'āxop te xe yīkopit? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—'Ok xatep-tup, nūy Yeyox mūtik mōg? Kaxīy.

²⁸ Tuk-te' ex kummuk, tu:

—Yeyox mūtik 'āmōg, pak mūg mōg Mōyyex mūtik.

²⁹ 'Ūgmū'āte' yūmmūg Topa te Mōyyex mūtik hām'āktux, pa nō'ōm, yā hām 'ūm tu' nūn? Yā' yūmmūg'ah. Kaxīy.

³⁰ Ha tik te:

—Texīy 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg? 'Āxop te' yūmmūg'ah hām 'ūm tu' nūn, pa tutek pa mīy.

³¹ Yūmū'āte' yūmmūg Topa te hāpkummuk mīy'ax xop 'āpak 'ohnāg, pa Topa te' nōy xop 'āpak, yā nōm te Topa 'āpak, tu' yīpkox pip, tu' mīy Topa te nōm putup.

³² Hām xexka yōg hāmyāxatamuk xohix xexka 'ihā' tīkmū'ūn te hāpxopmā ka'ok xe' ēgnāg 'ohnāg, yā nōm putuk 'ohnāg. 'Ok xate' xupak tīkmū'ūn te' pa mīy, nōm nāhā, hu ta pa hok? Āmhok.

³³ Paxpu Topa yōg tik 'ohnāg 'ōhōm, puxix hāpxopmā ka'ok xe' ēgnāg 'ohnāg. Kaxīy.

³⁴ Ha:

—'Āmūn, 'ānāhā hāpkummuk mīy'ax mūtik, tu hāpkummuk mīypax. 'Ok xatek mū'ā hāmyūmmūgā'? Āmhok. Kaxīy.

Tu' ta tik putyōn Yeyox xop yōg Topa pet kūnāpah, tu' xat, pu xe mō'nā hok.

Pa hok xop putuk

³⁵ Yā' putyōn, ha Yeyox te' xupak, tu ta' mōg, nūy tik xax, tu' xipihī', tu:

—'Ok 'ākuxa yūm ka'ok Tīkmū'ūn Kutoh kopah? Kaxīy.

³⁶ Ha tik te:

—Yāyā, 'āpu hām'āktux, 'ū'ūm nō'ōm? 'Ūgkuxa yūm putup nōm kopah. Kaxīy.

³⁷ Ha Yeyox te:

Yāk mūn, 'āte 'āmūtik hām'āktux nōmhā. Kaxīy.

³⁸ Ha tik te:

—Yāyā, 'ūgkuxa yūm ka'ok 'ākopah. Kaxīy.

Tu' kopaxux hā' xip Yeyox keppah.

³⁹ Ha Yeyox te:

—'Ūgnūn hām xexka tu', nūy tīkmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit, nūy tīkmū'ūn xat. Tīkmū'ūn yāg te hām'āktux, hu: "Ūgmū'āte Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, pak

mū'ātep-tup, 'ū hāmyūmmūg". Kaxīy. Yā nōm te' pa hok xop putuk, pa hāpxip 'ihā hāmpēnāhā'. Ha ta tīkmū'ūn yāg nōy te hām'āktux hitop, hu: "Ūgmū'āte Topa yōg hām'āktux yūmmūg". Kaxīy. Yā nōm te pa hok xop putuk. Kaxīy.

⁴⁰ Ha Paniye xop te' xupak, ha' yāg te' yīkopit, hu:

—Texīy, 'ok 'ūgmūg pa hok xop putuk? Kaxīy.

⁴¹ Ha Yeyox te:

—'Āxop te hām'āktux Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, pap-tup, nūy hāmyūmmūg, nūy ta' pa hok xop putuk, tuk-nāy tu hāmpēnāhā', yā 'āmax Topa keppah. Pa 'āxop te kaxīy 'ohnāg. Yā 'āxop te hitop 'āktux Topa yōg hām'āktux yūmmūg, nūy ta' pa hok xop putuk, tu' 'ākummuk Topa keppa mōkuma 'āmōg. Kaxīy.

10

Kahnēn

¹ Ta xe tīkmū'ūn pu hām'āktux Yeyox te, hu:

—'Āte xa' yūmmūgāp-tup hāpxop, tu hāpxe'e 'āktux putup. 'Ūxip kahnēn yōg hāmpak'ax, ha' xupxet te hāmpak'ax 'ātex, pa hāmpak'ax yīkox hā' xupep 'ohnāg,

² pa kahnēn yōg pēnā'ax te hāmpak'ax yīkox hā' xupep,

³ ha' hāmyīkox pēnā'ax te hāpxōn, ha' xupep kahnēn yōg pēnā'ax, tu kahnēn xānāhā', yā xuxet'ax xohix hā' xānāhā kahnēn, ha kahnēn te' xupak, hu' pe' mōg, ha kahnēn yōg pēnā'ax te kahnēn mōgāhā hāptopah,

⁴ tu hāptopa' pip, tu' pēnā'ax te māxap tu' mōg, ha kahnēn te' pe' mōg, kahnēn te' yūmmūg pēnā'ax yōg hām'āktux tu',

⁵ ha kahnēn te' nōy pe' mōg 'ohnāg. 'Ūnōy te kahnēn xānāhā', pa kahnēn nūpanām, kahnēn te' yūmmūg 'ohnāg 'ünōy yōg hām'āktux tu'. Kaxīy.

⁶ Yeyox te nōm 'āktux, nūy tīkmū'ūn pu hāpxop nōy yūmmūgāhā', pa tīkmū'ūn te hāmyūmmūg 'ohnāg. Tīkmū'ūn te hāmpe'paxex texīy hām'āktux.

Yeyox te kahnēn yōg pēnā'ax max putuk

⁷ Ta xe hām'āktux Yeyox te, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux. Kahnēn te hāmpak'ax yīkox hā mōxakux hāmpak'ax kopah. Yā' pip 'ūkopah, ha' nōy te kahnēn koxyōy 'ohnāg. Hā kaxīy 'āte yōg kuxa mām ka'ok xop pēnāhā', ha' nōy te nōm koxyōy 'ohnāg.

⁸ Kahnēn te xupxet 'āpak 'ohnāg. Hā kaxīy yōg kuxa mām ka'ok xop te nōm te koit hā' yūmmūgā xop 'āpak 'ohnāg.

⁹ Kahnēn te hāmpak'ax yōg hāmyīkox hā mōxakux hāmpak'ax kopah, tu ta' mōg nōmhā hato'ah kamah, nūy tu xit. 'Ūnōy te kahnēn

koxyōy 'ohnāg. Hā kaxīy 'āte yōg kuxa mām xop pēnāhā', ha' nōy te nōm koxyōy 'ohnāg.

¹⁰ Ha ta xupxet nūn, nūy tu xupxet, nūy kahnēn kix, nūy xohix koxyōy. Hā kaxīy 'ūndy tep-tup, nūy yōg kuxa mām ka'ok xop kix, nūy koxyōy. Pa 'āte yōg kuxa mām ka'ok xop pēnā max, ha' kuxa mām, tu' hittup, yā' kuxa hittup xexkah.

¹¹ —Ta 'āte kahnēn pēnā'ax max putuk kamah. Kahnēn pēnā'ax max te kahnēn pupi tu xok, yā' 'āte tikmū'ūn pupik xok putup.

¹² Ha ta' xip kāmānat. Xuxyā te nōm pu pago, pu tu kahnēn pēnā', pa 'ap kahnēn yōg pēnā'ax xe'e'ah, yā' kāmānat, yā' 'uyōg'ah kahnēn. Ta kokexkata nūn, ha ta mōxupaha kāmānat, yīl ta kokexkata te kahnēn pop, ha kahnēn xohix nūpānām.

¹³ Kāmānat mōxupaha'. Hamūn, tayūmak tu' hām, tu kahnēn putuppax 'ohnāg.

¹⁴⁻¹⁵ Pa 'āte kahnēn yōg pēnā'ax max putuk. Yōgnū 'ātak tek yūmmūg, ha 'āte yāy yōg 'ātak yūmmūg. 'Āte yāy yōg kuxa mām xop yūmmūg, ha yōg kuxa mām ka'ok xop tek yūmmūg, ha 'āte mō nōm yāyxē'ēgnāg, hu nōm pupik xok putup.

¹⁶ —Ha ta kahnēn nōy xohix pip hāmpak'ax kūnāpah. Hā kaxīy tikmū'ūn panip xop kuxa mām ka'ok putup 'ūgkopah. Nōm tek mūn 'āpak putup, ha' kuxa mām ka'ok xop nōy mōxakux putup, ha xohix kuxap-xet, tup-tox puxet, ha 'āte xohix xexka pēnāp-tup.

¹⁷ —Āte' tux hok, pu tikmū'ūn 'ūkputex, puxix tikmū'ūn 'ūkputex, ha putpuk hip-tup. Hā kaxīy 'ātak Topa tek mōyāy xe'ēgnāg.

¹⁸ Āte tux hok, pu tikmū'ūn 'ūkputex hok, puxix tikmū'ūn 'ūkputex hok. 'Ātep-tup, puxix tikmū'ūn 'ūkputex. Topa te' xat, ha 'ātep-tup, kopxik xok putup, tu putpuk hip-tup. Kaxīy.

¹⁹ Tikmū'ūn te' xupak Yeyox yōg hām'āktux, tu yāy yōg hāmpe'paxex'ax te yāy putuk 'ohnāg.

²⁰ Tikmū'ūn punethok te:

—Yā' xip yāmīy kummuk Yeyox kopah! 'Ūp-tox kummuk! Teptu 'āxop te nōm 'āpak? Kaxīy.

²¹ Ha ta tikmū'ūn nōy te:

—Tik te hām'āktux max hā kaxīy 'ohnāg nōm kopa' xip yāmīy kummuk. Texīy tute tik pa hok pu' pa mīy? Kaxīy.

Yeyox xop te Yeyox putup nōg

²² Ha ta' xip 'āmuk xexkah kōmēn Yenoyanēn tu', yā' Topa pet xexka yōg 'āmuk xexkah. Yā hōmā 'ūhittap tikmū'ūn te xe' mīy Topa pet xexka', tu nō' 'āmuk xexka mīy. Yā hām'āxīynāg.

²³ Ha ta' hāpkumep Yeyox te Topa pet xexka kux kaxax kaka', yā' kux kaxax 'āxet'ax Xanomām Yōg Kux Kaxax.

²⁴ Ha ta' nūn Yoneo xop, tu nūktu Yeyox xakot, tu:

—Āmnīy xohix texīy hāg mū'āte' hip'ax, nūy hāmyūmmūg? 'Āpu hāpxe' te 'āktux. 'Ok 'āmūn yā Kunnix, Topa te nōm yāykutnāhā'? Kaxīy.

²⁵ Ha Yeyox te:

—Hōmā' 'āte xa hām'āktux, pa 'ākuxa mām 'ohnāg 'ūgkopah. 'Āte hāpxopmā max yōgnū 'ātak te nōm putup, ha 'āxop te' pēnāhā', tu nōm hāg yūmmūg'ax.

²⁶ Pa 'āxop tep-tup 'ohnāg, nūy 'ākuxa mām, 'a 'āxop te yōgnū kahnēn putuk'ah tu', yā yōgnū kuxa mām ka'ok xop putuk'ah.

²⁷ —Āte yāy yōg kuxa mām ka'ok xop xānāhā', ha nōm tek 'āpak, tu' yīpkox pip. 'Āte nōm yūmmūg, ha nōm tek pe' mōg, yā kahnēn putuk, yā kahnēn te kahnēn pēnā'ax pe' mōg putuk.

²⁸ Yā yōg kuxa mām ka'ok xop, ha' nōy te nōm pop putup'ah. 'Āte yāy yōg xop hīnnāhā', ha' pip hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā Topa yīka', yā' xakix xexkap-tup'ah.

²⁹ Yōgnū 'ātak 'ā kuxa mām xop popmāhā'. Ha yōgnū 'ātak 'ūxexkanām. 'Ūkuxa mām xop yā yōgnū 'ātak yōg, ha' nōy te nōm pop putup'ah.

³⁰ Yōgnū 'ātak 'ūxexka xik mūn yā yāy putuk. Kaxīy.

³¹ Ha Yoneo xop te mīkaxxap pop, nūy Yeyox tux, nūy putex.

³² Ha Yeyox te:

—Āte hāpxopmā max punethok 'āxop kopah. Yā yōgnū 'ātak te' xat, 'ū mīy. Hāpxopmā'ax 'ūm 'ūkummuk, yīl 'āxop tek tux putup mīkaxxap hā? Kaxīy.

³³ Ha Yoneo xop te:

—Ūgmū'ātēp-tup, nūy 'ātux mīkaxxap hā. Yā xate hāpxop kummuk mīy, yā Topa 'āktux kummuk, yā xate' xuktux 'āmūn yā Topah, pa 'āmhok, yā tihik 'āmūn. Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te:

—Ūkax'āmi 'ōg xat'ax yōg tappet tu', hu: "Āxop te Topa putuk". Kaxīy.

³⁵ Tu xe:

—Topa te nōm pu' hōm yāy yōg hām'āktux, tu nōm xānāhā', hu: "Topa putuk xop". Kaxīy. Yā' kax'āmi Topa yōg tappet tu nō'ōm, ha Topa yōg tappet te' koit 'ohnāg.

³⁶ Ha Topa tek mūn yāykutnāhā', tu nūgutnāhā nūn hām xexka tu', ha 'āte' hām'āktux 'ūgmūn yā Topak-tok. Texīy 'āxop tek mūn 'āktux kummuk?

³⁷ Paxpu 'āte yōgnū 'ātak pu hāpxopmā 'ohnāg, ha ta' 'āpu 'ākuxa mām hok.

³⁸ Pa 'āte yōgnū 'ātak pu hāpxopmāhā'. 'Āxop tek kopa 'ākuxa mām 'ohnāg, pa 'āpu 'ākuxa mām yōg hāpxopmā'ax kopah, yā yōg hāpxopmā'ax ka'ok xe'ēgnāg kopah, nūy

yūmmūg xe'e yōgnū 'ātak xip 'ūgmūtik, xik xip yōgnū 'ātak mūtik. Kaxīy.

³⁹ Ha Yoneo xop te xonat xat, pu Yeyox mūy, pa Yeyox te tikmū'ūn kopa' xip, tu' mōg,

⁴⁰ tu mōktu kōnāg kox Yohnām xak put-puk, tu mōktu' xupep Yoām yōg xip'ax tu', yā hōmā Yoām te tikmū'ūn putox pix nōnteh, ha Yeyox te' nox xip.

⁴¹ Ha ta' nūn tikmū'ūn punethok, tu nūktu Yeyox tu' mōxaha', tu hām'āktux, hu:

—Yoām te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg 'ohnāg, pa Yoām te Yeyox 'āktux, ha hām'āktux xohix 'ūxe'e, yā' koit 'ohnāg. Kaxīy.

⁴² Ha ta tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

11

Nay xok

¹ Ha ta' xip tihik 'āxet'ax Nay, yā' xip xip-tuxexka Metān tu', tu' pakut. Ha ta kama' thi' Metān tu Mānix xi' tutnōy, yā Mā'at.

² Yā hōmā Mānix te hep haxnāg max pux, yā' takat, tu Yeyox pata yūmū' pux, tu' xe hā' pata nagāhā', yā Mānix te Yeyox putuppax. Manix taknōy yā Nay pakut.

³ Mānix te' nōy mō'kutnāhā xix Mā'at te', puyīg Yeyox xānā', hu:

—Yāyā, yā' āxape 'ūpkut. Xate nōm mō'yāy xe'ēgnāg. Kaxīy.

⁴ Ha Yeyox te:

—Yā' pakut, pa' pakut, puyīg tikmū'ūn pēnā' Topa te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg. Tikmū'ūn te' pēnāp-tup yā' max xe'ēgnāg Topa xix Topak-tok. Kaxīy.

⁵ Yeyox te mō'yāy xe'ēgnāg Mā'at xi' tutnōy xix Nay.

⁶ Nay pakut, ha Yeyox te' xupak, tuk-nāy tu' nox xip 'āmnīy tix hā, yā' mōg'ah Nay hah.

⁷ 'Ūnōg 'āmnīy tix, ha Yeyox te yāy yōg tik te 12 xop pu hām'āktux, hu:

—'Āpu yūmū' mōg hāpxexka Yonex tu'. Kaxīy.

⁸ Ha Yeyox yōg tik xop te:

—Yāyā, hōmā hāpxip kutōgnāg 'īhā Yoneo xop tep-tup, nūy mākaxxap hā'āp-tex 'ōnteh. 'Ok xatep-tup, nūy putpu mōg. 'Āmōg hok!

⁹ Ha Yeyox te:

—Māyōn mōg puxet yōg 'ot xohix te' 12. Tik 'ūm te hāpkumep hāptup hah, hu nāptup'ah, yā hāmpēnāhā 'īhā' xip kuyānām. Kuyānām xip 'īhā'āte hāpxompāhā'.

¹⁰ Pa tik 'ūm te hāpkumep 'āmnīy 'īhā, hu' nāp-tup, yā hāpkoxtap. Hāpxip 'īhā hāpkoxtap'ax, 'īhā'āte hāpxompā 'ohnāg. Kaxīy.

¹¹ Tu te:

—Yūmūg xape Nay te mō'yōn, pak mōg putup, nūy tuhuk. Kaxīy.

¹² Ha Yeyox yōg tik xop te:

—Yāyā, mō'yōn, puyā xip, 'ūhittup putup. Kaxīy.

¹³ Pa Yeyox te xok'ax 'āktux, yā' xok, pa Yeyox yōg tik xop te hāmpe'paxex, Yeyox te mō'yōn'ax 'āktux.

¹⁴ Yīy Yeyox te hām'āktux ka'ok, hu:

—Nay 'ūxok.

¹⁵ 'Ak xip'ah Nay mūtik, 'īhā' xok, pak kuxa hittup, yā'āte 'āxop kuxa māmmāp-tup. 'Āpu yūmū' mōg Nay hah. Kaxīy.

¹⁶ Ha Tōmē', yā' xuxet'ax nōy te 'Ūktonnix, yā Tōmē' te:

—'Āpu yūmū' mōg yāyā mūtik, nūy xakix nūmūtik. Kaxīy.

Yeyox te tikmū'ūn hīnnāhā'

¹⁷ Ha ta' mōg Yeyox, tu' xupak tikmū'ūn te hām'āktux hōmā 'āmnīy te' 4 'īhā' Nay hāpkot.

¹⁸ Xiptuxexka Metān xix kōmēn Yenoy-anēn yōg kinōm te' 3 kōmnāg.

¹⁹ Yīy ta' mōg Yoneo xohix, nūy Mā'at kuxa hittupmā' xix Manix kuxa hittupmā', yā' taknōy xok, ha' potaha'.

²⁰ 'Ūnūn Yeyox, ha Mā'at te' xupak, tu ta' mōg, nūy yāy tu xakux, pa Mānix nox xip yāy pet tu'.

²¹ Ha ta' mōg Mā'at Yeyox hah, tu mōktu' xupep, tu:

—Yāyā, pax xa xip nūnteh, puxix 'ūktaknōy xok 'ohnāg.

²² Pa 'āte' yūmmūg, xate Topa tu' xak hāpxop 'ūm nōmhā, puxix xa hāpxompā'. Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—'Ātaknōy te putpu' hip-tup. Kaxīy.

²⁴ Ha Mā'at te:

—'Āte' yūmmūg, hāmyāxatamuk xohix xox putox 'īhā' putpu' hip-tup. Kaxīy.

²⁵ Ha Yeyox te:

—'Āte tikmū'ūn putpu' hīnnāhā', tu hi'ax hōm, yā hāmhīnnā'ax xip 'ūgkopah. Tikmū'ūn 'ūm kuxa mām 'ūgkopah, hu' hip-tup. Tikmū'ūn xakix, puxix tu hip-tup.

²⁶ Ha tikmū'ūn 'ūm pip, tu' kuxa mām ka'ok 'ūgkopah, puxix tu xok xexka putup 'ohnāg. 'Ok 'ākuxa mām nū' hām'āktux kopah? Kaxīy.

²⁷ Ha Mā'at te:

—Yāyā, hamūn, 'ūgkuxa yūm. 'Āte' yūmmūg, 'āmūn yā Kuninx, yā Topak-tok, tu 'ānūn nūnte hām xexka tu'. Kaxīy.

Yeyox potaha'

²⁸ Tu ta' nūn Mā'at, tu nūktu' xupep, tu' tutnōy Mānix mūtik hām'āktux, yā' tix te yāy mūtik hām'āktux, 'ap nōy xip'ah. Mā'at te:

—Yāyā xip, tu 'āxak. Kaxīy.

²⁹ Ha Mānix te' xupak, tu ta' mōg mō'ka'ok, nūy Yeyox ha mōg.

³⁰ Yā Yeyox xupep 'ohnāg xiptuxexka tu', pa' xip nōm xip'ax tu', yā hōmā hām'āktux Mā'at mūtik 'ōnteh.

³¹ Ha ta' pip Yoneo xop mīptut kopah, nūy Mānix kuxa hittupmā', tu Mānix pēnāhā'. Yā'

yok Mānix, tu ta' mōg mō'ka'ok hāptopah, ha Yoneo xop te hāmpe'paxex Mānix mōg xukpot tu', nūy pohoh.

³² Ta' mōg Mānix, tu mōktu Yeyox ha' xupep, tu Yeyox pēnāhā', tu hām tu' xip Yeyox pata yīkak, tu:

—Yāyā, pax xa xip nūnte, puxix 'uktaknōy xok 'ohnāg. Kaxīy.

³³ Mānix potaha', ha Yeyox te pota pēnāhā' xix Yoneo xop pota pēnāhā nōm nūn Mānix mūtik, tu' kuxa ka' xexkah,

³⁴ tu:

—Pi'yā 'āxop te nō hāpkot? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Yāyā, mā, nūy pēnā'. Kaxīy.

³⁵ Ha Yeyox potaha'

³⁶ Yī Yoneo xop te:

—'Upēnā', Yeyox te Nay mō'yāy xe'ēgnāg xexka'. Kaxīy.

³⁷ Pa' yāg te:

—Ok tute tik pa hok pu' pa mīy? Hamūn. Paxpu Nay hittupmā, puxix tu xok 'ohnāg. Kaxīy.

'Ūputpu' hi Nay

³⁸ Ha' kuxa ka' xexka 'ūxehet Yeyox, tu ta' mōg xukpot tu', ha' xip Nay yōg mīkaxxap kox, ha mīkaxxap te mōhāmnīyīn mīkaxxap kox.

³⁹ Ha Yeyox te xat, hu:

—'Āpu' xut mīkaxxap. Kaxīy.

Ha Mā'at, yā tik mūktutnōy te:

—Yāyā, 'ūhax kummuk xexka'ax. Yā' xok hōmā 'āmnīy te' 4. Kaxīy.

⁴⁰ Ha Yeyox te:

—Ok 'āte xa hām'āktux, 'ākuxa yūm, hu ta' pēnāp-tup Topa te hāpxompā max xe'ēgnāg mīy putup? Kaxīy.

⁴¹ Ha tikmū'ūn te mīkaxxap yōkānāmāhā', ha Yeyox te pepi pēnāhā', tu:

—Yōgnū 'ātak, 'āmax, xate yōg hām'āktux 'āpak.

⁴² 'Āte' yūmmūg, xate yōg hām'āktux 'āpak mōkuma'āmōg. Pa 'āte nū 'āktux, puyīy tikmū'ūn hām'āktux 'āpak, hu' kuxa mām 'ūgmūn kopah, yā xate nūgkutnāhā'. Kaxīy.

⁴³ Ta hāpxip 'lhā Yeyox te' xānā ka'ok, hu:

—Ney, 'āpēp, nūy nū! Kaxīy.

⁴⁴ Ha ta nōm xok xupep, yā' yīm kīy xix pata', yā xakix xop yōg topixxax kīy'ax hā, xix pa yīn kīy kamah. Ha Yeyox te:

—'Āpu' ūko'a', nūy xut, pu mōg. Kaxīy.

Tikmū'ūn tep-tup puyīy xonat Yeyox putex

⁴⁵ Yā' pip Yoneo punethok, tu' pēnāhā', hu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. Yā' nūn, nūy Manix mūtik pip, tu' pēnāhā' Yeyox te Nay putpu' hīnnāhā', hu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

⁴⁶ Ha ta' yāg mōg putpu', nūy Paniye xop pu Yeyox yōg hāpxompā'ax 'āktux, tu hām'āktux,

⁴⁷ yīy ta' yāy tu nū'nāhā Paniye xop xix 'āmānex xexka xop xix tik pa te hāmyūmmūg xop, tu:

—Putep mūn mīy putup yūmū'āte'? Tik te hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg punethok.

⁴⁸ Yūmū'āte' tux hok, pu mīy hāpxompā ka'ok xe'ēgnāg hā kaxīy, puxix tikmū'ūn xohix xexka kuxa mām ka'ok putup Yeyox kopah, ha ta' nūn putup Hōm yōg xop, tu yūmū yōg Topa pet koxyōy putup, xix yūmūg xop xohix xexka kix putup. Kaxīy.

⁴⁹ Pa' xip yāp-xet 'ūxuxet'ax Kaxpax, yā nōm hāmyāxatamuk 'lhā 'āmānex xop xat Kaxpax te', tu:

—Āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg.

⁵⁰ 'Ok 'āxop te hāmpe'āpaxex 'ohnāg? Yā' max, pu tik puxet tikmū'ūn pupi' xok, pa yā' kummuk, pu yūmūg xohix xexka xakix. Kaxīy.

⁵¹ Yā Kaxpax te yāy yōg hāmpe'paxex'ax 'āktux 'ohnāg, pa yā nōm hāmyāgxatamuk 'lhā 'āmanex xop xat Kaxpax te', tu Topa pupi' hām'āktux, tu Yeyox xok'ax 'āktux. Yā Yeyox te Yoneo xop pupi' xok putup.

⁵² Yā Yeyox te Yoneo xop pupi' xok putup, tu' xok putup, nūy yāytunū'xoh nōm nōy kamah, yā hām panip tu' pip hāpxexka xohix tu', yā Topak-tok xop, tu Yoneo xop hā' mīy putup xi' nōy hā', pu tu' pip puxet, yā xop puxet.

⁵³ Ha ta Yoneo xexka xop te yāy mūtik hām'āktux kōnāmāhā nōmāhā texīy Yeyox putex putup,

⁵⁴ Yīy ta Yeyox te yāy xaptop hā hāpkumep hāpxexka Yonex tu', tu hāpxip 'lhā' mōg, tu mōktu' xupep hām nak yīka', tu' nox xip kōmēn 'Epayīy tu' yāy yōg tik xop mūtik.

⁵⁵ Ha ta hāmhūmāg Yoneo xop yōg 'āmuk xexka xuxet'ax Nōā'yēn, ha ta' mōg tikmū'ūn punethok kōmēn Yenoyanēn tu', nūy yāy pix, nūy Yoneo yōg xat'ax mīy.

⁵⁶ Ha ta tikmū'ūn te Yeyox xak kōmēn tu', tu yāy mūtik hām'āktux, hu:

—Putep hāmpe'āpaxax, 'ok nūn putup Yeyox 'āmuk xexka hah? Kaxīy.

⁵⁷ Ha ta' xat 'āmānex xexka xop te' xix Paniye xop te', pu tikmū'ūn 'ūm Yeyox pēnā', mā', nūy nōm 'āktux, puyīy xonat xat, pu Yeyox mūy.

12

Yeyox xip xiptuxexka Metān tu'

¹ Ta xe 'āmnīy te' 6 'lhā' xip'ax 'āmuk xexka 'ūxuxet'ax Nōā'yēn, ha ta' mōg Yeyox, tu mōktu' xupep xiptuxexka Metān tu', yā Nay pet yūm Metān tu', yā hōmā Yeyox te nōm putpu' hīnnāhā'.

² Ha ta' puk 'āmuk, tu Mā'at te xit'ax nūnnāhā', nūy tikmū'ūn pu' nūm, ha ta' yūm Nay mīmpe xit'ax tu' Yeyox mūtik,

³ ha Manix te' paha hep haxnāg max takat xexkah, yā' kit xahix, yā' mīnnut nān hā' mīy. Manix te nōm pux Yeyox pata yīmū', tu yāy xe hā' pata nagāhā'. 'Uhxā māynāg 'ūhep yōg, tu hāpxip 'ihā mīptut hā' nū'xip 'ūhxā max.

⁴ Ha ta' xip Yot 'Ixkanot, yā' Yeyox yōg tik te 12 xop kopa' xip, yā' gāy xop mōgāp-tup, pu'yī Yeyox xūygā'.

⁵ Yot te:

—Teptu hep haxnāg nōmenex 'ohnāg, nūy 2 xēmān yōg hām'āktux tayūmak, nūy hok xop pu tayūmak nūm? Kaxīy.

⁶ Yā Yot te hām'āktux te kaxīy, pa hok xop putuppax 'ohnāg, pa' xupxet putup, yā tute' tat tayūmak Yeyox yōg xix Yeyox yōg tik xop yōg, tu nōm hā' tat'ax kopa yāy pu tayūmak mōypax.

⁷ Ha Yeyox te:

—Pu yā xip 'ūhūn. Hām'āktux kummuk hok. Tute hep tat, nūy 'ūgyīn muk, yā 'ūkxok putup.

⁸ 'Uhxā xop pip ka'ok mōkuma'mōg 'āxop kopah, pa noxk xip ka'ok 'ohnāg 'āxop kopah. Kaxīy.

'Uxexka xop tep-tup, nūy Nay putex

⁹ Ha ta tikmū'ūn xohix xexka te' xupak hato'a Yeyox xip xiptuxexka Metān tu', tu ta' mōg, nūy Yeyox pēnā' xix Nay pēnā', yā putpu' hi'.

¹⁰ Yīy ta' āmānēx xexka xop te yāy mūtik hām'āktux texīy yīp-tex Nay kamah.

¹¹ Yā Yeyox te Nay putpu' hīnnāhā', ha Yoneo punethok te' pēnāhā', tu' xupak, hu yāy yōg xexka xop nūm, nūy kuxa mām Yeyox kopah, yīy ta' xexka xop tep-tup nūy Nay putex.

Yeyox te kōmēn Yenoyanēn ha mō'nāhā'

¹² Hāptup ha ta' pip tikmū'ūn 'āmuk xexka tu' 'āxet'ax Nōā'yēn, tu' xupak Yeyox nūn kōmēn Yenoyanēn tu'.

¹³ Ha tikmū'ūn xohix te' pop patxap kup māg, tu ta' mōg Yeyox hah, tu' mōg, tu hām'āktux ka'ok hu:

—'Umax xe'ēgnāg Topah. Topa, 'āpu nōm pu hāmmāxnā' xate nū nōm kutnāhā', yā tute 'Iyaet xop xat. Topa, 'āpu nōm pu hāmmāxnā'. Kaxīy.

¹⁴ Ha Yeyox te' paha yomēn kuto, tu nōm yīmū' yūm. Yā Topa yōg tappet te:

¹⁵ "Kōmēn Xiām yōg tikmū'ūn, 'āpu 'ākuxa nōg hok. 'Uññūn 'ōg tik xexkah, yā yomēn kuto yīmū' yūm". Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox yōg tik xop te nōm kax'āmi xutigā' 'ohnāg, pa Yeyox mōg putup pepi pexkox tu', 'ihā' yūmmūg putup Topa yōg tappet yōg hām'āktux xix tikmū'ūn te hāpxomā yūmmūg putup kamah.

¹⁷ Yā tikmū'ūn te' pēnāhā Yeyox te Nay xānāhā' mīkaxxap kox kopah, tu putpu' hīnnāhā', ha tikmū'ūn te' xape xohix pu nōm 'āktux.

¹⁸ Ha' nōy te' xupak Yeyox te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, hu ta' mōg Yeyox hah.

¹⁹ Yīy ta yāy mūtuk hām'āktux Paniye xop te', hu:

—Pēnā'. Tikmū'ūn tek mūg 'āpak 'ohnāg, pa tikmū'ūn xohix xexka te Yeyox pe' mōg. Kaxīy.

Genex yōg xop mōg, nūy Yeyox pēnā'

²⁰ Yā' pip tikmū'ūn xohix Yenoyanēn tu 'āmuk xexka tu', tu Topa pu nūktette, ha nōm xop kopa' xip hāpxexka Genex yōg xop,

²¹ tu' nūn, tu nūktu Pinip ha' mōxaha', tu': —Yāyā, 'ūgmū'ātep-tup, nūy Yeyox pēnā'. Kaxīy.

Yā Pinip yōg kōmēn yā Metxax, yā hāpxexka Ganimet kopa' xip.

²² Tu ta' mōg Pinip, tu mōktu 'Ānene pu' xuktux nō'ōm, ha ta' mōg tik tix, tu mōktu Yeyox pu' xuktux nō'ōm,

²³ ha Yeyox te:

—'Ugmūn yā Tikmū'ūn Kutok. Hāpxip kutōgnāg 'ihā' xok putup, hak-nāy tu Topa te 'ūkxexka mūy putup, ha tikmū'ūn xohix tek mūn 'āktux max putup.

²⁴ Tikmū'ūn te hāpxop xap xok. Yāk-tōgnāg hāpxopxap, pa hāpxip 'ihā' yāyhā kup, tu mīnta ta xohix popmāhā', yā' max xe'ēgnāg. Hā kaxīy putuk 'ūgmūn. 'Ukxok putup, pa putup hip-tup, ha nōmhā' max xe'ēgnāg.

²⁵ Hā kaxīy kama tikmū'ūn. Tikmū'ūn te yāy yōg putup'ax mīy 'ohnāg, puxi' pop putup hāpxop max xe'ēgnāg, yā Topa yīka' pip putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Ha ta' nōy te yāy yōg putup'ax mīy, puxi' pop putup'ah hāpxop max xe'ēgnāg, yā Topa yīka' pip putup'ah hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

²⁶ Yōgnū kāmānat te yāy putup'ax mīy'ah, pa' mīy 'āte nōm putup, tuk pe' mōg putup, nūy 'ūgmūtik pip, ha Topa te nōm xexka mīy putup. Kaxīy.

Yeyox te hām'āktux 'ūxok putup

²⁷ Tu Yeyox te xe:

—Hōnhā' 'ihā' kuxa hittup 'ohnāg. 'Āte putep 'āktux putup? 'Ok 'āte hām'āktux putup, hu: "Yōgnū 'ātak, 'āpu 'ūkxūy xut". Kaxīy. 'Āmhok, 'āte nōm 'āktux putup'ah. Pak nūn, nūy tu xok.

²⁸ 'Ātak, 'āpu 'āxexka nōy nā mōg tikmū'ūn xop kopah! Kaxīy.

Ha ta' hām'āktux Topa pexkox tu', hu:

—'Āte yāy xexka mīy nōy nāg mōg tikmū'ūn xop kopah, tu xe' mīy putup. Kaxīy.

²⁹ Ha tikmū'ūn te' xupak, tu hām'āktux, hu:

—Yā tex tīnnāhā'. Kaxīy.

Pa' nōy te:

—Yā pexkox yōg nū'pok xop te hām'āktux. Kaxīy.

³⁰ Pa Yeyox te:

—Topa te hām'āktux, xayīy 'āxop xupax. Kaxīy.

³¹ Hāpxip kutōgnāg, 'ihā Topa te hep yāy koxuk xop yōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy yōg hāpkummuk mīy'ax hā' yānān. Hāpxip kutōgnāg 'ihā Topa te' pu'ugāp-tup nōm te Topap-tup 'ohnāg xop xat.

³² Āte mīpkupnix yīmūg xup putup, tu yāy pu' pop putup tikmū'ūn xohix hāpxexka xo-hix tu'. Kaxīy.

³³ Yā Yeyox te hām'āktux hā kaxīy, hu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā te kaxīy xok putup.

³⁴ Ha tikmū'ūn te:

—Pak mū'āte' mōkupix xat'ax yōg tappet tu Kunniix xip'ax hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, pa xate hām'āktux Tikmū'ūn Kutox xup putup mīpkupnix yīmū', tu' xok putup. 'U'ūm Tikmū'ūn Kutox? Kaxīy.

³⁵ Ha Yeyox te:

—Hāpxip kutognāg hāg xip'ax nūnteh. 'Āpu 'ūg 'āpax, nūy hāmyūmmūg, 'ihāg xip nūnteh. Yā 'āte kuyānām putuk. 'U'khix, ha tikmū'ūn te hāmyūmmūg. Kuyānām xip, ha tikmū'ūn te hāmpēnāhā'.

³⁶ Āpu 'ākuxa mām ka'ok 'ūgkopah, 'ihāg xip, nūy hāmyūmmūg. Kaxīy.

Yoneo xop kuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah

Yeyox te hām'āktux kux, tu ta' mōg, tu yāy xaptop,

³⁷ tu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg punethok, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', pa' kuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah.

³⁸ Yā hōmā 'ūhittap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, yā hōnhā putuk hāpxopmā'ax. 'Iyait te: "Topah, 'ū'ūm kuxa mām yīmū yōg hām'āktux kopah? Yā' kuxa mām 'ohnāg. Tep-te' yūmmūg, yā Topa te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg? Yā' yūmmūg 'ohnāg". Kaxīy.

³⁹ Hā kaxīy 'ūkuxa mām yūmmūg 'ohnāg. Hamūn, 'Iyait te:

⁴⁰ "Topa te tikmū'ūn pa te hāmyūmmūg 'ohnāg mīy, tu tikmū'ūn putox ka'ok mīy, puyīy tikmū'ūn pa hāmyūmmūg 'ohnāg, puyīy tikmū'ūn hāmyūmmūg hok, puyīy tikmū'ūn hāpkummuk mīy kux hok, puyīy Topa tikmū'ūn kuxa kummuk xit hok."

Kaxīy.

⁴¹ 'Iyait te hām'āktux, tute' yūmmūg Yeyox 'ūmax xe'ēgnāg tu', hu Yeyox 'āktux.

⁴² Pa Yoneo xexka xohix xop kuxa mām Yeyox kopah, pa nōm te Paniye xop yīpkutuk, hu hām'āktux xaptop, puyīy Paniye xop xat hok, pu Yoneo xop yōg Topa pet hā mōxakux hok.

⁴³ Yā' xexka xop tep-tup punethok, pu tikmū'ūn nōm 'āktux max, pap-tup kutōgnāg, pu Topa nōm 'āktux max.

Yeyox yōg hām'āktux'ax te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit

⁴⁴ Ha ta xe hām'āktux Yeyox, hu:

—Tikmū'ūn 'ūm kuxa mām 'ūgkopah, yā' kuxa mām kama nōm kopah, nōm te nūgkutnāhā'.

⁴⁵ Tikmū'ūn 'ūm tek pēnāhā', yā nōm pēnāhā kamah, nōm te nūgkutnāhā'.

⁴⁶ 'Ugnūn hām xexka tu', tuk mūn, yā hām xexka yōg tikmū'ūn yōg kuyānām putuk, yā' kuxa mām 'ūgkopah xop kuxa te hāpkoxtap kopā pip 'ohnāg.

⁴⁷ Tikmū'ūn 'ūm te yōgnū hām'āktux 'āpak, pa' yīpkox 'ohnāg, kopix yōg hāpxopmā'ax kopit putup'ah. Yā 'ūgnūn hām xexka tu', nūy tikmū'ūn kuxa kummuk xit, tu' kuxa max mō'tat, 'uyānān tu', nūy yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān hok.

⁴⁸ Tikmū'ūn 'ūm tek putup nōg, xix yōg hām'āktux putup nōg, puxix Topa hām'āktux putup, hu: "Yā' kummuk nō'ōm. Nōm te Yeyox yōg hām'āktux 'āpak 'ohnāg. Kaxīy Topa te hām'āktux putup hāmyāxatamuk xo-hix xox putox 'ihā'.

⁴⁹ Hamūn 'āte yāp-xehnāg hā hām'āktux 'ohnāg, pa yōgnū 'ātak te nūgkutnāhā', tu 'ā' hōm hām'āktux'ax, 'uyīy tikmū'ūn pu nōm 'āktux.

⁵⁰ Ha 'āte' yūmmūg Topa yōg xat'ax te tikmū'ūn mōgāhā', puyīy hi xe'ēgnāg mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg. Yōgnū 'ātak te 'ā' hōm hām'āktux'ax, 'uyīy tikmū'ūn pu nōm 'āktux.

13

Yeyox te yāy yōg tik xop pata pix

¹ Hāmhūmnāg, yā 'āmnyī puxet 'ihā' xip'ax 'āmuk xexka 'ūxuxet'ax Nōō'yēn 'ihā Yeyox te' yūmmūg, hāpxip 'ihā hām xexka nīm putup, nūy yāy 'ātak ha mōg. Tute mō'yāy xe'ēgnāg yāy yōg kuxa mām xop, tu mō'yāy xe'ēgnāg kux 'ohnāg.

² Ta' xit Yeyox yāy yōg tik te 12 xop mūtik. Hōmā Hāmgāyāgnāg te Yot 'Ixkanot mōgāhā', pu hāmpe'paxex texīy gāy xōp mōgāp-tup Yeyox hah, puyīy 'xūygā'.

³ Ha Yeyox te' yūmmūg yāy yōg 'ātak te tu' popmāhā 'ūxohix xexkah, puyīy nōm xat. Yeyox te' yūmmug Topa tu' nūn, tu Topa ha' mōg putup putpu'.

⁴ Yeyox yūm mīmpe xit'ax tu', tu tak-nīhā' xip, tu topixxax xut 'uyīmū nō'ōm, tu topixxax yāy nagā'ax paha', tu nō yāy kunāy hīy,

⁵ tu' pux kōnā'āg pa pix'ax kopah, tu yāy yōg tik xop pata pix kōnāmāhā', tu topixxax yāy nagā'ax hā nagāhā' nōm tek-nāy hīy hā,

⁶ tu' xutep Ximām Pet yīkak, pa Pet te:

—Yāyā, 'āmhok. 'Ok 'ūkpata pix putup? Kaxīy.

⁷ Ha Yeyox te:

—Hōnhā xate' yūmmūg'ah 'āte hāpxomāhā', pa hāpxip 'lhā' yūmmūg putup xate'. Kaxīy.

⁸ Ha Pet te:

—Xatek pata pix putup 'ohnāg. 'Āmhok!

Pa Yeyox te:

Paxpu 'āpata pix 'ohnāg, ha ta 'āmūn yā yōg'ah. Yā 'āxip'ah yōg tik xop kopah. Kaxīy.

⁹ Ha Ximām Pet te:

—Yāyā, 'āpu 'ūkpata pix, xik yīm xik putox!

Kaxīy.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn te tattxok, hu' xexka tup. 'A xe tattxok putup'ah, pa' pata pix putup 'ūxeheh. 'Āxop xohix kuxa tup, pa yāp-xet 'āmhok, yā' xutputux.

¹¹ Hamūn, Yeyox te' yūmmūg nōm te' gāy xop mōgāp-tup Yeyox hah, puyiy xūygā'. Hā kaxīy hām'āktux hu: "Āxop xohix kuxa tup, pa yāp-xet, 'āmhok, yā' xutputux". Kaxīy.

¹² Yeyox te' pata pix kux, tu topixxax mō'tat putpu', tu ta' mōg yāy yōg xip'ax tu' mūmpe tu' xit'ax tu', tu:

—'Ok 'āxop te' yūmmūg teptu' 'āte 'āpata pix?

¹³ 'Āxop tek xānāhā, hu: "Notot", Kaxīy, xix: "Yāyā". Kaxīy. Hamūn, yāg mūn.

¹⁴ 'Āte 'āxop xat, tu 'āte 'āxop pu hāmyūmmūgāhā', tu 'āpata pix kamah. Yā 'ūkxexka', pa 'āpata pix, yīy ta 'āxop te' nōy pata pix, pu' max. Yā 'āte 'āxop hāg teheh. 'Āpu tikmū'ūn hā 'ātehet.

¹⁵ 'Āte hāpxomā', xayīy 'āxop pēnā', nūy mūn kamah.

¹⁶ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux nōm te' xat yā' xexka', pa kāmānat yāk-tōgnāg. Nōm te mō nōy kutnāhā' yā' xexka', pa nōm mōg yāk-tōgnāg. 'Ūkxexka', pa yā kāmānat putuk. Yā 'āte 'āpata pix, yā kāmānat putuk. 'Āte 'āxop hāg teheh. 'Āpu kāmānat putuk kamah, nūy tikmū'ūn hā 'ātehet.

¹⁷ 'Āxop te' yūmmūg nōm hāpxop xe'e nōmāh. 'Āxop te' mīy, nūy ta 'ākuxa hittup.

¹⁸ —'Āte 'āxop xohix xexka 'āktux 'ohnāg, tu tap-xet 'āktux. 'Āte yāy yōg yīmōgātux xop yūmmūg. Pa Topa yōg tappet te: "Tik xit 'ūgmūtik, tu 'ā tu' gāy". Kaxīy. Ta hōnhā' gāy.

¹⁹ 'Āte nōm 'āktux hōnhā. Hāpxip 'lhā 'āxop te nōm hāpxomā'ax pēnāp-tup. 'Āte nōm 'āktux hōnhā, xayīy 'ākuxa mām putup, tu' yūmmūg putup 'ūg'āxet'ax 'ūgmūn yāg mūn. Kaxīy.

²⁰ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux. 'Āte mō'pok thik, ha ta xohix 'ūm te nōm putuppax yāg putuppax putuk. Ha nōm tek putuppax te Topap-tuppax kamah, yā Topa te mōgkutnāhā' 'ūgmūn.

Yot te' gāy xop mōgāp-tup

²¹ Yeyox te hām'āktux kux, tu' kuxa hittup 'ohnāg tu hām'āktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux, yā' xip 'ūp-xet 'āxop kopah, tu nōm te' gāy xop mōgāp-tup 'ūg hah, puyiy 'ūgxūygā'. Kaxīy.

²² Ha Yeyox yōg tik xop te yāy pēnāhā', tu' kuxa te' yēy. Putep 'āktux?

²³ Ha ta' xip thiik Yeyox yōg tik xop kopah. Yā Yeyox te mō nōm yāy xe'ēgnāg, ha' yūm Yeyox yīkak.

²⁴ Ha Ximām Pet te nōm pu' yīm mahap, tu: —'Āpu 'ūyīy kopit, putep xuktux. Kaxīy.

²⁵ Ha nōm mōg Yeyox yīkāgnāg, tu:

—Yāyā, 'ū'ūm nō'ōm? Kaxīy.

²⁶ Ha Yeyox te:

—'Āte pām mō'tat putup hep kopah, tu pām hōm putup nōm tik pu'. Hamūn nō'ōm. Kaxīy.

Tu pām paha', tu mō'tat hep kopah, tu Yot pu' hōm, yā Ximām 'Ixkanot kutox.

²⁷ Ha Yot te pām paha', tu hāpxip 'ohnāg 'lhā Hāmgāyāgnāg te Yot hā mō'nāhā', ha Yot te Hāmgāyāgnāg 'āpak. Ha Yeyox te:

—Xatep-tup, nūy hāpxomā'. 'Āpu 'ūmīy mō'ka'ok. Kaxīy.

²⁸ Pa xohix te mūmpe xit'ax tu' mām, tu' yūmmūg 'ohnāg, putep xuktux Yeyox Yot pu'.

²⁹ Yā Yot te Yeyox yōg tik xop yōg tāyūmak tat'ax pēnāhā', ha yāg te hāmpe'paxex Yeyox te Yot xat, pu mōg, nūy pām pop 'āmuk xexka pu', ha ta yāg te hāmpe'paxex Yeyox te' xat, pu mōg, nūy tāyūmak popmā 'ūhok xop pu'.

³⁰ Yot te pām paha', tu ta' mōg hāptopah. Yā 'āmnīy.

'Ūxat'ax tup

³¹ Ha Yeyox te:

—Hōmā tīkmū'ūn te' pēnāhā', 'ūmax xe'ēgnāg Tikmū'ūn Kutok. Tikmū'ūn tek yūmmūg, hu' yūmmūg Topa 'ūmax xe'ēgnāg.

³² Tikmū'ūn tek yūmmūg, hu' yūmmūg Topa 'ūmax xe'ēgnāg, yīy ta Topa te tikmū'ūn puk mūn mūg 'ūgmax xe'ēgnāg. Hāpxip kutōgnāg 'lhā Topa te nōm mīy putup.

³³ 'Ūkxape xop, hāpxip kutōgnāg hak xip kux'ax 'āxop kopah. 'Āxop tek xak'ax, pa 'āxop tek mōg'ax yūmmūg 'ohnāg. Yā hōmā 'āte Yoneo xop tu nōm 'āktux.

³⁴ 'Āte xa' hōm xat'ax tup, hu:

—'Āpu 'ānōy putuppax, 'āte 'āxop putuppax putuk.

³⁵ 'Āxop te 'ānōy putuppax, puxix tikmū'ūn xohix yūmmūg 'āxop pip yōg tik xop kopah. Kaxīy.

Yeyox te Pet mūtik hām'āktux

³⁶ Ha Ximām Pet te:

—Yāyā, piyā 'āmōg? Kaxīy.

Ha Yeyox te

—'Ūkpe 'āmog yūmmūg 'ohnāg, pa hāpxip 'lhāg pe 'āmōg putup. Kaxīy.

³⁷ Ha Pet te

—Texīy 'āpek mōg yūmmūg 'ohnāg hōnhā? 'Āte xa tuk xok putup. Kaxīy.

³⁸ Ha Yeyox te:

—'Ok xate 'ā tu 'āxok putup? 'Āmhok. 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, xate hām'āktux tikoyuk putup, hu: "Ākxip'ah 'ūgmūn Yeyox yōg tik xop kopah". Kaxīy. Hak-nāy tu xokakkak pit xatap-tup. Kaxīy.

14

Yeyox te tikmū'ūn mōgāhā yāy tak hah

¹ Ta Yeyox te:

'Ākuxa nōg hok. 'Āpu 'ākuxa māhām Topa kopah. 'Āpu 'ākuxa māhām 'ūgkopah kamah.

² Yōgnū 'ātak pet kopa' pip pip'ax punethok. 'Ūgmōg putup, nūy 'āpip'ax max mīy. Paxpu te kaxīy 'ohnāg, kopxix xa' xuktux 'ohnāg nūhū'.

³ 'Ūgmōg putup, tu' max mīy putup 'āpip'ax, tu putpuk nūn putup, tu 'āxop mōgāp-tup, xayīy pip 'āpip'ax tu 'ūgmūtik.

⁴ 'Āxop te' yūmmūg putahat nō' mōg 'ūkxip'ax tu'. Kaxīy.

⁵ Ha Tōmē te:

—Yāyā, 'ūgmū'āte' yūmmūg'ah. Piyā' yūm 'āxip'ax? Texīy 'ūgmū'āte' yūnmūg putahat? Kaxīy.

⁶ Ha Yeyox te:

'Āte putat putuk, tu putat mōg yōgnū 'ātak hah. Hā kaxīy 'āte tikmū'ūn mōgāhā yāy tak hah. 'Ap xip'ah putat nōy. 'Āte tikmū'ūn pu hāpxe'e yūmmūgāhā', tu tikmū'ūn hīnnāhā', puyīy hi max, ha' kux 'ohnāg.

⁷ 'Āxop te' yūmmūg, tu yōgnū 'ātak yūmmūg putup kamah. Hamūn, 'āxop te' yūmmūg yōgnū 'ātak. Kaxīy.

⁸ Ha Pinip te:

—Yāyā, 'āpu 'ūgmū'ā 'ōg 'ātak mūg. 'Ūgmū'āte xa tuk kax putup'ah hāpxop nōy. Kaxīy.

⁹ Ha Yeyox te:

—'Āmnīy xohix hāg xip 'āxop mūtik. Pinip, 'ok xatek yūmmūg 'ohnāg? Tikmū'ūn 'ūm tek pēnāhā', hu yōg 'ātak pēnāhā kamah. Teptu xate' xuktux, hu: "Āpu 'ūgmū'ā 'ōg 'ātak mūg"? Kaxīy.

¹⁰ Pinip, 'ok 'ākuxa yūm 'ohnāg, 'ūkxip yōgnū 'ātak mūtik, ha yōgnū 'ātak xip 'ūgmūtik, tu yā kuxap-xet. 'Āte xa hām'āktux, 'a yōg'ah hām'āktux. Pa yōgnū 'ātak xip 'ūgmūtik, tu hāpxopmā max xe'ēgnāg.

¹¹ 'Āpu 'ākuxa mām nū hām'āktux kopah. Yā 'ūkxip yōg 'ātak mūtik, ha yōg 'ātak xip 'ūgmūtik, tu yā kuxap-xet. Pa yōg hām'āktux kopa 'ākuxa mām 'ohnāg, pa 'āpu 'ākuxa mām yōg hāpxopmā'ax kopah.

¹² 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, tikmū'ūn 'ūm kuxa mām 'ūgkopah, yā nōm te hāpxopmā

ka'ok xe'ēgnāg mīy putup, 'ūgmūn putuk. Yā 'āte hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg mīy, pa nōm te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg punethok mīy putup, yōgnū 'ātak hak mōg putup hah.

¹³ 'Āxop te Topa tu' xak hāpxop 'ūm, tu 'ākuxa mām 'ūgkopah, kopxix xa' popmāp-tup nōm hāpxop xohix. Topa te 'ā' popmāp-tup, ha 'āte xa nōm popmāp-tup. Hā kaxīy 'āxop te Topa max xe'ēgnāg yūmmūg putup.

¹⁴ 'Āxop te 'ā tu' xak hāpxop 'ūm, kopxix nōm mīy putup. Kaxīy.

Topa te Topa Koxuk hōm putup

¹⁵ Tu Yeyox te xe:

—'Āxop tek putuppax, nūy ta mīy putup 'āte nōm xat.

¹⁶ 'Āte Topa tu' xak, ha tute xa Topa Koxuk hōm putup nōm te 'āxop hā' tep-tup, tute xa nōm hōm putup. Yāg mūn putuk, yā Topa Koxuk, yā hāpxe'e yōg, ha tute 'āxop mūtik nox xip'ax mōkuma'mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

¹⁷ Ha ta' kuxa mām 'ohnāg xop te Topa Koxuk pa yūmmūg 'ohnāg. Topa Koxuk pēnāhā' 'ohnāg tu'. Pa 'āxop te Topa Koxuk yūmmūg, yā' xip 'āxop mūtik hah. Kaxīy.

¹⁸ Tu xe:

—'Āte 'āxop nōm tāmnāg putup'ah, yā 'āxop te' hok pip xop putuk putup'ah. 'Āte 'āxop nōm putup, tuk mōg putup, pak nūn putup putpuk 'ā hah.

¹⁹ Hāpxip 'ihā' kuxa mām 'ohnāg xop tek pēnāp-tup'ah, pa 'āxop tek pēnāp-tup, tu 'āxop pip putup, 'ūkxip putup hah.

²⁰ Nōm 'āmnīy 'ihā' 'āxop te' yūmmūg putup 'ūkxip yōgnū 'ātak mūtik, ha 'āxop pip 'ūgmūtik, yā kuxap-xet, hak xip 'āxop mūtik.

²¹ —Tikmū'ūn 'ūm te yōgnū xat'ax pop, tu nōm mīy, yā tutek putuppax, ha yōgnū 'ātak te nōm putuppax putup, nōm tek putuppax, ha 'āte nōm putuppax putup kamah, tu yāy mūg putup 'ōm pu'.

²² Yot xip, yā 'a' Yot 'Ixkanot'ah, pa' nōy, yā Yot te:

—Yāyā, texīy xate 'ūgmū'ā yāy mūg, pa' kuxa mām 'ohnāg xop pu yāy mūg 'ohnāg? Kaxīy.

²³ Ha Yeyox te:

—Tikmū'ūn 'ūm tek putuppax, yā nōm te yōgnū hām'āktux pap-tup, tu' mīy putup, ha yōgnū 'ātak te nōm putuppax, tu' nūn putup, tu nūktu nōm ha' xupep, tu' xip putup nūmūtik.

²⁴ Tikmū'ūn 'ūm tek putup nōg, puxix yōgnū hām'āktux 'āpak 'ohnāg, yā' yīpkox 'ohnāg. 'Āxop te hām'āktux 'āpak. 'A' yōg'ah hām'āktux, pa yōg 'ātak yōg. Tute nūgkutnāhā 'ūgmūn.

²⁵ —'Āte xa nōm hāpxop 'āktux nōmhā, tuk xip 'āxop mūtik nōmhā.

²⁶ Yōgnū 'ātak te Topa Koxuk nū'kutnāp-tup, ha tute 'āxop hā' tep-tup, yā 'āte 'āxop hāg teheh putuk, 'hā 'ākuxa mām 'ūgkopah. Topa Koxuk tek mūn pupi' xip putup. Tute xa hāpxop xohix yūmmūgāp-tup, tu 'āxop pu xutīgāh yōgnū hām'āktux xohix:

²⁷ —'Āte 'ākuxa māmmāhā'. 'Ūgkuxa yūm ka'ok, ha 'āte 'ākuxa māmmāhā', 'ūkputuk. 'Āte hām xexka yōg kummuk xop kuxa māmmāhā 'ohnāg. 'Āpu 'yūpkutuk hok. 'Āpu 'ākuxa nōg hok.

²⁸ 'Āxop te' xupak, yā 'āte xa' xuktux hu: "Ūgmōg putup, pa 'āhak nūn putup putpu'. 'Āxop tek putuppax, nūy ta 'ākuxa hittup, yāg mōg putup yāy yōg 'ātak hah. 'Ūkxexka, pa nōm xexka nām.

²⁹ Hōnhā 'āte xa hām'āktux hāptup yōg hāpxomā'ax. Hāxpip 'hā 'āxop te nōm pēnāp-tup, tu 'ākuxa mām putup 'ūgkopah.

³⁰ 'Āte xe hām'āktux kufīgnāg, yā Topa hā puknōg xop yōg xat'ax nūn hōnhā. Nōm tek xat 'ohnāg,

³¹ pa' max, pu tikmū'ūn xohix yūmmūg 'āte yōgnū 'ātak putuppax, nūy mīy tute nōm xohix xat. 'Āpu yūmū mōg. Kaxīy.

15

Yeyox te tox kup kūnū putuk

¹ Ta Yeyox te:

—'Āte xa' yūmmūgāp-tup hāpxop. 'Āte tox kup kūnū yēxe'e putuk, yā mīnta 'op yōg, ha ta yōgnū 'ātak te tox pēnā'ax putuk.

² 'Ūgkopa kuxa mām xop te tox māg max putuk xix tox yīpkup max. 'Ūgkopa kuxa mām xop te hāpxomā max, ha nōm te mīnta ta pōpmā putuk. Ha tak kopa kuxa mām hok xop te tox māg kummuk putuk xix tox yīpkup kummuk. 'Ūgkopa kuxa mām hok xop te hāpxomā max'ah, tu mīnta ta popmā 'ohnāg putuk. 'Ūkuxa mām xop kuxa mām 'ūgkopah. Hā kaxīy tox māg te tox kup xahix tu' pip xix tox yīpkup te'. Yōgnū 'ātak tep-tup'ah kuxa mām hok xop. Hā kaxīy tox pēnā'ax te mīm māg kummuk mep, tu' putyōn xix yīpkup kummuk. 'Ūkuxa mām hok xop te' kuxa mām xop nūm, ha' max nōmhā. Hā kaxīy tox māg kummuk pip'ah xix tox yīpkup kummuk pip'ah, ha ta tox yīpkup max te mīnta ta punethok popmāhā nōmhā.

³ Hōmā 'ākuxa mām yōgnū hām'āktux kopah, ha yōgnū 'ātak te 'ākuxa kummuk xit.

⁴ 'Āpu 'ā tu pip ka'ok, ha 'āte 'āxop tuk xip ka'ok putup. 'Āxop 'ā tu 'āpip ka'ok 'ohnāg, nūy ta hāpxomā max 'ohnāg, tu 'āxop te' mīy 'ohnāg putup Topa te nōm putup. Hā kaxīy tox māg te tox kup xahix tu' pip'ah xix tox yīpkup, puxix mīnta ta popmā hok.

⁵ —'Āte tox kup xahix putuk, ha 'āxop te tox māg putuk xix tox yīpkup. 'Āxop te 'ā tu 'āpip ka'ok, nūy 'ākuxa mām ka'ok 'ūgkopah, tu 'āxop tuk xip ka'ok, nūy hāpxomā max xohix 'āxop mūtik, ha ta 'āxop hāpxomā max punethok, nūy mīy Topa te nōm putup. Pa 'āxop te 'ā tu 'āpip ka'ok'ah, nūy ta hāpxomā max hok, tu mīy 'ohnāg Topa te nōm putup. Hā kaxīy tox kup xahix xix tox māg xix tox yīpkup.

⁶ Tox pēnā'ax te' putyōn tox māg kummuk xohix xix tox yīpkup kummuk xohix, ha' nak, ha tikmū'ūn te nōm yāy tu nū'xok, tu kuxap kopa mō'pok, ha' puk. Hā kaxīy putuk 'ūkuxa mām hok xop, yā 'ātu' pip ka'ok 'ohnāg.

⁷ 'Āxop nox pip 'ā tu', ha yōgnū hām'āktux te' nox xip 'āxop tu', 'hā 'ā tu' xak xate nōm putup, ha 'āte xa' popmāp-tup 'ūxohix.

⁸ 'Āxop te hāpxomā max punethok, yīy tikmū'ūn te' pēnāp-tup, yā' max xe'ēgnāg Topah. Hā kaxīy kama tikmū'ūn te' pēnāp-tup 'āxop mōg Yeyox mūtik, yā mīnta max punethok putuk.

⁹ 'Āte mō 'āxop yāy xe'ēgnāg, yā yōgnū 'ātak te mōg mūn yāy xe'ēgnāg putuk. 'Āpu nox pi 'ūgmūtik, 'uyīy mō 'āxop yāy xe'ēgnāg.

¹⁰ 'Āxop te' mīy 'āte nōm xat, nūy ta nox 'āpip putup 'ūgmūtik, ha 'āte mō 'āxop yāy xe'ēgnāg putup. Yā 'āte' mīy yōg 'ātak te nōm xat. Hā kaxīy putuk 'āxop xik mūn.

¹¹ —'Āte xa nōm hāpxop 'āktux, nūy 'ākuxa hittupmā', ha 'ākuxa hittup xexka'.

¹² 'Āte 'āxop xat, hu: 'Āpu 'ānōy putuppax 'āte 'āxop putuppax putuk.

¹³ Tikmū'ūn te yāy xape pupi' xok, puxix yāy xapep-tuppax xexkanām. Yā tikmū'ūn xohix te yāy xape pupi' xakix 'ohnāg.

¹⁴ 'Āxop te yōgnū xat'ax mīy, 'hā 'ūkxape 'āxop.

¹⁵ 'Āte 'āxānā kux, hu: "Yōgnū kāmānat xop". Kaxīy. Yā kāmānat xop te' yūmmūg 'ohnāg 'ūxat'ax xop yōg hāpxomā'ax. Pa 'āte 'āxop xānāhā, hu: "Ūkxape xop". Kaxīy. 'Āte 'āxop pu' xuktux yōg 'ātak te nōm 'āktux.

¹⁶ 'Āxop tek mūn yāykutnā 'ohnāg, pa 'āte 'āxop mūn yīmōgātux, tu mō 'āxop pok, xayīy hāpxomā max punethok, yā mīnta ta punethok putuk. 'Āxop te hāpxomā max putup, ha tikmū'ūn te nōm pēnāp-tup, hu' kuxa mām ka'ok putup, tu 'ā tu nox pip ka'ok putup. Ha 'āxop te yōg 'ātak tu' xak hāpxop 'ūm, tu 'ākuxa mām 'ūgkopah, ha tute xa' popmāp-tup hāpxop xohix.

¹⁷ 'Āte 'āxop xat, 'āpu 'ānōy putuppax. Kaxīy.

Tikmū'ūn te' kute'ex kummuk putup Yeyox yōg xop

¹⁸ Tu Yeyox te xe:

—'Ūkuxa mām hok xop te 'āxop putup nōg. Āpu hāmyūmmūg, nōm tek putup nōg hāmāxap.

19 Paxpu 'āxop kuxa mām hok xop kopa pip, nūy nūmūtik mōg, puxix 'āxop putuppax, yā yāy yōg xop putuppax. Pa 'āxop pip'ah nōm xop kopah. Pa 'āte 'āxop yāykutnāhā kuxa mām hok xop kopah. 'Āmūn 'ap kuxa mām hok xop'ah. Hā kaxīy nōm te 'āxop putup nōg.

20 Hōmā 'āte xa hām'āktux. Āpu hām'āktux'ax xaxop hok. 'Ūxat'ax xop yā' xexka', pa kāmānat xop yāg-tōgnāg. Tikmū'ūn tek kute'ex kummuk, puxix 'āxop kute'ex kummuk putup kamah. Tikmū'ūn te yōgnū hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip, puxix 'ōg hām'āktux 'āpak putup kamah, tu' yīpkox pip.

21 Tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk te kaxīy, 'āxop yōgnū hah. Yā nōm te' yūmmūg 'ohnāg Topah. Tute nūgkutnāhā'.

22 Paxpuk nūn 'ohnāg, puxix tikmū'ūn yāy hāpkummuk mīy'ax yūmmūg 'ohnāg. Pak nūn, tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā'. Nōmhā tikmū'ūn te' yūmmūg yāy yōg hāpkummuk mīy'ax.

23 Tikmū'ūn tek putup nōg, xix yōg 'ātak putup nōg kamah.

24 Āte hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg tikmū'ūn kopah, yīy tikmū'ūn te' pēnāhā', tu yāy yōg hāpkummuk mīy'ax yūmmūg, hu' yāyñāhup. Tik nōy te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg 'ohnāg, 'ak putuk'ah. Pa tikmū'ūn te' pēnāhā 'āte hāpxomā max, tuk putupnōg xix yōg 'ātak putup nōg kamah.

25 Hōmā 'ūhittap Topa yōg tappet te: "Tikmū'ūn tek putup nōg, pa 'āte hāpkummuk mīy 'ohnāg". Kaxīy. Hamūn, hōnhā tikmū'ūn te kaxīy putuk, yā Topa yōg tappet te' koit 'ohnāg.

26 —Ta Topa Koxuk te xa hā' tep-tup, yā' xe'e Topa Koxuk. Hōnhā' xip yōgnū 'ātak mūtik, ha 'āte xa nōm nū'kutnāp-tup, ha tutek mūn 'āktux putup.

27 Ha 'āxop tek mūn 'āktux putup kamah, yā 'āxop pip 'ūgmūtik hāmyūxatamuk xohix hā nūnte hām xexka tu'.

16

¹ Ta Yeyox te xe:

—'Āte xa' xuktux hāpxop xohix, xayīy putat max xak hok.

2 Tikmū'ūn te 'āxop xat putup, xa mōxa hok Yoneo yōg Topa pet hā. Hāpxip 'ihā tikmū'ūn te 'āxop kix putup, ha 'āxop xakix putup, ha tikmū'ūn te hāmpe'paxex putup Topa pu' hām.

3 Yā tikmū'ūn te' mīy putup yōgnū 'ātak kopa' kuxa mām 'ohnāg tu', xik mūn kopa' kuxa mām 'ohnāg tu'.

4 Pa 'āte xa hām'āktux tikmū'ūn te 'āxop kummugāp-tup. Hāpxip ha ta tikmū'ūn te 'āxop kummugāp-tup, ha 'āxop te' xuktux putup, hu: "Yā hamūn Yeyox te nōm 'āktux hōmā. Yā hōnhā te kaxīy". Kaxīy.

Topa Koxuk te hāpxomāp-tup

Ta Yeyox te xe:

—Hōmā 'āte xa nōm 'āktux 'ohnāg, yāk xip 'āxop kopah.

5 Pa hāpxip 'ihāg mōg putup, yā nōm hak mōg putup, nōm te nūgkutnāhā', pa 'āxop te' yīkopt 'ohnāg, hu: "Tep hah". Kaxīy.

6 Pa hōnhā 'āte xa nōm 'āktux, ha 'ākuxa hittup 'ohnāg.

7 Pa 'āte xa hāpxe'e 'āktux, yā' max noxk xip nūnteh, pa' max xe'ēgnāg 'ūgmōg. Pax-puk mōg 'ohnāg, puxix Topa Koxuk nūn putup'ah, nūy 'āxop hā tu tehet. Pak mōg, kopix nūn nōm kutnāp-tup 'āxop hah.

8 Ha ta' nūn putup Topa Koxuk, tu nūktu tikmū'ūn pu hām yūmmūgā', hu: "Tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, tu tikmū'ūn te hām yok yūmmūg 'ohnāg, ha Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup, tu nōm xūygāp-tup". Kaxīy.

9 Topa Koxuk te hām'āktux putup, hu: "Tikmū'ūn te hāpkummuk mīy. Yā Yeyox kopa' kuxa mām 'ohnāg." Kaxīy.

10 Yā yōg 'ātak hak mōg putup, ha ta Topa Koxuk nūn putup, tu nūktu tikmū'ūn pu hāmyok yūmmūgāp-tup, tu' xuktux putup, hu: "Yā' yok Yeyox". Kaxīy.

11 Topa Koxuk te hām'āktux putup, Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup, tu nōm xūygāp-tup. Hamūn, Topa te' kuxa mām hok xop yōg xat'ax yānān, pu tu' kux, tu nōm xūygāhā', pu tu' kux.

12 —'Ūpip yōgnū hām'āktux nōy punethok. 'Āxop pu nōm yūmmūgāhā', pu' max, pa hōnhā 'āxop te hamyūmmūgā'ax xohix hā tot 'ohnāg.

13 Pa hāpxip 'ihā' nūn putup Topa Koxuk, tu xa hāmyok yūmmūgāp-tup. Tute 'āxop mōgāp-tup putat max hā, yā xa' yūmmūgāp-tup hāmyok xohix xexkah. Tute yāy yōg hām'āktux 'āktux putup'ah, pa hām 'āpāk 'āktux putup, tu xa nōm 'āktux putup, tu hāptup yōg hāpxomā'ax 'āktux putup.

14 Āte tu' popmāp-tup hām'āktux, ha tute xa nōm 'āktux putup. Hā kaxīy xate' yūmmūg putup 'ūgmax xe'ēgnāg.

15 Yōgnū 'ātak yōg hāpxomā'ax xohix xexka yā yōgnū kamah. Hā kaxīy 'āte xa hām'āktux Topa Koxuk te' pop putup yōg hāpxop, tu xa nōm yūmmūgāp-tup. Kaxīy.

'Ūkuxa hittup 'ohnāg, tu' kuxa hittup

¹⁶ Ta Yeyox te xe:

—Hāpxip kutōgnāg yīy ta 'āxop tek pēnāp-tup'ah, tu xe hāpxip kutōgnāg yīy ta xek pēnāp-tup. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox yōg tik yāg xop te:

—Teptu hām'āktux? 'Ūxuktux, hu: "Hāpxip kutōgnāg yīy ta 'āxop tek pēnāp-tup'ah, tu xe hāpxip kutōgnāg yīy ta xek pēnāp-tup". Kaxīy. Texīy hām'āktux? 'Ūxuktux, hu: "Hamūn, yōgnū 'ātak hak mōg putup". Kaxīy.

¹⁸ Teptu 'ūxuktux, hu: "Hāpxip kutōgnāg"? Kaxīy. 'Intu', putep mūn 'āktux? Yūmū'āte' yūmmūg'ah. Kaxīy.

¹⁹ Nōm tep-tup, nūy Yeyox yīkopit, ha Yeyox te' yūmmūg, tu:

—Hāpxip kutōgnāg yīy ta 'āxop tek pēnāp-tup'ah, tu xe hāpxip kutōgnāg yīy ta xek pēnāp-tup. 'Ok kaxīy 'āxop te yāy yīkopit?

²⁰ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux. 'Āte 'āxop mūtik tip-tup'ah, ha 'āxop potap-tup, tu 'ākuxa hit-tup 'ohnāg putup, pa' kuxa mām hok xop kuxa hittup'ax. 'Ākuxa hittup 'ohnāg putup, pa hāpxip 'ihā 'ākuxa hittup putup.

²¹ 'Āte xa' yūmmūgāp-tup hāpxop. Yā 'ūn tek-tok put putuk, yāk-tok put putup, ha' xūy. Pak-tok xip, ha ta' xūy xaxok, tu' hittup, 'ūk-tok pit xip hah, yā' xip 'ūk-tok pit nōy hām sexka tu'.

²² Yā 'āxop putuk. Hōnhā 'ākuxa hittup 'ohnāg, pa hāpxip 'ihā 'āxop hak nūn putup putuk, ha 'ākuxa hittup putup, ha tīkmū'ūn te 'ākuxa hittup'ax nōdā' yūmmūg putup'ah.

²³ —Hāpxip 'ihā 'āxop tek mūn tu' xak putup hāpxop 'ohnāg, pa 'āte xa' xuktux 'āxop te yōgnū 'ātak mūn tu' xak putup hāpxop, tu 'ākuxa mām 'ūgkopah, ha tute xa' popmāp-tup hāpxop xohix.

²⁴ Hōmā tu yā hōnhā 'āxop te Topa tu' xak 'ohnāg hāpxop, tu 'ākuxa mām 'ūgkopah. 'Āpu ta tu' xax, xayīy 'ākuxa hittup xexkanām.

Yeyox te' kuxa mām hok xop pop

²⁵ 'Āte xa hāmyūmmūgāhā, tu' xuktux tīkmū'ūn te tox māg putuk xix kahnēn putuk. Hōnhā 'āte hām'āktux hā' kaxīy. Pa hāpxip 'ihā kaxīy'ah, pa xa yāy 'ātak yūmmūgāp-tup mō'ka'ok.

²⁶ 'Āmmīy xutep 'ihā yōgnū 'ātak tu' xak putup hāpxop 'āxop te', tu 'ākuxa mām 'ūgkopah, ha 'āte xa hām'āktux'ah 'āte yāy yōg 'ātak tu' xak, pu xa' hōm hāpxop.

²⁷ Hamūn, yōgnū 'ātak te mō 'āxop yāy xe'ēgnāg 'āxop tek putuppax hah, xix 'ākuxa mām hah. Yā 'ākuxa mām, tu' yūmmūg 'āte Topa tuk nūn.

²⁸ Hamūn, 'āte Topa tuk nūn, tu nūktuk xutep nūnte hām xexka tu', pa hōnāg mōg putup, yā hām xexka nūm putup, nūy yāy yōg 'ātak ha mōg putpu'. Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox yōg tik xop te:

—Nōmhā xate hām'āktux mō'ka'ok, 'ap xate hām'āktux nōy hā yūmmūgā 'ohnāg.

³⁰ 'Ūgmū'āte' yūmmūg xate' yūmmūg hāpxop xohix xexka'. 'A xatep-tup'ah tīkmū'ūn te xa hāmyūmmūgāhā'. Yā xate'

yūmmūg tīkmū'ūn yōg hāmpe'paxex'ax xohix xexkah. Nōmhāg mū'āte' yūmmūg Topa tu 'ānūn. Kaxīy.

³¹ Ha Yeyox te:

—'Ok 'ākuxa mām hōnhā.

³² Hāpxip kutōgnāg 'ihā 'āxop te hāpxumā'ax yāy pet tu, kopxix puxet hā xip putup. Pa 'a' ūkpuxet xip'ah, pa yāy yōg 'ātak xip putup 'ūgmūtik.

³³ 'Āte xa nōm 'āktux, xayīy 'ākuxa mām, yā 'ākuxa mām ka'ok 'ūgkopah. 'Ūkuxa mām hok xop te 'āxūyāp-tup, pa 'ākuxa nōg hok, yā 'āte' kuxa mām hok xop pop, yā 'āte' xut. Kaxīy.

17

Yeyox te Topa pu hām'āktux

1 Ta hām'āktux kux Yeyox, tu pepi' pēnāhā pexkox tu', tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Tak, 'āmnīy nō'ōm xutep xate nōm 'āktux. 'Āpu 'ūgexka xe'ēgnāg mīy, puyīy tīkmū'ūn pēnā 'ūgmax xe'ēgnāg. Yā tīkmū'ūn te' yūmmūg putup kama 'āxexka xe'ēgnāg xix 'āmax xe'ēgnāg.

² Xatek mūn mīy 'ūkxexka', yā tīkmū'ūn xohix yōg xexka', tu tīkmū'ūn xohix hīnnāhā', hā hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Xate 'ā' popmāhā 'ūxohix, ha' kuxa mām 'ūgkopah. Yā 'āte nōm hīnnāhā', ha' kux 'ohnāg.

³ Texīy tīkmū'ūn hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg? Yā tīkmū'ūn te 'āyūmmūg, yā' Topa yūmmūg. 'Ap xip'ah Topa xe'e nōy. Texīy tīkmū'ūn hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg? Yā tīkmū'ūn tek mūn yūmmūg. Xate nūgkutnāhā'.

⁴ 'Āte tīkmū'ūn pu 'āmax xe'ēgnāg yūmmūgāhā'. 'Āte hāpxopmā kux xate 'ā nōm xax.

⁵ Tak, 'ūkxip putup nōnteh 'āmūtik. 'Āpu 'ā' hōm hāpxop max xe'ēgnāg nōnteh, yā 'ūkxexka mīy. Hōmā 'ūhittap 'a hām xexka xip'ah, hak max xe'ēgnāg xik xexka'. 'Āpu 'ām popmāhā nō'ōm.

⁶ —Xate tīkmū'ūn yūmōgātux hām xexka yōg tīkmū'ūn kopah, tu 'ā tīkmū'ūn popmāhā', pu 'ūgkopa kuxa mām, ha 'āte tu 'āyūmmūgāhā', yā yōgnū tīkmū'ūn, ha xate 'ā' popmāhā nō'ōm, ha nōm te 'ōg hām'āktux 'āpāk, tu' yīpkox pip.

⁷ tu nōm te' yūmmūg xate 'ā' popmāhā hām'ākux xohix, tuk ka'ogā punethok.

⁸ Xate 'ā' popmāhā hām'āktux, ha 'āte tīkmū'ūn pu nōm 'āktux, tu' yūmmūg xe'e', 'ātuk nūn, tu' kuxa mām xate nūgkutnāhā'.

⁹ —'Āte yāy yōg kuxa mām xop 'āktux. 'A 'āte puknōg xop 'āktux'ah. Pa 'āte yāy yōg xop 'āktux xate 'ā nōm popmāhā', yā 'ōg kuxa mām ka'ok xop kamah.

10 'Üxohix xexka yōgnū tikmū'ün xix 'ögnū kamah, ha tikmū'ün xohix xexka 'ögnū xix yōgnū kamah, ha tikmū'ün te' pēnāhā', tu' yümmüg 'åte hâpxopmā xe'ëgnäg.

11 Hâpxip kutôgnäg 'hâ' å hak mõg putup, tu' ap' 'ükkix putup'ah hâm xexka tu'. Pa yōgnū xop te' kuxa mâm hok xop mütik yây koünnäp-tup. 'Åpu yôg xop hâ' åtbehet. 'Åpu nõm pêñä max, 'åka'ok hah. Yâ 'åka'ok, ha xatek ka'ogähä hâ kaxîy. 'Åpu nõm pêñä max, pu' xohix tu' kuxap-xet, yâ yümmüg putuk.

12 'Ükxip yôg xop mütik, tu nõm hâg teheh, tu' pêñä max. Xatek ka'ogähä, hâ kaxîy 'åte nõm hâk teheh, tu nõm xaxok 'ohnâg, yâ' kuxa mâm kux putup'ah, pa yâ tilk puxet xaxok. Yâ hõmâ 'ühittap Topa yôg tappet te: "Üxaxogäp-tup yâp-xet". Kaxîy. Hâ kaxîy 'åte' xaxok tilk puxet.

13 Hönhâ 'å hak mõg putup. Tak, 'åte 'ämütik hâm'åktux hönhâ, puyîy' kuxa mâm xop kuxa hittup xexka' ügkuxa hittup putuk.

14 'Åte yây yôg xop pu 'og hâm'åktux hõm, ha' kuxa mâm hok xop te' kuxa mâm xop putup nõg. 'A' kuxa mâm hok xop'ah nõ'om, yâg mûn putuk. 'A' kuxa mâm hok xop yôg'ah 'ügmnû.

15 'A 'åte xa tuk kax'ah, xayîy yây yôg xop mõy 'ükuxa mâm hok xop kopah. 'Amhok, 'ümöy hok. Pa 'åte xa tuk kax, xayîy nõm pêñä max, puyîy Hâmgâyâgnâg nõm pop hok.

16 'Ügmûn 'a' kuxa mâm hok xop yôg'ah. Hâ kaxîy nõm xop 'a' kuxa mâm hok xop yôg'ah kamah.

17 'Åte hâpxe'e 'åktux, ha tikmû'ün te' xu-pak, tu' yîpkox pip, tu' mûy, tu' 'åputuk. 'Åtep-tup nõ'om.

18 'Åte yây yôg xop mõ'pok hâpxexka xohix tu. Xate nügkutnâhâ hâm xexka tu', yâ yây putuk.

19 'Åte xa yây mûn hõm, nûy mûy xate nõm putup, puyîy nõm xa yây mûn popmâ', nûy mûy xate nõm putup.

20 — 'Åte yây yôg xop 'åktux 'ämütik. Nõm te hâm'åpak max'ax 'åktux putup, ha ta' nõy xop kuxa mâm putup 'ügkopah, ha 'åte nõy xop 'åktux 'ämütik kamah.

21 Tak, 'åte xa tuk kax, puyîy nõm xop xohix tu kuxap-xet, nûy yây putuppax yâ yümmüg putuk. 'Åxip 'ügmütik, hak xip 'ämütik. 'Åtep-tup, puyîy nõm xop tu kuxap-xet, nûy yây putuppax, puyîy hâm xexka yôg tikmû'ün yümmüg xate nügkutnâhâ'.

22 Xatek mûy 'ükkexka', tuk max xe'ëgnâg mûy. Hâ kaxîy 'åte yây yôg xop max xe'ëgnâg mûy, puyîy tu kuxap-xet, nûy yây putuppax yümmüg putuk.

23 'Ükxip nûmütik, ha 'åxip 'ügmütik, puyîy nõm xop tu kuxap-xehnâg, puyîy hâm xexka

yôg tikmû'ün yümmüg xate nügkutnâhâ puyîy hâm xexka yôg tikmû'ün yümmüg xate mõg mûn yây xe'ëgnâg.

24 Tak, xate 'å nõm tikmû'ün popmâhâ', ha 'åtep-tup, puyîy nõm nox pi' 'ämütik 'ükkxip'ax tu', puyîy' pêñä 'ükkexkah, tuk max xe'ëgnâg. Yâ xatek mûy 'ükkexkah, tuk max xe'ëgnâg mûy. Hamûn, hõmâ 'ühittap hâm xexka 'ap xip'ah, ha xate mõg mûn yây xe'ëgnâg.

25 Tak, xate hâpxopmâ yok. 'Ükuxa mâm hok xop te 'äyümmüg 'ohnâg, ha ta 'åte 'äyümmüg, ha yây yôg xop te' yümmüg xate nügkutnâhâ'.

26 'Åte nõm pu 'ämûn yümmügâhâ', tu xe nõm xop pu xe 'ämûn yümmügäp-tup punethok, puyîy' nõy putuppax xatek putuppax putuk. 'Åte xe tu 'ämûn yümmügäp-tup punenthok, nûy noxk xip nûmütik. Kaxîy.

18

'Ügây xop te Yeyox mûg

1 Yeyox te Topa pu hâm'åktux kux, tu ta' mõg yây yôg tik te 12 xop mütik, tu mõktu kõnâg kox Xet xak, ha ta' xip mûm mâtiknâg max, ha Yeyox te nõ' mõxakux yây yôg tik xop mütik.

2 Pa Yot te mûm mâtiknâg yümmüg. Tute' gây xop mõgäp-tup Yeyox hah, puyîy Yeyox xüyäg'. Yâ mûm mâtiknâg yümmüg. Yâ Yeyox xix yây yôg tik xop te yây tu nû'nâ punethok 'önteh.

3 Ha ta' nûn Yot xonat xop mütik xix Topa pet xexka yôg xonat xop mütik. Yâ 'ämänex xexka xop te nû'pok Topa pet xexka yôg xonat xop xix Paniye xop te, ha mîkaxxaxka taha' xix mûm topnâg pop xix kuyânâm tat'ax tat.

4 Ha Yeyox te hâmyümmüg hâpxopmâ'ax xohix, hu ta' nõy ha' mõg, tu:

—Tep mûn xak? Kaxîy.

5 Ha nõm te:

—Yâ Yeyox mûn xak kõmën Nâyane yôg Yeyox. Kaxîy.

Ha Yeyox te:

—Yâg mûn. Kaxîy.

Yâ xip Yot 'ügây xop mütik.

6 Ha Yeyox te:

—Yâg mûn. Kaxîy.

Ha nõm xop te' xâm hâ' mõg, tu hâm tu' xakux.

7 Ha Yeyox te xe:

—Tep mûn xak? Kaxîy.

Ha nõm te:

8 —Yâ Yeyox xak kõmën Nâyane yôg. Kaxîy.

9 Yâ hõmâ Yeyox te Topa pu hâm'åktux hu: "Tak, xate 'å' popmâhâ nõm xop, ha 'åte' xaxok 'ohnâg". Kaxîy. Yâ nõmhâ putuk hâpxopmâ'ax.

¹⁰ Ha' xip Ximām Pet, tu' xut yāy yōg mīkaxxexka', tu' xak 'āmānex xexka yōg kāmānat yīpkox. Yā kāmānat 'ūxuxet'ax Mā'ok.

¹¹ Ha Yeyox te Pet pu hām'āktux, hu:

—Āpu mō'tat 'ōg mīkaxxexka 'ūxax hā. 'Ok xate hāmpe'āpaxex 'āte xūy hā tot putup'ah? Yā yōgnū 'ātak te 'ā xūy hōm putup. Kaxīy.

Yeyox te Ānān ha' mōg

¹² Hāpxip īhā xonat xop te Yeyox mūg xix xonat xop yōg kapitām te' xix Topa pet xexka yōg xonat xop te', tu Yeyox kīy,

¹³ tu ta' mōgāhā 'Ānān hah. 'Ānān yā Kaxpaz xuxyā, hu Kaxpaz te 'āmānex xop xat nōm hāmyāxatamuk hā.

¹⁴ Hōmā Kaxpaz te Yoneo xop pu' xuktux 'ūmax, pu tik puxet te tīkmū'ūn xohix xexka pupi' xok.

Pet te hām'āktux Yeyox yūmmūg 'ohnāg

¹⁵ Ha Ximām Pet te Yeyox pe' mōg, ha ta' nōy te' pe' mōg, yā' nōy xip Yeyox yōg tik xop kopah, yā tik te 'āmānex xop xat hā xape' hu mō'nāhā tik te 'āmānex xop xat pet yōg hāmnuhnōg hā, yā Yeyox mūti' mōxaha',

¹⁶ ha ta' nox xip Pet hāptopa hāmpak'ax yīkox tu', tu 'ūn mūtik hām'āktux nōm te' yīkox pēnāhā', tu Pet nūnnāhā 'ūkopah,

¹⁷ ha 'ūn te Pet pu hām'āktux, hu:

—'Ok 'āxip Yeyox yōg tik xop kopah? Kaxīy.

Ha Pet te:

—Āmhok. 'Ak mūn'ah. Kaxīy.

¹⁸ 'Ūxapxūy, yī' kuhu' xonat te', xix mīptut pēnā'ax xop te' xix mīptut yōg hāmnuhnōg pēnā'ax xop te', tu kuxap xakot, tu nōx xapuk. Ha Pet te kama nūmūtik xip, tu' xapuk.

Yeyox mōg tik te 'āmānex xop xat hah

¹⁹ Ha ta tik te 'āmānex xop xat te Yeyox yīkopol, hu:

—Texīy 'ōg tik xop. Xate putep mūn yūmmūgāhā'? Kaxīy.

20 Ha Yeyox te:

—Hōmā 'āte hām'āktux punethok tīkmū'ūn xop kopah, ha' xohix te' xupak. 'Āte Yoneo yōg Topa pet kopa hām'āktux Yoneo xohix pu', ha' xohix te' xupak. 'Āte hām'āktux xaptop 'ohnāg.

²¹ Hamūn, teptu xatek yīkopol? Āpu' xupak xop yīkopol. Nōm te yōg hām'āktux 'āpak, hu hāmyūmmūg. Kaxīy.

²² Yeyox te hām'āktux, ha xonat xip, yā nōm te mīptut pēnāhā' xix mīptut yōg hāmnuhnōg pēnāhā', tu' yīm hā Yeyox kix, tu:

—Texīy xate hām'āktux kummuk tik te 'āmānex xop xat pu'? Kaxīy.

23 Ha Yeyox te:

—Paxpu hām'āktux kummuk, puxix' max, xa xuktux yā hām'āktux kummuk. Pa 'āte hām'āktux max. Teptu xatek kix? Kaxīy.

²⁴ Yī ta mō Yeyox kutnāhā 'Ānān te', yī ta' mōg Yeyox, tu pipcup mākxap hā' kīy, ha' mōg, tu mōktu Kaxpaz ha' xupep. Yā Kaxpaz te 'āmānex xop xat.

Pet te xe' xuktux Yeyox yōg tik'ah

²⁵ Ha ta' nox xip tu kuxap hā xapuk, ha nōm te:

—'Ok 'āxip Yeyox yōg tik te 12 xop kopah? Kaxīy.

Ha Pet te:

—Āmhok, 'ak mūn'ah. Kaxīy.

²⁶ Ha ta' xip tik te 'āmānex xop xat yōg kāmānat, yā hōmā Pet te' nōm yōg xape yīpkox xak. Kāmānat te:

—'Ok 'āte 'āpēnāhā Yeyox mūtik mīptut yōg hāmnuhnōg kopah? Kaxīy.

²⁷ Ha Pet te:

—Āmhok! Kaxīy.

Ha hāpxip 'ohnāg īhā xokakkak pit xataha'.

Yeyox mōg Pinat hah

²⁸ Māyōn kutōgnāg ha ta' mōg Yeyox gohenanok pet tu'. Pa Yoneo xop mōxa 'ohnāg. Yā Yoneo xop yōg xat'ax te' tux hok, pu tu mōxa hok Hōm xop pet kopah, īhā 'āmuk xexka mīy, yā 'āmuk xexka 'ūxuxet'ax Nōā'yēn.

²⁹ Ha ta' mōg Pinat mīptut kūnāpah, nūy Yoneo xop mūtik hām'āktux, tu:

—Texīy hu' nūnnā'? Putep kummuk mīy? Kaxīy.

³⁰ Ha Yoneo xop te:

—Hāpkummuk mīy 'ohnāg, kopxi' nūnnā 'ohnāg 'ā hah. Kaxīy.

³¹ Ha Pinat te:

—'Ūpip 'āxop yōg xat'ax, yā nōm kax'āmi tappet tu'. Āpu 'ūyōg hāpxopmā'ax kopit. Kaxīy.

Ha Yoneo xop te:

—Āmhok, āpu 'ūkopit. 'Ūgmū yōg xat'ax te' xat 'ohnāg tīkmū'ūn putex. Kaxīy.

³² Hamūn. Hōmā Yeyox te hām'āktux mīpkupnix yīmū' xok putup. Yā Hōm xop te tīkmū'ūn kix mīpkupnix yīmū', pa Yoneo xop te tīkmū'ūn kix 'ohnāg mīpkupnix yīmū'. Yā Yeyox te hām'āktux xē'e'.

³³ Ha Pinat te putpu mō'nāhā mīptut hā, tu Yeyox pu hām'āktux hu:

—'Ok xate Yoneo xop xat? Kaxīy.

³⁴ Ha Yeyox te:

—'Ok yā 'āp-xet te hāmpe'āpaxex, huk yīkopol, pe' nōy te xa' xak, yīy xatek yīkopol? Kaxīy.

³⁵ Ha Pinat te:

—'Ok hāmpe'āpaxex Yoneo xop kopak xip? Āmhok. 'Āxape xop te 'ānūnnāhā nūnteh. Putep kummuk mīy xate'? Kaxīy.

³⁶ Ha Yeyox te:

—'Ūkxexkah, tu yāy yōg xop xat. Pa 'āte hām xexka yōg xexka xop putuk'ah. Hā kaxīy

'āte xat'ah. Paxpu hām xexka yōg xexka xop putuk, puxix yōg xop yāyki 'ūgāy xop mūtik, puyī' nōy 'ūgmōgā hok Yoneo xop hah. Pa 'āmhok. 'Āte hām xexka yōg xexka xop putuk'ah. Kaxīy.

³⁷ Ha Pinat te:

—'Ok 'āmūn xexka'? Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—Hamūn, xate nōm 'āktux 'ūkxexka'. 'Ūgnūn hām xexka tu', tuk nāhā', nūy hāpxe'e 'āktux, yā hāpxe'ēgnāg. Hāmyoa'ax yōg tikmū'ūn te yōgnū hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip. Kaxīy.

³⁸ Ha Pinat te:

—Pute 'ūm hāmyok? Yā' xip'ah hāmyok. Pute 'ūm hāpxe'e? Yā' xip'ah hāpxe'e'. Kaxīy.

Yoneo xop tep-tup nōg Yeyox

Tu ta' mōg hāptopa Pinat, nūy Yoneo xop pu hām'āktux, hu:

—'Ap kummuk'ah tihik.

³⁹ Pa 'ōg hāpxopmā'ax te kaxīy. Yā hāmyāxatamuk xohix 'lhā' mīy 'āmul xexka 'ūxuxet'ax Nōā'yēn, 'lhā' 'āte kanet ka'ok kopa' xut tik puxet, pu mōg. Pi'yā 'āxop tep-tup? 'Ok mōg putup nōm te Yoneo xop xat? Kaxīy.

⁴⁰ Ha Yoneo xop te hām'āktux ka'ok, hu:

—'Āmnok, 'a' mōg putup'ah. 'Āpu Mahamax xut, pu mōg. Kaxīy.

Yā' xupxet Mahamax.

19

¹ Ha Pinat te' xat ha xonat te Yeyox kix xikot hā.

² Ha xonat xop te' mīy 'ūkuxxax, yā mīmyām tox māg hā' mīy, tu mōktu Yeyox putox yīmū' xix, puyīy xexka xop putuk, tu Yeyox pu mō' xax tat topixxax 'āta', puyīy xexka xop putuk.

³ Tu' nūn xonat, tu hāpkute' ex, hu:

—'Āmax. Xate Yoneo xop xat. Kaxīy.

Tu' yīm hā Yeyox kix.

⁴ Ha ta' mōg hāptopa 'ūxehet Pinat, tu Yoneo xop pu hām'āktux, hu:

—'Ūxupax. 'Āte tik yōg hāpkummuk mīy'ax xak, pa' pipi 'ohnāg. 'A' kummuk'ah tihik. 'Āte nōm hā' nūnnāp-tup, xayīy yūmmūg 'āte yōg hāpkummuk mīy'ax pipi 'ohnāg, ti xūygāp-tup'ah. Kaxīy.

⁵ Ha ta' mōg Yeyox hāptopah, hap-tox yīmū' yūm 'ūkuxxax, yā mīmyām tox māg hā' mīy, ha mō'tat topixxax 'āta'. Ha Pinat te:

—'Ūpēnā' tihik! Kaxīy.

⁶ Ha 'āmānex xexka xop te hām'āktux ka'ok xix Yoneo xexka xop te', hu:

—'Āpu mīpkupnix yīmūp-tex pipkup hā, 'āpu mīpkupnix yīmūp-tex pipkup hā. Kaxīy.

Ha Pinat te' xat, hu:

—'Āpu 'ūmōgā, nūy mīpkupnix yīmūp-tex pipkup hā. 'Āte Yeyox yōg hāpkummuk mīy'ax pipi 'ohnāg, hu' xūygāp-tup'ah. Kaxīy.

⁷ Pa Yoneo xop te hām'āktux yānān, hu:

—'Ūkax'āmi 'ūgmū yōg xat'ax, tu nōm te' xat, pup-tex. Hamūn, tute hām'āktux, "Ūgmūn yā Topak-tok". Kaxīy.

⁸ Ha Pinat te' xupak, tu' kuxa nōg nōy nā' mōg.

⁹ Tu xe mīptut hā mō'nāhā', tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Hām 'ūm tu 'ānūn? Kaxīy.

Pa Yeyox te hām'āktux 'ohnāg.

¹⁰ Ha Pinat te:

—'Ok hām'āktux 'ohnāg? 'Ok xate' yūmmūg, 'āte' xat, xa mōg, pa' xat hok, xa mōg hok. 'Āte' xat, puxix xonat 'āp-tex mīpkupnix yīmū'. Kaxīy.

¹¹ Ha Yeyox te:

—Topa te' xat, xa' xat, pa' xat hok, xa' xat 'ohnāg. Xate hāpkummuk mīy, pa' nōy te hāpkummuk xexka mīy, nōm te 'āhak mōgāhā'. Kaxīy.

¹² Ha Pinat te' xupak, hup-tup, nūy Yeyox xat pu mōg. Pa Yoneo xop te hām'āktux ka'ok, hu:

—Paxpu Yeyox xat, pu mōg, hu ta Hōm xop xape 'ohnāg 'āmūn. Hōm xop tep-tup nōg nōm te yāy xexka mīy. Kaxīy.

¹³ Ha Pinat te' xupak, tu ta xe mō'nāhā mīptut hā, tu ta Yeyox mōgāhā hāptopah, tu pa te hāmyūmmūg xop yōg mīmpe yīmū' yūm hām tu 'ūxuxet'ax Mīkax Pet Xax. Yā 'āxet'ax nōy yā Gabatah, yā Yoneo xop yīy'ax kopah.

¹⁴ Māyōn te yāykote' yīmū'ax. Hāpxip 'lhā' 'āmul xexka mīy'ax, yā 'āmul xexka 'āxet'ax Nōā'yēn. Ha Pinat te Yoneo xop pu hām'āktux, hu:

—'Ūxip nūnte 'ohnū xexka'. Kaxīy.

¹⁵ Pa Yoneo xop te:

—'Āpu 'ūp-tex, 'āpu 'ūp-tex, 'āpu 'ūp-tex mīpkupnix yīmū'! Kaxīy.

Ha Pinet te:

—'Ok 'ātep-tex'ax mīpkupnix yīmū tik te 'āxop xat? Kaxīy.

Ha 'āmānex xexka xop te:

—'Āyā Hōm xop yōg xexkap-xehnāg tek mūg xat. Puxix. Kaxīy.

¹⁶ Ha Pinat te xonat xop pu Yeyox hōm, pup-tex mīpkupnix yīmū pipkup hā. Ha xonat xop te Yeyox pēnāhā'.

Yeyox putex mīpkupnix yīmū'

¹⁷ Ha ta' mōg Yeyox, tu mīpkupnix taha', tu' mōg, tu mōktu' xupep hām tu, yā hāhām 'ūxuxet'ax putox kup, yā Yonet xop yāy yīy'ax tu Gok.

¹⁸ Ha xonat te pipkup hā' xuhnīy Yeyox mīpkupnix tu', ha' xup. Ha xonat te pipkup hā' xuhmīy kama tik tix nōy mīpkupnix nōy tu', hak-tetex tik tix, yāp-xet xup Yeyox yīpxax tu' xi' nōy xup Yeyox yīpxe'e tu', ha Yeyox xup yāykote'.

¹⁹ Ha Pinat te' kax'āmi', tu' xat, pu nōm xix Yeyox yōg mīpkupnix xox putox tu'.

'Ūkax'āmi, hu: "Kōmēn Nāyane yōg Yeyox. Tute Yoneo xop xat". Kaxīy.

²⁰ Ha Yoneo punethok te nō mōkupix. Hāmhūmnāg yūm kōmēn, tu yōg tikmū'ūn te' yīy'ax tikoyuk hā hām'āktux, yīy ta Pinat te nōm kax'āmi 'ūyīy'ax tikoyuk hā', yā Yoneo xop yōg yīy'ax hā xix Hōm xop yōg yīy'ax hā xix Genex xop yōg yīy'ax hā.

²¹ Pa 'āmānex xexka xop te Pinat pu hām'āktux, hu:

—'Ūkax'āmi hok, hu: "Tute Yoneo xop xat".

Kaxīy. Āpu 'Ūkax'āmi, hu: "Tik te hām'āktux hu: 'Ate Yoneo xop xat'". Kaxīy.

²² Ha Pinat te:

—Puxix. 'Āte xe kax'āmip-tup'ah. Kaxīy.

²³ Yā xonat te pipkup hā' xuhmī Yeyox, tu Yeyox yōg topixxax mōy, tu mō topixxax koxip, tu mōktu topixxax xop te' 4 mīy xonat te' 4 pu'. Nōm te' paha Yeyox yōg kayak, yā 'ūyōg xap'ax xip'ah.

²⁴ Ha xonat xop te yāy mūtik hām'āktux, hu: 'Āpu yūmū kayak koxip hok. 'Āpu yūmū mōx xap yōn, puyīy xonat puxet pa'. Yā hōmā 'ūhittap 'ūkax'āmi Topa yōg tappet tu', hu: "Nōm te mō'koxip yōgnū topixxax, tu mō xap yōn, nūy yōg kayak pa'". Kaxīy. Hamūn, 'ūkax'āmi xe e'. Hā kaxīy, yīy ta xonat te' mīy.

²⁵ Ha ta' xip Yeyox yōg mīpkupnix yīkāgnāg hā Yeyox mūktut xix Yeyox mūktut tutnōy, yā Mānix, yā Konop xetut, ha Mānix Mānanēn xip kamah.

²⁶ Ha Yeyox te' pēnāhā yāy tut xix tik te Yeyox yōg tik te 12 xop kopa' xip, yā Yeyox te mō nōm yāy xe'ēgnāg.

Yeyox te:

—Māy, nō'ōm 'āk-tok pit. Kaxīy.

²⁷ Tu xe hām'āktux 'ūnōy pu', nōm te Yeyox yōg tik te 12 xop kopa' xip, hu:

—Nō'ōm 'ātut. Kaxīy.

Ha tik te 'ūn mōgāhā yāy pet hah.

Yeyox xok

²⁸ Ha Yeyox te' yūmmūg 'ūhām kux, tu hām'āktux, hu:

—Kōnāg putup tek putux. Kaxīy.

Yā Topa yōg tappet yōg hām'āktux putuk. Hōmā 'ūhittap nōm te' kax'āmi Topa yōg tapet tu'.

²⁹ Ha ta' xip naxtox, ha kopa' xup xupyāg kummuk, ha 'ōm te tok hā hep tit, tu nōm mīm hā' xuhmī, tu' xix Yeyox yīkox xax tu'.

³⁰ Ha Yeyox te xo'op, tu:

—'Ūkhām kux. Kaxīy.

Tup-tox put xok, tu' xok, ha ta' mōg 'ūkoxuk.

Xonat te Yeyox xuhmī

³¹ Ta Yoneo xop te Pinat pu' xak. 'Ūp-tup, puyīy xonat xop xakix xop kup kūnākohoh. 'Ūp-tup kamah, puyīy mīpkupnix tu' mōy 'ūxakix xop. Yā xexta pet, ha nōm tep-tup nōg 'ūxakix xop kutetex pepix mīpkupnix yīmū nīt

xap hā. Nit xap yā Yoneo xop yōg 'āmniy tuknōg, yā hām hok, ha nōm nit xap xexkah.

³² Ha ta' mōg xonat xop, tu tik puxet kup xā'ah, tu tik nōy kup xā'ah nōm xakix Yeyox mūtik.

³³ Xonat nūn Yeyox hah, tu' pēnāhā' 'ūxok tāmnāg, yīy' kup xā'ah 'ohnāg.

³⁴ Xonat puxet te Yeyox puka xuhmī pox xexka hā, tu hāpxip 'ohnāg 'Thā' xupep hep 'āta xix kōnā'āg.

³⁵ Tak mūn Yoām. 'Āte hāpxop xohix pēnāhā', tu nōm kax'āmi, xayīy 'ākuxa mām Yeyox kopah. 'Āte' yūmmūg, yā hām'āktux xē'e'. 'Ap koit'ah.

³⁶ Yā xonat te Yeyox kup xā'a 'ohnāg. Yā Topa yōg tappet te hām'āktux putuk. Yā Topa yōg tappet te: "Ūkup xā'ap-tup hok". Kaxīy.

³⁷ Yā Topa yōg tappet hām'āktux nōy putuk. Yā Topa yōg tappet te: "Nōm te' pēnāp-tup, yā 'ūxuhmī pox xexka hā". Kaxīy.

Yeyox hāpkot

³⁸ Hōmā kōmēn 'Animātex yōg Yoye te Yeyox pe' mōg. Pa Yeyox pe' mōg yāy xaptop, yā Yoneo xexka xop yīpkutuk. Tā' mōg Yoye', tu mōktu Pinat tu' kax Yeyox yīn, ha Pinat te: —Mōy pa'. Kaxīy.

Yīy ta' mōg Yoye', tu' paha Yeyox yīn, tu' mōgāhā'.

³⁹ Hōmā ha ta' mōg Nīkonēm 'āmniy 'Thā', tu Yeyox mūtik hām'āktux. Tu ta' mōg Nīkonēm, yā Yoye mūtik mōg. Nīkonēm te' mōgāhā mīm kōnyōn hax max, yā' xohix te' 45 kit, yā' xuxet'ax 'anoex xix mīha'.

⁴⁰ Ta nōm tik tix te Yeyox yīn kīy topixxax tox hā, tu kopa' mām mīm kōnyōn hax max. Hā kaxīy Yoneo xop te' mīy, nūy yīn hāpkot.

⁴¹ Ha ta' yūm xukpot max hām tu Yeyox putex yīkāgnāg, ha xukpot tu' yūm mīkaxxap kox, yā mīkaxxap kox tūmnāg.

⁴² Hāptup yā Yoneo xop yōg 'āmniy hām hok, yā nīt xap, ha Yeyox yīn yūm mīkaxxap kox kopah. Yā hāmhūmnāg mīkaxxap kox.

20

Mīkaxxap kox kox

¹ Ye nomīy hāptup'ax, yā hāpkoxtap ha ta' mōg Mānix Mānanēn, tu mōktu' xupet mīkaxxap kox tu', tu' pēnāhā', pap xip hok mīkaxxap xexka hāmmō'yīnnīn mīkaxxap yīkox tu'. Putep-te' xut?

² Ta' mōg mō'ka'ok, tu Xīmām Pet mūtik hām'āktux, xix' nōy mūtik hām'āktux, yā nōm xip Yeyox yōg tik xop kopah, yā Yeyox te mō nōm yāy xe'ēgnāg. Manix Mānanēn te:

—Tikmū'ūn te' xut Yeyox yīn mīkaxxap kox kopah, hak mū'āte' yūmmūg'ah hām 'ūm tu' yūn 'ūyīn. Kaxīy.

³ Ha ta' mōg Pet xi' nōy mīkaxxap kox hah.

⁴ 'Ūmōg mō'ka'ok 'ūtix, pa' nōy mōg mō'ka'ok xe'e', tu mōktu' xupep hāmāxap,

⁵ tu' mō' pa yūm, hu mīkaxxap kox hā mō' pa yūm, tu' pēnāhā topixxax tox, pa mō'nā 'ohnāg.

⁶ Hāpxip kutōgnāg 'Thā' xupep Ximām Pet, tu mō'nāhā mīkaxxap kox hā, tu' pēnāhā topixxax yūm.

⁷ Ha' xip topixxax tox nōy nōm te Yeyox putox kūy, yā' Kīy, tu yāp-xehnāg tu' xip, yā topixxax nōy mūtik xip'ah.

⁸ Ha nōm te mīkaxxap kox hā' xupep hāmāxap, tu mō'nāhā', tu' pēnāhā', tu' kuxa yūm.

⁹ Pa nōm xop te' yūmmūg xe'e 'ohnāg. Yā Topa yōg tappet te: "Üputpu' hi'ax". Kaxīy.

¹⁰ Tu ta' mōg putpu' Yeyox yōg tik xop yāy pet hah.

Yeyox te Mānix Mānanēn pu' yāy mūg

¹¹ Ha ta' xip Mānix mīkaxxap kox yīkak hāptopu, tu potaha', tu mō' pa yūm, tu kopa' pēnāhā'.

¹² Pa' pip pexkox yōg nū'pok xop yōg tik tix, tu topixxax ponnox mō'tat, tu' mām Yeyox yīn xip'ax tu', yā yāp-xet xip Yeyox pata xip'ax tu', ha' nōy xip Yeyox putox xip'ax tu',
¹³ tu:

—Yāhāg, teptu 'āpotaha'? Kaxīy.

Ha:

Tikmū'ūn te' mōgāhā 'ūlxuxyā'. 'A 'āte' yūmmūg'ah hām 'ūm tu' yūm. Kaxīy.

¹⁴ Tute hām'āktux, tu yōkānām, tu Yeyox pēnāhā, pa Yeyox yūmmūg 'ohnāg.

¹⁵ Ha Yeyox te:

—Yāhāg, teptu 'āpotaha'? Tep mūn xak? Kaxīy.

Yā 'ūn te hāmpē'paxex yā tihik nōm te xukpot pēnāhā', tu:

—'Ok xate nōm mōgāhā'? 'Āpu 'ā' xuktux. Pi'yā yūm, hak mōg putup, nūy pa'. Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox te:

—Mānix! Kaxīy.

Ha Mānix te hā' yōkanām, tu hām'āktux Yoneo xop yāy yī'ax hā, hu:

—Hamōn! Kaxīy.

Yā tikmū'ūn yī'ax hā, "Yāyā". Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te:

—'Āpu 'ūgmūg hok. Yāg mōg putup putpu' yōgnū' 'ātak hah. 'Āpu mōg 'ūlxape xop hah, nūy hām'āktux 'ūgmōg yāy yōg 'ātak hah, yā 'ōgnū, yā yōgnū Topa, yā 'ōgnū. Kaxīy.

¹⁸ Ha ta' mōg Mānix Mānanēn Yeyox yōg tik xop hah, tu mōktu hām'āktux, yā yāyā Yeyox pēnāhā', tu Yeyox yōg hām'āktux 'āktux.

Yeyox te yāy yōg tik xop pu yāy mūg

¹⁹ Ye nomīy yōg 'āmāxak, ha ta' yāy tu nū'nāhā Yeyox yōg tik xop, tu mōhāmīnīn pipcup hā, yā Yoneo xexka yīpkutuk. Ha ta' nūn Yeyox, tu nūktu' xip yāy yōg xop kopah, tu:

—Akuxa nōg hok. Kaxīy.

²⁰ Yā tute hām'āktux, tu nōm pu yāy yīm mūg xīx yāy puka mūg, yā kayax mūg, ha nōm te yāy xuxyā pēnāhā', hu' hittup xexka'.

²¹ Ha Yeyox te:

—Akuxa nōg hok. Yōgnū 'ātak te nūgkutnāhā'. Hā kaxīy 'ātē 'āxop mō'pok kamah. Kaxīy.

²² Tute hām'āktux, tu' nōy yīmū' xitxok, tu:

—'Āpu 'ūpa Topa Koxuk.

²³ 'Āxop te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux, puxix Topa hāpkummuk mīy'ax xaxok 'ohnāg, ha' kux 'ohnāg, puxix Topa hāpkummuk mīy'ax xaxok putup'ah, ha' kux 'ohnāg kamah. Kaxīy.

Yeyox xīx Tōmē'

²⁴ Ha ta' xip Tōmē Yeyox yōg tik xop kopah, yā kama' 'ūxuet'ax kutonnix. 'Ap xip'ah 'Thā' xupep Yeyox.

²⁵ Ha Yeyox yōg tik xop te Tōmē pu hām'āktux hu:

—'Ūgmū'ātē yāy xuxyā pēnāhā'. Kaxīy.

Ha Tōmē te:

—'Ātē' pēnā 'ohnāg 'ūyōg kayax 'ūyīm tu', pipcup te nōm xuhmīy, kopxix 'ūgkuxa yūm putup'ah. Tuk yīpkutok hā kayax 'āpit 'ohnāg, kopxix 'ūgkuxa yūm putup'ah, tuk yīm hā 'āpit 'ohnāg 'ūpuka', kopxix 'ūgkuxa yūm putup'ah. Kaxīy.

²⁶ Xēmān puxet nōg, 'Thā' yāy tu nū'nāhā Yeyox yōg tik xop mīptut kopah, ha' xip Tōmē nūmūtik. Nōm te mōhāmīnīn pipcup hā, pa Yeyox nūn, tu nūktu nōm xop kopa' xip, tu:

—Akuxa nōg hok. Kaxīy.

²⁷ Tu Tōmē pu hām'āktux, hu:

—'Āpu 'āyīm xīx nūnte. 'Āpu 'ūgyīm pēnā'. 'Āpu 'āyīm hāg 'āpit 'ūkpuka'. 'Āpu 'ākuxa yūm 'ohnāg kuxyā'. 'Āpu 'ākuxa yūm. Kaxīy.

²⁸ Ha Tōmē te: Yāyā, yōgnū Topah. Kaxīy.

²⁹ Ha Yeyox te:

—'Ok 'ākuxa yūm, xate hāmpēnāhā tu'? 'Ūhittup tikmū'ūn kuxa mām, pa' pēnā 'ohnāg. Kaxīy.

³⁰ Ta Yeyox te hāpxompmā ka'ok xe'ēgnāg nōy punethok, pa nōm kax'āmi 'ohnāg nū tappet tu'.

³¹ Pa hāpxompmā'ax kax'āmi, xayīy 'ākuxa mām, yā Yeyox yā Kunniñ, yā Topa te nū'kutnāhā'. Yā' kax'āmi, xayīy 'ākuxa mām, yā Yeyox yā Topak-tok. 'Ākuxa mām Yeyox kopah, nūy ta hi xe'ēgnāg mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg.

21

Yeyox te yāy yōg tik te 7 pu yāy mūg

¹ Ta Yeyox te yāy yōg tik xop pu yāy mūg 'ūxeheh konāg xexka Timenit yōg hāpkux tu'. Yā' yāy mūg hā kaxīy.

² 'Ūpip Xīmām Pet, xix Tōmē 'ūxuxet'ax Kuttōnix kamah, xix Nātānāyēt, yā xiptuxexka Kānā yōg tihik hāpxexka Ganimet tu', xix Yemeneo kutok xop, xix tik tix nōy, yā Yeyox yōg tik xop kopa' pip.

³ Ha Xīmām Pet te' nōy pu hām'āktux, hu:

—'Ūgmōg, nūy mām xuk. Kaxīy.

Ha xape xop te:

—'Āpu yūmū mōg. Kaxīy.

Tu ta' mōg ka'mām, tu mōktu mīpkox tu' mōkha', tu' mōkakux, tu ta' mōg kōnāg xexka tu', tu mām xuk 'ānnīy tox hā, pap xuk 'ohnāg.

⁴ Māyōn xupep, 'īhā' xip Yeyox hām kux tu', pa Yeyox yōg tik xop te' yūmmūg 'ohnāg, yā' xip Yeyox.

⁵ Ha Yeyox te:

—'Ūkxape xop, 'ok mām 'ūm xuk hok? Kaxīy.

Ha nōm te:

—'Ap xuk'ah. Kaxīy.

⁶ Ha Yeyox te:

—'Āpu mō māpxuk'ax yōn mīpkox yōg yīpxe'e hā' yūm, tu' 'āxop te' pipip-tup. Kaxīy.

Ha nōm te' mīy, ha mām nū'xīnnāg 'ūxuk'ax hā, ha tilk te māmxuk'ax māy yūmmūg 'ohnāg.

⁷ Ha' xip tihik, yā Yeyox yōg tik xop kopa' xip, yā Yeyox te mō nōm yāy xe'ēgnāg. Tute Pet pu hām'āktux, hu:

—Yā yūmmūg xuxyā nō'om. Kaxīy.

Ha Xīmām Pet xaxtop, hu mō toppixxat, tu' pūn kōnāg kopah.

⁸ Ha ta xape te yā' pip mīpkox kopah. Ha ta mīpkox xix hāpkux yōg mēn xohix te' 100. Ha ta' mōg, tu māpxuk'ax nūnnāhā kōnāg kopah, yā mām nū'xīnnāg.

⁹ Tu' mōg, tu mōktu' mōxaha hāpkux tu', tu hāpkux tu' mōg, tu mōktu' kuxap pēnāhā', tu mām pugā pēnāhā xix pām.

¹⁰ Ha Yeyox te:

—Putnū' māhām 'āxop te' xuk. Kaxīy.

¹¹ Ha ta mō'nhāhā Xīmām Pet mīpkox hā, tu māpxuk'ax yīkūy, tu' nūnnāhā', yā mām nū'xīnnāg mām xohix te' 153. 'Ūxohix māhām, pa māpxuk'ax yāy pot 'ohnāg.

¹² Ha Yeyox te:

—Mā, nūy 'āxit. Kaxīy.

Ha tik te' yīkopit 'ohnāg, hu:

—'Ū'ūm 'āmūn? Kaxīy.

Yā hā kaxīy yīkopit 'ohnāg, pa' yūmmūg, yā' xuxyā'.

¹³ Yeyox te pām pop, tu tik pu' popmāhā', tu mām pop, tu tik pu' popmāhā'.

¹⁴ Hāmūn, Yeyox te putpu' hi', tu yāy yōg tik xop pu yāy mūg tikoyuk.

Yeyox xix Pet

¹⁵ Ta' xit kux, ha Yeyox te Xīmām Pet pu hām'āktux, hu:

—'Ok xatek putuppax xexka, pa 'ōm putuppax kutōgnāg? Kaxīy.

Ha Pet te:

—Yāyā, hamūn, xate' yūmmūg, 'āte 'āp-tuppax. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'Āpu tikmū'ūn pu yōg hām'āktux yūmmūg', nūy nōm pēnā'ax putuk. Kaxīy.

¹⁶ Ha Yeyox te:

—Xīmām, yā Yoām Kutok, 'ok xatek putuppax? Kaxīy.

Ha:

—Yāyā, hamūn, xate' yūmmūg, 'āte 'āp-tuppax. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'Āpu tikmū'ūn pēnā' kahnēn pēnā'ax putuk. Kaxīy.

¹⁷ Ha Yeyox te xe hām'āktux, hu:

Xīmām, yā Yoām kutok, 'ok xatek putuppax? Kaxīy.

Ha Pet kuxa hittup 'ohnāg, Yeyox te' yīkopit tikoyuk hah tu:

—Yāyā, xate' yūmmūg hāpxop xohix xexkah. Xate' yūmmūg, 'āte 'āp-tuppax. Kaxīy.

Ha Yeyox te:

—'Āpu tikmū'ūn pēnā', kahnēn pēnā'ax putuk.

¹⁸ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux. Hōmā 'ātuktup, tu yāy kūnāy hīy, nūy ta mōg, tu hāpkumep hām xohix tu' xatep-tup. Pa hāpxip 'īhā 'ākutut'ax, tu' yāy yoap-tup, ha' nōy te' yāyim kīy putup, tu' 'āmōgāp-tup hām tu xatep-tup'ah. Kaxīy.

¹⁹ Hā kaxīy Yeyox te hām'āktux hā kaxīy Pet putux putup, puyīy tikmū'ūn yūmmūg 'ūxexka Topah. Yeyox te Pet pu hām'āktux hu:

—'Āpu 'ūkpe mōg. Kaxīy.

Yeyox te tik nōy 'āktux

²⁰ Pa Pet te yōkānām, tu tik nōy pēnāhā', yā Yeyox te mō nōm yāy xe'ēgnāg. Yā hōmā nōm xip Yeyox yīkāgnāg, tu' yīkopit, hu: "Yāyā, tep-te' gāy xop mōgāp-tup'ā ha, puyīy 'āxūyāgā?" Hā kaxīy nōm te hām'āktux hōmā.

²¹ Ha Pet te nōm pēnāhā', tu Yeyox pu hām'āktux, hu:

—Yāyā, xix 'ōhōm tihik. Tikmū'ūn te nōm pu' putep mūn mīy putup? Kaxīy.

²² Ha Yeyox te:

—Paxpu 'ātep-tup tik nox xihip nūnte, ha mōktuk nūn putpuk, ha ta xate' yūmmūg putup'ah. 'Āpu 'ūkpe mōg! Kaxīy.

²³ Yīy ta Yeyox mūtik mōg xop kopa hām'āktux punethok, yā hām'āktux tik xok putup'ah. Pa 'āmhok. Yeyox 'ap xuktux'ah 'ūxok putup'ah. Pa Yeyox te: "Paxpu 'ātep-tup tik nox xihip nūnteh, ha mōktuk nūn putpuk, ha ta xate' yūmmūg putup'ah". Kaxīy.

²⁴ Nō'om tihik yāg mūn. 'Āte hāpxop xohix xe'e 'āktux, tu nōm kax'āmi nūnteh. Yūmū'āte' yūmmūg 'ūxe'e nū hām'āktux.

'Ūkux

25 Yeyox te hāpxopmā nōy punethok kamah. 'Ukax'āni Yeyox yōg hāpxopmā'ax xohix xexka', puxix pip'ax tappet xohix xexkah. 'Āte hāmpekpaxex hām xexka putuk'ah tappet xohix. Yā hām xexka kutōgnāg, pa nōm tappet xexkah.

Tu ta tu'kux.

YEYOX YÖG MÖ'POK XOP TE HÄPXOPMÄHÄ'

¹ Teop:

Höömä 'äte xa kax'ämi hämäxap tappet tu',
nüy Yeyox yög häpxopmä'ax xohix 'äktux xa',
xi' yög hämyümmüg'ax xohix 'äktux,

² ha Yeyox te yäy yög tik xop yimögatux,
tu mō'pok, pu häm'äpäk max 'äktux, ha Topa
Koxuk te Yeyox ka'ogähä', ha Topa te Yeyox
mögähä pepi pexkox tu',

³ nöm xok, tu putpu' hi', ha tikmū'ün
punethok te' pénähä', tu 'ämny te 40 hää'
pénähä', yäy ta' xohix te hämyümmüg, yäy hi
putpu' Yeyox. Tute Topa te tikmū'ün xat
xe'ëgnäg'äktux, tu Topa te yäy yög tikmū'ün
xat 'äktux,

⁴ tu yäy yög mō'pok xop mütik tihi', tu:

—Näy, Yenoyanän kopa nox pi'. Höömä
'Äatak Topa te häm'äktux xex, hu: "Äte yäy
Koxuk Xe'ëgnäg nü'kutnäp-tup tikmū'ün xo-
hix hah," kaxiy. 'Äte xa häm'äktux, ha' xu-
pak, hu' hip kümén Yenoyanän kopah.

⁵ Yoäm te könäg häp-tox pix, pa häpxip
kutögnäg 'ihä 'äte Topa Koxuk xa nü'kutnäp-
tup, 'äp-tox pix'ax putuk nü'kutnäp-tup, puyüy
'äka'ogä'. Kaxiy.

Yeyox te pexkox ha' mōg

⁶ Ha mō'pok xop te nü mütik pip, tu:

—Häm 'üm hä' xate' puknög xop möy
putup, nöm puknög xop te yümmüg häm'ü
pip? 'Ok hönhä nöy nöy yänän putup, nüy
yümmüg tikmū'ün 'Iyaet xexkänä'? Kaxiy.

⁷ Ha Yeyox te:

—'Ämnäy 'üm hä' xexkänäp-tup, 'Äatak puxet
te' yümmüg. 'Ap nöy 'üm te' yümmüg'ah. 'A
'Äatak Topa te 'ayümmügäp-tup'ah.

⁸ Pa Topa Koxuk yixop-tup, yä kaxiy Topa
te' äka'ogäp-tup, xak mün 'äktux tikmū'ün
pu', kümén Yenoyanän kopah häm'äktux
putup, xix häpxexka Yonextu', xix häpxexka
Xämänit tu', xix häpxexka xohix tu häm'äktux
putup. Kaxiy.

⁹ Tu häm'äktux kux, ha Topa te' mögähä
pepi', pexkox ha' mōg, ha yäy yög mō'pok
xop te' pénähä', ha hämgöy xexka te' xax-
ogähä', päyä' kopa' mög, tu mōktu' xupet.

¹⁰ Ha Yeyox yög mō'pok xop te' pénä
ka'ok, Yeyox pénäp-tup tu', tu pepi' pénä', 'ihä
pexkox yög mō'pok xop 2 mōxa mō'ka'ok, tu
topixxax ponnohnäg mō'tat,

¹¹ tu:

—Ganinet yög tihik, tep mün xak xate
pexkox kopah? Topa te Yeyox mögähä
pexkox hah, ha xate' pénähä', ha hämgöy
xexka kopa' putpu' nün putup. Kaxiy.

Tik xop te Mätit yäy kutnähä'

¹² Ha yïktix 'Onimet tu' pip tik xop, tu ta'
mōg, tu mōktu Yenoyanän tu' mōxaha'. Puta-
hat'ap tox'ah, yäy hümäg, kinööm puxet.

¹³ Tu mōktu' mōxaha mïptut tox tu', tu
mïpku'ün tu mō'känän, tu mïptut kox tu'
mögähä', tu' mōxakux. Tik xohix te: Pet, xix
Yoäm, xix Tiak, xix 'Anene', xix Pinip, xix
Tömä', xix Matémäo, xix Mäteo, xix 'Appeo
kutok Tiak, xix Xämäm, nööm te Yoneo xop
xexkanäp-tup, xix Tiak nöy kutok Yot.

¹⁴ Tu' kuxap-xet, xip-tox puxet, ha 'ün xop
nü mütik yäy tu nü'nähä', xix Mänix, Yeyox
müg tut, xix Yeyox taknöy xop. 'Uxohix te
Topa xak, tu nööm pu häm'äktux pax.

¹⁵ Häpxip 'ihä yäy tu nü'nähä', ükuxa mäm
ka'ok xop xohix te 120, ha Pet tek-nihä' xip,
tu häm'äktux, hu:

¹⁶⁻²⁰ —'Ünöy münöp xop, hömä,
hämäyäxatamuk xohix punethok 'ihä, Topa
Koxuk te häm'äktux, tu mönäy xop Namix hä
häm'äktux, ha kax'ämi' ükte'ex yög tappet
tu', hu:

"Püyä yäy häm'ax tu' xut, puyüy kämänat
nöy häm," kaxiy. Tu kax'ämi', ha
hämäyäxatamuk xohix nög, ha Topa yög
häm'äktux hittap hä' mÿ nömhä. Yeyox
te Yot xänähä', pu yümmüg mütik 'ati', tu
häpxopmähä', yä yümmüg hä' xape'.

—Päyä Yot te' gäy xop mögähä Yeyox hah,
nüy tayümak pop, tu häm hä' nöy yänän, tu
yökänän tu' nähä', ha' yön yäy koxyöy. Ha
Yenoyanän yög tikmū'ün xohix te' xupak, tu
nööm häm'äxet'ax mÿ 'Axenäm, yäy yly'ax hä:
"Ühep 'äta'ax tu hahäm," kaxiy.

²¹ —Äpu, tik nöy yäy kutnä', pu Yot pupi
häpxopmä', tik te yümmüg mütik häpkumep
hämäyäxatamuk 3 hä, 'ihä Yeyox te yümmüg
mütik häpkumep.

²² Tik te Yoäm putox pix'ax pénähä', tu
Yeyox te pexkox tu' mōg pepi' pénähä', yä'
xohix pénähä', pu Yeyox yä putpu' hi 'äktux,
yümmüg mütik tu häm'äktux. Tu ta tu' kux.
Kaxiy.

²³ Ha tik xop te tik 2 yimögatux, üxuxet'ax
Yoye Maxamax, yä' 'äxet'ax nöy Hämyok, xix
Mätit,

²⁴ tu Topa pu häm'äktux, hu:

—Topa 'äexkah, yümü'äte xa tu' xak,
xate tikmū'ün kuxa xohix yümmüg hah,
hukmū'ä yümmügä': Pi'ä' mün putup xate'?
'Ok pe Maxamax, 'ok pe Mätit?

²⁵ Yot te Hämgäyägnäg pet ha' mög,
'äpu yümü'ä' nöy yäy kutnä', pu Yot pupi
häpxopmä', nüy Yeyox yög mō'pok xop kopa'
xihip, nüy Yot hä' yänän häpxopmä', Kaxiy.

²⁶ Tu mō'xap yön, puyüy xap hämyümmügä',
ha' xut Mätit, ha Mätit te nööm tik te 11 mütik
häpxopmähä'.

¹ Hâpxip 'Thâ Yoneo xop te 'âmuk xexka mîy, 'üuxuet'ax Pëtekot, ha' kuxa mâm ka'ok xop xohix te yây kotûnnâhâ mîptut puxet kopah,

² tu' mâm, tu mô'ka'ok tûnnâ ka'ok 'âpak, yâ 'âmuuh gây putuk, tu' xutep mîptut kopah, tu mîptut kopa nû'xip,

³ ha' yôdôxôg punethok pënâhâ', yâ kuxap putuk, tu hâpxummâhâ', tu môktu 'üp-tox xohix xuka' mâm,

⁴ ha Topa Koxuk te pexkox tu' yîxohoh, tu' xohix ka'ogâhâ', pu tu hâm'âktux. Yâ Topa Koxuk te' yîgâhâ'.

⁵ Ha hâpxexka xohix yôg Yoneo xop te Yenoyanêñ kopa' tihi', nôm te Topa xak,

⁶ tu' xupak, tu yây tu nû'nâhâ', tu' nûn, tu nûktu môxaha', tu yây yî'y'ax xohix 'âpak, tu' yêy,

⁷ tu kuxânôg, tu:

—Pënâ', 'ôhôm Ganinet yôg tihik, tu' yîy, pâyâ' yî'y'ax puknôg xohix hâ hâm'âktux.

⁸ Pute'ûm? Yûmûg nûn, tu hâm'âpak, tu yây yî'y'ax hâ hâm'âpak.

⁹ Yâ' yî'y'ax xohix te: Pat yôg, xix Met yôg, xix 'Enamût yôg, xix Mëyopatâm yôg, xix Yonex yôg, xix Kapanox yôg, xix Po'ôn yôg, xix 'Ax yôg yî'y'ax,

¹⁰ xix Pinik yôg, xix Pânpit yôg, xix 'Eyt yôg, xix Nip yôg, xix Xinêñ yôg, xix nôm te Hôm tu' pip xop yây yî'y'ax nôm xop nûn, tu nûktu Yenoyanêñ tu' môxaha', tu' pip.

¹¹ Yâ' yâg Yoneo, xi' yâg yâ' pu knôg xop, nôm te Topa xak, xix Yoneo mõnâyxop yôg hâpxompmâ' tat. Yâ Kenet yôg, xix 'Anap yôg, yûmû'âte Topa yôg hâpxompmâ max xe'ëgnâg 'âpak, tu yây yî'y'ax hâ' xupak. Kaxîy.

¹² Hu kuxânôg, tu yây pu yîkopit, hu:

—Întu', pute'ûm nûhû? Kaxîy.

¹³ Ha tik yâg kute' ex kummkuk, tu:

—Yâ mûnta hep xupyâg xo'op, hu nô pap-tux! Kaxîy.

Pâyâ' ap pap-tux'ah.

Pet te hâm'âktux

¹⁴ Ha Pet yok, tuk-nîhâ' xip tik te 11 kopah, tu' yîy ka'ok tu:

—Yonex yôg tihik, xix kômëñ Yenoyanêñ kopa ti xop kamah: 'Üg'âpax, 'âte 'ûm mûgâ' âpax.

¹⁵ A tik xop pap-tux'ah. 'Âmhok. Yâ hõnhâ mâyôñ te pexkox puka' yûm.

¹⁶ Pa hõmâ tik hittap Yoeo te Topa pupi hâm'âktux, hu:

¹⁷ "Hõmâ, hâm'âxatamuk xohix nôg putup, 'Thâ Topa te yây Koxuk yîxõnnâp-tup 'ûhep xop xohix hah,

ha' âk-tol pit xix 'âk-tok hex te Topa pupi hâm'âktux putup,

ha' xiapt xop te yây koxuk hâ' pënâp-tup, ha' kutut xop te nô yõnkup putup.

¹⁸ Ha 'âmnîy 'ûm 'Thâ Topa te yây Koxuk yîxõnnâp-tup yây yôg kâmänat xohix hah, tik xop xix 'ûn xop,

ha Topa pupi hâm'âktux putup.

¹⁹ Ha Topa te hâpxompmâ xe'ëgnâg xa' mûg putup pexkox tu' xix hâm tu',

ha' hep 'âta pënâp-tup, xix kuxap, xix kugôy.

²⁰ Mâyôñ yânâm xok putup hâpkoxtap hah, ha mâyôñ hex yâyâhâ' hep 'âtap-tup, ha 'âmnîy 'ûm puxet 'Thâ Topa nûn putup, tu hâm tu' nûn putup, pu hâpxompmâ'ax xohix kopit.

²¹ Tikmû'ûn 'ûm te Topa 'âxet'ax hâ' xânâ', pu' xut, puxix Topa nôm xut putup, pe tihik, pe 'ûhûn.' Kaxîy.

²² Pet te xe:

—Tyaet yôg tikmû'ûn, 'âyipkox pi', tu hâm'âpax. Topa mûn te Nâyane yôg Yeyox yâyutnâhâ', tu 'âxop ha nû'kutnâhâ', nûy xa' mûg. Tu Yeyox hâ hâpxompmâ max xe'ëgnâg 'âxop keppah, ha hâm'ûmmûg xate'.

²³ Topa te hâm'ûmmûg, tu Yeyox hõm'âxop xohix pu', ha 'âxop tep-tup nôg, tu tik kum-muk xop pu' hõm Yeyox, pu mîpkupnix tup-tex.

²⁴ Pa Topa te putpu' hînnâhâ'. 'Üxok xe'e', pâyâ Topa mûn ka'ok, tu putpu' hînnâhâ'. Yâ Yeyox te Topa hâk-tok xe'e'.

²⁵ Hõmâ mõnâyxop Namix te Topa pupi hâm'âktux, tu Yeyox 'âktux kamah, 'a yây 'âktux'ah, hu:

—'Âmnîy xohix hâ 'âtek xuxyâ pënâhâ', 'ûgyip xe'e hâ' xip, nûy mõknlyñâm, huk kuxânôg 'ohnâg.

²⁶ Huk kuxa hittup, xik yî'y'ax hittup. Hõmâk xok putup, pâyâk kuxa yûm ka'ok, tu hâmmax hip, tuk hittup.

²⁷ Xatek koxuk nûm putup'ah. 'Ap xukpot tuk nûm putup'ah.

Xatek hep kutox 'âta tux hok, puk-tox 'ohnâg, yâk mûn tik max xe'ëgnâg.

²⁸ 'Ôgnû putat xe'ëgnâg hâk mõg. Xate 'a' mûg putahat. 'Ügyikâgnâg hâ'âxip, yîk kuxa hittup," kaxîy.

²⁹ Tu xe:

—'Ünôy mûnõm xop, 'âte xa hâpxe'e 'âktux: Mõnâyxop hittap Namix xok, ha nô hâpkot, ha' yôg hâpkox xip 'ûxukpot tu', tu yâ' xip 'ohnâhâ.

³⁰ Namix te Topa pupi hâm'âktux, tu Topa te hâm'âktux xex yûmmûg, tu Topa yâ' koit 'ohnâg yûmmûg, yâ yây 'âxet hâ Topa te hâm'âktux xex, hu: "âte 'âmôkputox xekanâp-tup, pu tikmû'ûn xohix tu xat," kaxîy.

³¹ Hõmâ kumak Namix te hõnhâ yôg hâpxompmâ'ax pënâhâ', tu' koxuk hâ' pënâhâ', tu Topa yôg hâm'âyutnâ'ax pënâhâ', tu' yôg putpu' hi'ax pënâhâ', ha Topa te Yeyox nûm 'ohnâg xukpot kopah, ha Namix te' pënâhâ', tu Yeyox yây hep 'âta kutox 'ohnâg pënâhâ'.

³² Hamûn, Topa te Yeyox hînnâhâ putpu', hak mûg xohix te' pënâhâ'.

³³ Yī Topa te' xexkānāhā 'ūyīpxe'e hah, tu hām'āktux xex, tu hām'āktux, hu: "Āte Topa Koxuk yīxōnnāp-tup tikmū'ūn hah," kaxīy. Ha hōnhā 'āxohix te' pēnāhā', tu' xupak.

³⁴ Namix mūn te pexkox ha 'a' mōg'ah. 'Ap pepi' mōg'ah, pāyā hām'āktux, hu: "Topa te hām'āktux 'ūkuxyā pu', hu: —"Ūgyīpxe'e hā yūhūn.

³⁵ Āte xa tu' gāy xop hupmāp-tup, xayīl xat, ha 'āmūn pu' yīpkox pi', " kaxīy.

³⁶ Iyaet yōg tikmū'ūn, 'āxop te Yeyox putex mīpkupnix tu. Āte xa hām'āktux xe'e', 'ap koit'ah: Topa te Yeyox yākutnāhā', puyīy 'āxop hā 'āxuxyā xe'ēgnāg. Tu yā Topa yōg hāmyākutnā'ax xe'e'. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

³⁷ Ha' xohix te' xupak, tu yāyhāhup, tu' kuxa te' xak, tu hām'āktux Pet pu', xix mō'pok xop xohix pu', hu:

—'Ūnōy mōnōm xop, putep mūn mīy'ax? Kaxīy.

³⁸ Ha Pet te:

—'Āpu yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux, hap-tox pix, xa Yeyox yā 'āxuxyā 'āktux, ha Topa te 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu tu' kux, ha xa nū'kutnāp-tup yāy Koxuk Xe'ēgnāg.

³⁹ Topa te xa hām'āktux xex, hu: "Āte yāy Koxuk mō'kutnāp-tup xa', xix 'āk-tok hah, yā' xohix hah, nōm te hāptox tu' pip, Topa te nōm xop xānāhā!" Kaxīy.

⁴⁰ Ha Pet te hām'āktux punethok, nūy tu ka'ōgā', tu' xānāhā', hu:

—'Ānūn, tu tikmū'ūn kummuk nīm, Topa te tikmū'ūn kummuk xūyāp-tup hah. Kaxīy.

⁴¹ Ha tikmū'ūn xohix xexkah te hām'āpāk, tu' yīpkox pip, hap-tox pix, yā yāy koxuk xop xohix te 3.000.

⁴² Ha Yeyox yōg mō'pok xop te hāmyūmmūgāhā mōkumā mōg. Tu 'āmnīy xohix hā Topa pu hām'āktux, tu nū mūtik hām'āktux xi' xit, nūy Yeyox nōm te' pupi' xop pe'paxeh.

Tikmū'ūn kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah

⁴³ Ha tikmū'ūn kuxānōg, 'ihā Yeyox yōg mō'pok xop te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg punethok,

⁴⁴ ha' kuxa mām ka'ok Yeyox kopa', tu yāy mūtik pip, tu hāpxop xohix koxip yāy pu',

⁴⁵ ha' tik xop te yāy yōg hāpxop xohix hāmenex, nūy 'ūhok xop xohix pu' nīm, tu' xupkumī'ōhnāg.

⁴⁶ 'Āmnīy xohix hā yāy tu nū'nāhā' Topa pet xexka kopa', tu yāy mūtik xit yāy pet kopa', nūy Yeyox xok'ap xe'paxeh, tu' kuxa hittup, yā kuxap-xet,

⁴⁷ tu' Topa 'āktux max, ha tikmū'ūn xohix tep-tup, ha 'āmnīy xohix hā Topa te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy yānān tu' kuxa max

tat, tu' xohix nāg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix.

3

Topa te tik te hāpkumep hok hittupmāhā'

¹ Māyōn he 'ihā Pet mōg xix Yoām, tu Topa pet xexka ha' mōg, nūy Topa pu hām'āktux Yoneo xop mūtik.

² Tlk 'ūm te hāpkumep hok, tu' xip. 'Ūtut te' put tu hāpkumep hok, yāy hi'ax tox hā. 'Āmnīy xohix hā tikmū'ūn te Topa pet xexka mō'yīnnīl'ax tu' tat, nō'ōm mō'yīnnīl'ax 'āxet'ax "Ūmax", ha tikmū'ūn nūn, ha tik te tu' kax, pu tu hāpxop 'ūm hok popmā',

³ ha Pet mōg nōmhā, xix Yoām, tu Topa pet xexka hā 'mōxaha', ha tik te hāpkumep hok te' pēnāhā', tu:

—'Ām hok hōm hāpxop 'ūm! Kaxīy.

⁴ Ha tik 2 te' pēnāhā', tu' pēnā ka'ok, tu:

—Hēnā! Kaxīy.

⁵ Ha tik te hāpkumep hok te' pēnā ka'ok, nūy hāpxop 'ūm pa'.

⁶ Ha Pet te hām'āktux, hu:

—'Ap pip'ah tayūmak, 'ūyā xa hāpxop 'ūm nōy hōm. Yā Nāyane yōg Yeyox Kunnix teknmū'ā yāy 'āxet'ax hōm, 'ū 'āxat, hu: 'Āpu, 'āk-nīhā xihip, nūy hāpkumep! Kaxīy.

Tu' yīy'ax hā' hittupmāhā'.

⁷ Tu' yīpxe'e mūg, tuk-nīhā' xip, ha' nōy yok mō'ka'ok, tu' kup ka'ok xi' pata ka'ok,

⁸ tu' hittup xexka', hu: Pūn, pūn, pūn, kaxīy, tu Topa 'āktux max.

⁹ Ha tikmū'ūn te' pēnāhā', tu hāpkumep pēnāhā', tu Topa 'āktux max 'āpāk,

¹⁰ tu tik tupmāhā yūmmūg, hu hām'āktux, hu:

—'Āmnīy xohix hā' yūm, tu ta tu' xak Topa pet xexka mō'yīnnīl'ax 'Ūmax tu'! Kaxīy.
Tu' yēy.

Pet te hām'āktux Topa pet xexka kopa'

¹¹ Ha tik te Pet yāy kep hā' mūg, xix Yoām, ha tikmū'ūn kuxānōg, tu' nūn, tu yāy tu nū'nāhā', Xanomām yōg hāptopa hāmyīkox tu yāy tu nū'nāhā',

¹² ha' Pet te tikmū'ūn pēnāhā', tu hām'āktux, hu:

—Iyaet yōg tihik: Teuptu 'ākuxānōg, tuk pēnā ka'ok? Putep pe'āpaxex? 'Ak mūg ka'ok'ah, 'ak mūg max xe'e'ah, nūy tik hitupmāhā'.

¹³ Mōnāyxop hittap 'Amanām yōg Topah, xix Mōnāyxop 'Iyak yōg, xix Mōnāyxop Yako yōg Topah, xix mōnāyxop xohix yōg Topah, yā Topa te' yōg Kāmānat Xe'ēgnāg Yeyox xexkanā xe'ēgnāg, pa 'āxop tep-tup nōg, tu' puknōg xop hā' mōgāhā'. Pinat pa te hāmyūmmūg, tu' xut putup, pu mōg, pāyā xatep-tup'ah.

14 Ümax xe'ēgnāg Yeyox, pâyā xatep-tup nōg, hu Pinat tu' xak, pu tik kummuk xut 'uyānān tu', pu mōg, nōm te' nōy putex.

15 Yeyox te' xohix hînnâhâ', ha xatep-tex Yeyox, pa Topa te' putpu' hînnâhâ', hak mûl'âte' pêñâhâ'.

16 Yâ Yeyox mûn ka'ok, tu tik hittupmâhâ'. Tik kuxa yûm ka'ok Yeyox kopa', ha tik pata kup ka'ogâ xe'e'. Âxop te' pêñâhâ', tu' yûmmûg.

17 -Üñôy mûnôm xop, hîmâ 'âxop te hâmyûmmûg 'ohnâg, xix 'âxexka xop te hâmyûmmûg 'ohnâg.

18 Hîmâ tik xop hittap te Topa pupi hâm'âktux, tu tikmû'ûn hittap pu hâm'âktux, hu: "Topa te Kunnix yâykutnâhâ', pu nû'kutnâ 'âxop hah', kaxîy. Yâ Topa yôg hâm'âktux hittap hâ Yeyox xok mîpkupnix tu' nômhâ.

19 Äpu yâyhâhup, nûy 'ôg hâpkummuk mîy kux, tu Topa ha mōg, puyîy Topa 'ôg mîy'ax kummuk xaxogâ', pu tu' kux,

20 puyîy Topa 'âkuxa ka'ogâ', tu Yeyox yâykutnâ tap, nûy xa nû'kutnâ', tu nû'kutnâp-tup putpu',

21 pa hõnhâ pexkox tu' xip, tu Topa yôg hâptup xe'e hip. Yâ Topa pupi hâm'âktux xop te' xuktux tap.

22 Mõnâyox hittap Môyyex te Yeyox 'âktux kamah, tu: "Hîmâ Topa te tik te yây pupi hâm'âktux yâykutnâp-tup, 'âxop kopa' yâykutnâp-tup, tu tik puxet xâñâp-tup, puyî' pupi hâm'âktux, 'ûkputuk. 'Üxupax, nûy xat'ax xohix mîy.

23 Tíkmû'ûn te Topa pupi hâm'âktux 'ax 'âpax, tu 'âyîpcox hok, puxix nôm xop yîpcox pip hok xop kix putup", kaxîy.

24 Ha tik xop xohix te hâm'âktux, yâ' xohix te' xuktux, yâ' Xâmô'e, yâ' xohix te' xuktux.

25 Âxop xik mî'ûg yâ nôm tik xop hâk mõkputox, ha hîmâ Topa te pa'ax mîy yûmûg mõnâyox mûtik, tu mõnâyox 'Amanâm pu hâm'âktux, hu: "Âmôkputox te' hep xop xohix hâ hâmmaxnâp-tup," kaxîy.

26 -Tu nû Kämânat Xe'ēgnâg Yeyox kutnâhâ 'âxop ha hâmâxap, pûyîy 'âhittupmâ' xa hâpkopmâ kummuk kux. Kaxîy.

4

Pet xix Yoâm te Yoneo xexka xop keppa' tihi'

1 Hâpxip 'ohnâg 'îhâ Yoneo yôg 'âmânex xop nûn, xix Topa pet xexka yôg xonat xop kapitâm, xix Xanoxeo xop nûn,

2 ha Pet xix Yoâm te hâm'âktux tikmû'ûn pu', tu hâmyûmmûgâhâ, tu Yeyox yôg putpu' hi'ax 'âktux, ha' xexka xop gây,

3 tu Pet mûg xix Yoâm, tu 'âmnîy hâ kanet ha' mô'tat, ha' tihi', ha' 'âmnîy, yâ hâptup hip.

4 Pa nôm te hâm'âpak kuxa mâm ka'ok Pet yôg hâm'âktux kopa', ha' kuxa mâm tik xop

xohix nôy nâ' mõg, tu mõktu 5.000, yâ' xohix xexka punethok.

5 Hâptup 'îhâ Yoneo xexka xop xix tik xop te hâmyûmmûg xop te yây tu nû'hâhâ Yenoy-anen kopa',

6 tu Yoneo 'âmânex xexka xop mûtik pip, 'ûxohix te: 'Anân, yâ' 'âmânex xop xohix xat'ax, xix Kaxpax mûtik pip, xix Yoâm, xix 'Anexân, xi' xape xop,

7 tu Pet xix Yoâm xâñâhâ', tu' yîkopit, hu:

-Putep te 'âxop xat, xa tik pakut hittupmâhâ'? Putep hâ 'âxop te nôm tik hittupmâhâ'? Kaxîy.

8 Ha Topa Koxuk te Pet ka'ogâhâ', ha hâm'âktux ka'ok, hu:

-Tíkmû'ûn xexka xop, xix tik xop te hâmyûmmûg xop: 'Üg'âpax!

9 Âxop tek mûn yîkopit, hu: "Putep te 'âxop xat, xa nôm tik hittupmâhâ'? Putep hâ 'âxop te' hittupmâhâ"? Kaxîy.

10 'Üg'âpax, 'âte xa hâmyûmmûgâ'ax, xa hâmyûmmûg, puyîy 'Iyaet yôg tikmû'ûn hâmyûmmûg. 'âxop te Nâyane yôg Yeyox Kuninx putex mîpkupnix tu', ha Topa te' hînnâhâ putpu', hamûn te nôm tik hittupmâhâ', Yeyox 'âxet'ax 'âktux hâ' hittupmâhâ'. Pêñâ!. Nômhâ' xip, tu hâpkumep.

11 Yeyox yâ mîptut hâ' mâyup putuk, xix koxuk. 'A'âxop te Yeyox putup nôg, pa Topa te' xexkanâhâ xe'ēgnâg.

12 'Ok xip tik nôy te tikmû'ûn kuxa kummuk xit, nûy yânân tu' kuxa max tat? 'Ok xip hâpxexka xohix tu'? 'Ap xip'ah. Yeyox yâp-xet xip. Topa te Yeyox 'âxet'ax hâm tikmû'ûn pu', pu Yeyox yûmûg kuxa kummuk tu xit, nûy nôx max tat 'uyânân tu'. Kaxîy.

13 Ha' xexka xop te Pet pêñâhâ xix Yoâm, ha' yîkutuk 'ohnâg, yîy hâmpê'paxex, hu:

-Tappet xax yûmmûg kutôgnâg, pâyâ tute Yeyox mûtik hâpkumep, yâ' yôg tik xop, kaxîy.

14 Ha tik tupmâhâ' xip, ha' xexka xop te' pêñâhâ', hu yâyhâhup, tu' yîy 'ohnâg,

15 tu:

-Âpêp, nûy hâptopa mõg. Kaxîy.

Ha' mõg, ha' xexka xop te yây mûtik hâm'âktux hâ' nôy yânân,

16 hu:

-Putep mûn mîy'ax? Pet xix Yoâm te hâpxopmâ ka'ok xe'ēgnâg. Tep tu yâ' koit? Yâ Yenoyanen yôg tikmû'ûn xohix te' pêñâhâ', tu' yûmmûg.

17 Äpu, nôm tik 2 xat hok, pu Yeyox 'âxet'ax 'âktux hok tikmû'ûn pu', pu tikmû'ûn Yeyox xaxok. Kaxîy.

18 Tu Pet xâñâhâ xix Yoâm, tu' xat hok, hu:

-Yeyox 'âxet'ax 'âktux hok, xix tikmû'ûn pu Yeyox yûmmûgâ hok. Kaxîy.

19 Pa Pet xix Yoâm te:

—'Āxop pa te hāmyūmmūg: Pi'yā' max, 'ok pe 'āxop puk yīpkox pip, 'ok pe Topa puk yīpkox pip? 'Āxop te hāmyūmmūg.

²⁰ 'Ūgmū'āte Yeyox 'āxet'ax 'āktux putup mō'kuma' mōg, Topa te' xat, hak mūg yīpkox pip. Topa pu hāmāxap, hu hāpxompmā'ax pēnāhā' 'āktux putup, xix hāpxompmā'ax 'āpak 'āktux putup kamah. Kaxīy.

²¹⁻²² Ha tik hittup yōg hāmyāxatamuk te 40, yī Tikmū'ūn xohix te Topa 'āktux max, hāpxompmā' ka'ok xe'ēgnāg hah, ha' xexka xop te Pet xūygāp-tup, xix Yoām, pāyā Tikmū'ūn yīpkutuk, hu' mīy 'ok pa' gāy, tu Pet xupempmāhā xix Yoām.

Yeyox yōg tik xop te Topa pu hām'āktux

²³ Ha' mōg, tu mōktu mōxaha' xape pet tu', tu' xexka xop yōg hām'āktux'ax 'āktux 'ūxape xop pu', tu 'āmānex xexka xop yōg hām'āktux'ax 'āktux, xix tik xop te hāmyūmmūg yōg hām'āktux'ax 'āktux.

²⁴ Ha' xupak, tu Topa pu hām'āktux, tu yāy yīpuxet hā hām'āktux, hu:

—Topah, 'āxexka xe'ēgnāg, xate pexkox mīy, xix hahām, xix kōnāg xexka', xix hāpxop xohix te kopa' pip mīy.

²⁵ Hōmā 'Ākokuk Xe'ēgnāg te hām'āktux, tu' xat, pu 'ōg kāmānat Namix hām'āktux, hu: "Tep tu' puknōg xop gāy? Ha' hep xop xohix te hāmpē'panōm, hu: "Ūkxexka", kaxīy, pak-tōgnāg, tu xe: "Ūgka'ok", kaxīy, pāyā' pu'ūgnāg.

²⁶ Hāpxexka xohix yōg xexka xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Topa hā kumīy, nūy Topa yōg hāmyākutnā'ax mūtik yāy tuk-mīy," kaxīy.

²⁷ —'Ap koit'ah. Yā Yenoyanēn yōg xexka xop, yā Yoneo yōg Tikmū'ūn xi' puknōg xop, xix Pinat, xix 'Enot, tu yāy tu nū'nāhā', nūy 'ōg Kāmānat Xe'ēgnāg hā kumīy, pāyā xate Yeyox yāy kutnāhā', tu nōm xexkanā xe'ēgnāg.

²⁸ Hōmā xate hāmpē'āpaxex, tu hām'āktux tap, yī 'ōgnū hām'āktux hittap hā Yoneo yōg Tikmū'ūn kummuk te Yeyox kummugāhā nōmhā, xi' puknōg kummuk xop te' kummugāhā nōmhā.

²⁹ Tu' gāy, tu' yī gāynām, yīg mū'āte xa tu' xak, xak mūg ka'ogā', 'ūyly hāpxompmā max, nūy nōm xexka xop yīpkutuk hok, nūy 'ōgnū hām'āktux 'āktux pax.

³⁰ Yā 'āka'ok, hu Tikmū'ūn hittupmāhā', tu hāpxompmāhā', xix hāpxompmā' ka'ok xe'ēgnāg, pu Tikmū'ūn pēnā', tu 'ōg Kāmānat Xe'ēgnāg Yeyox hā hāpxompmāhā'. Kaxīy.

³¹ Tu Topa pu hām'āktux kux, ha mīptut yāy nuhuk, ha Topa Koxuk te' xohix ka'ogāhā', hu Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu' yīpkutuk 'ohnāg.

'Ūkuxa mām ka'ok xop te hāpxop xohix koxip

³² Yā' kuxa mām ka'ok, tu' kuxap-xet, xip-tox puxet. 'Ap hām'āktux'ah, hu: "Yōgnū'", kaxīy. 'Āmhok. Pāyā hāpxop xohix yā yāy yōg, tu' xupkumū' 'ohnāg.

³³ Ha Yeyox yōg mō'pok xop te hām'āktux ka'ok, tu yūmūg xuxyā Yeyox putpu hi'ax 'āktux, ha Topa te' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā', ha Tikmū'ūn tep-tup pax.

³⁴ 'Ap hok xop pip'ah, pap-te xop te mīptut hāmenex xix hahām, tu tayūmak pop, tu' xape xop pu' popmāhā',

³⁵ Ha' mō'pok xop te' pop, tu' hok xop pu' popmāhā'.

³⁶ Ha Xip yōg tik yā Nemi hā' mōkputox, tu' xuxet'ax Yoye Maname', ha' xuxet'ax te Tikmū'ūn yīy'ax hā: "Nōm te' nōy ka'ogāhā'", ³⁷ tu yāy yōg hām hāmenex, tu tayūmak paha', tu mō'pok xop pu' hōm.

5

Ānānīn xix Xapit

¹ Tik 'āxet'ax 'Ānānīn, xi' xetut 'āxet'ax Xapit, tu yāy yōg hām hāmenex,

² ha' nōmenex, tu tayūmak paha', tu mō'pot, tu' yāg xaptop, tu' yāg nōy paxnūn mō'pok xop hah, Yā mō'āmā', hu:

—Yā tayūmak xohix, yā' kux, 'ap nōy xip'ah. Kaxīy.

Ha' xetut te yā' koit yūmmūg, tu mō'āmā kamah.

³ Pa Pet te:

—'Ānānīn, tep tu xate Hāmgāyāgnāg yōg hām'āktux 'āpak, tu 'āyīpkox xip nōm hām'āktux kummuk pu'? Yā Topa Koxuk pu yā' koit, tu tayūmak yāgnāg xaptop, tu' yīy 'ohnāg!

⁴ Hahām 'ōgnū, xix tayūmak xohix 'ōgnū'. Putep mūn pe'āpaxex 'ākuxa kopah? Xate Tikmū'ūn pu' koit'ah, pa Topa mūn pu' koit. Kaxīy.

⁵ Ha' xupak, tu hām tu' nāhā', tu' xok xe'e', ha nōm te' xupak kuxānōg xexka'.

⁶ Tik xiptap te 'Ānānīn kīy topixxax hā, tu mō'tat, tu nō hāpkot.

⁷ Ha 'ot 3 nōg, 'ihā' xetut mō'nāhā', 'ap te yīpxox xok'ax yūmmūg'ah,

⁸ ha Pet te:

—Pu, 'āyīy. 'Ōgnū hahām yōg tayūmak xohix te xīy? Kaxīy.

Ha:

—Hamūn. Yā tayūmak xohix, 'ap nōy xip'ah. Kaxīy.

⁹ Pa Pet te:

—Tep tu 'āyīpxox te koit, xix 'āmūn? 'Ok Topa Koxuk pu' koit, nūy nō gāyā'? 'Ūxupax: Tik te 'āyīpxox nō hāpkot, tu ta' nūn, tu nū', tu mō'ātāt putup kama hāptopa'. Kaxīy.

¹⁰ Pet te hām'āktux kux, 'ihā' xetut te hām tu' nāhā', Pet pata yīka' nāhā', tu' xok, ha tik xiptap nūn, tu' pēnāhā', tu hāptopa mō'tat, tu' yīpxox yōkāmā' xe nō hāpkot.

¹¹ Ha' kuxa mām ka'ok xop kuxānōg xexka', ha tīkmū'ūn xohix te' xupak, tu kuxānōg kamah.

Ha hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg

¹² Ūkuxa mām ka'ok xop te yāy tu nūl'nāhā' Topa pet kux kaxax kaka hah, ha' kux kaxax 'āxet'ax Xanomām yōg, ha Yeyox yōg mō'pok xop te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg tīkmū'ūn kopah, puyī' pēnāl,

¹³ yūt tīkmū'ūn kuxa mām 'ohnāg xop kuxānōg, tu' kuxa mām xop yīpkutuk, 'ap te yāy tu nūl'nāhā' nōm xop mūtik, pāyā' xohix te nōm hāp-tup pax.

¹⁴ Ha tīkmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā' kopah, tu' nūn, tu' nōy tu' mōxaha', tu yāy tu nūl' kuxa mām ka'ok xop xok, tik xop xix' ūn xop,

¹⁵ ha tīkmū'ūn te' pakut xop tat putat kopah, tu mām xix' extet tu' xex, pu Pet koxuk kopa nāy, nūy hīttupmāhā'.

¹⁶ Ha kōmēn punethok te Yenoyanēn yīka' pip, ha kōmēn nōy yōg tīkmū'ūn nūn Yenoyanēn tu', tu' pakut xop tat, xix yāmīy kummuk kopa' pip xop tat, ha' hīttupmāhā'.

'Ūxexka xop te tik xop kummugāhā'

¹⁷ Pa tik te 'āmānex xop xat'ax te' yīpkumīy, xix Xanoxeo xop te' yīpkumīy,

¹⁸ tu' xat, pu Yeyox yōg mō'pok xop mūy, tu kōmēn yōg kanet ha mō'tat, tu' xex.

¹⁹ Pa 'āmmīy koxtap 'īhā pexkox yōg nūl'kutnā'ax nūn, tu hāmyīnnī'ax xōn, tu tik xop mōy kanet kopah, tu hāptopa' mōgāhā', tu' xat, hu:

²⁰ Mōg, mōg, Topa pet xexka ha mōg, nūy Yeyox 'āktux, nōm te tīkmū'ūn xop xohix hīnnā'ax. Kaxīy.

²¹ Ha hām'āpak, tu' mōg, tu māyōn xupep 'īhā tīkmū'ūn yūmmūgāhā' Topa pet xexka kopah.

Ha ta tik te 'āmānex xop xat'ax nūn, xi' yōg xop xohix, tu Yoneo xexka xop xohix xānāhā', pu yāy tu nūnnāy, ha' xat, hu:

—Āpu, kanet tu nūnnāy Yeyox yōg mō'pok xop. Kaxīy.

²² Ha xonat xop mōg kanet hah, tu' xak, pāyā' ap ti'ah, yīy putpu' nūn, tu' xexka xop pu' xuktux,

²³ hu:

—Pipcup ka'ok hā mō'yīnnīn, ha' xōn ha' xi' 'ohnāg, ha xonat xop te hāmyīnnī'ax yīka' pip, nūy pēnāl, hak mū'āte kanet yōg hāmyīnnī'ax xōn, pāyā' ap tik 'ūm xip'ah kanet kopah. Kaxīy.

²⁴ Ha Topa pet xonat xop yōg kapitām te' xupak, xix 'āmānex xexka xop te' xupak kamah, tu:

—īhok, pute 'ūm? Kaxīy.

²⁵ Ha tik 'ūm nūn, tu:

—Hōmā 'āxop te tik tīgāhā kanet kopah, yā hōnhā Topa pet xexka tu' pip, tu tīkmū'ūn yūmmūgāhā'. Kaxīy.

²⁶ Ha xonat xop te tīkmū'ūn yīpkutuk, tu hāmpe'paxex, hu "Pe yā 'ā mīkaxxap tuxl!" kaxīy. Hu mō'pok xop xūygā' 'ohnāg, pāyā' mūg, tu' nūnnāhā',

²⁷ tu' xexka xop keppa' xex, ha tik te 'āmānex xop xat'ax te' yīkotip, hu:

²⁸ —'Ok 'āyīpkox hok? Hōmāg mū'āte xa' xat, hu: "Āyī hok, Yeyox 'āxet'ax hā yūmmūgā hok!" kaxīy. Pa 'āxop te tīkmū'ūn xohix yūmmūgāhā Yenoyanēn kopah, nūy 'ūgmūg kupe Yeyox xok'ax hah, pu tīkmū'ūn 'ūgmūg 'āktux kummuk. Kaxīy.

²⁹ Pa Pet xix mō'pok xop te hām'āktux hā' nōy yānān, tu:

—'Ūgmū'āte Topa yīy'ax 'āpak, tu Topa puk yīpkox pip hāmāxap, tuk-nāy tu tīkmū'ūn puk mūg yīpkox pip.

³⁰ 'Āxop te Yeyox putex mīpkupnix tu', pip-kup hā' xup mīpkupnix tu', nūy tup-tex, ha mōnāy xop yōg Topa te' putpu' hīnnāhā',

³¹ tu' xexkanāhā yāy yīpxe'e hā', nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu' kux.

³² 'Ūgmū'āte' pēnāhā', xix Topa Koxuk te' pēnāhā', tu hām'āpak, tu xe hām'āktux, ha Topa te yāy Koxuk Xe'ēgnāg nūl'kutnāhā tīkmū'ūn hah, nōm xop kuxa mām ka'ok xop ha nūl'kutnāhā'. Kaxīy.

³³ Ha' xupak, tu' gāyñām, tu' kix putup,

³⁴ pa Paniye xop yōg tik xip, 'ūxuxet'ax Gāmāniēt. 'Ōhōm tik te hāmyūmmūg xexka', tu Topa yōg xat'ax yūmmūgāhā', ha tīkmū'ūn xohix tēp-tup pax. Hak-nūhā' xip, tu' xat, hu:

—Āpu, tik xop hāptopa mōgā'. Kaxīy.

Ha' mōgāhā Yeyox yōg mō'pok xop.

³⁵ Ha Gāmāniēt te' xexka xop pu hām'āktux, hu:

—'Iyaet yōg tik xop, 'ōg pa mōxip, xayī 'āmpe'āpaxeh, nūy hāpkummuk 'ūm mīy hok.

³⁶ Hōmā Teot te tīkmū'ūn xat putup, tu tik xop te 400 mōgāhā', hap-tex, ha nōm xop te' pē' mōg te' xaxok, ha' kux.

³⁷ Ha hāpxip 'īhā gohet te tīkmū'ūn mō'cupix, tu tīkmū'ūn xohix te xīy yūmmūg putup, hu mō'cupix, Thā Ganinet yōg Yot xip, ha tīkmū'ūn punethok te Yot pe' mōg, ha' xok, ha tīkmū'ūn te yīkām xupmāhā'.

³⁸⁻³⁹ Yīy hōnhā 'āte xa hām'āktux, hu: Tik xop nīm, tu' kummugā hok. Pi'yā'? 'Ok pe Topa te nōm nūl'pok, 'ok pe tik 'ūm te nūl'pok? 'Āte' yūmmūg'ah. Yī' hip, ka Topa mūtik yūmūg yāy tuk-mīy. Kaxīy.

Ha' xexka xop te Gāmāniēt yōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip,

⁴⁰ tu Yeyox yōg mō'pok xop xānāhā', tu' kix xokxax hā', tu' xat, hu:

—Yeyox 'āxet'ax 'āktux hok! Kaxīy.

Tu' tux hok, pu mōg.

⁴¹ Ha' mōg, tu' kuxa hittup. Yā' xexka xop te' xūygāhā', Yeyox xūy putuk tu' xūygāhā', yī' hittup.

⁴² Tu 'āmn̄y xohix hā' hāmyūmmūgāhā' Topa pet xexka kopah, xix mīptut xohix kopah, tu Yeyox yā' Kunniix 'āktux. Topa te nōm yāykutnāhā xe'ēgnāg.

6

Tik te 7 te mō'pok xop hā' tehe'.

¹ Hāpxip 'lhā' kuxa mām ka'ok xop xohix nōy nā' mōg. Ha Genex yī'yax yōg tikmū'ūn te:

—'Āmn̄y xohix hā' 'āxop tek xit'ax popmāhā yūmū yōg hok mām xop pu', pāyā 'ūgmūg yī'yax xop xate' xaxok, tuk xit'ax 'ohnāg hōm, 'lhā Yoneo yī'yax hok mām xop pu' popmāhā'. Kaxīy.

² Ha mō'pok xop te 12 te' kuxa mām ka'ok xop xohix xānāhā', tu:

—Topa tek-mūg xat, 'ūyōg hām'āktux yūmmūgā', hak mū'āte Yeyox tu hāpxomāhā'. 'Ap hāmyūmmūgā kux putup'ah, nūy kuxa mām ka'ok xop tu' xit'ax popmā'.

³ 'Apū, tik max te 7 yīmōgatux 'āxop kopah, pu hāpxop popmā', pu yī' 'ūn xop xaxogā hok,

⁴ pak mū'āte Topa pu hām'āktux pax putup, tu Topa yōg hām'āktux yūmmūgāputup. Kaxīy.

⁵ Ha' xohix te nōm hām'āktux putup, hu' kuxa hittup, tu tik xop yīmōgatux, tu 'Extep yāykutnāhā hāmāxap. Yā' kuxa yūm ka'ok, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā'. Ha tik nōy yīmōgatux 'Extep mūtik, tik xohix te: Pinip, xix Ponok, xix Nīkānōg, xix Tīmām, xix Pām, xix kōmēn 'Ātikit yōg Nīkonao, yā' Nīkonao te Yoneo xop hā' puknōg tap, pāyā hōmā nōm xop kopa mō'nāhā', tu mōnāyop yōg hāpxomā'ax tat.

⁶ Ha tik te 7 mōgāhā mō'pok xop hah, tu' keppa tīgāhā', ha Topa pu hām'āktux, tup-tox yīmū' yīm nōm, pu Topa Koxuk ka'ogā'.

⁷ Ha tikmū'ūn punethok te Topa yōg hām'āktux 'āpak, ha Yenoyanēn yōg tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok, ha' kuxa mām ka'ok xop xohix nōy nā' mōg. 'Āmānex xop kama te Topa yōg hām'āktux pu' yīpkox pip.

Ūgāy xop te 'Extep mūg ka'ok

⁸ Ha 'Extep te hāpxomā' xe'ēgnāg, pu tikmū'ūn pēnā', ha Topa te' ka'ogāhā', tup-tup pax,

⁹ ha Topa pet 'āxet'ax Nimet yōg, ha' yōg xop nūn, tu hām'āktux hā' nōy yānān 'Extep mūtik, ha tik xohix te: Xinēn yōg, xix 'Anex-anit yōg, xix Xinix yōg, xix 'Ax yōg. 'Ūxohix te hām'āktux hā' nōy yānān nām 'Extep mūtik.

¹⁰ Pa 'Extep te hāmyūmmūg xexka', yā Topa Koxuk te nōm pu hāmyūmmūgāhā', ha' nōy xop te' yēy, tu' gāy.

¹¹ Tu' nōy xop pu tayūmak xaptop hā' hōm, tu' xat, hu:

—'Āmōg, nūy yā' koit. Kaxīy.

Ha' mōg, tu' koit, hu:

—'Extep te hām'āktux kummuk, tu Topa 'āktux kummuk xix Mōnāyop Mōyyex 'āktux kummuk. Kaxīy.

¹² Tu' yīy hā' tikmū'ūn gāyāhā', xi' xexka xop, xix hāmyūmmūg xop, tu' koit hā' xohix gāyāhā', tu 'Extep mō'tat, tu' xexka xop keppa' xix,

¹³ ha tik xop te koit hā' hām'āktux, hu:

—'Extep te hām'āktux kummuk, tu' xuktux pax, ha' kux 'ohnāg, tu Topa pet xexka 'āktux kummuk, xix Mōyyex yōg xat'ax 'āktux kummuk.

¹⁴ Kāy te hām'āktux, hak mū'āte hām'āpak, ha: Nāyane yōg Yeyox te Topa pet xexka koxyōy putup, tu Mōyyex yōg hāpxomā'ax hittap nōāp-tup, nūy yā' xat'ax puknōg hā' nōy yānān. Kaxīy.

Pāyā' koit.

¹⁵ Ha tikmū'ūn xexka xop te 'Extep pēnā ka'ok, ha' pa hittup xe'ēgnāg, tu pexkox yōg mō'kutnā'ax putuk.

7

'Extep te yāy pupi hām'āktux

¹ Ha tik te 'āmānex xop xat'ax te 'Extep yīkopit, hu:

—'Ok tik te hāpxe'e 'āktux? Kaxīy.

² Ha 'Extep te:

—'Ūkxape xop xi' tak mūnōm xop, 'ūg'āpax: Topa xexka xe'ēgnāg te pexkox kopa' xip, tu hām'āktux mōnāyop 'Amanām pu', ha hāpxexka Mēyopotām tu' xip hāmāxap.

³ Ha hām'āktux, hu: "Óg hām nīm, xix 'āxape xop nīm, nūy mōg hām 'ūm tu' āte xa' mūg putup," kaxīy.

⁴ Ha' xip hāpxexka Kānet tu', tu' mōg, tu mōktu xupep kōmēn Anāg tu', tu' tīhī', ha yāy tak xok, ha Topa te mō'kutnāhā 'ōg hām hah, nūnē'.

⁵ Pa Topa te 'Amanām pu hām 'ohnāg hōm, hām 'ūm kutōgnāg tu' hōm 'ohnāg, ha 'Amanām te' puknōg yōg hām tu' xip, pa Topa te hām'āktux xex, hu: "Hōmā 'āte xa' nū hām hōm putup, tu 'āxok tehomip, 'āmōkutox pu' hōm putup," kaxīy. Pāyā 'Amanām kutox hok.

⁶ Ha Topa te xe hām'āktux 'Amanām pu', hu: "Āk-tok xupep-tup xop te' puknōg yōg hām tu' pip putup, ha hāmyāxatamuk xohix te 400 hā' puknōg xop te' xūygāp-tup, ha' hok hā' hām putup.

⁷ 'Ūkpa te hāmyūmmūg, ha hāmyāxatamuk te 400 nōg, 'lhā 'āte' gāy xop 'ūyānān tu'

xūyāgāp-tup, ha 'āmōkputox xupepmāp-tup, puk xax nūnte, nūy tu nūk tetex," kaxīy.

⁸ Ha Topa te pa'ax mīy 'Amanām mūtik, pu tuk-tok xupep-tup xop xohix hāmyūmmūg, yā Topa yōg tikmū'ūn xe'e', ha Topa te' xat, hu: "Āxop yāy nāg xax xak kutōgnāg 'yūmap. Puyā 'āk-tok pit xupep-tup xop xohix yāy xax mep, ha 'a' kux'ah," kaxīy. Ha 'Amanām tek-tok 'Iyak put, ha 'ānnīy te 8 nōg, 'Ihāk-tok pit yāy xax yīmap tu' xak, ha 'Iyak tek-tok pit Yako put, ha Yako tek-tok put te 12, tuk-tok pit xohix yāy xax 'yūmap tu' mep kutōgnāg.

⁹ —Ha mōnāyxop Yako kutok pit xop te' taknōy yīpkumīy, tu' taknōy Yoye putup nōg, hu' nōmenex hāpxexka 'Eyt yōg puknōg xop pu', tu tayūmak pop, ha' mōgāhā', tu ta tu' mōg, tu mōktu xupep 'Eyt tu', ha Yoye kuxa tekñōg, pāyā Topa te Yoye mūtik tihi',

¹⁰ tu hāpkummuk xut' xut, tu mō'nīynām, puyīy hāmyūmmūg xexka', ha 'Eyt yōg tik te tikmū'ūn xat'ax te Yoye putup pax, tu' xexkanāhā yāy pet kopah, xix hāpxexka 'Eyt kopah.

¹¹ Ha hāmyāxatamuk 'ūm hā hāmhōgnāg, 'ap xit'ax pip'ah, ha putup te' kix 'Eyt yōg tikmū'ūn, xix Kānā'āg yōg tikmū'ūn, ha mōnāyxop te yāy xit'ax xak, pāyā xipi'ah.

¹² Pa tik 'ūm te hām'āktux Yako pu', hu: "Yā' pip xit'ax 'Eyt kopah." Kaxīy. Ha Yako tek-tok pit te 10 mō'pok 'Eyt tu', ha' taknōy te 10 mōg hāmāxap, tu ta tu' xit'ax xak.

¹³ Tuk-nāy tu' mōg 'ūxehēh, ha Yoye te hām'āktux yāy taknōy xop pu', hu: "Ūgmūn yā 'ātaknōy Yoye!" kaxīy. Ha tik te' xat'ax 'āxet'ax Pana'o', tu Yoye xape xop yūmmūg.

¹⁴ Ha Yoye te yāy tak xānāhā', xi' xape xop xohix, pu nū', 'ūxohix te 75.

¹⁵ Hu' nūn, tu ta tu' nūn tu nūktu mōxaha 'Eyt tu', ha hāpxip 'Ihā Yako xok xix Yoye', xi' taknōy xop.

¹⁶ Ha' yīnxax tat Xikēg tu putpu', tu nō hāpok. Hōmā 'Amanām te nōm xulkpot pop, tu tayūmak hā' yānān 'Emōg kutox mūtik.

¹⁷ —Ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn xop xohix nōy nā' mōg, tu mōktu xohix xexka', ha hāmyāxatamuk xohix nōg, 'Ihā Topa te yāy yōg hām'āktux xutigāhā', tu hām xexka hōm 'Amanām mōkputox pu'.

¹⁸ Ha tik puknōg nōy xip 'Eyt tu', nōm te Yoye yūmmūg 'ohnāg,

¹⁹ tu kokexmax putuk, tu' gāynām, tu yūmūg mōnāyxop xūygāhā', tu' xat 'ūgāy tu', hu: "Ūtut tek-tok pit put, puyā' nīm hāptopa', puyī' xok!" kaxīy.

²⁰ Ha Mōyyex mūg tut te' put, ha' māyñāg, Topa te nōm putup pax, ha māyñān hex 'ānuk te 3 hā yāy tak pet kopa' xip,

²¹ ha hāptopa' xupep, tu' xex, ha nōm xat'ax kutok hex te' xipihi', tup-tup, 'ūmax hah, tu' nōy yāy.

²² Ha' puknōg xop te Mōyyex pu hāmyūmmūg'ax hāmyūmmūgāhā', puyīy hāmyūmmūg xexka', ha hām'āktux ka'ok, xix hāpxomā ka'ok kamah. Kaxīy.

²³ Extep te xe:

—Hāmyāxatamuk te 40 nōg, 'Ihā Mōyyex mōg, nūy xape xop pēnā',

²⁴ tu' nīmāhā', ha tik puknōg te 'Iyaet yōg tik kummugāhā', ha Mōyyex te' xape mō'nīynām, tu 'Eyt yōg puknōg 'ūyānān tu' kix, ha' xok.

²⁵ Ha Mōyyex te hāmpe'paxex, hu: "Topa tek putup, 'ūxape xop mō'nīynām," kaxīy. Pāyā tik 'ūm te Mōyyex yōg hāmpe'paxex yūmmūg 'ohnāg.

²⁶ Ha hāptup nōy 'Ihā tikmū'ūn yāy kix, ha Mōyyex te' pēnāhā', tu' nōy nīmāp-tup, hu: "Āxop yā xape". Putep tu yāy kix?" kaxīy.

²⁷ —Pa' nōy tep-tup nōg, tu: "Ū' ūm'āmūn? 'Ū' ūm' te 'āxexkanāhā', xayīy hāpxomā'ax tu kopit? 'Āpa te hāmyūmmūg 'ohnāg.

²⁸ Hōmā xate 'Eyt yōg tik putex. 'Ok hōnhā xatek mūn putex'ax?" kaxīy.

²⁹ Ha Mōyyex kuxānōg, tu' xupaha hāptox hah, tu' nōy yōg hāpxexka Mīni'ān tu' xip, tu hāpkumep, tuk-tok pīr 2 pop.

³⁰ —Ha hāmyāxatamuk te 40 nōg, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nūn, ha Mōyyex te' pēnāhā', tu hām panip xexka yōg yīktix Xīnāy yīmū' pēnāhā', ha mīxux te kuxap xakot, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te' kopa' xip,

³¹ ha' pēnāhā', tu kuxānōg, tu hūmnāg tu' mōg, tu Topa yīy'ax 'āpak, ha:

³² "Ūgmūn yā Mōnāyxop hā Topah, xix Mōnāyxop 'Amanām hā Topah, xix Mōnāyxop 'Iyak hā, xix Mōnāyxop Yako hā Topa kamah," kaxīy. Ha Mōyyex kuxānōg xexka', tu yāy puxu'ux nām, 'ap pēnāp-tup'ah,

³³ ha Topa te: "Hām te 'āk-nīhā 'āxip hām tu', mō'nānā hok, Topa xip tu."

³⁴ —Āte yāy yōg tikmū'ūn xūy pēnāhā 'Eyt kopah, hu' kokōn 'āpak, tuk nūn, 'āhak nūn, nūy mō'ākutnā 'Eyt tu'." kaxīy.

³⁵ Extep te xe:

—Hōmā tikmū'ūn te Mōyyex putup nōg, tu: "Ū' ūm' te 'āxexkanāhā', xayīy kopit?" kaxīy. Pa hānhā Topa te Mōyyex nū'kutnāhā tikmū'ūn hah, nūy Mōyyex xexkānā', nūy tikmū'ūn mōy hām puknōg kopah, ha Topa te pexkox yōg nū'kutnā'ax nū'kutnāhā', nōm te mīxux kopa' xip, pu Mōyyex mūtik tu ti', tu mō'nīynām.

³⁶ Ha Mōyyex te 'Iyaet yōg tikmū'ūn hittap mōy hāpxexka 'Eyt kopah, tu hāmyāxatamuk te 40 hā' mōgāhā', tu hāpxomā'ax ka'ok xe'ēgnāg hāpxexka 'Eyt tu', xix kōnāg xexka 'Āta tu', xix hām panip xexka tu', puyīy nōm tikmū'ūn pēnā'.

³⁷ Hamūn, Mōyyex te tikmū'ūn hittap pu hām'āktux, hu: "Topa te tik yāykutnāp-tup

puyī tu pupi hām'āktux, 'āxape xop kopa yāykutnāp-tup, 'ānōy, 'ūkputuk," kaxīy.

³⁸ Mōyyex xix tikmū'ūn te hām panip xexka tu' pip, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux yīktix Xīnāy yīmū', tu Mōyyex pu hām'āktux, xix yūmūg mōnāyxop pu', ha Mōyyex te Topa yōg xat'ax pop, nūy yūmūg xohix pu' popmā'.

³⁹ —Mōnāyxop te Mōyyex yōg hām'āktux 'āpak, pāvāl' yīpkox 'ohnāg, tu' nūm, tu hāpxexka 'Eyt xak, tu 'Eyt tu' mōg putup putpu',

⁴⁰ tu hām'āktux 'Anām pu', ha 'Anām te 'Iyaet yōg tikmū'ūn hā 'āmānex xat'ax hāmāxpah, ha hām'āktux, hu: "Āpu, Topa komut 'ūm pipkup hā mīy, 'ūyīheyah, puyī yūmūg xohix tu mōgāh". Pi'yāl' mōg Mōyyex, nōm tek mūg mōgāhā?" 'Ap yūmmūg'ah," kaxīy.

⁴¹ Ha mūnūytut kutox komut mīy, pipkup yānāmnāg 'āta hā' mīy, hu nō heyah, ha xokxop mō'hap nōm mūnūytut kutox komut keppah, tu' hāxyāhā', tu' kuxa hittup.

⁴² Pa Topa te nōm topa komut xop putup nōg, hu tikmū'ūn nūm, 'ūgāy tu', ha' kuxa mām ka'ok māyōn kopah, xix māyōn hex kopah, xix māyōnnāg kopah, ha Topa pupi hām'āktux xop hittap te tappet tu kax'āmi', Topa pupi kax'āmi', hu: "Hāmyāxatamuk to 40 hā 'āxop te 'a' mō'hap 'ohnāg xokxop, 'ūlxax, hām panip xexka kopah 'a mō'hap'ah. Āmhok.

⁴³ 'Āxop tep-tup puknōg xop yōg topahnāg komut xop, 'ūxuxet'ax Mōnōk, yā topahnāg komut Hēnpāg yōg māyōnnāg 'āxop tep-tup pax, tu hāpxop 'ūm 'āyīm hā' mīy putup, hu nō heyah.

'Āte mō'ākutnāp-tup Maminōn kūnāpa', hāptox tu'." Kaxīy.

⁴⁴ —Mōnāyxop te Topa pet mīy hām panip xexka kopah, ha Topa te Mōyyex yūmmūgāhā', ha' mīy, topixxax ka'ok xexka hā' mīy.

⁴⁵ Ha mōnāyxop te Topa pet tat, ha Yoyoe te mōnāyxop mōgāhā', ha yāy yōg hām tu nū'tat, 'lhā Topa te' puknōg xop xohix hām kopa' mōy, nūy mōnāyxop pu' hōm. Ha mōnāyxop pip, ha hāmyāxatamuk xohix mōg, ha Namix te 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat.

⁴⁶ Ha Topa te Namix putup pax, ha Topa pet max xexka mīy putup, mōnāyxop Yako yōg Topa pu' mīy putup,

⁴⁷ pāvāl-tok Xātomām te' mīy.

⁴⁸ —Pa Topa xexka xe'ēgnāg te mīptut 'ūm kopa' ti'ah, nōm mīptut yīm hā' mīy, ha tek te Topa pupi hām'āktux, tu:

⁴⁹ "Pexkox xexka yāk xip'ax xe'ēgnāg, ha hāhām yāk mūn hā hāptonnok'ax. Xate 'a mīptut 'ūm mīy putup, puk pip'ax? 'Ak pip putup'ah.

⁵⁰ 'Ugyīm te hāpxop xohix mīy." Kaxīy.

⁵¹ Yā 'Extep te hām'āktux kux, tu:

—'Āyīpkox 'ohnāg! Ākuxa mām 'ohnāg Topa kopah! Yā 'āmnīy xohix hā Topa Koxuk pu' 'āyīpkox 'ohnāg, mōnāyxop yīpkox hok, xix 'āxop.

⁵² Mōnāyxop te Topa pupi hām'āktux xop kix, nōm te Yeyox nūn'ax 'āktux, ha 'āxop te Topak-tok hōm hām puknōg yōg xop pu', puyīp-tex.

⁵³ Pexkox yōg nū'pok xop te xa Topa yōg xat'ax hōm, pa 'āxop tep-tup nōg. 'Ūkux. Kaxīy.

⁵⁴ Ha' xexka xop te hām'āpak, tu' gāynām, tu' xox kāyānām, 'ūgāy tu'.

⁵⁵ Pa Topa Koxuk te 'Extep ka'ogāhā', tu mō pexkox kāgmāg, tu Topa yōg yānām xe'ēgnāg pēnāhā', tu Yeyox pēnāhā kamah, ha Topa yīpxe'e hāk-nīhā' xip,

⁵⁶ tu:

—'Āte pexkox kopa' pēnāhā', tu Yeyox pēnāhā', yā Tikmū'ūn Kutox, tu Topa yīpxe'e hāk-nīhā' xip. Kaxīy.

⁵⁷ Pa Yoneo xexka xop gāynām, tu' yīy ka'ok, tu mō yīpkox yīnnīn, nūy hām'āpak hok, tu mō' nū'paha',

⁵⁸ tu kōmēn Yenoyanēn kopa' xut, hānāpa' mōg, ha mīkax xexka tux, nūy putex, ha tik xop te' pēnāhā', tu' xax mōy, tu tik xiaptap 'āxet'ax Xāot pata yīka mō'yōn.

⁵⁹ Ha mīkaxxap xexka tux nām, 'lhā 'Extep te Yeyox xānhāhā', hu:

—Yāyā Yeyox, 'āte xa 'ūgkoxuk hōm, pa'! Kaxīy.

⁶⁰ Tu' kopaxux hā' xip, tu' yīy ka'ok, hu:

—Yāyā, 'āpu 'yūyōg hāpkummuk mīy'ax xax-ogā', pu tu kux! Kaxīy.

Tu hām'āktux kux, tu' xok.

Ha Xāot te' pēnāhā', tu 'Extep xok'ax putup, yī' kuxa hittup.

8

Ha Xāot te' kuxa mām ka'ok xop kum-mugāhā'

¹ Ha Yoneo xop te' kuxa mām ka'ok xop kummuugāhā' kōmēn Yenoyanēn kopah, ha nū'paha', tu mō tika' mōg hāpxupmāhā tu', hāpxexka Yonex tu' mōg, xix hāpxexka Xāmānit tu' mōg, ha mō'pok xop te 12 nox pip Yenoyanēn kopah.

² Tik xop max te Topap-tup pax, tu 'Extep nō hāpkot, tu mō'ny, tu ta pota ka'ok.

³ Pa Xāot te hāpkummugāhā', tu' kuxa mām ka'ok xop xūygāhā', tu' pet kopa' mōy, tu' yīm kīy ka'ok, tu kanet kopa' xex, tik xop xix 'ūn xop.

Tik xop te hām'āpak max 'āktux kōmēn Xāmānit kopah

⁴ Ha nōm nū'paha te Topa yōg hām'āktux 'āktux putat tox hā, xix kōmēn xohix kopah.

⁵ Ha ta' mōg Pinip, tu mōktu Xāmānit tu' xupep, tu Yeyox yā Kunnix 'āktux. Yā 'ōhōm Yoneo yōg tikmū'ūn xat'ax xe'ēgnāg.

⁶ Ha Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxap-xet, xip-tox puxet, tu Pinip yōg hām'āktux 'āpak, tu hāpxomāx xe'ēgnāg pēnāhā'.

⁷ Ha Pinip te yāmīy kummuk mōy Xāmānit yōg tikmū'ūn kopah, ha yāmīy kummuk yīy ka'ok, tu' mōg, ha hāpkumep hok xop hittup, tu hāpkumep, yāy hi ha' mōg.

⁸ Yīy Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxa hittup xexkah.

⁹⁻¹¹ Pa tik 'āxet'ax Xīmām te' xut mīhīm, tu hāmyāxatamuk xohix hā kugōy hāp-tex, tu yāy 'āktux xexka', ha Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxānōg Xīmām hā, 'ūxut mīhīm hah, tu' yīpcox pip Xīmām pu', tu: "Yā Topa mūn te Xīmām ka'ogāhā xexka!" kaxīy.

¹² Pa Pinip nūn, tu Yeyox yōg hām'āpak max 'āktux, tu Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat'āktux, tu Yeyox yā Kunnix 'āktux, ha tikmū'ūn kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, hap-tox pix, tik xop xix 'ūn xop.

¹³ Ha Xīmām kuxa yūm ka'ok kamah, hap-tox pix, ha Pinip pe' mōg, tu hāpxomāx xe'ēgnāg pēnāhā', tu tikmū'ūn hittupmāx pēnāhā', tu kuxānōg.

¹⁴ Ha Yeyox yōg mō'pok xop pip Yenoyanēn kopah, tu Xāmānit yōg tikmū'ūn yāyhā Yeyox yōg xop yūmmūg, tu Pet xix Yoām mō'pok.

¹⁵ Ha' mōg, tu mōktu mōxaha Xāmānit tu', tu Topa tu' xak, puyīy yāy Koxuk nū'kutnā nōm tikmū'ūn hah.

¹⁶ Hōmā xix hōnhā Topa te yāy Koxuk Xe'ēgnāg nū'kutnā hok Xāmānit yōg tikmū'ūn hah, pa kōnāg hāp-tox pix puxehnāg, 'lhā Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux.

¹⁷ Ha Pet xix Yoām tep-tox yīmū' yīmū' xex, ha Topa te tikmū'ūn ha nū'kutnāhā yāy Koxuk Xe'ēgnāg.

¹⁸⁻¹⁹ Ha Xīmām te' pēnāhā', tu mō'pok xop tep-tox yīmū' yīmū' xex pēnāhā', yā Topa te yāy Koxuk nū'kutnāhā tikmū'ūn hah, ha Xīmām te' pēnāhā', hu hām'āktux, hu:

—'A' nōmenex nōm hāpkā'ok'ax, yīy xa tayūmak hā' nōy yānān 'uyīy tikmū'ūn putox yīmūg yīmū' xeh, puyīy Topa Koxuk 'ūka'ogā'. Kaxīy.

²⁰⁻²¹ Pa Pet te' mānōg, tu:

—Topa te 'ōg tayūmak nōāp-tup, xix 'āmūn nōāp-tup kamah! Xate hāmpē'āpaxex tayūmak hā' nōy yānān, nōy Topa Koxuk pa'. Topa te' hok tu nū'kutnāhā', pāyā xa nū'kutnā hok, 'ākuxa kummuk hah. Topa te 'āka'ogāp-tup 'ohnāg.

²² 'Āpu, yāyhāhup, tu hāpkummuk mīy kux, tu Topa tu' xax, pu 'ōgnū hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu' kux.

²³ 'Āte 'āyūmmūg. 'Ōgnū hāpkummuk mīy'ax te 'āhīy yāy pu'. 'Āmūn yīpkumīy xexka nām. Kaxīy.

²⁴ Ha Xīmām te tu' xak, hu:

—'Āpu, Topa tu' xax, 'ūgmūn pupi tu' xax, pu tu nū hok hāpxomā'ax kummuk, nōm hāpxomā'ax kummuk xate hām'āktux. Kaxīy.

²⁵ Ha Pet xix Yoām te Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu ta' mōg putpu Yenoyanēn tu', hu putat tox hā Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, nūy xip tu xexka xohix kopa' xuktux.

Pinip te hāpkumep

²⁶ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te Pinip pu hām'āktux, hu:

—'Āyok, nūy mōg Yenoyanēn yōg putat hā, nūy mōy kōmēn Gayat tu 'āpep. Kaxīy.

Ha putat te hām panip xexka kopa' xip.

²⁷ Ha ta' yok, tu' mōg, tu hāpxexka yōg 'Etrox yōg tapāyōg pēnāhā', ha tapāyōg yā 'Ennōk, tu 'Etrox yōg xat'ax hex Kānax hā kāmānat, tu hāpxexka yōg tayūmak xex, tu' pēnā max, tu' mōg Yenoyanēn tu', nūy Topa xax, nūy Topa pu nū' xup.

²⁸ Tu putpu' nūn, tu te hāpxop yīkūy'ax yīmū' yūmū, tu' nūn, tu mō'kupix, tu Topa pupi hām'āktux'ax 'Iyait yōg tappet mō'kupix,

²⁹ ha Topa Koxuk te Pinip pu hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy nū mūtik mōg hāpxop yīkūy'ax yīmū'. Kaxīy.

³⁰ Ha' mōg mō'ka'ok, tu tapāyōg mō'kupix 'āpak, tu:

—'Ok yūmmūg xate hāpxop mō'kupix'ax? Kaxīy.

³¹ Ha' nōy yānān, tu:

—Ap yūmmūg'ah. 'A tik 'ūm tek yūmmūg'ah. Kaxīy.

Tu' xānāhā', pu mōg, pu yāy mūtik mōg. Ha hāpxop tat'ax yīmū' mām, tu' nōy mūtik mōg.

³² Ha mō'kupix hā kaxīy:

"Tikmū'ūn te kahnēn mōgāhā", nūy putex, hā kaxīy tikmū'ūn te nōm tik mōgāhā', nūy putex.

Tikmū'ūn te kahnēn kutok xax xaxit, ha' yīy hok, yā kaxīy nōm tik yīy 'ohnāg.

³³ Tu' hok tu yāyhāhup, hāpkummuk mīy 'ohnāg tu', yīy tik xop te hāpkohe' mīy, 'lhā tik max pu hāpkummugāhā'.

'U' 'ūm te tik mōkputox 'ūm pēnāhā'? 'Ap xip'ah, tik xok hah." Kaxīy.

³⁴ Ha tapāyōg te:

—'Āyīy, tik 'ūm 'ohnām? 'Ok pe 'Iyait te yāy kax'āmi', 'ok pe' nōy pupi kax'āmi'? Kaxīy.

³⁵ Ha Pinip te hām'āktux, tu hāmyūmmūgāhā', tu nōm tappet hittap hā Yeyox 'āktux, tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu Topa yōg hām'āktux hittap hā hāmyūmmūgāhā'.

³⁶ Ha' mōg putat hā, tu kōnāgkox pēnāhā', ha tapāyōg te:

—Pēnā! Kōnāgkox! 'Āpu, kōnāg hāk putox pix! Kaxīy.

³⁷ Ha Pinip te:

—'Āte 'āp-tox pix'ax. 'Ok 'ākuxa yūm ka'ok xe'e? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Hamūn! 'Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox Kun-nix kopah. 'Ōhōm yā Topak-tok xe'ēgnāg. Kaxīy.

³⁸ Ha Hāpxop yīkūy'ax tu' xakux, ha Pinip te tapāyōg putox pix kōnāg hā.

³⁹ Ha kōnāgkox tu' xupep, tu putpu' nūn, ha Topa Kooux te Pinip putmōg, yīy tapāyōg te' pēnā hok, tu' kuxa hittup hā' mōg yāy pet hāh.

⁴⁰ Ha tik 'ūm te Pinip pēnāhā kōmēn 'Ayot tu', ha kōmēn xohix tu hām'āktux hā' mōg, tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu' mōg, tu mōktu xupep Xeyanet tu'.

9

Xaot te hāpkummuk mīy'ax hā yāyhāhup

¹ Pa Xaot gāy, tu' yīy gāynām, tu:

—'Āte Yeyox mūtik mōg xop xohix kix putup! Kaxīy.

Tu' mōg tik te 'āmānex xop xat'ax hah,

² tu tappet pop, pu kōmēn Namān yōg xexka xop tu' mūg, nūy Yeyox yōg putat hā' mōg xop mūy, nūy tik xop xix 'ūn xop mūy, nūy kīy, tu nūktu Yenoyanēn ha' mōgā.

³ Tu ta' mōg Namān yōg putat hā' mōg, ha kōmēn hāmyūmnāg tu' xip, ha Hāpxip 'ohnāg 'ihā kuyānām xexka xakot Xaot yīmap.

⁴ Ha Xaot te hām tu' nāhā', tu yānmūn xupep'ax 'āpak, ha:

—Xaot, Xaot, tep tu xatek xūygāhā? Kaxīy.

⁵ Ha Xaot kuxānōg, tu:

—'U' ūm 'āmūn? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—'Ūgmūn yā Yeyox. Xatek mūn xūygāhā',

⁶ pa 'āyok, nūy 'āk-nīhā xīhip, tu mōg tu mōktu kōmēn Namān tu xupep. 'Onte tik 'ūm te xa hāmyūmmūgāp-tup. Kaxīy.

⁷ Ha tikmū'ün te Xaot mūtik hāpkumep, tu' hip, tu' yēy. Tu' yīy'ax 'āpak, pāyā 'a tik 'ūm pēnāhāh.

⁸ Ha Xaot yok, tuk-nīhā' xip, pāyā hāmpēnā hok, ha tik te Xaot yīm mūg, tu' mōgāhā', tu mōktu mōxaha Namān tu'.

⁹ Ha 'āmny 3 hā Xaot te hāmpēnā hok, tu' xit hok, xi' xo'op hok kamah.

¹⁰ Ha kōmēn Namān kopa' xip tik kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, 'ūxuxet'ax 'Ānānīn, ha yāy kooux hā hām'āpak, ha yūmūg xuxyā te' xānāhā', hu:

—'Ānānīn! Kaxīy.

Ha:

—Te 'ūm? Kaxīy.

¹¹ Ha yūmūg xuxyā te' xat, hu:

—'Āyok, nūy mōg putat yok hā Yot pet hah, nūy Tax yog tik 'āxet'ax Xaot xax. 'Ūpēnā! Tute Topa mūtik hām'āktux!

¹² Tu' yōtkup hā tik 'āxet'ax 'Ānānīn pēnāhā', ha' nūn, tu' xupep, tup-tox yīmū' yīm xex, pu xe hāmpēnā'. Kaxīy.

¹³ Pa 'Ānānīn te' yānān, hu:

—Yāyā', tikmū'ün te Xaot 'āktux kum-muk. Tute 'ōg tikmū'ün xūygāhā Yenoyanēn kopah,

¹⁴ tu Yenoyanēn tu' xip, tu tappet pop Yoneo yōg 'āmānex xexka xop tu', tu' nūn, nūy mūy, nūy kīy, nōm xop te 'āxānāhā'. Kaxīy.

¹⁵ Pa yūmūg xuxyā te:

—'Āmōg. 'Āte Xaot yāykutnāhā, puk mūn 'āktux hāmpuknōg xop pu', xi' xexka xop pu', xix Yoneo yōg tikmū'ün pu',

¹⁶ tu' xūy putup 'ūgmūn hā, ha 'āte tu nōm 'āktux putup. Kaxīy.

¹⁷ Ha 'Ānānīn mōg, tu mīptut tu' xupep, tu mō'nāhā', tu Xaot putox yīmū' yīm xex, tu:

—'Ūgnōy Xaot, xate yūmūg xuxyā Yeyox pēnāhā putat kopah, hak xat xa', pu xe pēnā', pu Topa Kooux 'ākuxa ka'ogā'. Kaxīy.

¹⁸ Hāpxip 'ohnāg 'ihā 'ūxax 'ūm te Xaot pa tu' nāhā', ha' xax yā māpxax putuk, ha Xaot te hāmpēnā max, tu' yok, tuk-nīhā' xip, hāp-tox pix,

¹⁹ ha' xit, xi' xo'op, tu mōktu ka'ok.

Xaot te kōmēn Namān tu' xip

'Āmny kutōgnāg 'ihā Xaot te nōm xop kuxa mām ka'ok xop mūtik thi Namān kopah.

²⁰ Tu' mōg Topa pet hah, nūy Yeyox 'āktux, tu hāmyūmmūgāhā', hu:

—Yeyox yā Topak-tok xe'ēgnāg! Kaxīy.

²¹ Ha' xohix kuxānōg, hu yāy pu hām'āktux, hu:

—'Ok yā Xaot xe'e? Hōmā Xaot kuxa yūm 'ohnāg Yeyox kopah, tu' gāynām nōm xop tu', nōm xop te Yeyox 'āxet'ax hā Topa xānāhā', ha' nūn, nūy mūy, nūy kīy, nūy Yenoyanēn yōg 'āmānex xop ha' mōgā'. Pāyā hōnhā Xaot kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu Yeyox 'āktux! Kaxīy.

Tu' kuxa te' yēy.

²² Ha Xaot ka'ok, tu hām'āktux max, tu Yeyox yā Kunnix 'āktux, tu yā Topa yōg hāmyāyutnā'ax 'āktux, ha tikmū'ün te Namān kopa' pip te' yēy.

²³ Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yoneo gāy xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Xaot putex.

²⁴ Tu' xaptop hā' pip Namān yōg mō'yīnnīn'ax tu', tu' Xaot hip, tu' 'āmny xohix hā' hip, xix hāptup xohix hā mō'yīnnīn'ax hā pēnānā' pip, nūy Xaot mūy, nūy putex, pa tik 'ūm te Xaot pu' xuktux.

²⁵ Ha 'āmny koxtap 'ihā tik xop te Xaot mūtik hāpkumep te Xaot xix manax kopah, pu' gāy xop 'ūp-tex hok, 'ūxaptop tu' xix, tu

hāpxux 'ihā' yūm, pu tu xupmān, ha' xut, ha' xupaha'.

Xaot te kōmēn Yenoyanēn tu' xip

²⁶ Tu ta' mōg, tu mōktu xupep Yenoyanēn tu', tu nōm xape xop pēnāp-tup, pāyā nōm xop kuxānōg, tu hāmpē'paxex, hu: "Xaot te yā mō'āmā". Tute' koit. 'A Yeyox yōg'ah." Kaxīy. Tu' yīpkutuk.

²⁷ Pa Maname nūn, nūy Xaot mō'nīynām, tu' mōgāhā mō'pok xop hah, ha mō'pok xop te' pēnāhā, ha Maname te nōm xop pu hānyūmmūgāhā'. Yā hōnhā Xaot te Yeyox 'āktux, tu yūmūg xuxyā yōg hām'āktux'ax 'āktux Namān kopah, tu' yīpkutuk 'ohnāg.

²⁸ Ha Xaot te nōm xop mūtik nox tīhi', tu yūmūg xuxyā 'āktux Yenoyanēn xohix kopah,

²⁹ tu' yīpkutuk 'ohnāg, tu hām'āktux hā' nōy yānān Genex yīy'ax xop mūtik, ha nōm gāy xop te Xaot putex putup.

³⁰ Pāyā' xape xop te' yūmmūg, tu Xaot mōgāhā Xeyanet tu', tu yāy yōg hām ha' kutnāhā kōmēn Tax tu'.

³¹ Ha hāpxexka Yonex yōg kuxa mām ka'ok xop hittup, tu' kuxa mām, xix hāpxexka Ganiet yōg xop kuxa mām, xix hāpxexka Xāmānit yōg xop, tu' hittup, 'ugāy nōg hah, tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, tu yūmūg xuxyā Yeyox yōg putat hā' mōg, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', ha tikmū'ūn nūn, tu nōm xop xohix nōy nā' mōg.

Pet te kōmēn Nit tu' mōg, xix kōmēn Yop tu'

³² Ha Pet te hāpkumep punethok, tu kōmēn xohix tu' mōg, tu 'āmnīy ha ta' mōg, tu mōktu xupep kōmēn Nit tu', tu' kuxa mām xop xape xop mūtik pip.

³³ Ha tik 'ūm 'āxet'ax 'Ēnēy xip, tu hāmyāxatamuk xohix te 8 hā hāpkumep hok, tu mīmpe mō'yōn'ax yīmū' pip.

³⁴ Ha Pet te:

—'Ēnēy, Yeyox Kunnix te 'āhittupmāhā'. 'Ayok, nūy 'āk-nīlhā xip, xa' 'ōg komenok yūm. Kaxīy.

Ha' yok, tuk-nīlhā' xip.

³⁵ Ha Nit yōg tixmū'ūn xohix te' pēnāhā', xix Xanōn yōg xop te' pēnāhā', hu' kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah, tu yāyhā Yeyox yōg tikmū'ūn.

³⁶ Ha 'ūn 'ūm xip, Yop kopa' xip, tu' xuxet'ax Tamit, yā' xuxet'ax nōy Nok, nōm tikmū'ūn yīy'ax hā: "Mūnūy." Kaxīy. Ha Nok kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah. Nōm 'ūn max, tu hāpxopmā max, ha tikmū'ūn te' yūmmūg, ha hāpxop hok popmāhā', 'ūhok xop pu' nīm.

³⁷ Tu' 'āmnīy 'ūm 'ihā' pakut, tu' xok, ha' pix, tu mīpku'ūn yīmū' put mōg, tu' mōg, tu mō'tat pepi mīptut nōy yīmū' mōg'ax kopah, tu' xex.

³⁸ Ha Pet te Yop tu' yīkā' xip, ha' kuxa mām ka'ok xop te tik 2 mō'pok, ha Pet xānāhā', tu ta' mōg, tu mōktu Pet ha mōxaha', tu:

—Mā! 'Ānūn mō'ka'ok! Kaxīy.

³⁹ Ha' yok, tu yōkāmū' nūn, tu nūktu mōxaha mīptut tu', ha 'ūn hok mām xop te Pet yīmap hā' potaha'. Hōmā Nok te topixxax xap, 'ūhok mām xop pupi' xap, yā hōnhā Pet tu nōm xax mūg, nūy Pet tu Nok mūn max mūgā'.

⁴⁰ Ha Pet te' xohix xat, hu:

—Hāptopa 'āmōxān. Kaxīy.

Ha' mōg, yīy Pet te' kopaxux hā' xip, tu Topa pu hām'āktux, tu hām'āktux kux, tu pepi' mōg, tu Nok yīnxax xat, hu:

—Tamit, 'ayok, nūy pepi xip. Kaxīy.

Ha' pa ko'a', tu' yūm.

⁴¹ Ha Pet te' yīm hā' mūg, tu' yo'a', tu 'ūn xop xānāhā', xi' kuxa mām ka'ok xop, tu: —'Ūpēnā! Yā' hi'! Kaxīy.

⁴² Ha Yop yōg tikmū'ūn xohix te' yūmmūg, hu' kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah,

⁴³ ha 'āmnīy xohix hā Pet te Yop kopa' nox xip, Xīmām mūti tī', ha xokxax hā hām Xīmām, tu xokxax xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak.

10

Pet xix Kohnēn

¹ Ha tik puknōg 'ūm 'āxet'ax Kohnēn, tu kōmēn xexka Xeyanet kopa' pet, tu 'Itat yōg xonat xop hā kapitām.

² Tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, xik-tok te', xi' xetut te', xi' xape xop xohix te Topa xak, nōm te Kohnēn pet kopa' tīhi'. Tu Yoneo hok pip xop pu hāpxop hok nīm, tu' xupkumēy'ohnāg, tu' 'āmnīy xohix hā Topa pu hām'āktux.

³ Ha māyōn he 'ihā Kohnēn te pexkox yōg nū'kutnā'ax pēnāhā', yāykoxuk hā' pēnāhā', tu' pēnā max, ha' nūn Kohnēn hah, tu hām'āktux, hu:

—Kohnēn. Kaxīy.

⁴ Ha' nōy te' yēy, tu kuxānōg xexka', tu' pēnā ka'ok, tu:

—Pute 'ūm nūhū? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Topa te 'ōg hām'āktux'ax 'āpak, tu 'ōg hāpxopmā max pēnāhā', tu' 'āxaxok 'ohnāg.

⁵ 'Āpu, tik 'ūm mō'pok kōmēn Yop tu', pu Xīmām Pet xānāhā',

⁶ ha Xīmām nōy pet tu' xip, nōm Xīmām nōy te xokxax hā' hām, tu' xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak, ha Xīmām pet te kōnāg xexka kux tu' yūm. Kaxīy.

⁷ Tu' mōg, pexkox yōg nū'kutnā'ax mōg, ha Kohnēn te' yōg kāmānat 2 mō'pok, xix xonat xe'ep-xet mō'kutnāhā', ha xonat te Topa xak kamah.

⁸ Ha Kohnēn te mō'pok xop pu hāmyūmmūgāhā', tu tu pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux 'āktux, tu Yop tu mō'pok.

⁹ Ha hāptup ha ta' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Yop tu', 'lhā Pet te māyōn te yāy kote' yūm 'lhā pepi' mōg, tu māptut xanep yīmū' yūm, nūy Topa pu hām'āktux.

¹⁰ 'Up-tup tep-tex, ha' xit putup, pa' xit'ax puk' ohnāg, yī' hip, tu yāy koxuk hā' pēnāhā', ha pexkox xōn,

¹¹ ha Pet te' pēnāhā', ha pexkox tu top-ixxax xexka yīxohoh, tu' kuxyā hā' hīy,

¹² tu xokxop kopa' xex, xix putuxnāg, xi' kep hā' mōg xop.

¹³ Ha yānmūn xutep'ax te:

—Pet, 'āyok, nūy kix, nūy mā! Kaxīy.

¹⁴ Pa Pet te:

—'Ak mūn'ah. 'Āte' mā xet'ah xokxop mā hok xop. Kaxīy.

¹⁵ Ha' yānmūn xutep'ax te xe':

—Topa te nōm putup, yī' max. Kaxīy.

¹⁶ Ha' yīxohoh, tu' nūn tehomip tīkoxyuk, ha pexkox tu' mōg, tu yāy xaxogāhā'.

¹⁷ Pa Pet te' yēy, tu:

—Topa tep-tep 'ugyūmmūgāp-tup? Kaxīy.

Tu hāmpe'paxex, 'lhā Kohnēn yōg kāmānat nūn, tu nūktu mōxaha', tu Xīmām pet xak, tu yā' xipi', tu māptut yōg mō'yīnnīn'ax tu' tihi',

¹⁸ tu' xānāhā', hu:

—'Ok xip Xīmām Pet? Kaxīy.

¹⁹ Ha Pet te hāpxopmā'ax pe'paxex, 'lhā Topa Koxuk te:

—'Upēnā! Yā tik 3 te' āxak.

²⁰ 'Apu, nāhāy, nūy nōm xop mūtik mōg. 'Akuxānōg hok, 'āte nōm tik nū'pok 'āhā. Kaxīy.

²¹ Ha Pet yīxohoh, tu:

—Yāk mūn Xīmām Pet. Tep ha 'ānūn? Kaxīy.

²² Ha' nōy te:

—'Āhak nūn. Kapitām Kohnēn tek mūg nū'pok, yā' māx, tu hāmyok mīy, tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn xohix te nōm putup pax, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te' xat, hāk mūg nū'pok, ha 'āxānāhā', pu Kohnēn pet ha mōg, 'uyīy 'ognū hām'āktux'ax 'ūm' āpax. Kaxīy.

²³ Ha Pet te tik 3 tu' kax, pu' xit, nūy mōhōn yāy pet kopah.

Hāptup ha ta' mōg Kohnēn yōg tik mūtik, ha' xape xop mōg kamah,

²⁴ tu mōktu hāptup nōy 'lhā' mōxaha Xeyanet tu', ha Kohnēn te' hip, tu' xape xop xohix mūtik hip,

²⁵ ha Pet nūn tu nūktu mō'nāhā', ha Kohnēn te' kopaxux hā' nāhā', tu nū'xup, nūy heyak,

²⁶ pa Pet te:

—Xihip 'āk-nīhā'. Yāk mūn tihik kamah. Kaxīy.

²⁷ Tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu mō'nāhā', tu tikmū'ūn punethok pēnāhā',

²⁸ tu hām'āktux, hu:

—Yoneo yōg xat'ax xate' yūmmūg, ha' xat hok, hu: "Mōnā hok tik puknōg pet kopah," kaxīy. Pa Topa tek mūn yūmmūgāhā', hu: "Hāmpe'āpaxeh hok, hu: —Topa te' puknōg xop putup nōg, kaxīy. 'Āmhok. Topa te nōm putup, puyīy yāyhā yāy yōg tikmū'ūn," kaxīy.

²⁹ Xatek xānāhā', 'āhak nūn. Putep hā xatek xānāhā'? Kaxīy.

³⁰ Ha Kohnēn te:

—Hōmā, 'āmnīy te 4 'lhā, māyōn he 'lhā, 'āte Topa pu hām'āktux, tu tik 'ūm pēnāhā', ha' yōg topixxax te yānām putuk,

³¹ ha: "Kohnēn, Topa te 'og hām'āktux'ax 'āpak, tu 'og hāpxop popmā'ax pēnāhā'.

³² 'Apu, Yop tu mō'pok, pu Xīmām Pet xānā', ha kōnāg xēxka kux tu' xip Xīmām nōy pet kopah, ha Xīmām te xokxax hā' hām, tu' xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak," kaxīy.

³³ Hāpxip 'ohnāg 'lhā 'āte 'āxānāhā', ha 'ānūn, hak mūg hittup. Hōnhāk mūg pip, ha Topa tek mūg pēnāhā', hak mū'āte 'ōgnū hām'āktux'ax 'āpak putup, Topa te nōm 'āxat, xa' xuktux. Kaxīy.

Pet te puknōg xop pu hāmyūmmūgāhā'

³⁴ Ha Pet te hām'āktux, hu:

—Hōnhā 'āte hāmyūmmūg. Yā Topa te' xohip-tup, ok pe Yoneo yōg tikmū'ūn, ok pe' puknōg, ha Topa pu' nōy putuk.

³⁵ Topa te hāmyok mīy'ax xop xohip-tup pax, ha tikmū'ūn 'ūm xohix te Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, puxix Topa nōm putup,

³⁶ tu yāy pupi hām'āktux'ax nū'kutnāhā 'Iyaet yōg tikmū'ūn hah, tu Yeyox Kun-nix nū'kutnāhā', ha Yeyox te' kuxa mām yūmmūgāhā', xix yāy kep hā' mūg'ax kama yūmmūgāhā', 'uyīy yūmūg hittup. Yā Yeyox yūmūg xohix hāg xuxyā'.

³⁷ Yoām te hām'āpak max'ax 'āktux hāmāxap, tup-tox pix, tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux hāpxexka Ganinet kopah, xix hāpxexka Yonex xohix kopah.

³⁸ Hak-nāy tu Topa te Nāyane yōg Yeyox ha yāy Koxuk nū'kutnāhā', nūy nō ka'ogā', ha yāyhā ka'ok xe'ēgnāg, tu hāpkumep hāpxexka xohix tu', tu hāpxopmā max, tu tikmū'ūn xohix hittupmāhā', Hāmgāyāgnāg te nōm xop kumugāhā', yā Topa te Yeyox mūtik xip.

³⁹ Hak mū'āte' pēnāhā Yoneo yōg hāpxexka tu', xix Yēnoyānēn kopah, pa Yoneo yōg tikmū'ūn te Yeyox putex mīpkupnix tu'. Kaxīy.

⁴⁰ Tu xe:

—Pa 'āmnīy 3 nōg, 'lhā Topa te' hīnnāhā putpu', hak mū'āte' pēnāhā'.

⁴¹ Yāk mūg xit xi' xo'op Yeyox mūtik. 'Ap tikmū'ūn xohix te' pēnāhā'.

⁴² Ha Topa tek mūg xat, 'ū hām'āpak max'ax 'āktux, nūy tikmū'ūn xohix pu hām'āktux, nūy tikmū'ūn xohix yūmmūgā', ha Topa te Yeyox putpu nū'kutnāp-tup, pu

tikmū'ün yōg hāpxopmā'ax kopit, xi' puknōg yōg, 'üxakix xop, xi' hi xop yōg hāpxopmā'ax kopit putup.

⁴³ Hōmā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox 'āktux, hu: "Topa te tikmū'ün yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā'ax, pu tu' kux, nōm xop kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, 'üka'ok hah," Kaxīy.

Topa Koxuk te Yoneo hā' puknōg xop ka'ogāhā'

⁴⁴ Ap Pet te hām'āktux kux'ah, 'lhā Topa Koxuk te' puknōg xop ha yīxohoh, nōm te hām'āpak hā' yīxohoh,

⁴⁵ ha Yoneo yōg kuxa mam ka'ok xop te' yēy, tu:

—Topa te kama' puknōg xop ha yāy Koxuk nū'kutnāhā! Kaxīy.

⁴⁶ Ha' puknōg xop te yāy pu' puknōg yīy'ax hā hām'āktux, Topa te' ka'ogāhā, puyī' xuktux, nūy Topa 'āktux max nōmhā'.

⁴⁷ Ha Pet te:

—'U' üm te' puknōg xop pup-tox pix'ax xat hok? 'Ak mūn'ah. Yā Topa te yāy Koxuk nū'kutnāhā' puknōg xop hah, 'ügmūg putuk! Kaxīy.

⁴⁸ Hu' xat, hu:

—Kōnāg hāp-tox pix, puyīy Yeyox yā yāy xuxyā'āktux. Kaxīy.

Ha Kohnēn te' xak, pu tu 'ämniy kutōgnāg hā' nox xihip yāy pet kopah, ha' nox xip.

11

Pet te hāpxopmā'ax 'āktux

¹ Ha hāpxexka Yonex kopa' pip Yeyox yōg mō'pok xop, xi' xape xop, tu' puknōg xop kuxa mām ka'ok'ax 'āpak,

² ha Pet nūn, tu nūktu xupep Yenoyanēn tu', ha' xape xop te' puknōg xop te yāyhā Yoneo hāmāxap putup, hu' mānōg,

³ tu:

—Tep mīy xate'? Tep tu 'āxit hāmpuknōg xop mūtik, nōm te yāy xax yīmap tu' mep 'ohnāg? Kaxīy.

⁴ Pa Pet te tik xop yūmmūgāhā', hu:

⁵ —'Āte Topa pu hām'āktux Yop kopah, tu yāy koxuk hā' pēnāhā', ha' pexkox tu topixxax xexka yīxohoh, tu' kuxyā hā' hīy, tu' nūn tu nūktu 'ügha' nūn.

⁶ 'Āte' pēnā ka'ok, ha xokxop gāy xop kopa' xuk, xi' kep hā' mōg xop, xix putuxnāg,

⁷ ha' yānmūn xupep'ax te: "Pet, 'āyok, nūy kix, nūy māl!" Kaxīy.

⁸ Pa 'āte: "Ak mūn'ah. 'Āte' mā xet xokxop nōm māh kop xop," Kaxīy.

⁹ Ha' yānān, hu: "Topa te nōm putup, yī' max," Kaxīy.

¹⁰ Ha' xe yīxohoh te 3, ha pexkox tu' mōg putpu', tu yāy xaxogāhā'.

¹¹ Ha Xeyanet yōg tik 3 nūn, tu nūktu mōxahā', tik puknōg te nōm mō'pok 'ā',

¹² 'lhā Topa Koxuk te: "Mōy, 'āmōg, tu' yīkopit hok." Kaxīy. Ha tak mūg mōg, nū' xape te 6 mūtik mōg, tu mōktu mōxaha tik puknōg pet tu'.

¹³ Ha tik puknōg te hām'āktux, hu: "Hōmā 'āte pexkox yōg nū'kutnāhā' pēnāhā mīptut kopah, ha' xat, hu: "Āpu, tik 'um Yop tu mō'pok, pu Ximām Pet xānā'.

¹⁴ Pet te xa Topa yōg hām'āpak'ax yūmmūgāp-tup, xix 'āxape, pu 'ākuxa mām ka'ok nōm hām'āktux'ax kopah, pu Topa 'ākuxa kumimuk xit, nūy nō max tat 'üyānān tu', Kaxīy.

¹⁵ Yīy 'āte hām'āktux, 'lhā Topa Koxuk te' puknōg xop tu' yīxohoh, 'ügmūg putuk. Hōmā Topa Koxuk te yūmū'ā tu' yīxohoh, tu yūmū'ā tu' xip hām tu kamah.

¹⁶ 'Āte hāmpe'paxex. Yūmūg xuxyā te hām'āktux, hu: "Yoām tep-tox pix kōnāg hā, pa 'āte xa nū'kutnāp-tup Topa Koxuk, puyīy 'āka'ogā'", Kaxīy.

¹⁷ Hōmā yūmūg kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah, ha Topa te yūmū'ā nū'kutnāhā yāy Koxuk. Yā hōnhā' puknōg xop kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopa kamah, ha Topa te yāy Koxuk nū'kutnāhā kamah, yā' nōy putuk. 'Āte Topa mutik yāy tuk-mīy putup'ah. Kaxīy.

¹⁸ Ha' mō'pok xop te' xupak, tu' mānōg kux, tu' yēy. Tu Topa 'āktux max, hu:

—Yā Topa te' puknōg xop pu hūpmāhā', pu hāpkummuk mīy kux, nūy hi xe'ēgnāg! Kaxīy.

'Ātitik yōg xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah

¹⁹ Tikmū'ün te 'Extep putex Yenoyanēn tu', ha' gāy xop te' kuxa mām ka'ok xop kumugāhā', tu' xūygāhā', ha' xupmāhā hāptox tu', hāpxexka Penix tu', xix hāmyin yūm Xip tu', xix kōmēn 'Ātitik tu', tu hām'āpak max'ax 'āktux hā' mōg, tu Yoneo yōg tikmū'ün pu hām'āktux, 'ap puknōg xop pu hām'āktux'ah.

²⁰ Pāyā Xip yōg tihik, xix kōmēn Xinēn yōg tik mōg, tu ta' mōg, tu mōktu mōxaha 'Ātitik tu', tu hām'āktux hā' mōg, tu yūmūg xuxyā Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux Genex yōg puknōg xop pu' kamah,

²¹ Ha Topa te' kuxa mām ka'ok xop mō'nīyānām, tu' ka'ogāhā', ha' puknōg xop punethok kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah, tu hāpkummuk mīy kux.

²² Ha' kuxa mām ka'ok xop te' xupak Yenoyanēn kopah, tu mō Maname kutnāhā 'Ātitik tu'.

²³ Ha ta' mōg, tu mōktu xupep 'Ātitik tu', tu Topa te nōm xop ha hāmmaxnāhā' pēnāhā', ha' kuxa hittup xexka', tu hāmyūmūgāhā', nūy ka'ogā', puyī' kuxa mām xe'e yūmūg xuxyā kopah, mō kuma' mōg.

²⁴ 'Umax Maname', yā Topa Koxuk te' ka'ogāhā', ha' kuxa yūm ka'ok xe'e, ha'

puknōg xop xohix nūktu Yeyox tu yāy
kotīnnāhā'.

²⁵ Ha ta' mōg Maname', tu mōktu xuper
Tax tu', nūy Xaot xax,

²⁶ tu' xipihī', tu' nūnnāhā 'Ātikit tu',
ha hāmyāxatamuk puxet hā Xaot xix
Maname te' kuxa mām ka'ok xop mūtik
nūn tu nūnāhā', tu nōm xop xohix
pu hāmyūmmūgāhā', ha nū mūtik yāy
kotīnnāhā', ha 'Ātikit yōg tikmū'ūn te'
xuxet'ax māy kōnāmāhā', tu: "Kunnix yōg
xop." Kaxīy.

²⁷ Ha Topa pupi hām'āktux xop te Yenoy-
anēn tu' pip, tu ta' nūn tu nūktu mōkxaha
'Ātikit tu',

²⁸ Ha tik te Topa pupi hām'āktux 'āxet'ax
'Āg, tu' yok, tuk-nīhā' xip, tu hām'āktux, Topa
Koxuk te' yūmmūgāhā', ha 'Āg te:

—'Ūxit'ax nōg putup, yā hāmhōgnāg, ha
putup te' kix putup tikmū'ūn xop xohix te
hām xexka xohix kopa' pip. Kaxīy.

Ha hāmhōgnāg, 'lhā Kanao te Hōm yōg
tikmū'ūn xat.

²⁹ Ha 'Ātikit yōg kuxa mām ka'ok xop te:

—'Āpu, yūmmūg tayūmak 'ūm mōgā', pu
Yenoyanēn yōg xape xop pu' popmā'. Kaxīy.

³⁰ Ha' mōgāhā', ha Maname xix Xaot
mōg Yonex tu', nūy tayūmak mōgā tik pēnā
max'ax xop pu'.

12

'Ūgāy xop te xe hāpkummugāhā'

¹ Yā 'Enot te Yoneo yōg tikmū'ūn xat, tu
hāpkummugāhā', tu' kuxa mām ka'ok xop
xūygāhā',

² tu Yoām taknōy Tiak putex mīkax xexka
hā.

³ Ha Yoneo xop hittup, yī 'Enot te'
pēnāhā', tu xe' nōy putex putup, hu Pet
mūg kamah, ha kanet ha mō'tat, 'lhā Yoneo
yōg 'āmuk xexka 'āxet'ax Pām Tokatok Hok
māhā'.

⁴⁻⁶ Ha 'Enot te Pet xix kanet kopah, ha
xonat xop yāg te 4 te' pēnānā' pip, ha 'Enot
te Pet putex putup hāptup 'lhā', 'āmuk xexka
kux, 'lhāp-tex putup, yī' kuxa mām ka'ok
xop te Topa pu hām'āktux, tu 'āmnīy tox hā
Topa tu' xak, Pet pupi' xak, 'lhā Pet mō'ōn
kanet kopah, ha pipcup māg xap 2 hā' hīy,
ha xonat 2 te hāmyūnnī'ax yīka' thi', nūy
pēnānā' ti'.

⁷ Hāpxip 'ohnāg 'lhā pexkox yōg
nū'kutnā'ax xip, ha kuyānām xexka', ha
pexkox yōg mō'kutnā'ax te Pet nuhuk, tu:

—'Ūpitnāy, nūy mōg mō'ka'ok! 'Āyok, nūy
'āk-nīhā xihip! Kaxīy.

Ha pipcup māg xap 2 te' yīy yāy ko'a'.

⁸ Ha nū'kutnā'ax te:

—'Āxax mō'tat, tu 'āpata xax tat. Kaxīy.

Ha' tat, ha nū'kutnā'ax te:

—Kap mō'tat tu mōyāy nīy, tuk pe mōg.
Kaxīy.

⁹ Ha' pe' mōg, pa Pet te hāmpē'paxex, tu yāy
koxuk hā' pēnā'ax pe'paxex.

¹⁰ Ha tik te xonat hā' yēn, tu' mōg, tu xonat
nōy hā' yēn, ha pipcup mō'yīnnī'ax yāy xōn,
ha kōmēn kotit hā' mōg, ha nū'kutnā'ax te yāy
xaxogāhā'.

¹¹ Ha Pet te hāmyūmmūg, 'ap yōtkup'ah, tu:

—Topa te pexkox yōg nū'kutnā'ax
nū'kutnāhā 'ūghah, pu 'Enot yōg kanet kopak
xut, ha 'Enot tek xūygāp-tup hōk! 'Ap Yoneo
yōg tikmū'ūn tek xōk'ax pēnāp-tup'ah. Kaxīy.

¹² Tu ta' mōg, tu hāmpē'paxex, tu mōkxaha
xuper Mānix pet tu', yā Yoām Mā'ak mūg
tut, ha' kuxa mām ka'ok xop xohix te yāy tu
nūnāhā', tu Topa pu hām'āktux pax, tu Pet
pupi hām'āktux.

¹³ Ha Pet te hāptopa tu' xānāhā', hu:

—Hāpxōn! Kaxīy.

Ha kakxop hex 'āxet'ax Hone nūn,

¹⁴ tu Pet yīy'ax yūmmūg, tu' kuxa hittup
xexka, hu' mōg mō'ka'ok 'ūxape xop tu', tu:

Ya' xip Pet! Kaxīy.

¹⁵ Ha' kuxa mām ka'ok xop te:

—'Āp-tox kummuk! 'Ap hamūn'ah! Kaxīy.

Pa Hone te:

—Hamūn! 'Āte' yīy'ax 'āpak! Kaxīy.

Tu xe' xuktux, ha' xape xop te:

—'Ōhōm yā pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm te
Pet pēnā max. Kaxīy.

¹⁶ Pāyā Pet te:

—Hāpxōn, hāpxōn! Kaxīy.

Tu xe:

—Hāpxōn! Kaxīy.

Ha hāpxōn, tu' pēnāhā', tu' yēy.

¹⁷ Ha Pet te' yīm nuhuk, tu:

—'Āyīy hōk, pu xonat xop nūn hōk. Kaxīy.

Tu hām'āktux pu'uk, hu:

—Topa te hāpxopmā max, puk mūn xut.
Mōg, Tiak pu hām'āktux, nūy kanet kopak
xut'āktux 'ūxape xop pu'. Kaxīy.

Tu' mōg, tu mōktu xupaha'.

¹⁸ Ha hāptup ha ta xonat xop te Pet xak
kanet kopah, pāyā 'ap xip'ah, ha xonat xop
kuxānōg, tu:

—Pi'yā' xip Pet? Kaxīy.

¹⁹ Ha 'Enot te' xat, pu tu Pet xax, ha' xak,
pāyā 'a' pēnā'ah, yī 'Enot gāy xexka', tu
xonat xop mūg, tu' yīkopit, tu' kix kakixnāg,
ha' xakix.

Ha 'Enot mōg, tu ta' mōg tu mōktu Xeyanet
tu', tu 'āmnīy xohix hā' nox xip.

Enot xok

²⁰ Tu ta tu' gāy Tinok yōg tikmū'ūn tu',
xix Xinōm yōg tikmū'ūn tu', hu 'ap hāpxop
mōgāp-tup'ah. Ha nōm tikmū'ūn kuxānōg, tu'
gāy kux xak, pu 'Enot te hāpxop xe mōgā'.
Ha yāy tu nū'nāhā' 'Enot pet xexka kopah, tu
'Enot yōg kāmānat Manax yūmmūgāhā', pu
'Enot pu nōm tikmū'ūn pupi hām'āktux.

²¹ Hāptup nōy 'lhā 'Enot te tīk te' xat'ax yōg topixxax max mō'tat, tu' xat'ax yōg mīmpe' yūm'ax yīmū' yūm, nūy tu tikmū'ūn xat, tu hām'āktux tox, tu hām'āktux kux,

²² ha tikmū'ūn yīy ka'ok, tu:

—Topahnāg 'ūm yīy'ax putuk, 'ap tik yīy'ah. Kaxīy.

²³ Ha hāpxip 'ohnāg 'lhā pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'Enot kix, tu' pakutnā'hā', ha puxō'oy te' māhā', ha' xok, Topa 'āktux max 'ohnāg tu'.

²⁴ Ha' kuxa mām ka'ok xop mōg hāptox tu', tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, ha tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox Kunniix kopah.

²⁵ Ha Maname xip Yenoyanēn tu', xix Xaot, tu' yōg hām'ax kux, tu' mōg, tu ta' mōg tu mōktu mōxaha 'Ātikit tu', tu Yoām Mā'ak mōgāhā'.

13

Maname xix Xaot te hāpkumep kōnāmāhā'

¹ 'Āntikit yōg kuxa mām ka'ok xop kopa' xip Topa pupi hām'āktux'ax xop, xix hāmyūmmūgā'ax xop. 'Uxohix te: Maname', xix Xīmām Tapāyōg, xix Xīnēn yōg Noxit, xix Xaot, xix Mānā'ēm. Hōmā' 'Enot mūg tut te Mānā'ēm paha', ha 'Enot mūtik yāy tu tittap, tu taknōy putuk, pāyā' a' taknōy'ah.

² Hāptup 'ūm 'lhā nōm tik xop te Topa pu nūktettx, tu' kuxa te' yēy, tu' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux, ha Topa Koxuk te:

—Āte Maname yāykutnāhā', xix Xaot yāykutnāhā', tu nōm xānhāhā', pu tu hāpxomā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux hāptox tu'. Kaxīy.

³ Ha' xohix te Topa pu hām'āktux, hu' xit hok, tu Maname putox yīmū' yīm xex, xix Xaot, tu hāptox tu mō'pok.

Tu Xip tu' tīhi'

⁴ Topa Koxuk te mō Maname kutnāhā', xix Xaot, ha' mōg tu mōktu mōxaha kōmēn Xeneo tu', tu mīpkox hā' mōg, nōm mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, tu mōktu mōxaha hāmyīn yūm Xip tu',

⁵ Tu ta' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xanamīn tu', tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux Yoneo yōg Topa pet kopah, ha Yoām Mā'ak te mō'nīynām.

⁶ Tu ta' mōg hāmyīn yūm tu', tu mōktu mōxaha kōmēn Pap tu'.

Ha Yoneo yōg tik yā' xut mīlhīm, 'ūxuxet'ax Mayeyox, tu Topa pupi hām'āktux'ax putuk, pāyā' mō'āmāh'. 'A' max'ah Mayeyox.

⁷ Tu tik nōy mutik xip, 'āxet'ax Xet Paot, tu Xip yōg tikmū'ūn xat, tu hāmyūmmūg xexkah, tu Maname tu' xānhāhā xix Xaot, nūy Topa yōg hām'āktux'ax 'āpax max.

⁸ Ha Mayeyox 'āxet'ax nōy 'Enip, ha tikmū'ūn yīy'ax hā: "Ūxut mīlhīm," kaxīy.

Tutep-tup nōg, tu Xet Paot xut putup, puyīy Topa yōg hām'āktux 'āpax hok.

⁹ Ha Xaot 'āxet'ax nōy yā Paot kamah, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', yīy mīm pēnā ka'ok,

¹⁰ tu:

—Āmūn yā Hāmgāyāgnāg yōg. 'Ākuxa kum-muk, yā hāmmax hā'āpuknōg. Xate koit pax. Topa te' yōg putat yok mīy, pāyā xate' kohe' mīy. Paxīp! 'Āhup!

¹¹ Hōnhā Topa te 'ākix, ha hāpxip kutōgnāg 'lhā xate hāmpēnā hok putup, tu 'āmnīy xohix hā māyōn 'ūm pēnāp-tup 'ohnāg. Kaxīy.

Ha hāpxip 'ohnāg 'lhā hāmpēnām nok, tu' pa hok, tu tikmū'ūn xak, puyī' yīm hā' mōgā',

¹² Ha Xet Paot te Topa yōg hāpxopmā'ax ka'ok xe'ēgnāg pēnāhā', hu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu Topa yōg hāmyūmmūgā'ax 'āpak, tu' yēy.

Tu hāpxexka Pixit yōg kōmēn 'Ātikit tu' tīhi'

¹³ Ha kōmēn Pap tu' tīhi', ha ta' mōg Paot xi' xape xop, tu mīpkox hā' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Pānpit yōg kōmēn Pehek tu', tu mīpkox hā' mōg 'ūxeheh, pa Yoām Mā'ak te' nīm, tu putpu' mōg, tu mōktu' xupеп Yenoyanēn tu'.

¹⁴ Ha ta' mōg Maname xix Paot, Pehek tu' pip, tu' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Pixit yōg kōmēn 'Ātikit tu', tu Yoneo yōg Topa pet hā' mōxakus, nīt xap 'lhā', ha Yoneo xop yōg hāptup xe'e', ha' mām,

¹⁵ ha Yoneo yōg tik te Mōyyex yōg xat'ax mō'kupix, xix Topa pupi hām'āktux xop yōg tappet mō'kupix, tu mō'kupix kux, ha Topa pet yōg tik te' nōy xat, te:

—Ūgnōy xop, 'āyī, nūy 'ōgnū hām'āktux hā tikmū'ūn ka'ogā'. Kaxīy.

¹⁶ Ha Paot tek-nīlhā' xip, tu' yīm xix, pu' nōy tu: "Íy hok!" kaxīy. Tu hām'āktux, hu:

—Iyaet yōg tīhih, xik nōy xop, nōm te Topa xak, nōm kuxa te' yēy Topa keppah, 'ūg 'ūm 'āpax:

¹⁷ Hōmā' hāmyāxatamuk punethok hā, 'Iyaet yōg Topa te mōnāy xop hīttap yīmōgatux, tu Iyaet yōg tikmū'ūn xexkanāhā hāpxexka 'Eytik kopah, tu' puknōg yōg hāpxexka tu' mōy, tu yāy yōg ka'ok'ax hā' mōy.

¹⁸ Ha tikmū'ūn max 'ohnāg, pāyā hāmyāxatamuk te 40 hā Topa te hāpkummuk mīy'ax xop hā' tot, hām panip xexka tu nō'ātot, tu mō'nīynām, tu' nīm 'ohnāg,

¹⁹ tu' puknōg hep xop te 7 kix hāpxexka Kānā'āg kopah, tu' yōg hām pop, tu tikmū'ūn pu' hōm, tu tikmū'ūn mōkputox xohix pi'

²⁰ hāmyāxatamuk te 450 hā.

Ha hāmyāxatamuk te 450 nōg, ha Topa te tikmū'ūn pa te hāmyūmmūg ka'ok xop yīmōgatux, puyīy tikmū'ūn xat, xix Topa pupi hām'āktux'ax Xāmō'eo yāykutnāhā, puyī' xat.

²¹ Pa tikmū'ün te tik te' xat xexka xak, ha Topa te Xao yāyutnāhā', yā Meyamī yōg Kix kutox pit, ha' xexkanāhā', tu tikmū'ün pu' hōm, ha hāmyāxatamuk te 40 hā Xao mūn te 'Iyaet yōg tikmū'ün xat.

²² Ha Xao xok, ha Topa te Namix yāyutnāhā', puyī tikmū'ün xat, tu hām'āktux, hu: "Āte Namix putup pax, tuk kuxa hittup Yexe kutox pit hā. Yā' max. Āte' xat, ha' mīy." kaxīy.

²³ Ha Namix mōkputox yā Yeyox, ha Topa te 'Iyaet yōg tikmū'ün ha nū'kutnāhā', pu tikmū'ün kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'uyānān tu'.

²⁴ Yoān nūn hāmāxap, tup-tox pix, tu 'Iyaet yōg tikmū'ün xohix pu hām'āktux, hu: "Āpu, yāyhāhup, nūy hāpxop kummuk mīy kux," kaxīy.

²⁵ Pāyā Yoām te hāpxomāp kux, tu: "Tep kunāy tu hāmpe'āpaxex? 'Ak mūn yā Topa yōg hāmyākutnā'ax'ah, pa' nōy tek pe' nūn putup, nōm 'ūm xexka xe'ēgnāg. 'Āte yāy kopaxux hāk yūm putup, nūy tu pataxax koa', pāyāk kutōgnāg, hu yāyhāhup." Kaxīy.

²⁶ Yā Paot te xe:

—'Ugnōy mūnōm xop, 'Amanām mōkputox, xix nōm nōy xop te Topa xak, nōm kuxa te' yēy Topa keppah: Topa te hām'āpak max'ax nū'kutnāhā'āhah.

²⁷ Pāyā Yenoyanēn kopa tīhi tikmū'ün te hāmyūmmūg 'ohnāg, xi' yōg xexka xop, ha nīt xap xohix Thā Topa pet ha' mōg, Yoneo xop yōg hāptup xe'e 'lhā' mōg, tu Topa yōg tappet mō'kupix'ax 'āpak, pāyā' yīpkox 'ohnāg, hu Yeyox putup nōg. Hōmā Topa pupi hām'āktux xop hittap te Yeyox xok'ax 'āktux, ha hōnhā Yoneo yōg tikmū'ün gāy xop te-pex, Topa yōg hām'āktux hittap hāp-tex.

²⁸ Yā' gāy nām Yeyox tu', tu Pinat tu' xak, pu Yeyox putex, pāyā Yeyox te hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg.

²⁹ Ha hōmā, Yeyox mūg tut te nōm put 'ohnāg, 'lhā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox xūy'ax kax'āmi', tu tappet tu' kax'āmi', ha hōnhā Yoneo yōg tikmū'ün te Yeyox putex mīpkupnix tu', Topa yōg hām'āktux hittap hāp-tex, ha mīpkupnix tu' xut, tu nō hāpkot.

³⁰ Pa Topa te' putpu' hīnnāhā',

³¹ ha 'āmīy xohix hā' mōg, ha' xape xop te' pēnāhā', nōm te hāmyāxatamuk 3 hā hāpkumep Yeyox mūtik, tu Ganimet tu' pip hāmāxap, tu' nūn, tu nūktu Yenoyanēn tu', tu Yeyox putpu hi yā' pēnāhā', nūy tikmū'ün nōy pu hām'āktux.

³² —Hak mū'āte hām'āpak max. 'ax xa nūnnāhā'. Hōmā Topa te yūmūg mōnāy xop pu hām'āktux xex,

³³ tu hōnhā' mīy Yeyox hīnnā'ax hā, ha hōmā Topa te hām'āktux xex, ha Topa yōg hām'āktux'ax kax'āmi 'ūktex yōg tappet 2 kopah, hu:

"Āmūn yā 'ūgkutok.

Hōnhā'āte 'āmūn yāg kutox 'āktux." Kaxīy.

³⁴ —Tu Yeyox kutox 'ohnāg 'āktux, tu putpu' hi 'āktux, hu:

"Hōmā'āte Namix pu hām'āktux xex, nūy tu hāmmāxnā xē'ēgnāg." Kaxīy.

³⁵ Tu xe hām'āktux, hu:

"Xatek hep kutox putup'ah, tu' tux hok puk hep kutox hok, 'ūgmūn yā 'ōg kāmānat max xe'ēgnāg hah." Kaxīy.

³⁶ Tu xe:

—Ha Namix te Topa pu hāpxomāhā', tu hāpxomāp kux, tu' xok, ha mōnāy xop mūtik nō hāpkot, hak-tox,

³⁷ pāyā Topa te Yeyox hīnnāhā putpu, 'āktux'ah.

³⁸ 'Uñōy mūnōm xop, 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup: Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, tu Yeyox puxet hā' xaxogāp-tup, pu tu' kux.

³⁹ Tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix Topa nōm hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu' kux. Mōyyex yōg xat'ax hittap pu'uk, tu hāpkummuk mīy'ax 'ūm xaxogā hok, pāyā Yeyox ka'ok.

⁴⁰ 'Og pa mōxip! 'Āyīpkox pip, nūy Topa gāy'ax pēnā hok, ha Topa tappet te:

⁴¹ "Nāy, xa hip, 'āxop yīxix kummuk xop, 'āxop kuxa mām 'ohnāg xop.

'Āpu 'ākuxa yēy, nūy yāy xaxogā', ha' kux.

Hōnhā'āte hāpxomāp-tup, ha tīk 'ūm te xa hām'āktux'ax,

pāyā 'ākuxa mām 'ohnāg. 'Ūkux. Kaxīy."

⁴² Tu hām'āktux kux, ha tikmū'ün te Paot tu' xak, pu nit xap nōy 'lhā hām'āktux 'ūxehel. Tu' mōg.

⁴³ Ha Yoneo yōg tikmū'ün punethok yīpkox pip, xi' puknōg te Topa xak xop, nōm te Yoneo xop hā' mōxakux, tu Paot pe' mōg, xix Maname, nūy hām'āktux'ax 'āpak, ha tikmū'ün yūmūmūgāhā', puyī kuxa mām ka'ok xe'ēgnāg Yeyox kopah.

⁴⁴ Ha nit xap nōy 'lhā kōmēn 'Ātikit yōg tikmū'ün xohix te yāy tu nū'nāhā', nūy Topa te hām'āktux 'āpak,

⁴⁵ ha Yoneo xop te' xohix pēnāhā', tu' yīpkumūy, tu Paot mānōg, hu:

—Paot te mō'āmā', yā' kummuk. 'Ūxupax hok, Kaxīy.

⁴⁶ Pa Paot te hām'āktux ka'ok xix Maname', tu' yīpkutuk 'ohnāg, tu:

—Hōmā Topa tek xat, hu: "Āpu, yōgnū hām'āktux'ax 'āktux Yoneo xop pu hāmāxap," kaxīy. Pāyā 'āyīpkox 'ohnāg, tu 'ākuxa hi xe'ēgnāg putup nōg, yīk mūg mōg hāmpuknōg xop hah, 'ūyī hām'āpak max'ax 'āpak, nūy yīpkox pi', nūy kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

⁴⁷ 'Ugmūg uxuyā tek xat, hu: "Āte mō'āpok pu' puknōg xop pu hāmyūmmūgā', xa' hit-tupmā', nūy nōm xop pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xix hāpxexka xohix yōg xop pu

hām'āktux, 'ūyīy t̄ikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu', kaxīy. 'Ūkux.

⁴⁸ Ha' puknōg xop te hām'āpak, tu' kuxa hittup, tu Topa yōg hām'āktux 'āktux max. Hōmā Topa te nōm yīmōgatux, pu' kuxa tu mām ka'ok Yeyox kopah, nūy hi xe'ēgnāg mō'kuma' mōg.

⁴⁹ Ha' Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux hāpxexka xohix tu',

⁵⁰ pāyā Yoneo xop te Yoneo xexka xop xix 'ūn xexka xop pu hām'āktux, hu:

—'Āpu, tik kummuk xat, pu mōg hāptox tu'. Kaxīy.

Ha 'ūn xop te Paot putup nōg, xix Maname', tu' xat, pu mōg hāptox tu'.

⁵¹ 'Umōg, tu hāmnak ha pataxax mōy, tuk-to'ok, pu hāpkōnōn nūnnāy, nūy Yoneo xop yōg hāpkumuk mīy'ax 'āktux. Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn 'Ikōn tu',

⁵² ha' kuxa mām ka'ok xop kuxa hittup xe'ēgnāg, yā Topa Koxuk te' ka'ogāhā'.

14

Tu 'Ikōn tu' tihī'

¹ Tu kōmēn 'Ikōn tu' tihī', tu Topa pet hā' mō'nāhā', tu hām'āktux max, yīy Yoneo yōg t̄ikmū'ūn xohix xexka', xix Genex yōg puknōg xop xohix xexka kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

² Pa Yoneo yōg tik 'ūm kuxa mām 'ohnāg, tu' kuxa mām xop putup nōg, hu' kummuk 'āktux 'ūpuknōg xop pu', nūy gāyā'.

³ Ha 'āmnīy punethok hā' tihī', tu yūmūg xuxyā 'āktux, tu' xuxyā te hāmmāxnā 'āktux, yā hāpxe'e 'āktux, ha Yeyox te mō'pok xop yōg hām'āktux putup, hu' ka'ogāhā', puyīy hāpxompmā ka'ok xe'ēgnāg, pu t̄ikmū'ūn xohix pēnā'.

⁴ Ha t̄ikmū'ūn te hāmp'e'panōm, ha' yāg te: "Yoneo xop mūn max," kaxīy. Ha' yāg nōy te: "Hamūn'ah. Pāyā Yeyox yōg tik xop mūn max," kaxīy.

⁵ Ha' puknōg xop xix Yoneo xop xi' yōg xexka xop te mō'pok xop kummugāp-tup, tu mīkaxxap xexka hā' tux putup, nūy kix,

⁶ ha' xupak, tu nū'paha', tu mōktu mōxaha hāpxexka Nikōn yōg kōmen Nixtat tu', xix kōmēn Nep tu', xix hām yīmap tu',

7 tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

Tu kōmēn Nixtat xix kōmēn Nep tu' tihī'

⁸ Ha Nixtat kopa' xip tik 'ūm te hāpkumep 'ohnāg, ha hāmyāxatamuk xohix hā' mōg 'ohnāg, 'ūhi'ax tox hā, yā' yūm ka'ok,

⁹ tu Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' kuxa yūm ka'ok 'ūhittupmā'ax kopah, ha Paot te' pēnā ka'ok, tu' nōy kuxa yūm ka'ok pēnāhā',

10 tu' yīy ka'ok, tu:

—'Āk-nīhā xihip! Kaxīy.

Ha' yok, tuk-nīhā' xip mō'ka'ok, tu' mōg kōnāmāhā nōmhā, tu hāpkumep.

¹¹ Ha t̄ikmū'ūn te' pēnāhā', tu' yīy ka'ok, tu hām'āktux Nikōn yīy'ax hā, hu:

—Yā topahnāg te mōxaha', tu t̄ikmū'ūn mūtik yāy putuk! Kaxīy.

¹² Tu Maname pu' mīy 'ūxuxet'ax nōy, hu: "Yop", xix Paot pu', hu: "Mēkot", hām'āktux punethok hah.

¹³ Ha topahnāg Yop yōg 'āmānex nūn, ha topahnāg pet te kōmēn kunāpā' yūm, ha mūnūytut pit nūnnāhā', xix mīnmut max, tu hāmp'e'paxex, hu: "Nōm tik 2 yā topahnāg, ha 'āte mūnūytut pit kix putup, nūy nōm topahnāg 2 pu mō'hap, nūy haxyā', nūy heyah Nixtat yōg t̄ikmū'ūn mūtik," kaxīy.

¹⁴ Pa tik nōy te mō'pok xop pu' uktutx, ha' xupak, hu yāy tu topixxax pot, nūy kuxa hittup 'ohnāg 'āktux, tu t̄ikmū'ūn ha' mōg, tu' yīy ka'ok, tu:

¹⁵ —Āhup! Putep mūn mīy putup? 'Ak mūn yā Topa'ah, yāk mūn tihik, 'āxop putuk, tu hām'āpak max'ax ha xa' nūnnāhā', xa 'ānīm hāpxop 'ūm 'āyīm hā' mīy, nūy heyah, xa Topa xe'ēgnāg xax, yā' hi xe'ēgnāg, nōm te hāmnōgnōy mīy, xix hahām, xix kōnāg xexka', xix hāpxop xohix kopa' pip.

¹⁶ Hōmā t̄ikmū'ūn xop xohix te hāpxompmā xohix, 'ap Topa te' kuxyā'ah, pa' tux hok pu mīy, nūy yāy putat hā' mōg,

¹⁷ ha xa' nū'kutnāhā tehex, xayīy hāpxop ta nūnnāy 'āpet hah, nūy 'āxit, nūy 'ākuxa hittup. Kaxīy.

¹⁸ Ha Paot te Nixtat yōg tik xat hok, pu mō'hap hok yāy pu', xix Maname pu', nūy heyah.

¹⁹ Ha 'Ātikit yōg Yoneo xop nūn, xix 'Ikōn yōg xop, tu Nixtat yōg t̄ikmū'ūn pu hām'āktux, tu' gāyāhā Yeyox yōg mō'pok xop hā', ha t̄ikmū'ūn te mīkaxxap xexka tux punethok, nūy Paot putex, ha hām tu' nāhā', tu' xop putūmānāg, ha t̄ikmū'ūn te Paot hām manit hā' mōg, tu kōmēn kotit hā' xut, tuk-nāpā' mōg, tu hāmp'e'paxex, hu: "Nōmhā' xok xe'e'", kaxīy.

²⁰ Pa' kuxa mām ka'ok xop te yāy tu nū'nāhā', tu Paot yīmap hā' pip, ha Paot yūm, tu' yok, tuk-nīhā' xip, tu' xupep putpu kōmēn tu', tu hāptup 'īhā Maname mūtik mōg, tu mōktu mōxaha Nep tu'.

Tu Xit xix 'Ātikit ha putpu' mōg

²¹ Tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, ha Nep yōg t̄ikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha hām'āktux kux, ha putpu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Ikōn tu', tu' mōg tu mōktu mōxaha Nep tu'.

²² Tu hām'āktux xe'e', tu hāmyūmmūgāhā', puyī' ka'ogā', nūy kuxa māmmā ka'ok Yeyox kopah, ha hām'āktux, hu:

—Nōm xop te Yeyox pu yīpkox pip, puxi' xūy'ax hā' tot, Thā pexkox ha' mōg. Kaxīy.

²³ Ha Paot te tik pēnā max xop yīmōgatux, 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix kopa' yīmōgatux, tu' xat, pu' nōy xop pēnā max, nūy tu xeh, ha Topa pu hām'āktux, hu' xit hok hā hām'āktux, tu' pēnā max xop pu:

—'Ākuxa mām ka'ok Topa kopah. Pūyā hōnhā Topa 'āmōgā', xix 'āpēnā', xix 'ānīm' Kaxīy.

²⁴ Tu ta' mōg, Pixit kotit hā' mōg, tu mōktu mōxaha Pānpit tu'.

²⁵ Tu' mōg, tu mōktu mōxaha Pehek tu', tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, tu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Atat tu', tu hāpxomphā', tu yā' kux,

²⁶ tu mīpkox hā' mōg, nōm te kōnāg yīmū' mōg, ha mōktu mōxaha hāpxexka Xit yōg kōmēn 'Ākitit tu putpu', nūy Topa yōg hāpxomphā'ax ka'ok xe'ēgnāg 'āktux, nūy kuxa mām ka'ok xop pu' xuktux. Hōmā 'Ākitit yōg kuxa mām ka'ok xop te Topa tu' xak, pu Paot pēnā max, xix Maname pēnā max, ha mō'pok, pu hām'āpak max'ax 'āktux kōmēn xohix tu', tu' mōg tap, tu hāpxomphā', tu ta putpu' nūn 'ūxehēh.

²⁷ Ha 'Ākitit tu' mōxaha', tu' kuxa mām ka'ok xop xānāhā', ha' nūn tu nūktu nū'nāhā', ha tik te hām'āktux, tu Topa yōg hāpxomphā'ax xohix 'āktux, tu Topa te' puknōg xop pu yāy yōg putat yok mīy 'āktux, tu' puknōg kuxa mām ka'ok Yeyox kopa' 'āktux.

²⁸ Tu 'āmnīy xohix hā' nox ti kuxa mām ka'ok xop mūtik 'Ākitit kopah.

15

Tu Kōmēn Yenoyanēn xop mūtik yākyotināhā'

¹ Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yonex yōg tikmū'ūn nūn, tu nūktu mōxaha 'Ākitit tu', tu' nōy xop yūmmūgāhā', hu:

—'Āxop yā puknōg. 'Āpu, tik xop nāg xax mep 'uyīmap, puyīy Topa 'āxop kuxa kummuk xit, nūy 'ākuxa max tat 'uyānān tu'. Mōyyex yōg xat'ax hittap te 'āxat, yīy hōmā xix hōnhā, hāmyāxatamuk xohix punethok hā, Yoneo tik xop xohix te' mīy, yā kakxop pit 'ihā' mīy. Kaxīy.

² Pa Paot xix Maname te:

—Kaxīy hok! 'Āmhok! Topa te' puknōg xop sat 'ohnāg, pu yāy xax xak. Kaxīy.

Tu hām'āktux hā' nōy yānān nām punethok, ha' kuxa mām ka'ok xop te Paot xix Maname yīmōgatux, tu mō'pok, xix 'Ākitit yōg nōy xop mō'pok, pu' mōg Yenoyanēn tu', nūy Yeyox yōg tik xop yīkotip, xix tik pēnā max xop yīkotip.

³ Tu ta' mōg, Penix kotit hā' mōg, xix Xāmānit kotit hā' mōg, tu' puknōg xop te Topa ha' mōg 'āktux, ha' kuxa mām xop xohix hittup xexka'.

⁴ Ha mōktu mōxaha Yeyoyanēn tu', ha' kuxa mām ka'ok xop hittup xexka kamah, xix Yeyox yōg mō'pok xop, xix tik pēnā max xop, ha Paot te Topa yōg hāpxomphā'ax 'āktux, Topa te hāpxomphā' Paot hā, xix Maname hā, yī' xuktux.

⁵ Pa Paniye yōg kuxa mām ka'ok xop tek-nīhā' pip, tu:

—Topa te' xat, pu tik xop nāg xax yīmap mep. 'Āpu, hāmpuknōg yōg tik xop xax mep kutōgnāg, nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, puyīy Mōyyex yōg xat'ax hittap xohix pu' yīpcox pi'. Kaxīy.

⁶ Ha mō'pok xop, xix tik pēnā max xop nūn, tu nūktu nū'nāhā', nūy hāmpe tu pānōm.

⁷ Tu hām'āktux hā' nōy yānān nām, ha Pet tek-nīhā' xip, tu:

—'Ūkxape xop: Hōmā Topa tek yākyutnāhā 'āxop kopah, 'āxop te' yūmmūg, ha mōgkutnāhā', 'ū hām'āpak max'ax 'āktux hāmpuknōg xop pu', ha' puknōg xop te hām'āpak, tu' yīpcox pip, tu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

⁸ Topa te tikmū'ūn xop kuxa yūmmūg, tu Topa Koxuk nū'kutnāhā' puknōg xop hah, 'ūggūg putuk,

⁹ ha' puknōg xop te Yoneo yōg tikmū'ūn mūtik yāy putuk Topa pu', tu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu' kux.

¹⁰ Tep tu 'ākuxa mām 'ohnāg Topa yōg hāpxomphā'ax kopah? Mōyyex yōg xat'ax xohix tox xexka', yūmmūg'āte yāy yūmmūgāhōk, 'ap mīy yūmmūg'ah, xix mōnāy xop te' mīy hōk kamah. Tep tu 'āxop te' puknōg xop xat, 'ihāg mū'āte Mōyyex yōg xat'ax xohix mīy hōk? 'Ap max'ah nūhu'.

¹¹ Pāyā yūmmūg xuxyā Yeyox te' hōk hā hāmmānāhā', tu yūmmūg kuxa kummuk xit, xi' puknōg xop kuxa kummuk xit kamah, nūy yānān tu' kuxa max tat, yā yāy putuk. Yūmmūg xuxyā Yeyox te' hōk hā' yānān, nōm xop kuxa mām ka'ok nōm kopah. Kaxīy.

¹² Ha tik xop yīy 'ohnāg, yīy Maname yōg hām'āktux'ax 'āpak, xix Paot yōg, ha Topa te hāpxomphā'ax 'ēgnāg, puyī' puknōg xop pēnā', ha tik mō'pok'ax te' xuktux,

¹³ tu hām'āktux kux, ha Tiak te:

—'Ūkxape xop, 'ūg'āpax:

¹⁴ Xīnām te xa hām'āktux, hu: "Topa te' puknōg xop mō'yāy xe'ēgnāg, tu 'ā' hāmyūmmūgāhā hāmāxap, tu nōm xop yīmōgatux hāmpuknōg xop kopah, ha yāy hā Topa yōg tikmū'ūn," kaxīy.

¹⁵ Hōmā tik hittap te Topa pupi hām'āktux kamah, hu:

¹⁶⁻¹⁸ "Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'ihā, Topa te hām'āktux, hu:
Hōmā 'āte mōnāy xop Namix xexkanāhā', ha' yōg tikmū'ūn tek xak,
ha hōnhāk nūn putup,

tu Namix mōkputox puxet xexkanāp-tup,
pu'yī hep xohix xop 'ūk xax,
ha' āte nōm puknōg xop mō'yāy xe'ēgnāg,
tu' nōy yāy, nūy yāy 'āxet'ax mīy yōgnū
tikmū'ūn,' kaxīy. Ūkux.

¹⁹ Ha Tiak te xe hām'āktux, hu:

—Āte 'āpekpxax. Yā' max hāmpuknōg xop
kuxa mām ka'ok xop te Yoneo yōg xat'ax
mīy hok, xix mōnāy xop yōg hāpxompmā'ax tat
hok kamah, nūy kuxa mām puxehnāg Yeyox
kopah.

²⁰ Āpu, yūmū'āte tappet kax'āmi' kuxa
mām ka'ok xop pu', nūy tu' xat hok, pu' mā
hok topa komut xop xit'ax, xix xok xop 'ūm
māy mūg tup-tex māh hok, xix xok xop hep
'āta māh hok, xi' nōy hā' xupxet hok.

²¹ Yā nit xap xohix ūhā Yoneo xop te
Mōyyex yōg xat'ax mō'kupix Topa pet kopah,
tu Mōyyex te hām'āktux 'āktux kōmēn xohix
kopah. Yā' puxi'. Ūkux. Kaxīy.

Tu tappet tu kax'āmi'

²² Ha mō'pok xop, xix tik pēnā max xop,
xi' kuxa mām ka'ok xop xohix te Tiak yōg
hām'āktux'ax 'āpak, tup-tox puxet, hu tik 2
yīmōgatux, pu Paot xix Maname mūtik mōg,
tu 'Ākitit tu mō'pok, ha tik 2 'āxet'ax Yot Maxa-
max, xix Xinax, ha' xape xop tep-tup pax, tu
nōm pe'paxex max.

²³ Ha kax'āmi' kuxa mām ka'ok xop pu',
tu tik hā mō tappet kutnāhā', ha tappet tu
kax'āmi', hu:

"Yeyox yōg mō'pok xop xix tik pēnā max
xop te 'āneo, 'ūkxape xop pu 'āneo, 'Ākitit yōg
kuxa mām ka'ok xop, xix Xit yōg kuxa mām
ka'ok xop, xix Xinax yōg kuxa mām ka'ok xop
pu 'āneo.

²⁴ 'Ūgmū'āte' nōy xop yōg hām'āktux'ax
'āpak, nōm te nūnēt' tihī', tu 'āhā' mōg, tu
'āxat, hu: "Āpu, tik xop xohix yāy xax mep
kutōgnāg, pu Topa 'ākummuk mū'yax xaxogā
'ūyānān tu,' kaxīy. Ha 'ākuxa hittup 'ohnāg.
'Ak mū'āte nōm Yoneo tik xop mō'pok'ah, 'ak
mūn te 'āxat'ah.

²⁵ Hu hōnhāk mū'āte xohix te tik 2
yīmōgatux, pu xa mō'pok, ha Paot, xix
Maname mūtik mōg. 'Āxohix te Paot putup
pax, xix Maname', tu nōm pe'paxex max.

²⁶ Yā' hi Yeyox tu', yā yāy xuxyā', yīy xe yāy
yōg'ah. Yeyox te' xat, pu mōg, ha' mōg, 'ok pe'
hi, 'ok pe' xok.

²⁷ Hak mū'āte Xinax mō'pok, xix Yot, ha xa'
xohix hāmyūmmūgāp-tup.

²⁸ Ha Topa Koxuk te 'āxat hāmāxap, hak-
nāy tuk mū'āte, hu:

²⁹ 'Umā hok topa komut xop xit'ax, xix
xok xop 'ūm māy mūg tup-tex māh hok, xix
xok xop hep 'āta māh hok, tu 'ānōy hā' xupxet
hok. Puxi', yā' max. Ha' kux." Kaxīy.

³⁰ Ha ta' mōg tik xop, tu mōktu mōxaha
'Ākitit tu', ha' kuxa mām ka'ok xop te yāy tu
nū'nāhā', nūy mō'pok yōg tappet mō'kupix,
³¹ tu mō'kupix kux, ha' kuxa hittup xexka'.
³² Ha Yot xix Xinax yā' Topa pupi
hām'āktux xe'e', tu' xape xop ka'ogāhā'.

³³ Āmnīy kutōgnāg ūhā' tihī', tu putpu'
mōg, tu mōktu mōxaha Yenoyanēn tu'.

³⁴ Pa Xinax mōg'ah, tu' nox xip 'Ākitit tu'.

³⁵ Ha Paot xip 'Ākitit tu', xix Maname', tu'
nox tihī', tu hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg
hām'āktux'ax 'āktux, 'ūnōy xop mūtik.

Paot xix Maname te yāy xat

³⁶ Ha 'āmnīy punethok nōg, ha Paot te
Maname pu hām'āktux, hu:

—Āpu, yūmū' mōg putpu', nūy xape xop
xohix pēnā', nūy kōmēn xohix kopa' pēnā',
nūy Topa yōg hām'āktux'ax xe 'āktux. Kaxīy.

³⁷ Ha Maname te Yoām Mā'ak mōgāp-tup,

³⁸ pa Paot tep-tup nōg, Hōmā Yoām Mā'ak
te' nīm Pānit tu', tu hāpxompmā' ohnāg.

³⁹ Ha Paot te hām'āktux hā' nōy yānān
Maname mūtik, tu' gāy, ha Maname gāy,
tu yāy xat, ha Maname te Yoām Mā'ak
mōgāhā', tu' mōg, tu mīpkox hā' mōg, nōm
te kōnān xexka yīmū' mōg, tu mōktu mōxaha
hāmyīn yūm 'āxet'ax Xip tu'.

⁴⁰ Pa Paot te Xinax yāy kutnāhā' pu mōg, ha'
nōy xop te:

—Pūyā Topa 'āmūtik mōg. Kaxīy.

⁴¹ Ha' mōg, tu Xit kotit hā' mōg, xix Xinit
kotit hā' mōg, tu' kuxa mām xop ka'ogāhā'.

16

Tīmōn te Paot mūtik mōg, xix Xinax

¹ Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Nep
tu', xix kōmēn Nixtat tu', ha tik 'ūm xip,
'ūxuxet'ax Tīmōn, tu' kuxa yūm ka'ok Yeyox
kopah, tu' mūg tut Yoneo hex, pāyā' tak
Genex yōg, tu Yoneo xop hā' puknōg.

² Ha Nixtat tu' pip xape xop te Tīmōn
putup pax, xix 'Ikōn yōg xop te',

³ ha Paot te' mōgāp-tup yāy mūtik, hu' nōy
yāy xax yīmap xak kutōgnāg, nūy Yoneo xop
gāyā' hok, yā' xohix te Tīmōn mūg tak yā'
puknōg yūmmūg.

⁴ Ha ta' mōg kōmēn tu', tu Yeyox yōg
mō'pok xop, xix Yenoyanēn yōg tik pēnā max
xop pupi hāmyūmmūgāhā', tu' xape xop pu
hāmyūmmūgāhā',

⁵ Ha' xape xop kuxa mām ka'ok Yeyox
kopah, ūhā' xohix nōy nā' mōg.

Tik xop te kōmēn Tonot ha' mōg

⁶ Ha ta' mōg, tu mōktu hāpxexka Pinik kotit
hā' mōg, xix hāpxexka Ganax kotit hā' mōg,
ha Topa Koxuk te hām'āktux xat hok, hu:

—Ax yōg kōmēn kopa hām'āktux hok!
Kaxīy.

7 Ha ta' mōg, tu mōktu mōxaha Mīy tu', tu' mōg putup Mīfīn tu', pa Yeyox Koxuk te' xat hok, pu mōg hok.

8 'Ap mōg'ah, tu Mīy hā' yēn hā' mōg, tu mōktu Tonot tu' mōxaha'.

9 Ha 'āmnīy hā Paot te yāy koxuk hā hāpxexka Māxenōn yōg tik pēnāhā', hak-nīhā' xip, tu Paot tu' xak, hu:

—Mā! Māxenōn tu' 'ānū', nūy mōy 'ūgmūg nīynām. Kaxīy.

10 Hāpxip 'ohnāg 'lhā Paot koxuk te' pēnākux, hak mūg mōg putup Māxenōn tu', tu hāmp'e paxex, hu: "Topa tek mūg xānāhā", 'ū Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux Māxenōn yōg tīkmū'ūn pu", kaxīy. (Hak mūn Nok te kax'āmī'.)

Tu kōmēn Pinio tu' tīhi'

11 Tuk mūg pip Tonot kopah, tuk mūg mōg mīpkox hā, kōnāg xexka yīmū' mōg, tu mōktu hāmyīn yūm 'āxet'ax Xāmōtanax tu' mōxaha'. Hāptup 'lhāg mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Nēyap tu'.

12 Tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Māxenōn yōg kōmēn te māxap Pinio tu', ha' yōg gohet yā hāpxexka Hōm yōg, ha 'āmnīy punethok hak mūg tīhi Pinio kopah.

13 Tu nit xap 'lhāk mūg mōg kōmēn kunāpa', tu Topa yōg hām'āktux'ax pet xak, nūy Topa pu hām'āktux, 'lhā kōnāgkox tu' mōxaha', hu kōnāg kux tuk mūg mām, ha 'ūn pip, hak mū'āte 'ūn mūtik hām'āktux.

14 Ha kōmēn Tīttit yōg 'ūn xip, tu topixxax max hāmenex, 'ūxuxet'ax Nit, tu Topa xak, tu' kuxa te' Yēpa Keppah, tu Yeyox hām'āpak max'ax 'āpak, ha Topa te' kuxa tūpmāhā', yīy Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīpkox xip,

15 hap-tox pix, xi' xape xop 'ūpet kopa tīhi' xop putox pix, ha' xak, hu:

—'Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, yīy 'ūkpet ha mōg, nūy nox pi'. Kaxīy.

Hak mūg mōg Nit pet hah.

Tu kanet kopa' tīhi kōmēn Pinio tu'

16 'Āmnīy kutōgnāg nōg, 'lhāk mūg mōg Topa pet hah, ha' mīm hex te putat hā' nūn, tu yāmīy pupi hām'āktux, tu hāpxompmā'ax pēnā hok 'āktux, tu hām'āktux hā tāyūmak xexka pop, tu tik xop 'ūn pu' popmāhā', tu nōm tik xop pu' hok hā' hām.

17 Tu Paot pe' mōg, xik mūg pe' mōg, tu' yīy ka'ok, hu:

—Nū tik xop te Topa xe'ēgnāg hā kāmānat, hu xa hāmyūnmūgāp-tup, nūy Topa yōg putat hā' 'āmōgā'. Kaxīy.

18 Tu xe hām'āktux hā kaxīy, 'āmnīy xohix hā' xuktux, ha hām'āktux kux 'ohnāg, yīy Paot gāy, tu' yōkānām, tu yāmīy kummuk mānōg, hu:

—Hōmā Yeyox te yāmīy kummuk mōy tīkmū'ūn kopah, tu' mōg pexkox tu', tuk mū'ā yāy 'āxet'ax hōm, pu yāmīy kummuk

mōy, hu 'āte 'āxat, hu: 'Āpep, nūy mīm hex 'āpe' nīm. Kaxīy.

Ha' nīm, tu' mōg xupaha'.

19 Pa tik xop nōy te mīm yōg tāyūmak xak, hu' gāy xexkah, tu Paot mūg, xix Xinax, tu' xexka xop keppa' mōgāhā', ha' xexka xop te kōmēn yōg hāmnuknōg tu' pip,

20 ha tik xop gāy, tu' kupeh, hu:

—Nū tik yā Yōneo yōg xop, tu kōmēn Pinio yōg tīkmū'ūn gāyāhā', tu hāpxompmā kum-muk yūmmūgāhā',

21 ha Hōm yōg gohet te nōm hāpxompmā'ax putup nōg, tu' xat hok, 'ū mīy hok, hak mū'āte Hōm yōg tīkmū'ūn. Kaxīy.

22 Ha tīkmū'ūn te yāy tu nū'nāhā', tup-tox puxet, nūy Paot kix, xix Xinax kix, ha kōmēn yōg xexka xop te tik yōg topixxax koxip, tu' mōy, tu' xat, pu kix mīm mūnāg hā.

23 Tu' kix kakixnāg, tu kanet ha' mōgāhā', tu kanet yōg xonat xat, hu:

—Pēnā ka'ok, pu tu xupa hok! Kaxīy.

24 Ha hām'āpak, tu kanet hā mō'tat, tu' kopa tīgāhā', tu' xex, tu tik kup hīy mīm ka'ax tu', ha' mōg 'ohnāg, tu' pip.

25 Ha 'āmnīy kote 'lhā Paot xix Xinax te Topa pu hām'āktux, tuk-tex, nūy Topa 'āktux max, ha kanet kopa' pip tīkmū'ūn te' xupak.

26 Hāpxip kutōgnāg 'lhā hām yāy nuhuk nām, ha mīptut yōg hāpkopa mīkaxxap nuhut, ha mō'yīnnā'ax te yāy xōn, ha tīkmū'ūn te kanet kopa' pip, ha' hīy'ax koa', nōm te kanet kopa' xup, ha' mōxaha'.

27 Ha kanet yōg xonat te yāy koxak, tu kanet mō'yīnnā'ax pēnāhā', pa yāy xōn, ha xonat te hāmp'e paxex, hu: "Yā' xohix nū'pāha!" Kaxīy. Hu yāy putex putup mīkax xexka hā,

28 pa Paot yīy ka'ok, tu:

—Yāy xuhmīy hok! Yāg mūg xohi' pip! Kaxīy.

29 Ha' nōy te:

—Kuyānām paxnū'. Kaxīy.

Tu mō'nāhā', tu kuxānōg, tu yāy puxu'u xñām, tu' kopaxux hā' nāhā Paot keppah, xix Xinax keppah,

30 tu' yok, tuk-nīhā' xip, tu hāpkopa' mōy, tu:

—'Ūgnōy, 'āte putep mīy'ax, puyīy Topa 'ūgkuxa kummuk xit, nūy 'ātu' gāy hok? Kaxīy.

31 Ha Paot xix Xinax te:

—'Ākuxa yūm ka'ok 'ūgmūg xuxyā Yeyox kopah, puxix Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy yānān tu 'ākuxa max tat, 'āmūn, xix 'āxape te 'āpet kopa' pip. Kaxīy.

32 Ha tik xop te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux kanet yōg xonat pu', xix' xape xop pu'.

33 'Āmnīy kote 'lhā' xonat te' nōy yōg kayax pix, ha Paot xix Xinax te xonat putox pix, xi' xape xop, nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

³⁴ Ha xonat te yāy pet ha' mōgāhā', tu hāpxop pop nūn, ha' māhā', ha xonat kuxa yūm ka'ok Topa kopah, xi' xape xop kamah, hu' kuxa hittup.

³⁵ Hāptup ha ta Hōm yōg xexka xop te' xat, hu:

—Kanet kopa' mōy tik 2, pu mōg, tu nūmān. Kaxīy.

³⁶ Ha xonat te Paot pu hām'āktux, hu:

—Tik xexka xop te 'āmōy putup, ha' ānūpap-tup, hu mōy, xa' ākuxa mām. Kaxīy.

³⁷ Pa Paot te:

—Āmhok! Kaxīy hok! Hōmā tik tek mōg kix kakixnāg, ha kōmēn Pinio yōg tīkmū'ūn te' pēnāhā'. Hak mōg yīkopit 'ohnāg, tuk mū yōg hāpxopmā'ax kopit, 'okpak mōg hāpxexka Hōm yōg tīhik, ha kanet kopak mōg tīgāhā', yā hōnhā nūmān yāy xaptop tu'! Āmhok! 'Ak mōg mōg putup'ah. Āpu, tik xānā', pu nū', pu nūy 'ūgmūg mōy kanet kopah, nūy hāptopak mōg mōgā'. Kaxīy.

³⁸ Ha xonat xop te Hōm yōg xexka xop pu hām'āktux, ha' xexka xop kuxānōg, Paot xix Xinax yā hāpxexka Hōm yōg tik hah.

³⁹ Ha' nūn, tu tik 2 pu hām'āktux, hu:

—Āgāy hok 'ātu'. Āte nūktu yāy hāhup hok'ah. Kaxīy.

Tu kanet kopa' mōy, tu ta' mōg, tu kōmēn kunāpā' mōgāhā', tu:

—Āmōg. Kaxīy.

⁴⁰ Ha' mōg, tu Nit pet ha' mōg, tu' xape xop mō'nīynām, tu' mōg.

17

Tu kōmēn Texanōn tu' tīhi'

¹ Tu ta' mōg, kōmēn Āppip kotit hā' mōg, xix kōmēn 'Aponōn kotit hā' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Texanōn tu', ha Yoneo yōg Topa pet yūm,

² ha nit xap yā Yoneo yōg hāptup xe'e, yīy nit xap xohix 'ihā Paot te Yoneo yōg Topa pet ha' mōg, hu hōnhā' mōg, tu nit xap

³ 'ihā hām'āktux hā' nōy kutnāhā'. Kaxīy.

⁴ Ha tik 'ūm te:

—Hamūn! Kaxīy.

Ha Paot xix Xinax mūtik yāy kotīnnāhā', ha Genex yōg puknōg xop te Topa xak, xix 'ūn xexka xop, tu nōm tik mūtik yāy kotīnnāhā'.

⁵ Pa Yoneo xop te' yīpkumīy, tu tik kummuk yīmōgatux, nōm hām hok xop, tu hāpkute' ex kummuk pax, 'ap max'ah, tu kōmēn xohix kopa hāpkummugāhā', tu kōmēn xohix gāyāhā', tu Paot xak xix Xinax, hu Yaxām pet hā' mōxakux.

⁶ Pāyā 'ap tī'ah, yīy Yaxām mōg, tu' xut yāy pet kopah, tu' xape xop mōy kamah, tu kōmēn yōg xexka xop keppa' mōgāhā', tu:

—Nū tik te hām xexka xohix tu hāpkummugāhā', tu nūktu nūn kamah,

⁷ tu Yaxām pet kopa' tīhi', ha' xohix te hāpxexka Hōm yōg Xex putup pax, pa tik xop kummuk te hāpkummuk yūmmūgāhā', hu: "Hōm yōg Xex tek mōg xat 'ohnāg. Yā Yeyox tek mōg xat xe'ēgnāg! Kaxīy."

⁸ Ha Texanōn yōg tīkmū'ūn te hām'āpak, xix kōmēn yōg xexka xop, hu' gāy.

⁹ tu tāyūmak xak Yaxām tu hāmāxap, xi' nōy xop tu', puyīy Paot xix Xinax mōy, puyīy kōmēn Texanōn nūm. Ha pago, tu nū'paha'.

Tu kōmēn Menet tu' tīhi'

¹⁰ Ha 'āmīy hā' kuxa mām ka'ok xop te Paot xix Xinax mōgāhā', tu' mōg tu mōktu mōxaha kōmēn Menet tu', tu Yoneo yōg Topa pet hā' mōxakux.

¹¹ Ha Menet yōg Yoneo xop te hāmyok mīy, pa Texanōn yōg xop te hāpkohe' mīy. Yā Menet yōg tīkmū'ūn te Topa yōg tappet mō'kupix nām, puyīy Paot yōg hām'āktux kopit, nūy hāmyūmmūg, nūy hāpxe'e yūmmūg.

¹² Hū Menet yōg tīkmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, xix Genex yōg 'ūn xexka xop, xix tik xop.

¹³ Ha Paot te hām'āpak max'ax 'āktux, ha Texanōn yōg Yoneo xop te hām'āpak, hu' gāy, tu' nūn, tu nūktu tīkmū'ūn gāyāhā'.

¹⁴ Ha' xape xop te Paot xut, tu:

—Mōg, mōg, pu 'āp-tex hok! Kaxīy.

Ha' mōg, kōnāg xexka ha' mōg, pāyā Xinax nox xip, xix Tīmōn, tu Menet kopa' tīhi'.

¹⁵ Hā nōm xape xop te Paot mōgāhā kōmēn xexka 'Atēn tu', tu putpu' mōg Menet tu', tu Paot pupi hām'āktux, nūy Xinax xānā', xix Tīmōn, pu kōmēn 'Atēn tu' mōg mō'ka'ok.

Tu kōmēn 'Atēn tu' xip

¹⁶ Ha Paot te 'Atēn tu tik 2 hip, tu kōmēn xexka pēnāhā', tu topahnāg komut pēnāhā', ha nōm komut yīm hā' mīy, nūy heyah, ha kōmēn nū'xip nōm hāpxop hā, yīy Paot kuxa hittup 'ohnāg.

¹⁷ Tu' mōg Yoneo yōg Topa pet hah, nūy Yoneo xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān nām, xix nōm xop te Topa xak xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān. Tu nāpet hā' mōg kamah, ha' 'āmīy xohix hā' hām'āktux hā' nōy yānān 'Atēn yōg tīkmū'ūn mūtik.

¹⁸ Tu hām'āktux, tu hāmyūmmūg'ax xop 'āxet'ax 'Epikoneo xop mūtik hām'āktux, xix 'Extox xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, ha' yāg te' yīkopit, hu:

—Kāy te hām'āktux punethok. Putep mūn 'āktux putup? Kaxīy.

Ha' yāg nōy te' yānān, hu:

—Tute topahnāg puknōg 'āktux. Kaxīy.

Ha Paot te Yeyox 'āktux, tu Yeyox putpu' hi' 'āktux.

¹⁹ Ha tik xop te hāmyūmmūg te Paot yīm mōg, tu 'Axenop yōg hāmyūmmūg xop ha' mōgāhā', pu hām'āktux'ax 'āpax, tu' yīkopit, hu: koneo xop mūtik hām'āktux, xix 'Extox

xop mütik hām'āktux hā' nōy yānān, ha' yāg te' yīkōpit, hu:

—Kāy te hām'āktux punethok. Putep mūn 'āktux putup? Kaxīy.

Ha' yāg nōy te'

—'Ok hāmyūmmūg'ax tup nūhū xate hāmyūmmūg'hā'?

²⁰ Āpu, 'āyīy, tu hāmyūmmūg'ax puknōg 'āktux, nūy 'ūgmū yūmmūg'hā'. Kaxīy.

²¹ Yā 'Atēn yōg tikmū'ūn hām hok, xix puknōg xop te kōmēn kopa' tihī' hām 'ohnāg, pa' hām'āpak pax, nūy tu xe' xuktux, tu 'āmnīy xohix hā hām'āpak tup 'āpak, xi' xe' xuktux.

²² Ha Paot te hām'āktux, ha 'Anenop xop te Paot xakot, ha Paot te:

—'Atēn yōg tikmū'ūn: 'Āxop te 'ōg topahnāg komut xop xohix xak.

²³ 'Āte hāpkumep, tu topahnāg komut punethok pēnāhā', nōm mīy nūy heyah, ha' 'āte topahnāg yōg mīmpe pēnāhā', ha tikmū'ūn te topahnāg pu hāpxop 'ūm hōm, tu mīmpe yīmū' xix, ha tik 'ūm te mīmpe yīmū' kax'āmī', hu: "Nūhū topa puknōg pu'," kaxīy. 'Āte xa nōm puknōg 'āktux putup.

²⁴ —Topa xe'ēgnāg te hām xexka mīy, xix hāpxop xohix mīy, hu pexkox xix hahām xat. 'A' pet mīy xak'ah tikmū'ūn yīm hā. Yā mīptut kopa ti 'ohnāg. 'Ūxexka xe'ēgnāg Topa.

²⁵ Tu hāpxop 'ūm xak 'ohnāg, yā hāpxop xohix mīy, nūy tikmū'ūn pu' xit xut popmāhā', xi' hi'ax, xix hāpxop xohix yā' hok popmāhā'.

²⁶ Tu tik puxet mīy hāmāxap, tu nōm hā' mīy tikmū'ūn xohix, xi' hep xohix, pu yōg hām tu 'āti', ha Topa te tikmū'ūn pu hām 'ūm hā' xakux'ax xat, xix hām 'ūm hā' xakix'ax xat, tu' pip'ax 'ūm xat, pu mōg hāpxexka pu kopa 'āti'!

²⁷ Puyīy tikmū'ūn Topa xax, nūy xipi', pāyā tikmū'ūn yīka hā Topa xip.

²⁸ Hōmā 'ōgnū tik te hāmyūmmūg te kax'āmī', hu: "Topa hā yūmū'āte' xit xut, xix yūmūg mōg, xix yūmūg tihī'," kaxīy. Ha' nōy te: "Yūmū'ā Topa hā kutok xe'e'," kaxīy.

²⁹ Hamūn, yūmū'ā Topa hā kutok, hu hāmpe'āpxex hok, hu: "Topa te pipkup yānām putuk," kaxīy. Xix hāmpe'āpxex hok, hu: "Topa te mīkaxxap putuk," kaxīy. 'Āmhok. Tik 'ūm te Topa xe'e mīy 'ohnāg.

³⁰ Hōmā tikmū'ūn te hāmyūmmūg'ah, ha Topa te nōdātot, pa nōmhā Topa te' xat, xa yāyāhāp, tu hāpkummuk mīy kux, pu Topa 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux.

³¹ Yā Topa pa te hāmyūmmūg, tu hāptup puxet yāyutnāhā', 'Thā' tute hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit putup, tu tik te hāmyok mīy hā' kopit putup, tu Yeyox yāyutnāhā', pu tu kopit, ha' putpu

nōm hīnnāhā', nūy tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūg'hā'. Kaxīy.

³² Ha tikmū'ūn te' xupak, ha' yāg te: —Putep te hām'āktux? 'Ūxok, tu putpu' hi?" Kaxīy.

Tu' yīxix kummuk. Ha' yāg nōy te:

—Yā' max. Hāptup 'ūm nōy 'Thā xe xa 'āpak putup. Kaxīy.

³³ Ha Paot mōg,

³⁴ pāyā tik 'ūm kuxa mām ka'ok, 'Ūxohix te: 'Axenop yōg Nionīy, xix 'ūn Nām, xi' nōy xop kuxa mām ka'ok.

18

Tu kōmēn Konīn tu' tihī'

¹ Ha Paot te 'Atēn tu' xip, tu ta' mōg, tu mōkto xupep kōmēn Konīn tu'.

² Ha Pō'ōn yōg Yoneo xip, 'āxet'ax 'Ak, xi' xetut Pinixit, tu hāpxexka 'Itat tu' tihī', tu hāpxip kutōgnāg nūn. Hōmā hāpxexka Hōm yōg tik te tikmū'ūn xat'ax Kanao Xex te Yoneo xop nūmāhā', ha hōnhā Paot mōg 'Ak hah, xi' xetut hah.

³ Ha Paot xix 'Ak te yīmāgkox xexka mīy hā' hām, tu topixxax ka'ok hā' mīy, tu' nōmēnex, tu tayūmak pop, ha Paot te 'Ak mütik tihī'.

⁴ Ha nit xap xohix 'Thā Paot mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu hām'āktux hā' nōy yānān nām Yoneo xop mütik, xix Genex yōg xop mütik hām'āktux, nūy hāmyūmmūg'hā'.

⁵ Ha Xinax xix Tīmōn te Māxenōn tu' tihī', tu' nūn, tu nūktu mōxaha Konīn tu', 'Thā Paot te hām'āktux Yoneo xop pu', hu:

—Yeyox yā Kuninx, yā Topa te' yāyutnāhā'. Kaxīy.

⁶ Pa tikmū'ūn tep-tup nōg, tu' yīpkox 'ohnāg, tu' mānōg, tu Yeyox 'āktux kummuk, yīy Paot te yāy yōg topixxax kuto'ok, tu:

—Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy hāpkummuk mīy'ax hā' yānān. Kaxīy.

Tu xe hām'āktux, hu:

—Xate Topa yōg putat yok max putup nōg. Ak yāy kuxop'ah, huk mōg Yoneo xop hā' puknōg xop hah. Kaxīy.

⁷ Tu' mōg Tix Yox pet hah, ha Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, yā yāy pet te Yoneo yōg Topa pet yīka' yūm.

⁸ Ha Kinix te Topa pet yōg xop xat, tu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, xi' xape xop kamah, ha Konīn yōg tikmū'ūn punethok te Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' kuxa mām ka'ok, hap-tox pix.

⁹ Ha 'āmnīy koxtap 'Thā Yeyox te Paot pu hām'āktux, ha Paot te yāy koxuk hā' xupak, yīy:

—'Ākuxānōg hok, xix yāy xaptop hok.

¹⁰ Yā 'āmūtik 'ūktihī', tu 'āpēnānāg xip, pu tik 'ūm 'āmūy hok. Yā yōgnū tikmū'ūn punethok pip nū kōmēn tu'. Kaxīy.

¹¹ Ha' xip hāmyāxatamuk puxet xi' xahi', tu Topa yōg hām'āktux'ax yūmmūgāhā Konīn yōg tīkmū'ūn pu'.

¹² Ha Gat te hāpxexka Genex yōg tīkmū'ūn xat, ha Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Paot kupeh, tu' mōg, tu' mōgāhā kōmēn yōg xexka xop keppah, nōm xop pa te hāmyūmmūg keppah, puyī' yīkopit.

¹³ Ha' kūpex, hu:

—Kāy te Topa xak'ax yūmmūgāhā tīkmū'ūn pu', pāyā tik te yūmmūg xat te' xat hok, kāy te hāmyūmmūgā kummuk hah. Kaxīy.

¹⁴ Ha Paot te' yīkox xix, 'yūyī putup tu', pāyā Gat te hām'āktux Yoneo xop pu', hu:

—Nāy. 'Ok pe kāy tep-tex, 'ok pe nō xupxet, kopxi' kopit,

¹⁵ pāyā 'āxop yīy'ax 'āte yūmmūg'ah, xix 'ōg xat'ax puknōg 'āte kama yūmmūg'ah, xi' xuxet'ax 'ūm 'āte' yūmmūg'ah. 'Ak kopit putup'ah 'āte'. Kaxīy.

¹⁶ Tu papuk hāpxupmāhā', ha' mōg, tu' gāy.

¹⁷ Ha' xohix te Topa pet xop xat'ax Xox mūg, tu' kix Gat keppah, pāyā Gat te' pēnā hok, tu nūpe mō'kep, tu nūpe mō'kut.

Tu kōmēn 'Ākitit tu putpu' mōg

¹⁸ Ha 'āmnīy xohix nōg, 'lhā Paot te mīpkox hā' mōg, nōm te kōnāg yīmū' mōg, ha mōktu xupep hāpxexka Xit tu', ha Pinixit xix 'Ak te nūmūtik mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xēnkenex tu', ha Paot te' xe mep, tu' xut xok nām, Topa pu hām'āktux xex tu'.

¹⁹ Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn 'Ep tu', tu Pinixit xix 'Ak nām, tu' mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu hām'āktux hā' nōy yānān Yoneo xop mūtik.

²⁰ Tu' mōg putup, pa Yoneo xop te:

—Nāy! Āmōg hok! Kaxīy.

²¹ Pāyā' mōg putup, hu:

—Topa tek putup, kopxix putpu 'āhāk nū'. Kaxīy.

Tu mīpkox hā' mōg.

²² tu mōktu xupep kōmēn Xeyanet tu', ha' mōg kuxa mām ka'ok xop hah, tu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Ākitit tu',

²³ tu 'āmnīy punethok hā' thihi', tu' mōg, tu hāpxexka Ganax kotit hā' mōg, xix Pinik kotit hā' mōg, tu' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā'.

Apot te kōmēn 'Ep tu' xip

²⁴ Ha kōmēn xexka 'Anexānit yōg Yoneo pit nūn kōmēn 'Ep tu', 'ūxuxet'ax 'Apot, tute Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux max, tu Topa yōg tappet hittap yūmmūg xe'e'.

²⁵ Tu Topa yōg putat yūmmūg, tu' hittup, tu Yeyox 'āktux, tu Topa yōg hāmyūmmūg'ax yūmmūgāhā', pa Yoām puxet yōg putox pix'ax yūmmūg, tup-tox pix'ax nōy yūmmūg'ah, 'ūp-tox pix nūy Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux yūmmūg'ah.

²⁶ Tu hām'āktux, tu' yīpkutuk 'ohnāg Yoneo yōg Topa pet kopah, ha Pinixit xix 'Ak te' xupak, tu yāy pet ha' mōgāhā', nūy Topa yōg putat yūmmūgā xe'e'.

²⁷ Ha 'Apot te hāpxexka Genex tu' mōg putup, ha 'Ep yōg kuxa mām ka'ok xop te mō'nīynām, tu tappet kaxāmi Genex yōg kuxa mām ka'ok xop pu', puyī' nū' nūnānām yāy nōy putuk. Ha' mōg, tu mōktu xupep Genex tu', tu nōm xop mō'nīynām punethok 'yūyānān tu', tu hāmyūmmūgāhā', tu' ka'ok, tu' nōy xop ka'ogāhā', ha Topa te hāmmaxnāhā'.

²⁸ Ha Yoneo xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānānām, tu Topa yōg tappet hā Yeyox yā Kunnix 'āktux, tu Topa te nōm yāy kutzāhā' 'āktux, ha Yoneo xop te' yēy, tu' yīy 'ohnāg.

19

Paot te 'Ep tu' xip

¹ 'Apot te Konīn tu' xip, 'lhā Paot yīnāpa' nūn kōmēn xohix yīktix yīmū' pip tu', tu nūnānām xupep 'Ep tu', tu' kuxa mām xop pip-ihi',

² tu' yīkopit, hu:

—'Ok Topa Koxuk te 'ākuxa ka'ogāhā', 'lhā 'ākuxa mām ka'ok tap Yeyox kopah? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Topa Koxuk 'ūm? 'Ak mū'āte' yūmmūg'ah. Kaxīy.

³ Ha Paot te:

—'Āp-tox pix'ax te xīy? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Yoām yōg putox pi'ax. Kaxīy.

⁴ Ha Paot te:

—Yoām tep-tox pix, xa yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux, xa kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, nōm te Yoām pe' nūn. Kaxīy.

⁵ Ha' xupak, hap-tox pix, 'lhā Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux.

⁶ Ha Paot tep-tox yīmū' yīm xex, ha Topa Koxuk te nōm xop ha yīxohoh, ha' yīy'ax puknōg xohix hā hām'āktux, tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux.

⁷ Ha tik xohix ya'omi' mōg te 12.

⁸ Ha Paot mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu māyōn 'ānuk 3 hā hām'āktux hā' nōy yānānām tīkmū'ūn mūtik, nūy Topa te yāy yōg tīkmū'ūn xat 'āktux.

⁹ Pa tīkmū'ūn yīpkox pip 'ohnāg, tu' kuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah, tu Topa yōg putat 'āktux kummuk tīkmū'ūn nōy pu', yīy Paot mōg, tu' kuxa mām ka'ok xop mōgāhā', tu 'āmnīy xohix hā Tinān yōg tappet mīy'ax pet kopa hāmyūmmūgāhā'.

¹⁰ Hāmyāxatamuk 2 hā hāmyūmmūgāhā', ha hāpxexka 'Ax yōg tīkmū'ūn xohix te Topa yōg hām'āktux'ax 'āp'ak, Yoneo xop te' xupak, xi' puknōg xop.

Xep kutox put te 7

¹¹ Ha Topa te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, tu Paot ka'ogāhā, pu hāpxopmā'.

¹² Ha nōm tikmū'ūn te Paot yōg topixxax yāg pop, tu' pakut xop pu' popmālāhā', ha hāmpakut'ax te' pakut xop tu' xupepmāhā', ha' hittup, xix yāmīy kummuk xop tu' xupepmāhā kamah.

¹³⁻¹⁴ Ha Yoneo yōg taknōy xop te 7 pip, tu Yoneo yōg 'āmānex xop xat'ax Xep kuttok, tu hāpkumep pax, nūy yāmīy kummuk xupepmā', tu Yeyox 'āxet'ax yūmmūg, 'lhā hāmēp'paxex, hu: "Yeyox 'āxet'ax yā' ka'ok. 'Apu, yāmīy kummuk tikmū'ūn kopa' xut Yeyox 'āxet'ax 'āktux hā'," Kaxīy. Hu yāmīy xut, hu:

—Āte 'āxat, Yeyox 'āxet'ax hā, yā Paot te nōm 'āktux. Pu 'āpep xa mōg. Kaxīy.

¹⁵ Pāyā yāmīy kummuk te:

—Yeyox 'āte' yūmmūg, xix Paot yūmmūg, pa 'ū 'ūm 'āxop? 'Āte 'āyūmmūg'ah. Yeyox te 'āxop pu yāy 'āxet'ax hōm 'ohnāg. Kaxīy.

¹⁶ Ha tik nōm yāmīy kummuk kopa' xip te' yok mō'ka'ok, tu nōm taknōy xop te 7 kix kakixnāg, yīy kayax taha', tu' xax top hā mūptut tu nū'paha'.

¹⁷ Ha 'Ep yōg tikmū'ūn xohic te' yūmmūg, Yoneo xop xix Genex yōg xop te' yūmmūg, tu' kuxānōg, tu Yeyox 'āxet'ax ka'ok 'āktux, tu' kuxa te' yēy.

¹⁸ Ha tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, tu' nūn, ha nōm te hōmā mīhīm, tu hōnhā yāyhāhup, tu yāy yōg hāpkumuk mīy'ax 'āktux, nūy tu mīy kux.

¹⁹ Tu' mīm xop yōg tappet xax xohix popnūn, tu kuxap kopa mō'pok, ha' mō'xut, ha tikmū'ūn xohic te' pēnhāhā', ha tappet xax xohic yōg tayūmak te 50.000.

²⁰ Yā Kaxīy hā tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu xe hām'āktux hāptox tu', ha tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok, tu' yīpkox pip.

Nemēn te 'Ep yōg tikmū'ūn gāyāhā'

²¹ Ha hāpxip kutōgnāg 'lhā Paot mōg putup Yenoyanēn tu', Māxenōn kotit hā' mōg putup, xix hāpxexka 'Akax kotit hā' mōg putup, tu hām'āktux, hu:

—Yenoyanēn tuk mōg, nūy mōy tu 'āpep, tuk-nāy tu 'āte Hōm pēnāp-tup kamah. Kaxīy.

²² Tu Timōn xix 'Enax mō'pok hāpxexka Māxenōn tu, tu hāpxip kutōgnāg 'lhā Hōm yōg hāpxexka 'Ax tu' tihī'.

²³ Ha 'Ep yōg tikmū'ūn te Topa yōg putat tu' gāy,

²⁴ ha tik 'ūm 'āxet'ax Nemēn, tu topahnāg hex Niām komut mīy, xi' pet komut mīy, pu heyeh, tu piuxtap yānām ponrok hā' mīy, tu tayūmak xexka pop.

²⁵ Tu tik te topahnāg komut mīy xop xānāhā', ha yāy tu nū'nāhā', ha Nemēn te:

—Tik xop: Yūmmūg hām, nūy tayūmak xexka pop, 'āxop te' yūmmūg.

²⁶ Pa Paot te hām'āktux, ha tikmū'ūn xohic te hām'āpak, ha hām'āktux, hu: "Tik te' yīm

hā' mīy nōm topahnāg komut. 'Ap Topa xe'e'ah, yā hāpxop mō'āmā'ax, yīy hāpxop te mō'āmā'ax nīm," kaxīy. Ha tikmū'ūn punethok yīpcox pip, hu topahnāg komut xop hāmenex putup'ah.

²⁷ Hak kuxānōg, pu tikmū'ūn topahnāg 'a pop putup hok, xix Niān pet 'a' putup hok, xix topahnāg hex Niān mūn putup hok, 'lhā hāpxexka 'Ax xohix te nōm pu heyah, xix hāpxexka nōy xohix te'. Yīy yūmū'āte tayūmak xax. Kaxīy.

²⁸ Ha' xupak, tu' gāy xexkah, tu' yīy ka'ok, hu:

—'Ep yōg Niān xexka xe'ēgnāg! Kaxīy.

²⁹ Ha tikmū'ūn xohix te hām'āktux punethok kōmēn xohix kopah, hu hām'āpak 'ohnāg, tu yāy tu nū'nāhā mīptut xexka kopah, tixmū'ūn yōg yāy tu nū'nā'ax pet kopah, ha Māxenōn yōg tik 2 tihī'. Yā Paot mūtik hāpkumep, ha tikmū'ūn gāy, tu nōm tik 2 mōgāhā tikmū'ūn yōg yāy tu nū'nā'ax pet hāh,

³⁰ ha Paot mōg putup, nūy tikmū'ūn pu hām'āktux, pa' kuxa mām ka'ok xop te' tux hok, pu mōg hok.

³¹ Ha 'Ax yōg xexka xop te Paot hā' xape, tu' xak, hu:

Tikmū'ūn yōg yāy tu nū'nā'ax pet ha 'āmōg hok pu gāy xop 'āpenā hok! Kaxīy.

³² Ha tikmū'ūn yīy ka'ok, tu hām'āktux punethok, hu hām'āpak 'ohnāg, tu tep tu yāy tu nū'nāhā yūmmūg 'ohnāg.

³³ Ha Yoneo xop te Topa pet xop xat'ax 'Anexān xut, tu' kopa' mōgāhā', pu hām'āktux tikmū'ūn pu', ha 'Anexān yīm xix, hām'āktux putup tu', pu 'Ep yōg tikmū'ūn gāy hok Yoneo xop tu'.

³⁴ Pa tikmū'ūn te 'Anexān yā Yoneo yūmmūg, tu' yīy ka'ok, tu xe' yīy xexka', tu xe' yīy, tu yānmūn xupex'ap puxet putuk, tu' ot 2 hā te:

—'Ep yōg Niān yā' xexka xe'ēgnāg. Kaxīy.

³⁵ Ha kōmēn yōg kaxāmi'ax te:

—'Āhup, 'āhup! Kaxīy.

Tu xe' xuktux, hu:

—'Ep yōg tikmū'ūn: 'Ū 'ūm te kōmēn 'Ep yūmmūg hōk? Yā' xohix te' yūmmūg, ha 'Ep te topahnāg hex Niān pet xexka xix, tu topa xap xix, nōm te pexkox tu' nāhā', yā' xohix te' yūmmūg.

³⁶ yā' yūmmūg tap, yīy 'āhup, nūy hāpkumuk mīy hok.

³⁷ Xate tik 2 nūnnāhā', ha 'ap kummuk'ah, tu topa hex Niān 'āktux kummuk 'ohnāg, tu topa hex Niān yōg hāpxop 'ūm hā' xupxet 'ohnāg.

³⁸ Nemēn te hām'āktux 'ūm putup, xix yāy xop te', puxix tik pa te hāmyūmmūg tu' xax, puyī' kopit, yīy mōg, nūy tik 'ūm kupeh.

³⁹ Pe hāpxompā'ax nōy kopit putup, puxix tikmū'ūn xohix kopit.

40 'Āte koit'ah, pa 'āte gohet yōg hāmp'e'paxex yīpkutuk, pax pu: "Ep yōg tikmū'ün yāykix kakixnāg," kaxiy, puxix xonat xop nū'pok 'Ep tu, puyīk yīkopit, tep tu 'āgāy nām. Pāyā 'ap yūmmūg'ah 'āte'. Kaxiy.

41 Tu hām'āktux, tu:

—Mōg. Kaxiy.

Ha mōg.

20

Paot te Māxenōn tu' xip, xix Genex tu' xip

1 Ha Paot te' kuxa mām ka'ok xop xānāhā', tu hām'āktux hā' kā'ogāhā', tu:

—Ügmōg. Kaxiy.

Tu ta' mōg hāpxexka Māxenōn tu'.

2 Tu hām' xohix kotit hā hāpkumep, tu hām'āktux hā' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā', tu' mōg tu mōktu hāpxexka Genex tu' xupep.

3 Tu' xip māyōn 'ānuk 3 hā, ha' mōg, ha Yoneo xop tep-tex putup, ha mīpkox te kōnāg yīmū' mōg hā' mō'nāhā', nūy hāpxexka Xit kotit hā' mōg, tu Māxenōn tu putpu' nūn putup.

4 Ha Paot mūtik nūn kōmēn Menet yōg Pihok-tok Xopat, xix kōmēn Texanōn yōg 'Āniyah, xi' yōg Xegōn, xix kōmēn Nep yōg Gax, xi' yōg Timōn, xix hāpxexka 'Ax yōg Tikik, xi' yōg Tonop,

5 tu Paot keppa' mōg, hak mūn Nok te kax'āmī', hak mū'āte Paot hip kōmēn Tonot tu'.

6 Ha Yoneo xop yōg 'āmuk xexka 'āxet'ax "pām tokatok hōk" kux, hak mūg pip Pinio tu', tu mīpkox hāk mūg mōg, tu kōnāg yīmū' mōg, ha 'āmnīy te 5 nōg, 'Ihāk mūg mōg tu mōktu mōxaha Tonot tu', ha' nōy xop mūtik yāy tu nū'nāhā', tu' pip 'āmnīy te 7 hā.

Paot te Tonot tu' xip

7 Tu yenomiy 'Ihāk mūg yāy tu nū'nāhā', tu pām koxip, nūy mā', nūy Yeyox yā yūmūg pupi' xok pekpaxeh, ha Paot mōg putup hāptup 'Ihā', hu hām'āktux tox, tu 'āmnīy kote 'Ihā hām'āktux, tu' kux 'ohnāg.

8 Ha kuyānām tat'ax punethok te mīptut nōy yīmū' mōg'ax kopa' pip, hak mūg yāy tu nū'nāhā',

9 ha tik xiptap 'Ettik xip, tu mīptut tox yāy yīmū' mōg'ax 3 kopa' xip, tu yanēn kox yīmū' yūm, ha kūnīm tep-tex, ha mō'yōn, Paot yōg hām'āktux tox hah, ha hām' tu' nāhā', tu' xok.

10 Ha Paot te mīptut yīmū' tu' yīxohoh, tu 'Ettik mūg, tu' nōy xop pu hām'āktux, hu:

—Kuxānōg hōk! Yā' koxuk te' kopa' xip, yā' hi! Kaxiy.

11 Tu xe pepi' mōg, tu pām koxip, tu' māhā', nūy Yeyox pe'paxeh, tu hām'āktux yūmūg xape xop mūtik, ha xokakkak xataha', 'Ihā hām'āktux kux, tu' mōg.

12 Ha 'Ettik hi', yī tikmū'ün kuxa hittup xexka', tu' yāy pet ha' mōg.

Tu Mīnet ha' mōg

13 Hak mūn Nok te xe kaxāmi', tuk mūg mōg mīpkox hā, tu' mōg, tu mōxaha hāmīyin yūm 'Arox tu', tu Paot hip, 'Ihā Paot te hām tu yā' mōg.

14 Tu' xupep, 'ūgmū'āte ta tu yāy tu nū'nāhā', hak mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Mitinēn tu'.

15 Tuk mūg mōg mīpkox hā, tu Kiox hā' yēn, tu hāptup nōy kōmēn Xāmōy tu' mōxaha, tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Mīnet tu'.

16 Ha Paot mōg putup nōg kōmēn 'Ep tu', nūy mōg mō'ka'ok, nūy kōmēn Yenoyanēn tu 'āmōxān, nūy Yoneo yōg 'āmuk xexka Pētekot mōy.

Paot te hām'āktux

17 Tu kōmēn Mīnet tu' xip, tu 'Ep yōg tik pēnā max xop xānāhā',

18 ha' nūn, ha Paot te:

—Hōmāg nūn 'Ax tu hāmāxap, ha xatek yūmūg, tu yōgnū hāpxompmā'ax yūmūg kamah, 'Ihā hāmyaxatamuk xohix hāk xip 'āxop mūtik.

19 Tu hāpxompmāhā Topa tu', tuk kutōgnāg, tuk kuxa hīttup 'ohnāg, yā Yoneo xop tek kummugāhā'.

20 Ha xa hām'āktux xe'e, tu Topa yōg hām'āktux'ax xohix 'āktux, tu' xaxok 'ohnāg, tu xa hāmyūmūgāhā', nūy 'āka'ogā', nūy mō'ānīyāmā, ha tikmū'ün tek xupak, 'Ihā 'āte kōmēn kotit hā hāmyūmūgāhā', xix mīptut xohix kopa hāmyūmūgāhā kamah.

21 Tu xa hām'āktux xe'e, tu Yoneo yōg tikmū'ün pu hām'āktux, xix Genex yōg tikmū'ün pu hām'āktux, tu Topa pu yāyhāhup 'āktux, tu 'ōg hāpkummuk mīy kux 'āktux, tu 'ākuxa mām ka'ok Yeyox kopa 'āktux.

22 Yā hōnhā 'ūg'āpax: 'Ügmōg Yenoyanēn tu', ha Topa Coxuk tek xat, ha nōm puk yīpkox xip, tu 'a' hāmyūmūg'ah, 'ok pek hip-tup, 'ok pek xok putup,

23 pāyā Topa Coxuk te 'ā hām'āktux kōmēn xohix tu', hu: "Kanet kopa 'āxix putup, xix 'āxūy putup," kaxiy.

24 Pa 'ak kuxānōg'ah, 'a yāy mūn tuk hi'ah, pāyā Topa tuk hi'. 'Ok pek hi', yā' māx, pek xok, yā' max, 'ūyī yāy yōg hāpxompmā'ax kux. Yeyox tek yāykutnāhā', 'ūyī Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, ha'āte hāpxompmāhā', yā Topa te' hep xop xohix pu hāmmaxnāhā'.

25 —Hōmā 'āte Topa te yāy yōg tikmū'ün xat 'āktux, tu nūktu 'āxop pu hām'āktux, tu hōnhā hāmyūmūg: Yā' 'āxop tek 'ūm pēnāp-tup'ah 'ūxehel.

26-27 'Ūg'āpax: 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, 'āte 'āxop pu hām'āktux, tu Topa yōg hām'āktux'ax xohix 'āktux, tu Topa yōg hām'āktux 'ūm xaxok 'ohnāg. Tik 'ūm yīpkox hōk, puxix yāy yōg hāpkummuk mīy'ax tat.

²⁸ Pēnā ka'ok! Topa Koxuk te 'āxat, pu' kuxa mām ka'ok xop pēnā max, nūy ka'ogā'; Yā Topak-tok xok nōm pupi', tu yāy hep 'āta nū'nāhā', nūy nōm xop kuxa tupmā'.

²⁹ Ügmōg, ha nōm 'ākopa' pip putup, kokex gāy nām putuk, tu' nūn putup, nūy kuxa mām ka'ok xop kix 'āxop kopah. Kokex gāy te kahnēn kix, hā kaxīy nōm gāy xop te' kuxa mām ka'ok xop kix putup.

³⁰ Ha tik kummuk te 'āxop kopa' pip putup, tu hām'āktux hā mō'āmāp-tup, ha' kuxa mām ka'ok xop mōgāp-tup, pu Topa yōg putat xax.

³¹ 'Ōg pa mōxip! Pēnā max! 'Ūxaxok hol! Hāmyāxatamuk tikoyuk hā 'āte xa hāmyūmmūgāhā', 'ok pe 'āmnīy tox hā, 'ok pe hāptup tox hā, 'āte' xohix yūmmūgāhā', tuk potaha', āp-tup pax tu'.

³² —Yā hōnhā 'āte: 'Āxop yā Yeyox yōg tikmū'ūn. Pūyā Topa 'āpēnā max, xix nū mūtik ti', xix xa hāmyūmmūgā', xix 'āxex, xix xa hāmmaxnā', xix xa pexkox yōg hāpxop popmā' yāy yōg tikmū'ūn mūtik.

³³ 'Ak xupkumyāh, tuk nōy yōg hāpxop putup 'ohnāg, tuk nōy yōg tayūmak yīpkumyā 'ohnāg, tuk nōy yōg topixxax yīpkumyā 'ohnāg.

³⁴ 'Āmhok. 'Ūghām punethok, nūy tayūmak pop, nūy hāpxop 'ūm pop, nūy mā', tu' nōy xop pu' popmāhā',

³⁵ nūy xa hāmyūmmūgā 'ūghām'ax hā, xayīy nōm hāpxop 'ūm pip hok xop pu' hōm, xi' pakut xop pu' hōm, nūy Yeyox yōg hām'āktux'ax xutigā', hu: "Tikmū'ūn te hāpxop 'ūm pa', puxi' kuxa hittup kutōgnāg, pa tikmū'ūn te hāpxop 'ūm hōm, puxi' kuxa hittup xexka", kaxīy. 'Ūkux.

³⁶ Tu hām'āktux kux, tu' kopaxux hā' xip, tu Topa pu hām'āktux 'ūnōy xop mūtik.

³⁷ Ha' potaha', tu yāy kep hā' mūg.

³⁸ Yā' kuxa te Paot xak, hām'āktux'ax hah. Yā' xuktux, hu: "A xe xatek 'ūm pēnāp-tup'ah," kaxīy. Ha' mōgāhā mīpkox hah.

21

Paot te Yenoyanēn ha' mōg

¹ Hak mūg mōg mīpkox hā, tu kōnāg xexka xak, mīpkox te kōnāg yīmū' mōg hā' xak, tuk mūg mōg tu mōktu hāmyīn yūm Kox tu' mōxaha', tu hāptup nōy ha tak mōg tu mōktu mōxaha hāmyīn yūm Honex tu', tu xek mūg mōg, tu mōktu kōmēn Pa'at tuk mūg mōxaha'.

² Ha' mīpkox nōy mōg Penix tu', hak mū'āte' xipihi', tu nōm mīpkox hāk mūg mōg,

³ tu hāmyīn yūm Xip pēnāhā', tu 'īpxax ha' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Xit tu', tu kōnāg hā' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Tinok tu', pu mīpkox hāpxop pop'ax xupemāhā kōmēn Tinok tu',

⁴ ha' kuxa mām ka'ok xop pipihi', tu 'āmnīy xohix te 7 hā' nox pip kuxa mām ka'ok xop mūtik, ha Topa Koxuk te Paot xūy'ax

yūmmūgāhā' kuxa mām ka'ok xop pu', yīy: "Yenoyanēn tu 'āmōg hok!" kaxīy.

⁵ Pa xemān nōg, 'īhāk mūg mōg, ha' nōy xop tek mūg mōgāhā kōmēn kunāpa', xi' xetut xop te', xix kakxop te', hak mūg kopaxux hā' pip, tu Topa pu hām'āktux hāpxux tu',

⁶ tu yāy kep mūg, xix yāy hax, tu 'āneo, nūy mōg, hak mūg mōg mīpkox hā, pa' nōy xop te putpu' mōg yāy pet hah.

⁷ 'Ūgmūg pip kōmēn Tinok tu', tu mōktu mōxaha kōmēn Tonēmāy tu', tu' kuxa mām xop yōg xape xop pēnāhā', tu' nox pip 'āmnīy tox hā.

⁸ Hāptup 'īhāk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xeyanet tu', tu Pinip pet tu' nox pip. Pinip te hām'āpāk max 'āktux pax. Hōmā 'ūkuxa mām ka'ok xop te tik te 7 yīmōgatux, pu hāpxop xit'ax popmā', nūy hōk xop pu' popmā', tu Pinip yāy kutnāhā kamah.

⁹ Ha Pinip kutox hex te 4, 'ap yāyta'ah, 'ūxohix yā Topa pupi hām'āktux.

¹⁰ Hak mūg nox pip Pinip pet kopah, 'īhā tik te Topa pupi hām'āktux nūn, 'ūxuxet'ax Ag, tu Yonex tu' xip,

¹¹ tu' nūn, tu nūktu xupep Xeyanet tu', tu Paot yōg nāy hīy'ax paha', tu nō yāy yīm kīy, xi' kup kīy, tu:

—Topa Koxuk te hām'āktux, hu: "Hā kaxīy Yenoyanēn yōg Yoneo gāy xop te Paot kīy putup, nūy puknōg xop ha mōgāhā", kaxīy.

¹² Ha' xupak, ha tikmū'ūn xik mū'āte' Paot tu' xak, hu:

—Yenoyanēn tu 'āmōg hok! Kaxīy.

¹³ Ha Paot te:

—'Āxop tep-tep mūn mīy? Tep tu 'āpotaha', tuk kuxa xūyāhāhā? 'Ak kuxānōg'ah. 'Ok pe kanet kopak xip, 'ok pek xok Yenoyanēn tu', 'āte Yeyox tu hāpxopmāhā', nūy Yeyox 'āxet'ax 'āktux max. Kaxīy.

¹⁴ Tu hām'āktux kux, hak mū'āte' hup, tu:

—Pūyā Topa yāy putup'ax mīy. Kaxīy.

¹⁵ Tuk mūg mōg, tu yāy yōg hāpxop pop, tu' xuk, nūy Yenoyanēn tu' mōg.

¹⁶ Ha kōmēn Xeyanet yōg kuxa mām ka'ok xop 'ūm 'Ūgmūg mūtik mōg, tuk mūg mōgāhā hāmyīn yūm Xip yōg Mēnān hah, ha' kuxa yūm ka'ok tap, hāmyāxatamuk xohix hā' yūm, ha' pet kopak nox pip.

Paot te Tiak pēnāhā'

¹⁷ Tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Yenoyanēn tu', ha' nōy xop tek mūg pēnāhā', tu' kuxa hittup.

¹⁸ Hāptup 'īhāk mūg mōg Tiak pet hah, ha Paot tek mūg mūtik mōg, ha tik pēnāmax xop xohi' pip.

¹⁹ Ha Paot te 'āneo, tu Topa te hāpxopmāx xohix 'āktux, tu Paot ka'ogāhā pu hāpxopmā'ax hāmpuknōg xop kopa 'āktux.

²⁰ Ha' xupak, tu' kuxa hittup xexka', tu Topa 'āktux max, tu Paot pu hām'āktux, hu:

—'Ügnöy: Yoneo xop punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha xate' yūmmūg, ha Mōyyex yōg xat'ax xohix pu' yīpkox pip kamah, nūy māynāg mīy.

²¹ Ha tikmū'ün te 'āmūn 'āktux, tu 'ākupex, hu: "Paot te Yoneo xop yūmmūgā kummuk, tu nōm xop te hāmpuknōg kopa' pip pu hāmyūmmūgāhā", hu: "Āpu, Mōyyex yōg xat'ax nīm, tuk-tok pit nāg xax yīmap mep hok, tu mōnāyxop yōg hāpxompmāx hittap tat hok kamah," kaxīy. Pāyā tikmū'ün te koit.

²² Putep mūn mīy? 'Ānūn, ha' xohix te hāmyūmmūg putup.

²³ Nāy, 'ūg'āpax, nūy mīy: Nūnte' pip tik te 4, nōm tik te Topa pu hām'āktux xex.

²⁴ Āmōg, tu nōm tik mōgāhā', tu tik xemep'ax hā' pago, pu Yoneo yōg tikmū'ün xohix pēnā', nūy 'āyīpkox xip Mōyyex yōg xat'ax pu' yūmmūg.

²⁵ Yāk mū'āte' puknōg xop pu tappet kax'āmi', tu' xat, pu topa komut xop xit'ax mā hok, xix xokxop hep 'āta mā hok, xix xokxop 'ūm māy mūg tup-tex mā hok, xi' nōy hā' xupxpet hok. Kaxīy.

²⁶ Yī Paot mōg, tu tik te 4 mōgāhā', tu hāptup nōy īhā yāy pix tik te 4 mūtik, tu Mōyyex yōg xat'ax pu' yīpkox xip, tu' mīy, tu tik te Topa pet xexka xop xat'ax pu' xuktux, tu 'āmnīy 'ūm pix'ax kux putup yūmmūgāhā', ha 'āmnīy te 7 mō'nāp-tup, īhā yāy pix kux putup. Ha Paot te xokxop 'ūm putex putup, nūy Topa pu mō'hap, nūy tu' hāxyā'.

Yoneo gāy xop te Paot mūg

²⁷ Ha xemān puxet hā' nōg putup, ha Paot te Yoneo yōg Topa pet xexka kopa' xip, īhā 'Ax yōg Yoneo xop te' pēnāhā', tu Yoneo yōg tikmū'ün gāyāhā', tu hām'āktux hā nūktu' xohix gāyāhā', tu Paot mūg,

²⁸ tu:

—'Iyaet yōg tihik, mā! Nū tik te hāmyūmmūgā kummuk hāpxexka xohix tu', pu Mōyyex yōg xat'ax xaxogā', tu Topa pet xexka 'āktux kummuk, tu Genex yōg puknōg xop nūnnāhā', pu Topa xip'ax yāyhāp-tup-tūynāg. Kaxīy.

²⁹ Hōmā Yoneo yōg tikmū'ün te Paot pēnāhā kōmēn kopah, ha 'Ep yōg tik puknōg 'āxet'ax Tonop mōgāhā', ha hāmpe'paxex, hu: "Paot te' mōgāhā Topa pet xexka kopa' kamah," kaxīy. Pāyā' mōgāhā.

³⁰ Ha nōm tikmū'ün xohix gāy, tu yāy tu nū'nāhā mō'ka'ok, tu Paot mūg, tu Topa pet xexka kopa' xut, tu yāykumīy hāptopah, ha hāpxip 'ohnāg Topa pet xexka mō'yīnnīn.

³¹ Ha tikmū'ün te Paot putex putup, ha tik 'ūm te xonat yōg Kononeo pu hām'āktux, hu:

—Yenoyanēn yōg tikmū'ün xohix gāy nām! Kaxīy.

³² Ha xonat xop yōg Kononeo te xonat xop xat, xix kapitām xop, ha' nūn mō'ak'ok, ha

Yoneo yōg tikmū'ün te' pēnāhā', hu Paot kix kux.

³³ Ha Kononeo te Paot mūg, tu' xut gāy xop kopah, tu pipcup māg xap hā' hīy, tu' yīkopit, hu:

—'Ū 'ūm nūhū? Kaxīy.

Tu xe:

—Putep mūn mīy? Kaxīy.

³⁴ Ha nōm tikmū'ün gāy te hām'āktux hā' yānān, yīy Kononeo te hām'āpak 'ohnāg, hu' xat, hu:

—Kāy mōgā xonat pet ka'ok hah. Kaxīy.

³⁵ Ha' mōgāhā mīptut mīpku'īn tu', pa nōm tikmū'ün tep-tex putūmnāg, yīy xonat xop te Paot pupi tu pepi' xup, tu mīptut hā mōxakux.

³⁶ Ha Yoneo yōg tikmū'ün xohix te' pe' mōg, tu' yīy ka'ok, tu:

—'Ūp-tex! 'Ūp-tex! Kaxīy.

Paot te yāy pupi hām'āktux

³⁷ Ha xonat pet ha' mōgāhā', īhā Paot te:

—Ok xatek tux hok 'ū hām'āktux? Kaxīy.

³⁸ Ha Kononeo te:

—Xatek Genex yīy'ax yūmmūg. 'Ok 'āmūn yā 'Eyt yōg tihik, nōm te tik te 4.000 mōgāhā hām panip tu', nūy gohet mūtik yāykix? Kaxīy.

³⁹ Ha Paot te:

—Ak mūn'ah. Yāk mūn Tax yōg Yoneo, tu hāpxexka Xinit tuk nāhā', ha Tax mūn kōmēn xexka hok'ah. 'Ok xatek tux hok, 'āte hām'āktux tikmū'ün pu'? Kaxīy.

⁴⁰ Ha Kononeo te:

—'Āpu, 'āyīy. Kaxīy.

Ha Paot te mīpku'īn yīmū' xip, īhā' yīm xix, pu tikmū'ün yīy hok, ha Paot te hām'āktux tikmū'ün pu', Yoneo xop yāy yīy'ax hā hām'āktux, hu:

22

¹ —'Ūnōy mūnōm xop, xi' tak mūnom xop, 'ūg'āpax 'āte hām'āktux. Kaxīy.

² Ha Yoneo yōg tikmū'ün te yāy yīy'ax 'āpak, tu:

—Nāy, hup, nūy 'īy hok. Kaxīy.

Tu' yīy 'ohnāg, ha Paot te:

³ —'Ūgmūn Yoneo, tu kōmēn Tax yōg tihik, tu hāpxexka Xinit tuk nāhā', pa kōmēn Yenoyanēn kopak tīttap, ha hāmyūmmūgā'ax Gāmāniēt te 'ā hāmyūmmūgāhā', tu mōnāyxop hittap yōg hāpxompmāx xohix 'ā hāmyūmmūgāhā', ha 'āte Topa xak 'āxop xohix putuk, tu' xat'ax mīy māynāg.

⁴ Hōmāg gāy, tu' kuxa mām ka'ok xop kix putup, Yeyox yōg putat putup nōg tu'. 'Ate' mūg, tu kanet kopa' xex nōm xop, 'ok pe tihik, 'ok pe 'ūhūn.

⁵ Ha tik te 'āmānex xop xat'ax te' yūmmūg, xix tik te hāmyūmmūg xop te' yūmmūg. 'A 'āte mō'āmā'ah, pāyā hāpxe'e 'āktux. Nōm xop te 'a' popmāhā tappet, tu kōmēn Namān

yōg Yoneo xop pu kax'āmi', 'ūyī kuxa mām ka'ok xop mūy, tu' kīy, nūy kix. Kaxīy.

⁶ Tu xe hām'āktux, hu:

—Tu tak mōg, tu kōmēn Namān tu hāmhūmnāg tulk xip, māyōn yāy kote' yūm 'lhāk xip, ha hāpxip 'ohnāg 'lhā kuyānām xexka te pexkox tu' xakot.

⁷ Hak nāhā hām tu', tu yānmūn xupep'ax 'āpak, ha: "Xaot, Xaot, teptu xatek xūygāhā?" Kaxīy.

⁸ —Ha 'āte: "Ū 'ūm 'āmūn?" Kaxīy.

—Ha tute: "Ūgmūn Nāyane yōg Yeyox. Xatek xūygāhā?" Kaxīy.

⁹ —Ha tikmū'ūn te 'ūgmūtik mōg te kuyānām pēnāhā', pāyā 'a' yīy'ax 'ūm 'āpak'ah.

¹⁰ Ha 'āte' yīkōpit, hu: Yāyā', putep xatek putup 'ū mīy xa?" Kaxīy.

—Ha: "Āyok, nūy mōg, tu mōktu xupep Namān tu', ha tik 'ūm te xā hām'āktux putup, tu Topa yōg xat'ax xa hāmyūmmūgāp-tup," Kaxīy.

¹¹ —Yā 'āte hāmpēnā hok nōm kuyānām xexka hah, yīy tikmū'ūn tek mōgāhā', yīm hā Namān tu'.

¹² Ha tik te Topa xak, 'ūxuxet'ax Ānānīn, ha Namān yōg Yoneo xop xohix te nōm 'āktux max.

¹³ Hak ha' nūn, tuk yīkāgnāg xip, tu hām'āktux, hu: "Ūgnōy Xaot, Topa te 'āpa maxnāhā', xa xe hāmpēnā" Kaxīy.

—Hak pa max, ha 'āte 'Ānānīn pēnāhā',

¹⁴ ha: "Hōmā hāmyāxatamuk xohix 'lhā mōnāyhop yōg Topa te xa yāyutnāhā', xa Topa yōg putup'ax mīy, nūy tik te hāmyok mīy 'āxet'ax Yeyox pēnā', nūy nōm yīy'ax 'āpax, ha hōnhā xate' xupak, xi' pēnāhā', xix hāmyūmmūg,

¹⁵ tu Yeyox yōg hām'āpak māx'ax 'āktux putup tikmū'ūn xohix pu', tu hāpxomā'ax xohix pēnā'ax 'āktux putup.

¹⁶ Putep hip xate'? 'Āpu, 'āte 'āp-tox pix putup, pu Topa 'ākuxa maxnā', nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', 'lhā Yeyox yā 'āxuxyā 'āktux," Kaxīy.

¹⁷ Tu xe hām'āktux, hu:

—Tuk nūn putpu', tu nūktu xupep kōmēn Yenoyanēn tu', tu Topa pu hām'āktux Topa pet xexka kopah, tu yāy koxuk hā Yeyox pēnāhā',

¹⁸ ha hām'āktux, hu: "Mōg, Yenoyanēn kunāpa 'āmōg, yā tikmū'ūn tek mūn 'āktux'ax putup nōg," Kaxīy.

¹⁹ —Ha 'āte: "Yāyā', tikmū'ūn te 'āte hāpkummugāhā yūmmūg, ha 'āte' kuxa mām ka'ok xop mūg Topa pet kopah, ha' yūmmūg kamah, yā 'āte kanet ha' mō'tat, tu' kix nōm xop kuxa mām ka'ok 'ākopah, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg.

²⁰ Tikmū'ūn te 'ōg nū'kutnā'ax 'Extep putex, 'lhāk xip, tu pekpaxex max, tup-tup,

tu tikmū'ūn yōg topixxax pēnāhā' nōm te 'Extep putex," Kaxīy.

²¹ —Ha Yeyox te: "Āmōg, 'āte 'āmōgāp-tup hāptox tu', hāmpuknōg xop hah," Kaxīy. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

²²⁻²³ Ha tikmū'ūn te Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīy 'ohnāg, pa Paot te' puknōg xop 'āktux, yīy ta tikmū'ūn gāy, tup-tup nōg, tu' yīy ka'ok tu:

—'Ūp-tex! 'Ūp-tex! Kaxīy.

—Tik kummuk putex! Kaxīy.

—Pūyā tu xok! Kaxīy.

Tu topixxax tox mahap, tu hāpkōnōn mō'pok pepi', 'ūgāy tu'.

²⁴ Ha xonat xop yōg Kononeo te' pēnāhā', hu Paot xut mō'ka'ok, tu' xat, pu xonat pet xexka ka'ok ha' mōgā', ha xe' xat, pu' kix kokxax hā, ha:

—'Ūxūy hā hām'āktux putup, tu 'ōg hāpxomā'ax kummuk 'āktux putup. Kaxīy.

²⁵ Ha xokxax xit hā' hīy, nūy nō' kix 'lhā' Paot te Kapitām yīkōpit, hu:

—'Ok Hōm yōg gohet te' xat, pu Hōm yōg tik 'ūm kix, 'lhā hāpkummuk mīy 'ohnāg? Kaxīy.

²⁶ Ha xonat xop yōg Kapitām te' xupak, tu Kononeo pu hām'āktux, hu:

—Nāy, paxip. Putep mūn mīy putup? Kāy yā Hōm yōg tihik! Kaxīy.

²⁷ Ha nōm Kononeo nūn, tu Paot yīpkōpit, hu:

—'Āyī. 'Ok 'āmūn yā Hōm yōg tihik? Kaxīy.

Ha:

—Ya hamūn. Kaxīy.

²⁸ Ha Kononeo te:

—'Āte tayūmak xexka hā pago, nūy yāyhā Hōm yōg tihik. Kaxīy.

Pa Paot te:

—Yā Hōm yōg 'ūgnāhā', xik mūg tak, xik mūg tut. Yāk mūn Hōm yōg tik xe'e'. Kaxīy.

²⁹ Ha xonat xop nōm te' kix putup nū'paha', 'ūkuxānōg tu', ha Kononeo kuxānōg kamah, Paot kīy huh, 'lhā Hōm yōg gohet te' xat hok puuyī Hōm yōg tik xix hok.

Paot te' xexka xop keppa' xip

³⁰ Hāptup 'lhā Kononeo te Paot xut, tu Yoneo xop yōg tik xop pa te hāmyūmmūg ha' mōgāhā', xix 'āmānex xexka xop keppah, pu' yīkōpit, nūy Paot yōg hāpkummuk mīy'ax yūmmūg. Ha Paot te Yoneo xexka xop keppa' xip.

23

¹ Tu tik xop pa te hāmyūmmūg pēnā ka'ok, tu:

—'Ūnōy mūnōm xop, Topa tek kuxa yūmmūg, ha hāmyok mīy 'ūghi'ax tox hā. Kaxīy.

² Ha tik te 'āmānex xop xat'ax Ānānīn, tu' xat, pu Paot yīkox kix,

³ ha Paot te:

—Pūyā Topa 'ākix! 'Āpa max, pāyā 'ākuxa kummuk! Xate' nōy mōgāhā mō'āmā'ax hā. 'Āyūm, nūy hāpxomā'ax kopit, nūy Mōyyex yōg xat'ax hā' kopit, pa Mōyyex te' kix'ax xat hok. Kaxīy.

⁴ Ha tik nōy te:

—Teptu xate 'āmānex xop xat'ax mānōg? Kaxīy.

⁵ Ha Paot te:

—'Ūgnōy, 'āte' yūmmūg'ah. 'Ok tik te 'āmānex xop xat'ax nō'ōm? Topa yōg tappet tek xat, hu: "Tik te 'āxop xat'ax 'ūm 'āktux kummuk hok," kaxīy.

⁶⁻⁸ Tu' xexka xop pēnāhā', ha' yāg Paniye xop, ha' yāg Xanoxeo xop. Paniye xop xohix kuxa mām ka'ok putpu' hi'ax kopah, hu: "Tikmū'ūn xohix xakix, tu' putpu' hip-tup," tu xe: "Yā' pip koxuk, xix peckox yōg nū'pok xop," kaxīy. Pa Xanoxeo xop xohix kuxa mām 'ohnāg, tu: "'Āmhok. 'A' koxuk 'ūm xip'ah. Yā' xakix xe'e', tu putpu' hip-tup 'ohnāg," kaxīy. Yiy Paot yīy ka'ok, tu:

—'Ūnōy mūnōm xop: 'Ūgmūn Paniye yōg, huk kuxa yūm ka'ok putpu' hīnnāhā'ax kopah. Xatek yīkopit, 'ok pe' xakix xop putpu' hip-tup, 'ok pe' hip-tup hok. Kaxīy.

Ha Paniye xop te hām'āktux hā' nōy yānān Xanoxeo xop mūtik, tu' gāy nām.

⁹ Tu' yīy ka'ok, tu yāyki putup Paot hā, ha tik te hāmyūmmūg yok, yā' kama Paniye yōg, tu:

—Yā' max Paot! 'Ok pe koxuk 'ūm, 'ok pe peckox yōg nū'kutnāhā'ax 'ūm te kāy pu hām'āktux, kopxix Topa mūtik yūmūg kumīy putup hok. Kaxīy.

¹⁰ Ha' gāy xexkah, yīy xonat yōg Kononeo te Paot hā' yīpkutuk, tu' xat, pu' xut, tu xonat pet ka'ok ha' mōgāhā'.

¹¹ 'Āmnīy koxtap 'Ihā Yeyox xip Paot yīka', tu:

—'Ākuxānōg hok! 'Āmūn tek mūn pupi hām'āktux, tu 'Ūgmūn 'āktux putup kōmēn Yenoyanēn tu', xix hāpxexka Hōm tu kamah. Kaxīy.

Ha' xaptop hā Paot putex putup

¹² Hāptup 'Ihā Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā', tu hām'āktux xex, tu Topa 'āxet'ax 'āktux hā' hām'āktux xex, tu:

—Paot putex hok, kopxik xit hok! Kaxīy.

¹³ Yā' tik te 40 tep-tex putup,

¹⁴ tu' mōg 'āmānex xexka xop hah, xix tik xop te hāmyūmmūg hah, tu:

—'Ūgmū'āte hām'āktux xex Topa pu', hu: "Paot putex hok, kopxik xit hok," kaxīy.

¹⁵ 'Āmōg, Hōm yōg xonat xop yōg Kononeo hah, nūy tu' xax, pu Paot nūnnāy, 'yīkopit nūy, pāyā mō'āmā'. 'Ūgmū'ātep-tex putup putat hā, 'ūxaptop huuh 'ūp-tex putup. Kaxīy.

¹⁶ Pa Paot 'ūptix te' xupak, tu' mōg tu mōktu xupep xonat pet ka'ok xexka tu', tu Paot pu' xuktux,

¹⁷ ha Paot te xonat yōg Kapitām xānāhā', hu:

—Nū tik tuktup mōgā'āxop yōg Kononeo hah, puyīy hām'āp'ak'ax 'āpax. Kaxīy.

¹⁸ Hā' mōgāhā' nōm Kononeo hah, tu:

—Paot te kanet kopa' xup, tuk xānāhā' pu tik tuktup mōgā'āhah. Kaxīy.

¹⁹ Ha Kononeo te tik tuktup yīm hā' mūg, tu' xut, tu' yīkopit, hu:

—Xate putep 'āktux putup? Kaxīy.

²⁰ Ha tik tuktup te:

—Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā', nūy 'āmūn tu' xax, xa hāptup 'Ihā Paot mōgā', pu xe' yīkopit. Pāyā mō'āmā'. 'A' yīkopit putup'ah, pāyāp-tex putup.

²¹ Yā' tik te 40 te hām'āktux xex Topa pu', tu' xit hok xi' xo'op hok, nūy Paot putex. Yā hōnhāp-tex putup. Kaxīy.

²² Ha Kononeo te tik tuktup pu hām'āktux, hu:

—Hām'āktux hok, 'a' xaptop hok'ah. Kaxīy.

Ha Paot mōgāhā Gohenanok Penik hah

²³ Tu Kapitām 2 xānāhā', tu' xat, hu:

—'Āmnīy koxtap 'Ihā mōg kōmēn Xeyanet tu', yā hōnhā kāmānok te 200 pop, xix xonat xop te 200 pop kamah, pu kāmānok yīmū' mām, ha xonat nōy te 200, te yā' pata hā' mōg, tu pox tox tat pop.

²⁴ Ha Paot pu kāmānok nūnnāy, tu Gohenanok Penik ha' mōgā'. Kaxīy.

²⁵ Tu Gohenanok Penik pu tappet kax'āmi', hu:

²⁶ 'Ūgmūn Kononeo Kanao Nix, 'āte Gohenanok xe'e' Penik pu kax'āmi', nūy hāmyūmmūgā', tu' āneo.

²⁷ Yoneo xop te nū tik mūg, nūy putex, hak xut Yoneo gāy xop kopah. Yā hāpxexka Hōm yōg tik 'āxa.

²⁸ Tu' mōgāhā Yoneo yōg pa te hāmyūmmūg xop hah, nūy Paot yōg hāpkummuk mō'ax yūmmūg.

²⁹ Ha Yoneo xop te yāy yōg xat'ax hā' yīkopit, tu' kupex, tu Paot yōg hāmyūmmūg'ax puknōg 'āktux, pāyā kāy te tik 'ūm putex 'ohnāg, tu yā' xupxet 'ohnāg, 'a' kummuk'ah, ap putex putup'ah 'āte', yā' kanet kopa' xix 'ap putup'ah 'āte kamah.

³⁰ Ha Yoneo xop tep-tex putup 'ūxaptop huuh, yīy hāpxip 'ohnāg 'āte xa mōgāp-tup, pu Yoneo xop kupeh, ha xate' kopit. Tu ta tu' kux." Kaxīy.

³¹ Ha ta 'āmnīy koxtap 'Ihā xonat xop te kāmānok yīmū' mām xop mōg, ha xonat xop te pox tox tat mōg, tu' pata hā' mōg, tu putpu' mōg Yenoyanēn tu',

³² ha kāmānok yūmū' mām xop te Paot mūtik mōg. Tu' mōg,

33 tu mōktu mōxaha kōmēn Xeyanet tu', tu Gohenanok Penik pu tappet hōm, tu Paot mōgāhā Penik keppah.

34 Ha tappet mō'kupix hāmāxap, tuk-nāy tu' yīkopit, hu:

—Pi'yā 'ōgnū hahām? Kaxīy.

Ha Paot te:

—Yā Xinit. Kaxīy.

35 Ha Penik te:

—Nāy, 'āte 'ōg hām'āktux'ax 'āpak putup, 'ihā kuperx'ax xop nū'. Kaxīy.

Tu' xat, pu Paot xix 'ūxat'ax 'Enot yōg kopit'ax pet kopah, ha' mōgāhā', tu' xix.

24

Yoneo xop te Paot kuperx

1 'Āmnīy te 5 nōg, 'ihā tik te 'āmānex xop xat'ax 'Ānāñin nūn, tu nūktu xupep kōmēn Xeyanet tu', xix Yoneo xexka xop nūn, xix tik gāy xop yōg hām'āktux'ax Tet nūn, nūy Paot kuperh.

2 Ha' xānāhā', ha Tet te nōm Gohenanok pu hāmyūmmūgāhā' hu:

—Gohenanok Penik: Tikmū'ūn xohix te 'āp-tup pax, 'ōg hāpxomā'ax max hah, ha Yoneo yōg tikmū'ūn kuxa xohix mām, tu' hittup, xate hāmyūmmūg hah,

3 yīy tikmū'ūn xohix te 'āmūn 'āktux max. Yā' puxi'.

4 'Āte hām'āktux kutōgnāg putup. 'Ūg'āpax, kopxix hāpxip kutōgnāg hām'āktux kux.

5 Paot te hām'āktux kummuk, tu' yīy hā nūktu tikmū'ūn xohix gāyāhā', tu hāpxexka xohix tu' mōg, yā Nāyane yōg xop xohix xat.

6 Hōmā tute Yoneo yōg Topa pet xexka yāyhāp-tūyānāg putup, tu tik puknōg mōgāhā Topa pet xexka kopah, pak mū'āte' mūg, nūy hāpxomā'ax kummuk kopit 'ūgmū yōg xat'ax hā.

7 Pa'āxop yōg Kononeo gāy, tu Paot xut, tu' mōgāhā', tu' xat, pu nū nōm xop kāy kupeh, nūy Paot kupeh 'ākeppah.

8 'Āpu, 'ūyīkopit, nūy hāpxomā'ax kummuk yūmmūg. Kaxīy.

9 Ha Yoneo xop te:

—Ya hamūn! 'Ap koi't'ah! Kaxīy. Pāyā' koi't.

Paot te yāy 'āktux Penik keppah

10 Ha Gohenanok Penik te tu' yīm xix, nūy Paot pu':

—'Āyīy, kaxīy.

Ha Paot te:

—Gohenanok Penik, hāmyāxatamuk xohix hā xatek mū yōg tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit max, yāk hittup, nūy xā hām'āktux.

11 'Āmnīy xohix te 12 'ihā 'āte Yenoyanēn tu' xupep nūy nūk xup Topa pu', 'ūxohix te' yūmmūg.

12 'Āte hām'āktux hā' nōy yāñāñ 'ohnāg tikmū'ūn mūtik, tuk yīy hā gāyā 'ohnāg Topa

pet xexka kopah, 'a kōmēn kopa hāk 'ūm gāyāhā'.

13 Yoneo xexka xop te koit.

14 Pa Yeyox yōg putat hāk xip, tu Topa xak, tu nōm pu nūk xup, tuk yīpcox xip Mōyyex yōg xat'ax xohix pu', xix Topa pupi hām'āktux xop xohix pu'.

15 Tuk kuxa yūm ka'ok: yā tikmū'ūn te hāmyok mīy te putpu' hip-tup, xix tikmū'ūn te hāpkohe mīy te putpu' hip-tup kamah, ha nōm Yoneo xop te yāy putpu' hi'ax hip kamah, tu hāmmax hip.

16 Yāk hāmyok mīy, ha Topa tek yūmmūg, xix tikmū'ūn. Kaxīy.

17 Tu xe hām'āktux, hu:

—Ha hāmyāxatamuk xohix nōg, 'ihāk nūn, tu nūktu xupep yōgnū hāpxexka tu', nūy hāpxop hok popmā Topa pu', xix yōgnū tikmū'ūn pu',

18 'ihā 'Ak yōg Yoneo xop nūn, tuk pēnāhā Topa pet xexka kopah, ha 'āte yāy pix, Topa yōg xat'ax tek xat hah, hak yīy 'ohnāg, yāk puxehnāg xip.

19 Pi'yā' pip 'Ax yōg Yoneo xop hōnhā? 'Ap nūn'ah, nūy 'ūgkupeh.

20 Hōmā Yoneo xexka xop tek yīkopit. 'Āpu, nōm xexka xop 'uyāñāñ tu' yīkopit, 'ok pe 'āte hāpxe'e 'āktux, 'ok pe 'āte koit.

21 Pāyā hōmā nōm xop te yōgnū hām'āktux'ax putup nōg, 'ihā 'āte hām'āktux, hu: "Hōnhā xatek yīkopit, 'ok pe xakix xop putpu' hip-tup, 'ok pe putpu' hip-tup hok," kaxīy. Tu ta tu' kux.

22 Ha Penik te hāmyūmmūg, tu Topa yōg putat yūmmūg max, pāyā 'ap Paot yīkopit putup'ah, hu:

—Nāy, 'ūhip, pu xonat xop yōg Kononeo Nīx nū'. 'Unūn, yīy ta 'āte 'ākopit. Kaxīy.

23 Tu' xat, ha Paot xix mīptut kopah, pu xonat pēnāl, pāyā hāpkumep mīptut xexka kopah, tu hāpxomāp-tup, puxi' mīy, ha' tux hok kamah pu' xape xop pēnāl, nūy hāpxop 'ūm popmā Paot pu'.

Paot te yāy pupi hām'āktux Penik keppah, xix Nonoxit keppah

24 'Āmnīy kutōgnāg 'ihā' nōg, ha Penik nūn, xi' xetut Nonoxit nūn kamah, nōm Yoneo hex, ha Paot xānāhā', ha Paot te tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok Yeyox Kuninx kopa 'āktux, ha' xupak.

25 Ha Paot te:

—Topa te' xak, pu tikmū'ūn xohix hāmyok mīy, ha' yōg hāpxomā'ax xohix kopit putup, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk. Kaxīy.

Ha Penik kuxānōg, tu Topa te' kopit'ax yīpikutuk, hu:

—Mōg, mōg! Kaxīy.

Tu xe:

—Hāptup nōy kopxix 'āxāñā'. Kaxīy.

26 Pāyā tayūmak 'ūm hip, pu Paot tu tayūmak 'ūm xax, yīy xāñā punethok,

hām'āktux hā' nōy yānān nām huh, pa yā Paot te tu' hōm 'ohnāg.

²⁷ Ha hāmyāxatamuk 2 nōg, ha Penik mōg kuma' mōg, ha Pox Pex nūn 'ūyānān tu', ha Penik te Paot xix mīptut kopah, nūy Yoneo xop kuxa hittupmā'.

25

Paot te Hōm yōg tik te' xohix xat'ax tu' xak, puyī' xut pu mōg

¹ Ha Pex nūn tu nūktu kōmēn Xeyanet tu' xupe, ha 'āmnīy 3 nōg, 'ihā' mōg tu mōktu Yenoyanēn tu' xupe.

² Ha 'āmānex xexka xop te hāmyūmmūgāhā', xix Yoneo xexka xop te hāmyūmmūgāhā', tu Paot 'āktux, tu' kupex, tu' xak,

³ pu Paot nūnnāy Yenoyanēn tu', 'ūxaptop putex putup ha putat kopah.

⁴ Pa Pex te:

—Āmhok. Yā' xip Xeyanet tu', hak mōg putup putpu Xeyanet tu'.

⁵ Nāy, pax xa Paot kupex, hu ta mōg 'ūgmūtik, nūy kupeh. Kaxīy.

⁶ Ha 'āmnīy te 10 nōg, 'ihā Pex te Xeyanet tu putpu' nūn, tu hāptup nōy 'ihā' xat pu Paot nūnnāy.

⁷ Ha' nūn, ha Yenoyanēn yōg Yoneo xop te' kupex nām, tu yīkopit, pāyā hām'āktux hā koit, ha Pex te' gāy xop yōg hām'āktux 'āpak, tu:

—'Intu'. Āte hāmyūmmūgāh, 'ok pe Paot te hāpkummuk mīy, 'ok pe' mīy hok? Kaxīy.

⁸ Ha Paot te:

—Āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg, 'ok pe Yoneo yōg Topa pet xexka tu', 'ok pe Hōm yōg gohet puknōg tu'. Kaxīy.

⁹ Pa Pex te Yoneo xop kuxa hittupmāp-tup, hu:

—'Ok mōg putup Yenoyanēn tu', 'āte 'āyīkopit? Kaxīy.

¹⁰ Pa Paot te:

—'Ak mōg putup'ah. Āte Xex putup, pu yōgnū hāpxopmā'ax kopit. Yā' max. Āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg, ha xate' yūmūmūg.

¹¹ Pax pu Yoneo xop koit hok, kopxix xupap-tup hok. Yā' 'āte' xok'ax yīpkutuk 'ohnāg. Pax pu Yoneo xop koit, ha 'āte hāpkummuk 'ūm mīy hok, 'āpu' xat puk putex hok. Āte Hōm yōg tik te' xohix xat'ax putup, yā' 'āte Xex putup, puk yīkopit. Kaxīy.

¹² Ha Pex te' xexka xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, ha hām'āktux kux, tu Paot pu hām'āktux, hu:

—Xate Xex mūn putup, hu Xex ha 'āmōg. Kaxīy.

Paot te 'Aginip keppa' xip

¹³ Hāpxip kutōgnāg 'ihā' 'Aginip nūn, tu tkmū'ūn xat, tu' nūn tu nūktu kōmēn Xeyanet tu' xupe, xix Menenīn, tu Pex ha' nūn, nūy 'āneo.

¹⁴ Tu' tihi', 'āmnīy xohix hā' tihi', ha Pex te Paot 'āktux 'Aginip tu', tu hām'āktux, hu:

—Tik 'ūm xip, ha Penik te mīptut kopa' xix, tu' xut pu mōg 'ohnāg.

¹⁵ Hōmā 'ūkxip Yenoyanēn tu', ha Yoneo yōg 'āmānex xexka xop te' kupex, tup-tex putup,

¹⁶ ¹⁶ pa 'āte: "Hōm yōg gohet te' xat hok pu tik 'ūm 'uhok tup-tex hok. Āmhok. Hōm yōg gohet te' xat, pu' kupeh xop kāy ha' nūn, nūy kupeh, pu kāy yā yāy 'āktux, nūy kupex xop yōg hām'āktux hā' yānān," kaxīy.

¹⁷ Ha' nūn yāy tu nū'nāhā', ha 'āte' hip putup'ah, tu hāptup nōy hā' xat, pu Paot nūnnāy, 'ūyī' yīkopit.

¹⁸ Ha' kupex xop te' kupex, pa kāy te hāpkummuk mīy 'ohnāg, tup-tex 'ohnāg, tu' xupxet 'ohnāg.

¹⁹ pāyā Yeyox 'āktux, nōm xok, ha Yoneo xop te hām'āktux hā' nōy yānān nām Paot mūtik, ha Paot te: "Yeyox hi putpu". Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox putpu' hi'ax kopah," kaxīy.

²⁰ Āte hāmpe'paxex, hu: "Pute 'ūm nūhū'? Kaxīy. Tuk yīkopit, pāyā' yīkopit yūmmūg'ah, hu Paot pu: "Ok mōg putup Yenoyanēn tu', 'āte 'āyīkopit?" kaxīy.

²¹ Pa Paot te: "Āmhok. 'Ak mōg putup'ah. Āte Xex putup, puk yīkopit," kaxīy. Āte' xat, pu nūnte' xix, pu Xex ha mō'kutnā'. Kaxīy.

²² Ha 'Aginip te:

—Āte kāy yōg hām'āktux 'āpak putup. Kaxīy.

Ha Pex te:

—Hāptup 'ihā hām'āpak putup. Kaxīy.

²³ Hāptup 'ihā 'Aginip nūn, tu tik te' xat'ax yōg topixxpax max mō'tat, tu Pex yōg mīptut hām'āta kox xexka hā' mō'nāhā', tu kōmēn yōg xexka xop xix xonat yōg Kononeo xop mūtik mōxakux, ha Pex te' xat, pu Paot nūnnāy, ha' nūn.

²⁴ Ha Pex te:

—Āxexka 'Aginip, xix 'āxexka xop xohix: 'Āxop te kāy pēnāhā', yā Yoneo yōg tkmū'ūn xohix te' xāk, nūy tup-tex.

²⁵ Ha 'āte' yīkopit, ha hāpkummuk xexka 'ūm mīy 'ohnāg, pup-tex, ha yūmūg xat'ax xexka Xex mūn putup, pu' yīkopit, yīy Xex ha 'āte mō'kutnāp-tup.

²⁶ Tu tappet tu kax'āmi putup Xex pu kamah. Pute 'ūm 'āte kax'āmi'? 'Ap yūmūg'ah 'āte'. Hu 'āte Paot xat, pu hām'āktux, xayīy yīkopit. Tu' yīkopit kux, kopxix kax'āmi',

²⁷ nūy tappet hā Paot yōg hāpkummuk mīy'ax Xex pu hāmyūmmūgā'. Kaxīy.

26

Paot te yāy pupi hām'āktux 'Aginip keppah

¹ Ha 'Aginip te Paot pu hām'āktux, hu:

—Āpu, 'āyīy. Kaxīy.

Ha Paot te' yīm pepi' xix, tu hām'āktux, hu: 2-3 — 'Āxexka 'Aginip, xate Yoneo xop xat, tu Mōyyex yōg xat'ax yūmmūg, yīk kuxā hittup, tu kupex xop pu hām'āktux hā' yānān putup. 'Ūghip, nūy 'ūg'āpax.

⁴ — Yoneo xop xohix tek yūmmūg, yā yōgnū hām tuk xip hāmāxap, tuk nūn Yenoyanēn tu', ihāk mūn kakxop tuktup, xi' xiptap.

⁵ Yoneo xop tek yūmmūg, hak mūn Paniye xop yōg, nōm xop te Topa xak xe' ēgnāg.

⁶ Yā hōnhā xatek yikopit Topa te hām'āktux xex hā, ha Topa te mōnāy xop pu hām'āktux xex, hu: "Tikmū'ūn xohix te putpu' hip-tup," Kaxīy.

⁷ Hōmā Topa te hām'āktux xex, ha Yoneo yōg tikmū'ūn xohix te' xak, tu 'āmnīy xohix hā' Topa pu nūk tetex, pa Yoneo xop tek kuper, Thāk kux yūm ka'ok putpu' hi'ax kopah, xix hāmmax hip.

⁸ Teptu hāmpē'āpanōm? 'Ok Topa te hāpxompa'ax ka'ok mīy hok? Yā' mīy. 'Ok Topa te putpu' āhi'nn'āp-tup hok? Yāp-tup. Kaxīy.

⁹⁻¹⁰ Tu xe hām'āktux, hu:

— Hōma 'āte hāmpē'paxex, hu: "Yeyox mūn kummuk," Kaxīy. Tu Yeyox 'āktux kummuk, tu' kuxā mām ka'ok xop xex kanet kopah, ha Yoneo yōg 'āmānex xop tek xat, tu 'ā' hōm yāy 'āxet'ax, 'ūyī tu xeh, tu' kix, tuk hittup.

¹¹ Tu' kix kakixnāg Yoneo yōg Topa pet kopah, tu Yeyox 'āktux kummuk yīgāhā', tu' gāynām, tu' pek mōg hāptox tu', nūy mūy, nūy xūygāhā'.

Paot te yāy kuxa yūm 'āktux

¹² — Yā 'āmānex xexka xop te 'ā' hōm yāy 'āxet'ax, tu kax'āmi tappet tu', ha 'āte nōm tappet mōgāhā', tuk mōg'ax Namān tu',

¹³ tu putat hāk mōg, māyōn te yāy kote' yūm 'ihā', 'āte kuyānām ka'ok pēnāhā', ha pexkox tu' xakot, ha māyōn yānām kutōgnāg, pa Topa yōg yānām xexka', hak nōy xop te' pēnāhā kamah.

¹⁴ Hak mūg xohix hām tu' xakux, ha 'āte yānīmūn xupex'ax 'āpak, ha Yōneo xop yāy yīy'ax hā' hām'āktux, hu: "Xaot, Xaot; Teptuk xūygāhā'? Yā tu nō yāy mūn xūygāhā'", Kaxīy.

¹⁵ — Ha 'āte: "'U' ūm 'āmūn?" Kaxīy.

— Ha:

"Ūgmūn yā Yeyox, ha xatek xūygāhā' kuxa mām ka'ok xop hā."

¹⁶ Pa 'āyok, tuk-nīhā xip. 'Āhak nūn, nūy xā yāykutnā', xak mūn pu hāpxompa', xak mūg pēnāhā hāmāxap, ha xa' mūg putup 'ūxehēh, xak mūn 'āktux tikmū'ūn pu'.

¹⁷ Yā 'āte mō'ākutnāp-tup Yoneo yōg tikmū'ūn hah, xix hāmpuknōg xop hah, tu 'āpēnānā' xip, nūy 'āxut nōm gāy xop kopah.

¹⁸ 'Āte nōm tikmū'ūn kuxa hittupmāp-tup, 'ōg hām'āktux'ax hā' hittupmāp-tup, pu hāpkoxtap 'ūkuxa nīm, ha Topa yōg yānām

xe'e te' kuxa hittupmāp-tup, pu yōgnū putat hā' mōg, ha xate hām'āktux hā, 'āte nōm tikmū'ūn mōy putup Hāmgāyāgnāg tu', puyī Topa' kummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux, puyī yāyhā Topa yōg tikmū'ūn, nōm xop kuxa mām ka'ok 'ūgmūn kopah." 'Ūkux. Kaxīy.

¹⁹ Tu xe:

— 'Ok yūmmūg, 'āxexka 'Aginip? 'Ūgmūg xuxyā tek xat pexkox tu', hak yīpkox xip.

²⁰ Tu hām'āktux Namān tu hāmāxap, hānāy tu Yenoyanēn tu hām'āktux, xix hāpxexka Yonex tu', xi' puknōg xop punethok pu', tu yāyhāhup yūmmūgāhā', pu hāpkummuk mīy kux, nūy Topa ha mōg, puyī hāmyok mīy, pu' xohix te yāyhāhup pēnāhā'.

²¹ Pāyā Yoneo xop tek putup nōg, tuk mūg, Thā Topa pet xexka kopak xip, hak putex putup.

²² Pa Topa tek ka'ogāhā', yīy 'āte hām'āktux kux 'ohnāg, tu' xohix pu hāmyūmmūgāhā', tu Topa tappet hittap puxehnāg hā hāmyūmmūgāhā'. Hōmā Mōyyex te hām'āktux, xix Topa pupi hām'āktux xop te hām'āktux kamah, yīy 'āte tikmū'ūn xohix pu hām'āktux hāmāxap,

²³ nūy Yoneo yōg tikmū'ūn kuxa kummuk xit, xi' puknōg xop kuxa kummuk xit, yā hōnhā' hep xop xohix kuxa max yānān'ax. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

²⁴ Tu hām'āktux kux, ha Pex yīy ka'ok, tu:

— Paot, 'āp-tox kummuk! Xate tappet punethok mō'kupix, ha tappet te 'āp-tox kummugāhā'! Kaxīy.

²⁵ Pa Paot te:

— 'Ap 'ūkputox kummuk'ah. Yā hāpxe'e 'āktux. Kaxīy.

²⁶ Tu 'Aginip pu hām'āktux, hu:

— 'Āte yāyhāhup 'ohnāg, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg. 'Aginip, xate hāmyūmmūg kamah. Topa te' xaptop hā' mīy 'ohnāg.

²⁷ Hōmā Topa pupi hām'āktux xop te Topa te hām'āktux 'āktux. 'Aginip, 'ok 'ākuxa yūm ka'ok Topa pup hām'āktux xop kopah? Yā' yūm. 'A' yūmmūg. Kaxīy.

²⁸ Ha 'Aginip te:

— Nāy, 'ok 'āpe'āpaxex, hu: "Hāpxip kutōgnāg 'ihā' 'Aginip te yāhāp-tup Kunnix yōg"? 'Āmhok! A yāyhāp-tup'ah 'āte'. Kaxīy.

²⁹ Ha Paot te:

— Yā' max 'āmūn yāyhā Kunnix yōg. 'Ok pe hāpxip kutōgnāg 'ihā', 'ok pe hāpxip tap 'ihā', 'ātep-tup 'āxohix yāyhā Kunnix yōg, 'ūkputuk, pa kupuk māg xap hā' hīy'ax 'a' putup'ah. Kaxīy.

³⁰ Ha 'Aginip tek-nīhā' xip, xix Pex, xix Menenīn, xi' xexka xop xohix te nū mūtik mām xop,

³¹ tu' mōg, tu hām'āktux hā' nōy yānān, hu:

—Nūhū tik max, ha' max'ah tik xix kanet kopah, tup-tex mūn kummuk. Yā tik te hāpxomā max. Kaxīy.

³² Ha 'Aginip te Pex pu hām'āktux, hu:

—Kāy xupa'ax, pāyā Xex mūn ha' mōg putup, pu hāpxomā'ax tu' kopit. Pūyā' mōg! Kaxīy.

27

Paot te kōmēn Hōm ha' mōg

¹ Ha Paot mōgāp-tup hāpxexka 'Itat tu' (hak mūn Nok te xe ka'āmi', tuk mōg Paot mūtik), mīpkox hāk mūg mōg, nōm mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, ha xonat xop te 100 yōg kapitām te Paot pēnānā' xip, tu' kāy nōy xop pēnāhā kamah, yā Kapitām Yot te xonat xop 'Ipet yōg.

² Hak mūg mōg kōmēn 'Anamātīn yōg mīpkox hā, tu hāpkux te hāpkūyāgnāg hāk mūg mōg, ha hāpxexka Māxenōn yōg 'Anixtah te kōmēn Texanōn, tu' xip, tu' nūn, tuk mūg mūtik mōg.

³ Ha hāptup 'lhā kōmēn Xinōn tu' mōxaha', ha Yot max Paot tu', tu hām tu' mōg tux hak, pu mōg, nūy xape xop pēnā, pu nōm Paot mō'nīyānām, nūy nō hāpxop tu' popmā', ha 'āmnīy hā' xape pet tu' nox xip, tu mō'yōn.

⁴ Tu hāptup 'lhāk mūg mōg mīpkox hā, tu hāmyīn yūm Xip tu' yīpxe' hāk mūg mōg, 'āmuuh ka'ok tu' keppa mō'kouh hah.

⁵ Hak mūg mōg kōnāg xexka xak tu', ha hāpxexka Xiniñ yīkāgnāg, xix hāpxexka Pēnit, tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Nix yōg kōmēn Mīha tu'.

⁶ Ha xonat yōg Kapitām te kōmēn 'Anexānīt yōg mīpkox xipihi', ha' nūn, tu hāpxexka 'Itat ha' mōg putup, hak mūg mōg nōm mīpkox hā.

⁷ Tuk mūg mōgnāg, pak mūg mōg pu'ūgnāg, 'āmuuh ka'ok hah, ha 'āmnīy punethok 'lhā mōxaha hāmyok tu, kōmēn Xinit keppah, pa 'āmuuh gāy, ha mīpkox mōg 'ohnāg, hak mūg mōg yīpxax hah, hāmyīn yūm Kēnet tu', ha kōmēn Xanmōn yīkāgnāg.

⁸ Ha mīpkox te hām tu' xupep, tu hāpkux yīkāgnāg hā' xip, tu' mōgnāg mōg, tu mōktu mōxaha hāmyīkox Kōnāg Xexka Yīkox Max tu', ha kōmēn Nayet te hāmhūnnāg.

⁹ Tuk mūg pip 'āmnīy xohix hā, ha hāmyāxatamuk ka'ax, yā Yoneo xop te 'āmuk xexka 'āxet'ax "yāy kuxa māxnā'ax" mīy tap, ha hōnhā 'āmuuh gāy 'āxi mō'kouh, ha tex gāy, hu kōnāg xexka gāyāhā', ha Paot te tik te mīpkox mōgāhā pu hām'āktux, hu:

¹⁰ Tihik, hōnhā mīpkox hāk mōg max'ah, 'āmuuh ka'ok hah, Tu' gāy, hak mūg kix putup kōnāg gāy hā, ha kōnāg te mīpkox kopa' pip hāpxop koxyōy putup, xix mīpkox, xix tīkmū'ūn kix putup kamah. Kaxīy.

¹¹ Pāyā Kapitām Yot te hāmpe' paxex, hu:

—Paot te mīpkox mōg'ax yūmmūg kutōgnāg, pa mīpkox xuxyā te' yūmmūg xexka', xix mīpkox yōg tik mōg'ax. Kaxīy.

Hu' yīpkox pip 'ohnāg Paot pu'. Ha mīpkox xuxyā xi' mōgā'ax mōg putup.

¹² Hāmyīkox Kōnāg Xexka Yīkox Max mūn max'ah, pu māyōn 'ānuh mēy 3 hāk nox pi', nūy 'āmuuh gāy kux'ax hip, nūy hām'āxi hāk pip, hu kōmēn Penix tu' mōg putup, nūy hāmyīn yūm Kēnet yōg hāmyīkox tuk nox pi'. Penix te mō'kouh yok ha' yūm, hu' max, pu māyōn 'ānuh nūn 3 hāk pip.

'Amuuh gāy te mō'kouk

¹³ Ha 'āmuuh te mō'kouk ha' xuxi', ha hāmpe'panōm, hu: "Yā hōnhā' max 'āmuuh," kaxīy. Ha pipkup putux te mīpkox hām tu' xup kōnāg kopah, ha' xut, tu' mōg, tu Kēnet yōg hāpkux hāmhūnnāg hā' mōg.

¹⁴ Hāpxip kutōgnāg 'lhā 'āmuuh gāy te hām tu' xupep, 'āmuuh 'āxet'ax Nōnet, tu' gāy xe'ēgnāg,

¹⁵ ha tik te mīpkox 'ūm mōgā' hok, yā 'āmuuh te nuhuknām, yīy mīpkox yāy tu' mōgāhā'.

¹⁶ Ha hāmyīn yūm Kanap tuk mūg mōg, pu 'āmuuh hēnāhā', ha' mōg, 'lhā 'āmuuh te xuxik-tōgnāg, mīpkox kutōgnāg te kōnāg kopa' xip, ha' xut, kōnāg hā nōm nūnnāhā', tu mīpkox xexka kopa pepi' xex, tu' hīy.

¹⁷ Ha' hīy kux, hak mūg mīpkox xexka hīy ka'ok poxit xexka ka'ok hā, nōm kup tu' hīy ka'ok, pu 'āmuuh koxyōy hok, hak mūg kuxānōg, Nip yōg hāpkux kummuk yīpkutuk tu', tu mīpkox yōg topixxax xexka keppa nūnnāhā', 'āmuuh te nōm mō'kouh, tu' mōgāhā', pu Nip tu mōg hok.

¹⁸ Ha 'āmuuh gāy te mīpkox mō'yōn, tu māhamnām kōnāg yīmū', ha mīpkox te hāpxop punethok tat, tup-tux, hak mūg kuxānōg, tuk mū'āte nōm hāpxop mō'pok kōnāg tu', pu mīpkox te tutnap.

¹⁹ Tu 'āmnīy 3 hāk mū'āte yāy yōg yīm hā mīpkox yōg hāpxop xupepmāhā'.

²⁰ 'Āmnīy xohix hāk mū'āte māyōn pēnā 'ohnāg xix māyōnnāg, ha ta 'āmuuh ka'ok, hak mū'āte hāmpekpaxex xakix putup.

²¹ 'Āmnīy punethok hāk mūg xit 'ohnāg, yīy Paot yok, tuk-nīhā' xip nōm tik xop kopah, tu:

—'Āxop, teptu 'āyīpkox 'ohnāg 'ūgmūn pu'? Teptu Kēnet tu' nox 'āpip hok? 'Āte 'āyummūgāp-tup, pāyā xatep-tup nōg, yā hōnhā hāpxop punethok xaxogāhā' kōnāg xexka kopah.

²² Pa 'ākuxānōg hok! 'Ap tik 'ūm xok putup'ah, pa mīpkox mūn yāy koxyōy putup.

²³ 'Āte Topa pu hāpxomāhā', yīy 'āmnīy koxtap hā pexkox yōg nū'kutnā'ax tek ha' nūn, tuk yīka' xip,

²⁴ tu 'ā hām'āktux, hu: "Paot, 'ākuxānōg hok. Xate Xex keppa xip putup, ha Topa

te mǐpkox kopa tikmū'ūn pēnānā' xip, xayīy 'āxakix hok, yā' hip-tup," kaxīy.

²⁵ Yīy 'ākuxa hittup, Topa te hām'āktux xex hah, 'thāk kuxa yūm ka'ok Topa kopah.

²⁶ Pa mǐpkox te hāmyīn yūm yōg hāpkux ha' mōg putup. Kaxīy.

²⁷ Ha 'āmnīy te 14 nōg, 'thāk mū'āte kōnāg xexka Mēnitēhān tuk mōxaha', ha 'āmuuh ka'ok te mǐpkox yāy mōgāhā', ha 'āmnīy kote 'thā mǐpkox yōg tīk xop te hāmpe'paxex, hu:

—Hām 'ūm xip tu hāmhūmnāg. Kaxīy.

²⁸ Tu kōnāg yōg mēt mō'kupix, ha kōnāg xet yōg mēt xohix te 36, ha xe' mōg, tu kōnāg yōg mēt xe mō'kupix, ha mēt te 27.

²⁹ Ha hāpkux yōg mōkaxxap xexka yīpkutuk, tu mǐpkox te mīkax tu yāy koxyōy yīpkutuk, yīy mǐpkox yōg pipkup putux te 4 kōnāg kopa mō'pok, nōm poxit hīy'ax mǐpkox nā'kup tu nō'hāp, pu mǐpkox tu mōg hok. Ha Topa tu' xak, pu hāptup mōnāy.

³⁰ Pa mǐpkox yōg tīk xop te nū'pap-tup, tu mǐpkox kutōgnāg te kōnāg yīmū mōg hā' mōxakux, tu tu' xaptop hā' mōgāp-tup, tu hām'āktux, nūy mō'āmā', hu:

—'Ugmūg mōg, nūy pipkup nōy mō'yōn kōnāg xexka kopah, pu mǐpkox tu mōg kux. Kaxīy.

Pāyā' koit.

³¹ Ha Paot te xonat yōg Kapitām pu hām'āktux, xix xonat xop pu', hu:

—'Uxat, pu' xohix mǐpkox kopa' pi', ka 'āxop xakix. Kaxīy.

³² Ha Kapitām te' xat, pu mǐpkox kopa' pi', ha xonat xop te mǐpkox kutōgnāg xit xak, ha yāy xe'e tu' mōg, ha kōnāg gāy te' xupepmāhā'.

³³ Ha hāptup 'thā Paot te:

—'Āpu, 'āxit. 'Āmnīy te 14 hā 'āxop xit 'ohnāg, 'ākuxānōg tu'.

³⁴ Yīy xa hām'āktux, xa 'āxit, nūy yāy ka'ogā'. Topa te hām'āktux xex, 'ap 'āxaxok putup'ah, 'ap xakix putup'ah, xix 'ap xūy putup'ah. Kaxīy.

³⁵ Tu hām'āktux kux, tu pām paha', tu Topa 'āktux max, tu' koxip, tu' māhā', ha' xohix te' pēnāhā'.

³⁶ Tu' kuxa hittup, tu' xit.

³⁷ Yā nōm xop te mǐpkox kopa' pip xop xohix te 276.

³⁸ Tu' xit, tu' hi ka'ok, tu pām xap xuxnāg te xetox pop, tu kōnāg xexka tu mō'pok, pu mǐpkox tu tutnep.

Tikmū'ūn xohix te hāmnak tu' mōxaha'

³⁹ Tu hāptup ha ta hām pēnāhā', hām 'ūm 'ap yūmmūg'ah, pa hāpkux pēnāhā', ha' max, ha hāpkux tu mǐpkox mōgāp-tup.

⁴⁰ Ha pipkup te nǐpkox putux yāhā', ha' mōg 'ohnāg, ha kōnāg xexka kopa mō'pok, tu mǐmpe nōm mǐpkox mōgā'ax kō'a', ha top-ixxax xexka hīy 'āmuuh te nōm tōmāhā', tu hāpkux ha' mōg.

⁴¹ Pa mǐpkox xupup te 'āmot yīmū' pip, tu' mōg 'ohnāg, ha mǐpkox ta kup te kōnāg yīmū' xup, tu yāy mahap, ha kōnāg xexka gāy te' koxyōy.

⁴² Ha xonat xop te tikmū'ūn nōm kanet kopa' pip xop kix putup, pu tu nū'pa hok,

⁴³ pāyā xonat yōg Kapitām te Paot putup pax, tup-tex putup'ah, hu' xat hok, pu nōm xop kix hok, tu xe' xat, pu kōnāg tu tuk-nūhām mōg.

⁴⁴ Ha nōm mōg yūmmūg hok xop te mǐmpe hā' mōg, ha' xohix te nū'paha', tu hāpkux tu' mōxaha'.

28

Paot te Māot tu' xip

¹ Hak mūg nū'paha', tu hām 'ūm yūmmūg, ha hāmyīn yūm 'āxet'ax Māot.

² Ha Māot yōg tikmū'ūn tek mūg kuxa ka', tu kuxap xexka mīy, hām 'āxi hah, ha tex tīhix, ha' xap tep-tex.

³ Ha Paot te' kuh pop, tu kuxap yīmū mō'pok, ha kāyā gāy kuh tu' xupep, pukpex tu' xupep hah, tu Paot yīm putop, tu ta tu' xup.

⁴ Ha Māot yōg tikmū'ūn te' pēnāhā', tu' nōy pu hām'āktux, hu:

—'Ōhōm tīk kummuk putuk. 'Āte nōm tik te' nōy putex pekpaxex. Kōnāg xexka gāy tu' xupaha', pa Topa tep-tup nōg, tu kāyā pup-tōmāhā'. Kaxīy.

Ha kaxīy nōm tikmū'ūn te Paot pe'paxex kummuk.

⁵ Pāyā Paot te' yīm puhmīy, tu nō kāyā mō'yōn kuxap kopah, tu' pakut 'ohnāg, tu' xūy 'ohnāg.

⁶ Ha tikmū'ūn te Paot yīm mōm hip, tu' xok tu' nā' pēnāp-tup, tu xe' hip, pāyā Paot hittup pax, tu' pakut 'ohnāg, yīy tikmū'ūn te' yēy, hu:

—Hamūn yā topahnāg 'ūm! Kaxīy.

⁷ Ha Māot yōg xexka Pup, tup-texop xexkah, yā' yōg hām punethok pip, tu yāy pet ha tuk mūg xānāhā', 'ū non pix, ha 'āmnīy 3 hāk mūg pip.

⁸ Ha Pup mūg tak pakut, ha' xax pukpex, tu' xakuk xī' ta hep, ha Paot mōg, tup-tox yīmū' yīm xex, tu Topa pu hām'āktux hā' hittupmāhā', hā xax xuxi'.

⁹ Ha Māot yōg tikmū'ūn pakut xop te' xu-pak, tu' nūn, ha' hittupmāhā'.

¹⁰ Ha' kuxa hittup xexka', tuk mūg hāpxop hok pōpmāhā', ha mǐpkox kopak mūg mōg, ha nōm xop te hāpxop punethok 'ūgmū'ā' nīm.

Tu Māot nīm, nūy Hōm ha' mōg

¹¹ Ha mǐpkox nōy te hāmyīn yūm Māot tu' xip, hām 'āxi' yōg mēy 3 hā' xip, tu kōmēn xexka 'Anexānit tu' nūn, ha mǐpkox 'āxet'ax "topak-tonnix", kaxīy. Ha mēy 3 nōg, hak mūg mōg mǐpkox hā.

¹² Tu ta kōmēn Xinakox tuk-mūg mōg, tuk pip 'āmnīy 3 hā.

¹³ Tu hāmhūmnāg tu' mōg, tu 'Itat yōg kōmēn Hey pēnāhā', ha hāptup nōy īhā 'āmuuh max te mō'kouk, tuk mūg mōgā mō'ka'ok, tu mōktu 'āmnīy 2 hā kōmēn Pote puk tuk mūg mōxaha'.

¹⁴ Tuk mūg kuxa mām ka'ok xop xape pipihi, hak mū'āte' pet tu' pip 'āmnīy te 7 hā, tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn xexka Hōm tu'.

¹⁵ Hak xape xop te' xupak, tu' nūn, tu nūktu 'Ap yōg hām nākox tu' mōxaha', xix Mēn tikoyuk tu' mōxaha', ha Paot ka'ogāhā', ha Paot te Topa 'āktux max, tu yāy kuxa hittup xexkah.

Tu Hōm tu' xip

¹⁶ Tu Hōm kopak mūg mōxaha', ha Paot te xonat puxehnāg mūtik tihī mīptut kopah, pu pēnānā' xip. Ha Paot te mīptut xuxyā pu tayūmak hōm nūy mīptut kopa 'āti'.

¹⁷ Ha 'āmnīy 3 nōg, īhā Paot te Hōm yōg Yoneo xop xānāhā', ha yāy tu nū'nāhā', ha Paot te:

—'Uñy mūnom xop, Yoneo xop tek mūg, pāyā 'āte hāpxomā 'ūm kummuk 'ohnāg tikmū'ūn tu', xix mōnāyhop yōg hāpxomā'ax 'āte kummugā 'ohnāg, ha kanet kopak xix, tu' puknōg xop hak mōgāhā'.

¹⁸ Hak yīkopit, tuk xupagāp-tup, 'āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg hah, 'uyīk xok.

¹⁹ Pa Yoneo xop tek putup nōg, yāk putex putup, yīy 'āte tu' xak, pu Xex 'ūgyīkopit, yāg gāy 'ohnāg Yoneo yōg tikmū'ūn tu'.

²⁰ Tu 'āpēnāp-tup, nūy xa hām'āktux, hak hīy kupuk māg xap ha Yeyox hā, yā 'Iyaet yōg tikmū'ūn xohix te nōm hip, hāmmax hip tu'. Kaxīy.

²¹ Ha' nōy te:

—'Ak mū'āte tappet 'ūm mō'kupix'ah, ha Yonex yōg xop te nū tappet kutnā 'ohnāg, ha Hōm yōg nōy xop te 'ākummuk 'āktux 'ohnāg.

²² Hak mū'āte 'ōg hām'āktux'ax 'āpak putup, nūy hāmyūmmūg. Teptu Yoneo xop xohix te Yeyox xop putup nōg? Kaxīy.

²³ Ha Yoneo xop te hāptup 'ūm nūn, Yoneo xop punthok nūn, nūy hām'āpax, tu yāy tu nū'nāhā Paot pet tu', ha Paot te Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat yūmmūgāhā', tu hāptup tox hā hām'āktux, tu 'āmnīy īhā hām'āktux kux, tu Yeyox 'āktux, tu Mōyyex yōg xat'ax hā hāmyūmmūgāhā', xix Topa pupi hām'āktux xop hā hāmyūmmūgāhā kamah, nūy Yeyox yā Topa yōg hāmyāyutnā'ax 'āktux.

²⁴ Ha' yāg kuxa mām ka'ok, pa' yāg kuxa mām 'ohnāg,

²⁵ tu yāy pu hām'āktux, tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu hām'āktux īhā' mōg, Ha Paot te:

—Hōmā Topa Koxuk te hāmyūmmūg, yīy 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu mōnāyhop pu hām'āktux, hu:

²⁶ "Āmōg, tikmū'ūn hah, tu hām'āktux, hu: 'Āxop te hām'āpax, pāyā hām 'ūm 'āpak 'ohnāg,

tu hāmpenāhā', pāyā hām 'ūm pēnā 'ohnāg.

²⁷ Yā tikmū'ūn putox ka'ok,

tu mō'yāy yīpcox yīnnīn, nūy hām'āpax hok, xi' pa kīy kamah, nūy hāmpēnā hok,

ka hāmyūmmūg, xix yāyhāhup,

ka Topa yōg putat hā' mōg 'ūxeheh, 'āte nōm hittupmā'ax, pāyāp-tup nōg. Yā Topa te' xuktux tap."

Kaxīy.

²⁸ Ha Paot xe hām'āktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa te hām'āpax max'ax nū'kutnāp-tup hāmpuknōg xop hah, ha' yīpcox pip, puyīy Topa 'ūkuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānan tu'. Kaxīy.

²⁹ Ha Yoneo xop mōg, tu hām'āktux hā' nōy yānān nām hā' mōg.

³⁰ Hāmyāxatamuk 2 hā Paot te' yōg mīptut kopa' xip, ha' xape xop nūn, nūy Paot pēnā', ha' kuxa hittup, tu Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat 'āktux pax.

³¹ Tu Topa te Yeyox yāykutnāhā 'āktux tikmū'ūn pu', ha' puknōg xop te' tux hok, pu mōg, īhā' xohix te' yūmmūg.

Ha Nok te Yeyox yōg mō'pok xop yōg hāpxomā'ax 'āktux kux.

PAOT TE HÖM YÖG KUXA MÄM KA'OK XOP PU KAX'ÄMI'

¹ 'Ügmün yä Paot, Yeyox Kunnix tu hähxopmähä', ha Topa tek yäykutnähä', tuk xänähä', nüy mögkutnä', 'äte häm'apak max'ax 'äktux, hu xa kax'ämi nüñhappet.

² Hömä, hämyäxtatuk xohix 'ihä Topa te mänäyhop hittap pu häm'äktux xex, ha Topa yög pupi häm'äktux xop hittap te' xuktux, tu tappet tu kax'ämi', hu: "Topa te tik xop mö' pok putup, pu xa häm'äpak max'ax 'äktux," kaxiy.

³ Yiy Topa tappet te Topak-tok 'äktux, tu yümmüg xuxyä Yeyox Kunnix 'äktux, hak mä yög tikmū'ün kutox pit, yä mänäyhop hittap Namix mäkputox Yeyox.

⁴ Tu' max xe'ëgnäg, Topa putuk tu', yä Topak-tok xe'e', tu' xok xe'e, yiy Topa te hähxopmä ka'ok xe'ëgnäg, tu' hinnähä putpu', pu' xohix yümmüg, yä Yeyox mün Topa häh-tok.

⁵ Yä Topa tek yäykutnähä', nüy nügkutnä', tu 'ä yäy 'äxet'ax höm 'ü puknög xop xohix kuxa mämmä kamah, pu tu' yipkox pi häm'äpak max'ax pu',

⁶ ha 'äxop kuxa mäm ka'ok kamah, kömén Höm tu' 'äpip, ha Topa te 'äxänähä', xa Yeyox Kunnix hä 'äxape'.

⁷ Kaxiy 'äte kax'ämi tappet, tu kömén Höm yög kuxa mäm ka'ok xop pu ka'ämi', yä Topa te mö 'äxop yäy xe'ëgnäg, tu 'äxop xänähä', xayiy yäyhä' yög tikmū'ün.

Püyä Topa yümmüg Tak xik-tok Yeyox Kunnix xa hämmäxnä', xix 'äkuxa mämmä'.

Paot te Topa pu häm'äktux, tu' max 'äktux

⁸ 'Äte Topa pu häm'äktux pax hämäxp, hu: 'Ämax, Topah! kaxiy. Tu Yeyox Kunnix hä' xuktux, tu xa häh hittup kamah. Yä häm' xexka xohix yög tikmū'ün xa häm'äktux max, 'äkuxa mäm ka'ok hah.

⁹ Topa tu 'äte hähxopmähä, nüy mäy mäynäg, tu häm'äpak max'ax 'äktux, tu Topak-tok 'äktux, ha' yümmüg Topa te', tu 'äte hähpxe'e 'äktux yümmüg. 'Ap 'äte koit'ah, yä 'äkaxok 'ohnäg.

¹⁰ Tu Topa tu' xak pax, puyiy ka'ogä', tu' xak kamah, pu tu mögkutnä 'ähah, yä Topa te mö yümmüg yäy xe'ëgnäg.

¹¹ 'Ähak mög putup pax. 'Äte' xak, 'üyä 'ähak mög, nüy xa hämmäxnä', nüy 'äka'ogä'.

¹² pu yümmüg xohix mö' yäy nünyäm: 'Äxop te mögnäynäm, xik mün te mö'änyäm, hu Topa yög putat hä yümmüg mög kumak mög.

¹³ 'Ükxape xop, 'äte xa häm'äktux xe'e': 'Ügmög putup 'ähah, yä 'ämnäy xohix häh mög putup, pak mög 'ohnäg. 'Ähak mög,

'okpa 'äte' xak, nüy kama 'ämögä'. Hömä 'äte' puknög xop mögäähä', nöñ xop te Yoneo yög tikmū'ün hä' puknög, Topa yög putat hä' mögäähä', yä kaxiy 'äte' xak, nüy 'ämögä kamah.

¹⁴ Topa te mögkutnähä, 'äte häm'äpak max'ax 'äktux, huk yiy hok'ah. Yä häm'äktux putup Yoneo yög tikmū'ün pu', xix puknög xop xohix pu'. 'Äte ta nemén, nüy häm'äpak max'ax 'äktux 'üxohix pu'. 'Ap tayümak ta nemén'ah. Yä' nöñ, yiy hämyümmüg xop pu 'äte häm'äktux, xix hämyümmüg 'ohnäg xop pu 'äte häm'äktux kamah, tu häm'äpak max'ax 'äktux putup 'üxohix pu',

¹⁵ xix 'äxop pu' xuktux'ax kamah, ha kömén xexka Höm tu 'äpip, yik mög putup 'ögnü kömén Höm tu', nüy xa häm'äktux häm'äpak max.

Häm'äpak max'ax mün ka'ok

¹⁶ Topa tek xat 'äte häm'äpak max 'äktux, pu tikmū'ün kuxa mäm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, pu tu' kuxa kummuk xit, nüy kuxa max tat 'üyänän tu'. Yä häm'äpak'ax ka'ok, ha 'äte yäyhäup 'ohnäg, nüy häm'äpak max'ax 'äktux. Ha Yoneo xop te häm'äpak hämäxp, yä häm'äpak'ax ka'ok, tu Yoneo yög tikmū'ün kuxa kummuk xit, xix yä' puknög xop kuxa xit kamah, nüy kuxa max tat 'üyänän tu', yä' nöy putuk.

¹⁷ Topa tep-tup, pu tikmū'ün kuxa mäm ka'ok Yeyox Kunnix kopah. Puxi', ha nöñ tikmū'ün mö'yäy xe'ëgnäg. Yä häm'äpak max xe'e'! Hömä tik te Topa pupi häm'äktux, tu tappet tu kax'ämi', nüy tikmū'ün pu' xuktux, hu: "Tikmū'ün kuxa yüñ ka'ok Topa kopah, puxix Topa' kuxa kummuk tupmä', pu tu max, puyiy tikmū'ün hi xe'ëgnäg," kaxiy.

Yä' hep xop xohix te hähxopmä kummuk

¹⁸ Topa gäy tikmū'ün kuxa kummuk hah, yümmü'äte' yümmüg, yä Topa tep-tup hok, pu tikmū'ün hähxopmä kummuk hok. Yä tikmū'ün te hähxopmä kummuk pax, tu Topa hä' puknög, puxi' nöy Topa yümmüg hok kamah.

¹⁹ Ha Topa gäy, tu' yänän tu' kummugähä, tu' xüygähä', tu nöñ tikmū'ün pu hämyümmügä tap, 'ükuxa kopa' yümmügäähä', puyiy tikmū'ün Topa yümmüg max,

²⁰ 'ihä' pénä hok, ha hämnögnöy mäy, xix hahäm, ha tikmū'ün xop xohix te hämnögnöy pénäähä', xix hahäm, tu Topa te' mäy yümmüg, hu Topa xexka xe'ëgnäg yümmüg, xix Topa ka'ok xe'ëgnäg yümmüg, xix Topa xok hok yümmüg. Tep te xiy tikmū'ün te Topa yümmüg hok? Yä Topa hi xe'ëgnäg.

²¹ Yä hämyümmüg, päyä tikmū'ün te Topa xaxok, tu nöñ pu häm'äktux 'ohnäg, hu: "Äxexka Topah, xix 'ämax, xatek mä'ä hähxop xohix popmähä", kaxiy.

¹⁹ Ämhok, 'ap xuktux'ah, pap-tox kummuk, tu hämpe'paxex 'ohnäg, tu mōktu hämyümmüg 'ohnäg, 'ükummuk tu'.

²² Tu yäy hämyümmüg pe'paxex, 'ühitop tu hämpe'paxex, 'üpa te hämyümmüg 'ohnäg tu', tup-tox kummuk.

²³ Yä Topa hi xe'ëgnäg, pa tikmū'ün te nüm, nüy topa komut xop pu nüktetex 'üyänän tu', ha' komut xop te tikmū'ün putuk, xix putuxnäg putuk, xix xokxop putuk, xi' kep hä' mōg xop putuk.

²⁴ Yiy Topa te tikmū'ün putox kummuk xop nüm, pu yäy putup'ax mÿ, hu häpxopmä kummuk, tu yäy kummugähä',

²⁵ tu Topa nüm, tu häpxop pu nüktetex 'üyänän tu', nöm häpxop Topa te' mÿ, ha Topa xe'ëgnäg nüm, tu' xaxok, nüy 'ükoi'täx putup 'üyänän tu', pa Topa mün max, tu' hi xe'ëgnäg, ha' nög 'ohnäg. Hamün!

²⁶ Yiy Topa te' nüm, ha häpxopmä kummuk, tu' nöy pu' humpähä', ha' ün xop te' ün nöy pénähä', nüy nü mütik tu yäyhä' xupxet,

²⁷ ha tik xop te tik nöy pénähä', nö mō'ämä, nüy nü mütik tu nöm kummuk, tu 'ün putup nög, pu nü mütik tu nöm, pa tik xop putup, yä' kummuk, hu yäy pu häpkummugähä', yiy Topa te' kummugähä', ha' pago.

²⁸ Tikmū'ün kummuk te Topa xaxok, tu hämyümmüg putup 'ohnäg, yiy Topa te' nüm, pu hämpe'panöm kummuk, nüy häpxopmä kummuk.

²⁹ Yä' kummuk xe'ëgnäg, 'üxonni, tu' xupkumy näm, tu' nöy pe'paxex kummuk, tu' nöy pu häpkummugähä', tu' yïpkumy, tu yäykix, tu' nöy putex, tu yäy tuk-mÿ, tu' koit, tu' xupmäniy kummuk pax,

³⁰ tu' nöy 'äktux kummuk, tu Topap-tup nög, tu yäy mün pe'paxex xexka', Thä' nöy pe'paxex kutögnäg, tu häpkummuk mÿ'ax xak, tu yäy tak xi' tut pu' yïpkox 'ohnäg,

³¹ tu häpkummuk mÿ pax, tu häm'äktux xex, päyä' xaxok, hu' hitop tu' xex, yä' mÿ 'ohnäg, tu' nöy kuxa ka 'ohnäg.

³² Tu Topa yög xat'ax yümmüg, ha' xat'ok pu' mÿ hok, ka Topa te: "Püyä tu' xok 'üyänän tu', kaxiy, pa' yïpkox 'ohnäg, tu häpkummuk mÿ pax, tu' nöy xop pu häpkummuk yümmügähä', yä' nöy xapit, puyiy häpxopmä kummuk kamah.

2

Topa te häpkummuk mÿ ha' pago

¹ 'Ok 'äxop te 'änöy yög häpxopmä'ax kopit? Yä' kummuk 'äktux, pa 'äxop te häpkummuk mÿ 'änöy putuk, hu yäy yög häpxopmä'ax kopit'ax kamah. Yä' ätix kummuk. Tep te xiy 'äxop kama häpkummuk kamah?

² Topa mün max, ha yümlü'äte' yümmüg, ha' kopit max, tu' xat'ok puyiy xohix häpkummuk mÿ hok, ha' kummugäp-tup 'üyänän tu'.

³ Pa 'äxop te häpxopmä kummuk, Thä' 'änöy tu: "Ümly hok" Yä Topa tep-tup nög häpxopmä'ax kummuk, hu 'äxüygäp-tup," kaxiy. 'Ok xate hämpe'äpaxex, hu: "Topa tekmuñ pénä'ah?" Kaxiy. Yä' koit! Yä' pénähä! 'Üxohix te Topa pu yäy putuk, yiy Topa te yä 'ög häpxopmä'ax kopit putup kamah, tu 'ög häpkummuk mÿ'ax hä'äxüygäp-tup.

⁴ Topa pe'äpaxek-tögnäg hok! Yä' max xe'ëgnäg Topa, tu' hip, xayi' pénä', nüy yäyhähup, nüy häpkummuk mÿ'ax nüm. Yä 'äxop te hämyümmüg.

⁵ Äyïpkox hok, puxix Topa 'äxüygä, 'äxüy kutögnäg nä' mōg, tu mōktu 'äxüy xexka, Thä' Topa te' hep xop xohix yög häpxopmä'ax kopit, pu' xohix hämyümmüg: Yä Topa te hämyok mÿ,

⁶ tu' xohix yög häpxopmä'ax yümmüg, tu pagop-tup 'üyänän tu', yä tikmū'ün te häpxopmä kummuk, puxix Topa' kummugä', ha tikmū'ün te häpxopmä max, puxix Topa hämmaxnä.

⁷ Tikmū'ün yäg te' xak, nüy häpxopmä max, xi' xak, nüy tu max xe'ëgnäg, Topa putuk, xi' xak, pu Topa te: "Äxop ya yögnü!" kaxiy. Tu hämmax hip, yiy nöm xop hännäptup xe'ëgnäg nüy Topa mütik tu tihi'.

⁸ Pa tikmū'ün nöy te yäy pe'paxex puxet, nüy yäy putup'ax mÿ, xix häpxe'ep-tup nög, nüy häpxopmä kummuk pax, ha Topa gäyähä', ha' häpkummugäp-tup 'üyänän tu', nüy pago.

⁹ Tikmū'ün xohix te häpxopmä kummuk, puxix Topa' yänän tu' xüygä, yögnü Yoneo yög tikmū'ün hämmäxap, hak-näy tu' puknög xop xüygä'.

¹⁰ Tu tikmū'ün max pu hämmaxnäp-tup 'üyänän tu', pu tu yäyhä max xe'ëgnäg, Topa putuk, ha' xekänäp-tup, xi' kuxa mäp-tup. Yä hämmaxnäp-tup 'üyänän tu', tu Yoneo yög tikmū'ün pu hämmax näp-tup hämmäxap, xik-näy tu' puknög xop pu hämmaxnäp-tup.

¹¹ Yä Topa pu 'ühep xohix te yäy putuk, tu häpxopmä'ax xohix kopit nüy yümmüg, 'ok pe' häpxopmä max, pe tu kummuk, nüy tu pago.

¹² Häm puknög xop te Möyyex yög xat'ax yümmüg hok, tu häpxopmä kummuk, ha Topa te' yög häpxopmä'ax kopit, tu tikmū'ün yäy xat'ax hä' kopit, Thä' xat'ax yümmüg 'ohnäg, ha: "Ükummuk!" kaxiy. Ha Yoneo yög tikmū'ün te Möyyex yög xat'ax yümmüg, tu häpxopmä kummuk, puxix Topa' yög häpxopmä'ax kopit, tu yäy yög xat'ax hä' kopit, hu: "Ükummuk!" kaxiy.

¹³ Tikmū'ün te häpxopmä max, puxix Topa tep-tup pax, 'ok pe' xat'ax yümmüg, 'ok pe' xat'ax yümmüg hok, ha tikmū'ün te häpxopmä'ax kopit, tu yäy yög xat'ax hä' kopit, yümmüg hok.

¹⁴ Häm puknōg xop te Môyyex yōg xat'ax yümmüg'ah, pa' puknōg te hâpxopmā max, puxix tu' mîy, Topa yōg xat'ax mîy, 'lhā' yümmüg hok.

¹⁵ 'Üyümmüg. Topa te yây yōg xat'ax yümmügâhâ', nôm xop kuxa kopa' yümmügâhâ', yîl kuxa kopa' yümmüg, 'ok pe' hâpxopmā max, 'ok pe' kummuk.

¹⁶ Hâptup puxet mō'hâ'ax, 'lhâ' Topa te Yeyox xat, pu tikmū'ün xop xohix yōg hâpxopmā'ax kopit, nûy hâmpe tu panôm yümmüg, nûy hâmpe tu pânôm xaptop'ax xohix yümmüg, ha 'âte hâm'âpak, max'ax hâ' hâm'âktux, yâ' Topa te hâmpe'pânôm xohix kopit putup, tu hâm'âpak max'ax hâ' kopit putup.

Yoneo xop xix Môyyex yōg xat'ax

¹⁷ Ha 'âxop te: "Ügmü'üg Yoneo xop yōg," kaxîy. 'Akuxa mâm ka'ok Môyyex yōg xat'ax kopah, mõnâyxop hittap Môyyex te kax'âmi', ha 'âkuxa mâm ka'ok nô'om kopah, tu: "Ügmü'üg yâ' Yoneo xop yōg, ha Yoneo yōg tikmū'ün yâ' Topa hâ' tikmū'ün xe'e," kaxîy. Yâ' hitop tu yây mûn xexka pe' âpaxex.

¹⁸ Tu Topa yōg putup'ax yümmüg, xayî' mûy mâyñag. Tu hâmmax'ax yümmüg, xayî' hâpxopmā max. Pâyâ hitop tu hâmymümmüg.

¹⁹ hu yây pe'âpaxex hitop, hu: "'Âte hâmymümmüg, hu hâmymümmüg hok xop pu hâmymümmüg'â'ax," kaxîy.

²⁰ 'Akuxa mâm ka'ok 'üxat'ax kopah, yâ hâmmax xohix yümmügâhâ', xix hâpxe'e yümmügâhâ', yîl 'âxop te' tuktup xop pu hâmymümmüg'â'ax, xix hâmymümmüg hok xop pu hâmymümmüg'â'ax.

²¹ Pâyâ yây pu hâmymümmüg'â'ax xate' xaxok, tu Topa yōg hâm'âktux 'âktux, pâyâ' mûy 'ohnâg. 'Âxop te: "'Âxupxet hok!" kaxîy, tu 'ânôy pu' xat, pu tu' xupxet hok, 'lhâ' xate' xupxet.

²² Tu' xat hok, pu' nôy hâ' xupxet hok, pa' 'âxop te 'ânôy hâ' xupxet kamah. Tu topa komut xop putup nôg, pâyâ' topa komut pet tu xate' xupxet, nûy puknōg xop gâyâ'. Yâ 'âkummuk!

²³ 'Âxop te yâymûn xexka pe'âpaxex, Topa te xa' hõm yây xat'ax hah, pâyâ' a' mûy'ah, 'âyîpcox 'ohnâg tu', yîl puknōg xop te Topa 'âktux kummuk, yâ 'âxop te Topa pu' humpâhâ', ha' yâyhâhup.

²⁴ Topa yōg tappet te: "'Üpuknōg xop te Topa 'âktux kummuk, 'âxop Yoneo xop te hâpxopmâ kummuk hah," kaxîy.

²⁵ Yoneo yōg yümmüg tikmū'ün te kakxop pit xop yây nâg xax yîmap tu' mep, puyî tikmū'ün te hâmymümmüg. Yâ Topa yōg tikmū'ün xe'e'. Yoneo xop te' xat'ax pu' yîpcox pip, puxix tu max, pa' yîpcox hok, puxix yây xax mep 'ühitop tu'.

²⁶ 'Üpuknōg xop te' xat'ax pu' yîpcox pi', puxix tu Topa hâ' tikmû'ün xe'e', 'lhâ' yây xax yîmap mep 'ohnâg.

²⁷ Ha kaxîy puknōg xop te yümmüg yōg hâpxopmâ'ax kopit putup, nûy hâpxopmâ'ax yümmüg, tu yây xax yîmap tu' mep 'ohnâg, pâyâ' Topa yōg xat'ax pu' yîpcox pip, nûy hâpxopmâ max, pa yümmü'âte Topa yôg xat'ax yümmüg max, tu' pit xop yây xax mep, pâyâ' yîpcox hok, tu hâpxopma kummuk, puxi' puknōg xop te yümmüg yōg hâpxopmâ'ax kopit putup.

²⁸ Yoneo yōg tikmû'ün yâ' Topa yôg tikmû'ün xe'e'. Piyâ' Yoneo xop yôg? Tikmû'ün te xiy yâ' Topa yôg xe'e'? Tikmû'ün te' xax xak puxet, tu yâyhâ 'ohnâg Topa yôg tikmû'ün. Âmhok.

²⁹ Pa tikmû'ün kuxa te Topa xak, nô'om te Yoneo xop yôg xe'e', ha Topa Koxuk te' kuxa tupmâhâ, pu tu Topa hâ' tikmû'ün, 'üxat'ax te' mîy hok hah. Yâ Topa tep-tup, tu' max' âktux. 'Ap tikmû'ün nôy te hâm'âktux'ah.

3

¹ Tikmû'ün 'üm te' yîkopit, hu: "Ok max 'ügmûn yâ' Yoneo xop yôg?" kaxîy. Xix: "Ok max Yoneo xop pit yây nâg xax yîmap nûy xak?" kaxîy.

² Yâ' max xe'e'. Topa tek mû yôg Yoneo xop pu yây yôg hâm'âktux 'âktux, 'üyî tu xeh max.

³ Tikmû'ün 'üm te hâm'âktux, hu: "Pa Yoneo yôg tikmû'ün punethok yîpcox pip 'ohnâg, tu Topa yôg hâm'âktux pu' yîpcox 'ohnâg," kaxîy. 'A' yümmüg, pa Topa mûn max, tu Yoneo yôg tikmû'ün pu hâm'âktux xex, tu' xaxok 'ohnâg.

⁴ Hamûn! Topa te hâpxe'e 'âktux, tu hâm yok mûy, tu' koit 'okpa tikmû'ün xohix te mō'âmâ', yîl Topa tappet te: "Yâ Topa te hâm yok mûy, tu hâpxe'e 'âktux, tu' koit 'ohnâg, pu' pa te hâmymümmüg xe'e' yîkopit, tu: 'Ümax," Kaxîy.

⁵ Yümmü'âte hâpxopmâ kummuk, kopix tikmû'ün nôy pu Topa mûy, yâ hâm yok mûy Topa te', ha yümmü'üg hâpxopmâ'ax kummuk hâ' yümmü'âte hâmymümmügâhâ'. Yâ tikmû'ün punethok te hitop tu hâm'âktux, hu: "Pûyâ Topa 'ügkummuugâ' hok, nûy yümmü'üg hâpxopmâ kummuk mûy hâ' pago", 'Ap max'ah Topa 'ügkummuugâ'! Kaxîy.

⁶ Nây, Topap-xehnâg te hâm yok mûy' Yâ Topa mûn pa te hâmymümmüg xe'e'gâg, nûy tikmû'ün xop xohix yôg hâpxopmâ'ax kopit, xi' hep xop xohix yôg hâpxopmâ'ax kopit. Paxpu Topa hâpxopmâ kummuk, puxix tu tikmû'ün xohix yôg hâpxopmâ'ax kopit hok.

⁷ 'Âte xe hâm'âktux, hu: Yâk mûn te koit, pâyâ' Topap-xehnâg te koit 'ohnâg.

Tikmū'ün xohix te yā koit pax, hu hāmyūmmūg. Yā Topap-xehnāg mūn max xe'ēgnāg. Ha tikmū'ün 'üm te hitop tu yīkopic, hu: "Teptu Topa te' yānān tuk kummugāhā", 'āte koit hah?" Kaxīy.

⁸ Tikmū'ün nōy te hitop tu hām'āktux, hu: Yā' max yūmū'āte hāpkummuk mīy, puyīy Topa hāmmaxnāhā', yā' yānān tu hāmmaxnāhā'" kaxīy. Ha tikmū'ün nōy tekimūn kummuk 'āktux, hu: "Paot te nōm 'āktux." Kaxīy. Tu' koit. Topa te hām'āktux kummuk xop hāpkummugāp-tup 'yūnān tu'.

'Üxohix te hāpxomā kummuk

⁹ 'Ok Topa tekimū yōg Yoneo xop pe'paxex max, xi' puknōg xop pe'paxex kummuk? 'Āmhok! Yā' xohix te yāy putuk Topa pu', 'üxohix te hāpxomā kummuk putup pax, ha' kuxa hīy ka'ok,

¹⁰ yīy Topa yōg tappet te:

"Tikmū'ün yok 'üm' ap xip'ah.

¹¹ tu yā hāmyūmmūg 'ohnāg, xix Topa xak 'ohnāg.

¹² 'Üxohix te Topa nīm, tu Topa yōg putat xak. 'Ü 'üm te hāpxomā max? 'Ap xip'ah, 'ap puxehnāg xip'ah.

¹³ 'Üyīy'ax te xukpot hax xūy, yā' kummuk, tu yā mōd'āmā pax,

'Üyīkox te kāyānox yīkox putuk, nūy tu yīy'ax hāp-tex.

¹⁴ Tu' mānōg, hu: 'Pūyā Topa 'āxat hā'āp-tex!' kaxīy.

¹⁵ Yā' xak, nūy tikmū'ün xūygā', nūy putex,

¹⁶ tu hāpkut'ex kummuk pax nā' xip, tu hāpkoxyōy pax,

¹⁷ tu' nōy kuxa yūmmūg 'ohnāg,

¹⁸ tu Topa yīpkutuk 'ohnāg, nūy tu nūktettx, yā' kuxa te' yēy 'okpox Topa xip." Kaxīy.

¹⁹ Yūmū'āte hāmyūmmūg, tu Topa te' xat'ax hōm yūmmūg, ha Yoneo yōg tikmū'ün pu' hōm, tu' hōm puyī' xohix yāy yōg hāpxomā'ax yūmmūg, nūy yāyhāhup Topa tu', ha Topa te tikmū'ün xohix, xi' hep xop xohix yōg hāpxomā'ax kopit putup, nūy yōg hāpxomā kummuk yūmmūg, nūy yānān tu' kummugā'.

²⁰ Paxpu tikmū'ün Topa xat'ax pu' yīpkox pi', puxi' kuxa tupmā hok. 'Āmhok. 'Üxat'ax te tikmū'ün pu hāmyūmmūgāhā', pāyā' kuxa kummuk tupmā 'ohnāg.

Tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix Topa' kuxa kummuk tupmā'

²¹ Pa Topa te tikmū'ün kuxa kummuk tupmā nōmāhā', tu' xat'ax hok hā' tupmāhā', ha Mōyyex yōg xat'ax te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', xix tik hittap xop te Topa pupi hām'āktux, tu yūmū'ā hāmyūmmūgāhā kamah, yīy Topa yōg tappet te: Ya hamūn! Kaxīy.

²² Topa te' kuxa kummuk tupmāhā', pu tu kuxa max. 'Ükuxa yūm ka'ok Yeyox Kunnix

kopah, yīy Topa te' tupmāhā'. Yā' hep xohix te yāy putuk, yā' Yoneo yōg tikmū'ün, xix nōm xop te Yoneo xop hā' puknōg, yā' yāy putuk. Ha Topa te' kuxa mām ka'ok xop xohix tupmāhā', pu tu kuxa max.

²³ Ühep xop xohix te Topa yōg putat xak, tu' nīm, tu hāpxomā kummuk pax, hu Topa putuk 'ohnāg.

²⁴ Pa Topa te hāmmaxnāhā', tu nōm kuxa kummuk tupmāhā', 'ūhok hā' tupmāhā', yā' Yeyox Kunnix xok hā' tupmāhā', pu tu kuxa max. Yeyox Kunnix xok, nūy tikmū'ün kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'yūnān tu'.

²⁵ Topa te tu' mūg Kunnix tu: "Üpēnāi", kaxīy, tu nōm yāykutnāhā', pu mīpkupnix tu' xok, puyīy Topa tikmū'ün yōg hāpkummugā'ax xaxogā', pu tu kux, Yeyox Kunnix xok'ax hā' Topa te' xaxogāhā', tu hāmyok mīy xe'ēgnāg tu' xaxogāhā', tikmū'ün kuxa mām ka'ok hā' xaxogāhā'. Hōmā Topa te nōā'tot tikmū'ün yōg hāpxomā'ax kummuk, tu' ap koit'ah,

²⁶ pa hōnhā Kunnix mūg, ha' xok tikmū'ün pupi', pu tikmū'ün xohi' yūmmūg, nūy: "Yā Topa te hāmyok mīy, hamūn, Topa max xe'ēgnāg," kaxīy. Ha hāmyūmmūgāhā', puyīy yūmmūg. Yā Topa te tikmū'ün kuxa kummuk tupmāhā', tu' kuxa mām ka'ok xop tupmāhā', nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah.

²⁷ Putep te xīy yā yāy pe'āpaxex? Putep te xīy 'āyōgkānāmnām hā' 'āxip? 'Ok yūmū'āte hāmyok mīy, pu Topa yūmūg putup? 'Ok yūmūg yīpkox pip Topa yōg xat'ax pu', nūy yūmūg kuxa tupmā'? 'Āmhok. 'Ap kaxīy'ah. Pāyā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, hu Topa te yūmūg kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max.

²⁸ Hu' yūmūg, Topa te' kuxa yūm'ax ax puxehnāg hā' tikmū'ün kuxa tupmāhā', tu' xat'ax hā' tupmā 'ohnāg, tu' yīpkox pip'ax hā' tupmā 'ohnāg.

²⁹ 'Ok Topa te Yoneo xop puxet hā yā Topah? 'Ok pe Topa te' puknōg xop hā yā kamah? Hamūn! Yā' hep xohix xop hā Topah.

³⁰ Topap-xet, tu Yoneo yōg tikmū'ün kuxa tupmāhā', 'ūkuxa mām ka'ok hā' tupmāhā', tu' puknōg xop kuxa mām xop kuxa tupmāhā'.

³¹ 'Ok Topa te' xat'ax nōā', puyīy tikmū'ün kuxa mām ka'ok Yeyox kopah? 'Āmhok. Topa te' nōā' 'ohnāg, hak mū'āte' xat, puyīy yīpkox pi', nūy māynāg mīy.

4

Paot te mōnāy xop 'Amanām 'āktux

¹ 'Āpu yūmū'āte 'Amanām 'āktux, nōm te Yoneo yōg tikmū'ün xohix hā' mōnāy xop hāmāxap. Putep 'āktux'ax yūmū'āte'?

² Yā Topa te 'Amanām max 'āktux. Teptu Topa te' xuktux? 'Ok hāpxomā'ax hā' xuktux? 'Āmhok. Yā' hok tu Topa te mō'yāy xe'ēgnāg, yīy 'Amanām te yāy mūn kutōgnāg pe'paxex.

³ Yā Topa yōg tappet te: "Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yīy Topa te' kuxa kummuk tupmāhā', pu tu kuxa max." Kaxīy.

⁴ Tikmū'ūn hām, hu tayūmak paha', 'ūhok hā' pa' 'ohnāg, pāyā hām'ax tu' paha'.

⁵ Ha tikmū'ūn kuxa kummuk, 'ap hāpxomā max yūmmūg'ah, pa' kuxa yūm ka'ok Topa kopah, puxix Topa pēnā', nūy kuxa yūm'ax pēnā', tu' hok hā' kuxa kummuk tupmāhā'. 'Ok Topa te tikmū'ūn kuxa kummuk xohix tupmāhā'? 'Āmhok. Pa nōm xop te hāpxomā max hok, tu' kuxa mām ka'ok, yā Topa te nōm kuxa tupmāhā'.

⁶ Hōmā mōnāyxop hittap Namix te hām'āktux, tu tikmū'ūn hittup'ax 'āktux, Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', yā hāpxomā'ax hok hā' tupmāhā', ha' hittup tikmū'ūn, yīy Namix te:

⁷ "Tikmū'ūn kuxa hittup, Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā hah, pu tu kux.

⁸ Tikmū'ūn kuxa hittup, Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax mō'kupix 'ohnāg, ha' hittup," kaxīy.

⁹ Pi'yā' tikmū'ūn hittup? 'Ok Yoneo yōg tikmū'ūn puxet hittup? 'Ok pe' puknōg xop hittup kamah? Namix te putep 'āktux? Yā Namix te' hep xop xohix 'āktux, nōm kuxa mām ka'ok xop 'āktux, yīy Topa yōg tappet te xe: "Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yīy Topa te' kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max," kaxīy.

¹⁰ Hām 'ūm hā Topa te' tupmāhā'? Pi'yā'? 'Ok pe 'Amanām te yāy nāg xex xak 'ūyīmap tu hāmāxap, hak-nāy tu' tupmāhā'? 'Ok pe Topa te 'Amanām kuxa tupmā hāmāxap, hak-nāy tu yāy xax xak 'ūyīmap tu'? Yā Topa te' tupmā hāmāxap,

¹¹ hak-nāy tu 'Amanām te yāy xax yīmap tu' xak, puyīy tu yāy kuxa yūm'ax yūmmūg'ah, yā' kuxa yūm'ax ha' Topa te 'Amanām putup, tu' kuxa tupmā hāmāxap, pu tu max, yīy 'Amanām te yūmū' hā mōnāyxop, ha yūmūg kuxa mām ka'ok hā yūmūg kuxa tupmāhā yāy pu', pa yūmūg yāg te yāy xax 'ūyīmap tu' mep hok.

¹² Ha 'Amanām te Yoneo yōg tikmū'ūn hā mōnāyxop yā kamah, nōm xop kuxa mām ka'ok Topa kopah, tu 'Amanām putup, Topa yōg putat hā' mōg 'Amanām putuk tu', ha kaxīy 'Amanām kuxa yūm ka'ok hāmāxap, tuk-nāy tu yāy nāg xex yīmāp tu' xak.

Topa te hām'āktux xex

¹³ Topa te 'Amanām pu hām'āktux xex, xix 'Amanām mōkputox pu hām'āktux xex kamah, nūy tu hām xexka hōm'ax 'ōm pu', xi'

mōkputox pu', puyīy yāy yōg nū hām xexkah, ha hām'āktux xex, 'Amanām kuxa yūm ka'ok hah. Teptu hām'āktux xex 'Amanām pu'? 'Ok xex 'ūxat'ax mīy hah? 'Āmhok. Topa mūn te hām'āktux xex hāmāxap, 'Amanām kuxa yūm ka'ok hah, hak-nāy tu 'Amanām te' xat'ax pu' yīpcox xip.

¹⁴ Yoneo yōg tikmū'ūn yīpcox pip Mōyyex yōg xat'ax pu'. Paxpu Topa te hām'āktux xex 'ūyīpcox pip xop pu', puxik-tōgnāg, pu' kuxa mām ka'ok, puxix Topa hām'āktux hitop tu' xex.

¹⁵ 'Ūxat'ax te Topa te hāmyok mīy 'āktux. Tikmū'ūn yīpcox 'ohnāg Topa yōg xat'ax pu', nūy tu hāpxomā kummuk, puxix yāy tu Topa gāyāhā', ha Topa te' kummugāp-tup 'ūyānān tu'. Paxpu' xat'ax tu xip hok, puxix tikmū'ūn hāmyūmmūg 'ohnāg, nūy xat'ax pu' yīpcox pi', puxix Topa tu gāy hok kamah.

¹⁶ 'Ūyūmmūg. 'Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yīy Topa te hām'āktux xex xe'e', tu' hok hōm'ax 'Amanām mōkputox pu', nōm xop kuxa mām ka'ok xop pu' hok hōm, nōm te Topa yōg putat hā' mōg, 'Amanām putuk, ha yūmū'ā hā 'ātak, yā yūmūg kuxa kama mām ka'ok.

¹⁷ Ha Topa yōg tappet te: "'Ūhēp xop xohix te 'Amanām 'āktux putup, hu: 'Amanām yā yūmū'ā hā mōnāyxop, yā yūmūg kuxa mām ka'ok kamah, 'Amanām putuk,' " kaxīy. Yīy Topa te hām'āktux xex ka'ok, ha 'Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yā Topa xexkah, tu tikmū'ūn xakix'ax hīnnāhā', tu hām xexka xohix yōg hāpxop mīy, tu hāpxop hok hā' mīy, 'ūxat'ax hā' mīy.

¹⁸ 'Amanām kutut, xi' xetut kutut, 'ūka'ok, tuk-tok 'okpa Topa te ta tu hām'āktux xex, hu: "'Āmōkputox xohix xexka pip punethok," kaxīy. Yīy 'Amanām kuxa yūm ka'ok, tu hāmmax hīp, pa' kutut xe'e 'Amanām,

¹⁹ 'ūyōg hāmyāxatamuk xohix te 100, ha' yīn pu'uk, pa' kuxa yūm ka'ok, tu' yīkopit 'ohnāg, 'ihā' xetut ka'ok yūmmūg,

²⁰ tu' hittup, tu' kuxa yūm ka'ok, Topa te hām'āktux xex tu', tu nōm pu: "'Āmax. Xate 'ā' hōm putup 'ūgkutok pit. Ya hāmūn. Puxi,'" kaxīy.

²¹ Tu hāmyūmmūg, hu: "Topa te 'ā' hōm putup 'ūgkutok pit, tu' ka'ok xe'ēgnāg, nūy tu 'ā' hōm," kaxīy.

²² Hu' kuxa yūm ka'ok Topa kopah, ha Topa te' kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max.

²³⁻²⁴ Topa yōg tappet te 'Amanām 'āktux, tu yūmū'ā 'āktux kamah, yā Topa te' kuxa mām ka'ok xop xohix kuxa tupmāhā', 'ū tu kuxa max, ha yūmūg kuxa mām ka'ok Topa kopah, nōm te yūmūg xuxyā hīnnāhā' putpu', yā Yeyox Kunnix mūn hīnnāhā',

²⁵ ha te Topa tux hok, pu tikmū'ūn putex, ha yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg yōg

häpxopmä'ax kummuk tu' xok hā' pago, ha Topa te putpu' hīnnähä', nūy yūmūg kuxa kummuk tupmä Topa tu'.

5

Topa te yūmūg kuxa kummuk tupmähā'

¹ Topa te yūmūg kuxa kummuk tupmähä', yūmūg kuxa mām ka'ok hah. Yā Topa gāy kux, ha yūmūg kuxa mām, nūy tu hittup. Yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te yūmūg kuxa māmmähä'.

² tu yūmūg mögāhā', 'ūmōg Topa yōg putat hā. Yā yūmūg kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, yīy Topa te yūmū'ā hämmaxnähä', ha Topa yōg putat hā yūmūg mög kumak mög. Yā yūmūg kuxa hittup, 'hā' mām ka'ok, tu hämmax hip, nūy yāyhā tu max xe'ēgnäg, Topa putuk.

³ Yūmū'āte' hip kamah, 'hā' yūmūg xūy, pāyāk kuxa hittup, 'hāk xūy kamah. Yā kaxīy yūmūg xūy hā' tot.

⁴ Yūmū'āte' nōā' tot, ha Topa te' pēnähä', tu yūmūg putup, yīy yūmū'āte' hämmax hip, nūy yāyhā Topa putuk.

⁵ Yūmūg kuxa tekñög 'ohnäg, yā Topa te hām'āktux, tute mö yūmūg yāy xe'ēgnäg 'āktux, ha Topa Koxuk te yūmūg kuxa yūmmügāhā', tu Topa te mö yūmūg yāy xe'ēgnäg yūmmügāhā', ha Topa te yāy Koxuk nū'kutnähä yūmū'ā, yīy hämmax hip.

⁶ Hōmä yūmū'āte' Topa hāk puiknög, tu häpxopmä max hok, ha Kunnix xok, yūmūg pupi' xok, yūmūg kuxa kummuk, yī' xok, ha Topa te 'āmnīy puxet yāykutnähä', ha Kunnix xok nō'ōm 'āmnīy 'hā', nūy yūmūg kuxa ka'ogä', 'ūyī yūmūg häpxopmä max.

⁷ Tikmū'ūn 'ūm te' nōy pupi' xok'ax? 'Ok tik te hämyok mūy pupi' xok'ax? Yā' ka'ok, nūy nōy yānān tu' xok, pa tikmū'ūn kutögnäg te tik max 'uyānān tu' xok'ax.

⁸ Pa Topa te mö yūmūg yāy xe'ēgnäg, tu yūmūg yūmmügāhā', yā Kunnix te yūmūg pupi' xok tap, 'hā' yūmūg kummuk nām!

⁹ Ha' xok, nūy yūmūg kuxa kummuk tupmä', pu tu kuxa max, puyīy Topa gāy kuxyā yūmūg pupi'.

¹⁰ Hōmä Topa te yūmū'ā tu' gāy, pa Topak-tok xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'uyānān tu', ha hōnhä Topa te yūmū'ā hāk xape', ha Kunnix hi putpu', tu yūmūg kopa' xip.

¹¹ Yūmūg kuxa hittup xe'e', yā Topa yūmū'ā hāk xape, xix Yeyox Kunnix te yūmūg kuxa hittupmähä', yā yūmūg xuxyā', tu Topa gāy kuxyāhā', yīy Topa hā yūmūg xape'.

Anāo xix Kunnix

¹² Tik te māxap puxet te häpxopmä kummuk hām xexka tu', hu' xok, häpxopmä kummuk tu' xok, yī' hep xop xohix xakix'ax, 'ūxohix te häpxopmä kummuk tu'.

¹³ Hōmä, hāmyāxatamuk xohinxnäg hā, 'ap xip'ah Topa yōg xat'ax, ha' hep xop xohix te häpxopmä kummuk, pāyā Topa te häpxopmä'ax kummuk mö'kupix 'ohnäg, yā tikmū'ūn te' yōg xat'ax yūmmüg hok.

¹⁴ Mōnāyxop hāmāxap 'Anāo 'a' yīpkox pip'ah 'ūxat'ax pu', tu häpkummuk mīy, ha' hep xop xohix te häpxopmä kummuk, hu' xakix nām, 'hā' 'Anāo xip häpxexka tu', ha' xohix xakix, tu möktu mōnāyxop hittap Mōyyex xip, nōm te Topa yōg xat'ax kax'āmī', yā' xohix xakix.

Anāo yā tikmū'ūn kummuk hā mōnāyxop hāmāxap, ha Yeyox Kunnix 'ūk-nāy tu' nūn, nūy yāyhā tikmū'ūn kuxa tup xop hā mōnāyxop.

¹⁵ 'Uyūmmüg. Topa te hämmax nāhā', pāyāp-xet'ah. Topa te hāmhok hā' hämmaxnähä', pa 'Anāo te häpkummugāhā'. Ya hamūn. 'Uhep xop xohix xakix, 'Anāo te häpkummuk mīy, ha' xakix, pa Topa mūn max xe'ēgnäg, tu hämmaxnähä hāmhok hā', tu tikmū'ūn kuxa kummuk xit, Yeyox xok hā' xit, nūy kuxa max 'uyānān tu' tat, Yeyox Kunnix te tikmū'ūn mö'yāy xe'ēgnäg hah.

¹⁶ 'Uyūmmüg. Tik puxet te häpkummuk mīy, ha Topa gāy, tu: "Yā' kummuk 'ōhōml" kaxīy. Pa Topa te häpkummuk mīy'ax xop pu hämmaxnähä', 'uhok hā hämmax nāhā', tu häpkummuk mīy'ax xexka xaxogāhā', tu' kuxa kummuk xit, 'uhok hā' xit, nūy kuxa max tat tu' yānān.

¹⁷ Hamūn. Tik puxet te häpkummuk mīy, yī' hep xop xohix xakix'ax. Yā häpxopmä xexkah, tu' xohix pu häpkummugāhā'. Pa tik nōy te häpxopmä xexka xe'ēgnäg, 'ūxuxet'ax Yeyox Kunnix, tu hämmax xexka nāhā' 'ūxohix pu', nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopa' xop pu hämmaxnähä', ha Topa te' kuxa kummuk tupmähä', pu tu kuxa max, ha Kunnix te yūmū'ā xexkānātup, 'ūyī nū mūtik yūmūg hi xe'ēgnäg, nūy hi mökumak mög.

¹⁸ Tik puxet te häpkummuk mīy, yī' hep xop xohix xakix'ax, ha häpxopmä'ax max puxet nōy te' xohix kuxa tupmähä', tu' hīnnähä'.

¹⁹ Tik puxet te' hep xop xohix pu häpkummugāhā', tu Topa pu' yīpkox xip 'ohnäg, hu' yāy putox xop xohix pu häpkummugāhā', yā' hep xop xohix te häpkummuk mīy kamah. Pāyā tik puxet nōy te' xohix pu hämmaxnähä', tu' yīpkox xip Topa pu', hu' hämmaxnähä', tu' kuxa kummuk tupmähä'.

²⁰ Topa te' xat'ax hōm, nūy häpkummuk yūmmügāhā', ha häpxopmä'ax kummuk te' nōy nā' mög tu möktu yā' xohix, pa Topa te häpxopmä hok hā hämmaxnähä', tu' nōy nā' mög tu möktu xohix xexkah.

²¹ Hōmä tikmū'ūn te häpxopmä kummuk, ha' kuxa hīy ka'ok, pa hōnhä Topa te

hämmaxnähä', tu' hok hā tikmū'ün kuxa kummuk tupmähä', pu tu max, puyī hämyok mīy, nūy tu hi xe'ëgnäg mō kuma' yūmūg xuxyā mūtik, nūy Yeyox Kunnix mūtik hāpxomä'ax xohix xat.

6

Kunnix tek mūg kuxa tupmähä'

¹ Yūmū'ätеп-теп 'äktux'ax? 'Ok max, yūmūg hāpxomä kummuk pax, puyī Topa hämmmaxnähä xexka'?

² Ämhok! Kaxīy hok! Yā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha Topa te yūmūg kuxa kummuk tupmähä', pu tu kuxa tup, nūy hāpxomä kummuk putup hok, nūy kuxyā'. Tikmū'ün xok, tu hāpxomä kux, ha kaxīy yūmū'ätē hāpxomä kummuk tu kux kamah,

³ Yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik nūy. Yā yūmūg pupi' xok, 'ūyī yūmūg hāpxomä kummuk tu kux, ha tikmū'ün te yūmūg putox pix, puyī' xohix hämyūmmūg. Yā Kunnix xok yūmūg pupi', pu yūmūg kuxap-xet yāy kuxa mūtik.

⁴ Yeyox Kunnix xok, ha nō hāpkot yūmūg pupi kamah, pu yūmū' yōg hāpxomä'ax kummuk xaxogä'. Ha yūmūg putox pix, nūy yūmū'ä hämyūmmūgä', 'ūyī hāpkummuk mīy kux. Ha Topa yūmūg Tak te Kunnix putpu hīnnähä', tu yūmūg ka'ogähä kamah, 'ūyī yūmūg hi xe'e Yeyox mūtik, nūy tu hāpxomä max.

⁵ Yā Kunnix xok, yūmūg pupi' xok, 'ūyī yūmū'ä hāpxomä kummuk tu kux, ha' putpu' hi yūmūg pupi kamah, 'ūyī yūmūg hi xe'e'.

⁶ Tu hämyūmmūg. Hömä yūmū'ätē hāpxomä kummuk, tu' mīy pax, pa Kunnix te mīpkupnix yūmū' xok, yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa tupmähä', pu hāpkummuk yūmūg kuxa hīy hok, pu yūmū'ä hāpxomä kummuk tu kux, nūy yānān tu hāpxomä max.

⁷ Tikmū'ün xok, tu hāpkummuk mīy kux.

⁸ Kunnix xok yūmūg pupi', 'ūyī hāpkummuk mīy tu kux, tu' putpu' hi yūmūg pupi kamah, 'ūyī hi mō'kumak mōg yāy mūtik.

⁹ 'Üyūmmūg. Topa te Kunnix hīnnähä' putpu', yīy xe xok putup 'ohnäg. Yā Topa te' hīnnähä', pu tu hi mō'kuma' mōg.

¹⁰ Yā' xok, ha hāpkummuk mī'ax xop te xe Kunnix putpe 'ohnäg, 'ap xep xok putup 'ah, pa Topa tu' hi xe'ëgnäg.

¹¹ Yā Kunnix xok 'äkox pupi', nūy 'ög kummuk mīy'ax kuxyā'. Üxaxok hok! Höhnä Kunnix hi xe'e Topa tu', ha 'äkuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik, nūy Topa tu' 'ähi xe'e kamah.

¹² Hāpkummuk mīy hok, xix yāy putup'ax mīy hok, xayīy yāy kummugä hok.

¹³ Topap-xehnäg pu 'ipkox pi', pu tu 'äxat. Yā xa hämmmaxnähä xexka'! Tu 'ähinnähä', ha Topa tu 'ähi', nūy hämyok mīy, yīy 'änöy pu 'äyipkox hok, xayīy hāpkummuk mīy hok.

¹⁴ Tikmū'ün kummuk pu 'äyipkox hok. Yā yūmūg xat hok. Pa Topa te yūmūg hīnnähä', 'ap xat'ax te yūmūg hīnnähä, pa Topa te yūmū'ä hämmmaxnähä', tu' hok hā' nāhā', ha yūmūg hi xe'ëgnäg.

Yūmū'ä Topa hā kāmānat xop

¹⁵ Mōyyex yōg xat'ax tap, ha Topap-xehnäg te nōmhā yūmūg xat, tu yūmū'ä hämmmaxnähä'. Äxop te-putep pe'äpaxex? 'Ok Topa te yūmūg kuxa tupmähä', 'ūyī yūmūg hāpkummuk mīy? 'Ap hamūn'ah! Yāmhok!

¹⁶ Äxop te hämyūmmūg. Tik te' nōy pu' hām, puxix yā' nōy yōg kāmānat, tu' yīpkox pip, tu hām'äpak, nūy tu hām max. Ha kaxīy tikmū'ün te Topa pu' yīpkox pip, tu Topa hā 'uyōg kāmānat, ha nōm pu hämmmaxnähä', tu' kuxa kummuk tupmähä', pu tu kuxa max. Pāyā tikmū'ün yīpkox hok, puxix tu hāpxomä kummuk, tu yāy kuxa tupmähok. Yīy Topa te nōm putup nōg, 'ükuxa kummuk hāh. Yā yāy kummugähā'.

¹⁷ Nū mōy Topa pu hām'äktux, nūy: "Ämax Topah!" kaxīy. Yā hōmā 'äxop te hāpxomä kummuk, pāyā hōnhä Topa pu 'äyipkox pip, hām'äpak max 'äpak'ax tu', ha tikmū'ün te xā hämyūmmūgähā', tu xā hāpxe'e yūmūgähā', yīy 'äkuxa tep-tup, tu' hittup xexka'.

¹⁸ Hömä 'äkuxa hittup 'ohnäg, hāpxomä kummuk tu', pāyā nōmhā Topa yōg putat hā 'ämōg, nūy hāpxomä max, nūy Topa yōg putup'ax māynäg mīy, hu 'äkuxa hittup xexka'.

¹⁹ 'A 'äxop te hämyūmmūg'ah, yīy 'äte hām'äktux'ax hā xa hämyūmmūgäp-tup. Hömä 'äxop te' xak, nūy hāpkummuk mīy, tu' mīy pax, tu 'änöy hā'xupxet, tu 'änöy kummugä pax, Hu mōy, hōnhä xax, nūy Topap-xehnäg pu hāpxomä max, xayīy 'ähi xe'e', xayīy 'änöy pu hämmmaxnähä'.

²⁰ Hömä 'äxop te hāpxomä kummuk pax, tu Topa pu 'äyipkox 'ohnäg.

²¹ Nāy 'üxutigä', nūy 'ög hāpxomä'ax kummuk pe'äpaxeh. 'Ok 'ähittup, 'ihä hāmpel'äpaxex? 'Ok pe xate yāyhähup? Yā xate yāyhähup, hāpxomä kummuk tu'. Hömä 'äkuxa hittup 'ohnäg, yā Hämgäyägnäg Pet ha 'ämōg'ax.

²² Pa Topa te 'äkuxa ka', tu 'äkuxa kummuk tupmähä', xa kuxa max, nūy Topap-xehnäg pu 'äxop hāpxomä max, nūy 'ähi xe'ëgnäg mō kuma 'ämōg.

²³ Tikmū'ün te hāpxop kummuk hā yāy kummugähā 'üyānān tu', nūy pago, hu ta xakix. Pa Topa te hämmmaxnähä', 'ühok hā hämmmaxnähä', nūy tikmū'ün hīnnähä xe'ëgnäg. Yeyox Kunnix xok hā' hīnnähä', nō'öm

yūmūg xuxyā xe'e', ha yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

7

Paot te yātya'ax xop hā hāmyūmmūgāhā'

¹ 'Ükxape xop, 'äkop xohix te' xat'ax yūmmūg, hu hām'äktux yūmmūg kamah yōgnū'. 'Üxat'ax yā' xat tikmū'ün xohix, ha ta' xakix xop 'ap xat'ah.

² 'Üyūmmūg. 'Ün yāytaha', ha' xat'ax te 'ügmīy ka'ok, tu' yípxox mūggā ka'ok, pa' yípxox xok, puxix 'ühlīy'ax koa', ha ta' nīm, tu' hok yūm.

³ Kaxīy, 'ün te tik nöy mūtik nōm 'ihā' yípxox xip, puxix tikmū'ün te: "Yā 'ün kummuk, tu' nöy hā' xupxet," kaxīy. Pa 'ün yípxox xok, puxix tup-xehnāg, nūy hok yūm, tu nōm pu' yípxox xip kux, yā' max, 'ün te tik nöy mūy, nūy nū mūtik yāytax.

⁴ 'Ükxape xop, yā kaxīy 'äkop te 'ähok pip xop putuk. Yā Kunnix xok 'ihā Mōyyex yōg xat'ax pu 'äyípkox kux, nūy hōnhā Kunnixp- xet pu 'äyípkox pi'. Yā 'äkop te Kunnix hā' yīn xexka', tu yā hōnhā 'üyōg, ha putpu' hi', 'üyī yūmūg hāpxopmā max Topa pu'.

⁵ Hōmā yūmū'äte hāpxopmāhā', tu yā yāy yōg putup'ax xohix mīy, tikmū'ün xop xohix putuk, yūmū'äte' mīy, ha' xat'ax te hāpkummuk mīy xat hok, 'ümīy hok, hu hāpkummuk mīy putup xūy, tu mōktu yūmūg xakix.

⁶ Pa hōnhā yūmūg hok pip, ha yūmūg hīy'ax koa', yūmūg hok pip, nūy Topap-xehnāg pu hāpxopmā max. Topa Koxuk te yūmūg hīnnāhā xe'e', tu yūmūg putox kummuk tupmāhā, ha' xat'ax hittap te yūmūg xat kux.

⁷ Yūmū'ätep-tep 'äktux'ax? 'Ok xat'ax kummuk? 'Ämhok! Yā' max, pāyā' xat'ax tek'mūn pu hāmyūmmūgāhā', 'ü yūmmūg, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk. 'Üxat'ax tek xat hok, 'üyī hāpxop putup xūy hok. Paxpuk xat hok, kopix hāpxop putup xūy hok, pa hōnhā 'äte hāmyūmmūg, hu hāpxop putup xūy xe'e'.

⁸ Yī' xat'ax tek xat, 'üyī tuk nöy yōg hāpxop putup xūy hok, hu 'äte hāpxop putup xūy. Pax puk xat hok, kopix Topa yōg hāmpe'paxex yūmūg hok, xīx yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk yūmūg hok. Yā Topa pa te hāmyūmmūg xe'ëgnāg, hu' xat, 'üyī hāpxopmā max.

⁹ Hōmā 'äte' xat'ax yūmūg 'ohnāg, tu hāmpexpaxex, hu: "Yā 'äte hāpxopmā max," kaxīy. Pa Topa tek xat, 'üyī hāpkummuk mīy hok, ha 'äte' xupak, tu hāmyūmmūg, tu yāy kuxa kummuk yūmūg.

¹⁰ hu yāy kuxa tu tek'nōg. Yā Topa te' xat'ax hōm, puyī tikmū'ün hīnnā', pak yūmūgāhā', 'ü yūmū yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk.

¹¹ 'Äte hāpkummuk mīy, hu yāy pu mō'ämā', tu yāy mūn max pek'paxex, pāyā' koit. Hu 'äte yāy kuxa putex, tu: "Äte Topa yōg xat'ax mīy hok." Kaxīy.

¹² Yā Topa yōg xat'ax max xe'ëgnāg, tu hāpxe'e'.

¹³ Tepte xīy? 'Ok hāpxop max tek kum-mugāhā'? 'Ämhok! Pāyā' 'äte hāpkummuk mīy, ha Topa yōg xat'ax max, tu yōgnū hāpxopmā'ax kopit, nūy 'ügmūn yūmūgāhā', yā 'äte hāpkummuk mīy xe'e'.

Tikmū'ün kuxa te yāy tuk-mīy

¹⁴ Yūmū'äte hāmyūmmūg. 'Üxat'ax yā Topa yōg, hāk mūn pu'ük, hu hāpxopmā kummuk pax, tu hāpxopmā kummuk mōk cumak mōg.

¹⁵ 'İntu'. 'Äte hāpxopmā maxp-tup, pāyā' 'ap mīy'ah, tu hāpxopmā kummuk putup nōg, pāyā' 'ümīy.

¹⁶ Tu hāpxopmā kummuk, 'ihā nōm putup nōg, kopix: 'Yā hamūn. Topa yōg xat'ax max xe'e'. Kaxīy.

¹⁷ 'Ak mūn te' mīy'ah, pāyā' hāpkummuk tek kuxa kopa' xip mūn te' mīy.

¹⁸ 'Äte' xak, nūy hāpxopmā max, pāyā' a' mīy yūmūg'ah 'äte', 'ügkuxa kummuk tu'.

¹⁹ Tu' xak, nūy hāpxopmā max, pāyā' a' mīy'ah, tu' yānān tu hāpxopmā kummuk.

²⁰ A' 'äte hāpkummuk mīy putup'ah, pāyā' mīy, yīy hāpkummuk tek kuxa kopa' xip tek kummugāhā'.

²¹ 'üyī 'äte hāmyūmmūg. 'Äte hāpxopmā max putup, 'ihā hāpxopmā kummuk 'üp-xehnāg.

²² 'Ügkuxa te Topa yōg xat'ax hā' hittup,

²³ pāyā' 'äte hāpkummuk mīy pax, 'ügkuxa kummuk tu'. Tu hāpxopmā max xak, pāyāg kuxa kummuk tuk hīy, 'ü hāpxopmā max hok.

²⁴ Huk hittup 'ohnāg. 'Ü 'üm mūn tek ka'ogā'ax, 'äte hāpxopmā max?

²⁵ Topa tek ka'ogāp-tup, yīy 'äte: "Topa 'ämax," kaxīy. Yā Yeyox Kunnix te 'ü 'üm hā' ätehet.

Kaxīy 'ügkuxa kopa 'äte' xak, nūy Topa yōg xat'ax 'üyípkox xīlīp, nūy 'ügmāynāg mīy, pāyā' 'äte' mīy yūmūg'ah, hu hāpkummuk mīy pax.

8

Topa Koxuk tek mūg ka'ogāhā'

¹ Topa te yūmūg kummuk 'üm 'äktux'ah nōmhā, yā yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik, ha Topa te yūmūg 'üm 'äktux kummuk 'ohnāg Yeyox Kunnix hah.

² Topa Koxuk te yūmūg hīnnā xe'e Yeyox Kunnix mūtik, tu yūmūg mōy, pu' xat'ax yūmūg kuxa hīy hok, 'üyī yūmūg hāpkummuk mīy hok, nūy yūmūg xakix hok kamah.

³ 'Üxat'ax te yūmūg 'üm kuxa tupmā'ah. Yūmū'äte yāy putup'ax mīy, yīy hāpxopmā

kummuk pax, pa Topa ka'ok, tu yūmūg kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max, tu hāpxompmā' ax kummuk 'āktux kummuk kamah, huk-tok pit nū'kutnāhā', ha yāyhā tikmū'ūn kutok nūy hāpkummuk kuxyā',

⁴ 'uyū yūmūg hāpxompmā max, nūy tu' xat'ax xohix pu yūmūg yīpkox pi', yā' xat'ax max xe'e'. Ha Topa Koxuk te yūmūg ka'ogāhā', 'uyū yāy putup'ax mīy hok.

⁵ Tikmū'ūn te yāy putup'ax mīy, puxix tute hāpkummuk mīy, pa tikmū'ūn te Topa Koxuk pu' yīpkox pip, puxix tu hāpxompmā max, Topa Koxuk pe'pkaxex tu'.

⁶ Tikmū'ūn te yāy putup'ax mīy, puxix tu xakix, hāmpē'paxex kummuk tu', pa tikmū'ūn te Topa Koxuk pu' yīpkox pip, nūy hāpxompmā max, puxix tu hi xe'e', tu' kuxa mām max, Topa Koxuk pe'paxex tu'.

⁷ Yīy tikmū'ūn gāy, tu Topap-tup nōg, nūy yāy putup'ax mīy, tu yā hāmpē'paxex kummuk, tu Topa yōg xat'ax pu' yīpkox 'ohnāg, tu' mīy 'ap yūmmūg'ah,

⁸ yīy Topa te nōm xop putup hok, nōm te yāy putup'ax mīy pax.

⁹ Pa 'āxop te yāy putup'ax mīy 'ohnāg. Āmhok. 'Āxop te Topa Koxuk pu' yīpkox pip. 'Āxop te nōm pu' yīpkox pi', puxix Topa Koxuk 'ākopa xip. Tikmū'ūn te Kunnix Koxuk xip hok, puxix Kunnix yōg hok.

¹⁰ Kunnix te 'ākopa' xip, puxix Topa Koxuk 'āhīnnā', Topa te 'ākuxa tupmāhā' hah, pa 'āyīn xok putup, xate hāpkummuk mīy pax hah.

¹¹ Topa Koxuk te Yeyox Kunnix hīnnāhā' putpu', tu 'ākopa' xip, yīy kamah hīnnāp-tup putpu' 'āxop yīn, yā hōnhā' xip 'ākopah.

¹² 'Ūkxape xop: Yā Topa te yūmū'ā hāmmmaxnāhā', yīy yūmū'āte tu ta nemēn. 'Āpu yūmū'ā yāy yōg putup'ax mīy hok.

¹³ 'Āxop te' mīy, hu ta xok, pa Topa Koxuk pu' yīpkox pip, hu ta yā hi xe'e'ēgnāg.

¹⁴ Tikmū'ūn te Topa Koxuk pu' yīpkox pip, yā 'ōhōm Topak-tok xe'e'ēgnāg.

¹⁵ Yā Topa Koxuk te 'ākuxa kummugā 'ohnāg, pa' hittupmāhā', nūy tu kuxānōg hok. 'Ūyūmūg. Yūmū'āte yāyhā Topak-tok xop, pu yūmūg ka'ogā', 'uyū Topa pu hām'āktux, hu: "Tak, yōgnū 'Ātak!" kaxīy.

¹⁶ Ha Topa Koxuk te yūmūg koxuk pu hām'āktux, nūy yūmū'ā Topak-tok xop 'āktux.

¹⁷ Yūmūg yā Topak-tok xop, hu pekkox yōg hāpxop max xohix pop putup, Topa te nōm xex yāy yōg tikmū'ūn pu', ha yūmū'āte' pop putup Kunnix mūtik. Yā Topa te nōm hāpxop max xex Kunnix pu', tu pekkox kopa' xex, ha yūmū'āte hāpxop mō'koxip putup Kunnix mūtik. Nōm mūtik yūmūg xūy, kopxix yūmūg yāyhā max xe'e'ēgnāg Kunnix putuk.

Yūmū'āte yāyhāp-tup max xe'e'ēgnāg

¹⁸ 'Āte hāmpē'paxex, hu: Yūmūg xūy kutōgnāg nōmhā, tuk kuxa hittup xe'e'ēgnāg putup hōmā, 'ihā hāptup xe'e nōy punethok mō'nāhā', 'ihā yūmūg yāyhāp-tup max xe'e'ēgnāg.

¹⁹ Topa te yōnnā'ī xohix mīy, ha' hip, tu' xak, pu Topa nōm tu yāy yōg kutok xop mūg.

²⁰ Hōmā hāpxompmā' ax xohix yāyhā hitop, Topa tep-tup hah, ha hāmmax hip,

²¹ puyīy Topa tux hok, pu tik-tox hok, 'ū yāyhā max xe'e'ēgnāg, Topak-tok xop xohix mūtik.

²² Yūmū'āte hāmyūmmūg, nōm yōnnā'ī xop tu' kokōn, tu' xūy, 'ūn tek-tok put putup, tu' xūy, tu' kokōn, ha kaxīy yōnnā'ī xohix xūy pu Topa' hittupmā'.

²³ Pāyā' hok pip'ah. Āmhok. Yā yūmū'āte kopa yā' kokōn kamah, ha Topa te yūmū'ā yāy Koxuk hok hōm hāmāxap, ha' hip, nūy yūmūg yāyhā Topak-tok xop, yā yūmūg tup mō'kumak mōg.

²⁴ Yā yūmūg kuxa tupmāhā', yūmūg kuxa mām ka'ok ha' tupmāhā', ha yūmū'āte hāmmax hip. 'A hōnhā yūmū'āte' pēnā'ah, tuk kuxa mām ka'ok, hu hāmyūmmūg, yā yūmū'āte' pēnāp-tup. Pax pu tikmū'ūn hāmpēnā', puxi' hip 'ohnāg.

²⁵ Pa tikmū'ūn te' pēnā hok, puxix tu kuxa mām ka'ok, tu hāmmax hip, puyīy Topa 'ā' mīy.

²⁶ Ha Topa Koxuk te mō yūmūg nīynām, yūmūg kuxa pu'uk hah. Ha yūmū'āte Topa mūtik hām'āktux yūmmūg'ah, yīy Topa Koxuk te Topa tu ta tu' xak, yūmūg pupi tu' xak, 'ūkokoñ 'ihā yūmūg pupi' xak, nūy 'uyīy hok hā hām'āktux, nūy Topa pu hām'āktux.

²⁷ Ha Topa te tikmū'ūn kuxa kopa pēnāhā', tu yāy Koxuk pe'paxex tu' yūmūg, ha yāy Koxuk xe'e'ēgnāg te Topa tu' xak, yāy yōg tikmū'ūn pupi' xak, tu Topa yōg putup'ax yūmmūg.

²⁸ Topa te yūmū'ā hāmmmaxnāhā', tu hāmmmaxnāp-tup mō'kuma' mōg, tu hāpxompmā' ax xohix hā yūmū'ā hāmmmaxnāhā'. Yā yūmū'āte Topap-tup pax xexka', yūmūg yīmōgatux hah, tu yūmūg xānāhā', mō yūmūg yāy xe'e'ēgnāg tu', ha yūmū'āte' yūmmūg, hu yūmūg kuxa mām.

²⁹ Topa te yūmūg yīmōgatux tap, tu yāy pu yūmūg pop, 'ū yūmūg yāyhā 'āhā tuk-tok putuk, pu Kunnix yā māxap, ha yūmūg xohix yā nōm mō nūkuhmōy.

³⁰ Ha Topa te yāy pu yūmūg pop tap, xix yūmūg xānāhā', xix yūmūg kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max, 'uyīy yūmūg yāyhā max xe'e'ēgnāg, Kunnix putuk.

Topa te mō yūmūg yāy xe'e'ēgnāg Yeyox Kunnix hā

³¹ Hamūn, yīy yūmū'ātep-tep 'āktux'ax? Topa te yūmū mūtik tihī', yīy tikmū'ūn kummuk te hitop tu yūmū'ā hāpkummugāhā'.

³² Topa te yāy kutok pit puxet kumīy 'ohnāg, pa yūmū'ā' hōm. 'Ük-tok hōm yūmū'ā', puxix tu hāpxop xohix yūmū'ā' hok popmāp-tup kamah.

³³ Topa te yāy yōg tikmū'ūn yīmōgatux. 'Ok tik 'ūm xip, nūy 'ükummuk 'āktux? 'Ap tik 'ūm xip'ah, yā Topa mūn te' kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max.

³⁴ Yī tikmū'ūn 'ūm 'a' kummuk 'āktux'ah. Kunnix xok, yā putpu'hi', tu Topa yīpxe'e hā' xip, tu yūmūg pupi' Topa tu ta tu' xak,

³⁵ tu mō yūmūg yāy xe'ēgnāg. 'Ap tikmū'ūn 'ūm xip'ah, xix hāpxopmā'ax 'ūm xip'ah, nūy Topa pu' hupmā hok, puyī Topa yūmūg putup hok. Yūmūg xūy xix hāpxop xak'ax tat punethok, xix tikmū'ūn te yūmūg xūygāhā', ha putup te yūmūg kix, ha topixxax 'ūm yūmūg xip hok, xix tikmū'ūn kummuk te' xak, nūy yūmūg kix, puxix Kunnix mūn mō yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu yūmūg nīm 'ohnāg.

³⁶ Topa yōg tappet te: "Āmnīy xohix hā tikmū'ūn te yūmūg putup nōg, tu yūmūg kix putup, yūmū'ā yā Topa hā tikmū'ūn hah. Tikmū'ūn te kahnēn mōgāhā', nūy putex, ha taxīy yūmūg mōgāhā', nūy yūmūg kix," kaxīy.

³⁷ Pāyā tute yūmūg nōā hok, Yeyox Kunnix te mō yūmūg yāy xe'ēgnāg hah, yī yūmūg kuxa hittup xexka', 'ihā pexkox ha yūmūg mōg kumak mōg.

³⁸ Yī 'āte hāmyūmmūg. Kunnix te mō yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu yūmūg nīm 'ohnāg. Pe yūmūg hi', pe yūmūg xakix, puxix Kunnix yūmūg nīm hok. Pexkox yōg xop xix yāmīy xop te yūmūg nīmmā hok, ha hōnhā Kunnix te yūmūg mūtik tihī', tu hāptup hā yūmūg mūtik hi putup, xix hāptup nōy xohix hā Kunnix te yūmūg 'ūm nīm putup'ah, mō yūmūg yāy xe'ēgnāg tu'.

³⁹ Yā pexkox yōg xop te Kunnix nīmmāp-tup hok yūmū'ā', xix hām xexka xix hām kaka' pip xop te yūmū'ā' nīmmāp-tup hok kamah. 'Ap xip'ah hāpxopmā'ax te Topa pu hupmāhā', puyī yūmūg nīm, ha mō yūmūg yāy xe'ēgnāg, yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hā Topa te mō yūmūg yāy xe'ēgnāg.

9

Topa xix yāy yōg tikmū'ūn

¹ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: 'Ügmūn yā Kunnix yōg, hu 'ap koit'ah. Topa Koxuk tek kopa' xip, tuk kuxa pu hāmyūmmūgāhā', tu: "A xatep koit'ah," kaxīy.

² Ügkuxa hittup 'ohnāg, yāk kuxa xūy, 'ihā 'āte yāy yōg tikmū'ūn pe'paxex. Yāk xape xe'e Yoneo yōg tikmū'ūn, 'ūgūmūg hep puxet tu'.

³ 'Āte hām'āktux'ax hu: Pūyā Topa 'ūgkummugā', nūy 'ükxape hā hāmmāxnā!' Tu xe hām'āktux'ax, hu: Pūyā Kunnix 'ūgnīm, nūy tuk xape mō'nīynām 'ūyānān tu'.

⁴ Nō'ōm yā Topa yōg tikmū'ūn, ha' yīmōgatux, pu Topa hāk-tok xop, ha Topa te' xexkanāhā', yāy mūtik, tu' pa'ax mīy nōm xop mūtik, tu tu' xat'ax hōm. Yā 'ōm te Topa xak, tu' yēy Topa keppah, ha Topa te nō'ōm mūtik hām'āktux xex.

⁵ Ha mōnāyxop hittap mōkputox, ha Kunnix mūn kama mōnāyxop hā mōkputox. Pūyā' xohix Topa xexka 'āktux mō kuma' mōg, 'ūxexka xe'ēgnāg hah. Hamūn.

⁶ Pa 'a Topa te hām'āktux hitop tu' xex'ah. 'Āmhok. 'Ap kaxīy'ah, pāyā' Iyaet yōg tikmū'ūn xohix 'a Topa yōg'ah. 'Āmhok. Topa te' a xohix yīmōgatux'ah. Yā' puknōg," kaxīy.

⁷ Yā Mōnāyxop hittap nām 'Amanām mōkputox, pāyā' yāg Topa hā yāy kutok xop. 'Ap xohix'ah. Yī hōmā Topa te 'Amanām pu hām'āktux, hu: "Āk-tok 'Iyak mōkputox yā 'āmōkputox xe'e', 'ap nōy xop 'ūm 'āmōkputox'ah. Yā' puknōg," kaxīy.

⁸ Yī Topa te 'Amanām mōkputox xohix 'ap putup'ah, pa hām'āktux xex 'Amanām mūtik hu: "Āk-tok 'Iyak mōkputox, nō'ōm 'āmōkputox xe'e', 'āte xa hām'āktux xex hah," kaxīy.

⁹ Tu hām'āktux xex, hu: "Hāpxip 'ihā' put-puk nūn'ax, ha 'āxetut Xat tek-tok put putup," kaxīy.

¹⁰ Ha 'Iyak xetut Hemek, tuk-tok pit 2 pop, ha' tak 'Iyak 'üp-xet,

¹¹⁻¹² pa Topa tek-tok puxet yāykutnā tap, hak-tok 2 te' tut tex kopa tihī', 'ihā Topa te' tut pu hām'āktux, hu: "Āk-tok hāmāxap te' taknōy pu' hām putup, tu' taknōy 'ūk-nāy tu' nāhā pu' hām putup," kaxīy. Pa Topa te hām'āktux, 'ihāk-tok 2 te' tut tex kopa' tihī', tu hāpxopmā 'ohnāg, pe' māx, pe' kummuk, pa Topa te' yāykutnā tap,

¹³ Yī Topa yōg tappet te: "Āte Yako putup pax, tu 'Eyao putup nōg," kaxīy.

¹⁴ Yūmū'āte putep 'āktux'ax? 'Ok Topa te hāpxopmā kohe?' 'Āmhok.

¹⁵ Tu Mōnāyxop Mōyyex pu hām'āktux, hu: "Ātep-tup, nūy tikmū'ūn 'ūm kuxa ka', kopxi' kuxa ka'. Yā puxi'," kaxīy.

¹⁶ 'Ūyūmūg. Topa te nōm tikmū'ūn kuxa ka', 'ok pe tikmū'ūn tep-tup, 'ok pep-tup hok, 'ok pe tikmū'ūn te hāpxopmāhā', pe hāpxopmā hok, pāyā' Topa te' kuxa ka'.

¹⁷ Topa yōg tappet te Pana'o hittap 'āktux, ha Topa te nōm pu hām'āktux, hu: "Āte 'āxexkanāhā', nūy xa hāmyūmmūgā', xayīy 'ūgmūn ka'ok yūmūg, puyī hām xexka xohix yōg tikmū'ūn tek xuxet'ax yūmūg," kaxīy.

¹⁸ Yī Topa tep-tup, nūy tikmū'ūn kuxa ka', puxi' kuxa ka', tup-tup, nūy tikmū'ūn nōy kuxa māmmā hok, puxi' mām 'ohnāg.

Topa te tikmū'ūn kuxa ka', tu hāpxommuk hā'yānān kamah

¹⁹ Pa tikmū'ün te: "Ok Topa te hāpkohe mīy, 'ihā tikmū'ün kummuk 'āktux? Topa te tikmū'ün kuxa māmmā hok, puxix tikmū'ün kuxa mām 'ohnāg, Topa mūn tep-tup hah," kaxīy.

²⁰ Nāy. Yāy pe'āpaxex xexka hok. 'Āktōgnāg, ha Topa mūn xexka xe'ēgnāg. Xate putōy putuk, nōm hā tikmū'ün te nax mīy. Pax pu putōy te: "Tep tu xāhā nax?" kaxīy.

²¹ Nāy. Tikmū'ün te putōy hā nax mīy, yā hāmyok miy, tu' nax hu' mīy, tu naxtox nūnnāp-tup, hu' mīy. 'Up-tup, hu' mīy, ha' yāg māynāg, xix 'ünōy max miax.

²² Ha kaxīy Topa te hāmyok mīy. Tute' xohix pu' gāy yūmmūgāp-tup, pu' xohix Topa yā 'ūka'ok yūmmūg, yīy tikmū'ün kummuk hā' tot, tu nōm koxyōy'ax.

²³ Tu' max xe'ēgnāg, tu yūmū'ā hāmmmaxnāhā', tu yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', 'ū yūmmūg. Yīy Topa te yūmūg kuxa ka', 'ū yūmūg yāyhā max xe'ēgnāg kamah, hamūn mūtik,

²⁴ tu yūmūg xānāhā', Yoneo yōg tikmū'ün kopa 'ūyāg xānāhā', xi' puknōg xop kopa 'ūyāg xānāhā'.

²⁵ Hōmā 'Oyex te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', hu: "Āte' puknōg xop putup, yā yōgnū tikmū'ün, hōmā 'āte tu nōm xop putup nōg, pāyā hōnhā nōm mō'yāy xe'ēgnāg.

²⁶ 'Onete Topa xe'ēgnāg te nōm xop pu hām'āktux tap, tu:

'Yā 'āxop puknōg, 'ap yōg'ah tikmū'ün, kaxīy. Yā 'onete Topa xe'ēgnāg te yāy yōg tikmū'ün 'āktux putup,

yā Topa hi xe'ēgnāg," kaxīy.

²⁷ Ha 'Iyait kama te Topa pupi hām'āktux, tu: "Yoneo yōg tikmū'ün xohix punethok yā 'āmot xap xohix punethok putuk, pa 'ātek-tīgnāg yīmōgatux, nūy kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'ūyānān tu'.

²⁸ 'Ugnūn mō'ka'ok, tu' hep xop xohix tu pagop-tup, tu' kummugāp-tup 'ūyānān tu'," kaxīy.

²⁹ Hōmā 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu: "Pax pu Topa xe'ēgnāg yūmūg mōkputox xohix kix, puxix yūmū yōg kōmēn te Xonōm putuk, xix Gōmōg putuk, yā' hok yūm," kaxīy.

Iyaet yōg tikmū'ün te hām'āpak max'ax 'āpak

³⁰ Yūmū'ātep tep 'āktux'ax? Nūhū': Yā' puknōg te Topa xak ohnāg, tu hāpxopmā max hok Topa pu', pa Topa te' kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max, 'ūkuxa mām ka'ok tu',

³¹ 'ihā Yoneo yōg tikmū'ün te Topa yōg xat'ax xak, nūy Topa pu' xat'ax hā yāy kuxa tupmā', tu' tupmā hok.

³² Tep tu' tupmā hok? 'Ukuxa mām 'ohnāg, tu hāpxopmā punethok, nūy yāyhā 'ūmax, hu'

kuxa mām 'ohnāg Topa kopah. Tu tikmū'ün putuk, nōm tikmū'ün te mīkaxxap xexka yīmū hām tu' nāhā', ha mīkaxxap yīmū' nāhā'.

³³ Yā Topa yōg tappet te Kunnix 'āktux, 'ihā mīkaxxap xexka 'āktux, tu:

"Pēnā! Yiktix Xiām tu 'āte mīkaxxap xexka mō'yūm, pu tikmū'ün hām tu nā', mīkaxxap te' kup hā'tak, ha' nāhā', ha tikmū'ün kuxa yūm ka'ok mīkaxxap kopah, puxix tu yāy pu' hūpmā hok," kaxīy. Yā tappet te Kunnix 'āktux, nūy tikmū'ün kuxa mām'ax yūmmūgā'.

10

¹ 'Ukxape xop, 'āte' xak, puyīy yōgnū tikmū'ün kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha 'āte Topa tu' xak pax tikmū'ün pupi',

² tu hāmyūmmūg, ha Topap-xehnāg xak, pa hāmyūmmūg 'ohnāg.

³ 'Ap kuxa tupmā yūmūg'ah, tu yāy pe'paxex hā yāy kuxa kummuk tupmāp-tup, pa Topap-xehnāg te tikmū'ün kuxa tupmāhā', pu tu kuxa max.

⁴ Ha Kunnix nūn, nūy mīpkupnix tu' xok yūmūg pupi', puyīy tikmū'ün kuxa mām ka'ok 'om kopah, puxix Topa' kuxa tupmā', pu tu kuxa max, yīy Yoneo xop hitop tu' xat'ax mīy. Yā' kuxa tupmā hok.

Topa te tikmū'ün xohix kuxa kummuk xit'ax

⁵ Mōnāyoxop hittap Mōyyex te' xat'ax 'āktux, hu: "Tikmū'ün yīpkox pip 'ūxat'ax pu', puxi' xat'ax nōm hīnnāp-tup," kaxīy. Ha kaxīy 'ūxat'ax te tikmū'ün kuxa tupmāhā Topa pu', 'ihā tikmū'ün te nōm pu' yīpkox pip, ha Mōyyex te' xuktux.

⁶ Pa Topa yōg tappet te hām'āktux nōy yā kamah, tu Topa te tikmū'ün kuxa tupmā 'āktux, tu Topa te' kuxa mām ka'ok xop kuxa tupmā 'āktux, tu: "Ūyīpkopit hok, hu: "Ū'ūm te pexkox tu' mōg putup, nūy yūmūg kuxa kummuk tupmā?" " kaxīy. Tu Kunnix nū'kutnā'ax 'āktux, yā' nūn tap, nūy yūmūg kuxa tupmā'.

⁷ Tu xe' yīkopit, hu: "Ū'ūm te xakix xop pet ha' mōg putup, nūy yūmūg kuxa tupmā?" kaxīy. Yā Topa te Kunnix putpu' hīnnā tap 'āktux.

⁸ Tu xe hām'āktux, hu: "Topa te hām'āktux, tu hām'āktux 'ūm mō'kutnāhā'xa', ha 'āxop te hām'āpak, tu xe' xuktux, yā' 'ākuxa kopa' xīp," kaxīy. Hak mū'āte Topa yōg hām'āktux'ax xa' xuktux, xayīy 'ākuxa yūm ka'ok Topa kopah.

⁹ 'Ok xatep-tup, pu Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'ūyānān tu'? Xatep-tup, 'āpu 'ānōy pu hām'āktux, hu: Yeyox mūn yāk xuxyā'! Kaxīy. Tu 'ākuxa yūm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, Topa te' putpu

hīnnāhā hah. Xate hāpxopmā kaxīy, puxix Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu'.

¹⁰ Yūmūg kuxa mām ka'ok, ha Topa te yūmūg kuxa tupmā', pu tu kuxa max, yūmū'āte' yīkox hā xuktux, puxix Topa yūmūg kuxa kummuk xit.

¹¹ Topa yōg tappet te: "Tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok nōm kopah, puxix tu yāy pu humpāt hok," kaxīy.

¹² Ha' hep xop xohix pu hāmmaxnāhā', nōm xop kuxa mām ka'ok Topa kopah, tu Topa pu yāy putuk, Yoneo yōg tikmū'ūn xi' puknōg xop. Topa yā yūmūg xuxyā', tu hāmmaxnāhā 'ūhep xop xohix pu', nōm xop te Topa tu' xak, pu hāmmaxnāhā'.

¹³ Topa yōg tappet te x: "Topa te' hep xop xohix kuxa kummuk xit putup, nūy kuxa max yānān tu' tat, nōm xop te Topa tu' xak, pu' xit," kaxīy.

¹⁴ Pa' hep xop punethok te ta tu' xak hok, 'ūkuxa mām 'ohnāg tu', hu hām'āpak 'ohnāg. Tu hām'āpak hok, tikmū'ūn te hām'āktux 'ohnāg hah.

¹⁵ Tu hām'āktux hok, tikmū'ūn te mō'kutnā 'ohnāg hah. Topa yōg tappet te: "Yā' max tikmū'ūn nū', nūy hām'āpak'ax max 'āktux," kaxīy.

¹⁶ A' xohix tep-tup'ah. Hōmā mōnāyhop hittap 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu kax'āmi', tu: "Topah, pi'yā' yīkox 'ūm pip 'ūgmū'āte hām'āktux?" kaxīy.

¹⁷ Yī tikmū'ūn te Kunnix 'āktux'ax 'āpak hāmāxap, tuk-nāy tu' kuxa yūm ka'ok nōm hām'āktux'ax kopah.

¹⁸ Pa 'āte xe' yīkopolit, hu: "Ok tikmū'ūn te hām'āpak hok? Hamūn. Yā' xupak. Topa yōg tappet te:

"Tikmū'ūn xohix te' yīy'ax 'āpak, yā hām xexka xohix yōg tikmū'ūn te nōm hām'āktux'ax 'āpak."

Kaxīy.

¹⁹ Hak yīkopolit, hu: "Ok Yoneo yōg tikmū'ūn te hām 'ūm yūmmūg hok?" kaxīy. Yā' yūmmūg. Pa hōmā mōnāyhop hittap Mōyyex te Topa yōg hām'āktux kax'āmi', tu: "Āte 'āyīpkumīygāp-tup, 'ūpuknōg xop hā 'āyīpkumīygāp-tup,

'ūpuknōg xop yā' hep puxet 'ohnāg, pāyā' 'āte 'āyīpkumīygāp-tup, 'īhā puknōg xop yāy hā yōgnū tikmū'ūn. 'Āte 'āgāyāp-tup nōm puknōg xop hah, nōm puknōg xop pa te hāmyūmmūg 'ohnāg hā 'āte 'āgāyāp-tup," kaxīy.

²⁰ Ha mōnāyhop hittap 'Iyait kuxānōg 'ohnāg, tu Topa pupi hām'āktux tikmū'ūn pu', tu:

"Nōm xop tek 'ūm xak hok, pak xipihi," kaxīy.

²¹ Tu Yoneo xop 'āktux, hu:

"Āte tikmū'ūn xānāhā', mō'yāy xe'ēgnāg tu', pāyā' yīpkox 'ohnāg, xix hām'āpak 'ohnāg," kaxīy.

11

Topa te Iyaet yōg tikmū'ūn kuxa ka'

¹ Āte xe' yīkopolit, hu: "Ok Topa tep-tup hok yāy yōg tikmū'ūn? 'Ūp-tup! 'Ūgmūn kama nōm Yoneo tikmū'ūn yōg. 'Ūgmūn 'Iyaet yōg tihik, yāk mān mōnāyhop 'Amanām mōkputox, xix Meyamīy yōg xop kopak xip.

² Topa te Yoneo tikmū'ūn putup hok'ah, tu nōm yīmōgatux tap. Hōmā mōnāyhop hittap 'Enit te 'Iyaet yōg tikmū'ūn 'āktux kummuk Topa pu',

³ tu: "Topah, tikmū'ūn te 'ōg tik xop kix, nōm xop te 'āmūn pupi hām'āktux, ha 'ōg mūmpe koxyōy, tu mīmpe hāpxop mō'hap'ax Topa pu' koxyōy, hak mūn puxehnāg xip, hak putex putup kama nōmāhā," kaxīy.

⁴ Ha Topa te' yānān tu hām'āktux, hu: "Āte tik max xop xohix te 700 yīmōgatux, ha topa komut Mat' pu nūktettx 'ohnāg," kaxīy.

⁵ Yā hōnhā kaxīy kamah. Topa te tikmū'ūn kutōgnāg xop yīmōgatux, tu nōm xop ha hāmmaxnāhā', tu' kuxa ka',

⁶ ⁶ Tu yīmōgatux 'ūkuxa ka tu'. Pax pu Topa hāpxopmā max hā' yīmōgātux, puxix tu tikmū'ūn kuxa ka hitop tu', pāyā Topa te' hok hā hāmmaxnāhā'.

⁷ Yī Yoneo xop te' xak, puyīy 'ūxat'ax hā' kuxa tupmā Topa pu', pāyā' hitop tu' xak. Ha tikmū'ūn kutōgnag Topa te yīmōgatux, nūy 'ūkuxa tupmā yāymūn pu', ha Yoneo nōy xop xexxa te Topa pu' yīpkox 'ohnāg.

⁸ Topa yōg tappet te: "Topa te nōm xop putox ka'ogāhā', yā hōnhā hāmyūmmūg 'ohnāg," kaxīy.

⁹ Ha Mōnāyhop Namix te: "Pūyā Topa 'ūyōg hāpxopmā'ax kummuk hā' pago.

Pūyā yāy yōg kummuk'ax hā' kummuk xop mūg ka'ok.

¹⁰ Pūyā' pēnā hok, xix hāpxop xak'ax tu' hitupmā hok," kaxīy.

¹¹ Āte xe' yīkopolit. Yoneo yōg tikmū'ūn te Kunnix putup nōg, yīy Topa te nōm pu hāpkumugāhā'. 'Ok Topa tep-tup hok? Yāp-tup! Pāyā Topa te' hip, pu tu' puknōg xop yīpkox pi', puyīy Yoneo yōg tikmū'ūn yīpkumīy puknōg xop hā, nūy tu' yīpkox pi kamah Topa pu'.

¹² Yoneo yōg tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk, yīy Topa te' hep xop xohix ha hāmmaxnāhā', tu hāmmaxnāp-tup xexka', 'īhā Yoneo yōg tikmū'ūn kama' yīpkox pip, 'īhā Yoneo yōg tikmū'ūn punethok yīpkox pip hām'āpak max ta tu'. Yā Topa te' xohix te xīy mō'kupix, pu yīpkox pi'.

Topa te Yoneo xop hā' puknōg xop kuxa kummuk xit'ax

¹³ 'Āte' puknōg xop pu hām'āktux nōmhā. Topa te mōgkutnāhā' puknōg xop hah, pu hām'āpak max'ax'āktux, hak kuxa hittup.

¹⁴ Pūyā Yoneo yōg tikmū'ūn 'ūpuknōg xop pēnā', nūy kuxa mām ka'ok yūmmūg, hu' yīpkumīy, yā 'āte' xak, pu' yīpkumīy, pu Topa 'ūkuxa kummuk xit, nūy kuxa max yānān tu mō'tat.

¹⁵ 'Ūpuknōg xop yāyhā Topa hā' xape', 'ihā Topa te Yoneo xop putup nōg, tu Yoneo yōg tikmū'ūn xohix putup 'ūxeheh, puxix Topa' xakx xop putpu' hīnnā'.

¹⁶ Tikmū'ūn te pām koxip, nūy Topa pu 'ōm yāg hōm, puxix pām xohix Topa yōg. Tikmū'ūn te yīpxatit hōm Topa pu', puxix mūm xexka kup kama Topa yōg, xīx mīmmāg kamah. Yā mōnāyxop hittap te mīm yīpxatit putuk, ha mīmmāg te hōnhā yōg Yoneo xop putuk.

¹⁷ Mīm xexka kup 'Onimet, tu hāmpak'ax xuka' yūm, ha' mīmmāg 'um xak, ha 'Onimet kup puknōg tu mīmmāg xut, 'ūkup te hāmlipak tu' yūm ha' xut, ha' mīmmāg xut, nūy kup nōy putox tu' hīy, pu tu tox, mīmmāg nōy putuk. 'Āxop puknōg xop te 'Onimet puknōg putuk, Topa te xa hāmmaxnāhā', tu xa hāmmaxnāhā Yoneo xop putuk.

¹⁸ Yī Yoneo xop yāk-tōgnāg pe'āpaxeh hok: 'A 'āxop te yīpxatit putuk'ah. 'Āmhok. Pāy 'āxop te mīmmāg putuk, yā mīmmāg te' yīpxatit tu' tup.

¹⁹ Pa 'āxop te: "Tikmū'ūn te mīmmāg xe'e' xut, nūy nō puknōg hīy 'ūp-tox tu', pu tu tox. Ha kaxīy Topa te yāy yōg Yoneo xop mōy, nūy 'ūgmūg nōy hā' yānān, puk mūg yā yāy yōg tikmū'ūn, mō 'ūgmūg yāy xe'ēgnāg tu', kaxīy.

²⁰ Hamūn. Hāpxip kutōgnāg 'ihā Topa tētup nōg, 'ūkuxa mām 'ohnāg hah, ha 'ākuxa mām ka'ok, yīy Topa te 'āp-tup pax, pa yāy pe'āpaxeh xexka hok. 'Ākuxānōg, ka 'ākuxa mām kux.

²¹ Hōnhā Topa te yāy yōg Yoneo xop putup nōg. 'Ākuxa te Topa nīm, puxix Topa kamah 'āp-tup nōg.

²² Topa te hāmyok mīy, tu tikmū'ūn kuxa ka kamah. Tu hāmyok mīy 'ihā tikmū'ūn kummuk xūygāhā', tu' yānān tu' kummugāhā', tu 'ākuxa ka', 'āyīpkox pip hah. 'Āyīpkox hok, puxix Topa 'āmōy kamah.

²³ Yoneo yōg tikmū'ūn te yāy putat kummuk nīm, nūy kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, puxix Topa' putpu' kuxa māmmā', yā yōg xip'ax tu'. Ha tikmū'ūn te mīmmāg xe'e' hīy putpu', puyīy xip ka'ok. Kaxīy Topa te Yoneo xop māmmā'ax 'ūxeheh.

²⁴ 'Āxop puknōg, tu 'Onimet mīmmāg putuk. Tikmū'ūn te mīmmāg xut, nūy kup xe'e' tu' hīy, pu tu' kup xe'e' hā' mīmmāg.

Yoneo yōg tikmū'ūn te 'Onimet kup xe'e' putuk, ha Topa te yā yāg putup nōg, tu' xep-tup'ax kamah, puyīy yāy mūn hā tikmū'ūn xe'e' 'ūxeheh.

Yā Topa mūn max xe'ēgnāg

²⁵ 'Ūkxape xop, 'ūg'āpax: Hōnhā Yoneo yōg tikmū'ūn yīpkox 'ohnāg, pa hāptup nōy xohix 'ihā' yīpkox pip putup, 'ihā' puknōg xop xohix punethok te Topa yōg putat hā' mōg, ha Topa te' xohix te xīy mō'kupix, pu mōg. 'Āte xa hām'āktux'ax'āktux, xayīy yāy yōg hāmūmūg pe'āpaxeh hok. Ha Topa te hām'āktux xe'e', nūy yāy yōg tikmū'ūn pu hāmūmūgā'.

²⁶ Tu Yoneo yōg tikmū'ūn xohix mōy putup, hāpkummugā'ax tu' mōy putup, yīy Topa yōg tappet te:

"Tik te yīktix Xiām tu' xip, tu' nūn putup, nūy tikmū'ūn kuxa kummuk xit,

nūy Mōnāyxop Yako mōkputox kuxa kummuk xit.

²⁷ 'Āte hāmpa'ax mīy putup tikmū'ūn mūtik, 'ihā' 'āte' kuxa kummuk xit, tu' kuxa max yānān tu' tat," kaxīy.

²⁸ Yoneo xop te Topa hā' puknōg, hām'āpak maxp-tup nōg tu', ha kaxīy 'āxop yā Yoneo xop'ah, nūy Topa hā' 'āxape', pa Topa te Yoneo xop yīmōgatux tap, mōnāyxop hittap hā' yīmōgatux, tu hām'āktux xex, hu: "Āte 'āmōkputox hāl xape mōg kumak mōg, tuk kux 'ohnāg," kaxīy.

²⁹ Topa te Yoneo yōg tikmū'ūn yīmōgatux, tu mō'yāy xe'ēgnāg, ha' hupmā 'ohnāg, yā Topa te' kuxyā 'ohnāg, tu nōm hā hāmmaxnāp-tup.

³⁰ Hōmā 'āxop puknōg, 'ap Yoneo xop'ah, 'āyīpkox 'ohnāg Topa pu', ha Topa te 'ākuxa ka', Yoneo xop yīpkox 'ohnāg ha 'ākuxa ka'.

³¹ Yā Topa te 'ākuxa ka', ha Yoneo xop yīpkox 'ohnāg nōmhā, pu Topa kama nōm xop kuxa ka'.

³² Yā' hep xop xohix yīpkox 'ohnāg Topa pu', yīy Topa te' hīy, yāy yōg hāpxomā'ax ha' hīy, ha Topa te' xohix kuxa ka', pu' xohix tu' mūg.

Pūyā Topa max xe'ēgnāg 'āktux

³³ Topa te yā xohix ha hāmmaxnā xe'ēgnāg, pexkox yōg hāpxop xexka xe'ēgnāg hā, ha hāmūmūg xē'ēgnāg. 'A tikmū'ūn te Topa yōg hāpxomā'ax xohix yūmmūg'ah, nūy tu nōy pu' yūmmūgā'. 'Āmhok.

³⁴ Yīy Topa yōg tappet te:

"Tikmū'ūn 'ūm te Topa yōg hāmpe'paxex yūmmūg'ah,

tu Topa pu hāmūmūgā'ohnāg,

³⁵ tu Topa pu hāpxop hōm 'ohnāg kamah, pu tu ta nemēn, nūy yānān tu' pago. 'Āmhok." Kaxīy.

36 Yā Topa-xet te hāpxop xohix mÿ, tu hāpxop xohix hinñähä', tu yāymūn pu' mÿ, xix yāy pu hīnnähä'. Yā Topa mūn xexka xe'ēgnäg. Pūyā tikmū'ūn te nōm xexka 'āktux mō kuma' mōg! Hamūn!

12

'Āpu yūmū'āte Topa tu hāpxopmā'

1 Yī 'āte xak xape xop xapit, xayī Topap-xehnäg pu yāymūn hōm, tikmū'ūn te hāpxop hok hōm putuk. Yā 'āxop te ta nemēn, Topa te 'ākuxa ka hah, xayī nōm puxehnäg pu 'āyipkok pi'. Yā Topa tep-tup pax. Hamūn. Yā kaxīy 'āxop te Topa pu nū'āktettx xe'e'.

2 Hām xexka tu' pip tikmū'ūn yā Topa hā' pupnō, yīy nōm pu 'āyipkok pi', nūy yōg hāpxopmā'ax tat hok. Pa Topa te 'āp-tox maxnā'ax, xayī Topa yōg putup'ax yūmmūg, nūy hāpxopmā max. Topa te nōm putup, yīy 'ā mānyāg mÿ Topa tu'.

3 Topa tek mūn ha hāmmaxnähä', tuk ka'ogāhä', yīy xa hām'āktux, hu: 'Āmpe'āpaxeh max, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax kopit max. Topa te 'ākuxa māmmā ka'ok, xayī 'āxop xohix hāpxopmā max, Topa te yā 'āxat hah.

4 Tikmū'ūn yīn puxet, tu' kup punethok, xix hāpxop te yīn kopa' pip punethok, xi' mÿ'ax punethok.

5 Kaxīy yūmūg xohix punethok, pāyā yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, yāk putuk, yā 'āyīn putuk.

6 Topa te yūmūg xohix ka'ogāhä', tu' hok hā ka'ogāhä', nūy hāpxopmā', tu' hok hā yāy yūmūg ka'ogāhä'. Tu tikmū'ūn puxet ka'ogāhä', pu Topa pupi hām'āktux. Pūyā nōm tikmū'ūn hām'āktux, Topa te' kuxa māmmā ka'ok hah.

7 Xix tikmū'ūn nōy ka'ogāhä', pu' nōy hā tu tehet. Pūyā nōm tikmū'ūn hā hā tu' tehet. Xix tikmū'ūn nōy ka'ogāhä', pu hāmyūmmūgā'. Pūyā hāmyūmmūgā'.

8 Xix tikmū'ūn nōy ka'ogāhä', pu tu' xape xop mō'nīyñām, nūy ka'ogā'. Pūyā mō'nīyñām Xí' nōy ka'ogāhä', pu hāpxop hok popmā'. Pūyā' popmā', nūy tu' xupkumiy hok. Xí' nōy ka'ogāhā' pu tu' xat. Pūyā tu' xat max. Xí' nōy ka'ogāhā', pu tu' nōy kuxa ka', nūy tu hittupmā'. Pūyā tu hittup, 'ūnōy kuxa ka' ihā'.

9 'Āxape hā mō'āmā hok, pa nōm putup pax xe'e'. Hāpkummuk'ax putup hok, nūy tu hāmmax xax, nūy hāpxopmā max mō kuma' mōg.

10 'Āxop xohix Kunnix hā 'āxape', yīy 'āxop xohix hā yāy xape'. 'Āpu, yāy putup pax, nūy 'ānōy pe'āpaxeh xexkanā xip.

11 Hāpxopmā max, tu tuknōg hok, nūy Topa pu hāpxopmā, 'ākuxa hittup tu'.

12 'Ākuxa hittup Thā Yeyox Kunnix nūn'ax hā' hip, tu hāpxopmā ka'ok hā' tot, nūy

hāmmax hip, xix Topa pu hām'āktux mō kuma mōg, yā' kux hok.

13 'Āxupkumiy hok, tu 'āxape hok xop pu hāpxop hōm, xi' puknōg xop xānā', pu 'āpet kopa' mōy mō'xip.

14 Topa tu' xax, pu hāmmaxnā tikmū'ūn kummuk hah, nūy nōm xop te 'ākummuğā xop ha hāmmaxnā', ha Topa tu' xax hok, puyīy nōm pu hāpkummugā 'ūyānān tu'. 'Āmhok.

15 Tikmū'ūn potaha', 'āpu nū yōkāmū poho kamah. Tikmū'ūn hittup, 'āpu nū mūtik 'āhittup kamah.

16 'Ānōy mūtik 'āti max, ha yāy tukmīy hok. Yāy pe'āpaxeh xexka hok, pa' nōy te 'āxat'ax pu 'āyipkok pi', nūy nōm pu 'āhām max. Yāy pe'āpaxeh hok, hu: Yā puxehnāg 'āte hāmyūmmūg. Kaxīy.

17 Tikmū'ūn te xa hāpkummugā', 'āpu, 'āyānān tu hāpkummugā hok. 'Āpu, hāpxopmā max, puyī' xohix yūmmūg, tu: "Hāpxopmā max 'ōhōm," kaxīy, nūy xa hām'āktux max.

18 'Ūxax, nūy tikmū'ūn xohix mūtik yāykiy ta tu yāytuk-mīy 'ohnāg, nūy 'āxohix kuxa māmmā'.

19 Tikmū'ūn te xa hāpkummugā', 'āpu 'ūyānān tu' kummugā hok. 'Āmhok. Pūyā Topa' kummugā', ha Topa yōg tappet te Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu: "Ūgmūn yā Topah, tu hāpkummugāp-tup 'ūyānān tu', nūy tu pago," kaxīy.

20 Ha Topa yōg tappet te xa hāmyūmmūgāhā', hu: "Tikmū'ūn te xa tu' gāy, tup-tup xūy, 'āpu, tu' hōm hāpxop, puyī' mā'. 'Ūgāy xop te kōnāg tat xak, 'āpu, kōnāg tat, nūy hōm, puyī' xo'op. Kaxīy xate' gāy xop kuxyāhā', pu yāyāhāp xexka', yā' payīn pukpex," kaxīy.

21 Tux hok, xa hāpkummuk mīy hok, pa hāpxopmā max, xayī hāmmax mīy.

13

Gohet yōg tik xop pu 'āyipkok pi'

1 Pūyā' xohix gohet pu 'yipkok pi', nūy tik xop te tikmū'ūn xat'ax pu 'yipkok pi'. Yā Topa te' tux hok pu tu tikmū'ūn xat.

2 Tikmū'ūn te gohet xop pu' yipkok hok, puxix Topa pu' yipkok hok kamah, ha Topa te nōm tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kummuk kopit, tu' xūygāp-tup, pu tu pago.

3 Tikmū'ūn te hāpxopmā max, puxix gohet yipkutuk hok, ha tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk, puxi' yipkutuk. Xatep-tup nūy 'ākuxānōg hok, 'āpu hāpxopmā max, puyīy tik te 'āxat'ax 'āmax 'āktux.

4 'Ōhōm te Topa pu' hām, nūy xa hāmmaxnā'. Xate hāpkummuk mīy, 'āpu 'āxat'ax yipkutuk, tute 'āxūygā'ax, xa tu pago. Topa te' xat'ax xop xat, pu' yānān tu tikmū'ūn kummuk pu hāpkummugā'.

5 Yī 'āxat'ax xop pu 'āyīpkox pi', Topa te 'āxat hah, 'ākuxa te 'āxat hāmāxp, ha 'āxūygā hok kamah.

6 'Ōg tayūmak hā pago kama gohet pu', gohet te nōm tayūmak xak hah. Yā' xat'ax xop te Topa pu hāpxopmāhā', 'lhā' 'āxat.

7 Hu pago tayūmak hā xate ta nemen, xix' xat'ax xop pe'āpaxex xexka kama xate ta nemēn.

Ānōy ha hāmmxnā'

8 Tikmū'ūn pu ta nemēn hok, pap-tup pax xexka'. Tikmū'ūn te Topa yōg xat'ax māynāg mīy, 'lhā' nōy putup pax.

9 'Uxat'ax te: "Ānōy hā xupxet hok," kaxīy, xix: "Ūp-tex hok," kaxīy, xix: "Hāpxop hā xupxet hok," kaxīy, xix: "Ānōy yīpkumīy hok," kaxīy. Yā' xat'ax xohix te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', ha hāmyūmmūg'ax puxet, hu: 'Ānōy putup pax, yā yāy mūn putup pax putut. Kaxīy.

10 Tikmū'ūn te' nōy putup pax, puxi' nōy pu hāpkummugā 'ohnāg, yīy tikmū'ūn te' xat'ax pu' yīpkox pip, 'lhā' nōy putup pax xe'e'.

11 Āpu, 'ānōy putup pax. Yā hāptup xe'e mō'nā'ax, puxix Kunnix nū', nūy yāy yōg tikmū'ūn yāy tu nū'xok, 'ākuxa tuknōg hok, nūy tikmū'ūn mō'yōn putup hok. Yā hōmā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah,

12 pa yā hāptūmnāg, ha hāptup te hāpkanet hā mō'nā'ax, ha kaxīy yūmūg xuxyā xuper putup. Āpu, yūmū'āte hāpkummuk mīy kux, nūy 'āmāny koxtap kopa yōg hāpxopmā'ax kuxyā', nūy hāpkummuk mūtik yāy tuk-mīy māyōn xuper 'lhā'.

13 Yī hāmyok mīy nōmhā, yāy xaptop hok. Hāpkute'ex kummuk hok, xix kenmuk xo'op hok, nūy 'āpaptux hok, xix 'ūpēnā pax hok, xayīy hāpkummuk mīy hok, xix 'ānōy hā xupxet hok, xix hāmpē'āpaxeh kummuk hok, xix yāyki hok, xix 'āyīpkumīy hok.

14 Yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te 'āpupi' xip, nūy 'āxeh, yīl tux hok pu xeh, ha yāy pu 'īpkox pip hok, nūy yāy yōg putup'ax mīy hok, ka hāpkummuk mīy.

14

Ānōy yōg hāpxopmā'ax kopit hok

1 'Āxop kopa' pip tikmū'ūn kuxa mām pu'uk, 'āpu nōm putup pax, pa hām'āktux hā' nōy yānān hok, 'ūyōg hāmpē'paxex hā yāy tuk-mīy hok.

2 Tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok, puxi' xit'ax xohix māhā', pa tikmū'ūn kuxa yūm pu'uk te xogīy mā 'ohnāg.

3 Tikmū'ūn yāg te hāpxop xohix māhā'. Pūyā' nōy mūn putup, nōm te xogīy ma hok, nūy nōm pe'paxeh kutōgnāg hok. Tikmū'ūn yāg te xogīy mā 'ohnāg. Puyā' nōy putup, nōm te hāpxop xohix māhā', pu

nōm pe'paxex kutōgnāg hok. Topa te nōm putup pax, yā' puxi'.

4 'Ōk yāy pe'āpaxex xexka', nūy 'ānōy yōg kāmānat yōg hāpxopmā'ax kopit? Yūmūg xuxyā te' kopit putup, nūy hāmyūmmūg, 'ok pe kāmānat hām max, pe' hām kummuk. Yā' hām maxp-tup. Topa te' ka'ogā'ax, puyīy hāpxopmā'ax.

5 Tikmū'ūn yāg te hāptup tuknōg putup, 'lhā' nōy te 'āmāny xohip-tup, ha 'āmāny xohix te yāy putuk hamūn pu'. Puyā' tikmū'ūn kuxa xohix mām ka'ok, nūy hāmyūmmūg, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax yūmūg, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk.

6 Tikmū'ūn te hāptup tuknōg putup, puxix mōy Topa xexka 'āktux, 'lhā' nōm hāptup putup, ha tikmū'ūn te hāpxop xohix mā', puxix Topa xexka 'āktux, 'lhā' hāpxopmāhā', hu: "Āmax Topah, tu hāpxop xohix 'ā' hōm, nūy 'ūkxīnnā'," kaxīy. Ha tikmū'ūn te xogīy mā hok, puxix tu Topa xexka 'āktux 'lhā' mā hok, tu: "Āmax Topah, xa hām yōg hāpxop purethok 'ā' hōm, nūy 'ūkxīnnā'," kaxīy.

7 Tikmū'ūn puxehnāg hā 'ap hi'ah, tuxehnāg hā 'ap xok'ah, pāyā' Topa te yūmūg xat, 'ok pe yūmūg hi', pe yūmūg xakix.

8 Yūmūg hi, kopxix Topa tu yūmūg hi'. Yūmūg xakix, kopxix Topa tu yūmūg xakix. Yā kaxīy, pe yūmūg hi', pe yūmūg xakix, kopxix Topa yōg yūmū'ā'.

9 Kunnix xok, tu putpu' hi', nūy tu yāyhā nōm hi xop yāy xuxyā', xi' xakix xop yāy xuxyā kamah.

10 Xix 'āmūn, tep tu xate 'āxape yōg hāpxopmā'ax kopit, nūy hāpxopmā'ax 'āktux kummuk? 'Ānōy 'āktux kummuk hok. Yūmūg xohix te Topa keppak pip putup, pu yūmūg yōg hāpxopmā'ax xohix kopit, nūy hāmyūmmūg, 'ok pe yūmū'āte hāpxopmā max, pe hāpxopmā kummuk.

11 Yī Topa yōg tappet te Topa yōg hām'āktux 'āktux. Ha Topa te: "Āte xa hāpxe'e 'āktux, tu xa hām'āktux xex: Yāk hi mōkumak mōg, yīy 'ūhep xohix xop tek keppa nūktettex putup, nūy tu kuxa' yēy, tutek mūn ha Topa xe'ēgnāg 'āktux putup," kaxīy.

12 Yī yūmūg xohix te Topa keppak pip putup, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax 'āktux.

Ānōy kummugā hok

13 'Āxape kummuk 'āktux hok. 'Āmhok, hāpxopmā hok, nūy 'ānōy pu hāpkummugā hok, puyīy hāpkummuk mīy hok.

14 'Ūgkuxap-xet yūmūg xuxyā kuxa mūtik, hu 'āte hāmyūmmūg, ha hāpxop xit'ax xohix max, 'ūyī' mā', pa tikmū'ūn yāg te: "Nōm te xokxop mā hok xop. Yā' kummuk tikmū'ūn te' mā'", kaxīy, puxix nōm xit'ax yā nōm tikmū'ūn hā 'ūmā hok.

15 Xate nōm hāpxop mā', hu ta 'āxape kuxa hittupmā' hok, tu' kummugāhā', hu nōm putup nōg. 'Āxit'ax hā' āxape pu hāpkummugā hok, ka tute Topa yōg putat xak. 'Ok yūmmūg xate? Yā Kunnix te 'āxape pupi' xok, nūy nō hāmmaxnā', pa xate' kummugāhā' 'āxit'ax hā. 'Āpu 'ānōy kuxa putex hok!

16 Xate hāpxopmāhā', tu hāmpe'āpaxex, hu: "Yā 'āte hāpxopmā max," kaxīy. Yā' max, pa 'āxape mūtik hām'āktux hok, nūy nōy yānān hok. Yā' āxape te hāmpe'paxex nōy. 'Āyī hok, xayī' 'āxape gāyā hok, ka 'āxape 'ōg hāpxopmā'ax kopit kummuk.

17 Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat, tu tikmū'ūn kuxa tu' xat, tu putep mūn mā'ax 'ap xat'ah, xix putep xo'op'ax 'ap xat'ah. 'Āmhok. Topa te tikmū'ūn xat, pu max, tu' xat, pu tu kuxa yūm ka'ok, tu' xat, pu tu kuxa hittup xexka', ha Topa Koxuk te' kuxa hittupmā'ax, tu hāpxopmā'ax max hā' kuxa yūmmā'ax.

18 Ha tikmū'ūn te Kunnix pu hāpxopmā kaxīy, puxix Topa nōm 'ūmax 'āktux, ha tikmū'ūn xohix te nōm 'ūmax 'āktux kamah.

19 'Āpu yūmū'āte hāxpomā maxnā', nūy kuxa yūmmā', nūy yūmūg xape ka'ogā'.

20 Pa nūy ta nōy kummugā hok. 'Āxit'ax hā' 'ānōy kummugā hok. 'Āmhok. 'Ōg pa 'āti'! 'Ānōy yā Topa yōg, ha Topa te nōm putup pax, 'ūyōg hah, ha' kummugā hok, nūy 'āxit max.

21 Topa tep-tup tikmū'ūn te xogyīn mā' hok, xix ta hep xupyāg xo'op hok, ka' nōy hā' hāpkummugāhā'.

22 Xate hāpxopmāhā', tu' max pe'āpaxex, 'ākuxa yūm ka'ok, hu 'āxit, xi' xo'op, ha xate' yūmmūg, xix Topa te' yūmmūg. Puxi'. Tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok yāy yōg hāpxopmā'ax kopah, puxix tu kuxa hittup xexka', ha' kuxa te yāy mūn tu: Yā' max. 'Āte hāpxopmā max hōnhā,' kaxīy.

23 Pa tikmū'ūn kuxa yūm pu'uk, tu yāy mūn yīkotip, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk, 'ū hāpxop 'ūm mā', puxix Topa' tux hok pu' mā' hok, 'ūkuxa yūm 'ohnāg hah. Tikmū'ūn kuxa yūm pu'uk, 'hā' hāpxopmā', puxix hāpkummuk mīy, 'ūkuxa yūm pu'uk tu'.

15

'Āpu, 'ānōy yōg putup'ax mīy

1 Topa tek xat, 'ūyī yūmūg xape xop mō'nīynām, nōm xop kuxa mām pu'uk mō'nīynām, nūy nō ka'ogā', nūy yūmūg yāy yōg putup'ax mīy hok.

2 'Ānōy yōg putup'ax mīy, nūy nōm ha hāmmaxnā', pu tu kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah.

3 Kunnix te yāy yōg putup'ax mīy 'ohnāg, yīy Topa yōg tappet te Kunnix 'āktux, tu hām'āktux, hu: "Tikmū'ūn te 'ākummuk

'āktux, puxik mūn kummuk 'āktux kamah," kaxīy.

4 Hōmā tik xop hittap te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', ha mō'yūmūg nīynām, 'ūyī nōā'tot, ha Topa yōg tappet te yūmūg ka'ogāhā', 'ū Kunnix putpu nūn'ax hip.

5 Topa te 'āka'ogāhā', xix xa hā' totnāhā'. Pūyā Topa 'āxop kuxa puxetnā', xix 'āp-tox puxetnā kamah, xayīy Yeyox Kunnix yōg hāpxopmā'ax tat,

6 nūy Topa yūmūg Tak max 'āktux, nūy 'āyī'ax puxet hā' Topa max 'āktux, yā' 'ōhōm yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hā' 'Ātak.

Yā hām'āpak max 'āktux Yoneo xop hā' puknōg xop pu'

7 'Āpu, 'āxape putup, yā kaxīy Kunnix te 'āp-tup, tu mō'āyāy xe'ēgnāg. 'Āxape putup pax, pu tikmū'ūn te: "Topa mūn max xe'ēgnāg!" kaxīy.

8 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Kunnix te Yoneo xop tu hāpxopmāhā', tu nōm xop ha hāmmaxnāhā', pu nōm xop yūmmūg, tu Topa te hāmyok mīy yūmmūg. Yā Topa te' yōg hām'āktux xex, tu mōnāy xop hittap pu' xex, tu' xaxok 'ohnāg, tu māynāg mīy.

9 Ha Kunnix te hāxpomāhā', pu' puknōg xop yūmūg kamah, yā Topa te puknōg xop kuxa ka', puyīy Topa max 'āktux, yīy Topa yōg tappet te:

"Yā' āmax Topah, yīy 'āte' puknōg xop pu hām'āktux putup,

tuk-tex putup, nūy 'āmax 'āktux," kaxīy.

10 Tu xe hām'āktux, hu:

"Pūyā' puknōg xop kuxa hittup Yoneo xop mūtik.

Yā Topa te Yoneo yōg tikmū'ūn yīmōgatux," kaxīy.

11 Tu xe:

"Pūyā' puknōg xop xohix Topa xexka 'āktux, puyī' hep xop xohix Topa pu hām'āktux punethok,

nūy tu: "Āmax xē'ēgnāg," kaxīy, Topa pu," kaxīy.

12 Ha mōnāy xop hittup 'Iyait te Topa yōg tappet tu kax'āmi', hu:

"Xexe mōkputox 'ūm nūn putup, nūy puknōg xop xat,

ha' hittup, tu' hip, pu mōkputox nū'," kaxīy.

13 Yā Topa te yūmūg kuxa hittupmāhā', pūyā' 'ākuxa māmāmā, xayī' hip, Yā yūmū'ā' hōm putup pexkox yōg hāpxop xohix, ha yūmū'āte' hip, nūy pop. Yā Topa Koxuk te 'āka'ogāhā', xa hāmmax hip kamah, nūy pexkox yōg hāpxop tu pop.

Paot te hāpxe'e 'aktux

14 'Ūkxape xop, 'ūgkuxa yūm ka'ok 'ākopah, yā' 'ākuxa max, tu hāmyūmmūg, ha 'āte' 'āyūmmūg, ha hāmyūmmūg max, nūy 'ānōy pu hāmyūmmūgā'.

¹⁵ Pa 'äte xa kax'ämä tappet, tu xa häpxe'e 'äktux, tuk kuxänöö 'ohnäg, nüy xa xaxogä hok. Yä Topa tek yäykutnähä', ü häpxopmä nöö pupi', tuk hittup xexka'.

¹⁶ Yä häpxopmähä Yeyox Kunnix tu', nüy hämpuknög yöög xop mō'niynäm, tu Topa yöög häm'äpak max'ax 'äktux, 'ämänex putuk tu', puyi' puknög xop kuxa mäm ka'ok Topa kopah. Yä mō'yäy xe'ëgnäg, ha Topa Koxuk te nöö xop yilmögatux, nüy Topa kuxa hitupmä'.

¹⁷ Üghittup xexka', Topa tu 'äte häpxopmähä', tuk kuxa hittup. Yäk kuxap-xet Kunnix kuxa mütit.

¹⁸ Ap 'ügkuxänöö'ah, tu häm'äktux xe'e', nüy Kunnix te häpxopmä'ax 'äktux, 'äte häm'äktux nööy 'äktux 'üm putup'ah, pa Kunnix 'ügmüg 'üm hä häpxopmä' ka'ok, puyi' puknög xop kuxa mäm ka'ok Topa kopah, 'äte häm'äktux, nüy hämyümmügä', puyi' puknög xop yipkox pi Topa pu'.

¹⁹ Topa Koxuk te mögkutnähä', tuk ka'ogähä', 'äte häpxopmä' xe'ëgnäg, puyi' puknög xop pénä', hak ka'ogähä', ü häpxopmä' ka'ok xe'ëgnäg. Yä kaxiy tikmū'ün 'üm te' mý hok, yik xip Yenoyanen tu', tuk mōg, tuk xupet häpxexka 'Init tu', nüy häm'äpak max'ax xohix 'äktux, nüy Kunnix 'äktux.

²⁰ Äte häpxopmä punethok, nüy häm'äpak max'ax 'äktux, nüy Kunnix 'äktux puknög xop pu', nöö xop te Kunnix 'äxet'ax 'äpak hok pu' xuktux, nüy nöö yöög häpxopmä'ax mý hok. Äte putup'ah, 'ünöy te häpxopmä hämäxap, üg-näy tu häpxopmä'.

²¹ Ha Topa yöög tappet: "Tikmū'ün 'üm te nöö 'äktux 'ohnäg, päyä' puknög te' pénäp-tup, ha häm'äpak 'ohnäg xop te hämyümmüg putup," kaxiy.

Paot te' xape xop pu 'äneo

²² Änni yohix hää 'äte' xak, nüy 'ähak mōg, päyäk mōg'ah.

²³ Äte häpxopmä kux nünte, kopxix 'ähak mōg. Yä 'äte' hip hämyäxatamuk xohix hää, üg 'äha mōg.

²⁴ Huk mōg putup nömhä. Ügmöö putup häpxexka 'Expän hah, tu 'äp-tup, xa mögnyänäm, üyiy 'Expän tuk mōg, tu 'äxop mütit 'ükkix putup hämäxap.

²⁵ Hönhäk mōg Yenoyanen tu', nüy Topa yöög tikmū'ün tu häpxopmä'.

²⁶ Yä häpxexka Mäxenön yöög kuxa mäm ka'ok xop, xix häpxexka Genex yöög kuxa mäm ka'ok xop te tayümak pop, nüy Topa yöög tikmū'ün pu' popmä' Yenoyanen tu', nüy hok xop pu' popmä'.

²⁷ Nöö kuxa mäm xop te' popmäp-tup, nüy hok xop pu' popmä'. Yä' max 'ü popmä', Yoneo xop pu' yänän tu' popmähä'. Yä Yoneo xop te' puknög xop ha hämmaxnähä', yil'

puknög xop te tu ta nemën, nüy yänän tu' hok xop pu häpxop popmä'.

²⁸ Äte häpxopmä kux, kopxi' hok xop pu häpxop popmä', tu 'Expän hak mōg putup, tuk mōg putat hää, kopxix 'ähak mōg kamah.

²⁹ Ügmöö, nüy 'äha hämmaxnä', pu Kunnix 'äha hämmaxnä xexka'.

³⁰ Ülkxape xop, 'äte 'axapit, yümüg xuxyä te mō yümüg yäy xe'ëgnäg hah, xix Topa Koxuk te mögnyäh, xa mögnyänäm, nüy Topa puk 'äktux näm, puk mün ka'ogä'.

³¹ tuk pénä max, tuk mögnä, puyi' Yoneo yöög kuxa mäm hok xop tek kummugä hok. Äpu, Topa tu' xax kamah, puyi' Yenoyanen yöög kuxa mäm ka'ok xop ügputup, 'äte häpxopmä max hah.

³² Topa tek putup, kopxi' mōg 'üm 'ähah, tuk hittup xexka', nüy 'ämütik 'üktihii', nüy 'ämütik 'üghittup.

³³ Püyä' Topa 'äkuxa mämmä', xix 'ämütik tihi'. Hamün!

16

Paot te' xape xop pu 'äneo

¹ Pep yä yümüg xape hex, tu' max, tu kómén Xéñkenex yöög kuxa mäm ka'ok xop pu häpxopmähä', tu' hok xop pu häpxop popmähä'.

² yüy nöö putup, nüy nöö tu 'ätehet, yä yümüg xuxyä 'üyöö kamah. Püyä' xohix hää tu' teheth, yä tikmū'ün punethok hää' xape, xik mün hää' xape'.

³ Äte Pinixit xix 'Ak pu 'äneo hõm, yäk mün mütit Topa tu häpxopmähä', tu yäk mün hää' ülkxape'xe'e'.

⁴ Tu 'ä' xok'ax, yüy 'äte nöö pu: 'Ämax xe'e', kaxiy. Äte' puknög xop yöög kuxa mäm ka'ok xop xohix mütit häm'äktux, hu: 'Ämax xe'e! Kaxiy.

⁵ Äte' kuxa mäm ka'ok xop pu 'äneo hõm kamah, nöö xop te 'Ak pet tu yäy tu nü'nähä'.

'Äte 'Épén pu 'äneo hõm kamah, hak mün hää' ülkxape', tu 'Ax yöög tik te mäxap, nüy kuxa yüy Yeyox kopah.

⁶ Äte Mäni pu 'äneo hõm, ha 'äxop pu häpxopmähä' punethok.

⁷ Xix 'Änenön xix Yön pu 'äneo hõm, ha kama Yoneo yöög tihik, 'ügmün putuk, tuk mün mütit pip kanet kopah. Yeyox yöög mō'pok xop te' yümmüg max, ha' kuxa mäm ka'ok hämäxap, hak-näy tuk kuxa yüy ka'ok kamah.

⁸ Äte 'Äpit pu 'äneo hõm, hak mün hää' ülkxape' xe'e, yäg müg kuxap-xet yümüg xuxyä kuxa mütit.

⁹ Xix 'Ohmän pu 'äneo hõm, hak mün mütit häpxopmähä', tu Kunnix tu häpxopmähä', xix 'Extak pu 'äneo hõm, hak mün hää' ülkxape' xe'e'.

¹⁰ Xix 'Apet pu 'āneo hōm, yā Kunnix tu hāpxopmā xexka', ha tikmū'ūn te' yūmmūg. Xix 'Anixtop pet kopa' pip xop pu 'āneo hōm.

¹¹ Xix 'Enoniām pu 'āneo hōm kamah, ha Yoneo yōg tikamah, xix Nāxix pet kopa' pip xop pu 'āneo hōm kamah.

¹² Xix Tinipēn xix Tinipox pu 'āneo hōm, yā Topa tu hāpxopmāhā', xix Pex, hak mūn hā 'ūkxape', tu yūmūg xuxyā tu hāpxopmāhā xexka'.

¹³ Xix Hop pu 'āneo hōm, yā hāpxopmāhā xexka Topa tu', xi' tut pu 'āneo, yāk mūn hā yā' tut.

¹⁴ Äte 'Axīn pu 'āneo hōm, xix Penegōn pu' hōm, xix 'Ehēm pu' hōm, xix Pa'ot pu' hōm, xix 'Ehām pu' hōm, xix yūmūg xape xop te' pet kopa' pip pu 'āneo hōm.

¹⁵ Xix Pinot pu 'āneo hōm, xix Yonit pu' hōm, xix Neneo pu' hōm, xi' hex pu' hōm, xix 'Onīm pu' hōm, xix Topa yōg tikmū'ūn xohix pu 'āneo hōm, nōm te' mūtik pip xop pu 'āneo hōm kamah.

¹⁶ Yāy kep ha yāy mūg, nūy tu 'āneo. Yā Kunnix yōg tikmū'ūn xohix te' āxop pu 'āneo hōm.

Paot te hāmyūmmūgāhā'

¹⁷ Ülkxape xop, 'āte xa hām'āktux: 'Og pa mōxip! Tikmū'ūn kummuk te xa hām'āktux hā' nōy yānān, puyīy 'āgāyā', puyīy yāy xakot, ha Topa yōg hām'āktux yūmmūgā kummuk. Äpu, 'ūnīm nōm kummuk xop.

¹⁸ Tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk ha xīy, puxix Kunnix yūmūg xuxyā tu hāpxopmā 'ohnāg, pāyā hāpxop xak, nūy xit. Tu hām'āktux māynāg, nūy yā tikmū'ūn pu mō'āmā', nūy tikmū'ūn hāmyūmmūg hok xop pu mō'āmā'.

¹⁹ Tikmū'ūn xohix te 'āyīpkox pip'ax yūmmūg, ha hām'āpak max'ax pu 'āyīpkox pip, 'āyīy xa tuk hittup, tup-tup, xa hāmyūmmūg, nūy hāpxopmā max, pāyā 'a 'āte putup'ah, xa hāpxopmā kummuk yūmmūg. 'Āmhok.

²⁰ Topa te yūmūg kuxa māmmāhā', tu hāpxip kutōgnāg 'lhā Hāmgāyāgnāg koxyōy putup, pu 'āxop totnot nām, tu' nōā'.

Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox xa hāmmaxnā'!

²¹ Tūmōn tek mūtik hāpxopmāhā', tu xa 'āneo hōm, xix Noxit, xix Yaxām, xix Xoxit, te 'āneo hōm kamah. Nū tik xop xohix Yoneo xop, 'ūgmūn putuk.

²² 'Ugmūn Tex, tu Paot pupi tappet kax'āmi', tu 'āxop pu 'āneo hōm, yāk mūn Kunnix yōg, 'āxop putuk.

²³ Xix Gax te 'āneo, hak mūg pip Gax pet tu', ha' kuxa mām xop te nū pet tu ta tu yāy tu nū'hālā', tu nū'āktettex. Xix 'Enax te 'āneo, ha kōmēn yōg tayūmak xex, xix Koat te 'āneo, ha yūmū'ā hā' xape'.

²⁴ Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix 'āxop xohix ha hāmmaxnā'! Hamūn!

Paot te Topa xexka xe'ēgnāg 'āktux

²⁵ Äpu yūmūg Topa xexka 'ūm 'āktux! Tu 'ākuxa māmmā'ax ka'ok, xayīy 'ākuxa mām ka'ok mō' kuma' mōg. Yā hām'āpak'ax te' xuktux, 'āte nōm te xa' xuktux, tu Yeyox Kunnix xa' xuktux. Hōmā Topa te hāpxaptop,

²⁶ pa hōnhā hāmyūmmūgāhā', tu tik xop hittap hā' yūmūgāhā', nōm xop te Topa pupi hām'āktux, tu tappet tu kax'āmi', pu Topa yōg tikmū'ūn hāmyūmmūg, ha Topa hi xe'ēgnāg mō kuma' mōg, tu' xat, pu' hep xop xohix pu' xuktux, pu hām xexka xohix yōg tikmū'ūn pu' xuktux, puyīy xohix yīpkox pi', xi' kuxa mām ka'ok hām'āpak max'ax kopah.

²⁷ Topap-xehnāg, 'ūnōy 'a' ti'ah, ha hāmyūmmūg xe'ēgnāg. Pūyā' xohix Topa xexka xe'ēgnāg 'āktux, Yeyox Kunnix ha hām'āktux.

Tu ta tu' kux.

PAOT TE KONİN XOP PU KAX'ĀMI' I

¹ 'Ügmün Paot, ha Topa tek mün yäykutnähä', tu nügkutnähä 'äte hāpxompa Yeyox Kunnix pu', tu xa kax'āmi', yümüg xape Xox müütik 'äte xa ka'āmi',

² nüy tappet xa mō'kutnä', nüy kōmēn Konin yōg kuxa mām ka'ok xop xohix hah mō'kutnä', 'äkuxa xohip-xet Kunnix kuxa müütik hah. Yā 'äxop Kunnix yōg xop, nüy Topa hā tikmū'ün xe'e'. Hak mū'äte tappet mō'kutnä'ax kamah 'ükuxa mām ka'ok xop xohix hah, nōm xop te yümüg xuxyä Yeyox Kunnix tu' xak, pu tu' kox ka'ogä'. Yā Yeyox Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xohix hā' xuxyä'.

³ Puyā Topa yümüg Tak 'äkuxa māmmä', nüy tu yümüg xuxyä Yeyox Kunnix müütik xa hāmmmaxnähä'.

Topa te Kunnix hā yümü'ä hāmmmaxnähä'

⁴ Topa te xa hāmmmaxnähä', hak hittup, tu: 'Ämax, Topah! Kaxiy. Yā Topa te xa hāmmmaxnähä', Yeyox te 'äxop pupi' xok ha hāmmmaxnähä'.

⁵ Yā 'äkuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa müütik, pu hām'äktux ka'ok ha 'äyummügähä, xa hāmyümmüg xohix.

⁶ 'Äkuxa mām ka'ok hām'äpak'ax kopah, ha Kunnix 'äktux,

⁷ yī Topa te xa hāmmmaxnähä xexkah, 'ihä 'äxop te Topa yōg hāptup mō'nā'ax xexka hip, 'ihä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix nün putup putpu'.

⁸ Ha 'äka'ogäp-tup, 'ihä' nün'ax hip, xayiy 'äkuxa tu max, 'ihä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix xupep, nüy 'ülhep xop xohix yōg hāpxompa'ax kopit.

⁹ Topa xip ka'ok, tu mō'ägümüg xohix hā' xip ka'ok, tu yümüg müütik tihi', tu yümüg xānähä, 'ü nü', nüy yümüg kuxap-xet yümüg xuxyä kuxa müütik, nüy Topak-tok Yeyox Kunnix kuxa müütik yümüg kuxap-xet.

'Ükuxa mām ka'ok xop te yāy tuk-mīy

¹⁰ 'Ükxape xop, 'äte 'äxop tu' xak, xap-tox puxet xix kuxap-xet, nüy yāy müütik ta tuk-mīy hok. Yā yümüg xuxyä te 'ä' hōm yāy 'äxet'ax, 'äte xa' xak, xayiy 'ägäy hok.

¹¹ Kono xape te xa 'äktux, tu 'äxop te yāy tuk-mīy'ax 'äktux,

¹² ha kaxiy tikmū'ün 'üm te: "Ügmün yā Paot yōg," kaxiy, ha' nöy te: "Ügmün yā 'Apot yōg," kaxiy, ha' nöy te: "Ügmün yā Pet yōg," kaxiy, ha' nöy te: "Pak mün yā Kunnix yōg," kaxiy.

¹³ 'Ok 'äxop te Kunnix yōg tikmū'ün koxip putup yāy pu? 'Ok 'ügmün te mīpkupnix tuk xok 'äxop pupi'? 'Ämhok! 'Ok 'äte yāy

'äxet'ax hōm, pu tikmū'ün 'üm 'äp-tox pix? 'Ap hōm'ah. Kunnix puxet te yāy 'äxet'ax hōm, pup-tox pix. 'Ak mün'ah.

¹⁴ 'Äte Kinix xix Gax putox pix, pāyā tikmū'ün nöy putox pix 'ohnäg, yīy 'äte: 'Ämax Topah! Kaxiy. Tuk hittup.

¹⁵ Yā tikmū'ün te hām'äktux hok, hu: "Paot te yāy 'äxet'ax hōm puyip-tox pix," kaxiy. Yā' koit.

¹⁶ Nāy. 'Äte 'Exteo putox pix kamah, xi' xape xop, pap-tox nöy 'ap pix'ah 'äte'.

¹⁷ Kunnix te nü 'üm kutnähä' 'üp-tox pix. 'Ämhok. Pa nügkutnähä', 'üyly 'äte hām'äpak max'ax 'äktux, 'äte hām'äktux max pu kakxop tuk-tup yümmüg max, nüy Kunnix xexkanä'. Yā yümüg pupi' xok mīkupnix tu', yā hām'äpak max'ax 'öhōm.

Topa te Kunnix hā tikmū'ün pu hāmyümmügähä'

¹⁸ Tikmū'ün kuxa yüm 'ohnäg hām'äpak'ax max kopah, puxi' yīxix, tu hām'äktux'ax putup nög, tu: "'Äp-tox kummuk!" kaxiy, tu' yīpkox 'ohnäg. Pa yümü'äte' xupak, Ha: Hamün! Yā hāmyümmüg xe'e'! kaxiy, tuk yīpkox pip hām'äktux'ax ka'ok pu', ha Kunnix yümüg pupi' xok 'äktux, ha Topa ka'ok, hu yümüg kuxa kummuk xit, nüy kuxa max mō'tat 'üyänän tu'. Yā hām'äktux'ax ka'ok, tu yümü'ä hā hām'äpak max xe'e'.

¹⁹ Yā Topa yōg tappet te:

"Äte hām'äktux tox xop yōg hām'äktux kuxyäp-tup," kaxiy.

²⁰ Piyäp xip tikmū'ün te hitop tu yāy pe'paxex, hu: "'Äte hāmyümmüg," kaxiy. Piyäp xip tikmū'ün te hitop tu yāy pe'paxex, hu: "'Äte hām'äktux max," kaxiy. Yā' mōg, tu' yīpkox 'ohnäg. Topa te hām'äktux hitop'ax tu' mūg, hap-tox kummuk xop yōg hām'äktux.

²¹ Topa te hāmyümmüg, tu' tux hok, pu tikmū'ün hāmyümmüg hok, nüy hāmpe'pax'ax hā Topa mün yümmüg hok, 'ihäk mū'äte hām'äpak max'ax 'äktux, puyip tikmū'ün yümmüg, ha Topa te tikmū'ün hā tu tehet, nōm xop kuxa mām ka'ok hām'äpak max kopah, hā tu tehet, 'ihä' kuxa kummuk xit, nüy nō kuxa max mō'tat 'üyänän tu'.

²² Yoneo xop te Topa yōg hāpxompa xe'egnäg xak, nüy pēnä', nüy hām'äpak max'ax yümmüg, ha Genex yōg puknōg xop te hāmyümmüg xak,

²³ pak mū'äte Kunnix 'äktux, ha mīpkupnix tu' xok yümüg pupi', yā hām'äpak max. Pa Yoneo xop tep-tup nög, xi' puknōg xop te hām'äpak'ax 'äktux kummuk,

²⁴ pa Topa te yāy yōg tikmū'ün xānähä', pe Yoneo yōg tikmū'ün, pe' puknōg, ha' yümögatux, pu hām'äpak max'ax 'äpax, ha Topa te Kunnix nü'kutnähä', pu yāy yōg tikmū'ün ka'ogä', nüy yāy yōg tikmū'ün yümmügä'.

²⁵ Ha t̄ikmū'ūn 'ūm te hitop tu hām'āktux, hu: "Yā hām'āpak'ax kummuk, tu hāmyūmmūgā hok," kaxīy. Nāy, t̄ikmū'ūn te hām'āktux kohe'. Nōm hām'āpak'ax yā Topa yōg hāmyūmmūg'ax xe'e'. Ha' nōy 'ūm te: "Yā hām'āpak max'ax pu'uk, tu' ka'ogā hok," kaxīy. Pa Topa te' xuktux, yīy hām'āpak'ax ka'ok.

²⁶ Ūkxape xop, hāmpē'āpaxeh nōm̄hā. Hōmā 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, tu t̄ikmū'ūn nōy xat 'ohnāg, ha Topa te 'āxānāhā', yā t̄ikmū'ūn te xa'āktux 'ūndy pu', hu: "Hāmyūmmūg kutōgnāg 'ōhōm," kaxīy. Tu xa pe'paxex 'ohnāg.

²⁷ Pa Topa te nōm t̄ikmū'ūn pu' hupmāhā', Thā 'āyīmōgatux, 'āk-tōgnāg hah 'āyīmōgatux, xix 'āpuk'uk hah 'āyīmōgatux.

²⁸ Hōmā 'āxop yā hāmhok xop, yā Topa hā' puknōg 'āxop, yīy Topa te 'āyīmōgatux, nūy nōm t̄ikmū'ūn xop yōg hāmpē'paxex kuxyā',

²⁹ pu t̄ikmū'ūn 'ūm te yāy mūn xexka pe'paxeh hok Topa keppah.

³⁰ Pa Topa te 'āxop hā' yāykoṭīnnāhā', tu yāy tu nū' xok Kunnix hā', ha Kunnix te hāmyūmmūg xohix, tu yūmūg hīnnāhā', 'ū tu hi xe'e', yā Topa te mō yūmūg yāy, tu yūmūg kuxa tūpmāhā', pu Topa hā yūmū'ā t̄ikmū'ūn. Yā Kunnix te mīpkupnix tu' xok, nūy yūmūg yōg hāpxomā'ax kummuk hā' pago.

³¹ Yīy Topa yōg tappet te: "T̄ikmū'ūn te hāmpē'paxex xexka putup, pūyā Topa yōg hāpxomā'ax pe tu paxeh xexkah, nūy yāy yōg hāpxomā'ax max pe tu paxeh 'ohnāg," kaxīy.

2

Paot te Kunnix xok'ax 'āktux

¹ Ūkxape xop, hōmā 'āte xa hām'āktux, tu xa Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux. Hōmā, hāmyāxatamuk xohix hā' Topa yīy 'ohnāg, tu hām'āktux 'ohnāhā', pāyā hōhnāhā' Topa te hām'āktux, yīy 'āte xa' xuktux Topa pupi', tu hām'āktux max, puyīy kakxop tuktup kama yūmūg max.

² Yā 'āte hām'āktux'ax nōy putup 'ohnāg, nūy Yeyox Kunnix puxet 'āktux, nūy Yeyox xok'ax puxet 'āktux. Yā mīpkupnix tu' xok, yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu'.

³ Hōmā 'āhak mōg, tu tak pu'uk, tuk kuxānōg,

⁴ tu Topa yōg hām'āktux xa' xuktux, xix xa hāmyūmmūgāhā', pāyā 'ap hām'āktux max'ah, puyīy t̄ikmū'ūn te: "Yā hāmyūmmūg 'ōhōm!" kaxīy. Āmhok, pa Topa Koxuk tek ka'ogāhā', 'ūyīy Yeyox Kunnix 'āktux, hak ka'ogāhā kamah, 'āte hāpxomā'ax ka'ok, pu t̄ikmū'ūn pēnā', nūy: "Yā Topa te Paot nū'kutnāhā', pu yāy pupi hām'āktux yūmū'ā', tu hāpxomā'ax ka'ok xe'e," kaxīy.

⁵ Yīy 'ākuxa mām ka'ok Topa kopah, hu 'ākuxa mām 'ohnāg t̄ikmū'ūn yōg hāmyūmmūg'ax puknōg kopah, yā Topap-xet kopa 'ākuxa mām ka'ok, 'ūka'ok hah.

Topa te hāmyūmmūg xe'ēgnāg

⁶ Ha 'āte' kuxa mām ka'ok xop pu hām'āktux, nōm xop te Topa Koxuk pu' yīpkox pip, ha 'āte Yeyox Kunnix 'āktux, 'ōhōm yūmūg pupi tu xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, pāyā hām'āktux 'ohnāg, ha Topa te hām'āktux kohe', tu Yeyox Kunnix putup nōg, xī' xexka xop tep-tup nōg, ha t̄ikmū'ūn te nōm xat'ax xop pu' yīpkox pip putup 'ohnāg.

⁷ Yā 'āte Topa yōg hām'āktux 'āktux, ha hāmyūmmūg xē'e'. Hōmā hāmyāxatamuk xohix 'Thā', 'ap hām'ūm xip'ah, pāyā Topa te hāmpē'paxex, tu yūmū'ā ha hāmmāxna xexkap-tup, hu: "Pūyā yāy kutox t̄ikmū'ūn pupi tu xok, nūy nō kuxa kummuk xit," kaxīy. Pāyā' xaptop, tu' xuktux 'ohnāg, tu' yūmūgā 'ohnāg.

⁸ Pax pu Topa hā' puknōg xop yūmūg, puxix yūmūg xuxyāp-tex hok, 'ūgāy tup-tex. Pāyā' kuxa mām 'ohnāg, hu yūmūg xuxyā max xē'ēgnāg putex.

⁹ Pa Topa yōg tappet te hāmmāxna xexka 'āktux, tu yūmūg xuxyā xok yūmūg pupi'ax 'āktux, hu: "T̄ikmū'ūn te' pēnā 'ohnāg, tu' xupak 'ohnāg, tu' pe'paxex 'ohnāg,' pa Topa te hāmpē'paxex, nūy yāy yōg t̄ikmū'ūn pu hāmmāxna xexkah, nūy tup-tup pax xop pu hāmmāxna xexkah," kaxīy.

¹⁰ Yā hōmā Topa yīy 'ohnāg, pa hōnhā yāy Koxuk te yūmū'ā hām'āktux, nūy yūmūg yūmūgā', puyīy xehomip xaptop 'ohnāg. Yā Topa Koxuk te t̄ikmū'ūn yōg hāmpē'paxex xohix yūmūg, tu Topa yōg putup'ax xohix yūmūg, xix Topa yōg hāmpē'paxex xohix yūmūg.

¹¹ T̄ikmū'ūn yāp-xet te yāy yōg hāmpē'paxex xohix yūmūg, yāp-xehnāg te hāmyūmmūg, ha Topa Koxuk yāp-xehnāg te Topa yōg hāmpē'paxex yūmūg.

¹² Ha Topa te yāy Koxuk xe'ēgnāg yūmū'ā nū'kutnāhā', tu' koxuk puknōg yūmū'ā nū'kutnā 'ohnāhā', yā Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', nūy Topa yōg hām'āktux yūmūgā'.

¹³ Yīk mū'āte Topa Koxuk yōg hām'āktux'ax 'āktux putup, xa t̄ikmū'ūn yōg hām'āktux'ax pu 'āyīpkox hok. Yā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux, tu Topa Koxuk yōg hām'āktux'ax yūmūgāhā', tu Topa yōg t̄ikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', nōm xop te Topa Koxuk pu' yīpkox pip.

¹⁴ Pa Topa Koxuk te t̄ikmū'ūn 'ūm kopa' xihip hok, puxix tu nōm ka'ogā hok. Nōm t̄ikmū'ūn yā Topa hā' puknōg, tu' yōg

hām'āktux 'āpak, pāyā' yūmmūg 'ohnāg. Yā' Koxuk xe'ēgnāg te Topa yōg tikmū'ūn yāp-xet ka'ogāhā'.

¹⁵ Topa Koxuk te tikmū'ūn kopa xihip, puxix tikmū'ūn pa hāmyūmmūg, nūy hāpxompmā'ax xohix kopit, xix hāmyūmmūg, pe' max, pe' kummuk. Pa' puknōg xop te nōm tikmū'ūn yōg hāpxompmā'ax kopit hok.

¹⁶ Yī Topa yōg tappet te:

"Ök tikmū'ūn 'ūm te Topa yōg hāmpe'paxex yūmmūg?"

'Ok tikmū'ūn 'ūm te Topa pu hāmyūmmūgāhā'! 'Āmhok.

Topa yāp-xehnāg te yāy yōg hāmpe'paxex yūmmūg,

xix yāy pu hāmyūmmūg xe'ēgnāg," kaxīy.

Pa Kunnix te hāmyūmmūg, tu yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', 'ūyī putox puxet Kunnix putox mūtik.

3

Yūmū'ā Topa hā kāmānat

¹ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux. Yā' 'āxop tek mūn hā 'āxape', pa 'āte xa hām'āktux yūmmūg, 'okpa Topa Koxuk te 'ākopa' xip. Yā' 'āxop te hāmpe'āpanōm kummuk, Topa hā' puknōg xop putuk 'āxop te hāmpe'āpanōm, nōm te Topa pu' yīpkox 'ohnāg, xix kakxop putuk hāmpe'āpanōm, nōm xop te Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, yā kakxop putuk, 'ākuxa mām pu'uk tu'.

² Kakxop pu'ūgnāg te' yōgtat hep xo'op, tu' xit'ax ka'ok mā hok, ha kaxīy 'āxop pu'uk, tu Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, hōmā xix hōnhā 'ākuxa mām pu'uk.

³ 'Āxop te Topa hā' puknōg xop putuk, tu hāpxompmā kummuk, tu' yāyki xax, xix yīpkumiy pax, tu Topa hā' puknōg xop putuk, tu hāpxompmā kummuk.

⁴ Tikmū'ūn puxet te: "Ügmūn yā Paot yōg," kaxīy, ha' nōy te: "Pak mūn yā 'Apot yōg," kaxīy. Yā Topa hā' puknōg xop putuk hāpxompmāhā'.

⁵ 'Apot yā 'a' xexka'ah, xik mūn 'ak xexka'ah. Yāk mū'āte Kunnix tu hāpxompmāhā', puxi'. Tu xa hām'āpak max'ax 'āktux, ha 'ākuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah. Yūmūg xuxyā tak mu'āte hāpxompmāhā', yāk mūg xat, 'ūyōg kāmānat hah.

⁶ Tikmū'ūn te hāpxa xexka hā' hām, ha tik hāmāxp te hāpxop xap xok, ha' nōy kūnāy tu' hām, tu kōnāg hā hāpxop xokax pix, puyī tu tuk mō'ka'ok. 'Ūtix hām, pāyā Topa te hāmmaxnāhā'. Ha kaxīy 'āte xa hām'āpak max 'āktux, ha 'Apot te xa hāmyūmmūgāhā'. Tikmūg hām, pāyā Topa te xa hāmmaxnāhā', tu 'ākuxa māmmāhā'.

⁷ Kāmānat xop 'a' xexka'ah, pāyā Topa mūn xexka xe'ēgnāg, tu hāmmaxnāhā'.

⁸ Ha kāmānat xop xohix yāy putuk, ha Topa te' hām'ax tu' pagop-tup, tu kāmānat hām xexka tu' pagop-tup punethok, ha kāmānat hām kutōgnāg tu' pagok-tōgnāg putup.

⁹ Yā 'Apot xik mūn hām Topa tu', 'āxop ha tikmūg hām, puyī Topa 'āka'ogā', yīy 'āxop te hāpxa putuk, ha Topa te xa hāmmaxnāhā', ha' 'āxop te mīptut putuk kamah, yā Topa yōg mīptut.

¹⁰ 'Ūxuxyā te' xat, pu mīptut max mīy, tu tik puxet xat hāmāxp, pu mīkaxxap mīm mōg hāpxok kopah, pu nō māykup mō'tat, ha' nōy kūnāy tu' xat, pu nōm mō'xix hāpxok kopah. Ha Kaxīy Topa tek ka'ogāhā', pu hām'āpak max 'āktux hāmāxp, puyī tikmū'ūn kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha 'Apot kūnāy tu' nūn, nūy kuxa mām ka'ok xop yūmūgā max.

¹¹ Mīptut xuxyā te māykup ka'ok putup, yā māykup te mīptut ka'ogāhā', pu tu yūm ka'ok. Ha kaxīy Topa te Yeyox Kunnix yāy kūnāhā', pu yāp-xehnāg hā yūmūg pupi' xok, nūy yāp-xehnāg hā' kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūvānān tu'. 'Ap nōy xip'ah.

¹² Ha tikmū'ūn yāg te pipcup yānām 'āta hā hām'āta max mīy, xi' nōy te pipcup yānām ponrok hā' mīy, xi' nōy te xap max hā hām'āta mīy. Ha' nōy te mīmpe hā hām'āta kummuk mīy, xi' nōy te xuxnak hā' mīy, xi' nōy te xuxnāg xux hā hām'āta' mīy. Hā kaxīy Topa yōg kāmānat hām kamah. 'Ūyāg hām max, tu Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu Topa yōg tikmū'ūn ka'ogāhā' pu tu hāmyūmmūg. Ha' yāg nōy hām kummuk, yīy Topa yōg tikmū'ūn pu'uk, tu hāmyūmmūg 'ohnāg.

¹³ 'Ūxuxyā te mīptut kummuk mīy, puxix kuxap hā mō'xut mō'ka'ok, ha' nōg. Hā kaxīy Kunnix yōg hāptup xe'e mō'nāptup, 'ihā Topa te yāy yōg kāmānat xop yōg hāpxompmā'ax xohix kopit. Kāmānat hām kummuk, puxi' yōg hāpxompmā'ax xaxogā'.

¹⁴ 'Ūxuxyā te mīptut max mīy, puxix kuxap hā mō'xut 'ohnāg, yā' yūm ka'ok. Kaxīy kāmānat hām max Topa tu', puxix Topa yōg hāpxompmā'ax kopit, nūy nō kāmānat ha hāmmānā xexka'.

¹⁵ Mīptut kummuk mō'xut kuxap hā, puxix kāmānat te hāmhok xip, tu tayūmak pop 'ohnāg, pāyā' xok'ah. Kaxīy Topa yōg kāmānat hām kummuk, puxix yāy kuxa tup, Topa te' tupmā hah, tu Topa yōg putat hāmhok hā' mōg, pāyā Topa te nōm kāmānat pu pexkox yōg hāpxop 'a' hōm putup'ah.

¹⁶ Yā 'āxop Topa pet xe'e', 'ākopa' xip tu', ha 'āxop te hāmyūmmūg, ha Topa Koxuk te 'ākopa' xip,

¹⁷ yīy Topa te 'āpēnā max, 'ākopa' pet tu'. Tikmū'ūn gāy te 'ākoxyōy putup, puxix Topa' yānān tu' 'ikoxyōy, 'āxop yā Topa pet xe'e'.

¹⁸ Pūyā 'āmūn yāy hā mō'āmā hok.

Tikmū'ün te hāmpe'paxex, hu: "Āte hāmyūmmūg xexka!" kaxīy, pāyā' hitop tu hāmpe'paxex, yā Topa te: "Ōhōm hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ūkuxa mām 'ohnāg tu', kaxīy.

¹⁹⁻²⁰ Topa hā' puknōg xop te: "Yā hāmyūmmūg nō'ōm," kaxīy, puxix Topa te: "Pūyā yāy hā mō'āmā', hāmyūmmūg hok tu!" kaxīy. Yī Topa yōg tappet te: "Topa te yāy mūn hā' puknōg xop yūmmūg, tu' yōg hāmpe'pānōm yūmmūg, ha hāmyūmmūg 'ūhitop tu', tup-tox kummuk xop putuk," kaxīy.

²¹ Pūyā tikmū'ün yāy mūn xexka 'āktux hok, tu yāy yōg hāpxompā'ax tu' kuxa hittup hok. Yā hāpxop xohix 'ōgnū', pu Topa xa hāmmaxnāhā.

²² Yī Paot, xix 'Apot, xix Pet, 'ūxohix te 'āpēnā max, ha Topa te hām xexka mīy, nūy 'ākuxa hittupmā'. Tu 'ākuxa hīnnāhā', xayīy 'āxakix 'īhā, 'āmōg pexkox hah. Yā hōhnāhā Topa te mō'āyāy xe'ēgnāg, xix hōmā mō'āyāy xe'ēgnāg, xix hāptup 'īhā mō'āyāy xe'ēgnāg putup. Yā' xohix 'ōgnū',

²³ ha 'āxop yā Kunnix yōg tikmū'ün, ha Kunnix yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax xe'ēgnāg.

4

Yeyox yōg mō'pok xop

¹ 'Ūgmū'āte xa hā Kunnix yōg kāmānat, tu hāpxompāhā', nūy Kunnix pupi xa hāmyūmmūgā', nūy xa Topa yōg hām'āktux xe'ēktux,

² Yī Topa tek mūg xat 'ū hāpxompā max, nūy xa hāmyūmmūgā' max, ha yūmūg xuxyā tek mū yōg hāpxompā'ax pēnāp-tup, nūy yūmmūg, 'ok pek mū'āte hāpxompā max, 'ok pek mū'āte hāpxompā kummuk.

³ 'Āxop tek mūg hām'ax pēnāp-tup. Pūyā tikmū'ün pa te hāmyūmmūg tuk mūg hām'ax pēnā'. Yā' hitop. 'Āte yāy yōg hām'ax pēnā hol yāy pu kamah.

⁴ 'Ūgkuxa te' mīy max 'āktux, pa yūmūg xuxyā puxet tek hām'ax pēnāhā', tu' yūmmūg, 'ok pek hām max, pek hām kummuk.

⁵ Yī 'ānōy yōg hāpxompā'ax kopit hok, nūy nō' 'āktux kummuk. Nāy, 'ūhip, pu Topa' kopit, 'īhā nū'. Tute hāpxop xaptop'ax mūg putup, xix tikmū'ün yōg hāmpe'paxex yūmmūg putup, 'īhā Topa te hāpxompā'ax max pu pago.

⁶ 'Ūkxape xop, 'āte xa hām'āktux tap, tuk mūn 'āktux, xix 'Apot 'āktux. 'Ātek mūg 'āktux, xayīy 'āxop hāmyūmmūg, ha tappet te' xat, hu: "Tappet yōg hām'āktux pu 'ipkox pi'", kaxīy. Yā' kummuk, tik 'ūm 'āktux max, 'īhā' nōy 'āktux kummuk.

⁷ 'Ok 'āxop te yāy xexka pe'āpanōm 'ūptexop, tu yāy pe'āpanōm 'āxexka xop, tuk mūg pe'āpanōm kutōgnāg xop, Pāyā yāy mō'āmā'. 'Ūyā yūmūg xohix xexka xop!

⁸ 'Āxop yā yāy pe'āpanōm 'ūptexop, tu yāy pe'āpanōm 'āxexka xop, tuk mūg pe'āpanōm kutōgnāg xop, Pāyā yāy mō'āmā'. 'Ūyā yūmūg xohix xexka xop!

⁹ Āte hāmpe'paxex. Yāk mū'ā mō'pok xop, pe Topa hā yūmūg ka'ax xop, nūy tikmū'ün 'ūgmūg kix, 'īhā xohix te' pēnāhā', xix pexkox yōg nū'pok xop xohix te' pēnā kamah.

¹⁰ Ha Topa hā' puknōg xop te: "'Ūp-tox kummuk," kaxīy, huk mūg 'āktux, tu 'āxop 'āktux max, pāyā yūmūg xohix Kunnix yōg tikmū'ün. Hak mūg pu'uk, pa 'āka'ok, ha 'āp-tup pax, pak mūg putup nōg.

¹¹ Yā putup tek mūg kix, hak mū'āte kōnāg tat'ax xak. 'Ūgmūg xax kunox, ha' gāy xop tek mūg kix, tu mūg xūyāhā', 'ak pet 'ūm yūm'ah.

¹² Tuk mūg hām punethok nūy xit, 'īhā tikmū'ün te: "Pūyā Topa 'ākix!" kaxīy. Hak mū'āte hām'āktux hā' yānān, hu: "Pūyā Topa xa hāmmaxnāhā!" kaxīy. Hak mūg kummugāhā', pāyāk mū'āte' gāy xop yōg hām'āktux kummuk hā' tot, tu hāmmax hip.

¹³ Ha' gāy xop tek mū'ā hāpkummugāhā', tuk mūg mānōg, 'īhāk mūg yī pu'uk, nūy nōy gāy kuxyā'. Yā Topa hā' puknōg xop tek mūg putup nōg, tu: "Mōg, nūy 'āpep!" kaxīy.

¹⁴ Āte xa kax'āmī', nūy xa hāmyūmmūgā'. 'Āte 'āxop putup pax, 'ūgkutok putuk hah, 'a 'āte xa' humpāp-tup'ah.

¹⁵ Yā tilk punethok te xa hāmyūmmūgā'ax, pak mūn puxet hā 'ōg 'ātak. 'Āte xa hā' 'ātak, xa hām'āpak max'ax 'āktux tu', ha 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah.

¹⁶ Hu 'āte xa' kax, pu hāpxompā max, nūy 'ūgmūn putuk. Yā 'āte hāpxompā max,

¹⁷ Hu 'āte Timōn mō'kutnāhā', tuk mūn hā 'ūgkutnāhā', pu hāpxompā nū mūtik, hak mūg tix hām max yūmūg xuxyā pu'. 'Āxitigāp-tup, xayīy Topa yōg putat hā 'āmōg ka'ok, yā 'ākuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha taxīy 'āte hāmyūmmūgāhā', 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix pu hāmyūmmūgāhā'.

¹⁸ 'Āxop yāy xexka pe'āpanōm, kopxix 'āhak mōg hok.

¹⁹ Topa 'ūgputup, 'ū mōg, yā hāpxip kutōgnāg kopxik mōg, nūy nōm xop te hāpxompā'ax yūmmūg. Ha' yīy ka'ok, yāy xexka pe'āpanōm tu'. 'Āpu hāpxompā ka'ok kamah!

²⁰ Topa te yāy yōg tikmū'ün xat, puyīy yīpcox pi' xe'e', nūy hāpxompā max. Tikmū'ün te hitop tu hām'āktux, tu hāpxompā max hok, puxix tu yīpcox 'ohnāg.

21 Pi'yā' mūn xatep-tup? 'Ok 'ūgmōg, nūy xikot hā 'ākix'ax? 'Ok pep-tup, 'ūyī'ax pu'uk hā 'āhittupmāhā? Piya' mūn xatep-tup? Yā xatep-tup 'ūg 'āhittupmā, yī' hāpxomā max.

5

Tik te' nōy hā' xupxet

1 Tikmū'ūn te 'āxop 'āktux kummuk, yā 'āxop 'ūm yōg tik 'ūm te' nōy hā' xupxet kummuk, yā' xonnix kummuk, ha tikmū'ūn nōy te Topa hā' puknōg te' mīy 'ohnāg. Yā tik te yā' tak xetut mūg, nūy nū mūtik 'ānōm, tu hāpkummuk mūp pax.

2 Tep te xīy 'āxop te yāy mūn max pe'āpanōm? Yā 'ākummuk! 'Āpu yāyhāhup, nūy tik kummuk xupmā.

3 'Ūyāk xihip nōmhā 'āxop mūtik! 'Āte tik yōg hāpxomā'ax kummuk kopit, 'īhā hāptox tuk xip, ha yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te' 'ā' hōm yāy 'āxet'ax, 'āte tik hāpxomā'ax kummuk kopit.

4 'Ūyāk xihip 'āxop mūtik, 'īhā 'āxop te yāy kotīnnāhā', ha yūmūg xuxyā te 'āka'ogāp-tup,

5 xa tik kummuk hōm Hāmgāyāgnāg pu'. Pūyā tu xok, pāyā Topa te' kuxa kummuk xit, pu' koxuk tu xip ka'ok, 'īhā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix nūn putpu'.

6 'Āxop yāy mūn max pe'āpaxex. 'Ap max'ah. Xate hām hittap yōg hām'āktux yūmmūg, yīy: "Pām yōg tokatogā'ax kutīgnāg tu' pām xexkanāhā!", kaxīy.

7 Yā tokatogā'ax te hāpkummuk mīy'ax putuk, yī' hāpkummuk mīy' kux, nūy tu max, tu pām putuk'ax, pām tokatok hok putuk, yā' tūmnāg. Hāpxip kutōgnāg 'īhā 'ūgmū yōg Yoneo xop te 'āmuk xexka 'āxet'ax Nōā'yēn mīy' putup, 'īhā kahnēn putex, pu' xohix' mā'. Ha Kunnix te yūmūg yōg kahnēn xe'e', tu mīpkupnix tu' xok tap yūmūg pupi', hu yūmūg hā' kahnēn xe'e'.

8 'Āpu yūmūg Kunnix pekpaxeh, nōm te yūmūg pupi' xok pekpaxeh, yā' āmuk xexka Nōā'yēn putuk, yī' yūmūg 'āte hāpkummuk mīy' kux, ha pām yōg tokatogā'ax hok putuk. Yā pām te hāmyok mīy'ax 'āktux, xīx hāmmaxnā'ax 'āktux.

9 'Āte xa xax'āmi tap, pu tikmū'ūn kummuk mūtik 'ākotīnnā hok, nōm tikmū'ūn te' nōy hā' xupxet.

10 'Āxop te hām xexka tu' pip, yī' hāpkummuk mīy' xop te xa yāy kote' pip. Yī' xohix tu 'āxop 'āxatat hok. Ha nōm kummuk xop te' nōy hā' xupxet, xī' nōy yōg hāpxop putup pax, xīx hāpxomā'ax kummuk xīx topa komut pu nū'xup, xīx nōm te' nōy xetut hā' xupxet, xī' nōy yīpxox hā' xupxet, xīx nōm tik te tik nōy pēnā kummuk, xīx 'ūn te' nōy pēnā kummuk xīx nōm te hāpxop hā' xupxet, xīx nōm xupkumā, xīx nōm te kenmuk xo'op tu mōktu paptux, xīx nōm te' nōy kupex, xīx nōm te hāpxomā'ax kummuk pax.

11 Hōmā 'āxop 'ūm te hāpxomāhā kaxīy, pa Topa te 'ākuxa tupmāhā', xa 'ākuxa max, ha hōnhā 'āxop te Topa hā tikmū'ūn, yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn, xīx Topa Koxuk hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn.

xupxet, puxix nōm tu 'āxatat, nūy nū mūtik 'āxit hok.

12-13 'Āte Topa hā' puknōg xop yōg hāpxomā'ax kopit hok. Yā Topa mūn te' kopit putup. Pa 'āxop te yāy yōg hāpxomā'ax kopit'ax. Yā' max xa' kopit. Topa yōg tappet te: "Tikmū'ūn kummuk xupmā", puyī' 'āxop mūtik tu ti hok," kaxīy.

6

Tikmū'ūn te' nōy kumīy kummuk

1 'Āxape te xa hāpkummugā', 'āpu 'āxape nōy ha mōg, 'āxape pa te hāmyūmmūg ha 'āmōg, pu 'ātix kopit. 'Āmōg hok Topa hā' puknōg xop hah, pu tu' kopit, pāyā 'āxape ha 'āmōg, tik kuxa yūm ka'ok Yeyox kopa ha 'āmōg.

2 'Ok yūmmūg hok xate'? Topa yōg tikmū'ūn te Topa hā' puknōg xop hāpxomā'ax kopit putup. 'Ok 'āpa te hāmyūmmūg hok?

3 Yā yūmūg 'āte pexkox yōg nū'pok xop yōg hāpxomā'ax kopit putup kamah, hu yāy xape yōg hāpxomā'ax kopit'ax nōmhā, puyī' nōy hā' tu xape 'ūxehēh.

4 'Āxape te 'ākte'ex kummuk, yā hāpxomā'ax kutīgnāg, ha 'āxape kummugāp-tup 'ūyānān tu', puxix tik puknōg tu' xax hok, puyī' tu' kopit. Kaxīy hok.

5 'Ok yāyhāhup hok xate'? 'Ok 'āxop mūtik xip hok tik pa te hāmyūmmūg, puyī' 'ātix hu' kopit max?

6 Yā' xip! 'Āte' yūmmūg! Pa 'āxop gāy, tu' kuxa mām hok xop ha 'āmōg, nūy tu' xax, pu' yōg hāpxomā'ax kummuk'ax kopit.

7 'Āxop yāytukmīy tik puknōg keppah, yā' kummuk. 'Ok xate hāmyūmmūg'ax xohix xaxok? 'Ūtux hok pu 'āxape 'ākummugā'. 'Ūtux hok pu 'āxape 'ōg hāpxop pa'.

8 Pa 'āxop te 'āxape pu kummugā pax, ha' nōy yānān tu 'ākummugā pax. 'Āhup! Puxi'! 'Āxop xape xop.

9-10 Tikmū'ūn kummuk te pexkox ha' mōg 'ohnāg, nōm xop Topa pu' yīpxox 'ohnāg, 'ap mōg putup'ah hāpkummuk mīy'ax xop xohix, nōm te' nōy hā' xupxet, xīx nōm te topa komut pu nū'xup, xīx nōm te' nōy xetut hā' xupxet, xī' nōy yīpxox hā' xupxet, xīx nōm tik te tik nōy pēnā kummuk, xīx 'ūn te' nōy pēnā kummuk xīx nōm te hāpxop hā' xupxet, xīx nōm xupkumā, xīx nōm te kenmuk xo'op tu mōktu paptux, xīx nōm te' nōy kupex, xīx nōm te hāpxomā'ax kummuk pax.

11 Hōmā 'āxop 'ūm te hāpxomāhā kaxīy, pa Topa te 'ākuxa tupmāhā', xa 'ākuxa max, ha hōnhā 'āxop te Topa hā tikmū'ūn, yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn, xīx Topa Koxuk hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn.

Topa tu hāpxomā'ax max

¹² Pa tikmū'ün 'üm te hām'āktux'ax, hu: "Āte yāy putup'ax xohix mīy'ax," kaxīy. Hamūn. Pāyā yāy putup'ax mīy, puxix xa kummugā'ax. Āte hāpxomā'ax xohix kamah, pa 'āte' tux hok, pu nō hāpxomā'ax 'Ügkummuġā' hok.

¹³ Pa tikmū'ün nōy te hām'āktux'ax, hu: "Topa te hāpxop xit'ax mīy pu tikmū'ün mā', ha Topa te tikmū'ün tex mīy, puyīy tikmū'ün nō tu xit," kaxīy. Hamūn. Pa Topa te tikmū'ün tex nōāp-tup, xi' xit'ax nōāp-tup kamah. Yā yūmūg yīn mīy, 'uyūy yūmūg hāpxomā'ha yūmūg xuxyā' tu', yūmūg yīn 'üm mīy'ah, 'uyūy yūmūg nōy hā' xupxet. Āmhok. Yā yūmūg yīn yā yūmūg xuxyā' yōg.

¹⁴ Topa te yūmūg xuxyā' putpu hīnnāhā, hu yūmūg hīnnā'ax putpu kamah, 'ūka'ok tu'.

¹⁵ 'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? Āxop yā Kunnix hā 'āyīn puxet, Yā' kummuk xexka, xa Kunnix yōg tīk te xotit mūtik 'ānōm. Yā' xotit hā' yāyhā' yīn puxet. Pūyā Topa 'ātux hok, xayīy 'ānōm hok!

¹⁶ 'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? Yā tik te xotit mūtik nōm, puxix 'ün hā' yīn puxet, Topa yōg tappet te: "Yā' tix te yāyhā' yīn puxet," kaxīy.

¹⁷ Pa tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix tu kuxap-xet yūmūg xuxyā' kuxa mūtik.

¹⁸ 'Ug'āpax, xayīy 'ānōy hā 'āxupxet hok. Hāpkummuġ mīy'ax nōy tikmū'ün yāy yīn kummugā'ah, pa tikmū'ün xonnix, puxix yāy yīn kummugā'.

¹⁹ 'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? Yā Topa Koxuk xip 'ākopah, ha Topa te nū'kutnāhā', pu 'āmūtik tu xip ka'ok, 'āxop yā yāy mūn xat'ah, 'āmhok, yā Topa te yāy yōg tikmū'ün xat.

²⁰ Topa te 'āpop, tu hāpxomā'ka'ok, nūy 'ākuxa tupmā', yā yāy kutok xok 'āxop pupi', nūy 'ākuxa tupmā', yīy hāpkummuġ mīy hok, puyīy' puknōg xop pēnā', tu: "Āxop yōg Topa max, tu 'āka'ogāhā', xayīy hāpxomā' max!" kaxīy.

7

Tikmū'ün te yāyta'ax

¹ Āxop te 'ā' kax'āmi tappet tu, tu tappet tu yāy 'āktux, tuk yīkōpit, tu: "Ok max tikmū'ün yāyta?" kaxīy. Yā' max pu yā tik yāyta'ax hok, nūy yā' hok xip,

² pa tikmū'ün punethok te' nōy hā' xupxet, yīy 'āte: Yā' max tik yāy yōg 'ün mūy, pu 'ün kamah yāy yōg tik mūy.

³ Āte xe' sat, pu' yīpxox yāy xetut mūtik tu nōm max, xi' sat, pu' xetut yāy yīpxox mūtik tu nōm max.

⁴ 'Üxetut yīn yā' yīpxox yōg yīn, yī' yīpxox te' sat, ha' yīpxox yīn yā' xetut yōg yīn, yī' xetut te' sat.

⁵ Xatix yāy mūn hōm, nūy 'ü nū mūtik 'ānōm, nūy 'āti ka'ōk. Pa Topa pu hām'āktux pax, 'ihā' 'āp-tox puxet xix 'ākuxap-xet, hu ta hāpxip kutōgnāg 'ihā' 'āhok 'ānōm. Pa hām'āktux kux, 'ihā' nū mūtik 'ānōm 'ūxehēh, pu Hāmgāyāgnāg xatix kummugā hok, 'ānōm putup hah.

⁶ Āxep xat'ah 'āte nōmhā, pāyā xa hāmyūmmūgāhā'.

⁷ 'Ātep-tup, pu tikmū'ün xohi' hok pi', 'ūgputuk nūy, pa Topa te tikmū'ün xohi' ka'ogāhā', pu tu hāpxomā' max, tu tik puxet ka'ogāhā' pu' hok xip, xi' nōy ka'ogāhā' pu yāyta max.

⁸ Yīy 'āte' hok pip xop pu hām'āktux, puyī' hok pi', hu yāyta' hok 'ūg putuk nūy. Ha' hok mām xop pu 'āte hām'āktux kamah, pu' hok mām.

⁹ Yāytap-tup te 'āp-tex, 'āpu yāyta'ax. Yāyta'ax 'ūmax, yāytap-tup xūy mūn yā' kummuk, yā kuxap putuk 'ākopah.

¹⁰ Ha 'āte tikmū'ün yāyta' xop pu hām'āktux, yā yūmūg xuxyā' te' xat, pu tu yāy xatat hok.

¹¹ Yāy xatat, puxi' hok xip, tu' nōy mūg hok, tu mōktu xe yāy yīpxox mūg, xix yāy xetut mūg, nūy nū mūtik tu ti ka'ok 'ūxehēh.

¹² Tikmū'ün nōy pu 'āte hāmyūmmūgāhā', 'ap Topa te' xat'ah. Tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Kunnix kopah, ha 'ün mūg, nōm kuxa yūm 'ohnāg, tu' yīpxox mūtik tip-tup, puxix 'āti'. Pūyā' xetut nōm hok.

¹³ Ha 'ün nōy kuxa yūm ka'ok Kunnix kopah, tu tik mūg, nōm kuxa yūm 'ohnāg, ha' yīpxox te nū mūtik nōm putup, puxix 'āti'. Pūyā' yīpxox nōm hok.

¹⁴ Yā Topa te' yīpxox ha hāmmaxnā'ax, tu' xetut kuxa yūm'ax hā hāmmaxnā'ax, tu 'ün nōy ha hāmmaxnā'ax, 'uyīpxox kuxa yūm'ax hā' hāmmaxnā'ax, puyīy tuk-tok xohix hu Topa yōg, ka Topa hā' puknōg xop putuk, nōm te Topa yūmūg 'ohnāg.

¹⁵ Pe' yīpxox kuxa yūm hok te' xetut nōm putup, pe' xetut kuxa yūm hok te' yīpxox nōm putup, puyā' 'ā' nōm, ha' kux. Pūyā' kuxa mām ka'ok xop pip. Yā Topa te yūmūg xop māmñāhā', 'uyīy nōy xop mūtik tu ti max.

¹⁶ A xate hāmyūmmūg'ah, 'ā' 'ānōy kuxa yūmūg'ah. 'Ok pe' kuxa yūm'ax Kunnix kopah, 'ok pe' kuxa yūm hok. Pūyā mōg, 'ūgmīy hok.

Topa pu' yīpxox xihip

¹⁷ Pūyā tikmū'ün xohi' hāpxomā' max. Topa te' xānāhā', pu tu hāpxomā' max tikmū'ün kopah. Pūyā tu pip ka'ok, nūy yāy yōg hāpxomā'ax mīy. Yā' 'āte tikmū'ün kuxa mām xop xohi' pu hāmyūmmūgāhā'.

¹⁸ Tīk te yāy nāg xax yīmap tu' xak tap, 'ihā' Topa te' xānāhā', puxi' xak hok, nūy koex xut. Ha tik te yāy xax xak 'ohnāg 'ihā' Topa te' xānāhā', puxi' xak hok, nūy xax xak hok.

¹⁹ Yā' xax xak'ax, xi' xax xak hok, yā Topa pu yāy putuk, pa Topa yōg xat'ax pu 'ipkok pi', nūy hāpxomā max.

²⁰ Pūyā' xohix hāpxomā max, Topa te' xānāhā', pu tu hāpxomā max tikmū'ūn kopah. Pūyā' tu' pip ka'ok, nūy yāy yōg hāpxomā'ax mīy.

²¹ 'Ok 'āhām 'āxat'ax pu, 'Ihā Topa te' xānāhā'? 'Ok 'āhok hā' āhām, tu tayūmak 'ūm pa hok? 'Uxutigā hok, pa mōg'ax nūy 'ānōy pu 'āhām, nūy tayūmak pop, puxi mōy, tu' hām.

²² Yā yūmūg xuxyā te 'ākuxa kummuk xut, 'Ihā 'āxānāhā', tu' xut, xa mōg, xayīy yūmūg xuxyā hā' ap̄tix, nūy nōm pu 'āyīpkok xihip. Kamah tik hām 'ūnōy pu', nūy tayūmak pop, yā kamah Kuninx hā' ūptix, nūy yūmūg xuxyā pu' hām 'ūhok hā, nūy nōm pu' yīpkok xip.

²³ Topa te yāy kutok nū'kutnāhā', pu 'āxop pupi tu xok. Yā yāy kutok yāp-xehnāg, ha Topa te mō'yāy xe'ēgnāg, pāyā nū'kutnāhā', pu 'āxop pupi tu xok, puyīy 'āxop hā'āxuxyāp-xet.

²⁴ Topa te 'āxānāhā', tu 'āyīmōgatux. 'Āpu pi ka'ok, nūy Topa pu 'āhām mō kuma mōg.

²⁵ 'Ukxape xop: Xatek yīkopit, hu: "Ok max tikmū'ūn yāytax?" kaxīy. Topa tek xat'ah, 'ūyīy hā' āte' hok pip xop pu hām'āktux, pāyā 'āte hāmpe'paxex max, ha Topa tek kuxa ka', yīy 'āte nōm xop pu hāmyūmmūgā'ax.

²⁶ Hōnhā' gāyxop te yūmūg xūygā punethok, yī' max, pu tu tik yāyta hok.

²⁷ 'Ok xate 'ūn mūg'ax, nūy yāytax? 'Āpu, yāyta'. 'Ok yā' hok 'āxip? 'Āpu 'āhok xihip.

²⁸ Yā' max pu' xetut mūy, yā hāpkummuk 'ohnāg. 'Uñ hok yūm yāytax, hu ta hāmmax mūy, pāyā' yāykuxop'ax punethok, ha 'āte 'āptup'ah, xa yāykuxop.

²⁹ 'Ukxape: 'Āte xa hām'āktux, nūy xa hāmyūmmūgā'. Yā hāmyāxatamuk xohix yōg 'āmnīy xox putox, ha hāpxip kutōgnāg 'Ihā tikmū'ūn xohix hok pip'ax putuk hāpxomāp-tup, 'ok pe' yāytaha', 'ok pe' yāytahok.

³⁰ Ha' kuxa hittup 'ohnāg xop te' kuxa hittup xop putuk'ax, xi' kuxa hittup xop te' kuxa hittup 'ohnāg xop putuk'ax, xix hāpxop pop xop te hāmhōgnāg pip xop putuk'ax,

³¹ ha nōm xop te hāpxop hā' hām xop te' nōy xop putuk'ax, nōm xop te' yāykuxop 'ohnāg putuk'ax. Yā hāpxip kutōgnāg 'Ihā hām xexka nōg putup.

³² 'Āte 'āp-tup nōg, xa yāy kuxop, nūy hāpxop xak'ax tat. 'Uñ hok pip xop te yūmūg xuxyā kak, nūy tu hām max, puyīy tu xuxyā kuxa hittupmā'.

³³ Pa' yīpcox xop te hāpxop xak'ax tat, puyī' xetut kuxa hittupmā'.

³⁴ Tu yūmūg xuxyā pu hāpxomā kamah, yīp-tox tix, xi' kuxa tix. Ha' xetut xop te

yūmūg xuxyā pu hāpxomāp-tup, yāp-tixix, pa' yīpcox kuxa hittupmāp-tup kamah, hu yāykuxop, tup-tox tix, xi' kuxa tix.

³⁵ 'Āte 'āxop hāl putup, nūy mō'ānlynām, yīy xa hāmyūmmūgāhā'. A 'āte 'ākummugāp-tup'ah, pāyā' ap-tup, xa 'āxop hāpxomā max, nūy tu māynāg mīy, nūy 'ākuxa hittup, nūy 'ap-tox puxet hā, xix 'ākuxa 'ākuxap-xet hā Topa xutu hām.

³⁶ Tik te yāyta'ax, pa yāyta hok pe'paxex, tu' xetut 'ap nōm yūmūg'ah, tu' mūg putup, pūyā' mūy. 'Ap hāpkummuk 'ūm mīy'ah.

³⁷ Pa tik te' hok xip putup tu yāy hok, tu' max pe'paxex, pu' xetut nīm, nūy nū mūtik nōm 'ohnāg, puxix yāyta hok, pāyā' hok xihip.

³⁸ Tik te' xetut xip tap mūg, nūy nū mūtik yāytax, yā hāpxomā max, pa tik te' mūg 'ohnāg, nūy yā' hok xip, yā hāpxomā max xe'ēgnāg.

³⁹ 'Uñ te' yīpcox mūg, nūy nīm hok, pa' yīpcox xok, puxix tu kux. Yā' max. pu' nōy mūy, nūy xe'ēgnāg, nūy nōy kuxa yūm ka'ok'ax mūtik yāytax.

⁴⁰ Pa 'āte hāmpe'paxex, hu: Yā' max xe'e, pu' hok tu xip ka'ok. Yā kaxīy Topa Koxuk te 'ā hāmyūmmūgāhā'.

8

Tikmū'ūn te xogyīn hōm topa komut xop pu'

¹ 'Āxop tek yīkopit, hu: "Ok max, 'ūgmūg xit'ax xohix māl?" kaxīy. Yīy 'āte hāpxop xit'ax 'āktux putup, tikmū'ūn te' xit'ax hōm topa komut xop pu'. Tikmū'ūn te hāpxe'e 'āktux, hu: "Yūmūg xohix te hāmyūmmūg," kaxīy. Pa hāmyūmmūg'ax kutōgnāg te hāpkummugāhā', 'Ihā tikmū'ūn yāy mūn sexka pe'paxex, pāyā tikmū'ūn te' nōy putup pax, tu' nōy ka'ogāhā', tu hāmyūmmūg xe'e'.

² Tikmū'ūn te yāy pe'paxex, hu: "'Āte hāmyūmmūg!" kaxīy, puxix hāmyūmmūg 'ohnāg,

³ pa tikmū'ūn te Topap-tup pax, puxix yā Topa te nōm yūmūg.

⁴ 'Āte xa topa komut 'āktux'ax. Yūmū'āte' yūmūg. Topa komut xop 'ap xe'e'ah. Yā mō'āmā'ax xop, Topa yāp-xehnāg xip pexkox tu',

⁵ pa Topa hā' puknōg xop te komut xop 'āxet "topah", ha topa komut pip punethok, hāmnōgnōy tu' pip, xix hām tu' pip, ha kamah tikmū'ūn xuxyā punethok pip.

⁶ Pa yūmū'āte Topap-xehnāg yūmūg, yā Kuninx hā mūnūn tu yūmūg 'Ātak, tu hāpxop xohix mīy, ha Topa tu yūmūg hi'. Ha yūmūg xuxyā yāp-xet xip kamah, yā Yeyox Kuninx, tu hāpxop xohix mīy kamah, yāy Tak mūtik, xi' hep xohix xop mīy, hu yūmūg mīy kamah.

7 Pâyâ' kuxa mâm ka'ok xop yâ' xohix te' yûmmüg'ah, 'ûyâg te topa koumut xop pe'paxex tap, xix hõnhâ pe'paxex kamah, tu hâpxop xit'ax pe'paxex, hu: "Yâ' tikmû'ün te nôm xit'ax hõm topa komut pu'", kaxiy. Tu' kuxa hittup 'ohnâg, tu' tux hok pu tu xit hok, 'ap xit'ax mât-pup'ah.

8 Pa hâpxop xit'ax 'üm te yûmmüg kuxa tupmâ 'ohnâg, pu Topa yûmmüg putup! 'Âmhok. 'Ok pe' xit'ax mât, 'ok pe' xit'ax mât hok, puxix yûmmüg kuxa kummugâ 'ohnâg.

9 'Ôg pa 'âti, yây putup'ax mât hok, ka xate 'âxape pu'uk pu hâpkummugâ, tu' mât kummuk, pu tu yây pu hâpkummuk mât.

10 'Âxape kuxa yûm pu'uk, ha' kuxa te' tux hok pu' xit'ax 'üm mât hok, tu' 'âxit pênâhâ', xate komut xop yôg xit'ax mât hâ, puxix 'âxape' mât-tup, 'hâ' kuxa te' tux hok pu' mât hok.

11 Ha Kunnix xok 'âxape pu'uk pupi', pâyâ 'âxape te Topa yôg putat xak, nûy 'âpe mât, nûy 'âmûn pu' yîpkox xip, yîy ta' ânôy mât kummuk,

12 tu 'âxape kummugâhâ, hu Kunnix pu hâpkummugâhâ kamah, Kunnix te 'âxape pupi' xok hah.

13 Yîy 'âte xogiyâ mât hok, kak xape mât kummuk, pu tu yây kuxa pu hâpkummuk mât, 'ükxit hah.

9

Yeyox te môt küt kütñâhâ'

1 'Ok 'âte yây xat hok? Yâ' xat. 'Ok Yeyox Kunnix te nûgkutnâhâ? Yâ' nûgkutnâhâ'. 'Ok 'âte yûmmüg xuxyâ Yeyox pênâhâ? Yâ' pênâhâ'. Yeyox pu 'âte hâpxopmâhâ', 'hâ' xa hâm'âpak'ax max'âktux, yîy 'âkuxa mâm ka'ok yûmmüg xuxyâ kopah.

2 Yeyox Kunnix te nûgkutnâhâ, pâyâ' kuxa mâm xop nôy tek mût pu' yîpkox 'ohnâg, ha' 'âxop tek mût pu' 'âyîpkox pip, yâ' 'âmât Topa yôg putat hâ, ha tikmû'ün xohix te' pênâhâ', hu hâmyûmmüg, yâ yûmmüg xuxyâ te nûgkutnâhâ', 'âte hâm'âpak max'ax'âktux.

3 Tikmû'ün tek kummuk 'âktux, kopxix yây 'âktux,

4 hu: 'Ok tux hok 'â' hõm 'ükxit'ax, xix xo'op'ax 'ûghâh hah?

5 Pax 'ükxetut mât, ha' kuxa mâm ka'ok, 'ok 'âxop tek hux hok 'âte nôm mât, pu nû mûtik mât, nûy hâm'âpak max'ax'âktux? Yâ mât'pok xop nôy te' xetut xop mât hâ, yâ yûmmüg xuxyâ Yeyox taknôy xop te' mât hâ, xix Pet kama te' xetut mât hâ.

6 Yâ Maname xik mût puxet hâm, 'ûgmüg yîm hâk mût hâm, nûy xit, nûy tu pip'ax tu' pago. Yeyox yôg mât'pok xop nôy te' hok hâ hâpxop pop, hâmyûmmüg'ax tu' pop.

7 'Ok xonat 'üm hâm, 'ok yây yîm hâ' hâm, nûy xit, nûy pip'ax tu' pago? 'Ap hâm'ah! Yâ gohet te' pago. Tikmû'ün 'üm te yây yôg

mînta xut hok, nûy mât? Yâ' mât hâ'. 'Üxohix te yây yôg kup tu' xut mînta, tu' mât hâ'. Maket 'üm te' yôg mûnûytut hep xo'op hok? Yâ' xo'op!

8 'Üxohix te' yûmmüg, yâ hâpxopmâ'ax max, pu yây hâm'ax hâ tu xit, xix tu pet, yîy Môyyex yôg xat'ax kamah yâ hâm'âktux,

9 tu: "Mûnûytut tak yîkox hîy hok, puyî' xit hok, 'hâ' xuxnâg xetox xap möy tu' ton-nok. Pûyâ' xux mât", kaxiy. 'Ok Topa te hâm'âktux, tu mûnûytut tak putup pax'ax 'aktux? 'Âmhok.

10 Pa yûm'â' xuktux, 'uyîy yûmmüg yây hâm'ax hâ yûmmüg xit, xik pet. Tikmû'ün te hâm'âpak max'ax'âktux, puxix tik putuk, nôm te hâpxop xap xok, ha tikmû'ün te hâmyûmmüg'hâ', puxix tik putuk, nôm te hâpxop ta'ax nûnnâhâ, yâ' xohix te yây hâm'ax hâ' xit, xi' pet. Kaxiy Maname xik mût hâm, nûy Topa yôg hâm'âktux 'âktux. Yâ' hâm'ax xe'e'!

11 'Ügmû'âte xa hâm'âpak max'ax'âktux. 'Ok 'âxop tek mût'â ta' nemën hok, nûy hâpxop 'ûgmû'â popmâ 'ûyânâ tu'? Yâ' 'âxop te ta nemën.

12 Yûmmüg xuxyâ yôg tik mât'pok xop te' hip, xa tu' popmâ hâpxop. Yâ' max, pa 'âxop tek mût'â ta nemën hâm'âxap.

Pâyâk mût'âte xa tu' xak hâ hâm'âgnâg, nûy 'âxop pu humpâ hok, nûy Topa puk mût hâm max.

13 'Âxop te hâmyûmmüg. 'Âmânex xop te Topa pet xexka kopa' hâm, tu Topa pet tu' xit'ax pop, nûy mât, ha tikmû'ün te xokxop mât'hap, nûy Topa pu hâxyâ', ha 'âmânex xop te yôg yâg paha', tu' mât hâ'.

14 Ha kaxiy yûmmüg xuxyâ te' xat, pu' yôg kâmânat xop kama tu xit, tu yây yôg hâm'âx hâ' xit, tu hâm'âpak max'ax'âktux hu hâ' xit'ax pop hâm'âpak xop tu'.

15 Hâmyâxatamuk xohix hâ' 'âte hâmyûmmüg'hâ', tu hâpxop 'üm xak 'ohnâg, xak mût'â pago, xix hõnhâ 'âte 'â' xak'ah kamah. 'Uyâk xok, pâyâ hâpxop 'üm xak 'âte putup'ah. 'A xak xet'ah 'âte'.

16 'Âte hâm'âpak max'ax'âktux pax, tuk hit-tup, pa' kummuk 'âte yây xexka pekpaxex, hâm'âpak'ax 'âktux tu'. Yâ' 'âte ta nemën Topa pu', nûy hâm'âktux. 'Âte hâm'âktux hok, puxix Topa 'ûgkummugâ'.

17 Yîy 'âte hâm'âpak max'ax'âktux putup pax, tu hâmmax hip kamah, pu yûmmüg xuxyâ 'â hâmmaxnâ'. 'Âte hâm'âktux, Topa tek xat hah, yâ Topa te 'â' hõm 'ûghâh'ax.

18 'Ok Topa te 'â' pagop-tup? Tu te pago hâ xiy? Yâk kuxa hittupmâhâ', nûy hâm'âpak max'ax'âktux, nûy hok hâ' xuktux, kaxiy Topa te 'â' pago, tuk kuxa hittupmâhâ', ha 'âte' nôy yôg tayûmak xak 'ohnâg.

19 'Âte yây xat, nûy Topa yôg hâm'âktux'ax 'âktux, ha tikmû'ün tek xat 'ohnâg! Pa

tikmū'ün xohix puk hām, tuk hok hāk hām, puyī tikmū'ün kuxa punethok mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah.

²⁰ 'Ükhām Yoneo xop mūtik, kopxix 'āte Yoneo xop yōg hāpxompā'ax tat, puyī' kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. 'A Mōyyex yōg xat'ax tek xat'ah, pa Yoneo xop mūtik xip, 'Thā 'āte' xat'ax puk yīpkox xip, nūy Yoneo xop hāk xape'.

²¹ 'Ükxip puknōg xop mūtik, kopxix 'āte Mōyyex yōg xat'ax xaxogāhā', puyī' puknōg xop kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah. Pa Topa yōg xat'ax puk yīpkox xip, ha Kunnix yōg xat'ax tek xat'xe'e'.

²² 'Üxip kuxa mām pu'uk xop mūtik, kopxix 'āte' yōg hāpxompā'ax tat, nūy tu ka'ogā', puyī' kuxa mām ka'ok. Ha kaxīy 'āte' hep xop xohix yōg hāpxompā'ax tat, nūy hāpxompā'ax xohix hā tikmū'ün 'üm mōgā Topa yōg putat hā.

²³ 'Āte hāpxompā'ax xohix tat, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, pu Topa 'ā hāmmaxnāl'.

²⁴ Tikmū'ün mōg mō'ka'ok, ha' xohix mōg, pāyā yāp-xehnāg xupep tap, xi' yāg nōy xohix mōxa tu kunāy tu', pāyā' xohix mōg, puyī' mōxa tap. Ha kaxīy 'āxop mōg.

²⁵ Ha tik xop mōg punethok, tu' xak, nūy tu xupep tap, tu' mōg mō'ka'ok, pa tik puxehnāg xupep tap, tu kānēy māynāg paha'. Pa hāmyāxatamuk xohix nōg 'Thā' kānēy yākykoxyō, pāyā yūmū'āte mōxap-tup, tu pexkox tu mōxap-tup, 'üyī pexkox yōg hāpxop xē'ēnāg pop, ha yākykoxyō 'ohnāg.

²⁶ Kaxīy 'āte hāpxompā'ax, tu Topa Koxuk puk yīpkox xip, nūy hāmyok mīy. 'A 'āte hitop tu hāpxompā'ah, pāyā māynāg hāpxompāhā', tu Topa pu hāpxompā'ax.

²⁷ 'Āte yāy yōg putup'ax mīy'ah, nūy tu hāpxompā'ax max mōg kumak mōg, tuk kuxa teknōg 'ohnāg, 'üyī hām'āpak max'ax 'āktux kux, puyī' Topa te: "Xate hāpxompā' māynāg, mā', mōnāy, nūy 'ügyīkāgnāg 'āxip ka'ok!" Kaxīy.

10

Topa komut pu nū'āxup hok

¹ 'Ükxape xop, 'āte hām'āktux putup, xayīy xaxok hok. Hōmā 'ügmūg mōnāy xop hittap te Mōyyex pe' mōg, 'Thā hāpxexka 'Eyit tu nū'paha'. Hāmgōy xexka te' xohix mō'nīy, tu kōnāg xexka 'Āta' xak.

² Tu hāmgōy xexka kopa' pip, xix kōnāg xexka hā mōnakux, 'Thā Mōyyex pe' mōg,

³ 'Üxohix te pexkox yōg hāpxop puxet māhā',

⁴ tu pexkox yōg hep xo'op. Yā mīkaxxap xexka tu' xo'op, ha kaxīy Kunnix tu' xo'opmāhā', tu Kunnix mūtik mōg putat tox hā.

5 Pa tikmū'ün punethok te Topa gāyāhā', hu' xakix hām panip xexka tu'.

⁶ Ha Topa te' xat, pu tik tappet mīy, nūy yūmū'ā hāpxompā'ax xohix yūmmūgā', 'üyī yūmūg hāpxop hitop xak hok.

⁷ 'Āpu topa komut xop pu nū'āktet tex hok, nūy Topa xe'ēgnāg nīm hok. Yā Topa yōg tappet te tikmū'ün hittap 'āktux, tu: "Tikmū'ün mām, nūy xit, nūy xo'op, tu' yok, nūy hāmyā' tikmū'ün komut xop pu'", kaxīy.

⁸ 'Āpu yūmūg xonnix hok, yā tikmū'ün hittap xonnix punethok, yī' yāg xohix te 23.000 xakix, 'āmnīy puxet 'ihā' xakix.

⁹ 'Āpu yūmū'āte Topa gāyā hok, hāpkummuk mīy tu'. Yā tikmū'ün hittap te' gāyāhā', tu hāpkummuk mīy pax, yī' kāyā gāy te' kix.

¹⁰ Yā tikmū'ün hittap te Topa gāyāhā', yī' pexkox yōg mō'kutnā'ax te' kix, yā mō'kutnā'ax 'āxet'ax 'Üxok'ax.

¹¹ Ha tappet mīy, nūy yūmū'ā' yūmmūgā', 'üyī tikmū'ün hittap putuk hok. Yā hōnhā hāmyāxatamuk xohix ka'ax, tu' xox putox.

¹² 'Ōg pa 'āti'. 'Ākuxānōg, Topa tu' xax, pu mō'ānīnām, xayīy hāpkummuk mīy hok.

¹³ 'Āxop te hāpkummuk mīy putup, yā yōg putup'ax kummuk tu' mīy, ha kaxīy tikmū'ün xohix te hāpkummuk mīy putup, pa Topa te xa hām'āktux xex, tu 'āka'ogā'ax, xayīy hāpkummuk mīy hok, yī' Topa tu' xax, hu: Topah, mōknīnām, 'üyī hāpkummuk mīy hok!" kaxīy, ha Topa te 'āka'ogāp-tup.

¹⁴ 'Āxop tek mūn hā 'ūg 'āxape xop, hu 'ōg pa 'āti', pu topa komut pu nū'āk-tet tex hok.

¹⁵ 'Āte xa hām'āktux, 'āxop te hāmyūmmūg hah, hu yōgnū hām'āktux kopit max, 'üyī 'āxop yūmmūgā'. Yā Topa yōg hām'āktux xe'e'.

¹⁶ Hōmā Kunnix te tik xop pu' hōm kānēy, ha mīnta hep xupyāg 'ükopa' xup, ha yūmūg xat, 'ū yūmūg xupyāg xo'op kamah, pu yūmū'ā ha hāmmaxnā', yī' yūmū'āte kamah kānēy hā' xo'op, tu Topa pu: "Āmax Topah. Xate yūmū'ā xupyāg xe'e' hōm, tu pexkox yōg xupyāg xe'e' hōm. Puxi", kaxīy. 'Ok hāmyūmmūg hok, xate? Xate xupyāg xo'op, hu ta 'āxape xop xohix mūtik xo'op, nūy yūmūg xohix pe'āpaxex, ha yūmūg xuxyā xok, mīpkupnix tu' xok, tu yāy hep 'āta nū'nāhā', nūy yūmū'ā ha hāmmaxnā'. Ha yūmū'āte pām koxip, nūy yūmūg xape xop mūtik mā', nūy yūmūg xuxyā pekpxaxex. Yā yūmūg xuxyā te mīpkupnix tu' xūy, nūy yūmū'ā hāmmaxnā'.

¹⁷ Yā pām puxet, ha' xohix te' māhā', yī' Kunnix hā yūmūg yīn puxet kamah, yā yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

¹⁸ Yoneo yōg tikmū'ün pe'āpaxeh. Tu Topa pet kopa' xit'ax māhā', 'Thā' āmānex te mō'hap, nūy Topa pu' haxyā'.

19 'Ätep-tep 'äktux putup? 'Ok topa komut ka'ok? 'Ap ka'ok'ah, yä' hitop. 'Ok häpxop xit'ax ka'ok, tikmū'ün te nöm topa komut xop pu' hõm? Yämhol!

20 'Ap ka'ok'ah. Pa tikmū'ün te nöm xit'ax hõm yämly kummuk pu', 'ihä komut xop pu' hõm, 'ap Topa pu' hõm'ah. Ätep-tup'ah, xa yämly kummuk hõm häpxop pop.

21 Äxop te Topa yög känely hää' xo'op, nüy yümüg xuxyä pe'äpaxex. Äpu yämly kummuk yög känely hää' xo'op hok. Äxop te Topa yög häpxop määhä, nüy yümüg xuxyä pe'äpaxex. Äpu yämly yög häpxop mä' hok.

22 'Ok yümü'äte Topa gäyäp-tup? 'Äkuxänögl! Paxip! Topa ka'ok, ha ta yümüg pu'uk.

'Änöy yög putup'ax mäy

23 Tikmū'ün 'üm te: "Yümü'äte yäy putup mäy'ax," kaxiy. Möy mäy, päyä' mäy'ax 'üm te xa häpkummugä'ax. Ha xe: "Yümü'äte yäy putup mäy'ax," kaxiy. Hamün. Pa xate' mäy'ax 'üm 'ühitop tu' mäy.

24 Yäy putup'ax mäy hok, pa 'änöy putup'ax mäy, nüy nöm kuxa hittupmä.

25 Äkuxa te yäy tux hok xa xogiyin mä', 'äpu, xogiyin xohix mä', tu' nöy yïkopit hok.

26 Yä Topa yög tappet te: "Häm xexka yä Topa yög, xix häpxop xohix 'uyög kamah," kaxiy.

27 Tikmū'ün kuxa mäm hok te 'äxänähä xa 'äxit, 'ämög putup, nüy mög, nüy häpxop xohix mä', hu 'änöy yïkopit hok, ka 'äkuxa 'äkupex, hu 'ähittup 'ohnäg.

28 Pa tikmū'ün 'üm te: "Näy! 'Ümä hok! Yä topa komut xop pu' hõm tap!" kaxiy, 'äpu' mä hok, ka 'äkuxa 'äkupex, hu 'hittup 'ohnäg,

29 xayiy 'änöy pu häpkummugä hok.

Ha tikmū'ün 'üm te: 'Tep tu 'ätek nöy pekpaxex, nüy xogiyin mä hok? Tep tuk yäy putup'ax mäy hok?

30 Näy, 'äte Topa pu häm'äktux hämäxap, hu: 'Ämax Topah. Yä xate 'ä' hõm häpxop', kaxiy, tuk-näy tuk xit. Tep tu tikmū'ün te 'ä xuktux kummuk? Yä Topa te 'ä' hõm xit'ax 'üg 'ünmä!', kaxiy.

31 Häpxopmä max, nüy Topa kuxa hitupmä', pe 'äxop xit, peyä' xo'op, pe' yä häpxopmä', nüy ta Topa pu: "Ämax Topah. Xate 'ä' hõm häpxop max punethok. Puxi," kaxiy.

32 Äpu häpxopmä max, nüy Yoneo xop pu häpkummugä hok, nüy puknögl xop pu häpkummugä hok, nüy ta' kuxa mäm ka'ok xop pu häpkummugä hok.

33 Äpu häpxopmä', nüy yögnü häpxopmä'ax tat. 'Äte' xak, nüy xohix kuxa hittupmä', 'ap yäy pekpaxex'ah, pak xape xop pekpaxex, 'üy' xohix mögä Topa yög putat hä.

11

1 Äpu yögnü häpxopmä'ax tat. Yä kaxiy 'äte Kuninx yög häpxopmä'ax tat.

'Ün xop te 'ämütik kotiñmäähä'

2 'Äte xa häm'äktux max, xate yög häm'äktux xaxok 'ohnäg hah, tu 'ä yïpcox pip.

3 Pa 'äte 'äp-tup, xa hämymümmüg. Yä Kuninx te yïpcox xat, ha' yïpcox te yäy xetut xat, ha Topa te Kuninx xat.

4 'Ap max'ah, pu tik xop kuxxax tat, nüy nö yäykoñnnä' pip, nüy Topa pu häm'äktux, xix Topa pupi häm'äktux 'äxape xop pu'. 'A Kuninx tep putup'ah kaxiy.

5-6 Pa 'ün xop tep-tox mö'näy, puxix tu max. Kuninx tep putup. 'Ütux hok pu 'ün tep-tox mö'näy, nüy yäykoñnnä' pip, nüy Topa pu häm'äktux, xix Topa pupi häm'äktux 'äxape xop pu'. 'A Kuninx tep putup'ah, 'ihä 'ün tep-tox mö'näy hok, tu 'ün nöy putuk, nöm te' xe möy. Püyäp-tox mö'näy, nüy yäyhähüp hok.

7 Tik xop tep-tox mö'näy hok. Yä Topa te' nöy yäy putuk ha' mäy, pu Topa kuxa hittupmä', ha 'ün te tik kuxa hittupmähä'.

8 Topa te tik mäy hämäxap, tuk-näy tu tik kup tu' xut, nüy 'üketut mäy.

9 'Ap Topa te tik mäy'ah, puyi' xetut hää tu tehe'. 'Ämhok. pa 'ün mäy, puyiy tik hää tu tehe'.

10 Yiy 'ün xop tep-tox mö'näy pexkox yög nü'pok xop hah, nüy pëñä', nüy hämymümmüg. Yä' xetut te yäy yïpcox pu' yïpcox pip.

11 Topa yög putat hä tihik xix 'ühün te mö'yäy nüñnam.

12 Topa te tik tu' kup xut, nüy 'ün mäy, ha kama tik te 'ün tu' nähä'. Yä Topa te häpxopmä xohix.

13 Äpu 'äxop te' kopit: 'Ok max, 'ün putox mö'näy hok, nüy yäykoñnnähä' pi', nüy' Topa pu häm'äktux?

14 Tik mün xe tox pu kummuk, yä Topa yög tikmū'ün te' yümmüg,

15 pa 'ün mün xe tox pu max, tup-tox mö'näy.

16 Tikmū'ün 'üm te häm'äktux putup yänän tu', tu xe tox 'äktux putup, kopxix 'äte tu xe häm'äktux, hu: 'Ügmü'äte' xat, xi' kuxa mäm xop xohix te' xat, pu 'ün xop tup-tox mö'näy, nüy yäykoñnnä' pi', nüy Topa pu häm'äktux.

'Ümüg xuxyä yög xit'ax

17 Hõnhä 'äte xa hämymümmüg'ax nöy 'äktux, 'äxop te häpxopmä kummuk hah. 'Äxop te yäy tu nü'änähä', tu yäy kummugähä'.

18 Tikmū'ün te 'ä' häm'äktux, tu 'äxop 'äktux, ha 'äxop yäy tuk-mäy pax, 'ihä yäy tu nü'änähä', nüy Topa pu häm'äktux, hak kuxa yüm kutögnäg nöm häm'äktux kopah.

19 Yä' max 'äxop yäy xatat kutögnäg, pu häpxopmä'ax max xop tu müg.

12

Topa Koxuk te tikmū'ün ka'ogā'ax

1 'Ükxape xop, 'âte 'âp-tup, xa 'âxop hâmyümmüg max, nûy Topa Koxuk yâ tikmū'ün ka'ogä yümmüg, ha' kuxa mâm ka'ok xop ka'ogâhâ', puyî hâpxopmâ max.

2 'Âxop te 'ôg hâpxopmâ'ax hittap yümmüg, 'lhâ Topa hâ'apuknôg, ha topa komut xop yîy hok te' âxat, tu 'âmôgâ kummuk.

3 Yîy 'âte xa hâmyümmügâhâ. Tikmû'ün 'üm te: "Piyâ Topa Yeyox pu hâpkummuğâ!", kaxîy, yâ Topa Koxuk te' ka'ogä 'ohnâg, pu tu hâm'âktux kummuk. 'Amhok. Ha tikmû'ün 'üm te: "Yeyox yâ yümmüg xuxyâ!" kaxîy, yâ Topa Koxuk te' ka'ogâhâ', pu tu hâpxe'e 'âktux.

4 Topa Koxuk te tikmû'ün ka'ogâhâ', pu hâpxopmâ max punethok, tup-xehnâg te' ka'ogâhâ', pu tu hâpxopmâ'.

5 Ha yümmû'âte hâpxopmâ punethok, nûy yümmüg xuxyâ tu hâpxopmâ', yâ yümmüg xuxyâp-set puk hâm.

6 Ha tikmû'ün 'üm ka'ogâhâ', pu tu hâpxopmâ', tu' nôy ka'ogâhâ', pu tu hâpxopmâ nôy, ha Topap-xet te' xohix ka'ogâhâ', pu tu hâpxopmâ'.

7 Topa te' kuxa mâm xop xohix ha hâmmâxnâhâ, tu' xohix tu' mûg. Yâ Topa Koxuk te' kuxa mâm ka'ok xop xohix kopa' xip, ha Topa te' xip'ax tu' mûg, puyî' xohix pênaâ.

8 Topa Koxuk te tikmû'ün 'üm ka'ogâhâ', puyî' nôy mõ'nynâm hâm'âktux hâ, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' nôy hâmyümmügâ',

9 xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' kuxa yümmüg ka'ok, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' nôy pakut hittupmâ

10 xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' hâpxopmâ ka'ok xe'egnâg, yâ tikmû'ün puxet te' mîy hok, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' Topa pupi hâm'âktux, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' hâmyümmüg, nûy Topa Koxuk yôg hâpxopmâ'ax yümmüg, nûy 'ükoxuk puknôg yôg hâpxopmâ'ax yümmüg kamah, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' yîy'ax puknôg hâ hâm'âktux, xi' nôy ka'ogâhâ', puyî' nô hâm'âktux puknôg yümmügâ'.

11 Yâ Topa Koxuk puxet, tu' kuxa mâm xop xohix ka'ogâhâ', tup-tup, ha tikmû'ün ka'ogâ'ax pu hâpxopmâ punethok.

Kunnix hâ 'âyîn puxet

12 Tikmû'ün yîn puxet, tu' kup punethok pip, ha' mág te' yîn kopa' pip punethok, xi' kuxa, xi' tex, yâ' xohix, hâ kaxîy yümmüg xohix, tu Kunnix hâk yîn puxet.

13 Yâ yümmüg xohip-tox pix, Topa Koxuk te yümmüg putox pix, nûy Kunnix hâ yümmüg yîn puxet. Yâ yümmüg xohix, 'ok pe Yoneo xop, 'ok pe' puknôg xop, 'ok pe tayûmak pop tu yümmüg hâm, 'ok pe' xuxyâ xat'ax pu yümmüg hok hâ' hâm, yâ yümmüg xohix te Kunnix hâ' yîn puxet. Ha Topa Koxuk te yümmüg

20 'Âxop yây tu nû'ânâhâ', nûy xit, nûy yümmüg xuxyâ pe'âpaxex, pu, 'âxit hok.

21 Yâ 'üyâg xit mõ'ka'ok, nûy 'ûhi mõ'ka'ok, ha' yâg putup xûy, ha' yâg nôy paptux.

22 'Ok yâ 'âpet 'üm yümmüg hok, hu ta xit xix xo'op, nûy 'âhi? Kaxîy 'âxop te' kuxa mâm ka'ok xop putup hok, xi' hok xop pu' humpâhâ'. Xatep tep pe'âpaxex? 'Ok hâpxopmâ'ax max nô'om? 'Ap max'ah! Yâ' kummuk!

23 Yümmüg xuxyâ te 'â hâmyümmügâhâ', ha xa' yümmügâ'ax, hu: Yümmüg xuxyâ Yeyox te yây yôg tîk xop müttik xit 'âmnîy hâ, ha tikmû'ün gây te' mûg'ax, nûy tup-tex, yîy pâm pa' tap,

24 tu Topa pu: "Âmax Topah. Tuk mû'â' hôm 'âxit'ax max. Puxi!" kaxîy. Tu pâm koxip, tu: "Nûhû 'ügyîn, yâk xok 'âxop pupi'. 'Üg pa', nûy mât, huk xaxok hok," kaxîy.

25 'Üxit kux, 'lhâ yümmüg xuxyâ te kânêy pa', tu: "Topa te' pa'ax tup mûy tikmû'ün müttik, tuk yîn hep 'âta hâ' pa'ax tup mûy. Kânêy pa', nûy tu' xo'op, 'lhâk mûn pe'âpaxex, nûy huk xaxok hok," kaxîy.

26 'Âxop te pâm mâtâhâ', xix kânêy tu' xo'op, puxix yümmüg xuxyâ xok'ax 'âktux pax, ha môtktu putpu' nûn.

27 Tikmû'ün kuxa kummuk te nôm pâm mâtâhâ', xix nôm xupyâg xo'op, puxix Topa gây, yümmüg xuxyâ pe'paxex 'ohnâg hah, yîy Topa te' kummugâp-tup 'üyâñan tu'.

28 Yây kuxa yîkotip hâmâxp, nûy yây yôg hâpxopmâ'ax yümmüg, nûy kunây tu pâm mâtâhâ', xix kânêy hâ' xo'op.

29 Tikmû'ün xit, xix xo'op, tu hâmp'e'paxex 'ohnâg, tu yümmüg xuxyâ pe'paxex hok, puxix Topa gây, nûy tu' xüygâ'. Yâ yümmüg xuxyâ xok yümmüg pupi', nûy yümmüg kuxa kummuk xit.

30 Tikmû'ün punethok te hâmp'e'paxex 'ohnâg, hu' pakut, xi' pu'uk, ha tikmû'ün 'üm xakix tap.

31 Tikmû'ün te yây kuxa yîkotip hâmâxp, nûy yây hâpxopmâ'ax yümmüg, puyî' Topa 'ûkuxa maxnâ', puxix Topa' xüygâ' hok.

32 Pa Topa te yümmû' yôg hâpxopmâ'ax kopit, nûy tu' yümmüg, tu yümmüg xüygâhâ', 'üyîy Topa yôg putat xâk hok, nûy Hâmgâynâgnâg pet hâ yümmüg mõg hok Topa hâ' puknôg xop müttik.

33 'Âxop yâytu nû'ânâhâ', nûy Topa yôg xit'ax mâtâhâ', nûy yümmüg xuxyâ pe'âpaxex, 'âpu 'âxape xop hip.

34 Putup te 'âp-tex, yîy ta yây pet tu 'âxit hâmâxp, tuk-nây tu 'âxape xop müttik yây kotînnâhâ', pu Topa 'âxop xüygâ' hok, 'âxop te hâpkummuk mât hah. Ha hâpxopmâ'ax nôy 'âte' kopit putup, 'lhâ 'âxop müttik 'ükxip.

xohix kopa' xip, yīy yūmūg kuxap-xet Yeyox
Kunnix kuxa mūtik.

¹⁴ Ha' yīn kup puxet'ah. 'Āmhok. Yā' kup punethok.

¹⁵ Pax pu' pata yīy, tu hām'āktux, hu: "Akmuñ te yāk yīm'ah, huk yīn yōg 'ohnāg," kaxīy. Puxi' yā' yīn yōg xe'e'.

¹⁶ Pax pu' yīpkox yīy, tu: "Ak pa'ah, huk mūn yīn yōg 'ohnāg," kaxīy. Pāyā yā' yīn yōg xe'e'.

¹⁷ Pax pu' pa puxet xip 'yūyīn kopah, puxix hām'āpak 'ohnāg. Pax pu' yīpkox puxet xip 'yūyīn kopah, puxix tu' hax 'ohnāg.

¹⁸ Yīy Topa te tikmū'ūn mīy, tu' yīn mīy, ha' kup punethok, xi' māg punethok, 'ūp-tup ha' mīy.

¹⁹ Pax pu' kuxap-xehnāg xip, puxix tu kuxap-xet, 'ap yīn'ah. 'Āmhok.

²⁰ Yā' kopa' pip xop xohix hā' yīn puxet.

²¹ Pax pu tikmū'ūn pa yīy, nūy tu' yīm pu hām'āktux, hu: "Mōg, 'āte 'āp-tupnōg," kaxīy. Yā' kummuk, 'ūhitop tu' xuktux. Ha kaxīy 'āxop yā' ākuxa mām ka'ok xop, tu Kunnix hā 'āyīn puxet, tu' 'āxape xupmā hok.

²² Amhok. 'Ūyīn xut, puxi' yīn tu pu'uk, ha kaxīy 'āxop yāy xape xu' hok, ka' 'āxop 'āpu'uk kamah.

²³ Tikmū'ūn te yāy yīn mō'nīy, 'ūyāg mō'nīy, nūy nōxex max,

²⁴ tu mō' yāg nōy nīy 'ohnāg. Hā kaxīy Topa te tikmū'ūn yīn xohix mīy, ha' xohix max,

²⁵ ha' yāyxtat 'ohnāg, yīy yāy hā tu tehet.

²⁶ 'Ūyīn yāg xūy, puxix tu yīn xohix xūy kamah. 'Ūyīn yāg tap, puxix tu yīn xohix tap. 'Ūkuxa mām ka'ok xop te tikmū'ūn yīn putuk, 'ūyāg xūy, ha' nōy xop xohix hittup 'ohnāg.

²⁷ 'Āxop te Kunnix hā 'āyīn, yā' 'āxohix te Kunnix hā 'āyīn yāg.

²⁸ Topa te hāpxopmā mānyāg 'ūkuxa mām ka'ok xop kopah, tu tik xop mō'pok hāmāxap, hak-nāy tu tik xop nōy te Topa pupi hām'āktux, hak-nāy tu tik xop nōy te hāmyūmmūgāhā', hak-nāy tu tik xop nōy te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, ha tikmū'ūn puxet te' mīy hok, hak-nāy tu tik xop nōy te' pakut xop hittupmāhā', xi' nōy xop te' nōy hā tu' tehet, xi' nōy xop te' nōy xat, xi' nōy xop te' yīy'ax puknōg hā' yīy.

²⁹ 'A' xohix mō'pok'ah, 'a' xohix te Topa pupi hām'āktux'ah, 'a' xohix te hāmyūmmūgāhā', xix 'a hāpxopmā ka'ok'ah.

³⁰ 'A' xohix te' pakut'ax hittupmāhā', xi' yīy'ax puknōg hā' yīy'ah, xi' nōy pu' 'a' yīy'ax 'ūm yūmūgāhā'.

³¹ Yīy Topa tu' xax, pu' 'āka'ogā', xayīy 'ānōy ka'ogā 'ūyānān tu'.

Pāyā 'āte xa' mūg putup putat xe'ēgnāg.

13

'Ānōy putup pax

¹ Pax tikmū'ūn yīy'ax hāk yīy, xix pexkox yōg nū'pok xop yīy'ax hāk yīy, pāyā 'āte nōy putup pax hok, kopxi' hitop tuk yīy, yāk yīy'ax te 'āmānex te xap kāyā'ax putuk, yā' kax ka'ok, pāyā hitop hā' kax, tu' nōy yūmūgā 'ohnāg.

² Pax 'āte Topa pupi hām'āktux, xix hāmyūmmūg xexka', xix hām'āktux xe'e yūmūg, xik kuxa yūm'ūm ka'ognāg, nūy yīktix xut hām tu', pap-tup pax hok, kopxi' hitop hā hāpxopmā'.

³ Pax 'āte yāy yōg hāpxop xohix popmā', xix yāy yīn hōm pu mō'hap, nūy Topa pu haxyā', pa 'ātep-tup pax hok, kopxi' hitop hā hāpxopmā'.

⁴ Tikmū'ūn te' nōy putup pax, puxi' hip, tu nōā' tot, tu' nōy kuxa ka'. 'Ap yīpkumāy'ah, tu yāy mūn kufognāg pe'paxex, 'a yāy mūn xexka 'āktux'ah,

⁵ tu' yīy pu'uk, nūy tu' nōy gāyā hok, 'ap yāy mūn te māxap pe'paxex'ah, 'ap gāy'ah, 'a' nōy yōg hāpkumāk mīy'ax xutigā'ah, pāyā' xaxogāhā'.

⁶ Tikmū'ūn te' nōy putup pax, puxi' nōy hāpkohē' mīy hā tu hittup hok, pāyā hāmyok mīy'ax hā' hittup.

⁷ 'Ap kuxa teknoğ'ah, pāyā nōā'tot, 'ūkuxa yūm'ūm ka'ok tu', tu hāmmax hip, puyīy Topa hāpxopmā'.

⁸ Tup-tup pax, tup-tup kux 'ohnāg. Hōnhā tikmū'ūn te Topa pupi hām'āktux, tu' xuktux kux putup. Ha' yīy'ax puknōg hā tikmū'ūn yīy, pāyā' kux putup kamah. Ha hāmyūmmūg, pāyā' xaxogāp-tup kamah.

⁹ 'Ūgmū'āte hāmyūmmūg kutōgnāg, ha tikmū'ūn te Topa pupi hām'āktux kutōgnāg kamah,

¹⁰ pa 'āmnīy 'ūm mō'nā'ax, 'ihā yūmūg xuxyā nūn, 'ihā' xexka xe'ēgnāg tu' nūn, ha Topa Koxuk te tikmū'ūn ka'ogā'ax kux putup, yūmū'āte yāyhā ka'ok hah, ha hāpxopmā'ax hittap yāyxaxogāp-tup.

¹¹ Hōmāk kutōgnāg, yāk mūn hā kakxop, tu hām'āktux, tu kakxop putuk, xix 'āte hāmpekpaxex tu kakxop putuk, pāyā hōnhāk xip tap, hu 'āte kakxop yōg hāpxopmā putuk 'a mīy'ah.

¹² Hōnhā yūmū'āte yāy pa pēnā'ax hā yāy pa pēnāhā', tu' pēnā kummuk, pa 'āmnīy 'ūm mō'nāp-tup, 'ihā yūmū'āte Topa pa pēnā max, 'ūyākāgnāg hā' thi tu'. Hōnhā yūmūg'āte Topa yūmūg kutōgnāg, pa 'āmnīy 'ūm mō'nāp-tup, ha 'āte Topa yūmūg maxp-tup, yā' kaxīy hā Topa tek yūmūg.

¹³ Hōnhā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. Yā hāpxopmā'ax max. Xix yūmū'āte hāmmax hip, tu Kunnix putup' nūn'ax hip, nūy yūmūg mōg pexkox hah. Yā hāpxopmā'ax max kamah. Xix yūmūg yāy putup pax, tu' kux 'ohnāg. Yā hāpxopmā max'ax xe'ēgnāg.

14

Topa Koxuk te tikmū'ün ka'ogāhā'

¹ 'Ümax, ta' nōy putup pax. 'Āpu 'ānōy putup pax xexka'. Topa tu' xax pu pexkox yōg hāpxop popmā xa'. Yā' max xe'e', pu Topa pupi hām'āktux.

² 'Üyī'ax puknōg hā tikmū'ün yīy, puxix Topa tu hām'āktux, pāyā tikmū'ün 'üm pu hām'āktux'ah, 'üyī'ax yā' puknōg hah, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', pu Topa yōg hām'āktux xe'e' āktux.

³ Pa tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux, puxix tikmū'ün pu' xuktux, tu mō'nīynām, tu nō teheh.

⁴ Tikmū'ün yīy, 'üyī'ax puknōg hā' yīy, puxix mō yāy nīynām, pāyā tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux, puxi' kuxa mām ka'ok xop xohix mō'nīynām.

⁵ 'Āte 'āp-tup, xa yīy'ax puknōg hā' 'āyīy, pāyā 'āte 'āp-tup xexka', xa Topa pupi hām'āktux, nūy 'ānōy xop ka'ogā', ha' nōy te yāy mūn puxet ka'ogkāhā'. Yā' yīy'ax puknōg hā' hām'āktux. Pāyā tikmū'ün xip, nūy nōy pu hāmyūmmūgā', puxi' yīy'ax puknōg yōg hām'āktux yūmmūgā', nūy hām'āktux'ax hā' nōy ka'ogā'.

⁶ 'Ükxape, 'āhāk mōg, tu' yīy'ax puknōg hāk yīy, kopxix mō'nīynām 'okpa Topa yōg hām'āktux xe'e' āktux. Pāyā 'āte xa hāmyūmmūgāhā', 'ihā tikmū'ün yāy yīy'ax hā' 'āte Topa pupi hām'āktux, tu xa' xuktux, kopxix mō'nīynām xe'e'.

⁷ 'Üg'āpax, xayīy hāmyūmmūg. Tikmū'ün kutex, ha kama hāpxop kāyā'ax pip punethok. Tik kāyā' kummuk, puxix tikmū'ün kutex yūmmūg 'ohnāg.

⁸ Tik 'üm te kāyā'ax, mīlxux xop tut hā kāyāhā', nūy xonat xop xānā', tu kāyā kummuk, puxix xonat te hām'āpax, pāyā hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ok yāykix'ax, 'ok pe' xit'ax.

⁹ Ha kaxīy 'āxop te hāpxopmāhā'. Tikmū'ün te' yīy'ax puknōg hā' yīy, puxi' nōy te hām'āktux 'üm yūmmūg'ah, 'üpuknōg hah, ha hām'āktux yāyxaxogā'ax.

¹⁰ Hām xexka yōg yīy'ax xohix punethok, ha' yīy'ax xohix hā' hep nōy xop te hām'āktux, tu yāy yīy'ax hā hāmyūmmūg.

¹¹ 'Āte' yīy'ax yūmmūg hok, puxix tik puknōg hām'āktux, tu 'āhā' puknōg, ha hamūn hāk puknōg kamah.

¹² Yīy xax, pu Topa Koxuk 'āka'ogā', pa' xax hāmāxap, pu 'āka'ogā, xayīy 'ānōy xop ka'ogā kamah.

¹³ Yā' max tikmū'ün te' yīy'ax puknōg hā' yīy, pāyā max xexka', 'ünōy xop pu hām'āktux yūmmūgā', nūy tikmū'ün yāy yīy'ax hā hāmyūmmūgā', puyīy hāmyūmmūg.

¹⁴ Topa pu 'āte hām'āktux, 'üyī'ax puknōg hāk yīy, kopxik kuxa te hām'āktux xe'e',

pak putox te hāmyūmmūg 'ohnāg, 'āte' yīy'ax puknōg yūmmūg 'ohnāg tu'.

¹⁵ 'Āte putep mūn mīy'ax? 'Āte Topa pu hām'āktux yāy kuxa hā, tu' yīy'ax puknōg hāk yīy, pa yāy putox hā' 'āte hām'āktux kamah, nūy tikmū'ün yāy yīy'ax hā hām'āktux, hu hāmyūmmūg.

¹⁶ 'Ākuxa hā xate Topa pu hām'āktux, puxix 'āxape' xupax, pāyā' yīy'ax yūmmūg hok, puxix hām'āktux yūmmūg hok, nūy tu: Hamūn, kaxīy. Yā' hitop hā' xupak, 'üyī'ax puknōg yūmmūg 'ohnāg tu'.

¹⁷ Yīy xate hām'āktux māynāg, 'ihā Topa pu hām'āktux, pāyā' 'āxape xop mō'nīynām 'ohnāg.

¹⁸ 'Āte Topa pu: 'Āmax Topah, xatek ka'ogāhā', 'üg yīy'ax puknōg hāk yīy punethok, kaxīy. Yāk yīy punethok, ha ta 'āxop yīy kutōgnāg.

¹⁹ Pāyā yāy kotīnnā' xop mūtik tihī', kopxix tikmū'ün yāy yīy'ax hā hām'āktux, 'ātep-tup, pu tikmū'ün yōg hām'āktux kutōgnāg 'āpax, puyīy Topa' ka'ogā', pu' nōy xop pu nō hām'āktux. Pa' yīy'ax puknōg hāk yōg tox 'āte putup'ah.

²⁰ 'Ükxape: 'Āxop hā kakxop'ah, pāyā hāpkummuk mīy hok, kakxop putuk, 'ihā hām'pe'āpaxeh 'üxi tap xop putuk.

²¹ Yā Topa yōg tappet te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, hu: "'Āte nūhū tikmū'ün pu hām'āktux putup, tu' yīy'ax puknōg hā hām'āktux putup, xi' puknōg yīkox hā hām'āktux putup, pa yōg tikmū'ün te hām 'üm 'āpak 'ohnāg," kaxīy.

²² Tikmū'ün te' yīy'ax puknōg hā Topa pupi hām'āktux, puxix tu' kuxa mām hok xop pu hām'āktux, yā hāpxopmā xe'ēgnāg, pāyā' kuxa mām ka'ok xop pu hām 'üm 'āktux'ah.

²³ 'Āxop yāykotīnnāhā', 'āxohix te' yīy'ax puknōg hā' 'āyīy, puxix hāmyūmmūg hok xop te: "'Üxohip-tox kummuhnāg!" kaxīy.

²⁴ Pa 'āxop xohix te Topa pupi hām'āktux, 'ihā' kuxa mām hok xop mōxakux, puxix hām'āpax, tu yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk tu' yāy hāhup, ha Topa te' kopit putup, hamūn te hāmyūmmūg hah.

²⁵ Ha Topa te hām'pe'paxex yūmmūgāp-tup, yīy nū'xup putup, 'ūkuxa te' yēy tu', tu: "Yā hamūn! Topa te 'āxop mūtik pip!" kaxīy.

Hāpxopmā max 'ihā yāy kotīnnā' pip

²⁶ 'Ükxape xop, 'āte xe xa hām'āktux putup. 'Āxop yāykotīnnā' pip 'ihā', yā' max 'āxape 'üm kutex, nūy Topa 'āktux max, xi' nōy hāmyūmmūgā', xi' nōy te Topa yōg hām'āktux xe'e' āktux, Topa te' yūmmūgā tu' xuktux. Xi' max, 'ānōy yīy'ax puknōg hā tu yīy, xi' nōy te yīy'ax yōg hāmyūmmūg'ax' āktux, tu tikmū'ün yāy yīy'ax hā hāmyūmmūgāhā', puyīy kuxa mām xop xohix mō'nīynām.

27 'Āxop 'ūm yīy'ax puknōg hā 'āyīy putup, 'īhā 'āyīy, 'āp-xet yīy hāmāxap, xik-nāy tu' nōy yīy, xik-nāy tu' noy, tu mōktu yā tikoyuk yīy, tu' hip, pu' nōy 'ūyīy'ax puknōg hā' yānān, nōy tīkmū'ūn yāy yīy'ax hā' xuktux, puyī' xohix hāmyūmmūgā'.

28 'Ūxip hok tik te' yūmmūgā', ha ta' kux, tu yāp tu hām'āktux, xix Topa pu hām'āktux yāy kuxa kopah.

29 Tīkmū'ūn 2 tu yīy kux, pe 3 tu yīy kux, xa' hip, pu' nōy xop kopit, 'ok pe tik te Topa pupi hām'āktux, 'ok pe' koxuk puknōg pupi hām'āktux.

30 'Ūxape yok, tu hām'āktux putup, 'īhā' nōy te Topa pupi hām'āktux, puxix tīkmū'ūn māxap hā hām'āktux kux, tu ta' yūm, pu' nōy Topa yōg hām'āktux 'ūyānān tu' āktux.

31 'Āxop xohix te Topa pupi hām'āktux'ax, 'ūp-xet hāmāxap, hak-nāy tu' nōy te', xik-nāy tu' nōy, tu mōktu 'āxohix te hām'āktux kux, ha kaxīy 'āxop te hām'āktux xohix yūmmūg putup, nūy tu hittup.

32 Tīkmū'ūn te Topa pupi hām'āktux, puxix yāy mūn xat, 'ok pe' max hām'āktux, 'ok pe' kummuk hām'āktux.

33 Yā Topa te yūmūg xānā hok, 'ūg hāpxomā kummuk, pa yūmūg xānāhā 'ūg hāpxomā max.

Ha kaxīy 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix yāykotīnnāhā' pip.

34 Ha 'ūn xop yīy hok. 'Ūxat hok, puyīy hām'āktux hok. Yoneo xop yōg xat'ax te' xat hok kamah, yīy tux hok, pu' 'ūn kuxa mām ka'ok xop xat hok kamah.

35 'Ūn te' yīkopit putup, puxi' hip, nūy yāy pet kopa yāy yīpxox yīkopit. 'Ūn te hām'āktux, 'īhā' xohix yāykotīnnāhā' pip, puxix tu humpā'.

36 'Ok 'āxop te Topa yōg hām'āktux mīy? 'Ap mīy'ah. 'Ok pe Topa te mō'āp-xet kutnāhā'? 'Āmhok.

37 'Āxop 'ūm te yāy xexka pe'āpaxeh, nūy mō' 'ākutnāp-xet pe'āpaxeh, xix Topa Koxuk te 'āka'ogā'ax pe'āpaxeh, kopxix xa hāmyūmmūgā'. Yūmūg xuxyā tek xat 'ūxa kax'āmi'.

38 Tīkmū'ūn 'ūm te hām'āpak hok, 'āpu nōm pu' 'āyipkox pip hok kamah.

39 'Ūkxape xop: 'Āpu, Topa pupi hām'āktux pax, tu' tux hok, pu yīy'ax puknōg hā tu yīy kamah. Yā' max.

40 Pāyā hāpxomā māynāg, 'īhā yāykotīnnāhā' 'āpip.

15

Kunnix te putpu' hi'

1 'Āte xa hām'āpak max'ax 'āktux, ka' xaxok. 'Āxop te hām'āpak, yā 'ākuxa mām ka'ok hōmā xix hōnhā'.

2 Yā hām'āpak max'ax hā 'āxop kuxa tup, tu' mām ka'ok 'āmō kuma 'āmōg. 'Ok pe 'ākuxa te yā hitop hā' mām ka'ok.

3 Topa te 'ā hām'āktux, ha 'āte xa' xuktux, yā hām'āktux xe'e', hu: Kunnix xok, yūmūg pupi' xok, yūmūg 'āte hāpkumuk mīy pax ha' xok, ha Topa yōg tappet te' xuktux,

4 ha nōhāpokt, ha 'āmīny 3 nōg, 'īhā' putpu' hi', ha Topa yōg tappet te' xuktux,

5 ha Pet te Kunnix pēnāhā', hak-nāy tu mō'pok xop te 12 te' pēnāhā',

6 hak-nāy tu tīkmū'ūn te 500 te' pēnāhā', nōm xop kuxa mām ka'ok te 500 te' pēnāhā'. Tīkmū'ūn 'ūm yā' pip, pāyā' yāg xakix hittap.

7 Hak-nāy tu Tiak te' pēnāhā', hak-nāy tu mō'pok xop xohix te' pēnāhā'.

8 Ha ka'ax hā 'āte Kunnix pēnāhā', 'ūka'ax hāk kuxa te yūmūg xuxyā kopa' yūm ka'ok.

9 Yā 'āte mō'pok xop hāk ka'ax, tuk kutōgnāg, huk xax te kutuk, tu yāyhāhup, pāyā' Yeyox te nūgkutnāhā 'ūka'ax hā. Hōmā 'āte kuxa mām ka'ok xop xūygāhā', huk xax te kuxa.

10 Pa Topa te 'ā hāmmaxnāhā', huk mōgkutnāhā, ha 'āte hāpxomāhā punethok, ha mō'pok xop nōy hāpxomā kutōgnāg, pak puxet'ah, yā Topa tek ka'ogāhā', 'ūyīl hāpxomā ka'ok.

11 Yīy 'ātep yūmmūg putup'ah, 'ok pek hām, 'ok pe yāk nōy hām, pak mūg xohix te hām'āpak max'ax 'āktux, ha 'ākuxa mām ka'ok hām'āktux'ax kopah.

Yūmūg 'āte putpu' hip-tup

12 Hak mū'āte Kunnix te putpu hi'ax 'āktux. Tep te xīy 'āxop 'ūm te: "Yūmūg yog xakix xop te putpu hip-tup 'ohnāg," kaxīy.

13 Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, puxix Kunnix 'a putpu hi'ah kamah.

14 Pax pu Kunniix putpu tu hi hok, kopxik mūg hitop hā hām'āpak max'ax 'āktux, ha yā 'ākuxa kama 'ūhitop hā' mām.

15 Kamah: Kunnix putpu tu hi hok, kopxik mūg yā' koit, 'ihā' Kunnix putpu hi'ax 'āktux. Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, puxix Topa yā Kunnix putpu hīnnā hok kamah.

16 Pax pu' xakix xop putpu tu' hi hok, puxix Kunnix putpu tu hi hok.

17 Pax pu Kunniix putpu tu hi hok, puxix 'ākuxa hitop hā' mām ka'ok Kunnix kopah, ha 'ākuxa tup 'ohnāg. Yā' kummuhnāg.

18 Pax pu' xakix xop kuxa hitop tu' mām, tu Topa yōg putat hā' mōg hok, puxix tu Topa hāptox hā' pi nōmhā'.

19 Pax hām'āp-xet hā yūmūg 'āte Kunnix hip, xix pexkox hā yūmūg mōg hok, puxix yūmūg kuxa xakix putūmnāg, yūmūg hittup 'ohnāg tu', ha' kuxa mām hok xop tu hittup.

20 Pāyā Kunnix te putpu hi xe'ēgnāg, 'āte hāpxe'e' 'āktux, yī' xakix xop te putpu' hip-tup kamah.

²¹ Tik puxet 'Anão te hāpkummuk mÿ, yÿ' xohix xakix, hâ kaxiy tik puxet nôy te' putpu' hînnâhâ'.

²² Úxohix xakix mõnâyxop te mäxap 'Anão hah, hâ kaxiy 'úxohix te putpu' hip-tup, Kun-nix hâh. Yâ Kunnix te' putpu' hînnâp-tup.

²³ Tu ta putpu' hi hâmâxap, hak-nây tu Kunnix yôg tikmû'ün hîp-tup, 'ihâ Kunnix putpu' nûn.

²⁴ Yâ hâmâyâxatamuk ka'ax xohix yôg xox putox, ha Kunnix te hâpkummuk xop yôg xexka xop xohix nôâp-tup, xi' xat'ax kum-muk xop xohix nôâp-tup, nûy Topa yûmûg Tak ha' nûnnâ, puyîy Topa pu' yîpkox pi'.

²⁵ Ha Kunnix te' xat putup, tu môktu Topa te' gâykop xuxyâ, tu môktu hâmâg xop xohix kuxyâhâ, tuk-tok Kunnix ha' nûnnâp-tup, pu tu' nôa'.

²⁶ Ha' ka'ax hâ Topa te' xat putup, puyîy tikmû'ün xakix hok,

²⁷ yîy Topa yôg tappet te: "Topa te' xexka xop xohix nûnnâhâ, pu tu' yîpkox pi'" kaxiy. Pâyâ Topa mûn xexka', tu Kunnix ha' nûnnâhâx hâmâg xop yôg xexka xop,

²⁸ tu' kuxyâhâ', puxik-tok te yây Tak pu' yîpkox xihip, pu tu' xat, tu' hep xop xohix xat'ax, 'úxexka xe'égna' tu'.

²⁹ Tigmû'ün 'üm te' nôy xok tup-tox pix, yÿ 'âte 'âyîkotip, hu: Teptu xatep-tox pix 'âxape xok pupi', 'ihâ xate' putpu' hi'ax 'âktux hok?

³⁰ Xik mû'ág. Tep tuk mûg xûy, xik mûg xakix putûmnâg, nûy hâm'âpak max'ax 'âktux?

³¹ Úkxape xop, 'âte xa hâm'âktux, tu hâpxe'e 'âktux. 'Âmnîy xohix 'ihâk xok putûmnâg. 'Âte xa hâpxe'e 'âktux. 'Âxop te hâpxomâ max, yîk hittup, yâ yûmûg kuxap-xet yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix kuxa mûtik.

³² Hômâk xip nûnte kômën 'Epex tu', ha' gây xop te hâmâg putuk, tuk putex putup, 'âte hâm'âpak max 'âktux hah. Pax 'âte hâm'âktux, puyîy tikmû'ün 'ûgmax 'âktux, kopxi' hitop hâ hâm'âktux. Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, kopxix max yûmûg hâpxomâ hâmuknôg xop putuk, ha: "Âpu yûmûg xit, xix xo'op. Yâ hâptup 'ihâ yûmûg xakix," kaxiy. Yâ' hitop hâ hâpxomâhâ'.

³³ Yây hâ mô'âmâ hok. Tik kummuk mûtik 'âmôg, hu ta' kummuk kamah.

³⁴ Âpu hâpxomâ kummuk kuxyâ, tu Topa yôg putat hâ 'âmôg putpu'. 'Âxop 'üm te Topa yûmûg 'ohnâg. 'Âte xa' xuktux nûy xa' hupmâ'.

Yûmûg yîn te putpu' hip-tup

³⁵ Pa tikmû'ün 'üm xek yîkotip, hu: "Tep te xîy 'úxakix xop putpu hip-tup?" kaxiy. "Úyîn te xîy?" kaxiy.

³⁶ 'Âxop te hâmymûmûg 'ohnâg! 'Âxop te hâpxop xop xok 'ihâ' xok, pu tu' xokax.

³⁷ Ha' xap, 'ok pe xuxnâg xetox xap, 'ok pe mîxux xap nôy, 'ûxap mûn 'ap mîxux yînmûn'ah.

³⁸ Ha Topa te hâpxop xap xohix yâyâ mîxux, yâ Topa tep-tup.

³⁹ Ha' hi'ax xop xohix punethok. Yâ tikmû'ün yîn puxet, xix xokxop yîn yâ' nôy, xix putxuñâg xop yîn yâ' nôy, xix mâm xop yîn yâ' nôy.

⁴⁰ Ha pexkox yôg xop yîn yâ' nôy, xix hâm xexka yôg xop yîn yâ' nôy. Ha' xohix max, pâyâ hâmmax nôy. 'Ap nôy putuk'ah.

⁴¹ Mâyôn max, tu hâptupmâhâ', ha mâyônhex max, tu 'âmnîy tupmâhâ', ha mâyônnâg xop xohix max kamah, tu hâptupmâ nôy. 'Ap nôy putuk'ah.

⁴²⁻⁴³ Ha kaxiy 'úxakix xop te putpu hip-tup. 'Üyîn yâ hahâm yôg, ha nô hâpkot, 'ûkummuk tu', yâ' xok xe'e'. Pa putpu' hi, 'ihâ' yîn tup, tu yîn ka'ok, tu yîn max, 'a xep xok putup'ah.

⁴⁴ Putpu' hi, 'ihâ yâ pexkox yôg yîn. 'Üyîn hittap yâ hâm yôg, ha' yîn tup pexkox yôg.

⁴⁵ Yîy Topa yôg tappet te: "Tik te mäxap 'âxet'ax 'Anão, ha Topa te' hînnâhâ", kaxiy. Pa 'Anão nôy 'âxet'ax Kunnix, tu hâpxohix hînnâhâ'.

⁴⁶ Tu hâm yôg yîn mîy hâmâxap, nûy kunây tu pexkox yôg yîn mîy.

⁴⁷ Ha 'Anão te mäxap mîy, 'ihâ hâpkönöñ hâ' mîy, pa 'Anão nôy te pexkox tu' nûn.

⁴⁸ Hâm xexka yôg xop te hâm yôg 'Anão putuk, ha pexkox yôg xop te 'Anão nôy putuk, nôm te pexkox tu' nûn.

⁴⁹ Yûmû'âte hâm yôg tik putuk nômhâ, pâyâ tik nôy te pexkox tu' nûn, ha yûmû'âte Kunnix putuk putup.

⁵⁰ 'Úkxape xop, 'âte xa hâmymûmûgâp-tup, hu: Tigmû'ün yîn yâ hâm yôg, ha' yîn xi' hep 'âta hâ' mîy, yîy Topa pêna hok pexkox kopah, tu pexkox yôg hâpxop pop hok kamah.

⁵¹ Üg 'âpax, nûy hâm'âktux xe'e 'âpax. 'Ap xohix xakip-tup'ah. pâyâ yûmûg yâyâhâp-tup pexkox yôg tikmû'ün,

⁵² hâpxip 'ohnâg 'ihâ', tikmû'ün pa xax te kutâgnâg, 'ihâ yûmûg yâyâhâ pexkox yôg tikmû'ün, 'ihâ mîxux xop tut kâyâp-tup. Ha' xakix xop te putpu hip-tup, 'ûyîn yâ pexkox yôg yîn, tu putpu' hip-tup, ha yûmû'âte yâyâhâp-tup kamah.

⁵³ Yâ Topa te hâm yôg yîn xit putup, nûy pexkox yôg yîn hâ yûmûg mô'tat 'ûyânâñ tu', pu tu xakix'ax xop yâyâhâ xakix hok xop,

⁵⁴ Ha pexkox yôg yîn hâ mô yûmûg tat putup, 'ûyîy yûmûg xakix hok, yâ Topa te' xat putup, nûy yûmûg xakix kuxyâ', 'ûyîy yûmûg hi xe'égna' mô kumak mog. Yâ Topa yôg tappet te: "Topa te' xat hok pu tikmû'ün xep xakix hok, yîy Topa te' xûy'ax kuxyâ kamah, Topa mûn ka'ok xe'égna' tu'."

⁵⁵ "Tep tu tikmû'ün xohix xûy?"

Teptu tikmū'ün xohix xakix?" kaxīy.

⁵⁶ Yā tikmū'ün xohix te hāpkummuk mÿ, tu' xat'ax pu' yípkox 'ohnäg, hu' xohix xüy, hu' xohix xakix.

⁵⁷ Pa yümmü'âte Topa pu hām'āktux, tu: "Āmax Topah. Xatek mū ka'ogähä", üyig mūg xakix hok, yâk mûg xuxyâ Yeyox Kun-nix tek mûg hînnâ xe'ēgnäg," kaxīy.

⁵⁸ Yîy Topa yôg putat hâ 'ämöy kuma 'ämög. Topa pu hâpxompmä max, yâ yümmüg xuxyâ te xa pagop-tup, 'âxop te' yümmüg.

16

Paot te tayümak pop mōg putup hâpxexka Yonex tu'

¹Hômä 'âte hâpxexka Ganax yôg kuxa mâm xop pu hâmyümmügähä', pu tayümak pop, nûy Yonex yôg 'ûhok xop pu mô'kutnä'. Yâ' max 'âxop kaxîy pop kamah, nûy hok pu popmä',

²yîy: Yenomîn xohix 'îhâ tayümak 'üm möy, nûy xeh, nôm tayümak 'âxop te' pop'ax, tu môktu 'âhak xupep, pu tayümak pop hok 'Thâk nûn.

³Tuk xupep 'îhâ, 'âte tappet mÿ putup, nûy mû'kutnä', 'îhâ 'âxop te' tuk xop yîmögatux, pu tayümak môgä kômëñ Yenoyanëñ hah.

⁴Pek môg kamah tik xop mûtik.

Paot te hâmp'e'paxex

⁵'Ügmôg putup hâpxexka Mäxenõn ha hâmäxap, nûy kunây tu' 'âhak môg,

⁶Pak xip ka'ok putup 'âxop mûtik hâm'âxî hâ, ha 'âxop 'hâ 'âte'ax, pu 'âte hâpkumep kumaknâg.

⁷'A 'âtep-tup'ah 'âxop tuk xip pu'ügnâg. Topa 'ûkputup, 'ûkxip ka'ok.

⁸Nûn tek xip putup 'Epex tu', tu' hip, pu Yoneo xop yôg 'ämuk xexka 'âxet'ax Pëtekot mÿ,

⁹puk hâm xexkah, nûy hâm'âpak'ax max 'âktux, tikmû'ün xohix pu', pa tikmû'ün yâg te hâm'âpak max'ax putup nôg.

¹⁰Timõn xupep 'îhâ', möy xânâ' pu 'âpet kopa mô'xip, nûy nô hittupmä'. Yâ hâpxompmâhâ 'ügmûn putuk, tu yümmüg xuxyâ pu hâpxompmâhâ'.

¹¹Pûyâ Timõn pe'âpaxeh kutôgnâg hok. 'Âmhok, pa hâ tu' tehe', pu tu môg, 'ûkuxa yûm 'Thâ', nûy 'ûgha nû putpu'. 'âte' hip, pu nûk xape xop mûtik.

¹²'âte 'Apot 'âktux putup. Hômä 'âte tu hâm'âktux, tu xe' xuktux, pu 'âha môg, yümmüg xape xop nôy mûtik, pa tute hâmp'e'paxex, tu hõnhâ' môg putup'ah. Hâpxip kutôgnâg, puxi' môg.

Tu ta hâm'âktux kux

¹³'Ôg pa môxip, 'âkuxa mâm ka'ok. 'Âkuxâñôg hok, nûy ta 'aka'ok.

¹⁴'Apu 'âhâm, Thâ 'ânôy putup pax xexka'.

¹⁵'âxop te 'Exteo yümmüg, xi' xape xop. Nôm xop kuxa mâm hâmäxap hâpxexka Genex tu', tu Topa yôg tikmû'ün pu hâpxompmä max. 'âte xa tu' xak, yâk xape xop,

¹⁶pu nôm xop xi' xape xop yôg hâpxompmä'ax tat, tu hâm'âpak, nûy nû mûtik hâpxompmä, xa hâ tu tehet.

¹⁷Ügkuxa hittup, 'ûkxape xop nûn, hak kuxa hittup. Yâ 'Exteo nûn, xix Potôñän nûn, xix 'Ahkax nûn, ha mõgnynâm 'âxop pupi', 'âxop pip hok hah.

¹⁸Ha mõgnynâm xexka', tu mô'ânlyâm kamah. 'âte' yümmüg. Yâ' max yümmü'âte nôm xop 'âktux max.

¹⁹Hâpxexka 'Ax yôg kuxa mâm xop te 'âneo. 'Ak xix Pinixit te 'âneo, xi' kuxa mâm xop te nôm pet tu yâytu nû'nâhâ', tu 'âxop pu 'âneo hôm.

²⁰Hayümmüg xape xop nûnte' pip, tu xa 'ûyîmâ'ôy, tu 'âmûg putup yây kep hâ, 'âp-tup pax tu'.

²¹Yümmüg xape xop xohix pu 'âneo hôm, 'ûgmûn pupi 'âneo.

²²Nôm xop te yümmüg xuxyâ putup nôg, pûyâ Topa nôm hâ hâpkummugâ'. Yâ yümmüg xuxyâ nûn putpu', yîy mâ', Yâyâ'!

²³Pûyâ yümmüg xuxyâ Yeyox xa hâmmaxnâ'!

²⁴Yâ 'âte 'âxop xohix putup pax Yeyox Kun-nix hah. Tu ta tu' kux.

PAOT TE KONİN XOP PU KAX'ĀMI' II

¹ 'Ügmūn Paot. Topa tep-tup, huk xix Yeyox Kunnix yōg mō'pok xop kopah. 'Āte 'āxop pu' kax'āmi nūhū tappet yāy taknōy Tīmōn mūtik. 'Ügmū'āte 'āxop pu' kax'āmi, yā Topa kopah' kuxa mām ka'ok xop pu kōmēn Konin tu' xix Topa yōg tikmū'ūn pu hāpxexka Genex xexka tu'.

² 'Ügmū'ātep-tup, pu yūmū yōg tak Topa xa hāmmaxnā', puyī 'ākuxa māmmā' xix yūmū xuxyā Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā' xix 'ākuxa māmmā'.

'Ümax Topah

³ 'Āpu yūmū Topa pu hām'āktux, yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix mūktak max pu hām'āktux, hu:

—Xatek mū'ā hā 'ātehe'. Yā 'āmax. Kaxīy.

Hamūn, yūmū yōg tak Topa te yūmūg pēnāhā', tu yūmūg kuxa ka', tu tikmū'ūn xohix xexka hā 'ātehe'.

⁴ 'Ügmū yōg hāpkummuk pip, ha Topa tek mū'ā hā 'ātehe', yīk mū'āte tikmū'ūn hāg tehe'. Yā' pip tikmū'ūn yōg hāpkummuk xohix kamah. Topa tek mū'ā hā 'ātehe', hak mū'āte' pēnāhā', tu hāmyūmmūg, tu tikmū'ūn hāg tehe', yā Topa putuk.

⁵ Hōmā Kunnix xūy, ha ta hōnhā kamak mūg xūy, yā Kunnix putuk. Topa te Kunnix hā 'ātehe', ha ta Kunnix tek mū'ā hā 'ātehe'. Yā yūmūg xūy, Kunnix putuk, ha Topa tek mū'ā hā 'ātehe', yā tute Kunnix hā 'āteputuk.

⁶ 'Ügmūg xūy, tu 'āxop pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, nūy 'āxop hāg tehet, ha Topa te 'ākuxa kummuk xit, nūy 'ākuxa max tat, 'üyānān tu'. Topa te yūmū'ā hā 'āte', kopxik mūg 'āxop hāg tehet kamah, nūy 'āxop ka'ogā', xayī 'āxop xūy hā tot, tu hāmmax hip. Yāk mūg putuk, 'Ügmū'āte xūy hā tot kamah 'āxop putuk.

⁷ 'Ügmū'āte xa hāmmax hip punethok. Yāg mū'āte' yūmūmūg 'āxop xūy 'Ügmūg putuk, ha Topa te 'āxop hā tep-tup, tutek mū'ā' tep-tup putuk.

⁸ 'Ükxape xop, 'Ügmū'āte xa hām'āktux 'üxeheh, hōmā 'Ügmūg xūy hāpxexka 'Ax tu'. Yā hāpkummuk xexka 'Ügmū yōg, yā' kuxa mām hōkxop tek mūg kute'ex kummuk, huk mū'āte hāmpekpxex 'Ügmūg xakiz kōmnāg.

⁹ 'Ügmū'āte hāmpekpxex tikmū'ūn te' xat, puk mūg kix. Yā hāpkummuk pip, yā' kuxa mām hōk xop tek mūg kute'ex kummuk, 'üyīg kuxa mām ka'ok Topa kopah, 'üyī yā yōg ka'ok'ax kopak kuxa mām hōk. Yā Topa 'üka'ok, tu tikmū'ūn putpu' hīnnā yūmūmūg. Yā' ka'ok Topah.

¹⁰ 'Ügmū yōg hāpkummuk xekxa' pip, hak mūg xakix kōmnāg, pa Topa te' kummuk kopak mūg mōy, tuk mūg mōy putup kamah. 'Ügmūg kuxa mām Topa kopah, tuk mū'āte' yūmūmūg Topa te' kummuk kopak mūg mōy putup 'üxeheh.

¹¹ 'Āxop tek mūg hā 'ātehe kamah, yā 'āxop te Topa puk mūg 'āktux, yā 'āxop te Topa puk mūg 'āktux punethok, ha Topa te' xupak putup, tu' mīy putup punethok, tuk mū'ā maxnāp-tup, ha xohix te' pēnāp-tup, hu hām'āktux putup, hu:

—Yā' max Topah. Kaxīy.

Paot te hāpxopmā nōy

¹² 'Ügmū'āte yāy xexka 'āktux putup. 'Ügmū'āte hāpxopmā max punethok, huk yāy hāhp 'ohnāg, yāg mū'āte 'āxop pu hāpxopmā max xexka', tuk mū'āte hāmyūmmūg xaptop 'ohnāg, tuk mūg kuxa te' yūmūmūg yā' max. Yā Topa tek mūg maxnāhā hā kaxīy, hak mū'āte tikmū'ūn yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux 'ohnāg, pa Topa yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux.

¹³ 'Ügmū'āte xa' kax'āmi hāpxop, ha 'āxop te nōm mōkupix, tu hāmyūmmūg mō'ka'ok, yā 'āte' kax'āmi 'āhlyñāg 'ohnāg. 'Āte' yūmūmūg 'āxop te hāmyūmmūg xexkap-tup.

¹⁴ Hōnhā 'āxop te xahix yūmūmūg, pa 'āte' yūmūmūg, hāpxip 'ihā 'āxop te hāmyūmmūg xexkap-tup, xayī 'āxop 'Ügmūg 'āktux maxp-tup, 'ihā putpu' nūn Yeyox, hak mū'āte 'āxop 'āktux maxp-tup kamah.

¹⁵ Hōmā 'āte nōm yūmūmūg xe'e, hu hāmpekpxex 'āxop hak mōg, nūy xa maxnā 'üxeheh.

¹⁶ Yā 'āte hāmpekpxex 'Ügmōg hāpxexka Māxenōm tu', nūy 'āxop hak mōg kamah, nūy putpu' nūn, nūy 'āxop hak mōg 'üxeheh, xayī 'ā hā tehet, yā 'ā xit'ax hōm, ha ta putpu' nūn putup hāpxexka Yonex tu'. Yā 'āte hāmpekpxex te kaxīy, pa 'āmhok, 'ak mōg'ah.

¹⁷ 'Ok 'āxop te hāmpe'āpaxex 'āte hāmpekpxex hitop? 'Ok 'āte: "Ok pek mōg putup tikmū'ūn hah, pek mōg putup'ah? 'Intu'." Kaxīy. 'Āmhok, hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg. Pa 'āte: "'Ātep-tup. 'Ügmōg putup.' Kaxīy.

¹⁸ Topa te hām'āktux xe'e', ha 'āte hām'āktux xe'e' kamah. 'Āte hām'āktux 'ohnāg, hu: "Ok pek mōg putup, pek mōg putup'ah? 'Intu'." Kaxīy. Hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg.

¹⁹ Hōmā Xinex te xa Topak-tok 'āktux, yā Yeyox Kunnix 'āktux xix Tīmōn te' xix 'āte'. 'Ok 'Ügmū'āte hām'āktux hitop? 'Āmhok. 'Ok 'Ügmū'āte: "Ok pe Yeyox te kaxīy pe' kaxīy? 'Intu'." Kaxīy. Hā kaxīy 'Ügmū'āte hām'āktux 'ohnāg. Pak mū'āte: "Yeyox te kaxīy." Hā kaxīy 'Ügmū'āte hām'āktux xe'e'.

²⁰ Hamūn, hōmā Topa te tikmū'ūn pu hām'āktux xex, nūy Yeyox nū'kutnā'. Hāpxip 'lāhā' nūn Yeyox. Yā Topa te hāpxe'e 'āktux. Hak mū'āte Yeyox 'āktux, tu hāpxe'e 'āktux kamah.

²¹ Ha Topa te yūmū'ā Yeyox yūmmūgāhā', ha yūmū'āte Yeyox yūmmūg xe'e', tu yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. Yā Topa te yūmūg yīmōgātux, kopxix yūmūg Yeyox yūmmūg.

²² Topa te yūmūg yīmūkax'āmi, hu: "Topa yōg". Kaxīy. Tute yūmū'ā hōmā Topa Koxuk. Ha kaxīy yūmū'āte' yūmmūg yūmūg yā Topa yōg xop, ha Topa te yūmū'ā popmāp-tup hāpxop xohix, yā yūmū'ā hāmmaxnāp-tup punethok.

²³ Āte hām'āktux, ha Topa te' xupak, tuk kuxa yūmmūg. Hōmā 'āxop hak mōg 'ohnāg. 'Ātep-tup'ah 'āxop mānōg, huk mōg 'ohnāg 'āxop ha kōmēn Konin tu'.

²⁴ 'Ugmū'āte' yūmmūg 'ākuxa mām Yeyox kopah, yīy tak mū'āte xe 'āxop mōgāp-tup'ah, xayīy 'ākuxa mām ka'ok, pa yūmū'ātep-tup, nūy 'āxop pu hāmyūmmūgā', xayīy 'ākuxa hittup-tup.

2

¹ Yā 'āte hāmperekpaxex 'a 'āxop hak mōg putup'ah, nūy 'āxop mānōg hok. Yā 'ātep-tup'ah 'ākuxa hittup 'ohnāg.

² Āte 'āxop kuxa hittup 'ohnāg mīy, kopxix 'ūgkuxa hittup 'ohnāg kamah. Tep-te 'ūgkuxa hittupmāp-tup? Yā 'āxop te', pa 'ākuxa hittup 'ohnāg.

³ Hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, pa 'āxop hak mōg 'ohnāg, nūy 'āxop mānōg hok, pa 'āte 'āxop mānōg tappet tu'. Pax 'āxop hak mōg, kopxix 'ōg hāpkummuk mīy'ax pēnā', nūy 'ūgkuxa hittup 'ohnāg. Pa 'āxop tek kuxa hittupmāhā', pu' max. 'Āte' yūmmūg, 'ūgkuxa hittup, ha ta 'āxop kuxa hittup kamah.

⁴ Hōmā 'āte xa kax'āmi, nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux, nūy 'āxop mānōg, tuk kuxa hittup 'ohnāg, tuk kuxa nōg, tuk pota punethok. 'A 'āte putup'ah, nūy 'ākuxa hittup 'ohnāg mīy, pa 'ātep-tup, xayīy 'āxop yūmmūg 'āte 'āxop putuppax.

Tik yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux

⁵ Yā hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, nūy 'āxop pu hām'āktux hu: "Āpu tik yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān, nōm te' tut mūti' nōm, nōm te 'āxop kopa' xip". Kaxīy. Yā' xip 'āxop kopah, ha 'āxop kummugā miax. Yā nōm tik xip'ah 'ūgmūtik, hu 'āte nōm kummugā 'ohnāg.

⁶ Pa 'āxop xohix te' yānān. Puxix. 'Ūkux.

⁷ 'Āpu 'ūxaxogā', pu tu kux. 'Āpu tik kuxa hittupmā', puyīy 'ūkuxa tuknōg xexka hok, nūy Topa yōg putat max xak hok.

⁸ 'Āpu tik pu hām'āktux 'āxop te' putuppax.

⁹ Texīy 'āte xa tappet kax'āmi? Yā 'ātep-tup, nūy 'ōg hāxpomā'ax kopit. 'Ok 'āxop te' mīy 'āte nōm xat? 'Ok 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax yānān putup? 'Ok 'āxop te' xaxok putup, pu tu' kux?

¹⁰ Yā 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux, ha 'āte' xaxok kamah, ha' kux. Tik te 'ūgkummugā 'ohnāg, pa 'āte' xaxok, ha' kux. 'Āte Kunnix pu nōm 'āktux, 'āxop te' xaxok hah. Yā 'āxop te tik pu hām'āktux 'āxop te' xaxok.

¹¹ Yūmū'āte' xaxok, puyīy Hāmgāyāgnāg xut hok, pa yūmū'āte' xut. Hamūn yūmū'āte' yūmmūg Hāmgāyāgnāg tep-tup, nūy tik koxyōy.

Paot kuxanōg, hu ta' mōg

¹² Hōmāg mōg kōmēn Tonot tu', tu mōktuk xupet, tu Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu' yūmmūg Topa tep-tup 'āte Topa pu hāpxopmā 'ōnteh, nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

¹³ Pak kuxanōg, 'āte yūmūg taknōy Tit xipix 'ohnāg tu', hu' kuxa mām ka'ok xop pu hām'āktux hu: "Ūgmōg." Kaxīy. Hu tak mōg hāpxexka Māxenōn tu'.

Topa yōg hām'āpakmax'ax 'āktux max

¹⁴ Yā' max Topah. Xonat xop mōg, tu mōktu xonat puknōg xop mūtik yāyix xix tikmū'ūn mūtik, tu' xut, tu' pop xonat puknōg xop xix tikmū'ūn, tu nōm nūnnāhā', tu nūktu' mōxaha'. Ha' xape xop te' pēnāhā, tu' yūmmūg xonat xop ka'ok. Hā kaxīy Topa te yūmūg mīy yāy yōg xop, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', 'ūka'ol Topah. Ha ta' hax max te hāpxumāhā'. Hā kaxīy tikmū'ūn te xohix nōy nā' mōg nōm te' yūmmūg 'ūmax Topah.

¹⁵ Ha ta 'āmānēx xop te' puk kōnnōn kugōy hax max yōg, ha hax max mōg pepix Topa tu' hāptox tu'. Hā kaxīy yūmū'āte tikmū'ūn pu Kunnix 'āktux, ha mōktu tikmū'ūn xohix te Kunnix yūmmūg hāptox tu'. Yā yūmū'āte xohix pu Kunnix 'āktux, yā' kuxa kummuk xit xop pu', xi' kuxa kummuk xit hok xop pu'.

¹⁶ Pa yā hax max 'ohnāg 'ūkuxa kummuk xit hok xop pu', yā hax kummuk, yā xok kutox hax putuk pa yā hax max 'ūkuxa kummuk xit xop pu', tu nōm hūnnāhā'. Yūmū'āte hax max putuk. 'Ok yūmūg max, nūy hax max putuk?

¹⁷ 'Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max 'āktux, yā' max Topa yōg hām'āpak, tu hāpxop takat putuk. Yūmū'āte tikmū'ūn putuk 'ohnāg, nōm te Topa yōg hām'āktux 'āktux kummuk, tu hāpxop tamanat hāmenex putuk. Pa Topa te yūmūg mōkpok, kopxix hām'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah. Yūmū'āte hāpxe'e 'āktux. Yūmūg yā Kunnix yōg kāmānat.

3

Topa yōg pa'ax tup

1 'Āxop te putep mūn pe'āpaxex? 'Ōk 'ūgmū'āte yāy xexka 'āktux? 'Āmhok. Ōk 'ūgmū'āte tīk nōy putuk? 'Āmhok. Yā tīk tētup, puyīt tikmū'ūn tappet kax'āmi'. Tappet te: "Ūmax tihik nūhū". 'Āpu nōm 'āpax!" Kaxīy. 'Ok 'ūgmū'ātep-tup tappet te kaxīy, 'āxop te nōm kax'āmi' pe' nōy te' kax'āmi'? 'Āmhok. 'Ātep-tup'ah.

2 Tikmū'ūn te nōm tappet mōkupix, tu' yūmmūg, 'ūmax tihik. Hā kaxīy tikmū'ūn xohix te 'āxop pēnāhā', tu' yūmmūg, 'āte 'āxop pu hāmyūmmūgā max, yā 'īgkuxa max.

3 'Ūnōy te tappet kax'āmi', hak mū'āte' mōgāhā tikmū'ūn tu'. Hā kaxīy Kunnix tek mūg pu hām yūmmūgāhā', hak mū'āte tikmū'ūn pu nōm yūmmūgāhā'. Hōmā tikmū'ūn te pipkup xox hā kax'āmi nūkaxxap pe yīmū'. Hā kaxīy Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', puyīt hāpxopmā max.

4 'Ūgmū'āte hāpxe'e 'āktux nō'ōm, yā 'ūgmūg kuxa mām xe'e Topa kopah, yā 'ūgmūg kuxa mām Kunnix kopah.

5 'Ūgmūg ka'ok 'ohnāg, tu' yūmmūg 'ohnāg Topa pu hāpxopmā', nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. Pa Topa tek mūg ka'ogāhā', 'ūyīt Topa pu hāpxopmā'.

6 Tutek mūg ka'ogāhā', 'ūyīt tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax tup yūmmūgā'. Topa yōg pa'ax tup te Topa yōg xat'ax putuk 'ohnāg. Topa yōg pa'ax tup kax'āmi 'ohnāg tappet tu'. Pa Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā'. Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, yīt ta' xakix tikmū'ūn. Pa Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', tu tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn, yā tikmū'ūn hīmnāhā'.

7 Hōmā 'ūhittap 'ūkax'āmi Topa yōg xat'ax mīkaxxap pe yīmū' pipkup xox hā, ha tikmū'ūn te' pēnāhā yā' max xe'ēgnāg Topah. Ha ta' xip Mōyyex, ha tikmū'ūn te' pēnāhā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg, pa hāpxip 'īhā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg kutōgnāg nōy nā' mōg. Tikmū'ūn pa te māyōn yānām tot 'ohnāg. Hā kaxīy tikmū'ūn te Mōyyex pa yīn pēnāhā 'ohnāg. Hā kaxīy Topa te yāy yōg xat'ax popmāhā'. Topa yōg xat'ax te hām'āktux tikmū'ūn 'ūkummuk, tu' xakix putup. Topa te' xat'ax popmāhā', ha tikmū'ūn te' pēnāhā 'ūmax xe'ēgnāg Topah. Hā kaxīy 'ūmax xe'ēgnāg Topa te yāy xat'ax popmāhā',

8 pa' max xe'ēgnāgnām Topa Koxuk te tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn.

9 Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, pa' max xe'ēgnāg Topa yōg xat'ax, pa' max xe'ēgnāg Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy 'ūyānān tu' max tat.

10 Yā' max xe'ēgnāgnām hōnhā. Hōmā yā' max xe'ēgnāg, pa' nōg.

11 Hāmyāxamatuk xohix hā' pip 'ūxat'ax, tu' max xe'ēgnāg, pa' nōg. Pa hāmyāxamatuk xohix hā' max xe'ēgnāgnām hōnhā!

12 'Ūgmūg kuxa mām Topa yōg pa'ax tup kopah, huk mūg nōm 'āktux ka'ok, tuk mūg kuxanōg 'ohnāg.

13 'Ap Mōyyex putuk'ah 'ūgmū'āte'. Mōyyex te yīn pa' yīn mō'ny topixxax hā, puyīt 'Iyaet yōg tikmū'ūn pēnāhā 'ohnāg. Hā kaxīy Topa yōg pa'ax tup te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa yīn mō'ny putuk, yīt ta hām yūmmūg 'ohnāg. Ha ta tīk kuxa mām Kunnix kopah, tu' tīhi Kunnix mūtik, hu' pa pip, tu hāmyūmmūg, ha 'ap xip'ah topixxax putuk, yā 'ūpa mō'ny'ax xip 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg.

14 Yā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te nōm putuk. Hōmā xix hōnhā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te' mōkupix Topa yōg pa'ax hittap yōg tappet, tu' pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa yīn mō'ny putuk, yīt ta hām yūmmūg 'ohnāg. Ha ta tīk kuxa mām Kunnix kopah, tu' tīhi Kunnix mūtik, hu' pa pip, tu hāmyūmmūg, ha 'ap xip'ah topixxax putuk, yā 'ūpa mō'ny'ax xip 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg.

15 Hōnhā ha ta' pip Yoneo xop, tu' mōkupix Topa yōg xat'ax yōg tappet. Mōyyex te nōm kax'āmi', pa tikmū'ūn pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa mō'ny putuk.

16 Pa Topa tappet te Mōyyex 'āktux, hu: "Tute yōkanām, nūy yūmūg xuxyā pēnāhā", ha' xut topixxax 'ūpa yīn tu'". Kaxīy. Hā kaxīy Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax mōy, ha tikmū'ūn te hāmyūmmūg.

17 Yā Topa yōg tappet te: "Yūmūg xuxyā". Kaxīy. Yā Topa Koxuk. Topa Koxuk xip tikmū'ūn mūtik, puxix tikmū'ūn kuxa kum-muk xit.

18 Topa 'ūmax xe'ēgnāg, ha hōmā Mōyyex te Topa mūtik hām'āktux, yīt ta' max xe'ēgnāg Mōyyex pa'. Hā kaxīy yūmūg xuxyā Topa Koxuk max xe'ēgnāg, tu' nūn tu nūktu yūmūg kuxa tupmā nōy nā' mōg.

4

Nax takat 'ohnāg te hāpxop max xe'ēgnāg tat

1 Topa tek mūg pēnāhā', tuk mūg kuxa ka', tuk mūg xat, 'ūyīt tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax yūmūgā', yīt tak mūg kuxanōg 'ohnāg.

2 'Ūgmū'āte hāpkummuk mīy'ax xohix xaptop'ax kux, nūy yāyāhāup hōk, hu' koit 'ohnāg, tuk mū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max, tu' koit 'ohnāg 'ūgmū'āte', pak mū'āte hāpxe'e 'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah, ha tikmū'ūn te yāy kuxa kopa' yūmūg 'ūgmū'āte hāpxopmā max.

3 'Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. 'Ūkuxa mām hōk xop pa te Topa yōg

hām'āpak max'ax yūmmūg 'ohnāg, pa' nōy xop te' yūmmūg.

⁴ Teuptu 'ūkuxa mām 'ohnāg? Yā Hāmgāyāgnāg, yā nōm te hām xexka yōg tikmū'ūn xat, tu tikmū'ūn putox ka'ogāhā', puyītikmū'ūn Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak kummuk, xīx Yeyox max xe'ēgnāg 'āpak kummuk xīx Topa max xe'ēgnāg yūmmūg 'ohnāg. Hamūn, Yeyox te Topa putuk xe'e'.

⁵ 'Ūgmū'āte yāy 'āktux 'ohnāg, pak mū'āte Yeyox Kunnix 'āktux nōm te tikmū'ūn xat, tu mū'āte hām'āktux 'Ūgmū'āte 'āxop pu hāpxopmāhā', yā Yeyox te nōm putup.

⁶ Hōmā Topa te: "Pu yā xip kūyānām, puyīt nōdā' hāpkoxtap". Kaxīy. Topa te' mīy kama kūyānām putuk yūmūg kuxa kopah, yā yūmūg kuxa tupmāhā'. Yā yūmūg kuxa tup, kopxix yūmūg 'ūmax xe'ēgnāg Topah, tu Kunnix pa max yūmūg kamah.

⁷ Yā hāpxop xohix max xe'ēgnāg pip yūmūg kopah, pa yūmūg max 'ohnāg, yā takat 'ohnāg putuk. Yā' nax putuk, yā nax te hāpxop max xe'ēgnāg tat, pa' pu'uk nax, tu' takat 'ohnāg. Tikmū'ūn te yūmūg pēnāhā', tu' yūmūg Topa 'ūka'oknām, pa yūmūg pu'uk, yā nax putuk.

⁸ Tikmū'ūn kummuk te yūmūg kute'ex, pa yūmū'āte hāpxopmā max kux 'ohnāg. Hāpxip 'lhā yūmūg kuxa mām pu'uk, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg.

⁹ Tikmū'ūn punethok te yūmūg tu' gāy, pa yūmūg xape pip. Yūmūg xūy, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg.

¹⁰ Yūmūg xakix kōmnāg punethok, yā Yeyox putuk, puyītikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg yūmūg mūtik.

¹¹ Hāpkummuk pip, ha yūmū yōg hāmyāxamatuk tox hā yūmūg xakix kōmnāg, tu Yeyox pu hāpxopmā max, puyītikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg yūmūg mūtik. Yūmūg xakix putup, pa Yeyox hi hāmyāxamatuk xohix kux 'ohnāg hā.

¹² 'Ūgmū'āte yūmūg xakix kōmnāg, xayīy tu xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xayīy hi xe'ēgnāg mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg.

¹³ Topa yōg tappet te: "'Ūgkuxa yūm, hu'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux'. Kaxīy. Topa Koxuk te yūmūg kuxa māmmāhā kamah, ha yūmūg kuxa mām, hu yūmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

¹⁴ 'Ūgmū'āte' yūmūg, hōmā Topa te yūmūg xuxyā Yeyox putpu' hīnnāhā', tuk mūg putup hīnnāp-tup kamah, tuk mūg mōgāp-tup 'āxop mūtik Topa hah, tu mōktu yūmūg pip putup Topa keppah.

¹⁵ Pa hōnhā 'ūgmū'āte' yūmūg xūy, xayīy 'āxop hāpxop max pop, ha Topa te tikmū'ūn pu hāmmānāp-tup, ha nōm xohix nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux, hu: "'Āmax, xatek mū'ā

hāmmānāhā''. Kaxīy. Ha Topa te yāy xexka mīy nōynā' mōg putup 'ūkuxa kopah.

Yūmū'ātep-tuppax pepix pip xop Topa yōg

¹⁶ Yī tak mūg hup 'ohnāg, tuk mūg kuxa nōg 'ohnāg. 'Ūgmūg yīn pu'uk nōynā' mōg 'āmnīy xohix 'lhā, pa Topa te yūmūg kuxa ka'ogāhā' 'āmnīy xohix 'lhā'.

¹⁷ Yūmūg xūy kutōgnāg hōnhā nūnte hām xexka tu', pa' nōg putup, ha hāpxip 'lhā' max xe'ēgnāg, tu' kux putup 'ohnāg pexkox tu'. Yā hōnhā yūmūg xūy, yā hāpxop kutōgnāg, pa pexkox tu' max xe'ēgnāg, yā hāpxop xexka'.

¹⁸ Yūmū'ātep-tup 'ohnāg hām xexka yōg hāpxop tikmū'ūn te nōm pēnāhā', pa yūmū'ātep-tuppax pepix pip xop Topa yōg tikmū'ūn te nōm pēnā' 'ohnāg. Yā hāmpēnā xop 'ūnōg putup, pa hāmpēnā 'ohnāg xop pip mōkuma' mōg hāmyāxamatuk xohix kux 'ohnāg hā.

5

¹ Hamūn, yūmū'āte' yūmūg yūmūg pip yāy pet kopah. Hā kaxīy yūmūg pip yāy yīn kopa kamah nūnte hām xexka tu'. Úkpet nōg. Hā kaxīy 'ūkxok putup, yāg yīn xok putup, puxix Topa yūmū'ā 'ūgyīn nōy mīy pexkox tu', ha yūmūg pip putup 'ūgyīn tup kopah, yā 'ūkpet tup putup. Topa mūn te nōm mīy, ha' xip putup mōkuma' mōg hāmyāxamatuk xohix kux 'ohnāg hā.

² Pa hōnhā yūmū'ātep-tup xexka yāy pet pexkox tu', yā yūmūg yīn tup putup, nūy nōm kopa' pi'.

³ Yūmūg pip putup yāy pet tup kopah, yā yūmū'āte mō'tat putup yāy yīn tup, nūy yūmūg xokuk hōk pip'ah.

⁴ Hōnhā yūmūg pip yāy pet kopah, yā yūmūg yīn kopah, tu yūmūg kokōn. 'Ap max'ah. 'A yūmū'ātep-tup'ah yāy yīn putyōn, pa yā yūmū'ātep-tup pexkox yōg pet, yā yūmūg yīn tup putup. 'Ap yūmū'ātep-tup'ah yāy yīn nōm xok putup, pa yā yūmū'ātep-tup yāy yīn tup nōm xok putup 'ohnāg. Yūmūg yīn hittap xok putup, ha ta' pip putup yūmūg yīn tup pexkox tu'.

⁵ Topa te yūmūg mīy, 'ūyīy yūmūg yāy pet hā' nōy yānān, yā yāy yīn hā' nōy yānān, hu Topa te yūmū'ā' hōm yāy Koxuk. 'Úxip Topa Koxuk, kopxix yūmū' yūmūg Topa te yūmū'ā yūmūg yīn tup popmāp-tup.

⁶ Hā kaxīy yūmūg kuxa hittup. Yūmū'āte' yūmūg yūmūg pip yāy yīn kopa nūnteh, pa yūmūg pip 'ohnāg Topa pet kopa pexkox tu'.

⁷ Hamūn, 'a yūmū'āte' pēnā'ah pexkox yōg hāpxop, pa yūmūg kuxa mām ka'ok, hu hāmyūmūg.

⁸ Yūmūg kuxa hittup xexka', tup-tup, nūy xok, yā yāy yīn nīm, nūy pet nōy pa', yā yāy yīn tup pa', nūy Topa mūtik pi'.

⁹ Pa yūmū'ātep-tup, nūy Topa kuxa hit-pumā', pe yūmūg pip yāy yīn kopah, pe yūmūg pip yāy yīn tup kopa pexkox tu'.

¹⁰ Hāpxip̄ iħā yūmūg xohix mōg putup, nūy Kunnix keppak pī', ha tute yūmū yōg hāpxopmā'ax kopit putup yūmū'āte nōm mūy nūnte hām xexka tu', ha yūmūg xohix te' pop putup yāy yōg hāpxop. Yūmū'āte hāpxopmā kummuk nūnte hām xexka tu', kopxix hāpxop kummuk pop putup. Pa yūmū'āte hāpxopmā max nūnteh, kopxix hāpxop max pop putup.

Topa xape xop

¹¹ Yūmū'āte Topa yīpkutuk yūmmūg, hu yūmū'āte tikmū'ūn xapit, puyīy Topa yōg putat hā mōg. Topa te yūmūg yūmmūg xe'e'. Ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmūg yūmmūg kama 'ākuxa kopah.

¹² 'Ak mū'ātep-tup'ah, nūy xa yāy 'āktux 'ūxeheh, xayīy 'āxop 'ūgmūg putup. Pak māl'ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmū yōg hāpxopmā'ax max yūmmūg, xayīy 'āxop 'ūgmūg 'āktux max. 'Ūgmū'ātep-tup, xayīy 'āxop tikmū'ūn pu hām'āktux max yūmmūg nōm te hāptopa pēnāhā', pa' kuxa yūmmūg 'ohnāg.

¹³ Pa 'āte yāy xexka 'āktux, kopxik putox kummuk putuk. Pa 'āte yāy xexka 'āktux, nūy Topa 'āktux max. Pa 'ūkputox max putuk, kopxix 'ūp-tup, xa hāmmaxnā'.

¹⁴ Kunnix te yūmūg putuppax, yīy yūmū'āte hāpxopmā max. Hamūn, yūmū'āte' yūmmūg tik puxet te' hep xop xohix pupi' xok, yā tikmū'ūn xohix 'ūkummuk, hu' xakix.

¹⁵ Kunnix te' hep xop xohix pupi' xok, puyīy tikmū'ūn yāy pu hāpxopmā pax hok, pa Kunnix pu hāpxopmā'. Tute nōm pupi' xok, tu putpu' hi'.

¹⁶ Tikmū'ūn te Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok, yā hāmpē'paxex kutōgnāg, tu hām'āktux mō'ka'ok, hu: "Kunnix 'ūkummuk". Kaxīy. Yā yūmūg putuk hōmā. Yā hōmā yūmū'āte Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok kamah. Pa hōnhā 'ap kaxīy'ah. Yā 'āte Kunnix yūmmūg xe'e'.

¹⁷ Tikmū'ūn 'ūm kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, yā tikmū'ūn kuxa tup. Hāpxop kummuk xohix 'ūhittap nōg, pa hōnhā 'ūtup hāpxop xohix, yā hī'ax tup, tu' max.

¹⁸ Yā Topa te hāpxopmā xohix te kaxīy. Hōmā yūmūg 'ūgāy xop, tu Topap-tup nōg. Pa Topa te nū'kutnāhā Kunnix, tu nōmhā yūmūg mūy Topa xape xop, tu mō yūmūg pok, 'ūyāy hep xop xohix mūy Topa yōg xape xop.

¹⁹ Yūmū'āte tikmū'ūn pu hām'āktux Topa te Kunnix mūtik tikmū'ūn xohix mūy Topa xape xop, tu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mūy'ax xaxok, pu tu' kux.

²⁰ 'Ūgmū'āte Kunnix pu hāpxopmā max, tuk mū'āte Kunnix 'āktux, yā Topa tek mū'ā'

hōm yāy 'āxet'ax, 'ūyīy hām'āktux max, tuk mū'āte 'āxop xānāhā'. 'Ūgmū'āte Kunnix mūtik 'āxop xānāhā'. 'Āpu 'ūtux hok, puyīy Topa 'āxop mūy Topa xape xop, yā 'āxop gāy tu' kux.

²¹ Kunnix te hāpkummuk mūy 'ohnāg. Pa Topa tep-tup, yīy Kunnix te yūmū yōg hāpkummuk mūy'ax tat, tu yūmūg pupi' xok, 'ūyāy yūmūg yāyhāk max xe'ēgnāg Topa kep-pah, tu yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

6

¹ 'Ūgmū'āte hāpxopmā max Topa mūtik, tu 'āxop pu hām'āktux, hu: Hōmā Topa te 'āxop pu hāmmaxnāhā'. 'Āpu hāpxopmā hitop hok hōnhā. Kaxīy.

² Topa te hām'āktux. 'Āpu 'ūxupax. Topa te: "Nōmhā 'āmnāy max xupep. 'Āte 'āxop 'āpak nōmhā. 'Ātep-tup nōmhā, nūy 'ākuxa kummuk xit, nūy 'āxop hāg tehet". Kaxīy. Ūxupax. Topa tep-tup, nūy 'āxop pu hāpxopmā max. 'Āpu nōm pop, puyīy Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy 'ākuxa max tat, 'ūyānān tu'.

³ 'Ūgmū'āte Topa pu hāpxopmā max, tuk mū'ātep-tup'ah hāpkummuk mūy. Tikmū'ūn te' xak putup, pak mū yōg hāpkohe xipip-tup'ah.

⁴ Pak mū'ātep-tup, nūy hāmmax mūy xohix, puyīy tikmū'ūn pēnāhā', tu' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. 'Ūgmū'āte hāmmax mūy, tu hāpkummuk hā tot, xix hāpkute'ex kummuk hā tot, xik xūy hā tot.

⁵ Yā tikmū'ūn tek mūg kix xikot hā, tuk mūg xex kanet ka'ok kopah, tu tikmū'ūn xohix te yāy tu nū'nāhā', nūy 'ūgmūg kute'ex kummuk, hak mū'āte Topa pu hāpxopmā punethok, tu mōgyōn kutōgnāg, tuk mūg xit kutfīgnāg.

⁶ 'Ūgmū'āte hāpxe'e mūy, tu hāmyūmmūg, tu tikmū'ūn pu hāmmax mūy, yīy tikmū'ūn te' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. Topa Košuk xip 'ūgmūtik, hak mū'āte Topap-tuppax xix tikmū'ūn putuppax, ha Topa 'ūka'ok, tu' xip 'ūgmūg mūtik, yīy tikmū'ūn te' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat.

⁷ 'Ūgmū'āte hāpxopmā xe'e'. Hā kaxīy 'ūgmū'āte Hāmgāyāgnāg kummugāhā', ha Hāmgāyāgnāg tek mū'ā kummugā 'ohnāg.

⁸ Tikmū'ūn yāg tek mūg 'āpak, pa' yāg tek mūg 'āpak 'ohnāg. 'Ūyāg tek mūg 'āktux kummuk, pa yā yāg nōy tek mūg 'āktux max. 'Ūyāg te hāmpē'paxex 'ūgmū'āte' koit, pa' yāg nōy te hāmpē'paxex 'ūmū'āte' koit 'ohnāg.

⁹ Tikmū'ūn tek mūg yūmmūg 'ohnāg putuk, pa tikmū'ūn xohix tek mūg yūmmūg. Tikmū'ūn te hāmpē'paxex 'ūgmūg xakix putūmnāg, pa yāg mūg hi'. Tikmū'ūn tek mūg kix mīm topnāg hā, pak mūg xakix 'ohnāg.

10 'Ügmüg xüy, pa yāg mūg kuxa hittupax. 'Ügmüg yāhok xop, pak mū'āte tikmū'ūn putexop xexkanāhā putuk. Yümu yōg hāpxop pip 'ohnāg putuk, pa yā hāpxop xohix yümu yōg, yā Topa yōg hāpxop.

11 'Ükxape xop kōmēn Konin tu', 'ügmü'āte 'āxop pu hām'āktux punethok, nūy xā' xuk-tux hāpxop xohix 'ügmüg kuxa kopah.

12 'Ügmü'āte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux. Yā xate yümu yümmüg. Pa 'āxop tep-tup, nūy yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux hok, hak mū'āte' yümmüg 'ohnāg 'āxop kuxa'.

13 'Āte 'āxop pu hām'āktux, yā yāy kutox pu hām'āktux putuk. 'Āte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux. 'Āpu xuktux kama 'ākuxa yōg hāpxop 'ügmüg putuk.

'Ükummuk xop nīm

14 'Āpu kuxa mām hok xop mūtik 'āmōg hok. 'Ap max'ah. Texiy max xop mōg 'ükummuk xop mūtik? 'Ap mōg'ah, yā' max'ah. Texiy kuyānām xip hāpkoxtap kopah? 'Āmhok. 'Üxip kuyānām, puxix tu' nōg hāpkoxtap.

15 Texiy Kunnix mōg Hāmgāyāgnāg mūtik? 'Ap mōg'ah, yā' max'ah. Texiy kuxa mām xop te kuxa mām hok xop hā' xape'? Yā 'ap xape'ah.

16 'Ok max tikmū'ūn te Topa pet ha' mōg xix topa komut pet ha' mōg kamah? 'A' max'ah. Yā Topa te:

"Ükxip putup yāy yōg tikmū'ūn mūtik, tu nōm xop kopak xip putup.

'Ügmüñ yā nōm yōg Topah, ha nōm yā yōgññ tikmū'ūn." Kaxiy.

17 Topa te xe:

"Āpu kummuk xop nīm, nūy mōg.

'Āpu xupxet xop nīm, ha 'āte 'āxop pop putup,

18 nūy 'āxop hā' 'og 'ātak 'ügmüñ, hak-tok pit xik hex 'āxop.

Hā kaxiy hām'āktux Topa, nōm te hāpxop xohix mīy yümmüg."

Kaxiy.

7

1 'Ükxape max xop, Topa te yümu'ā hāpxop xohix 'āktux xex. 'Āpu yümu yā hāpkummuk mīy'ax kux, puyiy Topa yümu yā kuxa pix, tu yümu yā putup'ax kummuk nōdā'. 'Āpu yümu hāmmāyññ mīy, nūy Topa 'āpax max.

'Ükuxa hittup Paot

2 Pu yā 'ākuxa 'ükxax. 'Ügmü'āte tikmū'ūn kummugā 'ohnāg, tu tikmū'ūn koxyöy 'ohnāg, tu tikmū'ūn yōg hāpxop pop 'ohnāg.

3 'A' 'āte hām'āktux'ah 'āxop kummuk. Pa hōmā 'āte hām'āktux, xix hōnhā hām'āktux 'āte 'āxop xak, yā hōnhā 'āxop xak, xix pexkox tu 'āxop xak putup kamah.

4 'Ükuxa yümu 'āxop kopah, tu hāmperekpaxex 'āxop max. Yōgnū hāpkummuk pip, pak kuxa yümu, tuk kuxa hittup xexka'.

5 Hōmāg mūg mōg hāpxexka Māxenōn tu', tu mōktuk mūg mōxaha', hak mū yōg hāpkummuk punethok pip, yā tikmū'ūn tek mūg kute'ex kummuk, hak mūg kuxanōg.

6 Pa Topa te tikmū'ūn kuxa hittupmāhā', tuk mūg kuxa hittupmāhā kamah. Yā Tit nūn, nūy 'ügkuxa hittupmāhā'.

7 Yā Tit xutep, yīg mūg kuxa hittup. Yā 'āxop max, yīg Tit kuxa hittup, hu 'ā nōm 'āktux, yīg mūg kuxa hittup kamah. Tit te hām'āktux 'āxop tek xak punethok, tu 'āxop te nōm tik kummuk tu yāyhāhup, tu 'āxop tep-tup punethok, nūy 'ā hā' 'ātehet.

8 Hōmā 'āte 'āxop mānōg tappet hā, yīg 'āxop kuxa hittup 'ohnāg. Pa puxix, 'ūmax tappet. 'Ok pe' kummuk 'ākuxa hittup 'ohnāg? 'Āmhok. Yā' max. Yā' max tappet.

9 Hōnhā 'ügkuxa hittup. 'Ok 'ākuxa hittup 'ohnāg, 'üyig kuxa hittup? 'Āmhok. Pa 'ākuxa hittup 'ohnāg, hu hāpkummuk mīy'ax kuxyāhā'. Topa teptup 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy'ax kuxyāhā'.

10 Yā Topa tep-tup 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy'ax kuxyāhā, ha Topa te 'ākuxa kummuk xit'ax. Yā hāmmax, 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, yā' max. Pax xa kuxa hittup 'ohnāg te' kuxa mām hok xop putuk, puxix tu' kummuk. Yā' kuxa hittup 'ohnāg te tikmū'ūn kix.

11 Pēnā', Topa te hāpxop max mīy, 'ihā 'ākuxa hittup 'ohnāg. 'Āxop te hāmmax xak punethok, tup-tup punethok, pu tikmū'ūn yümmüg 'āxop te hāpxe'e mīy. 'Āxop te hāpkummuk mīy'ax putup nōg xexka', tu nōm hāpkummuk mīy'ax yīpku xexka', tu 'āxop tek xak punethok. 'Āxop te nōm hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok, yā' nōm tik kummuk yōg hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok. Tikmū'ūn te' yümmüg 'āxop te hāpxe'e xohix mīy.

12 Yā hōmā 'āte xa tappet kax'āmi, xayiy 'āxop yümmüg 'āxop tek mūg putuppax, tu Topap-tuppax kamah. Hā kaxiy 'āte xa tappet kax'āmi'. Nōm tik kummuk te' tut mūtik nōm, tu' tak pu humpāhā'. Pa hā kaxiy 'āte xa' kax'āmi 'ohnāg.

13 Hōnhā 'ügmuñ kuxa hittup.

Yā 'āxop te Tito kuxa hittupmāhā', yīg mūg kuxa hittup punethok kamah.

14 Hōmā 'āte Tit pu hām'āktux 'āxop max. Hamūn, hōnhā 'āte hāmperekpaxex 'āxop max. 'Ügmü'āte 'āxop pu hāpxe'e 'āktux mōkumakmōg, tu Tit pu hām'āktux 'āxop max.

15 Ha Tit te 'āxop putuppax nōy nā' mōg, tu' yümmüg 'āxop yīpkox pip, tu Tit yōg hām'āktux 'āpax, tu' mīy.

16 'Ügkuxa hittup, yā 'ügkuxa yümu 'āxop kopah.

8

Tayūmak nīm punethok

¹ 'Ükxape xop, 'ügmū'ātep-tup, xayīy 'āxop yūmmūg Topa te hāmmaxnāhā Yeyox kopa kuxa mām xop pu hāpxexka Māxenōn tu'.

² 'Üyōg hāpkumuk punethok pip, nūy yōg kuxa mām'ax kopit, pa' kuxa hitup xexkanām, tu tayūmak punethok popmāhā'. Yāp-te xop kutōgnāg, pa' popmāhā 'üpunethok.

³ Nōm te' popmāhā tayūmak xohix yāy yōg, tu tehom'i popmāhā'. Yā 'üp-tup,

⁴ tuk mū'ā hām'āktux, hu: "Ügmū'ātep-tup xexka' nū tayūmak popmā' Topa yōg tikmū'ün pu hāpxexka Yonex tu'". Kaxīy.

⁵ Ügmū'āte hāmperekpaxex, yā' xohix popmāhā'. Yā' xohix, ha nōm te Topa pu yāy popmāhā hāmāxap, tuk-nāy tu 'ügmū'ā yāy popmāhā kamah, ha Topa tep-tup.

⁶ Tit te 'āxop hā' tehe', xayīy tayūmak yāy tu nū'xoh, hak mū'āte Tit mūtik hām'āktux, puyīy xe'āxop hā tu tehet, puyīy tayūmak yāy tu nū'xo kux. 'Āxop te' nōy putuppax, hu tayūmak popmāhā'.

⁷ 'Āxop yāp-te xop kutognāg, pap-te xop xexka putuk. Yā 'āxop kuxa mām xexka', tu hām'āktux max yūmmūg, tu hāmyūmmūg xexka', tu' nōy hā'ātepax xexka', tuk mūg putuppax xexka'. 'Āpu tayūmak xohix popmā' kamah.

⁸ 'Āte 'āxop xat 'ohnāg, pa 'ātep-tup, nūy 'ōg putuppax'ax kopit. Yā 'āxop te' nōy putuppax, yā Yeyox putuk.

⁹ 'Āxop te' yūmmūg yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te' nōy hā' tehe'. Hōmā 'ūhittap Yeyox 'üp-te xop xexka pexkox tu', pa' nūn hām xexka tu', tu yāyhāp-te xop kutōgnāg, nūy yūmū'ā hā tu tehet. Yeyox 'üp-te xop 'ohnāg, pa yūmūp-te xop xexka mīy, yā yūmū'ā hāmmaxnāhā'.

¹⁰ 'Āte hāmperekpaxex hā kaxīy. Hōmā hāmyāxatamuk nōy 'thā 'āxop te tayūmak yāy tu nū'xoh kōnāmāhā'. Hōnhā tayūmak yāy tu nū'xoh kux, pu' max. 'Āxop te tayūmak popmāhā', ha ta' nōy xohix te' popmā 'ohnāg. 'Āxop tep-tuppax, nūy tayūmak popmā'.

¹¹ 'Āpu tayūmak yāy tu nū'xoh kux hōnhā. 'Āxop te tayūmak nīm putuppax hāmāxap. 'Āpu tayūmak nīm putuppax hōnhā, nūy nūm kuxyā.

¹² 'Āxop te tayūmak nīm pax, puxix Topa tep-tuppax 'ōg nīm'ax. Pa' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxix Topa pu' max kamah.

¹³ 'A'ātep-tup'ah, xayīy 'āxop tayūmak xohix nīm, pa' nōy te' nīm 'ohnāg. Yā' max 'ünōy te tayūmak nīm kamah 'āxop putuk.

¹⁴ Pa hōnhā 'ōg hāpxop punethok pip. Yā' max, 'āxop te nōm hā'ātehet. Hāpxip, puxix

tu' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxi' nōy 'āxop hā' tep-tup, yā' nōy yōg hāpxop punethok pip. Yā hā kaxīy 'āxop te hāpxop hok nīm putup, ha' nōy te hāpxop hok nīm putup yāy putuk.

¹⁵ Yā Topa yōg tappet te nōm 'āktux, hu: "Tik te' pop hāpxop xohix, pap-te xop xexka 'ohnāg. Ha ta tik nōy te' pop hāpxop tīgnāg, pap hok xop 'ohnāg." Kaxīy.

Tit xix yāy xape xop

¹⁶ 'Āte Topa pu hām'āktux, hu: "Topa, 'āmax. Xate Tit pu hām maxnāhā', ha tutep-tup tikmū'ün hā' tehe 'ügmūn putuk". Kaxīy.

¹⁷ Hamūn, hōmā 'āte Tit pu' xak, ha tutep-tup xexka', nūy 'āxop hā tu tehet. Tutep-tup, hu 'āxop ha' mōg.

¹⁸ Ügmū'āte taknōy mōkutnāp-tup Tit mūtik. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te nōm putuppax, tu nōm 'āpak. Tute Topa yōg hām'āpāk max'ax 'āktux.

¹⁹ Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm yāykutnāhā', puyīg mūg mūtik mōg, nūy 'ōg nīm'ax xop mōgā', nūy yūmūg xuxyā Yeyox 'ūxexka mīy, xayīy 'āxop yūmmūg 'ügmū'ātep-tup xexka', nūy 'āxop hāg tehet.

²⁰ Ügmū'ātep-tup 'ohnāg, puyīy tikmū'ün hām'āktux, hu: "Paot te tayūmak yāg hā' xuxpēt". Kaxīy. Yā 'ātep-tup'ah.

²¹ Pak mū'ātep-tup, nūy hāpxe'e mīy. Yā Topa te' pēnāhā xix tikmū'ün te' pēnāhā kamah.

²² Ügmū'āte taknōy mōkutnāhā 'ünōy mūtik. Ügmū'āte taknōy yōg hāpxopmā'ax kopit punethok, huk mū'āte' yūmmūg 'ūmax, tup-tup xexka, nūy tikmū'ün hā tu tehet. Nōm taknōy kuxa yūm 'āxop kopah, hu 'āxop hā'tep-tup xexka'.

²³ Tit yā yōgnū kāmānat, tu hāpxopmāhā 'ügmūtik, nūy 'āxop hā tu tehet. Ümōg putup 'ūtaknōy xop Tit mūtik. Yā' max 'ūtaknōy xop. Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm mō'pok, nūy Kunnix pu' mīy hāpxop max, nūy Kunnix 'āktux max.

²⁴ 'Āpu nōm putuppax, puyīy Yeyox kopa kuxa mām xop yūmmūg 'āxop te nōm putuppax, tu' yūmmūg 'ügmū'āte 'āxop 'āktux max, tu' koit 'ohnāg.

9

Tayūmak nīm hāpxexka Yonex xop pu'

¹ Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hāpxexka Yonex yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pu' nūm tayūmak, ha 'āte xe xa kax'āmi putup'ah.

² 'Āte' yūmmūg 'āxop tep-tup, nūy tayūmak nō' 'ātehet, ha 'āte 'āxop 'āktux max hāpxexka Māxanōn xop pu'. 'Āte: "Āxape xop hāpxexka Genex yōg xop tep-tup, nūy tayūmak nōm hā tu tehet. Yā hāmyāxatamuk puxet hā Genex xop tep-tup". Kaxīy. Ha Māxanōn xop te nōm

mōkupix, tu hōnhā tutep-tup, nūy tayūmak nīm kamah.

³ Hōnhā 'āte 'ūtaknōy mō'pok 'āxop hah, nūy 'āxop 'āktux max hitop hok, pa 'āxop te tayūmak nīm putup. Yā hā kaxīy 'āte hām'āktux hōmā.

⁴ Pa Māxanōn yōg xop mōg 'ūgmūtik 'āxop hah, tu' pēnāhā 'āxop yōg tayūmak nīm'ax pip 'ohnāg, kopxix 'uyāyhāhup putup, xix 'āxop yāyhāhup putup kamah. Hamūn 'ūgkuxa yūm 'āxop kopah.

⁵ 'Āte hāmpækpaxex 'ūmax 'ūtaknōy xop mō'pok hāmāxap 'āxop hah, puyiy 'ōg tayūmak nīm'ax yāy tu nū'xoh, 'āxop te hām'āktux xex, hak-nāy tu 'āxop hak mōg putup, tuk xuxep putup, ha' pip 'ōg tayūmak nīm'ax, ha tikmū'ūn te' pēnāp-tup 'āxop tep-tup, hu' nīm tayūmak, pa' nōy te 'āxop xat 'ohnāg, pu' nīm.

⁶ 'Āpu 'ūxaxok hok, tikmū'ūn te hāpxop xap xok tīgnāg, puxix mīnta ta tīgnāg pop, pa tikmū'ūn te hāpxop xap punethok xok, puxix mīnta ta punethok pop putup. Hā kaxīy 'āxop te' nīm tayūmak tīgnāg, nūy ta hāmmāxnāk-tōgnāg, pa 'āxop te' nīm tayūmak xohix, nūy ta hāmmāxnā punethok.

⁷ 'Āxop te hāmpe'āpaxex 'ākuxa kopa tayūmak xohix nīm putup. 'Āpu 'ūnīm. 'Ūxupkūmīy xop kuxa hittup 'ohnāg. 'Āpu 'āxupkūmīy hok. Tikmū'ūn te' nīm, 'ūnōy te' xat hah. 'Āmhok, yā' max'ah. Pa 'ākuxa tu hittup hā' nīm, yā' max, yā Topa tep-tuppax.

⁸ Ha Topa te 'āxop pu popmāhā 'ōg hāpxop xohix, ha mōktu 'ōg hāpxop xohix xexka' pip, tu 'āxop 'ūm hok'ah, yā mōkuma 'āmōg, tu 'ōg hāpxop pip, nūy 'āxop hāpxomā max.

⁹ Hamūn, Topa yōg tappet te: "Topa te' popmāhā hāpxop xohix 'ūhok xop pu', tu hāmmāxnāhā mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg'. Kaxīy.

¹⁰ Topa te hāpxop xap popmāhā, puyiy tikmū'ūn xoh hāpxopxap. Topa te xit'ax popmāhā', puyiy tikmū'ūn mā'. Topa te tikmū'ūn pu hāpxop xap xohix popmāp-tup, tu' tukgāp-tup, ha tikmū'ūn te mīnta ta xohix popmāp-tup. Hā kaxīy Topa te xa hāpxop xohix popmāhā', ha 'āxop te' nīm tayūmak xohix, ha Topa te tikmū'ūn pu' maxnāp-tup nōm te' pop.

¹¹ Topa te 'āxop mīy putup 'ūp-te xop xexka putuk, xayīy 'āxop tikmū'ūn pu' nīm mōkuma'āmōg, ha tikmū'ūn xohix te hām'āktux putup, hu: "Topa, 'āmax. Xatek mū'ā popmāhā hāpxop xohix". Kaxīy.

¹² 'Āxop te tikmū'ūn pu' nīm hāpxop xohix, yīy yōg hāpxop pip, puxix tu Topa pu hām'āktux, hu: "Topa, 'āmax, xate' popmāhā hāpxop xohix". Kaxīy.

¹³ 'Āxop te Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āpak, tu' mīy mōkuma'āmōg, tu nōm 'āktux mōkuma 'āmōg, tu tayūmak xohix nīm

hāpxexka Yonex yōg xop pu' xix tikmū'ūn nōy pu'. 'Āxop te' nīm punethok, yīy tikmū'ūn xohix te Topa 'āktux maxp-tup.

¹⁴ Tikmū'ūn te Topa pu 'āxop 'āktux maxp-tup, tu 'āxop putuppax. Topa te 'āxop pu' hōm hāpxop max, yā Topa te 'āxop pu' hōm yāy Koxuk.

¹⁵ Topa te yāy kutok xe'ēgnāg hōm. 'Āpu yūmū Topa pu hām'āktux, hu: "Topa, 'āmax. Xate yāy Koxuk hōm". Kaxīy.

10

¹ 'Ūgmūn Paot, tu yāy kutōgnāg pekpaxex, tuk gāy 'ohnāg, tu hām'āktux pu'uk, tu 'āxop puk max, yā Kunnix putuk. Pa tikmū'ūn te: "Paot te yāy kutōgnāg pe'paxex, tu hām'āktux pu'uk nūnte 'ūgmūg mūtik, pa hām'āktux ka'ok hato'ah". Kaxīy.

² Hāpxip 'īhāg mōg'ax, nūy xihip 'āxop mūtik. 'Āxop yāg te hāpkummuk mīy, kopxix hām'āktux ka'ok. Pa 'a 'ātep putup'ah. 'Āpu hāpkummuk mīy hok. Hamūn, 'āte hām'āktux ka'ok 'ūkummuk xop pu'. Nōm te hām'āktux 'āte hāpxomā kummuk, nūy yāy yōg putup'ax mīy. Yā' koit.

³ Hamūn, 'ūkxip hām xexka tu', pa Topa pu hāpxomā max, nūy tikmū'ūn kuxa māmmā Yeyox kopah, tu tikmū'ūn mūtik yāykix 'ohnāg, yā' kuxa mām hok xop putuk 'ohnāg 'āte'.

⁴ 'Ūkuxa mām hok xop te mīm topnāg hā yāy kix xix pox hā, xix mīkax hā. 'Ak mū'āte yāy kix hā kaxīy'ah. Pa Topa te 'ūgmūg ka'ogāhā', 'uyīy Hāmgāyāgnāg yōg yāmīy xop yōg hāpkummuk mīy'ax nōa', xix Hāmgāyāgnāg yōg tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax nōa', xix koit'ax nōa', xix hāmyūmmūgā'ax te koit nōa'.

⁵ Hām te' tux hok, pu tikmū'ūn Topa yūmmūg hok, ha 'āte nōm hāpxop ka'ok xohix koxyōy. 'Ūgmū'āte tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', puyiy Kunnix pe tu paxeh punethok, nūy Kunnix 'āpax.

⁶ 'Āxop te Kunnix tu' pip ka'ok, tu 'āyipkox pip. Yā' max. Pak mū'āte yīpkox 'ohnāg xop te hāpkummuk mīy'ax yānān putup.

⁷ 'Āxop te hāmyūmmūg kutōgnāg. 'Ok xip tīhik, tu hāmpe'paxex, yā Kunnix yōg tīhik? 'Ūgmūg yā Kunnix yōg tīhik kamah.

⁸ Topa tek xexkanāhā', pa 'āte nōm 'āktux kutōgnāg, pak yāyhāhup 'ohnāg. Nōm 'āktux, pu' max. Topa tek ka'ogāhā', 'uyīy 'ākuxa hittupmā'. 'Ātep-tup'ah 'āxop nōa'.

⁹ 'Ap 'ātep-tup'ah 'ākuxanōā' yōgnū tappet hā.

¹⁰ Tikmū'ūn te: "Paot te hām'āktux ka'ok yāy yōg tappet tu', pa' xip nūnte yūmmūg kopah, puxix hām'āktux pu'uk, tu hām'āktux hitop mīy". Kaxīy.

¹¹ 'Ūmax, puyiy tikmū'ūn yūmmūg, pek mū'āte tappet kax'āmi', pek mū'āte 'āxop pu

hām'āktux, yā yāy putuk. Pek xip nūnte, pek mōg, nūy 'āxop kopak xihip, yā yōgnū hām'āktux te yāy putuk.

¹² 'Ütihi 'āxop kopa Yeyox yōg mō'pok xop te' koit xop, tu yāy xexka 'āktux. 'Ātep-tup'ah yāy xexka 'āktux, nūy 'ōm xop putuk. Yā tik hitop. 'Ōm te yāy yōg hāpxopmā'ax kopit, tu Topa yōg xat'ax 'āpak 'ohnāg, tu yāy yōg xat'ax mūy.

¹³ Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy mūg tīkmū'ūn kopa hāpxopmā max xix 'āxop kopa hāpxopmā max. 'Āte nōm 'āktux maxp-tup. Pa Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy hāpxopmā nōy 'ohnāg.

¹⁴ Hōmāg mūg mōg 'āxop hah, nūy Kun-nix yōg hām'āpak max'ax 'āktux 'āxop pu'. Topa tek mūg xat, 'ūyīy hāpxopmā', ha 'āte hāpxopmā nōy mūy putup'ah.

¹⁵ Pa tik nōy te Topa pu hām, nūy tīkmū'ūn kuxa māmmā', ha 'āte nōm 'āktux putup'ah 'āte nōm kuxa māmmāhā'. 'Āmhok. Yā' nōy te nōm kuxa māmmāhā'. Pak mū'āte' hip 'āxop kuxa mām nōy nā' mōg putup, hak mū'āte' hip, 'ūyīy mūg hāpxopmā nōy nāg mōg 'āxop kopah. 'Ūgmū'āte' hāpxopmā max, ha Topa te nōm putup, hak mū'āte' hāpxop nōy mūy putup'ah 'āxop kopah,

¹⁶ tuk mū'āte' Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux yūmmūg hāpxexka nōy tu', ha tik nōy te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux kamah. Ap 'āte nōm 'āktux putup'ah 'ūkpuxtet te hām'āpak max'ax 'āktux. 'Āmhok. Yā' nōy te' kamah.

¹⁷ Pa Topa yōg tappet te: "Ok 'āxop te yāy xexka 'āktux putup? 'Āpu Topa xexka 'āktux". Kaxi.

¹⁸ Topa te tīkmū'ūn 'āktux max, puyīy tīkmū'ūn tu max. Pa tīkmū'ūn te yāy xexka 'āktux, puyīy tīkmū'ūn tu kummuk.

11

Paot xix Yeyox yōg mō'pok te' koit xop

¹ 'Āte hām'āktux hā hāpkute'ex kutōgnāg putup. 'Āpu 'ūg 'āpax.

² 'Āte 'āxop yīpkūmīy, ha Topa te 'āxop yīpkūmīy. 'Ātak te yāy kutok hex xat, pu yāy tax tik puxet mūtik. Yāk-tok hex yā tuk tup max. Hā kaxīy 'āte 'āxop popmāhā Kun-nix pu', yā yāp-xet pu'. Hā kaxīy 'āxop te hex tuktup max putuk.

³ Pa 'ūgkuxanōg. Hōmā 'āxop te Kun-nix tu 'āpīp ka'ok, tu Kun-nix putuppax xe'e'. Pa 'āte hāmpekpaxex 'āxop te hāmpe'āpaxex kummuk putup, nūy Kun-nix nūm, yā 'Ema putuk. Tute hāmpe'āpaxex kummuk. Yā kāyā yōg koit'ax kopa' kuxa yūm.

⁴ Hamūn nōm Yeyox yōg mō'pok xop te' koit xop te 'āxop ha' mōg, nūy Kun-nix nōy 'āktux, yā yōgnū Kun-nix xe'e 'ohnāg, pa 'āxop te tik yōg hām'āktux 'āpak. 'Āxop te' koxuk

nōy paha', 'a Topa Koxuk'ah. Hōmā 'āxop te Topa Koxuk paha', hak mūg pip 'āxop kopah. Pa 'āxop te hām'āpак nōy paha', 'a yōgnū putuk'ah 'ūgmū'āte' 'āxop pu nōm 'āktux.

⁵ 'Āxop te hāmpe'āpaxex Yeyox te mō'pok nōm te' koit xop. 'Ok xexka 'ōhōm, ha tak mūn kutōgnāg? 'Āmhok.

⁶ 'Āte' yūmmūg 'āte hām'āktux max yūmmūg 'ohnāg, pa 'āte hāmyūmmūg, tu nō hāmyūmmūgā max. 'Āxop tek mūg 'āpak punethok, hu' yūmmūg.

⁷ Hōmā 'āte 'āxop pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, pa 'ōg tayūmak pop 'ohnāg. 'Āte yāy kutōgnāg mīy, xayīy 'āxop 'āxexka'. 'Ok 'āte hāpkummuk mīy? 'Āmhok.

⁸ Hōmā 'āte hāpxopmā max 'āxop kopah, 'hā Yeyox kopa kuxa mām xop nōy te 'ā' popmāhā tayūmak. 'Āte 'ūyōg hāpxop pop, nūy 'āxop hāg tehet, yā' xupxet putuk.

⁹ 'Āte hāpxopmā max 'āxop kopah, pa 'āte 'āxop yōg hāpxop xak 'ohnāg xix 'ōgnū tayūmak xak 'ohnāg, pa hāpxexka Māxenōn yōg taknōy xop te 'ā' nūnnāhā hāpxop xohix. Hōmā 'āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg, tu 'a 'āte 'ōg hāpxop pop putup'ah. 'Āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg putup.

¹⁰ 'Āte hām'āktux Kun-nix mūtik. 'Āte hām'āktux 'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux putup hāpxexka Genex yōg tīkmū'ūn pu', pa 'āte 'ūyōg hāpxop pop putup'ah, ha tīkmū'ūn tek hupmāp-tup'ah.

¹¹ Teupto 'āte nōm 'āktux? 'Ok 'āte 'āxop putuppax 'ohnāg? 'Āmhok. 'Āte 'āxop putup-pax.

¹² Hōnhā 'āte Kun-nix puk hām putup, puyīy tīkmū'ūn yūmmūg 'ūkummuk Yeyox yōg mō'pok te' koit xop, puyīy yāy xexka 'āktux hok. Hamūn, nōm te hām'āktux hāpxopmā yāg mūn putuk. Pa' koit.

¹³ 'Āp Kun-nix yōg mō'pok xop xe'e'ah nō'ōm, yā' koit xop. Nōm te hām'āktux hāpxopmā max, tu Kun-nix yōg mō'pok xop putuk.

¹⁴ Hāmūn, Hāmgāyāgnāg te yāyhā pexkox yōg nū'pok xop putuk, yā' max xe'e'gnāg xop putuk.

¹⁵ Tīkmū'ūn xohix te' yūmmūg Hāmgāyāgnāg yōg tīkmū'ūn te hāpxe'e mīy xop putuk. Nōm te hāpkummuk mīy, ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax xohix yānān putup.

Hāpxop kummuk Paot yōg

¹⁶ 'Āte xe hām'āktux, 'āpu hāmpe'āpaxex hok, 'āte hāpxopmā hitop. Pa 'āxop te hāmpe'āpaxex, 'āte hāpxopmā hitop, kopix yāy xexka 'āktux, yā tik hitop putuk.

¹⁷ 'Āte hām'āktux putup, pa Topa te hām'āktux te kaxīy putup'ah. 'Āte yāy xexka 'āktux, kopix tik hitop putuk.

18 Pa' pip tikmū'ün xohix, tu yāy xexka 'äktux, yā hām xexka yōg tikmū'ün kum-muk putuk, yīy 'äte yāy xexka 'äktux putup kamah.

19 'Äxop te hāmpē'äpaxex hāmyūmmūg xexka', xayīy 'äxop hitop 'äpapkax.

20 Tik te 'äxop xatpax, ha ta 'äxop nōm 'äpax, tu' mūy. Tik te 'ög hāpxop pop, ha ta 'äxop nōm popmā'. Tik te 'äxop tuxhok, xa hāpxopmā hok, ha ta 'äxop nōm mīy 'ohnāg. Tik te yāy xexka 'äktux, ha ta 'äxop hāmpē'äpaxex 'üxexka tihik. Tik te yāy yīm hā 'äpa yīn kix, ha ta 'äxop hāmpē'äpaxex yā' max tihik.

21 Ügyāyhāhup, pa 'äte hām'äktux putup, 'ügmūg pu'uk hu nōm tik te hāpxopmā putuk 'ohnāg.

Pa tik te yāy xexka 'äktux, kopxix yāy xexka 'äktux putup kamah, tu hām'äktux hitop.

22 'Ok tik te 'Emeneo xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok tik te 'Iyaet xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok 'Amanām yōg xuepmā xop kopa' pip tihik? Hamūn, yāg mūn kamah.

23 'Ok tik te Kunnix pu hāpxopmā max? Hamūn. 'Äte Kunnix pu hāpxopmā max punethok. Yā 'äte hām'äktux hitop, tup-tox kummuk putuk. 'Ühām pu'uk tihik pak hām ka'ok. Tik pip kutōgnāg kanet ka'ok kopah, pak xip punethok kanet ka'ok kopah. Tikmū'ün te nōm kix kutōgnāg xikot hā, pak kix punethok xikot hā. Tik xakix kutōgnāg kōmnāg, pak xok punethok kōmnāg.

24 Yoneo xop tek kix xikot hā 'üxohix te' 39. Hā kaxīy 'ügkix xohix te' 5.

25 Höm xop tek kix punethok xikot hā. Hā kaxīy 'ügkix 'üxohix te' 3. Yoneo xop te mīkaxxap punethok hāg tux yāp-xet, nūy 'ükputex. 'Ügmū yōg mīpkox yāy koxyōy tikoyuk kōnāg yīmū', tuk xip puxet kōnāg kopa māyōn mōg tox hā xix 'āmnīy tox hā.

26 'Äte hāpkumep punethok, tuk xok punethok kōmnāg kōnāg xexka kopah, tu xupxet tep-tex punethok kōmnāg, ha Yoneo xop tek kummugāhā' xix Yoneo kūnāpa pip xop te'. 'Ükkok kōmnāg kōmēn kopah, xix mīmātik kopah, xix kōnāg xexka kopah, ha' xape te' koit xop tek kummugāhā'.

27 'Üghām ka'ok, hu 'āmnīy punethok 'ihā mōgyōn kutōgnāg, tu putup tek putex punethok, tu kōnāg putup tek putex punethok, tuk xit'ax pip kutōgnāg, xik pet pip kutōgnāg, xix yōg topixxax kutōgnāg,

28 xix hāpxop xohik-kutōgnāg, tu 'āmnīy xohix hā 'äte hāpxopmāhā Yeyox kopa kuxa mām xop xohix pu', yāg hām ka'ok.

29 Hamūn, Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'uk, kopxix 'ügkuxa hittup 'ohnāg, tuk pu'uk kamah. Tikmū'ün te Yeyox kopa

kuxa mām xop mōgāhā', pu hāpkummuk mīy, kopxix 'üggāy, tuk kuxa hittup 'ohnāg.

30 Pax 'ü yāy xexka 'äktux, kopxix yāy pu'uk 'äktux putup.

31 'Üxip Topa yā yūmūg xuxyā Yeyox mūktak. 'Ümax xe'ëgnāg Topah, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg. Tute' yūmūg 'äte' koit 'ohnāg.

32 Hömā 'ükxip kōmēn Namān tu', ha ta' xip hāpxexa yōg xat'ax yōg gohenanok te mō'pol xonat, puyīy kōmēn pak'ax yōg hāmyīkox pēnā', puyīy xonat 'ügmūy. Yā mīkaxxap hā nō'om hāmpak'ax, tu' tox.

33 Pa' xip hāmkoxnāg hāmpak'ax tu', ha 'äte nōm hāg xupep, tu manex kopak yūm, hak xape tek yīlyohōnnāhā manex hā poxit hā, ha tak mōg.

12

Paot te hāpxop xe'ëgnāg pēnāhā pexkox tu'

1 'A' max'ah, yāy xexka 'äktux, yā' kum-muk, yā 'äte xe yāy xexka 'äktux putup. 'Äte yāy yōnkup'ax 'äktux putup, yā Topa te 'ä' mūg hāpxop xohix 'ügyōnkup hā.

2 Hömā hāmyāxatamuk te' 14 'ihā hām tek mūg, nūy 'ügmōgā pepix pexkox tu'. 'Äte' yūmūg'ah, 'ok pek mōg, 'ok pek yōnkup, 'äte' yūmūg'ah. Yā Topap-xet te' yūmūg.

3 'Äte xe hām'äktux. 'Ok pe hām tek mūg, nūy mōgā pepix pexkox tu', 'ok pek yōnkup, 'äte' yūmūg'ah, pa Topap-xet te' yūmūg.

4 'Ükxip 'önte pexkox tu', tu hāpxop xe'ëgnāg 'äpak, pa nōm 'äktux yūmūg 'ohnāg. Tikmū'ün te nōm xop 'äktux yūmūg 'ohnāg.

5 'Äte yāy xexka 'äktux putup'ah, pa yāy pu'uk'ax 'äktux putup.

6 Pax 'ü yāy xexka 'äktux, kopxix hām'äktux hitop putup'ah, pa hāpxe'e 'äktux. Pa 'äte yāy xexka 'äktux putup'ah. 'Äte yāy xexka 'äktux, puxix tikmū'ün hāmpē'paxex 'ügxexka'. Pa 'ämhol, tikmū'ün te yōgnū hāpxopmā'ax pēnāhā', tu yōg hām'äktux 'äpak, puxix tikmū'ün 'ügyūmūg.

7 Pa Topa tep-tup'ah, 'äte yāy xexka pekpaxex. 'Äte' pēnāhā' hāpxop max xe'ëgnāg pexkox tu', yīy ta 'ä' höm Topa te' hāpxūy, yā mīmyām putuk 'ügyīn kopah, yā Hāmgāyāgnāg yōg mō'kutnā'ax putuk tuk xüygāhā', 'üiy yāy xexka pekpaxex hok.

8 'Äte Topa pu yāy xūy 'äktux tikoyuk, tu Topa pu' kax, puyīy 'ükxūy xut.

9 Pa Topa te: "Ämhok, puxix. 'Ükxip 'ämūtik, tu xa hāmmaxnāhā'. Puxix. 'Ügkā'ok, 'ihā 'äpu'uk". Kaxīy. Topa tek hittupmā 'ohnāg. Puxix, 'ügkuxa hittup. 'Äte yāy pu'uk'ax 'äktux maxp-tup, ha Kunnix xip 'ügmūtik, tu hāpxopmā max punethok putup. Yā' ka'ok Kunnix.

10 'Ügpu'uk, ha tikmū'ün tek mün 'äktux kummuk, hak xüy, ha tikmū'ün tek kute'ex kummuk, ha' max'ah hăpxop, 'Thā 'äte Kun-nix pu hăpxomähä'. Pa puxix. 'Ügkuxa hittup. 'Ükpu'uk, kopxix 'ügka'ok.

Putep mün mÿ putup Yeyox kopa kuxa mäm xop

11 Hamün, 'äte häm'äktux hitop nömhä, pa 'äxop tep-tup. 'Äxop te hämpe'äpaxex 'ohnäg 'ügmax. Hamün, 'ükpu'uk, pak max kamah, yä Yeyox yög mō'pok te' koit xop putuk, nöm thi' äxop kopah.

12 'Ükxip Yeyox yög mō'pok xop kopah. 'Äxop te' yümmüg, tu' pénähă hăpxompmä'ax 'äte nöm mÿ punethok. 'Äte hăpxompmä'ak xé'ëgnäg 'äxop kopah, ha 'äxop te' yümmüg Topa te' mÿ, ha 'äkuxa te' yëy. Yä hăpxompmä'ak xé'ëgnäg.

13 'Äte 'äxop kopa hăpxompmähä', Yeyox kopa kuxa mäm xop nöy xohix kopa putuk, pa 'äte 'ög hăpxop pop 'ohnäg xix 'ög tayümak, pa Yeyox kopa kuxa mäm xop nöy xohix te 'ä hă' teheh, tu 'ä' popmähă hăpxop xix tayümak. Yä hă kaxiy max'ah. 'Äte' kummuk mÿ. 'Apu 'üxaxogä', pu tu' kux.

14 Hönhä putat tikoyuk 'ihäg mōg putup 'äxop hah, tu 'ä' te xax kax putup'ah. 'Äte 'äxop putup, pa 'ög tayümak putup'ah. Hamün, 'ümax'ah 'ük-tok te yög 'äatak pu popmähă hăpxop xohix xi' tut pu', pa' max 'äatak tek-tok pu' popmähă hăpxop xohix xi' tut te'.

15 Hak kuxa hittup, tu yögnü hăpxop xohix popmähä', tu xa hok häm ka'ok putup, nüy 'äxop hăg tehet. 'Äte 'äxop putuppax xexka'. 'Ok 'äxop tek putuppax putup kutögñäg?

16 'Äxop te' yümmüg 'äte' pop 'ohnäg 'ög hăpxop, pa tikmū'ün te häm'äktux putup 'äte 'äxop pu' koit, tu 'äxop mōgähä, pa' koit.

17 Texiy? 'Ok 'äte tik mō'pok, puyüy 'ög hăpxop pop? 'Ämhok.

18 'Äte Tit pu: "'Äpu mōg tikmū'ün hah". Kaxiy. Yiy ta' mōg Tit 'äxop hah. Ha 'äte taknöy nöy mō'kutnähä Tit mütik. 'Ok Tit te 'ög hăpxop pop? Putep hämpe'äpaxex? 'Ämhok. 'Ok Tit te hăpxompmä' tek mün putuk? 'Ok Tit tep-tup 'äte nöm putup? Hamün.

19 'Ok 'äxop te hämpe'äpaxex 'ügmü'ätep-tup, tu häm'äktux punethok, xayıy 'äxop 'ügmü' putup? 'Ämhok. Pak mün'äte häm'äktux, ha Topa te nöm 'äpak, ha Kun-nix tep-tup nöm häm'äktux. 'Ügmü'äte hăpxompmä' xohix, nüy 'äxop hăg tehet.

20 'Ügkuxa nög. 'Äte hämpekpaxex 'ügmü' mōg putup 'äxop hah, pa 'äxop te yäyhä kummuk, tu' putuk 'ohnäg 'äte nöm putup. 'Äte hämpekpaxex 'äte' putuk 'ohnäg 'äxop te nöm putup. 'Ügkuxa nög. 'Äte hämpekpaxex 'äte 'äxop pénäp-tup, 'Thā 'äxop te yäy mänög,

tu 'äxop te' yïpkumiy, tu 'äxop gäy, tu 'äxop te' xupkumiy, tu häm'äktux kummuk, tu hăpxumähäy, tu yäy xexka pe'äpaxex, tu yäy kute'ex pax.

21 'Ügkuxa nög. 'Äxop hak mōg putup. 'Äte hämpekpaxex Topa tek mün yäyhähupmäpp-tup 'äxop kopah, hak kuxa hittup 'ohnäg putup. 'Äte' pénäp-tup tikmū'ün kummuk nöm te hăpkummuk mÿ, pa' yäyhähup 'ohnäg, tu hăpkummuk mÿ'ax kux 'ohnäg, yä' nöy hă' xupxet, tu hăpkummuk mÿ'ax xohix putup-pax.

13

Häm'äktux kux'ax

1 Yä putat tikoyuk nömhä, ha tak mōg putup 'äxop hah. Topa yög tappet te: "Tikmū'ün tix 'ok pe tikoyuk te, 'Nöm te hăpkummuk mÿ, hak mün'äte hăpkummuk mÿ'ax pénähähä". Kaxiy. 'Apu nöm 'äpax. Pa yäp-xet te nöm 'äktux, 'äpu nöm 'äpax hok." Kaxiy.

2 Hämä putat tix 'Thā 'äte hăpkummuk mÿ xop pu häm'äktux, hu, "'Äxop te hăpkummuk mÿ. 'Apu 'ühup!" Kaxiy. Hämä 'äte xe nöm 'äktux. Hăpxip 'ihäg mōg putup 'äxop hah, tu 'äte hăpkummuk mÿ xohix xop xüygäp-tup.

3 'Äte hăpxop xé'e mÿ putup, ha 'äxop te' pénäp-tup, tu' yümmüg Kun-nix te 'ä yäy 'äxet'ax höm. Kun-nix 'ükka'ok. 'Äxop te nöm pénähähä.

4 Pa hömä Kun-nix 'üpu'uk, yä tikmū'ün tep-tex mÿpkupnix yïmü', pa hönhä 'üxip, ha Topa te' hïnnähä', yiy hönhä' ka'ok. Yümü'äte Kun-nix kopa kuxa mäm, tu nümütik mōg, tu yümüg pu'uk, pak müg tip-tup 'äxop kopah, ha Topa tek mün'äte xohix kopah.

5 'Äpu yäy yög hăpxompmä'ax kopit. 'Äpu yäy kopit, nüy yäy kuxa yümmüg. 'Ok 'äkuxa mäm Yeyox kopah? Hamün, 'äxop te' yümmüg Yeyox xip 'äkuxa kopah. Pa 'äkuxa mäm 'ohnäg Yeyox kopah, puxix Yeyox xip'ah 'äkuxa kopah.

6 'Äte' hip 'äxop te' yümmüg putup 'ügmü' xe'e', tuk müg pip Yeyox yög mō'pok xop kopah.

7 'Ügmü'äte Topa pu häm'äktux, tu' xak, xayıy 'äxop hăpkummuk mÿ hok. 'Ak mün'ätep-tup'ah, pu tikmū'ün häm'äktux 'ügmüg häm max 'äxop kopah, yä 'äxop te hämmax mÿ, pak mün'ätep-tup, xayıy 'äxop hämmax mÿ, puyüy tikmū'ün yümmüg 'ügmüg pu'uk, pa Topa 'ükka'ok.

8 'Ügmü'äte hăpxe'e koxyöy 'ohnäg, pa hăpxe'e 'äktux yümmüg.

9 'Ügmüg pu'uk, ha tikmū'ün tek mün'äte putup nög, kopxik mün'äte kuxa hittup, tuk mün'äte Topa pu häm'äktux, tu ta tuk kax, pu Topa 'äxop max xe'e mÿ.

10 'Ükxip hăptox 'ãxop tu', tu nū' tappet kax'āmi', nūy 'uggāy 'ohnāg 'ãxop kopah, yā Topa tek xexka mūy putup 'ãxop kopah, 'ūyī 'ãxop hāg tehet, 'ūyī 'ãxop koxyōy hok.

11 'Ükxapē xop, 'āpu 'ūxax, nūy hăpxopmā max xohix. 'Āpu yōgnū hām'āktux 'āpax. 'Āpu 'āp-tox puxet 'ãxop. Yāy kix hok, ha Topa te mō 'ãxop yāy xe'ēgnāg, tu 'ãxop kopa xip putup, nūy 'ākuxa māmmāt'.

12 'Āpu yāy mūy xape max xop putuk. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hām'āktux 'ãxop pe'paxex.

13 Topa yōg tikmū'ün xohix te 'ãxop pe'paxex.

14 'Ügmū'ātep-tup, puyīy yūmūg xuxyā Yeyox Kuninx 'ãxop pu hāmmaxnā', xayīy 'ãxop mūtik mōg. Tu ta tu'kux.

PAOT TE HÄPXEXKA GANAX YÖG TIKMÜ'ÜN PU TAPPET KAX'ÄMI'

Tute' kuxa mām ka'ok xop pu 'äneo

¹ 'Ügmün Paot. 'Äte xa kax'ämi nūhū tappet. Yeyox Kunnix tek yäyutnähä', xix Topa tek yäyutnähä'. A tigmü'ün tek nūnnähä'. Pa Yeyox Kunnix te nügkutnähä', xix yümüg 'Ätak Topa te'. Yä nōm te Yeyox Kunnix putpu' hinnähä'.

² Nūnte ti yümüg xape xop. Yä' xohix te xa 'äneo hōm, xix häpxexka Ganax yög kuxa mām ka'ok xop xohix pu 'äneo hōm.

³ Püyä yümüg yög 'Ätak Topa xa hämmmaxnä', xix yümüg xuxyä Yeyox Kunnix xa hämmmaxnä', xix 'äkuxa māmmä.

⁴ Yümüg xuxyä Yeyox Kunnix te yäy mün hōm, nūy yümüg pupi tu' xok, yümüg 'äte häpkummuk mÿ hah. Üxok, nūy yümüg møy hām xexka kummuk kopah. Yä yümüg yög 'Ätak Topa tep-tup.

⁵ 'Äpu yümüg xohix te Topa max xe'ëgnäg 'äktux mō'kumak mōg, tu' xuktux kux 'ohnäg. Hamün.

Yä häm'äpak max puxehnäg Topayög

⁶ 'Äy! 'Äxop texy tu Topa nüm mō'ka'ok. Tute 'äxop xänähä', püyä Kunnix xa hämmmaxnä'. Pa 'äxop te häm'äpak max nöy 'äpak nōmhä'. Yä häm'äpak'ax puknög, 'ap Topa yög'ah.

⁷ 'Ap xe'e'ah. Nōm xop te 'äxop kummugähä', tu' xak, nūy Kunnix yög hām'äpak max'ax nöy yänän, pu tu' yäyhä hitop.

⁸ Pax 'ügmüg xa hām'äpak max nöy 'äktux, puxix Topa 'ügkummugä', nūy pago. Pax pu pexkoz yög nü'pok xop nün pexkoz tu', tu xa hām'äpak max nöy 'äktux, puxix Topa 'ügkummugä', nūy pago. Hamün. Hōmä 'äte xa hām'äpak max'ax 'äktux,

⁹ 'ügmü'äte hām'äktux tap, tu hōnhä nōm 'äktux 'üxeheh. Tik 'üm te hām'äpak max'ax puknög 'äktux, püyä Topa nōm kummugä', nūy tu pago. Yä nōm hām'äpak max puknög.

¹⁰ Piyä 'äte' xak nōmhä? 'Ok pe tigmü'ün te yög häpxomä'ax putup? 'Ok pe Topa te yög häpxomä'ax putup? Yä Topah, 'a tigmü'ün'ah. Pax 'üg xak, püyä tigmü'ün yög häpxomä'ax putup, kopxik mün hām hok Topa tu'. Yä tigmü'ün tuk hām'ax. Pa Topa mün puk hām xe'ëgnäg.

Texy Topa te Paot mō'kutnähä'

¹¹ 'Üxape xop, 'äte 'äp-tup, xayïy hämyümmüg. 'Äte hām'äpak max'ax 'äktux, 'a tigmü'ün tek xat'ah, 'äte nōm hām'äpak max'ax 'äktux.

¹² A tigmü'ün te 'ä hämyümmügä'ah, tu 'ä' xuktux'ah, pa Yeyox Kunnix te'.

¹³ Ha ta 'äxop te yümüg yög häpxomä'ax yümmüg tap. Hōmä 'äte Yoneo xop yög häpxomä'ax tat, tu Kunnix kopa' kuxa mām xop kute' ex kummuk pax, tu' xak, nūy nōm pu häpkummugä', püyä nōm xop yäyxatat, tu yäy nōdä'.

¹⁴ Hak xexka nōynäg mōg Yoneo xop kopah, yä Yoneo xop mōnäy xop yög häpxomä'ax xohix tat 'äte'. Yä' xat'ax xohix 'äte' mÿ māynäg, tu' xat'ax 'üm xaxok 'ohnäg.

¹⁵ Hōmä 'üktut tek put xet'ah, 'ihä Topa 'ä yäyutnähä', tuk xänähä', nūy mōgkutnä'. Yä Topa te 'ä hämmmaxnähä',

¹⁶ tu 'ä' müg yäy kutok pit, 'üyä hām'äpak max'ax 'äktux Yoneo xop hä' puknög xop pu'. 'Äte tigmü'ün 'üm yäkopit 'ohnäg. Nōm te tuk mün yümmügä 'ohnäg.

¹⁷ 'Ak mōg' ah kōmēn Yenoyanēn tu', tu hām'äktux 'ohnäg Yeyox yög mō'pok xop mütik. Yä Yeyox te nōm mō'pok hāmäxap, tuk-näy tuk mün mōgkutnähä. Ha tak mōg 'Anap tu', tu mōktuk xupep. Häpxip 'ihä' nün putpu kōmēn Namēn tu', tu nüktuk xupep.

¹⁸ Hämyäxatamuk tikoyuk nōg, ha tak mōg Yenoyanēn tu', nūy nox xip Pet pet tu', nūy hām'äktux, tu noxk xip 'amniy te 15 hä.

¹⁹ Hamün, 'äte pēnähä Pet xix Tiak, yä yümüg xuxyä yäy taknöy, pa mō'pok xop nöy 'a' pēnä'ah.

²⁰ 'Äte kax'ämi nūhū tappet, tu häpxe' e kax'ämi', tu' koit 'ohnäg. Topa keppa 'äte' xuktux.

²¹ Häpxip 'ihä' tak mōg häpxexka Xit tu', xix häpxexka Xinix tu',

²² ha häpxexka Yonex yög kuxa mām ka'ok xop tek yümüg 'ohnäg,

²³ päyä hām'äpak, hu: "Hōmä Paot tek müg kummugähä', pa hōnhä Topa yög hām'äpak max'ax 'äktux. Hōmä tutep-tup, nūy Topa yög putat max koxyöy, pa hōnhä Topa yög häpxomä'ax 'äktux," kaxiy.

²⁴ Tu' kuxa hittup 'ügmün hä', tu Topa 'äktux max.

2

Paot xix Yeyox yög mō'pok xop

¹ Hämyäxatamuk te 14 nōg, ha ta xek mōg kōmēn Yenoyanēn tu', Maname mütik mōg, tu Tit mōgähä',

² Yä Topa te 'ä' pēnähä', tu 'ä' xuktux, tuk xat, 'ümög Yenoyanän tu', hu tak mōg, tu mōktuk xupep, tu' pēnä max'ax xexka xop mütik hām'äktux, 'ap nöy xop mütik hām'äktux'ah. 'Äte nōm hāmyümmügä'ah hām'äpak max'ax, 'äte nōm 'äktux hāmpuknög xop pu', nōm xop te Yoneo xop hä' puknög, püyä xexka xop 'üghām'ax 'äktux max.

³ Ha Tit mün xip 'ügmütik, tu hāpxexka Genex yōg tihik, yā Yoneo xop hā' puknōg, pa tik xop tek xat 'ohnāg, pu Tit yāy xax xax 'üyīmap. Āmhok.

⁴ Pa' nün mō'āmā'ax xop, 'ap Kunnix kopa' kuxa mām'ah, yā xetxo hex putuk, tu' nün, tu nüktu yūmū yōg xop kopa' mōxahā', nūy yūmū yōg hāpxomā'ax max pēnā'. Yā yūmū yōg hāpxop xak'ax 'ap-tux'ah, yā yūmū kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mütik. Pa nōm mō'āmā'as xop tek putup, nūy yūmū mōgā putat kummuk hā, nūy yūmū kuxa hīy, üyīy hittup hok. Yā nōm te' xat pax nām. Yā 'üyōg hāpxop xak'ax putux.

⁵ Ha tak mū'āte nōm komut xop 'āpak 'ohnāg. Hamūn, nōm 'āpak 'ohnāg hok'ah, xayīy 'āxop pip ka'ok Topa yōg hām'āpak max tu'.

⁶ Ha ta' xexka xop, yā tikmū'ün te nōm pe'paxex xexka'. ('Ok xexka' pek-tōgnāg? Yā' nōy putuk. Topa te tikmū'ün yōg hāpxomā'ax xohix kopit, tu' xax max hā' kopit 'ohnāg, pāyā' kuxa kopa' pēnāhā'.) Nōm xexka xop tehomī 'ā hāmyūmmūgāhā hām 'ohnāg,

⁷ pa nōm xop tek yūmmūg, Topa te mōgkutnāhā 'ügmūn, üyīy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux Yoneo xop hā' puknōg xop pu', pa Topa te mō Pet kutnāhā Yoneo xop hah. Ha nōm xexka xop te' yūmmūg.

⁸ Topa tek ka'ogāhā', tu nūgkutnāhā', 'ümōg Yoneo hā' puknōg xop hah, ha ta Topa te Pet ka'ogāhā', tu mō'kutnāhā', pu Yoneo xop ha mōg.

⁹ Topa te 'ā hāmmxnāhā', ha Tiak te' yūmmūg, xix Pet te', xix Yoām te'. Yā' pēnā max'ax xexka xop tek yīm nuhuk, xix Maname yīm nuhuk, yāk yīm xohix xape xe'e'. 'Ügmū'āte yāy mütik hām'āktux, tu' xuktux, 'ümax 'ügmūg hām Yoneo hā' puknōg xop kopah, ha ta' nōm hām Yoneo xop kopah.

¹⁰ Pa nōm tek mū'ā' xak, pu hāpxop popmā pax 'ühok xop pu'. Hamūn. 'ātep-tup xexka', nūy hāpxop popmā pax.

Pet xix Yoneo hā' puknōg xop

¹¹ Hōmā ha ta' nün Pet, kōmēn 'Ātitik tu' nün, ha 'āte tikmū'ün keppa hām'āktux, hu: "Pet, xate hāpkummuk mīy." Kaxīy.

¹² Hamūn. Pet xit hāmpuknōg xop mütik, yā' kuxa mām ka'ok xop, ha ta Tiak te nū'kutnāhā tihik, ha nōm nün tu nüktu mōxaha', ha Pet te' puknōg xop nīm mō'ka'ok. 'Ap putup'ah, puyīy nūmūtik tu xit, Yoneo xop yīpkutuk tu'.

¹³ Ha ta' pip kama 'Ātitik yōg Yoneo xop, yā yūmū xape xop, tu nōm te Pet yōg hāpxomā'ax tat, tu' yīpkutuk kamah. Hamūn, Maname kama te Pet pe' mōg, tu Pet yōg hāpxomā'ax tat kamah.

¹⁴ 'Āte' pēnāhā', 'ap hāmyok mīy'ah, 'ap hām'āpāk max'ax xe'e'ah. 'Āte Pet pu hām'āktux, 'üxohix keppa' xuktux, hu: "Āmūn yā Yoneo, pa 'a xate mōnāy xop yōg hāpxomā'ax tat'ah. Texīy xate' xat, pu Yoneo hā' puknōg xop nōm hāpxomā'ax tat?" Kaxīy.

'Üxohix kuxa mām Yeyox kopah, yīy Topa te' kuxa kummuk tupmāhā'

¹⁵ 'Ügmūg mün yā Yoneo xop kopak pip. 'Ügmūg tak yā Yoneo, xik mūg tut, yā Yoneo xe'e', 'a' puknōg kummuk xop yōg'ah,

¹⁶ pak mū'āte hāmyūmmūg: Tikmū'ün kuxa ka'ok Yeyox Kunnix kopah, yīy Topa te' kuxa kummuk tupmāhā', puyīy kuxa tu max. Pa tikmū'ün nōy te Topa yōg xat'ax 'āpak, tu' mīy. 'Ok hā kaxīy yāy kuxa tupmā Topa keppa nō'ōm? Āmhok. 'Ap kaxīy'ah. Yūmūg mün kama kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, pu Topa yūmūg kuxa kummuk tupmā. Yā hā kaxīy Kunnix kopa yūmūg kuxa mām ka'ok. Mōyyex xat'ax 'üm te yūmūg kuxa tupmā hok. Tep te Topa yōg xat'ax mīy, puyīy Topa tikmū'ün kuxa kummuk tupmā', puyī' kuxa tu max? Yā tikmū'ün 'ohnāg.

¹⁷ Pa yūmūg kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, nūy yūmūg kuxa tu max, pa hāpkummuk mīy. 'Ok Kunnix te hāpkummuk mīy nōynā' mōgahā? Āmhok.

¹⁸ Hōmā 'āte hāpkummuk mīy kux. Pax xe' mīy, kopix 'ügkummuk, yā 'āte Topa yōg xat'ax koxyōy.

¹⁹ 'Ügkummuk, ha Topa yōg xat'ax te' xat, puk putex, pa Kunnix tek pupi' xok, yīy Mōyyex yōg xat'ax tek xat hok. Hā kaxīy 'ügmōg Topa peheh, tu Topa yōkāmūg mōg.

²⁰ Hōmā Kunnix tek pupi' xok mīpkupnix tu', ha Topa te' putpu' hīnnāhā'. Hōnhā 'ak puxet'ah, pa Kunnix xip 'ügkopah. Hōnhā Kunnix mütik 'ügkuxa hi xe'ēgnāg. Yāg kuxa yūm ka'ok Topak-tok pit kopah. Tute mōg yāy xe'ēgnāg, tuk pupi' xok.

²¹ Topah, 'āmax, tu 'ā' hok hā hāmmxnāhā', yīg kuxa hi xe'ēgnāg. Paxpu Mōyyex yōg xat'ax tikmū'ün kuxa kummuk maxnā', puxix Kunnix tu' hok hā' xok. Pa Topa te' hok hā' hōm. Yā yūmūg pupi' xok Yeyox, tu yūmūg kuxa kummuk tupmāhā'.

3

Hā texīy Topa te' kuxa kummuk tupmāhā'

¹ Hāpxexka Ganax yōg tikmū'ün, yā 'āxop utox ka'ok, tu hāmyūmmūg 'ohnāg. Tikmū'ün te 'āxop hitop mōgāhā hato'ah, hām'āktux kummuk hā'āmōgāhā'. Hōmāg mū'āte 'āxop xohix pu hām'āktux xe'e', Yeyox Kunnix xok mīpkupnix tu', ha xate' yūmūg,

tu 'ākuxa hā' pēnāhā'. Pa tikmū'ūn te 'āxop mōgāhā hato'ah.

²'Āpu hām'āktux puxet. 'Ok 'āxop te Mōyyex yōg xat'ax xohix mīy, pu Topa yāy Koxuk nū'utnā' ā hah? 'Āmhok. 'A kaxīy'ah. 'Ok 'āxop te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak, tu 'ākuxa mām ka'ok, puyīy Topa Koxuk 'ākopa' xihip? Yā hamūn.

³ 'Āxop texīy 'āhitop xexka? 'Āmōg kōnāmāhā Topa Koxuk mūtik, puyīy 'āka'ogā', pa hōnhā xatep-tup, nūy 'āp-xet hā mōg, nūy yāy ka'ogā', nūy 'āp-xet hā hāpxomā'. Teptu 'āxop te' ka'ax hā yāp-xehnāg mōg Topa yōg putat hā?

⁴ 'Ok 'āxop te hitop hā xūy hā tot? Pūyā hitop hok!

⁵ 'Ok 'āxop te Mōyyex yōg xat'ax mīy, yīy ta Topa te xa nū'utnā yāy Koxuk, tu 'āxop kopa hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg? 'Āmhok. Pa 'āxop te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak, tu 'ākuxa mām ka'ok, yīy ta Topa te xa mō'utnāhā yāy Koxuk, ha 'āxop kopa hāpxomā max xe'ēgnāg. Hamūn. Yā kaxīy!

⁶ 'Āpu 'Amanām pe'āpaxeh. Topa yōg tappet te: "'Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yīy Topa te' kuxa tupmāhā', pu kuxa tu max. Yā Topa te 'Amanām yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu kux." Kaxīy. Hā kaxīy yūmūg kuxa mām ka'ok, yīy Topa te yāy Koxuk yūmū'ā nū'utnāhā'.

⁷ Yā 'āxop te hāmyūmmūg. Yā 'Amanām hā' mōkputox xe'e', yā 'ākuxa mām ka'ok kamah.

⁸ Hōmā Topa yōg tappet te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', hu: "Hāpxip 'ihā Yoneo hā' puknōg xop kuxa mām ka'ok putup Yeyox Kunnix kopah, yīy Topa te' kuxa kummuk tupmāp-tup, puyī' kuxa tu max." Kaxīy. Tu xe 'Amanām pu hām'āpak max'ax 'āktux, hu: "Topa te 'āmūn hā hāmmaxnāp-tup, yā' hep xop xohix ha hāmmaxnāp-tup, xexka xohix tu' hāmmaxnāp-tup," kaxīy.

⁹ Ha ta 'Amanām kuxa yūm ka'ok, yīy ta Topa te 'Amanām hā hāmmaxnāhā', tu' kuxa mām ka'ok xop xohix ha hāmmaxnāhā', yā 'Amanām putuk.

¹⁰ Tikmū'ūn 'um kuxa yūm ka'ok Mōyyex yōg xat'ax kopah, pu tu' kuxa maxnā Topa pu'. Pa Topa yōg xat'ax te hāpkummuk mīy'ax 'āktux kummuk. Hamūn, Topa yōg tappet te: "'Uxohix 'ūm te Mōyyex yōg xat'ax xohix xexka mīy hok, puxix Topa' kummugāp-tup 'uyānān tu', nūy nōm kummuk mīy'ax hā pago." Kaxīy.

¹¹ Yā tikmū'ūn 'ohnāg te Mōyyex yōg xat'ax xohix mīy, puyīy Topa' kuxa kummuk tupmā', puyī' kuxa tu max. Pa Topa yōg tappet te: "'Uxohix' kuxa mām ka'ok, puxix Topa' kuxa kummuk tupmā', puyī' kuxa tu max. Yā nōm xop kuxa hi xe'ēgnāg," kaxīy.

¹² Pa nōm nōy xop te Mōyyex yōg xat'ax mīy putup, nūy yāy kuxa kummuk tupmā'

Topa pu'. 'Ap putuk'ah nōm xop kuxa mām ka'ok Topa kopah, puyīy Topa' kuxa tupmā'. Yā yāy hāpxomā'ax hā' kuxa maxnāp-tup. Yā Topa yōg tappet te Mōyyex yōg xat'ax mīy xop 'āktux, hu: "Nōm 'ūm te Topa yōg xat'ax xohix xexka mīy xe'ēgnāg, puxi' kuxa hi." Kaxīy.

¹³ Topa te: "Yā' kummuk nōm te Mōyyex yōg xat'ax xohix xexka mīy hok. Yā 'āte nōm hā hāpkummuk nō gāp-tup, nūy hāpkummuk mīy'ax hā pago." Kaxīy. Pa Kunnix te hāpkummugā'ax hā' tot yūmūg pupi', tu yūmūg pupi' xok, yā tute yūmūg mōy, 'uyīy yūmūg hi xe'ēgnāg. Yā Topa yōg tappet te: "Yā' kummuk nōm te mōpkupnix tu' xup." Kaxīy.

¹⁴ Ha mōktu Kunnix te yūmūg pupi' xok, 'uyīy yūmūg hi xe'ēgnāg. Topa te' hok hā hāmmaxnāhā', puyīy Yoneo hā' puknōg xop ha hāmmaxnā'. Yā hōmā Topa te 'Amanām pu hām'āktux xex, tu hāmmaxnā'ax hep xop xohix ha 'āktux, tu hōnhā Yēyox Kunnix hā hāmmaxnāhā', puyī' puknōg xop kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. Hōmā Topa te hām'āktux xex, tu' xuktux, yā yūmū'ā ha yāy Koxuk nū'utnāhā'. Ha yūmūg kuxa mām ka'ok, yīy ta Topa Koxuk te yūmū'ā kopa' xip.

'Uxat'ax xix hām'āktux xex'ax

¹⁵ 'Ulxape xop, 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup tu tikmū'ūn mīy'ax hā 'ayūmmūgāp-tup. Tik te' nōy pu hām'āktux xex, tu nō kax'āmi tappet tu'. 'Ok tikmū'ūn te nō hām'āktux xex koxyōy? 'Āmhok. 'Ok tikmū'ūn te hām'āktux nōy kax'āmi xehomi'? 'Āmhok.

¹⁶ Hōmā Topa te 'Amanām pu hām'āktux xex, xix 'Amanām yāy mōkputox pu hām'āktux xex. Yā mōkputox puxehnāg 'āktux, 'ap xohix'ah. Yā Kunnix te 'Amanām hā' mōkputox xe'e'. Yā Topa te yāy nōm kutnāhā'.

¹⁷ 'Uyūmūg. Hōmā Topa te nōm pu hām'āktux xex, yā Topa te' pa'ax hittap mīy tikmū'ūn mūtik, ha ta' nōg hāmyāxatamuk xohix te' 430, 'ihā Topa te tikmū'ūn pu popmāhā Mōyyex yōg xat'ax. 'Ok Mōyyex yōg xat'ax te nō hām'āktux xex koxyōy? 'Ok pa'ax koxyōy? 'Āmhok.

¹⁸ 'Ok Topa te hāmmaxnāhā Mōyyex yōg xat'ax mīy xop hah? 'Ok pe hām'āktux xex 'ūkopa' kuxa mām xop pu hāmmaxnāhā'? Yā hāmmaxnāhā! Pax pu Topa hāmmaxnā Mōyyex yōg xat'ax mīy xop hah, puxix hām'āktux xex xop kuxa mām ka'ok xop ha hāmmaxnā hok. Pa Topa te 'Amanām pu hām'āktux xex, tu nōm ha hāmmaxnāhā'.

¹⁹ Teptu Topa te' xat'ax xohix xat? 'Uxat, pu tikmū'ūn hāmyūmmūg, nūy yāy hāpkummuk mīy'ax yūmūg. Mōyyex yōg xat'ax pip ka'ok, tu mōktu' xupep 'Amanām mōkputox, ha Topa te nōm pu hām'āktux xex, ha pexkox yōg nū'pok xop te tik pu

Mōyyex yōg xat'ax xohix popmāhā', ha tik te tikmū'ün pu nōm popmāhā'. Nōm tik te yāy kote' xip.

²⁰ Pa tik te yāy kote' xip, puxix tu punethok. Pa Topa yāp-xet, 'ap punethok'ah. Topap-xet te hām'āktux xex.

Texīy 'ūxat'ax popmāhā'

²¹ 'Ok Mōyyex yōg xat'ax te Topa yōg hām'āktux xex'ax nōdā? 'Āmhok! Pax pu Mōyyex yōg xat'ax tikmū'ün hīnnā', puxix tikmū'ün nōm xat'ax mīy, nūy yāy kuxa kum-muk tupmā'. Pa 'āmhok, 'ūxat'ax te' kuxa tupmā hok.

²² Pa Topa yōg tappet te' kummuk 'āktux, tu tikmū'ün xohix xexka kummuk 'āktux, xi' puknōg xop xohix xexka kummuk 'āktux, hāpkummuk mīy hah. Topa yōg tappet te nōm 'āktux, pu tu kuxa mām ka'ok, puyīy Topa hāmmānā'. Topa te nōm pu hām'āktux xex, tu' kuxa mām ka'ok xop pu hām'āktux xex, nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah.

²³ Hamūn, yūmūg kuxa mām ka'ok nōmhā, pa hōmā Mōyyex yōg xat'ax te yūmūg kuxa hīy, kanet ka'ok kopa' hīy putuk, ha mōktu yūmūg kuxa mām ka'ok nōmhā.

²⁴ Hamūn, Mōyyex yōg xat'ax te yūmūg hāmyūmūgāhā', nūy yūmūg mōgā', ha mōktu' xuper Yeyox Kunnix, pu tu yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, puxix Topa yūmūg kuxa kummuk tupmā', 'ūyīy kuxa tu max.

²⁵ Hu nōmhā yūmūg kuxa mām ka'ok, ha Topa yōg xat'ax te yūmū'ā hāmyūmūgāhā', ha' kux.

²⁶ 'Āxop xohix kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, hu ta 'āxop yā Topak-tok xop, yā 'ākuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

²⁷ Yā 'āxohix mōxaha Kunnix yōg xop kopah, ha 'āp-tox pix, yā 'ākuxa mām Kunnix kopah, tu nōmhā Kunnix putuk, yā Kunnix xip 'āxohix kopah.

²⁸ Yā Topa te yūmūg xohix hā tehe', ha' yāy putuk 'ūkuxa mām ka'ok xop, yā Yoneo xop xi' puknōg xop te yāy putuk. Yā nōm te' hok hā' hām, xix nōm te tayūmak hā' hām, tu yāy putuk. Yā tīk xix 'ün te yāy putuk. Yā xohix te' nōy putuk, yā' xohix kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. 'Ap pip'ah 'ūxexka xop xik-tōgnāg xop. Yā yāp-xet, 'ūkuxap-xet, tu yāy putuk.

²⁹ Yā 'āxop mōxakux Kunnix yōg xop kopah, hu ta kama 'Amanām hā 'āmōkputox, ha' Topa te xā hāmmānāp-tup kamah, yā tute hām'āktux xex 'Amanām mōkputox pu'.

4

¹ 'Ūyūmūg, 'Ūtak 'üm yōg hāpxop xohix, tu' xok putup, hak-hāy tuk-tok te' pop putup, 'ūyōg 'ātak yōg hāpxop pop putup. Pa' xip 'ātak, hak-tok 'ūhok, yā' hok hā' hām yāy tak

pu'. 'Ūyōg 'ātak te' popmā'ax hāpxop, yāk-tok yōg hāpxop, tu' pop putup, pa hōnhā' pop'ah. Yā hōnhā hāmhōgnāg 'ūk-tok.

² Ha ta' xuxyā te nōm kutox xat, nūy tu pēnā max, ha ta' xuxyā nōy te hāpxop pēnānā' xip, nōm hāpxop 'ātak tek-tok pu' popmā'ax, yā nōm tek-tok pēnāhā', tu hāpxop pēnāhā', tu mōktu nōm 'āmnā' 'üm mō'nāhā', yā tik yōg 'ātak te nōm 'āmnā' 'āktux tap.

³ Hā kaxīy yūmūg mūn hōmā kamah. Yā yūmū'āte nōm kutox putuk, ha yāmīy kummuk xop te yūmūg xat kummuk, ha nōm xop pu yūmū'āte' hok hā' hāpxopmāhā' yāmīy xop pu', xix Topa hā' puknōg xop pu yūmū'āte hāpxopmāhā'.

⁴ Pa hāpxip 'ihā nōm hāptup mō'nāhā', 'ihā Topa te yāy kutox pit nū'kutnāhā', ha' tut te' put, yā Yoneo xop kopa' xip Topak-tok, ha ta Mōyyex yōg xat'ax xohix xexka pu' yípkox xip Topak-tok, nūnte hām xexka tu' xip 'ihā'.

⁵ Topak-tok nūn, nūy nōkōpanat yūmūg xohix, puyīy Mōyyex yōg xat'ax yūmūg xat hok, tu' nūn, nūy yūmūg kuxa hīnnā xe'ēgnāg, 'ūyīy yūmūg xohix yāyhā Topak-tok xop.

⁶ Yā 'āxop yā Topak-tok xop, yīy ta Topa te nū'kutnāhā yāy Koxuk 'ākuxa hah, ha Topa Koxuk te Topa pu: "Ātak, yōgnū' 'ātak!" Kaxīy.

⁷ Hamūn, yā hōnhā' kux, 'āxop te 'a hok hā' hām'ah, pa nōmhā 'āxop yā Topak-tok, ha Topa te xā' popmāp-tup yāy yōg hāpxop, yā yāy kutox pu nōm popmāp-tup.

Paot kuxānōg. 'Ok Ganax yōg xop kuxa mām kux?

⁸ Pāyā hōmā 'āxop te Topa hā 'āpuknōg, ha ta topa komut xop te 'āxop xat pax, tu yā mō'āmā'.

⁹ Pa nōmhā 'āxop te Topa yūmūmūg, yā Topa te 'āxop yūmūmūg hāmāxap, hak-nāy tu 'āxop te Topa yūmūmūg. Texīy tu putpu 'āxop mōg, nūy Topa hā' puknōg xop yōg hāpxopmā'ax tat 'ūxeheh? Nōm hāpxopmā'ax te 'āxop hā te 'ohnāg. Yā 'ākummugā'ax 'ūxeheh.

¹⁰ Yā 'āxat, xa nit xān 'ihā' 'āhām hok, tu 'āmuk xexka mīy'ax xat, xix māyōnhenx tup'ax yōg 'āmuk xat, xix mō'āgmū'ax yōg, xix hāmyāxatamuk yōg.

¹¹ 'Ūgkuxānōg. 'Ok hitop hāg hām 'ūgmūn 'āxop kopah? 'Ok 'ākuxa mām kux, nūy nōxat'ax hittap mīy?

¹² 'Ūkxape xop, 'āpu yōg hāpxopmā'ax tat. Yā 'āxop hāgkxape, yāg kummugā'ohnāg.

¹³ Xatek yūmūmūg, hōmā 'ūkpakut, 'ihā noxk xip 'āxop mūtik, hu 'āte Topa yōg hām'āpāk max'ax 'āktux hāmāxap 'āxop pu'.

¹⁴ 'Ūkpakut xexka', pa 'āxop tek putup pax, tuk mūn tu yāyhāhup 'ohnāg, tuk kuxa ka', tu 'āhāk tehe', tuk hā' tot, yā pexkox nū'pok xop putuk, yā Yeyox Kunnix putuk,

15 ha 'āxop tek mūn hā 'āhittup xexka'! Hamūn, hōmā 'āxop tek mūn hā 'āhittup xexka', pa hōmhā 'āmhōk. Texīy?

16 'Ok 'āte xa hāpxe'e 'āktux, hu yāyhā 'āxop hāk puknōg? Pa tīy! 'Ok 'āhāg puknōg nōmhā?

17 Yā nōm xop te 'āp-tup pax 'āktux, nūy 'āxop mōgā, pāyā yōg putat ka'ax kummuk, tu yūmūg yāy xatat putup, 'āxop xik mūn, xayīy nōm pe 'āmōg.

18 Ta' max, pu nōm xop 'āp-tup pax. Tīkmū'ūn te' nōy putup pax, tu hāpxomā max, thā 'āxop mūtik xip, 'āxop mūtik xip hok kamah. 'Āte xa hāpxe'e 'āktux.

19 'Ūgkutok xop, 'Ūgkuxa xūy, yā' tut tek-tok put xūy putuk. Hā kaxīy 'āte 'āxop hāg kuxa xūy, ha mōktu 'āxop yāyhā Kunnix putuk.

20 'Ātep-tup, nūy noxk xip 'āxop mūtik nōmhā, nūy 'ōg hāmpe tu panōm hā' nōy yānān. 'Ūgkuxānōg. 'A 'āxop yōg hāpxomā'ax max'ah.

Tu Agah xix Xat 'āktux

21 'Āpu, 'ā hām'āktux! 'Āxop tep-tup, nūy Moyyex yōg xat'ax mīy, nūy yāy kuxa tupmā Topa pu'. Mōyyex yōg xat'ax tep-tep 'āktux?

22 'Ūxuktux kaxīy: Yā mōnāy xop 'Amanām kutok 2. 'Ūk-tok puxet mūg tut yā' hok hā' hām, yā' nōy te' xat, ha' hok hā' hām, yā' puknōg. Pak-tok nōy mūg tut yā' 'ūn xe'ēgnāg, 'ap hok hā' hām'ah, pāyā kāmānat xat.

23 Ha 'Ūn yā' hok hā' hām, tuk-tok pit put, yā kaxīy 'ūn xohix tek-tok put. Pa 'ūn nōy yā' nōy xat, tuk-tok pit put, ha hāmhūmnāg 'ūnā'ax, ha Topa te hām'āktux xex, tu kakxop putnāhā'.

24 Hamūn te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā' hāpxomā'ax nōy. 'Ūn 2 te hāpxomā'ax yūmmūgāhā', Topa te' pa'ax mīy tīkmū'ūn mūtik. 'Ūn puxet yā' hok hām. Yā' xuxet'ax 'Agah, ha 'ūn nōy te 'Agah xat. Hā kaxīy Topa te tīkmū'ūn xat, tu' xat'ax xohix popmāhā yīktix Xīnāy tu', hā kaxīy 'Agah hā' mōkputox, yā' hok hā' hām, tu' yāy xat 'ohnāg.

25 Yīktix Xīnāy xip 'Anap tu', tu' yōg tīkmū'ūn yā' hok hā' hām, xix kōmēn Yenoy-anēn yōg tīkmū'ūn yā' hok hā' hām. Nōm xop te 'Agah mōkputox putuk.

26 Ha ta' xip kōmēn Yenoyanān nōy, tu pepi' xup pexkox tu'. Nōm yōg tīkmū'ūn te yāy xat, 'ap hok hā' hām'ah, nōm kōmēn yūmū'ā hā' tut xē'e'.

27 Yīy Topa yōg tappet te:

"Āhittup, xate 'āk-tok put xet'ah,

'Āhittup 'āk-tok put tu 'āxyp 'ohnāg.

Yā tik te' xetut nōm, hak-tok xohix punethok. Ha tik te' xetut mūtik nōm, hak-tok kutōgnāg." Kaxīy.

28 Hōmā Topa te hām'āktux xex 'Amanām pu', yī' xetut Xat tek-tok 'Iyak put. 'Ūkxape

xop, hā kaxīy yūmūg yāyhā Topak-tok xop, Topa te hām'āktux xex hāh.

29 Yā hōmā 'Amanām kutok puxet, pa Topa te nōm hāmāxap hā hām'āktux xex 'ohnāg. Ha tak-nāy tu' nōy put, ha Topa Koxuk te nōm hā hām'āktux xex, hak-tok te māxap te' taknōy tek-te' ex kummuk. Yā hā kaxīy hōnhā kamah.

30 Putep uuktux Topa yōg tappet? Yā hām'āktux, hu: "'Āpu' xat pu mōg, 'ūn te' hok hā' hām, xik-tok. Hāmūn, yā 'ātak te yāy yōg hāpxop popmāp-tup'ah nōm 'ūn kutok pu', pāyāk-tok nōy pu' popmāp-tup, tu yāy xetut xe'ek-tok pu' popmāp-tup." Kaxīy.

31 Yīy ta 'ūkxape xop, yūmūg mūn yā' xetut xe' hāk kutok xop, nōm te' nōy xat. 'Ap 'ūn nōy hā yūmūg kutok 'ohnāg, nōm te' hok hā' hām. 'Āmhok.

5

Tute' xat'ax 'āktux, xi' hi xe'ēgnāg 'āktux

1 Yā Kunnix te yūmūg kuxa hīnnā tap, 'ūyī hi xe'ēgnāg. Hōmā Yoneo xop yōg xat'ax te yūmūg xat, ha yūmūg kuxa hīy, pa Kunnix te yūmūg mōy, ha yūmūg mōg. 'Āpu nox pi', puyī' xat'ax 'ākuxa hīy hok 'ūxehēh, ka' hok hā' hām'āktux.

2 'Āpu 'ūg-āpax, 'ūgmūn Paot, tu 'āxop pu hām'āktux: 'Āxop te hitop yāy xax mep 'ūyīmap, nūy yāy kuxa kummuk tupmā Topa pu'. 'Ok Kunnix te hitop tu' xok 'āxop pupi'?

3 'Āte xe hām'āktux, tīk 'ūm te yāy xax mep 'ūyīmap, puxi' max, pu tu mīy Mōyyex yōg xat'ax xohix xexka', 'ap xahix'ah. Topa te' xuktux.

4 Nōm 'ūm tep-tup, nūy Mōyyex yōg xat'ax mīy, puyī' Topa tīkmū'ūn kuxa kummuk tupmā', puyī' kuxa tu max, puxix Topa nōm 'ūm hā hāmmaxnā 'ohnāg, ha' kuxa tupmā 'ohnāg. 'A Kunnix yōg'ah.

5 Pa yūmūg kuxa mām ka'ok, hu yūmū'ātē hāmmax hip, pu Topa yūmūg kuxa kummuk tupmā' yā Topa te yūmū yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux. Yā yūmū'ātē hāmmax hip, thā yūmūg kuxa mām ka'ok, yīy Topa Koxuk te yūmūg ka'ogāhā'.

6 Yūmū'ātē yāy xax mep 'ūyīmap, pe' yāy xax mep 'ūyīmap hok, yā' yāy putuk Topa pu', pa Topa tep-tup, yūmūg kuxa mām ka'ok, hu yūmū'ātē nōy putup pax nōmhā'.

7 Hōmā 'āxop mōg putat max hā, tu 'āyīpkox pip, hu hām'āpax max'ax xe' 'āpax. Pa nōmhā 'āmhok. Putep te 'āxop mōgāhā', pu nōm putat xak?

8 'A Topa'ah yā Topa te yāy ha 'āxop xānāhā'.

9 'Āpu hāmyūmmūg. Tīkmū'ūn te: "'Ūxip hāmāxap pām tokatogā'ax kutōgnāg, pa hāpxip thā nōm pām xexka', " Kaxīy. Hā kaxīy hāpkummuk te' xexka nōy nā' mōg.

10 'Ügkuxa yūm ka'ok Topa kopah, tu hāmymūmūg, 'a 'äxop te hāmpe'äpaxex nōy putup'ah, pak mūn putuk hāmpe'äpaxex. 'Ügkuxa yūm ka'ok Topa kopah, tu hāmymūmūg, Topa te nōm tik kummuk xüyäp-tup, nōm te 'äxop mōgähā hato'a'.

11 'Ükxape xop, putep hāmpe'äpaxex? 'Ok 'äte hām'äktux, pu tikmū'ün Topa yōg xat'ax mīy, nūy yāy kuxa kummuk tumpmā? 'Ämhok. 'A 'äte' xuktux'ah. 'Ok tikmū'ün tek kummugähā? Hamūn. 'Ok tikmū'ün te Yeyox yōg xok'ax 'äpak, tu' xok mīpkupnix tu xupak, tu' gāy hok? 'Ämhok. Yā' gāy tikmū'ün!

12 Nōm te 'äxop kummugähā', yā' 'ätep-tup, pu nōm yāy mep xexka'!

13 Hamūn. 'Ükxape xop, Topa te yāy ha 'äxop xānähā'. Tutep-tup'ah pu' xat'ax 'äxop xat pax nām. Pa Topa te 'äxop mōy, xa mōg. Pa nōmhā yāy putup'ax mīy hok, 'äkuxa te nōm kummuk tēp-tup, pa 'äpu 'änöy putup pax, nūy ta 'änöy ha hāmmaxnāhā'.

14 Yā mōyyex yōg xat'ax xohix te hāpxopmā'ax puxet 'äktux, hu: "Äpu 'änöy putup pax, yā' yāy putup pax putuk," kaxīy.

15 Pa 'äxop yāy mānōg, xix yāy kix, puxix xokxop putuk, yā' yāy māhā'.

Topa Koxuk xix tikmū'ün yōg putup'ax

16 Pa 'äte xa hām'äktux, 'äpu Topa Koxuk pu 'äyipkox pip, nūy yāy yōg putup'ax mīy hok.

17 Yā tikmū'ün te yāy yōg putup'ax mīy, puxix Topa Koxuk pu' yīpkox hok, ha Topa Koxuk pu' yīpkox pip, puxix yāy yōg putup'ax mīy hok. Yā Topa Koxuk te yūmūg yāy yōg putup'ax hā' puknōg, ha yūmūg yāy putup'ax te Topa Koxuk hā' puknōg. 'Ap yāy putuk 'ohnāg, yīy Topa Koxuk puxet pu 'äyipkox pip.

18 Ha Topa Koxuk te 'ämögā', puxix Mōyyex yōg xat'ax 'äyat pax hok.

19 Yūmū'äte yāy putup'ax mīy. puxix tikmū'ün yūmū' yōg hāpxopmā'ax pēnā'. Yā yūmū'ätek nōy hāk xupxet pax, tu 'ün xop pēnā kummuk, tu tik xop pēnā kummuk, tu kokex putuk, tu yūmū'äte hā kaxīy putup pax hāpxopmā'ax xut putux,

20 tu topa komut xop pu nūktettx, tu mīm mīy, tu yūmūg yāy putup nōg, tu yāy kute'ex kummuk, tu yāy tēp-tup hāpxop xohix, tu yūmūg gāy, tu yūmūg xupkūmīy, tu yūmūg yāy tuk-mīy, tu yūmū'äte tikmū'ün xohix nīm, nūy yāgnāg mōgā',

21 tu yūmū'äte yīpkūmīy, tu yūmūg pap-tux, tu yūmūg yāy hi pax, nūy hāpkute'ex pax. Nōm te yāy putup'ax mīy xop te xüyī mīy. Hōmā 'äte xa hām'äktux, tu hānhā xe' xuktux. Tikmū'ün te' mīy nō'om, 'a' mō'nāp-tup'ah Topa yōg xop kopah, yā' Topa te nōm xat xop kopa' xip, pāyā hāpkummuk mīy xop xat 'ohnāg.

22 Pa Topa Koxuk xip yūmūg kuxa kopah, puxi' pip hāpxopmā max xohix yūmūg kopah. Yā mīnta ta putuk yūmūg kopah. Yūmū'ätek nōy putup pax, tu yūmūg kuxa hittup pax, tu yūmūg kuxa mām, tu yūmū'äte hāmmax hip, tu yūmūg gāy 'ohnāg, tuk nōy ha hāmmaxnāhā', tu' nōy tu yūmūg pip ka'ok,

23 tu hāpkummuk yānān 'ohnāg, tu yāy putup'ax mīy 'ohnāg. 'Ümīy nōm hāpxopmā max, puxix Mōyyex yōg xat'ax hitop tu yūmūg xat.

24 Ha Yeyox Kunnix yōg xop xohix te yāy putup'ax mīy kux. Yeyox Kunnix xok mīpkupnix tu', puyīy yūmū' yōg putup'ax kummuk kux.

25 Topa Koxuk te yūmūg kuxa hīnnāhā', nūy yūmūg mōgā', 'üyīy hāpxopmā max xohix. 'Äpu nōm pu 'äyipkox pi'.

26 'Äpu yūmūg yāy xexka pek paxex hok, tuk nōy kute'ex kummuk hok, tuknōy tu yīpkumy hok.

6

'Äpu 'änöy pupi hāpxop putux tat

1 'Ükxape xop: 'üxit tikmū'ün 'üm, tu hāpkummuk mīy. Ha ta nōy 'üm xip 'äxop kopah, nōm te Topa Koxuk pu' yīpkox xip pax. Yā' max, nōm te Topa Koxuk 'äpak pax te' nōy putpu' nūnnā putat max tu', tu' nōy te hāpkummuk mīy nūnnā putpu'. Pūyā' gāy hok, Topa Koxuk te nōm xat hah. Pūyā tu yāy kutōgnāg pe'paxeh. Yā paxip, nūy hāpkummuk mīy hok kamah

2 'Äpu 'änöy yōg hāpxop putux tat, yā' 'änöy yōg hāpkummuk hā' tat. Hā kaxīy xate Kun-nix yōg xat'ax mīy.

3 Tik 'üm te yāy xexka pe'paxex, pāyāk-tōgnāg. Tute' yāy pu' koit.

4 'Äpu yāy yōg hāpxopmā'ax kopit, 'änöy yōg hāpxopmā'ax kopit hok pa 'ögnū 'üp-xet. 'Änöy yōg hāpxopmā'ax 'äktux kummuk hok, pāyā' yōg max. Hā kaxīy tu xate yāy yōg kopit, tu yāy pēnāp-tup max, 'ihā 'änöy yōg hāpxopmā'ax kopit 'onhāg.

5 Hamūn, 'üxohix te yāy yōg hāpxop putux tat putup, yā' yāy yōg hāpkummuk hā' tot putup.

6 Tik 'üm te 'äyummūgāhā Topa yōg tappet. 'Äpu nū mūtik yāy pu' pot 'og hāpxop max xohix.

7 'Äpu hāmpe'äpaxeh hitop hok, yā' Topa kuxa yūm 'ohnāg koit'ax kopah. Tik te hāpxopxap xok tu nōm hā' ta mōy putup, 'ap ta nōy'ah.

8 Tikmū'ün te pēyōg xap xok hām tu', puxix pēyōg ta nūnnāp-tup yāy pet hah. Hā kaxīy tikmū'ün te yāy putup'ax mīy, puxix hāpkummuk hā' yānān, ha tikmū'ün te Topa Koxuk pu' yīpkox xip, tu hāpxopmā max,

pulixir tu' hi xe'ēgnāg mō'kuma' mōg, ha' kux
'ohnāg.

⁹ 'Āpu yūmūg hāpxopmā max, yā tuknōg
hok. Yūmūg hup hok, kopxix hāpxip 'ihă
hāmmaxnāp-tup, yāy ha hāmmaxnāp-tup.

¹⁰ Hu 'āpu yūmūg hāpxopmā max
mō'kumak mōg tikmū'ūn xohix pu', tu' xape
xop pu hāpxopmā max xe'ēgnāg, yā' kuxa
mām xop xape xop pu'.

'Ūkux'ax

¹¹ Ta hēnā', 'āte xa kax'āmi xexka', yā
'ugyīm hā kax'āmi xexka'.

¹² Nōm tik tep-tup, pu tikmū'ūn nōm 'āktux
max. Nōm tik tep-tup nūy 'āxop mōgā',
nūy 'āxop xat, xayīy 'āxax mep 'uyīmap.
Texīy? Ap nōm xop te Kunnix xok'ax 'āktux
putup'ah. Yā mīpkupnix tu' xok, pāyā nōm
xop te xaxok, puyīy tikmū'ūn nōm kute'ex
kummuk hok.

¹³ Hamūn, nōm te yāy xax mep 'uyīmap,
pa nōm te Mōyyex yōg xat'ax xohix mīy 'ohnāg,
pa nōm te 'āp-tup, nūy 'āxat, xayīy 'āxop yāy
xax mep 'uyīmap. Texīy? Nōm tik tep-tup,
nūy yāy 'āktux xexka', 'ūxohix te yāy xax mep
'uyīmap hah.

¹⁴ Pak mūn 'a yāy xexka 'āktux putup'ah,
pa 'āte yūmūg Yeyox Kunnix 'āktux putup
ha' xok mīpkupnix tu', yūmūg pupi' xok. Yā
Kunnix tek pupi' xok, 'uyīy hām xexka yōg
hāpxop xohix xak hok, puyīy Kunnix puxet
tuk kuxa hi nōmhā, 'āte nōm pu hāpxopmā'.

¹⁵ Pe yāy xax mep 'uyīmap, pe yāy xax mep
'uyīmap hok, yā hāpxopmā'ax kutōgnāg. Pa
Topa te yūmūg kuxa tupmāhā', yūmūg kuxa
tu max, 'uyīy hāpxopmā max xexka'.

¹⁶ 'Āpu 'āyīpkox pi', xayīy Topa yōg
putup'ax mīy. Pūyā Topa 'ākuxa māmmā', xix
'ākuxa ka', xayīy Topa hā yāy yōg tikmū'ūn
xe'e'.

¹⁷ Nōmhā puxi'. 'Āpu tikmū'ūn 'ūxek kum-
mugā hok. Yā hamūn. hōmā tikmū'ūn tek
kummugāhā', yīy kayax pip yōgnū', yā Yeyos
puk hok hāk hām.

¹⁸ 'Ūxape xop, pūyā yūmūg xuxyā Yeyox
Kunnix xa hāmmaxnā mō'kuma' mōg.
Hamūn.

Tu ta kux.

PAOT TE KÕMËN 'EP YÖG TIKMÜ'ÜN KUXA MÄM KA'OK XOP PU KAX'ÄMI'

¹ Ügmün Paot, ha Topa tep-tup, pu Yeyox Kunnix nü'kutnä', ha 'äte kõmën 'Ep yög tikmü'ün kuxa mäm ka'ok xop pu kax'ämi, nöm xop te Yeyox Kunnix tu' pip ka'ok, tu' kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mütitik,

² yïy 'äte: Püyä 'Ätak Topa xa hämmaxnä', xix 'äkuxa mämmä'. Püyä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix kama xa hämmaxnä xexka', yä 'äkuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mütitik.

Topa te Kunnix hää hämmaxnähä'

³ Äpu yümüg xuxyä yög 'Ätak Topa pu häm'äktux, hu: "Ämax Topah," kaxiy. Yä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix yög 'ätkat, tu yümü'ä ha hämmaxnähä', yä yümüg kuxap-xet Kunnix kuxa mütitik, yïy Topa te hämmaxnähä', tu yümü'ä popmähä pexkox yög hähxpox xohix.

⁴ Topa te yümüg yïmögägtux hämäxap, nüy yümü'ä ha yäy yög tikmü'ün, 'üyiy yümüg kuxap-xet Kunnix kuxa mütitik, hak-näy tu häm xexka xohix mäy. Yä yümüg yïmögägtux, 'ü yümüg yäyhä max xe'ëgnäg xop Topa pu', mö yümüg yäy xe'ëgnäg hah,

⁵ hup-tup tap, 'ü yümüg Topa häg kutok xop, yümüg kuxa mäm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha hämymümmüg: Yä Topak-tok xop, kaxiy Topa tep-tup,

⁶ yïy 'äpu yümü'äte Topa xexka 'äktux, ha yümü'ä hää 'ühok tu hämmaxnähä', 'ihäk-tok puxehnäg nü'kutnähä yümü'ä', yä yäy kutok mö'yäy xe'ëgnäg.

⁷ Kunnix xok, mïpkupnx tu' xup, tu' xok, nüy yümüg möy pu mög, nüy yümüg yög hähkummuk mäy'ax xaxogä', tu yümü'ä hämmaxnähä'. Yä' max xe'ëgnäg Topah,

⁸ tu yümü'ä' hol hää hämmaxnä xexka',

⁹⁻¹⁰ yïy hämpe'paxex, nüy hähxpox xohix yäy tu nü'xok, nüy pexkox yög hähxpox xohix, xix häm xexka yög hähxpox xohix yäy tu nü'nähä', puxix tikmü'ün xohix yäy tu nü'nähä', Hämä Topa te nööm pu' yïpkox pi', yïy yümü'ä hämymümmügättup, hu' yümümmügähä'. Hämä Topa te nööm häm'äktux xe'e yümmügä 'ohnäg, päyä hönhä' yümmügähä', 'üp-tup tu'.

¹¹ Topa te hämpe'paxex, tup-tup hämäxap, tu' mäy, tu yümüg yïmögägtux, 'ü yümüg yäyhä 'üyög tikmü'ün, nüy yümüg kuxap-xet Kunnix kuxa mütitik, ha kaxiy Topa tep-tup.

¹² Hak mög kuxa mäm ka'ok hämäxap, tu Kunnix hip, tu Topa xexka xe'ëgnäg 'äktux.

¹³ Äxop kamah te häm'äpak max'ax 'äpak, yä' nöy te xa' xuktux, yïy 'äkuxa mäm ka'ok Kunnix kopah, ha Topa te xa mö'xut 'äkuxa

pu', yäy Koxuk hää xa mö'xut, yä kaxiy tikmü'ün te münüytut mö'xut nüy yäy yög münüytut yümmügä', yä 'äxop yä Topa yög tikmü'ün xe'e'.

¹⁴ Kaxiy Topa te häm'äktux xex, nüy yümü'ä popmähä pexkox yög hähxpox xohix, tu yümüg möy putup, 'ü mög, ha Topa Koxuk te: "Yä hamün! Yä pexkox yög hähxpox pop putup!" kaxiy. Äpu, yümüg Topa xexka xe'ëgnäg 'äktux!

Paot te Topa pu häm'äktux

¹⁵ Äkuxa mäm ka'ok yümüg xuxyä Yeyox kopah, tu' xape xohix xop putup pax, yä' kuxa mäm ka'ok xop xohix hää 'äxape, ha tikmü'ün te 'ä' xuktux,

¹⁶ yïy 'äte Topa pu häm'äktux näm, tu' xuxyä 'ohnäg, 'äp 'äxop 'üm xaxok'ah.

¹⁷ Tu Topa tu' xak, 'öhöm yä yümüg Tak, tu' max xe'ëgnäg, yä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix yög Topah, ha tu' xak, puyiy Topa Koxuk 'äha mö'kutnä', nüy xa hämymümmügä', xa Topa tu yümümmüg xe'e'.

¹⁸ xix tu' xak, pu 'äp-tox maxnä', xa hämymümmüg xexka'. Kuyänäm te hähptupmähä', ha kaxiy Topa te tikmü'ün kuxa yümmügähä', pu tu hämmax hip, ha Topa te 'äxop xänähä', ha' nü', xayiy pop pexkox yög hähxpox xohix. Kaxiy Topa te yäy tikmü'ün mütitik häm'äktux xex, hu: "Äte 'äxop pu popmähä pexkox yög hähxpox xohix," kaxiy. Ha 'äte Topa tu' xak, pu pexkox yög hähxpox xohihñäg xa' mög, xayiy yümümmüg.

¹⁹⁻²⁰ ha hämymümmügähä', xa hämymümmüg, nüy Topa mün ka'ok xe'ëgnäg yümümmüg, ha' ka'ok, nüy putpu Kunnix hänä', nüy pexkox kopa' yümämmä' Topa yïpxe'e hah, ha kaxiy Topa te yümüg kuxa kopa hähxpomähä', nüy yümüg kuxa hänä kamah.

²¹ Yä Kunnix xexka xe'ëgnäg nöömhä pexkox tu', tu pexkox yög xop xohix xat, xix häm xexka yög xop xohix xat, xix Hämäyägnäg yög xop xohix xat, xix häm xexka yög gohet xohix xat, xix häm xexka yög gohet mö'nä'ax xat putup.

²² Topa te Kunnix xexkanä xe'ëgnäg, tu' kuxa mäm ka'ok xop ha mö'kutnähä', puyiy 'üp-xehnäg xat, yä' xuxyäp-xet.

²³ Ükuxa mäm ka'ok xop te Kunnix yïn putuk hah, 'ükuxa mäm xohix xop yä Kunnix hää' yïn, ha Kunnix te nööm xop tu' xip, tu yümüg yäy putox, tu yümüg xat, nüy yümüg pénä max. Yä Kunnix te häm xohix xop xix pexkox xohix xop hää' xuxyä'.

2

Tu yümüg hänähä xe'ëgnäg

¹ Hämä 'äxop te hähxpomä kummuk pax, yä' äyïpkox 'ohnäg Topa pu',

² tup-tat kummuk hā 'āmōg, xix yāmīy kummuk pu' 'āyīpkox pip, ha' kummuk xop te 'āxat pax, nōm xop yīpkox 'ohnāg Topa pu' xop xat pax.

³ Yā yūmūg xohix te hāpxomā kummuk, tu yūmū yōg yāy putup'ax mīy, tu yāy mūn xat kummuk, tu hāmpkoxex kummuk, hu hāpxomā kummuk kamah. Ha kaxīy hā Topa te yūmūg kummugā'ax 'uyānān tu', tu yūmūg xūygā'ax,

⁴ pāyā tute yūmūg kuxa ka xexka', tu yūmūg mō'yāy xe'ēgnāg

⁵ hu yūmūg hīnnāhā', Thā yūmūg pu'uk, yūmū yīpkox 'ohnāg, huk hittup 'ohnāg, ha yūmūg kuxa hīnnāhā Kunnix mūtik, yā' hok hā yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'uyānān tu'.

⁶ Topa te Kunnix putpu hīnnāhā', tu yūmūg hīnnāhā kamah, 'uyīy hi xe'ēgnāg, yā Kunnix mūtik yūmū'āte' xat, tu pexkox tu' xat Kunnix mūtik. Yā yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

⁷ Topa te yūmū'ā ha hāmmxanāhā', pu tikmū'ūn mōkputox tu' mūg, ha Topa te yūmū'ā ha hāmmmax xe'ēgnāg nāhā', pu' hep xop xohix mōkputox yūmmūg, ha Topa te nōm mō'yāy xe'ēgnāg, ha Yeyox Kunnix te yūmūg pupi' xok, nūy hep xohix xop pu mō'yāy'ax yūmmūgā'.

⁸ Ha Topa te ta nemēn 'ohnāg, tu xa hāmmxanāhā', Thā' hok tu 'āxop kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'uyānān tu', 'ākuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopa hah. 'Āxop te hāpxomā max 'ohnāg, pu Topa' yānān tu' xa hāmmxanā'. Yāmhok. Topa te xa' hok hā' kuxa kummuk xit.

⁹ Hamūn. 'Āxop te hāpxomā 'ohnāg, puyīy Topa ta nemēn, nūy 'ākuxa kummuk xit. 'Āmhok. Yīy yāy mūn max pe'āpaxeh hok. Yāk-tīgnāg. Yā 'ākummu.

¹⁰ Topa te yāp-xehnāg hā 'ākuxa kummuk xit, ha Kunnix xok, nūy yūmūg kuxa kummuk tupmā', 'uyīy hāpxomā max, nūy Topa yōg putat hā yūmū mōy, nūy yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

Yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik

¹¹ Hōmā 'āxop puknōg, 'ap Yoneo yōg tikmū'ūn'ah, yīy Yoneo xop te 'āxuxet'ax mīy. "Yāy nāg xax mep 'ohnāg xop." kaxīy, nūy yāy yōg xax mep'ax 'āktux. Yā' hittap hā xix hōnhā Yoneo yōg tikmū'ūn te' pit xop yāy xax mep 'uyīmap tu'. Pa 'āxop yōg mōnāy xop te' xax xak 'ohnāg, yā Topa hā 'āpuknōg.

¹² Hōmā 'āxop Kunnix hā 'āpuknōg kamah, 'ap Topa yōg tikmū'ūn kopa 'āp'ah, ha Topa te' pa'ax mīy Yoneo yōg tikmū'ūn mūtik, 'āxop mūtik 'ap mīy'ah, Topa yūmmūg 'ohnāg hah, tu hāpkutnā'ax Kunnix hip 'ohnāg, puyīy 'ākuxa tupmā'. Yā Topa hā 'āpuknōg, tu tu 'āp'ohnāg.

¹³ Pa hōnhā Yeyox Kunnix mūn te 'āxop nūnnāhā', tu Topa yīkāgnāg ha 'ānūnnāhā', ha Kunnix xok mīpkupnix tu', nūy 'ānūnnā', nūy tu kuxap-xet 'āxop kuxa mūtik.

¹⁴ Yā hōmā 'āxop xix Yoneo xop yāytuk-mīy punethok, ha Kunnix xok, xa 'āxop xix Yoneo xop yāyhā Kunnix yōg tikmū'ūn puxet, ha' xok, nūy yāytuk-mīy kuxyā', 'ūyūmūg kuxa xohix tu māmmā', xayīy 'āxop yā Yoneo xop hā 'āxape',

¹⁵ ha Yoneo xop yōg xat'ax nōā', ha tikmū'ūn xop 2 yāyhā tikmū'ūn xop puxet, tu' yāyhā tikmū'ūn tup, ha Topa te' kuxa māmmāhā',

¹⁶ Yā Kunnix te mīpkupnix tu' xok, nūy yāykix'ax kuxyā', puyīy Yoneo xop xi' puknōg xop yāy putup pax, yīy Topa ha putpu' nūnnāhā', puyīy Topa yīkāgnāg hā' pip.

¹⁷ Yā Kunnix nūn, tu hām'āpak max'ax 'āktux, tu Topa gāy kux'ax 'āktux, pu tikmū'ūn kuxa tu' mām, 'āxop puknōg xop pu hām'āktux, Topa tu hāptox tu 'āp'ip, xix Yoneo xop pu hām'āktux, nōm xop te Topa tu yīkāgnāg hā' pip.

¹⁸ Hamūn. Kunnix te yūmūg xohix nūnnāhā', pe Yoneo yōg tikmū'ūn, pe' puknōg yōg tikmū'ūn, ha yūmūg nūnnāhā Topa hah, ha Topa Koxuk te yūmūg ka'ogāhā, yūmūg Topa hā yīkāgnāg pi'.

¹⁹ Yā 'āxop puknōg 'ohnāg nōmāhā'. Yā Topa yōg tikmū'ūn kamah, tu Topa hā 'āxape'!

²⁰ Topa te tik xop nū'pok pu hām'āpak max'ax 'āktux, tu tik xop nōy nū'pok, pu Topa pupi hām'āktux, ha nōm tik xop 2 te Kunnix 'āktux, tu Kunnix xok'ax 'āktux, ha 'āxop yīpkox pip, tu' kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah,

²¹ ha' xohix nōg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix, yā Topa yōg tikmū'ūn xe'e'.

²² Kaxīy 'ākuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, pu Topa 'āxop tu' xip ka'ok, nūy yāy Koxuk te 'āxop tu' xip ka'ok.

3

Paot te Yoneo xop hā' puknōg xop pu hām'āpak max'ax 'āktux

¹ Yāk mūn Paot, tu Yeyox Kunnix pu hāpxomāhā', yā kanet kopak xip, 'āxop pu hām'āpak max'ax 'āktux tu', tu Topa pu hām'āktux 'āxop pupi'.

² Yā Topa te nūgkutnāhā 'āhah, nūy xa hāmmxanā', ha 'āxop te hām'āpak, tu hāmyūmmūg.

³ Hōmā, hāmhittap Thā', Topa te hāmpe'paxex, pa tikmū'ūn 'ūn pu hām'āktux 'ohnāg, tu nōm pe'paxex'ax 'āktux 'ohnāg hāmyāxatamuk xohix hā, tu yāk mūn pu hām'āktux nōmāhā. 'Āte xa kax'āmi kutōgnāg nūhū tappet tu'. Yā Topa te hāmpe'paxex tap,

tu Yoneo xop xi' puknōg xop yāy kotīnnāp-tup, pūyī yāyhā' xape', puyī Topa' xohix ha hāmmaxnā xexka'.

⁴ 'Āxop te tappet mō'kupix, 'a' yūmmūg, yā 'āte tappet mīy, nūy yōg hāmpkaxex'ax 'āyūmmūgā', nūy xa Kunnix 'āktux, 'ōhōm xok mīpkupnx tu', yūmūg pupi' xok, nūy Yoneo xop xi' puknōg xop ha hāmmaxnā'.

⁵ Hōmā Topa yīy 'ohnāg, tu hām'āktux 'ohnāg, pa hōnhā' Topa Koxuk te hāmyūmmūgāhā', tu tik xop pu' xuktux, tu tik max mō'pok, pu tu hām'āktux, xix tik max xop te Topa pupi hām'āktux tu' xuktux,

⁶ Yā hām'āktux xe'e', hu: Topa te' puknōg xop xix Yoneo xop ha hāmmaxnāhā', yā yāy putuk. 'Ūxohix te Kunnix hā' yūyī. Tikmū'ūn putox te yāy yīn xat, nūy tu' pēnā max, hā kaxīy Kunnix te yūmūg xat, nūy tuk pēnā max. Yā Topa te Kunnix hā hām'āktux xex, nūy hām'āpak max'ax hā hāmmaxnā', nūy Yoneo xop xi' puknōg xop ha hāmmaxnā', yā yāy putuk.

⁷ Topa tek xānāhā', tu mōgkutnāhā', 'ūyī 'a hām'āpak max'ax 'āktux, tuk yāy kutnāhā', xik ka'ogāhā'.

⁸ Yāk-tōgnāg, ha Topa yōg tikmū'ūn xohix xexka', pa Topa tekmu'n yāykutnāhā', 'ūyī' puknōg xop pu hām'āpak max'ax 'āktux, ha hām'āpak'ax te Kunnix 'āktux, ha Kunnix te' kuxa mām xop ha hāmmax xē'ēgnāg gāhā', yīy tikmū'ūn kuxa te' yēy.

⁹ Ha Topa te nūgkutnāhā', 'ū hām'āktux xe'e', nūy hām'āpak max'ax 'āktux tikmū'ūn xop xohix pu', tuk hittup. Hōmā Topa te hāmpe'paxex, nūy Yoneo xop, xi' puknōg xop ha hāmmaxnā', ha hāmyāxatamuk xohix hā' yīy 'ohnāg, pāyā hōnhāk xat, 'āte tikmū'ūn xohix pu' hāmyūmmūgā'. Yā Topa max xē'ēgnāg, tu hāpxop xohix mīy, tu kama' hep xohix xop ha hāmmaxnāhā'.

¹⁰ Tu' kuxa mām ka'ok xop ha hāmmaxnāhā', nūy pexkox yōg xexka xop tu' mīy, nūy xat'ax xop tu' mīy, puyī hāmyūmmūg, yā Topa te hāmyūmmūg xē'ēgnāg.

¹¹ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'ihā', 'ap xip'ah hahām, xix pexkox 'ap xip'ah, 'ihā Topa te hāmpe'paxex, nūy Yeyox Kunnix xok'ax hā' hep xohix xop yāy tu nūmnāy, pu nō yāyhā tikmū'ūn yāp-xehnāg. Yā hōnhā Topa te' mīy, yūmūg xuxyā Yeyox xok'ax hā' ūmīy.

¹² 'ūyī yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, hu' mām ka'ok 'ūkopah, hu yūmūg kuxānōg 'ohnāg, nūy Topa yīkāgnāg hā' yūmūg pī'.

¹³ 'Ūkxūy, pa 'ākuxa tuknōg hok, nūy Topa yōg putat hā mōg. Yā Topa tek xūy hā' xohix hā' ūmīy.

¹⁴ Yīk kopaxux hāk xip yūmūg Tak Topa pu'. Yā yūmūg Tak xe'ēgnāg, tu hāpxop xohix mīy,

¹⁵ tu yūmūg pēnā max, yūmūg 'ātak putuk, mō yūmūg yāy xe'ēgnāg tu', ha hāmmaxnāhā yāy kutox xop ha', tu pexkox yōg kutox xop, xix hām xexka yōg kutox xop ha hāmmaxnāhā'.

¹⁶ Yā' max xe'ēgnāg! 'Āte' xak, puyī Topa Koxuk 'ākuxa ka'ogā', xa 'āka'ok,

¹⁷ ha tu' xak kamah, pu 'ākuxa māmmā ka'ok, pu Kunnix 'ākuxa kopa xihip, xayīy 'āxapep-tup pax, nūy kama Topap-tup pax xexka',

¹⁸ nūy Topa yōg tikmū'ūn xohix mūtik hāmyūmmūg. Yā Kunnix te tikmū'ūn mō'yāy xe'ēgnāg, yīy nōm pe'āpaxeh mōktu 'ākuxa te' yēy Topa pu', yā yūmūg putox ka'ok 'ihā nōm mō'yāy'ax pekpaxex. Ha kaxīy 'ākuxa hittup xexka', yā Topa mūn te 'ākopa' xip ka'ok,

¹⁹ tu mōktu 'āxop te hāmyūmmūg xe'e', yā Kunnix te yūmūg mō'yāy xe'ēgnāg mō kuma' mōg. 'Āpu' xak, nūy mō'yāy'ax yūmūg, nūy 'ākuxa' yēy, ha kaxīy Topa xe'ēgnāg te 'ākopa' xip ka'ok.

²⁰ Pūyā' xohix Topa xexka 'āktux, ha yūmūg ka'ogāhā', tu yūmū'ā ha hāmmaxnā xexka', 'ihā yūmū'āte ta tu' xak, pu hāmmaxnāk-tōgnāg. Yā Topa te hāmpe'paxex xexka', ha yūmū'āte hāmpkaxex kutōgnāg.

²¹ Pūyā' kuxa mām ka'ok xop xohix Topa max xe'ēgnāg 'āktux, pūyā' xuktux mō kuma' mōg. Yā Yeyox Kunnix te yūmūg ka'ogāhā' 'ūyī Topa max xe'ēgnāg 'āktux. Pūyā hāmyāxatamuk xohix hā' xuktux, pu tu kux 'olnāg. Hamnūn.

4

Kunnix hā yūmūg yīn puxet

¹ Yeyox Kunnix pu 'āte hāpxopmāhā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux, hu kanet kopak xip, ha xa tu' xak, xa hāpxopmā max. Topa te 'āxānāhā', xa hāpxopmā max.

² Yāy kutoğnāg pe'āpaxex, nūy 'āyī pu'uk, nūy 'ānōy hip, nūy nōdā'tot, 'āxop te 'āxapep-tup pax tu'.

³ 'Ānōy gāyā hok, nūy yā 'āxop putox puxet, xix 'ākuxap-xet, yā Topa Koxuk te 'āxop nūmnāhā', xa yāyhā tikmū'ūn, nūy yāp-xet.

⁴ Topa Koxuk puxet, xix 'āxop yā Kunnix hā 'āyīn puxet, ha Topa te 'āxānāhā', xa Kunnix nūn'ax hip, xayīy pexkox tu nū mūtik 'āmōg, nūy 'āpīp ka'ok.

⁵ Ha yūmūg xuxyāp-xet kamah, ha yūmūg kuxa mām Yeyox Kunnix yāp-xehnāg kopah, ha yūmūg putox pix kamah, 'ūyī yūmūg xuxyāp-xet 'āktux.

⁶ Ha Topa yūmūg Tak yāp-xehnāg, tu' xohix hā' ūmīy, tu tikmū'ūn kopa hāpxopmāhā' tu' kopa' xip.

⁷ Kunnix te Topa Koxuk yūmū'ha nū'kutnāhā', pu yūmūg ka'ogā', 'yāy yūmūg hāpxomā ka'ok, nūy yāy xape ka'ogā kamah.

⁸ ha Topa yōg tappet te:

"Tik te pepi' mōg, tu' gāy xop kīy, nūy yāy mūtik mōgā',
xix kanet kopa' pip xop mōy, nūy mōgā kamah,

tu yā tu hāpxop hok popmāhā", kaxīy

⁹ Tep tu hām'āktux, hu: "Tik te pepi' mōg," kaxīy? 'Uxuktux, nūy tik kaka' mōg hāmāxap'ax 'āktux. Tu yā yūmūg xuxyā Kunnix 'āktux, 'ihā tik puxet 'āktux.

¹⁰ Yā tik puxet xok, ha nō hāpkot, tu putpu' hi, tu pepi' mōg pexkox ha, yā kaka' mōg hāmāxap, tuk-nāy tu pepi' mōg, hāmnōgnōy kūnāpā' mōg, tu hām xexka tu' xip, xix pexkox tu' xip kamah, nūy pexkox xop yīkāgnāg hā' xip, nūy tikmū'ūn yīkāgnāg hā' xip kamah.

¹¹ Tu Topa Koxuk hōm tikmū'ūn pu', puyī' kuxa mām ka'ok xop ka'ogā'. Tu' yāg ka'ogāhā', nūy mō'pok, xi' yāg ka'ogāhā', pu Topa pupi hām'āktux tikmū'ūn pu', xi' yāg ka'ogāhā', pu' kuxa mām xop pēnā max, xi' yāg ka'ogāhā', pu' kuxa mām ka'ok xop pu hāmyūmmūgā'.

¹² Yīy Kunnix pu tu hāpxomā max, puyī' kuxa mām ka'ok xop ka'ogā'. Yā' kuxa mām ka'ok xop te Kunnix hā' yīn puxet. Tikmū'ūn putox te yāy yīn xat, nūy tu pēnā max, ha Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat kamah, nūy tu pēnā max.

¹³ Yā yūmūg kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, hu yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik. Yā Kunnix hā yūmūg xohix yā tikmū'ūn puxet, nūy yūmūg Topak-tok xop xe'ēgnāg, tu mōktu Topa pu yūmūg xiptap xop putuk, tu mōktu Kunnix putuk.

¹⁴ Yā kakxop putuk, 'ihā hāmpe'āpaxeh hok. 'Āpu hāmyūmmūg, xa tik kummuk xop pu 'ayīpkox 'ohnāg, tu hām'āktux'ax puknōg 'āpax hok, ka Topa yōg putat xax, tik kummuk te xa mō'āmāhah.

¹⁵ Hām'āpax hok. Pa hām'āktux xe'e', koit hok, 'ānōy putup pax tu hāpxe'e' 'āktux, nūy Kunnix putuk. Yā Kunnix yāk xohix hā yūmūg putox, nūy yūmūg pēnā max.

¹⁶ Kunnix hā yūmūg xohix yīn, nūy nōm hā hām'āpax nām, pu yūmūg xohix xat. Ha' k'up te' yīn tu yāy hi', nūy tu mōg max, ha kaxīy tikmū'ūn kuxa mām ka'ok xop xape xop te yāy tu hi kamah, nūy Kunnix hā' yīn, tu yāy hittupmāhā', tu yāy putup pax.

Yūmūg kuxa hi xe'ēgnāg nōm hā

¹⁷ Yīy 'āte xa hām'āktux nām, hu: Tikmū'ūn te Topa yūmūg hok, puxix hitop tu hāmpe'paxex. Yā Kunnix te yāy 'āxet'ax 'ā' hōm, 'āte 'āxat, hu: Hāpxomā'ax hitop

kuxyā', nūy nōm hāmhitop hāmpe'paxex xop mūtik mōg hok, nōm xop yā Topa hā' puknōg.

¹⁸ Hap-tox ka'ok, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, tup-tup nōg, pu Topa 'ūhīnnā', tu' yīpkox 'ohnāg Topa pu', yīy nōm kummuk xop nīm, nūy kummuk mīy'ax xop pe 'āmōg hok.

¹⁹ Ha yāy hālup 'ohnāg, tu' nōy hā' xupset pax, tu' xak, nūy hāpkummuk xohix mīy.

²⁰ Pa 'āxop te Kunnix yūmūg max, hu hāpxomā max, Kunnix te hāpxomā max hā.

²¹ Hōmā tikmū'ūn te xa Kunnix 'āktux, ha 'ākuxa mām ka'ok nōm kopah, hu nōm mūtik hāmyok mīy, nūy Topa yōg putat hā'āmōg,

²² tu hāpxomā'ax hittap nīm, nūy tu yāy putup mīy'ax hok, yā 'ākummuugā tap,

²³ ha Topa te 'ākuxa xix 'āp-tox tūpmā'ax,

²⁴ xa 'āxop max xe'ēgnāg Topa putuk. Yā Topa mūn te hāmyok mīy, tu hāpxomā max, tu hāmmaxnā xe'ēgnāg.

²⁵ Yīy koit hok, hu ta 'ānōy pu hāpxe'e' 'āktux, yā yūmūg xohix te Kunnix hā' yīn.

²⁶ Āgāy, 'ihā hāpkummuk mīy hok, pāyā 'āxuxi', nūy 'āmānī tox hā'āgāy hok.

²⁷ 'Utux hok pu Hāmgāyāgnāg 'ākuxa kum-mugā hok.

²⁸ Tikmū'ūn te' xupset tap, puxi tu' kuxyā' xupset, nūy tu max, nūy xe tu xupset hok, nūy tu hām max, tu hāmyok mīy, puyīy tikmū'ūn hok xop pu hāpxop popmā'.

²⁹ Hām'āktux kummuk hok, hu ta hām'āktux max, nūy mō'ānōy nīynām, nūy 'ānōy hittupmā'.

³⁰ Topa Koxuk pu' hupmā hok, ka tu' kuxa hittup 'ohnāg. Yā Topa te xa yāy Koxuk nū'kutnāhā', nūy tu hām'āktux xeh, nūy 'āpēnā max. 'Ap max'ah tikmū'ūn te Topa Koxuk kuxa pu hupmā'. Yā 'āpēnā max xe'ēgnāg, tu 'ākuxa hittupmāhā', tu xa hām'āktux xex, xayīy Topa yōg tikmū'ūn. Yīy Kunnix te 'āmōgāp-tup pexkox tu', 'ihā hāptup xe'e mō'nā'ax, ha Kunnix nūn, nūy yāy xape xop mōgā'.

³¹ Yīpkūmī hok, xix 'āgāy hok, 'ānōy mānōg hok, hāpkute' ex kummuk hok,

³² pa 'ānōy kuxa ka', nūy tu' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. Yā Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux, Kunnix xok'ax hā' xaxogāhā'.

5

Yūmū'ā Topa hā yāy kutox xop

¹ Topa hā 'āxop kutox xop, ha mō'āyāy xe'ēgnāg, yīy hāpxomā max, nūy 'Ātak Topa putuk 'āxop, nūy hāpxomā max.

² 'Āxape xop putup pax, yā kaxīy Kunnix te mōg yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu yūmūg pupi' xok, ha Topa tep-tup, tu' hittup.

³ Topa hā 'āxop tikmū'ūn xe'e', hu hām'āktux max, nūy tu hāpkummuk 'āktux

hok, nūy 'ānōy yōg hāpxop putup hok, nūy xonnix hok, nūy 'ānōy hā' āxupxet hok, 'ūmly hok. Yā Topa yōg tikmū'ūn hām'āktux kummuk pu kummuk,

⁴ pa hām'āktux max, nūy hām'āktux kummuk tu kux, nūy hām'āktux hitop tu kux, nūy tu Topa max 'āktux pax, hu: 'Āmax Topa! Kaxīy.

⁵ Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa xix Kunnix te tikmū'ūn xop putup nōg, nōm te' nōy hā' xupxet xop, tu nōm mūtik tikmū'ūn xat 'ohnāg, yā' kummuk xop te hāpkummuk mȳ, tu' nōy hā' xupxet, tu' nōy yōg hāpxop putup pax, yā hāpxop 'ūm te nōm xop hā topa komut, 'ūp-tup pax xexka hah, tu Topa xe'ep-tup kutōgnāg, yā hāpxop xohix mūn putup pax xe'e'.

⁶ 'Ūtux hok pu' nōy 'āmō'āmā hok hām'āktux hitop hā. Topa te hāpxompmā'ax kummuk putup nōg, tu' yīpkox 'ohnāg xop kummugāp-tup 'ūyānān tu'.

⁷ Āpu, nōm kummuk xop nīm.

⁸ Yā hōmā'āxop te hāpkummuk mȳ pax, ha hāpkoxtap te' ākuxa kopa' xip, pa Topa te' ākuxa kummuk xit, tu' ākuxa tupmāhā', hu hāpxompmā'ax max nōmāhā.

⁹ Topa te 'ākuxa tupmāhā', 'āpu hāpxompmā'ax max, nūy 'ānōy kuxa ka', nūy hāmyok mȳ, nūy hāpxe'e' 'āktux.

¹⁰ Xī' xak, nūy xe hāpxompmā'ax max'ax hā Topa kuxa hittupmā'.

¹¹ Hāpxompmā'hitop hok, tikmū'ūn nōy xop mūtik, hāpxompmā' hok, nūy xetxox putup hāpxompmā' hok. Yā xetxox te hāpkoxtap 'īhā' xupxet, tu' xaptop. 'Āpu, 'ōg hāpxompmā'ax mūg tikmū'ūn tu'.

¹² Yā hāpxompmā'ax xaptop te yāy pu' hūpmāhā',

¹³ 'īhā tikmū'ūn nōy te' yūmmūg, ha' kummuk,

¹⁴ ha tikmū'ūn te' yūmmūgāhā', nūy tu' mūg, yīy Topa yōg tappet te:

"Āxop mō'āyōn xop, yāy koxak, 'āyok, nūy 'āxit, nūy 'āhi",

ha Kunnix te xa hāptupmāp-tup," kaxīy.

Yā hāptupmāp-tup, ha kaxīy Kunnix te yūmmūg hāmyūmmūgāhā', 'ūyīy yūmmūg hāmyūmmūg max.

¹⁵ 'ōg pa 'āti'. 'Āpu, Topa yōg putat hā'āmōg kuma 'āmōg, tu hāmyūmmūg, nūy hāpxompmā' max.

¹⁶ Yā hāmyāxatamuk te' nōy hā yāykutut, yīy 'āmny xohix hā Topa pu hāpxompmā' max, tikmū'ūn nōy te hāpxompmā' kummuk hah.

¹⁷ Āp-tox ka'ok hok, hu hāmyūmmūg max, pa yūmmūg xuxyā pu' 'āyīpkox pi', nūy 'ūyōg hāmputup'ax mȳ.

¹⁸ Ta hep xupyāg xo'op hok, xa paptux hok, ha 'ākummugā'. Pūyā Topa Koxuk 'ākopa xip, nūy 'ākuxa hittupmā'.

¹⁹ 'Āxape pu Topa yōg hām'āktux 'āktux, xix Topa yōg hām'āktux'ax kutex, nūy tu 'ānōy ka'ogā', tu yūmmūg xuxyā Yeyox pu 'āxop kutex, nōm nōm pu: Yāyā', 'āmax! Kaxīy.

²⁰ Āpu Topa yūmmūg Tak pu hām'āktux kamah, nūy 'ūmax 'āktux, ha yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix tep-tup, 'ū yūmmūg Topa max 'ūm'āktux.

²¹ Yeyox Kunnix yā yūmmūg xuxyā, yīy yūmmūg yāy xape xohix puk yīpkox pip.

'Ūyīpxox xī' xetut 'āktux

²² Pūyā 'ūlhūn yāy yīpxox pu' yīpkox xip, nūy yūmmūg xuxyā Kunnix pu' yīpkox pi' kamah.

²³ 'Ūyīpxox te yāy xetut xat, ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat, tu nōm pupi' xok, pu tu yāyhā Kunnix hā tu yīn, nūy Kunnix pu 'āyīpkox pi'. Yā tikmū'ūn putox te yāy yīn xat, nūy tu pēnā max. Ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat, nūy tu pēnā max.

²⁴ Pūyā 'ūn yāy yīpxox pu yā' yīpkox pi'. Kaxīy 'ūkuxa mām ka'ok xop te Kunnix pu' yīpkox pip.

²⁵ Pūyā' yīpxox yāy xetut mō'yāy xe'ēgnāg, yā kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop mō'yāy xe'ēgnāg, tu nōm pupi' xok,

²⁶ puyīy Topa hā 'ūyōg tikmū'ūn, ha kōnāg hā' pi', xix yāy yōg hām'āktux'ax hā yūmmūg yūmmūgāhā',

²⁷ 'ūyīy yūmmūg māynāg hamūn pu', nūy hāpkummuk hok hā yūmmūg pip, nūy yāyhā max xe'ēgnāg.

²⁸ Tik te yāy mūn pēnā max. Pūyā yāy xetut kaxīy pēnā max kamah. Tik te' xetut pēnā max, puxix yāy mūn pēnā max kamah.

²⁹ 'Ok xip tikmū'ūn te yāy mūn putup hok? 'Āmhok, Yāp-tup. Yā' xohix te yāy mūn putup, hu yāy xīnāhā', ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop putup, tu nōm pēnā max.

³⁰ Yā yūmmū'āte Kunnix hāk yīn, pu yūmmūg xat, nūy yūmmūg pēnā max,

³¹ 'yīy Topa yōg tappet te: "Pūyā tik yāy tak nīm, xī' tut nīm, nūy tu xetut mūy, nūy nū mūtik 'āti'. Yā yāyhā' yīn puxet. Kaxīy.

³² Ha kaxīy Topa yōg tappet te hām'āktux xe'e', tu yūmmū'āhāmyūmmūgāhā', hu Kunnix xī' kuxa mām ka'ok xop 'āktux. Yā' kuxa mām xop te Kunnix hāp-tox puxet,

³³ tu 'āxop 'āktux kamah, nūy yīpxox yāy xetut pēnā max, yāy mūn pēnā max putuk, nūy xetut yāy yīpxox pu' yīpkox pi', 'ūyīpxox xexka pe'paxex tu'.

6

'Ātak mūnōm xop xik-tox xop 'āktux

¹ Kakxop, Topa te 'āp-tup, xa 'ōg 'ātak pu 'āyīpkox pi', xix 'ātut pu 'āyīpkox pi', yā hāmyok.

² Topa yōg tappet te: "Yā' 'ātak mūn 'āktux max, xix māy 'āktux max," kaxīy. Yā Topa te

'āxat hāmāxp, xa 'ātak max 'āktux, hak-nāy tu hām'āktux xex, pu tikmū'ūn tu hittup tox,

³ hu: "nūy 'āhittup, pu Topa xa hāmmaxnā', xa 'āhittup tox hām xexka tu," kaxīy.

⁴ 'Ātak mūnōm xop, xix māy mōnōm xop: 'Āpu 'āk-tok kute'ex kummuk hok, nūy tu gāyā hok, tu nōm yūmmūgā', puyīy hāpxopmā max, yā Kunnix te xa' hōm yāy 'āxet'ax, xa 'āk-tok yūmmūgā max.

⁵ 'Āxop kāmānat xop, 'āxuxyā nōm te 'āxat'ax pu 'āyīpkox xip, 'ākuxānōg, nūy māynāg hāpxopmā', nūy Kunnix pu 'āhām.

⁶ 'Āxuxyā pu 'āyīpkox xip, nūy 'āhām max, 'āxuxyā te 'āpēnālhā' 'lāhā, xix 'āpēnā hok 'lāhā' kama 'āhām max. 'Āmun yā Kunnix hā kāmānat, yīy Topa te 'āxat, xa 'āxuxyā yōg xat'ax mīy, 'āxop te Kunnix putup pax tu'.

⁷ 'Āhām max 'āhittup tu', Kunnix pu 'āhām, hu 'āhittup, 'āxuxyāp-xet pu 'āhām'ah, yā yūmūg xuxyā Kunnix pu 'āhām kamah.

⁸ Topa te yā 'āpēnālhā', tu tikmū'ūn xohix xop pu pagop-tup, tute tikmū'ūn te hāpxopmā max pu hāmmaxnālhā', xix tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk pu hāpkummugāhā'.

⁹ 'Āxop 'āxuxyā xop: 'Āpu 'ōg kāmānat xop pu hāpxopmā max, xix nōm mānōg hok, tu: "Āte 'ākix'ax!" kaxīy. 'Ūxaxok hok: 'Āxuxyā xop xix kāmānat xop xohix te Topa pu' hām, ha pexkoz tu' xip, ha yā xohix Topa yōg kāmānat, yā 'āxohix te Topa pu yā' nōy putuk.

Topa yōg xonat xop

¹⁰ Hōnhā 'ākuxap-xet yūmūg xuxyā kuxa mūtik, hu 'āka'ok, yā yūmūg xuxyā te 'āka'ogāhā', 'ūyī hāpkummuk mīy hok.

¹¹ Xonat xop te pipkup hā' yāy mō'tat, puyīy gāy xop kummugā hok. Ha kaxīy Topa te 'āka'ogāhā', pu Hāmgāyāgnāg 'ākuxa kummugā hok.

¹² Yā yūmū'āte tikmū'ūn gāy mūtik yāy kix 'ohnāg. 'Āmhok. Pāyā pexkox yōg gāyxop mūtik yūmūg yāytuk-mīy. 'Ūxohix yā hāpkoxtap yōg gāy xop, tu yūmūg nōāp-tup, yīy Topa te yūmūg ka'ogā'ax, 'ūyī' gāy xop yōg kummuk mīy'ax kuxyā'.

¹³ 'Āpu, Topa yōg hāpkā'ok pa', nūy 'āka'ok, xonat xop putuk, nūy gāy xop yōg hāpxopmā'ax kummuk kuxyā', nūy 'ānū' pa hok, 'ākuxānōg 'ohnāg tu'. Yā 'ākuxa tu mām ka'ok 'āpi'.

¹⁴ Ha xonat te' xax ka'ok hā mō'tat, ha pipkup hā' xax mīy, pu xonat xop mō'yāy nīy, tu yāy kūnāy hīy pipkup hā'. Kaxīy Topa te 'āxat, xa hāmyok mīy, nūy yāyhāhup hok, yā yāy kunāy hīy'ax putuk. Ha tikmū'ūn xohix te 'āxop 'āktux'ax, hu: "Yā' koit 'ohnāg," kaxīy. Kama xonat te pipkup xax mō'tat, nūy nō yāy kep mō'nīy, puyīy gāy xop xonat xuhmīy hok. Ha kaxīy 'āxop te hāpxopmā max, puyīy tikmū'ūn pēnāh, hu: "Yā' max 'ōhōm. 'Ap

hāpkummuk 'ūm mīy'ah," kaxīy. Tu yūmūg xuxyā 'āktux max.

¹⁵ Ha xonat xop te pataxax ka'ok tat, nūy hāpkumep mō'ka'ok, ha kaxīy 'āmōg mō'ka'ok, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, 'ākuxa hittup tu', ha hām'āpak max'ax te tikmū'ūn kuxa māmmāhā'.

¹⁶ Ha xonat xop te pipkup 'ānuk xexka tat, nūy mō'yāy nīy, nūy gāy xop yōg pox xox mō'hap'ax tu xok. Ha kaxīy 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah, nūy Topa tu 'āpip ka'ok, pu Hāmgāyāgnāg 'ākuxa kummugā hok.

¹⁷ Ha xonat xop te mō'yāy kux xax ka'ok tat, nūy nō yāyputox pak, puyīy gāy xop 'ūpox tak hok. Hā kaxīy 'āxop te Topa pe'āpaxex, tu 'ākuxa tuknōg 'ohnāg, hāmpe'āpaxex max tu'. Yā Topa te 'ākuxa kummuk xit tap, nūy mō'ākuxa max tat 'ūyānān tu'. Ha xonat xop te mīkax xexka pop, nūy gāy xop kix. Ha kaxīy 'āxop te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, nūy yāmīy kummuk yōg hāpxopmā'ax kummuk nō'ā', ha Topa Koxuk te 'āka'ogāhā', xayīy hām'āktux ka'ok.

¹⁸ 'Āxop te Topa yōg hām'āktux 'āktux, ta Topa pu hām'āktux pax, ha Topa Koxuk te xa hām'ūmmūgā'ax xa Topa pu hām'āktux max. 'Ōg pa 'āti', 'ākuxa tuknōg hok, nūy Topa yōg tikmū'ūn pupi hām'āktux Topa pu'.

¹⁹ Tu Topa ta tu' xax, puyīy 'ūgmūn pu hām'āktux, nūy ka'ogā', 'ūg hām'āktux tikmū'ūn pu', nūy Topa yōg hām'āktux'ax xe'e yūmūgā'.

²⁰ Tu te nūgkutnāhā', 'āte hām'āpak max'ax 'āktux, tu' xuktux kamah, 'lāhā kanet kopak xip, yīy Topa ta tu' xax puk ka'ogā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux pax.

Paot te' xape xop 'āneo

²¹ Yūmūg xape Tikik te 'ūgmūtik hāpxopmāhā, nūy 'ūgmūn tu nō tu tehēt, tu 'āha' mōg putup, hak mūn 'āktux'ax, nūy xa hām'ūmmūgā'.

²² tu 'āha' mōg, nūy xa hām'āktux, nūy 'ūgmūg hām'ax 'āktux, xayīy 'āxop hittup kamah.

²³ Pūyā Topa yūmūg Tak xix yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix 'ākuxa māmmā', xix mō'āyāy xe'e gnāg, xix 'ākuxa māmmā ka'ok yāy mūn kopah.

²⁴ Pūyā Topa xa kāmmaxnā', 'lāhā 'āxop te yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix putup pax mō'kuma 'āmōg. Tu ta tu kux.

PAOT TE KŌMĒN PINIO YŌG KUXA MĀM KA'OK XOP PU KAX'AMI'

¹ 'Ūgmū'ūg Paot xix Tīmōn, tu Yeyox Kunnix puk mū'āte hāpxomāhā', tu nūhū tappet kax'āmi, tu kōmēn Pinio yōg tikmū'ūn pu kax'āmi', nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopa' xop pu kax'āmi', ha' kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik, xī' yōg tik pēnā max'ax xop pu kax'āmi', xix tik xop te' hok xop pu hāpxop popmāhā pu kax'āmi'.

² Pūyā Topa yūmmūg Tak xa hāmmaxnā'. Pūyā yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā kamah, nūy 'ākuxa māmmā'.

Paot te Topa pu hām'āktux

³ 'Āte Topa pu hām'āktux, īhā 'āte 'āpekparex, tu: "Āmax Topa", yā xate Pinio yōg kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā', kaxīy.

⁴ Hu Topa pu hām'āktux, 'ūgkuxa hittup tu',

⁵ īhā 'āte 'ōg hāpxomā'ax pekpaxex. Yā 'āxop 'ūgmūn 'ahā 'ātehet, nūy hām'āpak max'ax'āktux, tu hōmā xix hōnhā 'ūgmūn mūtik hāpxomāhā', nūy hām'āpak max'ax'āktux.

⁶ Topa te 'ākuxa kopa hāpxomāhā', tu xa hāmmaxnāhā', tu' kuxyā 'ohnāg, ha mōktu Yeyox Kunnix yōg hāptup xe'e mō'nāhā', ha tute kuxyāp-tup, Thā Kunnix putpu' nūn. Yā 'āte yūmmūg.

⁷ Tu 'āxop pekpaxex, 'āmnīy xohix hā hāmekparex, tu 'āte 'āp-tup pax xexka', 'ūgmūn mūtik 'āxop te hāpxomāhā'. Topa te 'āxop xexkanāhā 'ūgmūtik, tu yūmmūg xexkanāhā', nūy hām'āpak max'ax'āktux, yā 'ōhōm Topa yōg hām'āktux xe'e. 'Āte nōmhā' xuktux, Thā kanet kopak xip, tu hōmā' xuktux, Thā 'āte hāpkumep hā, hām'āktux ka'ok hā tuk mōg.

⁸ Yeyox Kunnix te mō'āyāy xe'eñāg, ha kaxīy 'āte 'āp-tup pax kamah, 'ap koit'ah'āte', Topa te' yūmmūg.

⁹ Ha 'āte Topa tu' xak, pu 'āxop 'āxape kuxa mām xop xohix 'ūp-tup pax, tu mōktu yāp-tup xe'eñāg, tu hāmyūmmūg, tu mōktu hāmyūmmūg xexka',

¹⁰ nūy hāmmax 'ūm yāyutnā', nūy 'ākuxa tup tat, Thā Kunnix te putpu' nūn, xayīy yā 'ōg hāpxomā'ax xa' humpā hok. Yā Kunnix yōg hāptup xe'e mō'nāp-tup.

¹¹ Ha Yeyox Kunnix yāp-xehnāg te 'ākuxa kopa hāpxomā max, puyī tikmū'ūn xohix Topa max xe'eñāg 'āktux.

'Āte Kunnix tu hāpxomāhā'

¹² 'Ūkuxape xop: 'Āte xa hāmyūmmūgāp-tup. Gāyxp tek xūygāhā', xik hūy kanet kopah, pāyā Topa te hāmmaxnāhā nōmhā', hak xape

punethok te 'āhā' tehet, tu hām'āpak max'ax'āktux,

¹³ ha kaxīy gohet yōg xonat xop te hām'āpak, tu 'āte hāpxomāhā Kunnix pu' yūmmūg, tuk hām'āx ha kanet kopak xip yūmmūg.

¹⁴ Ha yūmmūg xape xop te' yūmmūg kamah, hu' kuxa mām ka'ok yūmmūg xuxyā Yeyox kopah, tu' hittup, nūy hām'āpak max'ax'āktux, 'ūkuxānōg 'ohnāg.

¹⁵ Yā' yāg yīpkūmīy, tu' yāyikix pax, hu Kunnix 'āktux, pa' yāg hittup, nūy xuktux,

¹⁶ 'ūkputup pax tu 'āktux, Topa te mōgkutnāhā', nūy hām'āpak max'ax'āktux, ha'ōm te' yūmmūg.

¹⁷ Ha' yāg nōy te mō'āmā pax, tute 'ūgyīpkūmīy tu', 'ūyī 'ūgkuxa hittup hok, yā' gāy tu hām'āktux max'āktux, 'ūyī 'ūgmūn pu hupmā'.

¹⁸ Yā' xohix te Kunnix 'āktux, yā' puxi'. Yīk kuxa hittup pax,

¹⁹ tuk kuxa yūm ka'ok 'āxop kopah. Yā 'āxop te Topa tu' xak, puk xut kanet kopah, yīy Yeyox Kunnix Koxuk tek ka'ogāhā', hak kuxa yūm ka'ok.

²⁰ 'Ūgkuxa yūm ka'ok, nūy Topa pu hāpxomā max, nūy 'āmnīy xohix hā xix hōnhā Topa pu 'āte hāpxomāhā', nūy yā yāyāhāp 'ohnāg, xik kuxānōg 'ohnāg, pu tikmū'ūn Kunnix 'āktux max, 'ok pek hi'ax, 'ok pek xok'ax.

²¹ Tephak xip hām tu'? Hām tuk xip, nūy Kunnix xexka xe'eñāg 'āktux. 'Ūkkok, kopxix pexkox hāk mōg, nūy Kunnix mūtik xihip, nūy 'ūghittup xexka mō'kumak mōg.

²² Hām tuk xip, kopxix hā hāpxomā max Kunnix tu'. 'Ap yūmmūg'ah 'āte', piyā' mūn max, 'ok pek hām tuk xip, 'ok pek mōg pexkox hah.

²³ Yā' max 'ūkxip hām tu, pāyā 'āte' xak, nūy mōy xip Kunnix mūtik pexkox tu'. Yā' max xe'eñāg!

²⁴ Pāyā' 'āxop puk max, nūy xihip hām tu',

²⁵ tu hāmyūmmūg, hu 'āxop tuk xip putup, nūy 'āka'ogā', nūy 'ākuxa hittupmā', xayīy 'ākuxa hittup, Thā' mām ka'ok yūmmūg xuxyā kopah.

²⁶ 'Āte putpu 'āhak mōg'ax, xa 'ākuxa tu hit-tup 'ūgmūn hah, yā' 'ākuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

²⁷ 'Āxop te hām'āpak max'ax 'āpak, tu 'āyīpkox pip, yīy hōnhā hāpxomā max, nūy Kunnix putup hāpxomā max. Kaxīy 'āte 'āxop putox puxet yūmmūg'ax, 'ōg hāpxomā'ax hā 'āte hāmyūmmūg'ax, 'ok pe 'āhak mōg, 'ok pe 'ahak mōg hok. 'Āxop xohix hām max, kopxix 'āxop kuxap-xet yūmmūg, yā 'āxop te hām'āpak max'ax 'āpak, hu 'ākuxa mām ka'ok.

²⁸ 'Ūgāyxp yīpkutuk hok, nūy ta tu 'āka'ok, ha kaxīy 'ūgāyxp te' pēnā'ax, tu

hāmyūmmūg'ax, hu: "Yā Topa te nōm xop mūtik ti xe'e, yīk mūg xūygāp-tup 'uyānān tu', ha nōm kuxa mām ka'ok xop mōgāp-tup pexkox hah, pu tu pip ka'ok," kaxīy.

²⁹ Ha Topa te 'āxop xexkānāhā', xa hāpxomā Kunnix pu', nūy 'ākuxa mām ka'ok 'ōm kopah, nūy 'āxūy kamah nōm pu'.

³⁰ Hōnhā 'āxop tek mūtik hāpxomā'ax, nūy hām'āpak max'ax 'ūm 'āktux, xix 'ūghām'ax pēnāhā', ha' gāy xop tek mūn pu humpāhā', tu hōnhā kamak xūygāhā', kaxīy.

2

¹ Yā Kunnix te 'āxop mūtik tihi', tu 'āka'ogāhā', tu mōd'āyāy xe'ēgnāg, tu 'āhittupmāhā', ha Topa Koxuk te 'āmūtik yāy hi', ha 'ākape kuxa ka',

² xayīy 'āp-xet, nūy hāmpe'āpaxeh puxet. 'Āpu, 'āxop kuxap-xet kamah, nūy 'ānōy putup pax, xayīy 'ūgkuxa hittupmā xexka'.

³ Yā puxehnāg pe'āpaxeh hok, pāyā 'ānōy pe'āpaxeh kamah, nūy yāy pu hāpxomā', tu' xak hok, pu tikmū'ūn xa hām'āktux max, pāyā yāy pe'āpaxek-tōgnāg, nūy 'ānōy pe'āpaxeh xexka'.

⁴ Topa tu' xax, pu 'ānōy ha hāmmaxnā kamah, nūy yāy puxehnāg pu xax hok.

⁵ 'Āpu hāpxomā, nūy Yeyox Kunnix putuk, hu:

⁶ Kunnix yā Topa yāy putuk, pa Kunnix xupkūmīy 'ohnāg,

⁷ tu pexkox nīm, xix hāpxop xohix nīm, nūy yāyhā kāmānat,

nūy yāyhā tikmū'ūn kuto.

⁸ Tu yāy pe'paxex 'ohnāg, tu Topa yōg putat hā' mōg,

nūy nōm pu' yīpkox xip, hu yūmūg pupi' xok mīpkupnix tu',

⁹ yīy Topa te' xexkanā xe'ēgnāg, tu' xuxet'ax mīy, pu tikmū'ūn xohix, xix pexkox yōg xop xohix Yeyox 'āxet'ax 'āpax, tu:

"Yā 'ōhōm xexka xe'ēgnāg, tu yūmūg xohix xat!" kaxīy.

¹⁰ Yā pexkox yōg xop xohix nūktetex Yeyox keppah,

xī' hep xop xohix, xī' xakix xop nūktetex,

¹¹ nūy Yeyox Kunnix 'āktux yāy xuxyāp-xet, nūy yūmūg 'Ātak Topa xexka 'āktux.

Āxop te māyōnnāg xop putuk

¹² 'Āxop yāk mūn hā 'ākape xe'ēgnāg, tuk mūn pu 'ayīpkox pip, 'ihāk xip 'āmūtik, yīy 'ayīpkox pip max, 'ihāk xip hāptox tu', 'Āpi hāpxomā max pax, tu 'ākuxānōg, nūy Topa yōg putat xak hok.

¹³ Yā Topa te 'ākuxa kopa hāpxomāhā', xa hāpxomā max, nūy nōm pu 'ayīpkox pi', nūy hāmpe'āpaxeh max kamah.

¹⁴ 'Āpu hāpxomā max, nūy 'ānōy mānōg hok, nūy yāytuk-mīy hok.

¹⁵ 'Āxop yā Topa hā 'āk-tok xop, hu hāpxomā max tikmū'ūn kummuk kopah, xix Topa hā' puknōg xop kopah,

¹⁶ ha kaxīy 'āxop te māyōnnāg putuk, yā 'āmnīy hā tikmū'ūn xohix te māyōnnāg pēnāhā'ax max, ha kaxīy tikmū'ūn kummuk kopa 'āpip, ha Topa hā' puknōg xop te 'ōg hāpxomā max pēnāhā', 'ihā nōm xop pu 'āxop te hām'āktux, 'ihā Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux. 'Āxop te hāpxomā max, kopxik hittup, 'ihā Kunnix putpu' hi nū hām tu', ha hāptup xe'e 'ihā' nūn putup, ha 'āpēnā', kopxik hittup, nūy hāmyūmmūg: yā 'āte hitop tu xa hām 'ūm yūmmūgā 'ohnāg.

¹⁷ Hōmā 'āmānex te xokxop mō'hap, nūy Topa pu' hāxyā', pūyī Topa kuxa hittupmā', ha kaxīy 'āxop kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, tu yāy mūn hōm, nūy Topa kuxa hittupmā', nūy nōm pu hām'āktux, nūy nōm pu hāpxomā max. Hak mūn kuxa hittup kamah, nūy 'āxop mūtik Topa pu hāpxomā max, pe yāk hi'ax, pe yā kamak xok'ax.

¹⁸ Ha kaxīy 'āxop kuxa hittup kama 'ūgmūtik.

Tīmōn xix 'Epaponit

¹⁹ Yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix tek putup, kopxik Tīmōn 'āha mō'kutnā', pūyī nōm tek yūmmūgā', 'ihā putpu' nū', 'āxop 'āktux tu', tu mōgnīyām.

²⁰ Tu 'āxop putup pax, 'ūgmūn putuk, tu 'āpēnā max kamah.

²¹ 'Ūxohix te yāy yōg hāpxop xak, tu Yeyox Kunnix xaxok,

²² pa Tīmōn te Yeyox Kunnix pu hāpxop xak, nūy Topa yōg hām'āktux 'āktux, nūy 'āpēnā max, tuk mūtik hām, tuk mūn hāk-tok, hakmū'āte hāpxomāhā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux, ha 'āxop te' yūmmūg.

²³ 'Āte' hip, pu gohet 'ūgyīkopit kux, 'ūgyīkopit kux, kopxik mō'kutnā'ax, pu xa' xuktx.

²⁴ 'Ūgkuxa yūm ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix kopah, tu' hip, puk xut, 'ūmōg 'āhah.

²⁵ Tu mō'kutnā'ax 'Epaponit kamah, hak mūn hā yā' xape, ha 'āxop te nū'kutnāhā', puk mūn hā tu tehet, tuk mūn mūtik hāpxomā max,

²⁶ tu 'āxak, nūy 'āpēnā 'ūxeheh. Hōmā 'ūpaku, ha 'āxop te' yūmmūg, hu 'ākuxa tuknōg, ha 'Epaponit te hām'āpak, tu' kuxa hittup 'ohnāg.

²⁷ Yā' pakut xexka', tu' xok putūmnāg, pāyā Topa te' kuxa ka', xix yāk kuxa ka' kamah, tu' hittupmāhā', xik kuxa hittupmāhā kamah.

²⁸ Yīy mō'kutnā'ax 'āha, xa' pēnā', nūy 'ūhittup tap yūmmūg, nūy 'ākuxa hittup, xix kamak kuxa hittup.

²⁹ 'Āpu 'Epaponit mūg ka'ok yāy kep hā, 'ihā' xupep, 'ākuxa hittup xexka tu', yā 'āxop hā' xape xe'ēgnāg, hamūn xix 'āxop mūn, yā

yūmūg xuxyā hā 'ākape', yī' xānā', pu mōg 'āpet tu' xihip, ha 'Epaponit xuktux max, xix tik nōy xop te Topa pu hāpxompmāhā 'āktux max.

³⁰ Yā' xok putūmnāg Kunnix tu', hāpxompmā punethok tu', nūy mōd'āñynām, xīk mūn mōgnīnām, 'āxop pupi mōgnīnām.

3

Hāmyok mīy xe'ēgnāg

¹ 'Ūkxape xop, pūyā yūmūg xuxyā 'ākuxa hittupmā' punethok. 'Āte xa xe kax'āmi', tup-tup, nūy xa hāmyūmmūgā max.

² 'Ōg pa'āti!' Tikmū'ūn kummuk xop te' xat, pu' kuxa mām ka'ok pit xop yāy xax yūmpu' mep, pu yāyhā Topa yōg tikmū'ūn,

³ pāyā mōd'āñmā', yūmūg yā Topa yōg tikmū'ūn xe'e'. Ha yūmūg kuxa kopa hāpxompmāhā', ha ta' kummuk xop kopa hāpxompmā 'ohnāg, ha Topa Koxuk te yūmūg yūmmūgāhā', 'ū Topa pu nū'āktettex, ha yūmūg kuxa hittupmāhā'. Yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix kuxa mūtik yūmūg kuxap-xet, pa yūmūg kuxa mām hok, nūy Yoneo xop mōnāyxop yōg hāpxompmā'ax tat hok. Yā tikmū'ūn yāy yōg hāpxompmā'ax pu'uk, tu yūmūg kuxa kummuk tupmā 'ohnāg Topa pu'.

⁴ Tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok Yoneo yōg mīy'ax kopah, kopxīk kuxa yūm'ax ka'ok kamah. 'Ūgmūn yā Yoneo xop yōg, tu nōm mīy'ax xohix mīy tap, 'ūyī yāy kuxa kummuk tupmā', pāyāk kuxa maxnā 'ohnāg.

⁵⁻⁶ 'Ūktut tek put, ha 'āmnī te 7 nōg, 'ihā tikmū'ūn tek nāg xax yīmap tu' xak. Yāk mūn 'Tyaset yōg tihix, tu mōnāyxop Meyamīy mōkputox 'ūgmūn, 'ūkhep Yoneo yōg yā xe'e', tu Paniye xop yōg kamah, hu' xat'ax xohix mīy mānyāng, tu' kuxa mām ka'ok xop kum-mugāhā',

⁷ pāyā 'āte hāpxompmā 'Ūhitop tu', yīy 'āte' mīy kux, tu' xaxogāhā', nūy 'ūgkuxa yūm ka'ok Kunnix yāp-xet kopah.

⁸ Hamūn. 'Āte hāpxop xohix xaxogāhā', xi' mīy'ax xohix xaxogāhā', yā' hitop. Yā hāmhōgnāg, yīy 'āte' mīy kux, nūy yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix yūmmūg max, ha' max xe'ēgnāg, hak kuxa te' yēy Kunnix keppah, hu hāpxop xohix nīm, nūy Kunnix tuk xip ka'ok.

⁹ Hu' xak, nūy 'ūgkuxap-xet Kunnix kuxa mūtik. Yāk kuxa max 'ohnāg, ha Yoneo xop yōg xat'ax tek kuxa maxnā hok, yīy 'āte' xak, pu' Topa tek kuxa maxnā', 'ūgkuxa yūm ka'ok Kunnix kopa hah.

¹⁰ Yā 'āte' xak, nūy Kunnix yāp-xehnāg yūmmūg, nūy Topa yōg hāpka'ok yūmmūg. Ha' ka'ok, hu Kunnix putpu' hīnnāhā, yā 'āte' xak, nūy Kunnix 'ūgputuk, nūy Topa yōg tikmū'ūn puk xok kamah,

¹¹ puyīy Topa xe putpu'k hīnnāhā' kamah.

'Ūmōg mōd'ka'ok

¹² 'Āte hāpxe'e 'āktux: Hōnhā 'āte Kunnix putuk xet'ah, pāyā 'āte' xak, nūy yāyhā Kunnix putuk. Ha tikmū'ūn mōg mōd'ka'ok, nūy tu xutep tap, nūy tayūmak xexka pop, nūy kānēy yānām 'āta māynāg pa'. Kaxīy 'ūgmōg kamah Topa yōg putat hā, tuk mōg kumag mōg, nūy hāpxompmā māynāg, nūy Kunnix putuk.

¹³ 'Āxop te hāmyūmmūg. 'A 'āte Kunnix 'ūm putuk xet'ah, pāyā 'āte hāpxompmā'ax tap xaxok, tu hōnhā hāpxompmā max, nūy hāptup 'ihā xe hāpxompmā max.

¹⁴ Tīk mōg mōd'ka'ok, nūy xutep tap, nūy kānēy māynāg pa'. Ha kaxīy 'āte Topa yīy'ax 'āpak, hak xānāhā', 'ūghām, nūy Topa yōg hām'āktux 'āktux, ha Yeyox Kunnix tek hīnnāhā', 'ūyīk hi xe'ēgnāg, ha kānēy māynāg putuk.

¹⁵ 'Ūyā yūmūg hāmpe'paxex max kaxīy, yā Topa yōg putat hā yūmūg mōg tap, tikmū'ūn xip tap putuk, nūy yūmūg putox puxet, nūy hāmpe tu paxeh max, 'ūyāg te hāmpe'paxex nōy, puxix Topa' yūmūg'ā.

¹⁶ 'Āpu yūmūg mōg Topa yōg putat hā, nūy mōg kumak mōg. Kaxīy yūmūg mōg hōmā xīx hōnhā', tu Topa yōg hām'āktux pu yūmūg yīpkox pip, nūy hāpxompmā max.

¹⁷ 'Ūkxape xop: 'Ūkpe mōg kuma mōg, nūy hāpxompmā max, 'ūgputuk, xīx kuxa mām xop nōy pēnā', xa' 'āxop hāpxompmā max kamah.

¹⁸ 'Āte xa hām'āktux tap, tu xe' xuktux, hu: Tikmū'ūn punethok gāy, tu Kunnix putup nōg, ha yūmūg pupi' xok mīpkupnix tu', pap-tup nōg, tu Kunnix hā' puknōg, yīy 'āte xa' xuktux, tuk potahak yūm, 'ihā' xuktux.

¹⁹ Ha' gāy xop te yāy putup'ax pu' yīpkox pip, tu yāy pu hāpxop xak, topa komut xop xak'ax putuk, tu hāpkummuk mīy, tu yāyhāhup 'ohnāg, pa yāy mīy'ax 'āktux xexka', tu pexkox yōg hāpxop xak 'ohnāg, yīy yākoxyōd putup Hāmgāyāgnāg Pet kopah.

²⁰ Pa yūmūg yā pexkox yōg tikmū'ūn, tu yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hip, ha' nūn putpu', nūy yūmūg mōy hām tu', nūy pexkox ha yūmūg mōgā',

²¹ tu yūmūg yīn pu'uk ka'ogāp-tup, tu mōktu yāy yīn putuk, tu yūmūg xexkanāp-tup xe'ēgnāg. Yā Kunnix te hām xexka xop xohix xat'ax, xīx pexkox yōg xop xohix xat'ax, ha' yīpkox pip putup.

4

¹ 'Ūkxape xop: 'Āte 'āp-tup pax xexka', tu 'āxak, hak kuxa hittupmāhā', ha 'āte xa hām'āktux, yāk xape xop max! Yīy Topa yōg putat hā 'āmōg kuma mōg.

² 'Ūkxape hex 'Epot xix Xīn, 'āte xa tu' xak, xa yāytuk-mŷ kux, xatix yā 'ānōy hā', 'ākuxa mām Kunnix kopah, hu 'ānōy hā tutnōy.

³ Ha 'āmūn, xatek mūtik hāpxompmāhā', yāk xape xe'ēgnāg, yāy xa tu' xak, xa 'ūn 2 hā 'ātehet, ha 'ūn te Kenemēn mūtik hāpxompmā max, xi' xape xohix mūtik hāpxompmā punethok, nūy hām'āpak max'ax 'āktux tikmū'ūn xohix pu', ha Topa te' xuxet'ax kax'āmi', yā yāy yōg tappetxax kopa kax'āmi', pu tu hi xe'e', ha' kux 'ohnāg.

⁴ 'Āmnīy xohix hā 'āhittup, yūmūg xuxyā te 'āmūtik tīh' hah, yā xe xa hām'āktux, hu: 'Āpu 'ākuxa hittup!

⁵ 'Ānōy kuxa ka'. Hapxip kutōgnāg 'ihā yūmūg xuxyā nūn.

⁶ 'Āxitigā hok, pa Topa tu' xax, pu xa hāpxop xohix popmā', 'ihā Topa 'ūmax 'āktux, hu: "Āmax Topah! Xate 'ā' hōm hāpxop xohix. Puxi", kaxīy.

⁷ Yā Topa te 'ākuxa māmmā'ax, yīy tikmū'ūn kuxa yūm, yāy kuxa yūm hā xīy tute' yūmmūg'ah, Topa te' kuxa yūmmā hah, tu kaxīy te 'āpēnā max, xa 'ākuxap-xet Yeyox kuxa mūtik, xix 'āp-tox puxet Yeyox Kunnix putox mūtik.

⁸ 'Āpu, hāmpe'āpaxeh max, nūy hāpxompmā max kamah. Kaxīy tikmū'ūn xohix te 'ākuxa tup yūmmūg. Hāmpe'āpaxeh max, nūy hāpxe'e 'āktux, nūy hāmmaxnā', nūy hāmyok mŷ, nūy 'ānōy hā' xupxet hok, nūy 'ānōy putup pax, nūy yā' koit hok. Hāmpe'āpaxeh max, xayīy hāpkummuk mŷ hok.

⁹ 'Āte 'āxop pu hāmyūmmūgāhā'. 'Āpu hāmyūmmūg'ax hā hāpxompmāhā', yā 'āte hāpxompmā max, ha 'āxop te' pēnāhā', xayīy hāpxompmā max kamah, ha Topa te 'āmūtik tīh', tu yūmūg kuxa māmmāp-tup.

Paot te' kuxa mām ka'ok max 'āktux

¹⁰ Yūmūg xuxyā tek mūtik tīh', yīk kuxa hittup xexka'. Hāpxip punethok hā hāptox tuk xip, pak xaxok 'ohnāg 'āxop te', hu mōgnīynām, tu tayūmak nū'pok, pu 'āte ta tu hāpxop 'ūm pop, nūy puk, nūy mā'. Hōmā tikmū'ūn 'ūm nūn 'ohnāg, hu tayūmak paxnūn 'ohnāg, pa hōnhā' nūn, tu' paxnūn tayūmak, hak hittup.

¹¹ Hōmā 'āte hāmhōgnāg xip, pak hittup, xix hōnhā yōgnū hāpxop punethok, tuk hit-tup nōmhā kamah. Hōmā xix hōnhā Topa te 'ā' hōm hāpxop, tuk hittup, yā puxi'.

¹² Hōmā hāpxop putup xīy, ha hōnhā' yānān tuk xit max, hu 'āmnīy xohix hāk hit-tup, xix hāpxexka xohix tuk hittup. 'Ughok, kopxix yāk hittup, 'ūkputexop, kopxix kamak hittup.

¹³ Kunnix tek ka'ogāhā', yīy 'āte hāpxompmā'ax 'ūm yīpkutuk 'ohnāg.

¹⁴ 'Ūkxūy, ha 'āxop te hāpxompmā max, tuk mōgnīynām.

¹⁵ 'Āxop yā kōmēn Pinio yōg tikmū'ūn, tu mōgnīynām hittap. Hōmā 'āte hām'āpak max'ax 'āktux hāpxexka Maxenōntu', tu' xuktux 'āmnīy kutōgnāg 'ihā', tu hāpxexka nīm, ha 'āxop kuxa mām ka'ok xop puxehnāg yāy hā 'ātehet, 'ap nōy 'ūm te 'āha te'ah, ha tayūmak 'ā' hōm 'āxop te'.

¹⁶ Hāpxexka Texanōn tuk xip, 'ihā 'āxop hāk tehet, tuk ha tayūmak nū'pok.

¹⁷ 'A 'āte tayūmak 'ūm xak'ah. 'Āmhok. Pa 'ātep-tup, pu Topa xa hāmmaxnā xexka'.

¹⁸ Yā 'āte' pop 'ōgnū tayūmak xohix, xate 'ā nōm nū'pok, yā tayūmak xexka'. Hōnha 'āte yōg tayūmak xohix punethok, 'Epaponit te' paxnūn hah. Ha Topa tep-tup pax, xa 'āxop hāpxop popmā', xix tayūmak tu' hok hōm, pu hām'āpak max'ax 'āktux 'ūhep xop xohix pu'. Topa pu hāpxop hōm'ax, yā' hax max putuk, tu Topa kuxa hittupmāhā'.

¹⁹ Yīy yōgnū Topa te xa' popmā'ax hāpxop xohix, 'ūp-texop xexka tu'.

²⁰ Pūyā tikmū'ūn xohix Topa yūmūg. Tak xexka xe'ēgnāg 'āktux, tu' xuktux mō'kuma' mōg. Hamūn!

Yā' ka'ax hā' xohix 'āneo

²¹ Topa yōg tikmū'ūn xohix pu 'āneo, 'ōhōm Yeyox Kunnix yōg. Nūnte' pip xape xop te xa 'āneo,

²² xix Topa yōg tikmū'ūn xohix te xa 'āneo, xi' xop te Hōm yōg xat'ax pet xexka tu' hām, tu xa 'āneo.

²³ Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix 'āxohix ha hāmmax nā'! Tu ta tu' kux.

PAOT TE KÕMËN KONOX YÕG KUXA MÃM KA'OK XOP PU KAX'ÄMI'

¹ Ügmün Paot, ha Topa tep-tup, pu Yeyox Kunnix nügkutnä', yïk mün xik xape Tïmön te nüñü tappet kax'ämi'.

² kõmën xexka Konox yõg tikmū'ün pu kax'ämi', Konox yõg kuxa mäm xop pu kax'ämi'. Yä Kunnix te yüñü'ä hää' xape xe'e', yïy yümüg xape kamah. Püyä Topa yümüg Tak 'ämütik pip, nüy 'äkuxa mämä', nüy xa hämmaxnä'.

Tu Topa pu häm'äktux, nüy kuxa mäm ka'ok xop max'ax 'äktux

³ 'Ügmü'äte yümüg Tak Topa max 'äktux, 'ihä nöñ pu häm'äktux 'äxop 'äxape xop pupi', yä Topa te yümüg xuxyä Yeyox Kunnix hää' Tak.

⁴ 'Äkuxa mäm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, tu Topa yõg tikmū'ün xohix putup pax, hak mû'äte' yümmüg.

⁵ Hõmä' 'äxop te häm'äpak max'ax 'äpak hämäxp, hu hämmax hip, nüy 'ähi xe'e mõ kuma mög, hu 'äkuxa mäm ka'ok, xi' nöñ putup pax 'ihä' hip, nüy häpxip punethok 'ihä' pexkox yõg häpxop pop.

⁶ Yä Topa te häm'äpak max'ax hää' tikmū'ün xohix ha hämmaxnä', yï' hep xop xohix pu häm'äktux, yä kama 'äxop te häm'äpak, tu Topa te' xohix ha hämmaxnä'ax 'äpak, ha kaxïy Topa te xa hämmaxnä', 'ihä' xupak, ha hõnhä hämmaxnä kamah.

⁷ Ha yümüg xape 'Epap te xa hamyümmähää', tuk müg pupi häpxopmähä', tu Kunnix pu häpxopmä punethok,

⁸ tuk mû'ä Topa Koxuk 'äktux, ha xa ka'ogähä', nüy kuxa mäm xop xohix putup pax, yïy 'Epap tek mû'ä' xuktux.

⁹ Hak mû'äte' xupak, tu Topa tu' xak, pu 'äxop pu hamyümmügä', xayïy hamyümmüg xe'e', nüy yä Topa putup, xayïy 'äxop yümmüg, nüy Topap-tup'ax yümmüg, hu yäy Koxuk te xa hamyümmügähää'.

¹⁰ xayïy häpxopmä max, ha Topa te 'äptup, xa häpxopmä max mõ kuma 'ämög, tu mõktu yä Topa yümmüg xe'ëgnäg.

¹¹ Topa ka'ok xe'ëgnäg, tu 'äka'ogäp-tup, xayïy nöñ'ot, 'ihä' 'äkuxa hittup,

¹² hu yümüg Tak Topa pu häm'äktux, hu: "Ämax Topah, xatek müg ka'ogähä", 'ü pexkox yõg häpxop pop, yïy 'ög tikmū'ün xohix mütik pop," kaxïy. Yä Topa te nöñ häpxop xex pexkox kopah, nüy yäy yõg xop pu' popmä'. Yä' popmäp-tup yäy yõg tikmū'ün pu', nöñ te Topa pu' yïpkox pip.

¹³ Hõmä yümüg kuxa kummuk, yä häpkoxtap putuk yümüg kuxa kopah, pây yümüg Tak Topa te yümüg kuxa maxnähä', tu yümüg nünnähä yäy kutok hah. Yä yäy kutok mõ'yäy xe'ëgnäg, 'ük-tok yäp-xehnäg tu', puyïy 'ük-tok Yeyox Kunnix yümüg xat, nüy 'ükpénä max.

¹⁴ Tu yümüg pupi' xok tap, nüy yümü yõg häpkummuk mîy'ax xaxogä', pu tu kux.

Tute Kunnix 'äktux

¹⁵ Tikmū'ün 'üm te Topa pënä hok, ha Kunnix te yäy Tak Topa pa putuk xe'ëgnäg, tuk-tok te mäxap, hak-näy tu Topa te häpxop xohix mîy.

¹⁶ Yäk-tok mütik Topa te häpxop xohix mîy, tu tu häpxop xohix xat'ax, tu häpxop pënä'ax mîy, xix häpxop pënä hok mîy kamah, xix pexkox yõg xexka xop mîy, xi' yõg xat'ax xop xohix mîy. Topa tek-tok mütik mîy, xik-tok pu' mîy häpxop xohix.

¹⁷ Kunnix xip tap, 'ihä' Topa te pexkox mîy, xix hahäm, xix häpxop xohix mîy, tu nöñ mütik häpxop xohix xex max, pu tu pip ka'ok.

¹⁸ Ha Kunnix te' kuxa mäm ka'ok xop häpx-tox. Yä tikmū'ün putox te yäy yïn xat, nüy tu pënä max, ha kaxïy Kunnix te' kuxa mäm xop xat, nüy tu pënä max, tu nöñ xop hïnnähä', yä Topak-tok te mäxap, tu putpu' hi tap, nüy häpxop xohix hää tu xexka xe'ëgnäg.

¹⁹ Yä Topa tek-tok putup, yä Topa xe'ëgnäg kamah.

²⁰ Yïy Topa te hämpe'paxex, tu yäy kutok nü'kutnähä' häm tu', pu tu xok mïpkupnx tu', nüy tu' gäy näm xop xohix nöñä', puyïy Topa hää tu xape'. Tu pexkox yõg gäy xop nöñäp-tup kamah, puyï' xohix yä Topa hää tu xape'.

²¹ Hõmä Topa tu 'äpip häpx-tox hah, tu 'äyipkox 'ohnäg, tu Topa hää 'äpuknög, 'og häpxopmä'ax kummuk tu', xix hâpe'äpaxex kummuk tu 'äpuknög,

²² pu Topak-tok xok, ha hõnhä' Tak te xa hää' xape, nüy yäy keppa 'änünnä', tu 'äkuxa tupmähä', tu 'og häpxopmä'ax xaxogähä', nüy 'ämax 'äktux.

²³ Yïy Topa yõg putat hää 'ämög ka'ok, hu' xak hok. Äxop te häm'äpak'ax max 'äpak, ha xa' hipmähä', xayïy pexkox yõg häpxop pop, hu' xaxok hok. Ügmün Paot te häm'äpak'ax max 'äktux pax, tu häpxexka yõg xop xohix pu' xuktux, hu häpxopmähä'.

Paot te' kuxa mäm ka'ok xop pupi häpxopmähä'

²⁴ Tuk xuy 'äxop pupi', nüy Kunnix pupik xuy, huk kuxa hittup, Kunnix xop pupik xuy tu'. Yä Kunnix hää yümüg yïn puxet, ha yümüg xat, nüy yümüg pënä max, yäy yïn pënä max putuk.

²⁵ Topa tek mün yäy kutnähä', nüy mõgkutnä' Kunnix yïn xop hah, nüy Topa

pupi hām'āktux, nūy xa hām'āktux xohix 'āktux.

²⁶ Hāmyāxatamuk xohix punethok hā Topa te hāmpe'paxex, tu' yī 'ohnāg, pa hōnhā' kuxa mām ka'ok xop pu' hāmyūmmūgāhā', yā hām'āktux xe'e'.

²⁷ Topa te' hep xohix xop pu hāmyūmmūgāhā', tu hām'āktux'ax xe'e' yūmmūgāhā', ha hām'āktux nūhū', hu: Kunnix te 'ākuxa kopa' xip, nūy xa' popmā pexkox yōg hāpxop xohix, yī 'āxop yāhāptup max xe'e'gnāg, Kunnix putuk.

²⁸ Ha kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux, tu Kunnix 'āktux tikmū'ūn xohix pu', tu hāmyūmmūg, nūy hāmyūmmūgā max, nūy 'āmōgā Topa hah, xayīy 'ākuxap-xet Kunnix mūtik, nūy Topa hā 'ātix tap,

²⁹ yī 'āte hāpxopmā punethok, ha Kunnix tek ka'ogāhā', ha 'āte hāpxopmāhā' punethok.

2

¹ 'Āte xa hām'āktux, xayīy yūmmūg. 'Ughām punethok 'āxop pupi', xix kōmēn Namnixet yōg kuxa mām xop pupi', yā' xohix pupi', nōm tek pēnā 'ohnāg pupik hām.

² 'Āte hāpxopmāhā', nūy 'ūgnōy ka'ogā', pu'yī' kuxap-xet yāy putup, nūy hāmyūmmūg xexka', nūy hām'āktux xe'e' yūmmūg. Kunnix yā Topa yōg hām'āktux xe'e', Topa te tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā'.

³ Yāk-tok xe'e te Topa yōg hāmyūmmūg'ax xohix yūmmūgāhā'.

⁴ Yī 'āte xa hām'āktux, hu: Koit'ax pu 'ipkox pip hok, yā' kummuk xop te mō'āmāpax. 'Ūpa max, ha ta' kuxa mūn kummuk.

⁵ Hāptox tuk xip, pak kuxa te 'ākuxa mūtik yāp-xet, 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah, hak kuxa hittup xexka'.

Kunnix te yūmūg hīnnāhā'

⁶ 'Āxop te: "Yeyox Kunnix yā yūmūg xuxyā'", kaxīy. Hu nū mūtik 'ākuxap-xet, nūy hāpxopmā max.

⁷ Mīm yīpxatit te hām hā mō'nāhā', tu hām kopa' xip ka'ok, kaxīy 'āpip ka'ok Kunnix tu', pu'yī 'āka'ogā', xayīy 'ākuxa mām ka'ok xexka', hak mū'āte xa hāmyūmmūgāhā', 'ūxaxok hok, nūy Topa pu hām'āktux, nūy: "Āmax Topahl!" kaxīy.

⁸ 'Ōg pa 'āti!! Tikmū'un te 'ākuxa hā' xupxet putup, mō'āmā'ax hā 'ākuxa hā' xupxet putup, hām'āktux hitop hā nōm xupxet putup. Nōm hām'āktux yā Topa hā' puknōg xop yōg hām'āktux, 'ap Topa yōg'ah, ha pexkox yōg xexka xop te Topa tu' gāy, tu hām'āktux, pāyā Kunnix te' xuktux 'ohnāg.

⁹ Yā Kunnix te Topa xe'e'gnāg putuk, tu tikmū'ūn kutok xe'e', tu yāy putuk xe'e'gnāg,

¹⁰ ha Topa te Kunnix mūtik 'āhīnnā xe'e', yā 'ākuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, ha Kunnix xexka xe'e'gnāg, tu pexkox yōg xop xat,

xix hām tu' pip xop xat, nōm xop hā' xat'ax, tu' xat.

¹¹ Yoneo xop te' pit xop yāy nāg xax mep 'ūyīmap, pāyā Kunnix te 'ākuxa kummuk xit, nūy ta' yānān tu kuxa max tat.

¹² Āp-tox pix 'lhā 'āxop te hāpxopmā kummuk kux, ha Kunnix nō hāpkot, ha Topa te' putpu' hīnnā xe'e'. Yā 'ākuxa mām ka'ok Topa kopa', ha ka'ognāg xexka', tu Kunnix putpu' hīnnāhā', tu kamah 'āxop kuxa hīnnā xe'e'gnāg.

¹³ Hōmā 'āxop te hāpxopmā kummuk pax, yā Topa hā 'āxop puknōg, tu kamah Yoneo yōg tikmū'ūn hā 'āpuknōg, pa Topa te 'ākuxa hīnnāhā', Kunnix hīnnā putuk 'āhīnnāhā', tu hāpkummuk mīy'ax xohix xaxogāhā', pu tu kux.

¹⁴ Yā Kunnix te yūmūg pupi' xok, tu yūmūg yānān tu' xok mīpkupnix tu', 'ūyīy Topa hāk xape', pūyīy yūmūg kummuk mīy'ax hā' pago. Yā yūmūg kuxa kummuk tupmāhā', pūyīy yūmūg kuxa tu max Topa pu'.

¹⁵ Ha hāpkumimuk yōg xexka xop pu' kuxyāhā', tu mīpkupnix tu' xup, nūy mōktuk-tōgnāg, tu pipkup mākxap'ax hā' hīy, tu' humpmāhā', ha' mōgāhā', pu' xohi' pēnā', tu' yūmūg, tu Kunnix te' xat xe'e'gnāg yūmūg, ha hāpxohix te nōm pu' yīpkox pip.

¹⁶ 'Ūtux hok pu tikmū'ūn 'ōg hāpxopmā'ax kopit hok, nūy xo'op'ax hā 'āxat hok, xix 'āxit'ax hā 'āxat hok, xix nit xān hā 'āxat hok, xayīy nit xap yīy ta 'āhām hok, xix 'āmuk xexka mīy'ax hā 'āxat hok, xix māyōnhex tup 'lhā 'āxat hok. Yā' tux hok pu' 'āxat hok.

¹⁷ Yā' xohix te nū pexkox yōg hāpxopmā'ax hā' komut, yā' koxuk putuk, 'ap xe'e'ah. Hōmā Topa te' xat pu Yoneo xop mīy. Topa te xu xo'op'ax xat, xix nōm hāpxop xohix xat, nūy tikmū'ūn pu Kunnix 'āktux, pa hōnhā Kunnix xip xe'e'gnāg, yīy hāpxopmā'ax komut yāhā' hitop, ha' kux.

¹⁸ Tikmū'ūn te koit'ax hā 'ipkox hok, nōm xop te yāy 'āktux xexka hā 'ipkox hok. Tu hāpxopmā'ax xe'e'gnāg pēnā'ax 'āktux, tu mō'āmā', 'lhā' xat, xa pexkox yōg nū'pok xop pu nūktettek, nūy nōm 'ūxexka 'āktux, ha hitop hā yāy kutōgnāg 'āktux, 'lhā yāy xexka pe'paxex, tu yāy putup'ax kummuk mīy.

¹⁹ Tu Kunnix nīm, ha' kuxa mām ka'ok xop hāp-tox, pūyīy nōm xop xohix yā' kuxap-xet, yāy yīn puxet putuk, ha' xohix nāg nōy nā' mōg, tu mōktu xexka', yā Topa tep-tup hah.

Kunnix mūtik yūmūg hī, xix yūmūg xakīx

²⁰ Kunnix xok, nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax kuxyā', xayīy yāmīy kummuk yōg xexka xop nīm. Tep tu xate nōm 'āpak?

²¹ Ha 'āxat, hu: "Ūxupit hok nūhū!", kaxīy, tu xe: "Ūmā hok 'ōhōm," kaxīy, tu xe: "Ūpa hok nō'ōm," kaxīy. Pa nōm pu 'ipkox hok.

²² Hāpxop xohix nōg'ax, tu yāyxaxogā'ax, ha tīkmū'ūn te' xat hok, pu mīy hok, pa Topa te' xat 'ohnāg.

²³ Yā' xat'ax puknōg te hāmyūmnūg putuk, pāyā' hitop, ha' xat pu pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nū'xup, nūy yāy xax te kutuk, pāyā' koit, yā' hitop, tu tīkmū'ūn yōg hāpe'paxex maxnā 'ohnāg, tup-tup'ax kummuk pu hupmā 'ohnāg kamah.

3

¹ Kunnix mūtik 'āhi xe'e'. Hōmā 'āxop te hāpxomā kummuk kux, hu pexkox yōg hāpxop xax nōmhā, yā Kunnix yūm 'ōnte', tu Topa yūpxe'e hā' yūm.

² Pexkox yōg hāpxomā'ax pe'āpaxeh, nūy hām yōg hāpxomā'ax xaxogā'.

³ Hōmā 'āxop te hāpkummuk mīy pax, pa Topa te 'ālhīnnāhā', tu Kunnix hīnnā putuk, tu 'āpēnā max, yā 'āxop kuxap-xet Kunnix mūtik, xix Topa mūtik.

⁴ Kunnix te 'ālhīnnā xe'e', nūy 'ākopa tu' xip ka'ok, tu putpu' nūn putup, pu' hep xop xohi' pēnā', ha' nūn, 'hā' 'āxop xexkanāp-tup, ha mōktu yā 'āxexka', Kunnix mūtik yā 'āxexka putup, pu' xohi' pēnā'.

Yūmūg hi xe'ēgnāg

⁵ Yāy yōg putup'ax kummuk mīy hok, nūy hāpkummuk mīy kux, ha tīkmū'ūn te hāpkummuk mīy, tu' nōy hā' xupxet, xi' xonnix, xi' gāy, xi' nōy yōg hāpxop putup. Tīkmū'ūn te hāpxop putup pax xexka', puxix tu Topap-tup hok, ha kaxīy hāpxop te topa komut xop putuk, tīkmū'ūn tep-tup xexha hah, tu mōktu Topa xe'ēgnāg xaxogāhā',

⁶ ha Topa gāy tīkmū'ūn te hāpkummuk mīy tu', nōm xop te Topa pu' yīpkox 'ohnāg, yī' kummugāp-tup 'ūyānān tu'.

⁷ Hōmā 'āxop te yāy putup'ax kummuk mīy, hu' mīy pax, Topa pu' 'āyīpkox 'ohnāg tu'

⁸ Pa' kuxyā nōmhā, xayīy mīy hok 'ūxeheh, yāy putup'ax kummuk mīy hok, xix 'āgāy hok, xix 'ānōy pu hāpkummugā hok, xatep-tup nōg tu', xi' kupeh hok, xix 'āyāy kummuk hok, nūy 'ānōy mānōg hok.

⁹ Koit hok 'ānōy pu'. Yā Topa te 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu'.

¹⁰ Yīy hāpkummuk mīy'ax xohix kux, pu Topa 'ākuxa tūpmā 'āmmīy xohix hā, nūy xahā yāy putup, xayīy Topa yūmmūg xe'ēgnāg.

¹¹ Yī' kuxa mām ka'ok xop puxet, yā Kunnix hā' kuxap-xet, xip-tox puxet, 'ap 'āxop Yōneo xop yōg'ah, xi' puknōg xop yōg'ah, xix tīkmū'ūn yōg'ah, xix 'āyuhuk yōg'ah, xix kamoka yōg'ah, xix kāmānat xop yōg'ah, xi' xat'ax xop yōg'ah, pāyā' 'āxop yā Kunnix yōg, ha' xexka xe'ēgnāg, tu yāy yōg tīkmū'ūn xohix kuxa kopa' xip, ha' xohix te yā yāy putuk Kunnix pu'.

¹² 'Āxop yā Topa yōg tīkmū'ūn, ha mō'āyāy xe'ēgnāg, tu 'āyīmōgatux yāy mūn pu', yīy

'ānōy kuxa ka', tu nōā'tot, tu nōm pu hāmmānāhā', xix yāy kutōgnāg pe'āpaxeh, nūy 'ānōy pe'āpaxex max, xix 'āyāy pu'uk, nūy 'ānōy gāyā hok,

¹³ nūy 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', 'hā' 'ānōy te xa hāpkummugā'. Yā kaxīy yūmūg xuxyā te 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu kux.

¹⁴ Ha ta mōy 'ānōy putup pax xexka', nūy nōm hā 'ākuxap-xet, xix 'āp-tox puxet.

¹⁵ Pūyā Kunnix 'ākuxa māmmā', nūy 'ānōy mūtik tu ti max, nūy yāytuk-mīy hok. Yā Topa te 'āxānāhā', nūy 'ākuxa māmmā', nūy nōm hā 'āp-xet, 'āyīn puxet putup. 'Uxaxol hok, nūy Topa max 'āktux, hu: 'Āmax Topa, tu yūmū'ā hāpxop xohix pōpmāhā', yā' puxi', kaxīy.

¹⁶ Pūyā Kunnix yōg hām'āktux xe'e 'ākuxa kopa' xip, tu xa hāmyūmmūgāhā', xa' yūmmūg, nūy 'ānōy pu' yūmmūgā', tuk-tex, nūy Topa xexka 'āktux, nūy 'ākuxa yā Topa max 'āktux.

¹⁷ 'Ok pe 'āxop te hāpxomāhā', pe hām'āktux, hu ta yūmūg xuxyā Yeyox 'āktux, nūy Topa yūmūg Tak pu: 'Āmax Topah. Xate yūmūg xuxyā Yeyox yūmū'ā nū'kutnāhā'. 'Āmax! kaxīy.

Te xīy hā hāpxomāhā'

¹⁸ 'Āte 'ūn xop xat, pu' yīpxox pu yīpkox pi', yā Kunnix te' xat.

¹⁹ Ha' yīpxox xop xat, pu' xetut putup pax, hu' kuxa ka'.

²⁰ Hak-tok xop xat, pu yāy tak pu yīpkox, xi' tut pu yīpkox. Yā Topa te' xat.

²¹ 'Āk-tok gāyā hok, ka 'āk-tok kuxa tuknōā'.

²² Kāmānat xop, 'āxuxyā' nōm tik te 'āxat pu 'īpkox pi', nūy tu hām max, yā 'āmmīy xohix hā hām max, 'ok pe 'āpēnā', 'ok pe 'āpēnā hok, yīy Topa pu hām max, 'āxop tep-tup pax tu'.

²³ 'Āpu hāpxomā max, pu Topa pēnā', nūy 'ōg hāpxomā'ax putup, ha Topa pu hāpxomā', 'āhittup tu'.

²⁴ 'Uxaxol hok: Yūmūg xuxyā te pagop-tup hok'ahxa', tu pexkox yōg hāpxop xex yāy yōg tīkmū'ūn pu', yā Kunnix te 'āxop hā' 'āxat'ax xe'e',

²⁵ tu' yānān tu pago, tu hāpkummuk mīy xop kummugāhā 'ūyānān tu'. Yā Topa te hāmyok mīy, nūy xohix pu pago, yā Topa pu 'ūxohix te' nōy putuk.

4

¹ 'Āxop 'āxuxyā xop, 'āpu hāmyok mīy, nūy 'ōg kāmānat pu pago max, Topa yā 'āxuxyā xe'e', tu 'āxat, tu pexkox tu' xip, yīy 'ōg kāmānat xop pu pago max, nūy nōm pu hāmmānāhā'.

Paot te hāmyūmmūgāhā'

² Topa pu hām'āktux pax, tu 'ōg pa mōxip, mō'ōn hok, nūy Topa max 'āktux, xa' popmā hāpxop xohix hah.

³ Ha kamak mūg pupi tu' xax, pu Topa 'ūgka'ogā', 'Ūgmū Topa yōg hām'āktux xe'e 'āktux, nūy Kunnix 'āktux. Yā kanet kopak xip, 'āte Kunnix 'āktux tu'.

⁴ Ha Topa tu' xax, puk ka'ogā', 'ū Kunnix hā hāmyūmmūgā max, yā Topa tep-tup pax.

⁵ Hāmyūmmūg, nūy 'ūkuxa mām hok xop pu hāpxopmā max 'āmnīy xohix hā, xayīy hāmyūmmūg'ax hā Kunnix 'āktux max tīkmū'ūn pu'.

⁶ Hāmyūmmūg, nūy hām'āktux max, nūy tu hām'āktux hā' nōy yānān max.

Tuk-nāy tu 'āneo

⁷ Yūmūg xape Tikik te Kunnix pu hāpxopmāhā', tuk mūg mūtik hāpxopmāhā', tu xa hām'āpak'ax 'āktux putup, nūy 'Ūgmūn 'āktux.

⁸ 'Āte 'āxop hah mō'kutnāhā', pu 'āka'ogā', nūy putpu' nū', nūy xak mūg 'āktux.

⁹ Tu yūmūg xape 'Ōnēy mūtik mōg, ha 'ōgnū kōmēn yōg tihik, tu xa hām'āpak'ax xohix 'āktux'ax, tuk mūg 'āktux'ax.

¹⁰ 'Anixtah 'Ūgmūtik kanet kopa' tīhi', tu 'āneo, xix Maname tīktak Mā'ak te 'ā 'āneo kamah. 'Āte xa hām'āktux tap, tu 'āha Mā'ak mōg'ax 'āktux, pu tu 'āpet kopa' xip, 'īhā putpu 'āha' mōg.

¹¹ Yoyoe 'āxet'ax nōy yā Hāmyok, tu xa 'āneo kamah. Nū tik 2 te Yoneo yōg tihik, tuk mūtik hām, ha Yoneo xop nōy hām 'ōhnāg 'Ūgmūtik, puyīy Topa yāy yōg tīkmū'ūn xat, ha' yīpkox pip, ha tik 3 te hāpxopmāhā' punethok, nūy tu yāy hāk tehet.

¹² 'Epap te 'ōgnū kōmēn yōg tihik kamah, tu Yeyox Kunnix pu hāpxopmāhā', tu 'ā 'āneo, tu Topa tu' xak pax, 'āxop pupi' xak, puyīy 'āka'ogā', nūy Topa hā 'āxiptap, nūy Topa pu 'āxop hāpxopmā'.

¹³ Yā 'Epap hām punethok, 'āte' yūmmūg, ha 'āxop pupi' hām punethok, xix kōmēn Namnixet yōg tīkmū'ūn pu' hām punethok, xix Yenap yōg tīkmū'ūn pu' hām punethok.

¹⁴ Notot Nok yūmū'ā hā' xape, tu 'ā' 'āneo, xix Nep te 'ā' 'āneo kamah.

¹⁵ 'Ūgmū'āte Namnixet yōg xape xop pu 'āneo, xix Nī'ip pu 'āneo, xi' kuxa mām ka'ok xop pu 'āneo, nōm Nī'ip pet tu yāy tu'nāhā 'āneo kamah.

¹⁶ 'Āpu nū tappet mō'kupix hāmāxap, nūy kunāy tu Namnixet yōg xop ha mō'kutnā', pu mō'kupix kamah. Mō'kupix Namnixet xop yōg tappet 'yānān tu'.

¹⁷ 'Āpu 'Akīp pu hām'āktux, hu: "Yūmūg xuxyā te 'āxat, xa hāpxopmā', yīy hāpxopmā max, nūy nō kuxyā Kunnix pu'," kaxīy.

¹⁸ 'Āte Kax'āmi yāy yīm hā, hu: 'Ūgmūn Paot te 'āxop pu 'āneo. Kanet Kopak xip, yāk xaxok hok!

Pūyā Topa xa hāmmaxnā'!
Tu ta tu' kux.

PAOT TE KÕMËN TEXANÔN YÖG TIKMÜ'ÜN PU TAPPET KAX'AMI I

¹ 'Ügmüñ Paot. 'Áte' kax'ami nühüñ tappet, yä 'áxop pu kax'ami', yä Kunnix kopa kuxa mäm xop pu' kax'ami kõmën Texanõn tu', yä yümüñ Áatak Topa yög xop pu', yä yümüñ xuxyä Yeyox Kunnix yög xop pu' kax'ami'. Xinax te 'áxop pe'paxex xix Tímõn te' kamah. Pu yä Topa xa hãmmaknäñ, xayïy 'ákuxa mäm.

'Áxop kuxa mäm Topa kopah

² 'Ügmüñ 'áte Topa pu häm'äktux mõkumak mög, hu: "Kunnix kopa kuxa mäm xop pu' 'ämäx'." Kaxïy. Yä 'áxop pu' max Topah. 'Ügmüñ 'áte Topa pu 'áxop 'äktux mõkumak mög.

³ Hamün, 'Ügmüñ 'áte yäy 'Áatak Topa pu häm'äktux, tu hämpe'paxex, 'áxop kuxa mäm ka'ok, hu hâpxopmä max xohix. 'Áxop te' nöy putup pax, hu 'áxop te hâpxopmä max punethok. Xate yümüñ xuxyä Kunnix hip kumaknäñ. Hääkaxiy yümüñ 'áte hämpekaxex, tu Topa pu häm'äktux.

⁴ 'Ülkxape xop, Topa te 'áxop putup pax, tu tikmü'ün xohix kopa 'áxop yilmögäktux, tu 'áxop miy Topa yög tikmü'ün xe'e'. Hääkaxiy 'Ügmüñ 'áte pe'paxex, tu Topa pu häm'äktux.

⁵ Hõmä 'Ügmüñ 'áte xa Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux. 'Ügmüñ 'áte nõm 'äktux, tu hâpxopmä ka'ok xe'ëgnäg, tu Topa KoXuk mütik xa Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux, tuk mög kuxxa mäm ka'ok Topa yög häm'äpak max'ax kopah. Hõmäg mög tihi 'áxop kopah, ha xatek mûñ yög hâpxopmä max'ax pënähä', yäg mûñ max xa'.

⁶ Xate 'Ügmüñ max pënähä', xix yümüñ xuxyä Yeyox yög, tu nõ' max putuk. 'Ünöy te 'áxop kute'ex kummuk, pa 'áxop te Topa yög häm'äpak max'ax paha', tu 'ákuxa hittup, yä Topa KoXuk te 'ákuxa hittupmähä'.

⁷ 'Áxop max, ha 'ämäx pënähä Kunnix kopa kuxa mäm xop te hâpxexka Mäxeñõn tu', xix hâpxexka Genex tu', tu nõ' max kamah, yä 'áxop putuk.

⁸ Hamün, 'áxop te yümüñ xuxyä Yeyox 'äktux hâpxexka Mäxeñõn tu', xix hâpxexka Genex tu', yä' xohix yimap te' yümüñ, 'ákuxa mäm ka'ok. Putep nöy 'äktux putup 'Ügmüñ 'áte? Puxi'.

⁹ Hõmäg mög tihi 'áxop kopah, ha 'áxop te topa komut xop nîm, tu ta Topa xe'e pe 'ämög, ha tikmü'ün xohix te 'äyimap te' xupak, tu häm'äktux.

¹⁰ Xate Topak-tok hip, Yä pexkox tu yïxop-tup Topak-tok. Hõmä Topa te yäy kutok

Yeyox putpu' hinnähä'. Yeyox te yümüñ möy putup, 'ihä Topa gäy 'ükummuk xop mütik.

2

Paot te hâpxopmä max kõmën Texanõn tu'

¹ 'Ülkxape xop, hõmäg mög tihi 'áxop kopah, tu hâpxopmä max, 'ap kummuk miy'ah, 'a yäg mög hitop tihi 'áxop kopah.

² Hõmä tikmü'ün tek mög kute'ex kummuk komën Pinio tu', tuk mög mänög, pa hâpxip 'ihä mög mög, tu mõktu 'áxop tuk mög möxaha 'õnte kõmën Texanõn tu', ha kõmën Pinio yög tikmü'ün tek kute'ex kummuk, 'áxop te' yümüñ. Pa yümüñ yög Topa tek kuxa hittupmähä', ha 'áte Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux.

³ 'Ügmüñ 'áte Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux, tuk mög 'áte pe'paxex kummuk 'ohnäg, tuk mög 'áte 'õg hâpxop xak 'ohnäg, tuk mög 'áte 'áxop kupex 'ohnäg.

⁴ 'Ügmüñ 'áte putep mûñ 'äktux? Topa te nõ putup, 'Ügmüñ 'áte nõm 'äktux mõkumak mög. Hamün. Topa tek mög putup, tuk mög 'áte tikmü'ün xohix pu nõm 'äktux. 'Ügmüñ 'áte putep mûñ 'äktux? 'Ok pe tikmü'ün te nõm putup pax häm'äktux? 'Ok pe Topa te nõm putup pax häm'äktux? Yä tikmü'ün yög'ah, pa Topa tek mûñ yög putup'ax kopit.

⁵ 'Áxop te' yümüñ. Hõmäg mög tihi 'áxop kopah. 'Ak mûñ 'áte xa hääxape komut'ah. 'Ügmüñ 'áte 'áxop kupex 'ohnäg. 'Ok 'Ügmüñ 'áte häm'äktux max, pa 'õg hâpxop putup? 'Ämhok. 'Ak mûñ 'átep-tup'ah 'õg tayümak. Topa te' yümüñ.

⁶ Ak 'Ügmüñ 'átep-tup'ah, puyïy tikmü'ün 'Ügmüñ 'äktux max. 'Agmüñ 'áte 'õg häm'äktux max xak 'ohnäg, xix tikmü'ün nöy yög kamah.

⁷ 'Ümax, pu Kunnix yög mõ'pok xop tikmü'ün yög hâpxop xak, pak mûñ 'áte nõm hääxak 'ohnäg, 'a xat'ax xop putuk'ah, pak mûñ 'áte xa' hâpxop popmähä', yä 'ün tek-tok pu' popmähä'ax putuk.

⁸ 'Ügmüñ 'áte 'áxop putup pax, hu xa Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux, xix 'áxop pu yäy mûñ popmähä', yäg mûñ 'áte 'áxop ka'ogähä'.

⁹ Hamün, 'Ülkxape xop, xate' yümüñ. Hõmäg mög tihi 'áxop kopah, tuk mög 'áte hâpxopmä max punethok. Mäyõn mög tox hâg mög häm, xix 'ämniy hää, nüy pop hok 'õg hâpxop xix 'õg tayümak, tuk mûñ 'áte xa Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux.

¹⁰ 'Áxop te' pënähä', xix Topa te' pënähä', 'Ügmüñ 'áte hâpxopmähä max 'áxop pu', yä Kunnix kopa kuxa mäm xop pu'. Yäg mûñ 'áte hâpxopmä max xe'ëgnäg, xix hâpxopmä yok. 'A hâpxopmä kummuk 'üm miy'ah.

¹¹ Ügmû'âte 'âxop xohix hâg tehe', yâ' âtak te yây kutox hâ' tehe putuk. 'Âxop te yûmmûg.

¹² Ügmû'âte 'âxop xapit, tu 'âxop kuxa hitupmâhâ', tu 'âxop xapit, xayîy hâpxomâ max. Topa te nôm putup pax. Topa te 'âxop yîmôgatux, xayîy Topa yôg tikmû'ün xop môtukox, xayîy Topa max xe'ëgnâg pêna'.

¹³ Hômâg mû'âte xa' Topa yôg hâm'âpak max'ax 'âktux, ha 'âxop te' xupak, tu 'ayîpkox pip. Xate' pe'paxex, yâ' Topa yôg hâm'âktux, 'a' tikmû'ün yôg'ah. Hamûn, Topa yôg. Topa te hâpxomâ max 'âxop kopah, yâ' kuxa mâm ka'ok xop kopah, ha môtuk mûg hittup, tu Topa pu hâm'âktux, hu: "Âmax. Âmax nôm tikmû'ün pu." Kaxîy.

¹⁴ Ükxape xop, hômâ Yoneo xop te Yeyox Kunnix yôg tikmû'ün xop xohik-te'ex kummuk hâpxexa Yonex tu', xix 'âxape xop te 'âxop kute'ex kummuk kamah, yâ' nôy putuk.

¹⁵ Hômâ Yoneo xop te yûmmûg xuxyâ Yeyox putex, tu Topa pupi hâm'âktux xop kix, ha' xakix, tu ta hônhâ yûmmûg kute'ex kummuk kamah. Topa te nôm xop putup'ah. Nôm te tikmû'ün xohik-te'ex kummuk.

¹⁶ Hamûn, 'ügmû'âte Yoneo xop kûnâpa pip xop pu Topa yôg hâm'âpak max'ax 'âktux. Yâ' Topa yôg hâm'âpak max'ax te tikmû'ün kuxa mâm'mâhâ Topa kopah, ha Topa te tikmû'ün kuxa kummuk xit, nûy kuxa max mô'tat, 'ûyânânu tu'. Ha ta Yoneo xop terup, nûy nôm hâ hâm'âktux xuxyâ'. Hâ' kaxîy Yoneo xop te hâpkummuk mûy xexka', ha' gây Topah, tu nôm kopit, nûy yôg kummuk hâ yânânu.

'Ügmû'âte 'âxop xak

¹⁷ Ükxape xop, hômâ yûmmûg yây xatât hâpxip kutôgnâg hâ. Yûmmûg yây xatât, pak mû'âte 'âxop pekpaxex punethok, tu 'âxop xak nâm, tu 'â hak mûg môg putup pax.

¹⁸ 'Ügmû'âte 'â hak mûg putup pax. 'Ügmûn Paot, 'â hak mûg putup punethok, pa Hâmgâyâgnâg tek kummugâ', hak mûg 'ohnâg.

¹⁹ Yâ hamûn, yûmmûg xuxyâ Yeyox te putpu' nûn putup, 'ihâ 'âxop pip putup Yeyox keppah, tu ta 'âte hâpxop max hip putup, ha 'âxop tuk mûg kuxa hittup putup, tuk mû'âte 'âxop 'âktux xexkap-tup, yâ' xut'ax 'âktux putup. Yâ mô'tat'ax 'âktux putup.

²⁰ Hamûn, 'ügmû'âte 'âxop pekpaxex punethok, tu 'âxop tuk mûg kuxa hittup.

3

¹ Hômâ yûmmûg yây xatât, hak mû'âte 'âxop xak. 'Âte yây xatât hâ tot 'ohnâg, huk nox xip kômén 'Atén tu',

² nûy 'â ha mô'kutnâhâ Tîmôn, yâg taknôy, yâ' Topa pu' hâpxomâ max 'ügmûtik, nûy

Kunnix yôg hâm'âpak max'ax 'âktux. 'Âte 'â ha nô mô'kutnâhâ, pu 'âxop mûtik tu hâpxomâ max, xayîy 'âkuxa mâm ka'ok nôy nâ môg,

³ xayîy 'âxop xe hâpkummuk mûy hok, tikmû'ün te 'âxop kute'ex kummuk hah. Yâ hamûn, xate' yûmmûg, Topa tep-tup, pu tikmû'ün yûmmûg kute'ex kummuk.

⁴ Hômâg mûg tihî 'âxop kopah, tu 'âxop mûtik hâm'âktux, hu: "Nôm tek mû'âk-te'ex kummuk putup." Kaxîy. Yâ hâpxip 'ihâ tikmû'ün tek mû'âk-te'ex kummuk. Hamûn.

⁵ 'Âte' hip'ax hâ' tot 'ohnâg, hu 'â ha mô'kutnâhâ Tîmôn, pu 'âkuxa mâm yûmmûg. 'Ok Hâmgâyâgnâg te 'âmôgâhâ'? 'Ok 'ügmû yôg hâpxomâ'ax koxyôy? 'Âte' yûmmûg putup.

⁶ Ha ta' môg, Tîmôn, tu putpu' nûn, tu hâm'âktux, 'âkuxa mâm ka'ok Topa kopah, tu 'âxop te yây putup pax, xix Topap-tup pax. Tîmôn te hâm'âktux, 'âxop tek mû'â hâm'âktux max, tu xatek mûg pêñâp-tup pax. Hamûn, 'ügmû'âte 'âxop pêñâp-tup pax kamah.

⁷ Ügmûg xûy, yâ' nôm tek mûg kute'ex kummuk, pak mû'âte 'âxop yôg hâpxomâ'ax 'âpak, huk kuxa hittup. Ükxape xop, 'ügmû'âte 'âkuxa mâm ka'ok 'âpak, tuk mûg kuxa hittup.

⁸ Topa yôg putat max hâ 'âxop mûg kuma mûg, kopxik kuxa hittup.

⁹ Ügmû'âte Topa pu hâm'âktux, hu: "Âmax, timû'ün pu". Tikmû'ün max, kopxik mûg kuxa hittup. Âmax. Puxi." Kaxîy.

¹⁰ Hâptup kopxix Topa pu hâm'âktux xexka xix 'âmnîy, tu hâm'âktux, hu: "Âpu 'ügmûg xat, 'ügmûg mûg tikmû'ün hah." Kaxîy. Hamûn, 'âxop hak mûg mûg putup, nûy 'âxop pu hâmyûmmûgâ xate nôm yûmmûg 'ohnâg Topa yôg putat max yôg hâpxop.

¹¹ Ügmû'âtep-tup, pu yûmmûg 'Âtak Topa 'âxop tuk mûg mô'pok, xix yûmmûg xuxyâ Yeyox 'âxop tuk mûg mô'pok.

¹² Ügmû'âtep-tup, xayîy 'âxop yây putup pax nôy nâ mûg, xix 'âxop tikmû'ün xohix putup pax nôy nâ mûg, ha môktu 'âxop tek mûg putuk, yâg mû'âte 'âxop putup pax.

¹³ Ha môktu Topa te 'âxop ka'ogâp-tup, ha 'âxop maxp-tup, tu 'âxop max xe'ëgnâg yûmmûg 'Âtak Topa keppah, 'ihâ yûmmûg xuxyâ Yeyox te putpu' nûn putup 'ûyây yôg xop mûtik.

4

Hâpxomâ'ax max, Topa te nôm putup

¹ 'Ügmû'âte xe hâm'âktux. Hâg mû'âte xa' yûmmûgâhâ hâpxomâ max, Topa te nôm putup, ha 'âxop te hâpxomâ max. 'Âte xa hâm'âktux xix yûmmûg xuxyâ Yeyox te xa

hãm'âktux, hu: "Ãpu hãpxopmã max mÿ nôy nã mõg." Kaxiÿ.

² Yã hamûn, hõmã yûmûg xuxyä Yeyox tek mûg mõ'pok, 'ûgmû 'ãxop pu hãmyûmmûgä'. Xate' yûmmûg.

³ Topa tep-tup, xayîy 'ãxop hãpxopmã kummuk kux, nûy ta Topa putuk. Topa tep-tup xayîy 'ânôy hã xupxet hok.

⁴ 'Ümax, pu tik yây pu xetut xax, nûy nõm mûy, tu hãpkummuk mÿ 'ohnâg. Tikmû'ün max te nõm putup.

⁵ 'Ükummuk, pu tik yây putup'ax kummuk hã xetut xax, yã puknõg xop putuk, yã nõm te Topa yûmmûg 'ohnâg xop putuk.

⁶ 'Ükummuk, pu tik yây taknôy kute'ex kummuk, nûy yây pu' xetut xax. Hõmäg mû'âte xa' hãm'âktux, hu: "Pa 'âtix, yûmûg xuxyä Yeyox te nõm kummuk yânän putup." Kaxiÿ.

⁷ Topa te yûmûg xat, 'ûyly yûmû nôy hã xupxet hok. Pa Topa te yûmûg xat, yûmûg hãpxopmã kummuk kux, nûy ta Topa putuk.

⁸ Tep te nû hãmyûmmûgä'ax 'âpak 'ohnâg? 'Ok tikmû'ün yôg hãmyûmmûgä'ax 'âpak 'ohnâg? 'Ámhok. Yã Topa yôg. Yã Topa te xa' hõm Topa Koxuk.

⁹ 'Ok 'âte xa putup pax'ax kax'âmpip-tup, yã Kunnix kopa kuxa mâm xop yôg putup pax'ax? 'Ámhok. 'A 'âte xa kax'âmpip-tup'ah. Hõmä Topa te xa' yûmmûgâhâ', xayîy xohix putup pax,

¹⁰ hâ'ãxop tep-tup pax Kunnix kopa kuxa mâm xop xohix hãpxexka Mâxenõn tu'. 'Ãpu tikmû'ün xohix-pax nôy nã mõg.

¹¹ 'Ãpu hãmyûmtuk, nûy 'og hãpxopmã mûy, nûy ta 'ânôy yôg hãpxopmã'ax kute'ex hok, nûy ta 'âhãm, xayîy 'og tayûmak pi'. Yã hõmä 'ûgmû'âte xa nõm 'âktux.

¹² Hã kaxiÿ nõm xop kuxa mâm 'ohnâg Yeyox kopa te 'âmax pe'paxex putup, ha ta' nôy te 'ãxop hã' te 'ohnâg putup.

Yûmûg xuxyä Yeyox te putpu' nûn putup

¹³ 'Ükxape xop, 'ûgmû'âte-tup, xayîy hãmyûmmûg xakix xop yôg hãpxopmã'ax, nûy xakix xop hã'âkuxa xûy hok, nûy 'âpota xexka hok, nûy xate' putuk hok nõm te hãpxop max hip 'ohnâg.

¹⁴ Yûmûg kuxa kopa' yûmmûg, Yeyox xok xe'e', tu putpu' hi', tu putpu' nûn putup, ha Topa te Yeyox mûtik xakix xop nûnnâp-tup, yã nõm kuxa mâm ka'ok Yeyox kopa xop nûnnâp-tup.

¹⁵ Topa Xexka te nõm 'âktux, hak mû'âte nõm 'âktux. Yûmûg xuxyä Kunnix te putpu' nûn putup, 'ihâ xakix xop putpu' hip-tup, tu' mõg hãmâxap putup Kunnix hah, hak-nây tu hi xop mõg putup Kunnix hah.

¹⁶ Pexkox yôg nû'pok xop yôg xat'ax te' xat ka'ok putup, ha' nôy te Topa yôg mîxux xop tut kaxyâp-tup, 'ihâ yumû xuxyä Kunnix

mûn te pexkox tu' yîxop-tup! Ha ta putpu' hip-tup xakix xop, nõm kuxa mâm ka'ok Kunnix kopah.

¹⁷ Hag-nây tu nõmhâ hi xop mõgâp-tup pepix kamah, tu mõktu' xohix yây tu nû' nâp-tup hãmgôy xexka kopah, nûy yûmûg xuxyä Kunnix mûtik mõg. Hã kaxiÿ nõm te Yeyox mûtik tip-tup, tu xe' yây xatat putup'ah.

¹⁸ 'Ãpu tikmû'ün kuxa hittupmã nû hâm'âktux hâ.

5

'Ãpu Yeyox te putpu' nûn'ax hip

¹ 'Ükxape xop, hâm 'um hâ' xip'ax nõm hãpxop? Mõ'âgmû'ax 'ûm? 'Ámnîy 'um? Putep putup putup hãpxop xohix, 'ihâ putpu' nûn putup Yeyox? Hâm 'um hâ'? 'Áte' yûmûg'ah, hu' kax'âmpip-tup'ah.

² Yûmûg xuxyä Yeyox yôg hâptup xupep putup, ha Yeyox te putpu' nûn putup, yâ xupxet'ax xupep putuk, 'ihâ tikmû'ün te nõm hip 'ohnâg. 'Áxop te' yûmûmûg.

³ Tikmû'ün te hâm'âktux putup, hu: "Yâmîptuk nûnîte. 'A' hâm xûy 'ün pip'ah. Yâ' max hãpxop xohix." Kaxiÿ. Pa hâpxip 'ohnâg 'ihâ hâm xûy pip mõ'ka'ok, tu xohix koxyôy, yâ 'ün tek-tok put xûy putuk, yâ' xupep mõ'ka'ok. 'Ap nûpap-tup'ah tikmû'ün.

⁴ Pa 'âkuxa kopa hâpkoxtap 'ohnâg, hu Yeyox yôg hâptup hip, yâ Yeyox te putpu' nûn hip, yâ 'ap xupxet'ax xupep'ax putuk'ah xa'.

⁵ 'Áxop xohix yâ kuyânäm yôg tikmû'ün, yâ hâptup yôg yâ 'âkuxa tup. Yûmûg mûn 'a 'âmnîy yôg'ah, 'a hâpkoxtap yôg'ah, pa hâmyûmmûg.

⁶ 'Ãpu mõ yûmû yõn hok, yâ 'ap nôy putuk'ah. 'Ãpu yûmû pa ka'ok, nûy hâmpêna', nûy Yeyox hip.

⁷ 'Ámnîy 'ihâ mõ'yõn pax tikmû'ün, yâ 'âmnîy 'ihâ paptux xop paptux. Yâ' kuxa mâm 'ohnâg xop te kaxiÿ.

⁸ Pa 'ãxop yâ hâptup yôg. Pu yûmû pa ka'ok, nûy hâmpêna', nûy Yeyox hip. 'Ãpu yûmû mõ'tat kuxa mâm ka'ok'ax xîx putup pax'ax. Yâ nõm te xonat yôg pipkup hâ kep xax putuk. 'A hãpxop kummuk te mõ'nâp-tup'ah. 'Ãpu yûmû mõ'tat kama Topa yôg hãpxop max hip'ax. Hamûn, Topa te tikmû'ün kuxa kummuk xit, nûy kuxa max mõ'tat, 'uyânän tu'. Ta nõm te xonat xop yôg pipkup hâ kuxxax putuk. 'A hãpxop kummuk te mõ'nâp-tup'ah. 'Ãpu mõ'tat.

⁹ Topa te yây ha yûmû xânâhâ', nûy yûmû'â tu' gây hok, pa yûmûg xuxyä Yeyox Kunnix hâ yûmûg kuxa kummuk xit, nûy kuxa max mõ'tat, 'uyânän tu'.

¹⁰ Yeyox te yûmûg pupi' xok, 'uyly nû mûtik 'âti', pe yûmûg pip 'ihâ putpu' nûn

Kunnix, pe yūmūg xakix, 'lhā putpu' nūn Kunnix.

¹¹ Āpu yāy mūtik hām'āktux, pu yīpkutuk tu nōg. 'Āpu tikmū'ūn kuxa hittupmā'. Yā xate nōm mūy nōmhā. 'Āpu 'āhup hok.

Āpu hāpxopmā te kaxīy

¹² 'Ūkxape xop, 'ūgmū'āte xa' xak, 'āpu hām'ax xupax, nōm te hāpxopmā max 'āxop kopah. Yā Topa te nōm yīmōgāktux, puyīy 'āxop mōgā', puyīy 'āxop pu hāmyūmmūgā'.

¹³ 'Āpu nōm hām'ax xupax xexka'. 'Āpu nōm putup pax, tute hāpxopmā max hah. 'Āpu yāy kix hok.

¹⁴ 'Ūkxape xop, 'ūgmū'āte xa' xak. 'Āpu tuknōgnāg xop pu hām'āktux, pu tu hām. 'Āpu 'ūyīpkutuk xop kuxa hittupmā'. 'Āpu pu'uk xop hā 'ātehet. 'Āpu 'ūyōg hāpxopmā max hip punethok.

¹⁵ 'Āpu hāpkummuk mīy'ax hā yānān hok. Pa 'āpu tikmū'ūn pu hāpxopmā max 'āxop. 'Āpu hāpxopmā max mōkuma mōg tikmū'ūn xohix pu'. 'Āpu yāy pu hāpxopmā max 'āxop.

¹⁶ 'Āpu yā māyōn mōg tox hā 'ākuxa hittup pax xix 'āmnīy tox hā 'ākuxa hittup pax.

¹⁷ 'Āpu Topa pu hām'āktux mōkuma mōg.

¹⁸ 'Āpu hāpxop xohix 'āyīmap 'āktux Topa pu', hu: "Puxi". 'Āmax xohix pu'. 'Āmax." Kaxīy. Hamūn, Topa tep-tup nōm hāpxopmā'ax 'lhā 'āxop mōg Yeyox Kunnix mūtik.

¹⁹ Yā Topa Koxuk yōg hāpxopmā'ax kuxyā hok.

²⁰ Hāmpe'āpaxeh hok: "Yā' kummuk, Topa pupi hām'āktux xop te hām'āktux," kaxīy. Yā' max 'ūyōg hām'āktux.

²¹ Pa 'āpu hāpxopmā'ax xohix kopit. 'Āpu hāpxop max putyōn hok, xix hāpxopmā'ax max putyōn hok.

²² 'Āpu hāpxop kummuk mīy'ax xohix kux.

²³ Topa te yūmū'ā' hōm hāmyīptuk'ax. 'Ātep-tup, pu Topa yāy pu 'āxop xohix pop, yā 'ūyōg xop xe'ēgnāg 'āxop. 'Ātep-tup, pu Topa 'āxop pēnā max, yā 'ākoxuk pēnā', xix 'ākuxa, xix 'āyīn, xayīy 'ōg hāpkummuk mīy'ax pip putup'ah, 'lhā' putpu' nūn putup yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix.

²⁴ Hamūn, Topa tep-tup nōm hāpxopmā'ax. Tute 'āxop xānāhā', tu 'āxop tu' xip ka'ok. Topa tep-tup.

²⁵ 'Ūkxape xop, 'āpu Topa pu 'ūgmūn 'āktux.

²⁶ 'Āpu taknōy xohix pu hām'āktux, hu: "Ūgmū'āte 'āxop xaxok 'ohnāg." Kaxīy. 'Āpu xape xop yāy kep hā mūy, yā taknōy max putuk.

²⁷ 'Āte xa' xak, ha yūmūg xuxyā Yeyox te' xupak, 'āpu nū tappet mōkupix taknōy xohix pu', xix tukūm xohix pu', yā Kunnix kopa kuxa mām xop pu'.

²⁸ Puyā yūmūg xuxya Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā'. Tu ta tu' kux.

PAQT TE KÖMËN TEXANÖN YÖG TIKMÜ'ÜN PU TAPPET KAX'ÄMI II

¹ Ügmüñ Paot. Äte' kax'ämi nühüñ' tappet, 'äxop pu' kax'ämi', yä Kuninx kopa kuxa mäm xop pu' kömëñ Texanön tu', yä yümüg 'Ätak Topa yög xop pu', xix yümüg xuxyä Yeyox Kuninx yög xop pu'. Xinax te 'äxop pe'paxex xix Timön te kamah.

² Pu yä Topa xix yümüg xuxyä Yeyox xa hämmaxnä', xayïy 'äkuxa mäm.

Yeyox nün putup, ha Topa te xohix yög häpxompa'ax kopit putup

³ 'Äkuxa mäm nöy nä 'ämög xexka', tu 'äxop te' xohix putup pax nöy nä 'ämög, yïy ta' max, 'üyï 'ügmüñ 'äxop 'äktux punethok Topa pu, hu: "Yä' max. Puxi! 'Ämax 'ükxape xop pu'." Kaxïy.

⁴ 'Ügmüñ'äte' 'äxop 'äktux max Kuninx kopa kuxa mäm xop xohix pu'. Hamün, 'äkuxa mäm ka'ok'ax xexka', 'ihä tikmüñ'ün te 'äxop kummugähä', ha xate kummuk xohix hä tot.

⁵ Tikmüñ'ün te 'äxop kummugähä', yïy ta Topa te tikmüñ'ün yög häpxompa'ax kopit putup, nüy tu' kummugä 'üyänän tu'. Yä' kopit'ax yok, 'ap kohe ah. 'Uxohix te 'äxüy pénähä', hu' yümüg, Topa te tikmüñ'ün yög häpxompa'ax kopit putup. Yä' yok. 'Äxop te 'äxüy hä tot, yä' kummuk hä tot, ha Topa te' yümüg. 'Ämax, yä Topa Xexka yög tikmüñ'ün xop pu' ämax. Hamün, 'äxüy, Topa Xexka yög tikmüñ'ün xop pu' 'äxüy.

⁶ Topa te tikmüñ'ün yög häpxompa'ax kopit putup. Yä' yok, yä' xe'e'. Tute kummugä yänän putup, yä nöm te 'äkumugä hä yänän putup.

⁷ 'ihä yümüg xuxyä Yeyox te pexkox tu' nün pexkox yög nü'pok xop mütik, yä kuxap kopa' nün putup, tu 'äxüy nööp-tup.

⁸ Tu kummugä hä yänän putup Topa yümüg 'ohnäg xop pu', xix 'üyípcox 'ohnäg xop pu'. Yä nöm te yümüg xuxyä Yeyox yög hä'apak max'ax 'äpak 'ohnäg.

⁹ Nöm xop xüy putup mökuma' mög, hämyäxatamuk xohix kux 'ohnäg hä, tu Topa mütik pip putup'ah, xix yümüg xuxyä Yeyox mütik pip putup'ah. Nöm te yümüg xuxyä Yeyox max xe'ëgnäg pénäp-tup'ah, xix yümüg xuxyä Yeyox yög ka'ok'ax yümüg putup'ah,

¹⁰ 'ihä nöm häptup mö'näp-tup, 'ihä putpu' nün yümüg xuxyä Yeyox, puyïy Kuninx kopa kuxa mäm xop te Yeyox 'äktux max, tu Yeyox pe'paxex max, yä' kuxa mäm ka'ok xop xohix xexka te kaxïy. 'Äxop kama nü mütik pip putup. Hamün, 'äkuxa mäm ka'ok Topa yög

häm'äpak max'ax kopah, 'ügmüñ'äte xa nöm 'äktux.

¹¹ Ügmüñ'äte 'äxop 'äktux punethok Topa pu, xayïy 'äxop 'ämax xe'e' Topa pu'. Yä Topa te 'äxop yïmögatux, xayïy 'ämax xe'e'. 'Ügmüñ'äte 'äxop 'äktux Topa pu, xayïy 'äxop häpxompa'ax max xohix putup, 'äxop te nöm putup. Topa ka'ok te 'äxop hä tut'e ax. 'ügmüñ'äte 'äxop 'äktux Topa pu, xayïy 'ähäm xohix kux, yä' 'äkuxa mäm, hu 'ähäm ka'ok.

¹² Hä kaxïy yümüg xuxyä Yeyox 'ümax xe'e nöy nä' mög putup 'äkuxa kopah, ha ta 'äxop max nöy nä 'ämög putup Yeyox mütik, ha tikmüñ'ün te' pénäp-tup, tu Topa 'äktux maxputup. 'Ümax Topa xix yümüg xuxyä Yeyox Kuninx, tu xa hok häpxompa'hä'.

2

Tik kummuk xexka'

¹ Äte yümüg xuxyä Yeyox Kuninx te putpu' nün'ax kax'ämi xix yäy tu nü yümüg nün'ax Kuninx mütik kax'ämi'.

² Tik 'üm te' koit, hu: "Yä' xip yümüg xuxyä Kuninx yög häptup. Yä putpu' nün Kuninx tu nüktu' xip." Kaxïy. 'Äpu 'üyög häm'äktux pa hok. 'Äkuxanög hok. Tep te' nöm 'äktux, pe Topa pupi häm'äktux xop, pe' nöy te Topa yög häm'äpak max'ax 'äktux, pe' nöy te häm'äktux, 'äte nöm kax'ämi'. 'Ämhok. 'Üyög häm'äktux pa hok. Yümüg xuxyä Kuninx yög häptup xip'ah, pa' nün putup, xix Yeyox xip'ah nömhä, pa' nün putup.

³ 'Äpu' koit'ax 'äpak hok. Yümüg xuxyä Kuninx yög häptup nün putup, yä Yeyox te putpu' nün putup, pa' xohix te Topap-tup nöög hämäxp putup, ha ta nöm tik kummuk xexka xip putup hämäxp, tu tikmüñ'ün pu yäy mög putup, yä Hämgäyägnäg yög tihik.

⁴ Nöm tik kummuk xexka te Topap-tup nöög putup, xix Topa yög häpxop xohix putup nöög putup. Tute yäy xexka möy putup, tu Topak-tögnäg 'äktux putup. Tu ta' mög putup, tu 'yüm putup Topa pet xexka kopah, tu häm'äktux putup, hu: "'Ügmüñ, yä Topap." Kaxïy.

⁵ Xate' yümüg mög nööd. Hämä 'ügxip 'äxop kopah, tu nöm 'äktux.

⁶ Hönhä häm' te' tux hok, pu' möy hok nöm häpxop kummuk. Xate' yümüg. Häpxip 'ihä nöm tik kummuk xexka xip'ax.

⁷ Hamün, hönhä 'ihä häpxop kummuk möy'ax xexka pip, tu' xaptop, pa häpxip 'ihä xut putup häm' te' tux hok, ha' nöm häpxop kummuk möy'ax pip putup. 'Ap xaptop putup'ah häpxop kummuk möy'ax.

⁸ Yä xip'ax nöm tik kummuk xexka', pa yümüg xuxyä Yeyox te putpu' nün putup, tup-tex putup, yä xitxut häp-tex putup, yä Yeyox yög kuyänäm häp-tex putup.

⁹ Hamûn, Hâmgâyâgnâg te nôm tik kum-muk xexka ka'ogâp-tup, puyîy hâpxopmâ ka'ok xe'ëgnâg xohix. Tute' koit putup, ha tigmû'ün te yôg mô'âmâ'ax pap-tup. Yâ tigmû'ün kuxa mâm tik kummuk yôg hâpxopmâ'ax ka'ok xe'ëgnâg kopah.

¹⁰ Nôm tik kummuk xexka te Topa yûmmûg 'ohnâg xop pu' koit xohix xexkap-tup. Nôm te hâmyûmmûg xe'e yûmmûg 'ohnâg, tu hâmyûmmûg xe'ep-tup pax 'ohnâg, ha Topa te nôm môy 'ohnâg hâpkummuk mîy'ax kopah. Nôm te Topa pêñâp-tup'ah, pa yây koxyû putup.

¹¹ Yîy ta Topa te' xat putup, pu nôm kuxa mâm ka'ok koit'ax kopah.

¹² Yîy ta Topa tep-tup nôg putup nôm kuxa mâm 'ohnâg hâmyûmmûg xe'e kopah. Yâ nôm tep-tup pax koit'ax.

Topa te' ãxop yûmôgâtut

¹³ 'Ümax, 'Ügmû'âte 'ãxop 'âktux punethok Topa pu', hu: "Ãmax tigmû'ün pu'. Puxi'. 'Ãmax." Kaxîy. Hamûn, 'ükxape xop, Topa te 'ãxop putup pax. Topa te 'ãxop yûmôgatus tigmû'ün xohix kopah. 'A hõmâ' xip'ah hâm xexka', Thâ Topa te 'ãxop yûmôgatus, nûy 'ãxop kuxa kummuk xit, nûy kuxa max mõ'tat, 'uyânân tu'. Yâ Topa Koxuk ka'ok hâ'ãxop kuxa kummuk xit, xayîy 'ãxop yâyhâ Topa yôg tigmû'ün, tu 'âkuxa mâm hâm'âktux xe'e kopah.

¹⁴ Hômâg mû'âte xa Topa yôg hâm'âpak max'ax 'âktux, ha Topa te nôm hâ'âxânâhâ', xayîy pêñâ hâpxop xe'ëgnâg xohix yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix mütit.

¹⁵ 'Ükxape xop, 'âpu Topa tu nox pi'. 'Apu hâmyûmmûg max tu nox pi'. Yâg mû'âte xa' yûmmûgâhâ nô'om. 'Ügmû'âte xa hâm'âktux nô'om, tu xa' kax'âmi nô'om kamah.

¹⁶ Yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix te yûmûg putup pax xix yûmûg 'Atak Topa te', tuk mû'â hok hâpxopmâhâ, tu yûmûg kuxa hit-tupmâhâ môkuma' mõg ha' kux 'ohnâg tu hâpxop max hipmâhâ'.

¹⁷ 'Ügmû'âtep-tup, puyîy yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix 'âkuxa hittupmâ' xix yûmûg 'Atak 'âkuxa hittupmâ', nûy 'ãxop ka'ogâ', xayîy hâpxopmâ max, xayîy hâm'âktux max.

3

'Apu Topa puk mûg 'âktux

¹ 'Ükxape xop, 'âpu Topa puk mûg 'âktux, 'üyîy 'Ügmû'â yûmûg xuxyâ Yeyox yôg hâm'âpak max'ax 'âktux hâpxexka xohix tu' mõ'ka'ok, puyîy xohix nôm 'âpak, puyîy xohix putup pax xexka Yeyox yôg hâm'âpak max'ax, yâ 'ãxop putuk kômèn Texanôn tu'. Xate nôm 'âpak, tup-tup pax.

² 'Apu Topa puk mûg 'âktux, puyîy Topa 'Ügmû'â hâ tu tehet, Thâ tigmû'ün kummuk tek mûg kute'ex kummuk. Hamûn,

tigmû'ün xohix xexka'ah te Topa yôg hâm'âpak max'ax 'âpak. Yâ' yîpkox 'ohnâg.

³ Pa Topa te yây yôg xop tu' xip ka'ok. Tute 'ãxop ka'ogâp-tup, tu 'ãxop hâ tu tep-tup, puyîy Hâmgâyâgnâg 'ãxop kute'ex hok.

⁴ Yûmûg xuxyâ Yeyox tek mûg kuxa mämmâhâ 'ãxop kopah, yâ 'ãxop te' mîy nô'om. 'Ügmû'âte xa hâm'âktux, tu' mîy putup. 'Ügmû'âte yûmmûg xe'e'.

⁵ 'Ügmû'âtep-tup, pu yûmûg xuxyâ Yeyox 'ãxop mõgâ', xayîy 'ãxop Topap-tup pax, xayîy 'ãxop nox pi'. Topa yôg putat max kopah, yâ Yeyox putuk.

Tigmû'ün hâm 'ohnâg, puxi' xit hok

⁶ Yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix tek xat, tuk mûg xex Yeyox xip'ax kopah, yîk mû'âte 'ãxop xat, xayîy 'ãxop taknôy tuknôgnâg xop tu nox pi' hok, nôm hâm 'ohnâg xop, nôm tek mû yôg xat'ax 'âpak 'ohnâg.

⁷ 'Ümax, xayîy 'ãxop hâpxopmâ', 'Ügmûg putuk. Hômâg mûg pip 'ãxop kopah, Thâg mûg tuknôg 'ohnâg.

⁸ 'Ügmû'âte hok pop'ah tigmû'ün yôg hâpxop, pa hâpxop xohix hâ pago. Tuk mû'âte hâpxopmâ max mõkumak mõg. Hâptup 'ihâg mûg hâm pax xix 'amnîy 'ihâ, xayîy 'ãxop pago 'ohnâg.

⁹ 'Ümax, pu Kunnix kopa kuxa mâm xop yôg xexka xop 'og hâpxop pop, pak mû'âte 'og hâpxop xak 'ohnâg, tu' pop 'ohnâg, xayîy 'ãxop 'Ügmûg pêñâ', nûy kama' mîy 'Ügmûg putuk.

¹⁰ Hômâg mûg tihî' 'ãxop kopah, tuk mû'âte hâm'âktux, hu: "Tigmû'ün hâm 'ohnâg, puxix xit hok, pu' max." Kaxîy.

¹¹ 'Ügmû'âte kax'âmi nûhû', 'Ügmû'âte' xu-pak tu', yâ tigmû'ün tuknôgnâg pax pip 'õnte, yâ hâpxumâhîygâ pax.

¹² Yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix te' xat, tuk mûg xex Yeyox xip'ax kopah, yîg mû'âte 'ãxop xat, xayîy 'ãxop tuknôgnâg pax xop pu hâm'âktux: "Ãmax'ah. 'Apu 'âxumâhîy hok, nûy hâm hâ' pop yây yôg hâpxop." Kaxîy.

¹³ 'Ükxape xop, 'âpu 'âkuxa tuknôg hok, Thâ hâpxopmâ max.

¹⁴ Pa' pip 'õnte, nôm te nû' tappet putup nôg putup, tu nôm 'âpak putup'ah. 'Apu tik te kaxîy tu 'âti hok, puyîy yây yôg hâpkummuk mîy'ax hâ yâyhâhup.

¹⁵ Pa 'âpu nôm tik pu' mîy hâpxop, 'ap puknôg putuk'ah, pa yâ 'âtaknôy putuk.

Puyâ Yeyox 'ãxop tu xihip ka'ok

¹⁶ 'Ügmû'âtep-tup, yûmûg xuxyâ Yeyox 'âkuxa mâm'mâ', Thâ 'âkuxa mâm Yeyox kopah, nûy 'âkuxa mâm ka'ok mõkuma' mõg, Thâ 'ãxop te hâpxopmâ xohix. Pu yâ yûmûg xuxyâ Yeyox 'ãxop tu xihip ka'ok.

¹⁷ 'Ate' kax'âmi nûhû, hu: "'Ügmûn Paot te 'ãxop pu kax'âmi', hu 'âte 'ãxop pe'paxex."

Kaxîy. 'Ate yây yôg 'âxet'ax kax'âmi hâ kaxîy.
Yâ yôg tappet xohix te kaxîy.

¹⁸ Pu yâ yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix 'âxop
xohix pu hâmmaxnâ punethok.
Tu ta tu' kux.

PAOT TE TİMÖN PU TAPPET KAX'ĀMI I

¹ 'Ūgmūn Paot. 'Āte xa' kax'āmi nūhū tappet. Topa te mōgkutnāhā xix Yeyox Kunnix te', tu Yeyox Kunnix yōg mō'pok xop kopak xix. Topa te yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'uyānān tu'. Yūmū'āte max hip, yā Yeyox Kunnix hip.

² 'Āte xa' kax'āmi', yā TİMÖN pu', yā 'āmūn yā 'ūgkutok pit putuk, yā Topa yōg putat max kopah yūmūg mōg. 'Ātep-tup, puyīl Topa xix yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix xa hāpxopmā max, nūy 'ākuxa ka', xayīl 'ākuxa yūm.

Tik te hāpkummuk yūmmūgāhā'

³ Hōmā yūmūg mōg hāpxexka Māxenōn tu', tu 'āte 'āxak, xayīl hāpxopmā'. Ha ta hōnhā 'āte xe 'āxak nō'ōm. 'Āpu nox xihip kōmēn 'Ep tu'. 'Ōnte' pip nōm te hāpkummuk yūmmūgāhā'. 'Āpu' xat, pu hāpkummuk yūmmūgā kux,

⁴ nūy hām'āktux hitop hā mō'āmā kux, nūy mōnhāy xop hittap 'āxet'ax xohix xexka kax'āmi hok. Nōm te hām'āktux hā kaxīl, tu' kax'āmi, puxix tikmū'ūn kuxa mām 'ohnāg. Pa Topa tep-tup, pu tikmū'ūn kuxa mām ka'ok nōynā' mōg Topa yōg putat max kopah.

⁵ Putep mūn putup Topa xik-mūn? Yā' kuxa tup te tikmū'ūn putup pax, tu' kuxa max te tikmū'ūn putup pax, tu' kuxa mām xe'e, nūy nōy putup pax.

⁶ Pa yāg xop te nō putat max xaxok, tu yāy xaxok hām'āktux hitop kopah.

⁷ Nōm tep-tup, nūy Mōyyex yōg xat'ax yūmmūgā', pa yāy yōg hām'āktux yūmmūg 'ohnāg, xix Mōyyex yōg xat'ax yūmmūg 'ohnāg, pa hām'āktux punethok.

⁸ Yūmū'āte' yūmmūg, yā' max Mōyyex yōg xat'ax, pa xat'ax yūmmūgā kummuk, tu xat'ax mīy kummuk, yā' kummuk.

⁹ Hamūn, tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, yīl ta Topa te hāpkummuk mīy xop pu yāy yōg xat'ax popmāhā'. Hāpkummuk mīy xop te 'ūxat'ax mīy 'ohnāg, tu 'ipkox pip 'ohnāg, tu Topap-tup nōg pax, tu hāpkummuk mīy xohix pax, tu' kuxa kummuk te Topa yūmmūg 'ohnāg, tu yāy tak kix pax, tu yāy tut kix pax, tu tikmū'ūn xohix kix pax.

¹⁰ Tu' nōy hā' xupxet pax, tu pit tix yāy mūtik nōm kummuk xix hex tix, tu' xupxet pax, tu' koit pax, tu hām'āktux xex koxyōy pax, tu hāpxop nōy kummuk xohix mīy, tu hāmyūmmūg xe'e 'āktux kummuk.

¹¹ Yā hāmyūmmūg xe'e', yā Topa yōg hām'āpāk max. Topa 'ūmax xē'ēgnāg, tu 'ā' hāmyūmmūg hōm, 'uyīl hām'āktux.

Topa max te yūmūg kuxa ka'

¹² Yeyox Kunnix yā yūmūg xuxyā, tuk ka'ogāhā', 'uyīl Topa pu hāpxopmā max. Yeyox kuxa yūm 'ūgkopah, hu mōgkutnāhā, 'uyīl Topa pu hāpxopmā max, yā 'āte Yeyox pu hām'āktux, hu: "Āmax." Kaxīl.

¹³ Pa hōmā 'āte Yeyox 'āktux kummuk, tu Kunnix kopa kuxa mām xop kute'ex kummuk, yā Yeyox kute'ex kummuk, tu Yeyox tuk gāy. Pa Topa tek pēnāhā', tuk kuxa ka', 'ūgkuxa yūm 'ohnāg tu', yā 'āte yāy yōg hāpxopmā'ax yūmmūg 'ohnāg.

¹⁴ Tu yūmūg xuxyā Yeyox te 'ā hāpxopmā max, tu 'ā' popmāhā mō'yāy xe'e'ēgnāg ax xik kuxa yūm'ax. Nōm hāpxop xohix popmāhā, hak kuxa yūm Yeyox Kunnix kopah.

¹⁵ Ta nū hām'āktux xe'e', ha tikmū'ūn te hām'āktux paha', tu' kuxa mām hām'āktux kopah. Hām'āktux te kaxīl: Yeyox Kunnix te hām xexka tu' nūn tu nūktu' xupep, nūy kummuk xop kuxa kummuk xit, nūy nō' nōy yānān, tu' kuxa max tat, ha tak mūn kummuk xexka nām. Kaxīl.

¹⁶ 'Ūgmūn kummuk xexka nām, ha Yeyox Kunnix te yōg kummuk mīy'ax hā' tot mōkuma', pu tikmū'ūn pēnāhā', nūy hāmyūmmūg. Yā nōm te' kuxa mām putup Yeyox Kunnix kopah, yā nōm hi xe'e'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg, yā nōm te hāmyūmmūg putup. Hā kaxīl Topa tek pēnāhā', tuk kuxa ka'.

¹⁷ 'Ūmax Topah, tu' xexka'. 'Ūyōg hāmyāxatamuk xohix xexkah. 'Ūyōg hāmyāxatamuk māxap 'ohnāg, 'ap nā'ah. Nōm te māxap tu' xip Topah. 'Ap tut xip'ah, xix' yōg hāmyāxatamuk nōg putup'ah, yā' xok putup'ah. Topa yāy xat 'ohnāg. Topap-xet, yā' nōy xip'ah, ha' nōy te nōm putuk'ah. 'Āpu Topa xexka mīy nōynā mōg, xix 'ākuxa kopa Topa xexka mīy nōynā mōg hāmyāxatamuk kux 'ohnāg mōkuma', Hamūn.

¹⁸ TİMÖN xōnnē', hōmā Topa pupi hām'āktux xop te 'āmūn 'āktux, yīl tā' 'āte 'āxat hā kaxīl kamah. 'Āpu Topa pupi hām'āktux xop yōg hām'āktux xaxok hok. Hā kaxīl xate' xut putup, tu Topa pu hāpxopmā max putup.

¹⁹ 'Āpu 'ākuxa yūm mōkuma', nūy 'ākuxa max. Tikmū'ūn 'ūm yīpkox 'ohnāg, tu mōktu yāy yōg kuxa mām'ax koxyōy.

²⁰ Ha yā kaxīl mīy 'imēnēm xix 'Anexān, ha 'āte Hāmgāyāgnāg pu nōm popmāhā', pu nōm pu hāmyūmmūgā', puyīl Topa 'āktux kummuk hok.

2

Topa pu hām'āktux

¹ 'Āte xa hām'āktux putup. 'Āpu nū hāpxop mīy hām'āxap. 'Āpu Topa pu hām'āktux, nūy tikmū'ūn xohix pu hāpxop xax, nūy hāpxop pop tikmū'ūn xohix pu'. 'Āpu Topa pu hām'āktux, hu: "Tikmū'ūn xohix pu 'āmax."

Xate tikmū'ün xohix pu hāpxop popmāhā'.
Puxi'. 'Ámax.' Kaxi.

² Ápu Topa pu tikmū'ün 'áktux hā kaxīy, xix Topa pu xat'ax xohix xop 'áktux, xix Topa pu xexkanāg xohix xop 'áktux, puyīy tikmū'ün kuxa mām, puyīy tikmū'ün yāy kix hok, puyīy 'uyōg hāpxopmā'ax te Topa yōg putuk, nūy hāpxop max mīy.

³ 'Ümax, Topa pu tikmū'ün 'áktux, ha Topa tep-tup pax. Tute yūmūg kuxa kummuk xit, nūy nōd' nōy yānān, tu yūmūg kuxa max mō'tat.

⁴ Topa tep-tup, nūy tikmū'ün xohix xexka kuxa kummuk xit, nūy nōy yānān, tu' kuxa max mō'tat, nūy hāpxe'e yūmūg.

⁵ 'Üxip Topap-xet. Ha Topa te tikmū'ün mūtik yāy nūm. Ha ta' nōy puxet xip, yā Yeyox Kunnix, yā tihik, tu nōm te' nōy ta' yāy tu' mōxa ha' mām.

⁶ Yeyox te' yāy mūn hōm, tu' xok, nūy Topa pu tikmū'ün xohix popmā', ha mōktu xohix te' yūmūg, Topa tep-tup, nūy kuxa kummuk xit, nūy nōy yānān, tu' kuxa max mō'tat.

⁷ Ha Topa te Yeyox yōg mō'pok xop kopak xix, tu mōgkutnāhā', 'uyīy Yoneo kūnāpa pip xop pu hāmyūmmūgā', nūy kuxa mām 'áktux, xix hāpxe'e 'áktux. 'Áte' koit'ah, yā hāpxe'e 'áktux.

⁸ 'Átep-tup, pu hām xexka yōg tik max xohix te Topa pu hām'áktux, nūy pepi' yīm tīgā, nūy gāy hok, nūy yāy mānōg hok.

⁹ 'Átep-tup kamah, puyīy 'ün hāmpē'paxex max, nūy yāy pu topixxax max pop, yā' xax yā tikmū'ün max tep-tup. Yāy xax mō'tat, pa' xax max xe'ēgnāg pe'paxex hok, pu tu tikmū'ün xax max xe'ēgnāg pe'paxex hok. 'Ümax, pu 'ün yāy xe pahix xexka hok. 'Ümax, pu 'ün pipcup yānān xop xohix ta hok, xix xap max xohix ta hok, xix xax te takat xexka tat hok.

¹⁰ Pa' max, pu' kuxa max mō'tat, nūy hāpxopmā max, yā Topa kopa kuxa mām xop yōg 'ün max putuk.

¹¹ 'Ümax, pu 'ün hāmyūmmūg nōynā' mōg, pa hām'áktux kutōgnāg, xix yāy kutōgnāg pe'paxex.

¹² 'Áte' xat'ah, pu 'ün tik pu hāmyūmmūgā', pu 'ün tik xat, yā' max'ah. 'Ümax, pu 'ün hām'áktux kutōgnāg.

¹³ Hamūn, Topa te 'Anāo mīy hāmāxap, tuk-nāy tu 'Ema mīy.

¹⁴ 'Anāo te koit kopa kuxa yūm 'ohnāg, pa 'Ema te koit kopa kuxa yūm, tu Topa yōg xat'ax koxyōy.

¹⁵ 'Ümax, pu 'ün kuxa mām ka'ok mōkuma', xix' nōy mō'yāy xe'ēgnāg mōkuma', xix hāmyok mīy mōkuma', xix yāy kutōgnāg pe'paxex, xik-tok pop. Topa te nōm hāpkummuk mīy'ax kopa xupepmāp-tup.

3

Kunnix kopa kuxa mām xop yōg pēnā'ax xexka'

¹ Hām'áktux xe'e nūhū', tik 'üm tep-tup, nūy yāyhā Kunnix kopa kuxa mām xop yōg pēnā'ax xexka', yā' max, yā hāpxopmā max.

² 'Ümax, pu Kunnix kopa kuxa mām xop yōg pēnā'ax xexka xohix hā kaxīy, yā hāpkummuk mīy 'ohnāg, tu' xetut puxet, tu' gāy 'ohnāg, tup-tox max, ha tikmū'ün te nōm pe'paxex max. Nōm te puknōg xop pu hāpxon pax, tu tikmū'ün pu hāmyūmmūgā max,

³ tu 'ap paputux'ah, tu yāy kix pax 'ohnāg, pa' pax yīmūg tāmnāg, tu tikmū'ün mānōg 'ohnāg, tu tayūmak putup pax 'ohnāg,

⁴ tu' yāy kutox xat max, xix xetut xat max, hak-tok yīpkox pip, tu' tak 'āpagnām.

⁵ Pa tik 'üm tek-tok xat kummuk xix xetut xat kummuk. 'Ok nōm te Kunnix kopa kuxa mām xop pēnāp-tup max? 'Ámhok.

⁶ 'Ümax, Kunnix kopa kuxa mām xop yōg pēnā'ax xexka te Topa yōg putat kopa' xip hāmyāxatamuk xohix hā, 'a' tup'ah Topa yōg putat kopah. 'Ütup, tu yāyhā xexka', puxix yāy xexka pe'paxex putup, yā Hāmgāyāgnāg putup, tu Topa tep-tup nōg putup.

⁷ 'Ümax, pu Kunnix kopa kuxa mām xop kūnāpa pip xop nōm tik 'āpagnām, puyīy Kunnix kopa kuxa mām xop nōm tik hāhup putup'ah, puyīy Hāmgāyāgnāg nōm tik pa hok.

Kunnix kopa kuxa mām xop yōg nōm te hok xop pu hāpxop popmāhā'

⁸ Ha ta' max kamah, pu hāpxopmā max Kunnix kopa kuxa mām xop yōg nōm te hok xop pu hāpxop popmāhā', tup-tox max, tu 'ap te kexmuk xo'op xet'ah, tu xupkumi y 'ohnāg,

⁹ tu Topa yōg putat yōg hāmyūmmūg tu' pip ka'ok, tu' kuxa tup.

¹⁰ 'Ümax, pu tikmū'ün nōm tik yōg hāpxopmā'ax kopit hāmāxap. 'Ümax, puxix hām putup Kunnix kopa kuxa mām xop pu',

¹¹ ha ta' max, pu' xetut kuxa max kamah, tu' nōy hā xūmāhīy 'ohnāg, tu' paputux 'ohnāg, tu' koit 'ohnāg.

¹² 'Ümax pu' xetut puxet xip, tu' xat max 'üxetut xik-tok, puyīy yīpkox pip.

¹³ 'Ühām max, puxix tikmū'ün nōm 'āpak, ha nōm te Topa yōg putat yōg hāmyūmmūg 'áktux max putup, tu' mōg Topa yōg putat kopa Yeyox Kunnix mūtik.

Topa yōg hāmyūmmūg

¹⁴ Ta 'áte xa nū' tappet kax'āmi', tup-tup, nūy mōg hāpxip kutōgnāg 'ihā, nūy 'āxop pēnā'.

¹⁵ Kak xip ka'ok nūnte, puxix nū' tappet xa hāpxopmā'ax yūmūgāp-tup Kunnix kopa

kuxa mām xop yōg hāpxopmā'ax. Topa hi xe'e, ha Kunnix kopa kuxa mām xop te hāpxe'e yūmmūg.

¹⁶ Hāmyūmmūg yok xe'ēgnāg yūmū yōg Topa yōg putat kopah, ha Topa te yūmūg pēnānā' xip hākaxīy:
"Yeyox nūn, tu nūktu' nāhā' tu tikmū'ūn putuk, ha Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā, Yeyox yā' xe'e', ha pexkox yōg nū'pok xop te' pēnāhā', ha tikmū'ūn te Yeyox yōg hām'āpak max 'āktux hāpxexka xohix tu', ha hāpxexka xohix tu xohix te Yeyox kopa' kuxa mām, ha ta Topa te Yeyox mōgāhā pexkox tu".

Kaxīy.

4

Tik te tikmū'ūn pu hāpkohe yūmmūgāp-tup

¹ Topa Koxuk tek mū'ā' yūmmūgāhā hak mū'āte' xupak max. "Ūyūmmūgāhā hākaxīy: Hām xexka yōg hāmyāxatamuk xohix xox putox 'lhā tikmū'ūn yāg te Topa yōg putat max kopa' mōg, tu' xak putup, nūy Hāmgāyāgnāg yōg xop te koit xupax, nūy yāmīy xop yōg hāpxopmā'ax yūmmūg, nūy mīy.

² Ha nōm tik te nōm hāpxopmā'ax yūmmūg, tu' nōy pu nōm hāpxop yūmmūgāp-tup. Tik te' koit, tu' kuxa kummuk, tu tikmū'ūn pu hāpkohe yūmmūgāhā'.

³ Nōm tik kummuk te' yūmmūgāhā hākaxīy: "Ūmax'ah yāytaha", yā yāyta hok, xix xit'ax yāg mā hok," Kaxīy. Pa Topa te' xit'ax mīy, pu tikmū'ūn mā'. Topa tep-tup, pu kuxa mām hāmyok yūmmūg xop te Topa pu hām'āktux hāmāxap, nūy Topa pu: "Yā 'āmax. 'Ūxit'ax max. Puxi!." Kaxīy. Tuk-nāy tu' māhā'.

⁴ Topa te hāpxop xohix mīy, ha hāpxop xohix yā' max. 'Āpu hāmpe'paxeh hok, yā hāpxop 'um kummuk. 'Āpu hāpxop xohix pop, nūy Topa pu hām'āktux, hu: "'Āmax. Hāpxop max. Puxi!." Kaxīy.

⁵ Topa yōg hām'āktux xip, ha tikmū'ūn te Topa pu hām'āktux, puxix Topa pu hāpxop xohix 'ūmax.

Yeyox Kunnix yōg kāmānat max

⁶ 'Āpu Kunnix kopa kuxa mām xop pu' yūmmūgā nō'om. "Ūyūmmūgāl, nūy ta 'āmūn yā Yeyox Kunnix yōg kāmānat max. Pu yūmmūgā nūy Topa yōg hām'āktux 'ākoxuk hāpa', yā 'ākoxuk te Topa yōg hām'āktux māhā putuk, yā' xit'ax putuk. Topa yōg hām'āktux te' yūmmūgāhā 'ākuxa yūm xix hāpxopmā yok. 'Āmōg nōm putat max kopah.

⁷ 'Āpu nōm hām'āktux nōy pa hok, yā Topa yōg'ah, yā hām'āktux hitop. 'Āpu hāpxopmā', xayīy yāy koxuk ka'ogā', nūy Topa putuk.

⁸ Hāpxopmā', nūy yāy yīn ka'ogā', yā' max, pa hāpxopmā', nūy yāy koxuk maxnā', yā'

max xe'e'. Yā 'ākoxuk xip nūnte, xix hām nōy tu' xip putup kamah, pa 'āyīn xok putup.

⁹ 'Āpu 'ūpa nū hām'āktux xe'e'. 'Āpu 'ākuxa yūm nū hām'āktux tu'.

¹⁰ Topa xip, tu tikmū'ūn xohix kuxa kum-muk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu', tu' kuxa mām ka'ok xop kuxa kummuk xit punethok. Topa xip, yīy ta yūmū'āte hāmmax hip, hu yūmū'āte hāpxopmā max punethok, tu yūmū'āte hāpkummuk hāg tot.

¹¹ 'Āpu 'ūxat nūlhū', nūy nōm yūmmūgā'.

¹² 'Āmūn tuktup, pa tux hok, pu tikmū'ūn hām'āktux hok, 'āxexka'ah. 'Āpu hāpxopmā max, ha' nōy te' pēnāhā', tu kama' mīy 'āmūn putuk, tu 'ōg hām'āktux 'āpak, tu kama' hām'āktux 'āmūn putuk. 'Āpu tikmū'ūn putup pax, ha' nōy te tikmū'ūn putup pax putup kamah, tu 'ākuxa yūm pēnāhā', tu' kuxa mām kamah, tu 'ōg hāpxopmā yok pēnāhā', tu kama' mīy.

¹³ 'Āpu hāpxopmā max punethok māyōn mōg tox hā, ha mōktu xa tuk xupep. 'Āpu Topa yōg tappet mō'kupix, puyīy tikmū'ūn xohix xexka' xupax. 'Āpu Topa 'āktux, nūy yūmmūgā'.

¹⁴ Ta hōmā Topa Koxuk te 'āka'ogāhā', xayīy Topa pu hāpxopmā' max, yā Topa pupi hām'āktux xop te hām'āktux, 'lhā tik te Kunnix kopa kuxa mām xop pēnā max xop te 'āyīmūg yīm xex. 'Āpu nōm hāpxopmā mōkuma mōg.

¹⁵ 'Āpu nōm hāpxop xohix mīyānām ha tikmū'ūn te 'ōg hāpxopmā max nōyānā' mōg pēnāp-tup.

¹⁶ 'Āpu 'ōg hāpxopmā'ax kopit, xix 'ōg hāmyūmmūg kopit. 'Āpu nōm hāpxopmā mōkuma 'āmōg. Nōm hāpxopmā mōkuma 'āmōg, nūy ta hāpkummuk mīy'ax hā yāy statat, ha ta' nōm te' xupak xop hāpkummuk mīy'ax nīm putup.

5

Timōn xix Kunnix kopa kuxa mām xop

¹ 'Āpu tik kutut xop mānōg hok, pa nōm tu 'ākax, 'ūk-tok te' tak tu' kax putuk. 'Āpu tik tuktup xop tu 'ākax 'ātaknōy putuk.

² 'Āpu 'ūn kutut xop mānōg hok, pa nōm tu 'ākax, 'ūk-tok te' tut tu' kax putuk. 'Āpu 'ūhex tuktup xop tu 'ākax 'āhex putuk. 'Āpu hāpxopmā yok.

³ 'Āpu 'ūn hok mām xop hā 'ātehet nōm xuxyā xop ti 'ohnāg.

⁴ Pa xuxyā xop 'ati 'ūn hok mām xop yōg, puxi' max, pu xuxyā xop hok mām xop pēnā'. Hākaxīy kutox te yāy pix xīnnāhā 'ūtut pu', xi' tak pu'. Topa tep-tup.

⁵ Ha ta 'ūn hok mām xop pip, ha xuxyā ti 'ohnāg, nōm kuxa mām ka'ok Topa kopah, tu Topa yōg hāpxop max hip, tu Topa pu

hām'āktux mōg, tu Topa yōg hāpxop xohix xak 'āmnīy 'ihā xix hāptup 'ihā'.

⁶ Pa 'ūn hok mām xop nōy te hāpkute' ex pax. 'Ūxip, pa xakix xop putuk.

⁷ 'Āpu nū' xat, puyīt tu nōy mānōg hok yā yāy kix hok.

⁸ Xuxyā 'ūm te' xape pēnā 'ohnāg, puxix Topa yōg putat max xak. Yā' kuxa mām 'ohnāg xop 'ükummuk, pa nōm kummuk xexka nām.

⁹ Ta hok yūm 'ūm hām putup Kunnix kopa kuxa mām xop pu'. Yā' max, pu yōg hāmyāxatamuk 60 tuhomī' mōg, tu yāytap-xet, tu yīpxox nīm 'ohnāg.

¹⁰ tu hāpxomā max, yā tigmū'ūn te' yūmmūg, tuk-tok hā' tep max, tu puknōg xop hā' tehe' yāy pet tu', tu Kunnix kopa kuxa mām xop pata pix, tu hāpkummuk pip xop hā tehe'. Yā nōm hok yūm hām putup Kunnix kopa kuxa mām xop pu'.

¹¹ Pa tux hok, pu hok mām xop kutut 'ohnāg xop Kunnix kopa kuxa mām xop pu' hām hok. Hāpxip 'ihā yāytap-tup xūy, tu Kunnix nīm putup.

¹² Yā' kummuk Topa pu'. Yā Kunnix pu hām'āktux xex, pa' koxyōy.

¹³ Tu hāpkumep pax, tu' hām 'ohnāg yā tuknōgnāg, tu xūmāhīygā pax, tu' nōy xop yōg hāpxop kute' ex pax, tu hāpxop xaptop 'āktux.

¹⁴ Yā' max, pu nōm yāytax, nūy tuk-tok pop, nūy yīnmūn pēnā max, ha mōkta Kunnix kopa kuxa mām xop kūnāpa pip xop hām'āktux kummuk mīy hok.

¹⁵ Hamūn, hōmā 'ūn hok mām xop yāgnāg te Topa yōg putat max xak, nūy Hāmgāyāgnāg pe mōg.

¹⁶ Ha ta 'ūn 'ūm xip, tu Topa kopa kuxa yūm ka'ok, tu' yōg yīnmūn xop kopa' xip hok yūm. 'Ūmax, pu nōm hok yūm hā tu tehet, 'ap Kunnix kopa kuxa mām xop te'ah. Yā Kunnix kopa kuxa mām xop te 'ūn hok mām xop hā tutep-tup, nōm xuxyā pip 'ohnāg.

¹⁷ Ta tik te Kunnix kopa kuxa mām xop pēnā max'ax xop kopa' pip, tu' hām max. Tute hāpxomā max, tu' nōy mōgā max. 'Āpu nōm hā pago tix. Yā hamūn, nōm hām ka'ok, nūy nōy pu Topa 'āktux, nūy nōy pu hāmyūmmūgā'. 'Āpu nōm hā pago max xe'e'.

¹⁸ Yā hamūn, Topa tappet te hām'āktux, hu: "Mūnūytut tak xexka yīkox mō'yīnnīn hok, nōm te mītkup hepmāhā'." Kaxīy. Tu xe: "Āpu kāmānat max tu pago max." Kaxīy.

¹⁹ Nōm puxet 'ūm te nōm tik 'ūm 'āktux, hu: "Yā 'ōm te hāpkummuk mīy." Kaxīy. 'Āpu nōm 'āpax hok. Pa nōm tix pe tikoxyūk 'ūm te nōm tik 'ūm 'āktux, hu: "Yā 'ōm te hāpkummuk mīy." Kaxīy. 'Āpu nōm 'āpax.

²⁰ 'Āpu nōm te hāpkummuk mīy mānōg, puyīt tigmū'ūn xohix xupax, puyīt kuxānōg.

²¹ Topa te' xupak, xix Yeyox Kunnix te' xupak xix pexkox yōg nū'pok xop te' xupak. Yā Topa te nōm yīmōgātux pexkox yōg nū'pok xop. 'Āpu yōg hām'āktux 'āpax, nūy mīy. 'Āpu xohix yāy putuk, nūy yāy hā tu tehet.

²² Nāy, mōg pu'uk, nūy 'ūnōy putox yīmū 'ayīm xeh, nūy nōm ka'ogā', puyīt Topa pu hāpxomā max. Ta 'āpu' nōy hā 'āte hok, puyīt hāpkummuk mīy hok. 'Āpu hāmyok mīy.

²³ 'Āpaku 'āhīnyāg, 'Āpu kōnāg xo'op, xix xupyāg kutōgnāg xo'op, nūy 'ātex hā 'ātehet.

²⁴ Xate tik yāg yōg hāpkummuk mīy'ax pēnā mō'ka'ok, ha tigmū'ūn te kama' pēnāhā', Topa te' kummuk hā' nōy yānān putup. Pa tik yāg nōy yōg hāpkummuk mīy'ax xaptop, pa hāpxip 'ihā' pēnāp-tup, hāpxip 'ihā' kummuk hā' nōy yānān putup.

²⁵ Hā kaxīy kama xate' nōy yōg hāpxomā max pēnā mō'ka'ok, tu ta' nōy yōg hāpxomā max pēnāk-tōgnāg, pa hāpxip 'ihā' pēnāp-tup. 'Ap xaptop'ah.

6

¹ 'Āte xa hām'āktux nūhū: 'ūhok hām'ax xop, 'āpu 'āxuxyā 'āpax, puyīt tigmū'ūn Topa 'āktux kummuk hok, xix yūmū yōg hāmyūmmūgā 'āktux kummuk hok.

² 'Ūhok hām'ax 'ūm xix xuxyā te Kunnix kopa kuxa mām xop kopa' tihi'. 'Ūhok hām'ax, 'āpu 'āxuxyā 'āpax. 'Āpu hām'āktux hok hu: "Hamūn 'ūktaknōy putuk. 'Āte nōm 'āpak putup'ah." Kaxīy. 'Āpu nōm pu hām max, xayīy 'āxuxyā pu hāpxomā max, yā' xip Kunnix kopa kuxa mām xop kopah. Yā nōm hok hām'ax tep-tup pax Kunnix kopa kuxa mām xop. 'Āpu tigmū'ūn pu nū hāpxop yūmmūgā'.

'Ūptexop xexka'

³ Ta nōm 'ūm te tigmū'ūn pu hāpxomā'ax nōy yūmmūgāhā', yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix yōg hāpxomā'ax putuk'ah, xix yūmū yōg putuk'ah.

⁴ Hamūn te yāy mūn xexka pe'paxex, pa hāmyūmmūgā 'ohnāg. Yā nōm te yāy mānōg putup xūy, tu hām'āktux hitop, tu yāy mānōg putup pax. Ha hāpxip 'ihā tigmū'ūn te' nōy yīpkumy putup, tu tigmū'ūn xop tu mō'yāy putup, tu yāy mānōg putup, tu' nōy kopa kuxa mām putup'ah,

⁵ tup-tox kummuk xop te yāy mānōg putup, tu' kuxa kopa hāpxe'e 'ūm xip'ah, tup-tup, nūy yāy hā 'ūptexop xexka nōyñā' mōg Topa yōg putat kopah. Yā' hāmpē'paxex kummuk.

⁶ Hamūn, Topa te tigmū'ūn putexopmā xexka Topa yōg putat kopah. Texīy 'ūptexop xexka'? Yā nōm te hāmpē'paxex, hu: "Puxi'. 'Āte hāpxop nōy 'ūm putup'ah." Kaxīy. Hā kaxīy 'ūptexop xexka'.

7 Hamūn, yūmūg xakux, īhā putep paxnūn hām xexka tu"? Yā hām 'ohnāg. Ta yūmūg xakix putup, tu hām xexka nūm putup, īhā putep paxmōg'ax? Yā hām 'ohnāg.

8 'Üpip yūmūg yōg xit'ax xix topixxax, puxi'.

9 Pa nōm 'ūm tep-tup, nūy tup-texop xexka', yā nōm te hāpkummuk mīy'ax yūmmūg putup. Nōm te hāpxop xohix hitop putup, xix hāpxop kummuk tu hāpxop kummuk mīy'ax hā yāy koxyōy putup, tu mōktu mō'pip, pamāg kopa mō'pip putuk.

10 Tayūmak putup xūy'ax te tikmū'ūn mōgāhā hāpkummuk mīy'ax xohix tu'. Üyāg xop te Topa yōg putat max xak, nūy tayūmak pop, tu mōktu' kuxa hittup 'ohnāg.

Āpu hā kaxīy mīy

11 TİMÖN, 'āmūn yā Topa yōg tihik. 'Āpu nō kaxīy hok. 'Āpu hāpxomā yok, nūy Topa putuk, nūy 'ākuxa yūm, nūy nōy putup pax, nūy hāpxop xohix hā tot, nūy 'āgāy 'ohnāg.

12 'Āmōg Topa yōg putat max kopah, yā' kuxa mām'ax yōg putat kopah. 'Āpu mō'ka'ok, nūy hi xe'ēgnāg mōkuma mōg ha' kux 'ohnāg. Hōmā Topa te 'āxānāhā', xa Topa yōg putat hā mōg, yīy xate tikmū'ūn xohix keppa 'ākuxa yūm'ax 'āktux,

13 tu Topa keppa nōm 'āktux kamah. Yā Topa te 'yōnnā'ī hīnnāhā'. Xate Yeyox Kunnix keppa nōm 'āktux kamah. Yā hōmā Yeyox te Pōn Pinat keppa hām'āktux max kamah. 'Āte 'āxat,

14 'āpu 'āyīpkox pi', nūy mīy mōkuma mōg, ha mōktu yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te putpu' nū'. Yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix yōg hāptup xe'e 'īhā' nū'.

15 Nōm hāptup xe'e 'īhā' Topa te Yeyox nū'kutnāp-tup. Topa 'ūmax, yā' xexkap-xet, 'ap nōy xip'ah, yā gohet yōg xat'ax xi' xuxyā xop yōg xuxyā'.

16 Topap-xet 'ap nā'ah. 'Ap tut xip'ah, 'ūtut te' put'ah. Hōmā xip'ah hāpxop xohix, pa Topa mūn xip. Topa xok putup'ah, tu' yōg hāmyāxatamuk xohix mō'kupix 'ohnāg. Yōnnā'ī xohix xexka hā kaxīy'ah. Kūyānām te Topa xakot, ha tikmū'ūn te Topa tu mōxaptup'ah. Tikmū'ūn te Topa pēnā 'ohnāg, tu pēnāp-tup'ah. 'Āpu, Topa te xexka nōynā' mōg 'ākuxa kopah. Üyōg hāpxop xohix xexka ka'ok, yā Topa yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Hamūn.

17 'Āpu, 'ūp-texop xexka xop xat, pu yāy xexka pe tu paxeh hok, puyīy yōg hāpxop punethok kopa kuxa mām hok. Yā hāpxop punethok 'a' pip ka'ok'ah. 'Āpu 'ūp-texop xexka xop xat, pu Topa kopa kuxa mām. Yā Topa mūn xip ka'ok. Yā Topa te yūmū'ā hāpxop xohix popmāhā' 'ūyīy yūmū kuxa tu hittup.

18 'Āpu 'ūp-texop xexka xop xat, pu hāpxomā max, yā hāpxomā max hā tahix,

nūy hok nīm pax, nūy popmā yāy yōg hāpxop.

19 Hā kaxīy nōm te yōg hāpxomā max'ax xex putup pexkox kopa Topa yīka hāmyāxatamuk nōy pu', tu hāpxop nōy pop putup kamah, yā hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg.

20 TİMÖN, 'āte 'āxat punethok. 'Āpu nōm hāpxomā'. 'Āpu hām'āktux hitop 'āpax hok xix hāmyūmmūg kummuk 'āpax hok. Yā tikmū'ūn te' xuxet'ax mīy, tu: "Hāmyūmmūg." Kaxīy. Pa yā' koit, yā hāmyūmmūg kummuk.

21 Ha tikmū'ūn yāg te nōm hāmyūmmūg kummuk xak, tu Topa yōg putat max xak. 'Ātep-tup, pu Topa hāpxomā'ax max 'āxop xohix pu'.

Tu ta tu' kux.

PAOT TE TÍMÓN PU TAPPET KAX'AMI II

¹ 'Ügmün Paot. 'Äte xa' kax'ämí nüñhü' tapet. Topa te mõgkutnähä 'ügmün, tu Yeyox Kunnix yög mõkpok xop kopak xix. Yä Topa tep-tup. Tute mõgkutnähä, 'üiyi hi'ax kux 'ohnäg 'äktux, yä yüñü yög hi'ax Yeyox Kunnix müistik hi'ax kux 'ohnäg. Yä hõmä Topa te yüñü'ä häm'äktux xex, nüñ yüñü'ä hi'ax kux 'ohnäg hõm, yä yüñüg hi'xe'ëgnäg mõkumak mõg, ha' kux 'ohnäg.

² 'Äte xa' kax'ämí, yä Tímón pu'. 'Ämün 'ükgutok pit putuk Topa yög putat kopah. Pu yä Topa xix yüñüg xuxyä Yeyox Kunnix xa hämmaxnä, nüñ 'äkuxa ka', xayïy 'äkuxa mäm.

'Äpu nõ hăpxop max pënä max

³ 'Äte Topa pu häm'äktux, hu: "Ämax, puxi". 'Ümax hăpxop xohix." Kaxïy. 'Äte Topa pu hăpxopmä max, tuk kuxa max, yäg xape xop hittap putuk. 'Äte 'äxutigähä', yä Topa pu häm'äktux 'ämniy 'lhä xix hăptup 'lhä, yä Topa pu häm'äktux, hu: "Ämax. Puxi." Kaxïy. Tu Topa pu 'ämün 'äktux.

⁴ Hõmä 'äpotaha', ha 'äte 'äposta xutigähä', tup-tup xexka', nüñ yäy tu 'ämõxän, nüñ 'ügkuxa hittupmä'.

⁵ 'Äkuxa yüm ka'ok Topa kopah, ha 'äte 'äkuxa yüm ka'ok xe'e pekpaxex, yä 'äkuxu Nox kuxa yüm ka'ok putuk, xix 'ätut 'Eñniy putuk. 'Äte' yüñmüg, 'ükuxa mäm, yä 'ämün putuk.

⁶ 'Äkuxa yüm. 'Äpu hăpxopmä xe'ëgnäg. Hõmä Topa te 'äka'ogähä', xayïy Topa pu hăpxopmä max, 'lhä 'äte 'äyimüg yäy yim xex. 'Äpu hăpxopmä punethok nõ'õm.

⁷ Hamün. Topa te yüñü'ä Topa Koxuk hõm. 'Ok Topa Koxuk te yüñüg pu'ugähä xix yïpku tugähä'? 'Ämhok. Topa Koxuk te yüñüg ka'ogähä', 'üiyi xohix putup pax, tu yüñü'äte yäy yög hăpkummuk mÿ'ax mõ'ny.

⁸ 'Äpu yüñüg xuxyä Yeyox Kunnix 'äktux, nüñ Yeyox hää yäyhähup hok xik-mün hää yäyhähup hok kamah, 'ügmün yä Topa yög kämänat. 'Äpu hăpkummuk hää tot, nüñ tikmü'ün pu Yeyox 'äktux, ha Topa te 'äka'ogäp-tup.

⁹ Topa te yüñüg kuxa kummuk xit, nüñ kuxa max mõ'tat, 'üyänän tu', ha yüñü'äte yäyhää Topa yög tikmü'ün. 'Ok yüñü'äte hăpxopmä max, yïy Topa te yüñüg kuxa kummuk tupmähä, puyïy kuxa tu' max? 'Ämhok. Pa Topa tep-tup, yä 'ühok mÿ putup, hu yüñüg kuxa kummuk xit. Hõmä' xip'ah häm xexka', 'lhä Topa te yüñü'ä nõ hăpxop hok hõm, yä yüñü'ä Yeyox Kunnix hok hõm, ha' pip hăpxop max yüñü yög Yeyox müistik.

¹⁰ Ha ta' nüñ Yeyox Kunnix. Ha ta hõnhä' pip nõm hăpxop max yüñü yög Yeyox müistik. Yeyox Kunnix te yüñüg kuxa kummuk xit. Yeyox te xakix'ax nõä', tu tikmü'ün pu häm'äpak max 'äktux, yä tikmü'ün pu hi'ax kux 'ohnäg hõm putup.

¹¹ Topa te mõgkutnähä 'ügmün, 'üyly häm'äpak max 'äktux, 'üyly tikmü'ün pu häm'yüñmügä'.

¹² 'Äte häm'äpak max 'äktux, yïy ta' nõy tek kutek kummuk, yïk xüy nüñtuh. Pa yä' 'äte yäyhähup'ah. 'Äte Topa yüñmüg, tuk kuxa yüm Topa kopah. 'Äte Topa pu popmähä hăpxop xohix, ha tute nõ hăpxop pënäptup nõm hăptup 'lhä. Yä hăptup mõ'häp-tup, ha Topa te tikmü'ün yög hăpxopmä'ax kopit putup, 'ok pe max, 'ok pe kummuk. 'Äte' yüñmüg.

¹³ Hõmä 'äte xa' yüñmügähä hăpxopmä xohix xe'e'. 'Äpu, nõ kopa 'äkuxa yüm mõkuma mõg. 'Äpu tikmü'ün putup pax mõkuma mõg. Yä' pop nõ hăpxop yüñü yög Yeyox Kunnix müistik.

¹⁴ Yä xa' popmähä hăpxop max xohix. Topa Koxuk xip yüñüg kopah. 'Äpu nõ hăpxop max pënä', 'lhä Topa Koxuk te xa hää tu tehe'.

¹⁵ Xate' yüñmüg, hăpxexka 'Ax yög tikmü'ün xohix tek nõm, xix Piy xix 'Ehmõg tek nõm kamah.

¹⁶ Puyä Topa 'Önëxip xuxyä xop kuxa ka', nüñ nõm pu hăpxopmä max. Hamün, 'Önëxip tek kuxa hittupmähä punethok. 'Ükxi p kanet ka'ok kopah, pa 'Önëxip te 'ä tu yäyhähup 'ohnäg.

¹⁷ 'Ünün tu nüktu kõmën Hõm tu' xupep tuk xak, tuk xak, tu nüktuk xipihi'.

¹⁸ Pu yä Topa 'Önëxip kuxa ka' nõ hăptup 'lhä Kunnix te putpu' nüñ. Yä 'Önëxip te 'ügmüg hää tu tehe' punethok kõmën 'Ep tu'. Xate' yüñmüg.

2

Xonat max putuk Yeyox Kunnix yög

¹ Xõnnë, 'äkuxa yüm Yeyox Kunnix kopah, tu nüñtik 'äxip. Tute xa hok hăpxopmähä'. 'Ümax, pu Yeyox 'äka'ogä'.

² Xate' yög häm'äktux 'äpak tikmü'ün xohix müistik. 'Äpu tik max xop pu' yüñmügä nõm häm'äktux, puyïy nõm hää tikmü'ün xohix pu' yüñmügä'.

³ 'Äpu kummuk hää tot, Yeyox Kunnix yög xonat max putuk.

⁴ Xonat max te hăpxopmä' puyïy 'üyöd kapitäm tu hittup. Xonat max te hăpxopmä te xonat xop künäpa xop hăpxopmä putuk 'ohnäg.

⁵ Ha ta mõ'motyõn yüñmüg xop te pënä'ax 'äpak 'ohnäg, puxix mün xut 'ohnäg.

⁶ Ha ta tik 'üm te häm xa ka'ok, puxix häpxop xohix yïküy.

⁷ 'Äpu yög häm'äktux pe'äpaxeh, ha ta yümüg xuxyä Yeyox Kunnix te xa' yümmügäp-tup häpxop xohix.

⁸ 'Äpu Yeyox Kunnix pe'äpaxeh, yä Namix hä mökputox, yä' xok tåmnäg, pa yä putpu' hil'. 'Äte nöm häm'äpak max 'äktux.

⁹ Yä 'äte Yeyox yög häm'äpak max 'äktux, yït ta tikmü'ün te kanet ka'ok kopak xix, tuk yïm kiy xik kup kiy pipkup mäkxap hää, yä xupxet putuk, pe' nöy kix xop putuk. Pa tikmü'ün te Yeyox yög häm'äpak max'ax hïy 'ohnäg pipkup mäkxap hää.

¹⁰ 'Äte' kummuk xohix hää tot Kunnix kopa kuxa mäm xop pu', yä Topa te nöm yïmögäktux, puyïy nöy kuxa mäm Yeyox Kunnix kopah, puyïy Topa nöy kuxa kummuk xit, puyïy pénäp häpxop xohix max xe'enäg hämyäxatamuk xohix kux 'ohnäg hää.

¹¹ Häm'äktux xe'e hu:

"Yümüg xakix Kunnix mütik, kopxix ti Yeyox mütik."

¹² Yümü'äte kummugä hää tot Kunnix mütik, kopxix yümüg tikmü'ün xat putup Kunnix mütik.

Paxpu yümü'äte nöy pu' xuktux Kunnix yümmüg 'ohnäg, ha ta Kunnix te' xuktux putup yümüg yümmüg 'ohnäg.

¹³ Paxpu yümü'äte Kunnix tu pip ka'ok 'ohnäg, puxix Yeyox yümüg tu' xip ka'ok. Yä Kunnix te kaxïy, tu häpxop nöy mÿ'yah."

Kaxïy.

Kämänat max

¹⁴ 'Äpu tikmü'ün yümmügä nühü'. 'Äpu tikmü'ün yümmügä Topa keppa hää kaxïy, hu: "Pa 'ätxi. Yäy mänög hok. Yäy kix hok." Kaxïy. Hamün, 'üyäy mänög, puxix häpkummugä', yä' xupak xop koxyöy.

¹⁵ 'Äpu häpxopmä max, puyïy Topa 'ög häpxopmä'ax putup pax xayïy 'ög häpxopmä'ax hää yäyhähup hok. 'Äpu Topa häm'äpak max yümmügä max.

¹⁶ 'Äpu häm'äktux hitop 'äpak hok, 'ap Topa yög häm'äktux'ah. Nöm häm'äktux hitop te tikmü'ün papuk, pu Topa näpa mõg.

¹⁷ Kayax te yïn mähä'. Hää kaxïy nöm häm'äktux te häpkummugähä', yä häm'äktux te İmënëm yög hämäktux putuk, xix Pinet yög putuk.

¹⁸ Nöm te Topa yög putat max xak, nüy Kunnix kopa kuxa mäm xop kuxa mäm'ax koxyöy. Nöm te' yümmügähä, hu: "Hömä xakix xop yïn putpu' hi'." Kaxïy. Pa yä' koit. 'Üputpu' hi'ah hömä, pa' putpu' hip-tup.

¹⁹ Pa Topa 'üka'ok, xix Topa yög tikmü'ün 'üka'ok, yä' mïptut müm mäykup ka'ok putuk, ha Topa te nö müm mäykup yïmü kax'ämí hu: "Topa te yäy yög tikmü'ün yümmüg." Kaxïy.

Tu xe: "Kunnix kopa kuxa mäm xop, 'äpu häpkummuk mÿ'ax nïm!" Kaxïy.

²⁰ Mïptut max xexka kopa'pip känäypetxax max xix kanenäm max. Yä' pipkup yänäm 'ätä yïxux hää' mÿ' xix yänäm ponnox hää' mÿ. Yä' amuk xexka pu' max. Ha ta' pip kama nöy kummu, yä müm hää' mÿ' xix putöy hää' mÿ. Yä' amuk pu'.

²¹ Tikmü'ün te häpkummuk mÿ'ax xohix kux, puxix känäypetxax max putuk xix kanenäm max putuk. Topa te nöm hää häpxopmä max, yä Topa xexka yög tikmü'ün, yä' max Topa pu', yä' max mökuma' mõg häpxopmä max xohix pu'.

²² 'Äpu tuktup xop yög häpkummuk mÿ'ax kux. 'Äpu häpxopmä yok, nüy 'äkuxa mäm ka'ok, nüy xohix putup pax, nüy yäy kix hok. 'Äpu nöm mÿ' ükuxa tup xop mütik, yä Topa tu' kax xop mütik.

²³ Tikmü'ün te häm'äktux hitop, tu hämyümmüg 'ohnäg. Häpxopmä hää kaxïy hok 'ämün. Häpxip 'ihä tikmü'ün te yäy mänög xexkap-tup, tu yäy kix-tup.

²⁴ Pa Topa yög kämänat te kaxïy'ah, yä yäy mänög'ah, pa' xohix pu' max, tu' nöy pu hämyümmügä max, tu' nöy yög häpkummuk mÿ'ax hää' tot.

²⁵ tu' nöy yög häpkummuk kohe' mÿ'ax yoa', 'ihä' gäy 'ohnäg, yïy ta Topa tep-tup nüy kuxa max popmä'. Topa tep-tup, pu tikmü'ün yäyhähup, nüy häpkummuk mÿ'ax kux, nüy hämyümmüg.

²⁶ tu' Hämägäyägnäg yög pamäg putuk kopa mõxaha'. Hamün, hõmä Hämägäyägnäg te nöm mõg, tu nöm xat pax, yä pämäg putuk.

3

Häm xexka yög hämyäxatamuk xohix xox putox

¹ Häm yümmüg nühü'. Häm xexka yög hämyäxatamuk xohix xox putox 'ihä tikmü'ün pu häpkummugäp-tup.

² Hamün. Tikmü'ün te yäy putup pax putup, tu tayümak putup, tu yäy xexka be'paxex putup, tu xuxet'ax kummuk 'äktux putup, 'ap 'ätk 'äpak putup'ah, xix' tut 'äpak putup'ah, tu' xuktux putup'ah hu: "Puxi". Topa, 'ämäx." Kaxïy. Tu Topa putuk 'ohnäg putup,

³ tu' nöy putup nõg putup, 'a' yäy kix kux putup'ah, tu' nöy kupex putup, tu yäy yög häpkummuk mÿ'ax putup xüy kuxyäp-tup'ah, tu' gäy putup, tu häpxopmä max putup nõg putup,

⁴ tu' gäy xop mõgäp-tup, puyïy yäy xape xüygä', tu' pa te hämyümmüg 'ohnäg putup, tu yäy xexka be'paxex putup, tu' yäy pu häpxop max xohix xak putup, pa Topa xak 'ohnäg,

⁵ tu Kunnix kopa kuxa mäm xop putuk putup, pa yä' 'ap-tup'ah, puyïy Topa

4

hāpxopmā max nōm kopah, yā' kuxa kopah.
Āpu nōm tikmū'ūn pe mōg hok.

⁶ Nōm tikmū'ūn kopa' pip nōm te' nōy yōg xuxyā xop hā mō'xaha', kokex putuk, tu 'ūn mōgāhā', ha 'ūn te' pe' mōg, yā 'ūn te hāmyok yūmmūg kutōgnāg, tu' koit 'āpak pax, tu hāpxop kummuk mīy pax, 'ūp-tup pax hāpxop kummuk, tu' pe' mōg.

⁷ Tu tikmū'ūn xohix yōg hāmyūmmūg 'āpak, pa hāmyūmmūg xe'e' ohnāg.

⁸ Hamūn, Yān xix Yām putuk. Hōmā nōm te Mōyyex putup nōg. Hā kaxīy kama hōnhā nōm te hāmyūmmūg xe'ep-tup nōg. Yā 'ūp-tox kummuk, tu' yōg putahat 'ap Topa yōg putat xe'e'ah.

⁹ Pa yā hāptox ha' mōg putup'ah. Hāpxip 'ihā tikmū'ūn xohix te' yūmmūg putup, nōm yōg hāmyūmmūg 'ap xe'e'ah. Hamūn, Yān xix Yām putuk.

Āpu hāmyūmmūg max

¹⁰ Pa xate yōg hāmyūmmūg 'āpak, tu yōg hāpxopmā'ax pēnāhā', tu' yūmmūg yōg putahat, nōm 'ātep-tup, tu' kuxa yūm'ax yūmmūg. 'Āte nōm hāpxopmā kux'ah, ha xate' pēnāhā'. 'Āte xohix putup pax, ha xate' yūmmūg. 'Āte Topa yōg putat xak 'ohnāg, ha xate' yūmmūg.

¹¹ Tikmū'ūn tek kute'ex kummuk kōmēn 'Ātitik tu' xix kōmēn 'Ikōn tu' xix kōmēn Nix-tat tu', yīk xūy, ha xate' yūmmūg. 'Āte' kummuk hā tot, pa Topa te' xūy nōā', ha tak mōg.

¹² Tikmū'ūn max tep-tup, nūy hāpxopmā max Yeyox Kunnix mūtik, yā Topa putuk, tu nōm xohix xexka te' xūy hā tot putup, yā tikmū'ūn nōy te nōm xohix xexka kute'ex kummuk putup.

¹³ Yā kummuk xop kummuk nōynā' mōg putup, xix Kunnix kopa kuxa mām te' koit xop kummuk nōynā' mōg putup. Nōm te' koit, ha tikmū'ūn kuxa mām koit kopah, ha nōm kuxa mām yāy yōg koit kopa kamah.

¹⁴ Pa 'āmūn kaxīy'ah. 'Āpu nox xihip hāmyūmmūg kopah, yā xa nōm yūmmūgāhā'. Yā 'ākuxa yūm, nōm kopah. Xate' yūmmūg nōm te xa' yūmmūgāhā'.

¹⁵ Hōmā 'āmūn kakxop xix hōnhā 'ihā' yūmmūg Topa tappet xe'e'. Topa tappet te xa' yūmmūgāhā', Yeyox te 'ākuxa kummuk xit, nūy kaxa max mō'tat, 'uyānān tu', 'ihā' 'ākuxa yūm Yeyox Kunnix kopah.

¹⁶ Topa te kax'āmigāhā hāpxop xohix xexka Topa yōg tappet tu', yā Topa yōg hām'āktux xohix xexkah. Topa yōg tappet te' yūmmūgāmax, tu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax mānōg, tu hāpxopmā kohe yo'a', tu hāpxopmā yok yūmmūgāhā',

¹⁷ puyīy Topa yōg tikmū'ūn yāyhā tu' ka'ok, tu hāpxopmā max xohix yūmmūg, nūy hāpxopmā max xohix.

¹ 'Āte xa hām'āktux, ha Topa te' xupak xix Yeyox Kunnix te'. Yeyox Kunnix te' kopit putup tikmū'ūn xohix xexka yōg hāpxopmā'ax, yā hi xop yōg hāpxopmā'ax kopit putup xix xakix xop yōg, tu' max mō'pot xix' kummuk, 'ihā' putpu' nūn putup Kunnix, yā' xip yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix, tu' xat, yāy yōg tikmū'ūn.

² 'Āte xa hām'āktux, 'āpu Topa hām'āpak max 'āktux mōkuma mōg 'āmnīy hā' max 'ihā' xix 'āmnīy hā' kummuk 'ihā' kamah. 'Āpu hāpkummuk mīy'ax xop pu' yūmmūgā putat max. 'Āpu tikmū'ūn tu' kax, puyīy hāpxopmā max. 'Āpu tikmū'ūn yōg hāpxopmā max hip mōkuma' mōg. 'Āpu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā mōkuma mōg.

³ Hāpxip 'ihā' tikmū'ūn te hāmyūmmūgā xe'e'āpak putup'ah, pap-tup, nūy hāpxop nōy 'āpax, tu notot xop xak putup punethok, ha ta notot xop te' yūmmūgāp-tup hāpxop nōy nōm hāpxop xohix tikmū'ūn tep-tup, nūy xupax.

⁴ Tikmū'ūn te hāmyūmmūg xe'e' kux putup, nūy hām'āktux hitop 'āpax.

⁵ Pa 'āmūn, 'āpu 'ōg hāpxopmā hitop mō'nīy mōkuma mōg. 'Āpu kummuk hā tot. 'Āpu Topa hām'āpak max 'āktux Yeyox yūmmūg 'ohnāg xop pu'. 'Āpu 'ōg hāpxopmā nōy xohix mīy, tu mōktu' kux. Yā Topa pu 'āhām.

⁶ Ha tak xok putūmnāg. Hāpxip 'ihāg mōg putup.

⁷ Topa puk hām max, ha' kux. Putat kux ha tak xutep. 'Ūgkuxa yūm kux 'ohnāg.

⁸ Topa te 'ā' hōm putup 'ūxit xop yōg hāpxop xe'ēgnāg pexkox tu', yā kuxa tupnāg hōm putup yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix keppah. Yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit putup. Tute 'ā' hōm putup nōm hāptup, 'ihā' nūn, tu' nōy xohix pu' popmāp-tup 'ūkuxa tupnāg kamah, yā Yeyox Kunnix te putpu' nūn putup pax xop pu' popmāp-tup.

Hā kaxīy 'ūgmūn

⁹ Ta TİMÖN, 'āpu hāpxip 'ohnāg 'ihā nū'.

¹⁰ Hamūn, Nep te hāmxexka yōg hāpxop max putup pax, huk nīm, tu ta' mōg kōmēn Texanōn tu'. Ha ta' mōg Kenexēn kama hāpxexka Ganax tu', ha ta' mōg Tit hāpxexka Namāy tu'.

¹¹ Ta Nok puxehnāg xip 'ūgmūtik. Mōy, Mā'ak xak, nūy nūnnā', pu tu hām 'ūgmūtik. 'Ūhām max.

¹² Ta 'āte Tikik mō'kutnāhā kōmēn 'Ep tu'.

¹³ 'Ānūn, nūy paxnū' yōg kayak. 'Āte nōm nīm hāpxexka Tonot tu' Kap pet tu'. 'Āpu tappetxax paxnū' kama xix tappet nōy.

¹⁴ Ha ta 'Anexān tek kummukgā xexka', yā pipup hā' hām 'Anexān. Yūmūg xuxyā

Yeyox te 'üyög hāpkummuk mī'yax yānān putup.

¹⁵ Paxip tik tu nō'ōm. Tute yūmū yōg hām'āktux mūtik yāy kix pax.

¹⁶ Ha ta hōmā gohet yōg tik pa te hāmyūmmūg te yōg hāpxopmā'ax kopit hāmāxap, 'lhā tikmū'ūn pip 'ohnāg 'ügmūtik. 'Āte-tup'ah, puyīy Topa nōm tikmū'ūn yōg kummuk mī'yax yānān.

¹⁷ Pa yūmūg xuxyā Yeyox xip 'ügmūtik, tuk ka'ogāhā', 'üyīy Topa yōg hām'āpak max xo-hix 'āktux, puyīy puknōg xop hām'āpak max 'āpax. Yā yūmūg xuxyā Yeyox tek xut hāmgāy yīkox kopa putuk.

¹⁸ Yūmūg xuxyā Yeyox tek xut putup hāpkummuk xohix kopah kamah, tuk mōgāp-tup pexkox tu'. Yā 'ōnte yūmūg xuxyā Yeyox te' xat putup yāy yōg tikmū'ūn. Yā' max xe'ēgnāg mōkuma' mōg. Hamūn.

'Ātep-tup, pu Topa nox xihip 'āxop mūtik

¹⁹ 'Āpu Pinxit pu hām'āktux xix 'Ak pu xix 'Onēxip xuxyā xop pu'. 'Āte nōm xaxok 'ohnāg.

²⁰ Ha ta 'Enax nox xip kōmēn Konīn tu'. Ha ta 'āte Tonop pi' komēn Mīnet tu'. Yā' pakut.

²¹ Ta 'āpu nū' mōg'āgmūg 'āxix hāmmūmū'. Ta 'Eop te xa' hām'āktux xix Pononēn te', xix Niñ te' xix Kanap te' xix Kuninx kopa kuxa mām xop xohix xexka te hām'āktux, 'āxop xaxok 'ohnāg.

²² 'Ātep-tup, pu Topa nox xihip 'ākoxuk mūtik. 'Ātep-tup, pu Topa xa hāmmaxnā'.

Tu ta tu' kux.

PAOT TE TIT PU TAPPET KAX'ĀMI'

¹ 'Ūgmūn Paot. Āte xa' kax'āmi nūhū' tappet. Āte hāpxomā max Topa pu'. Yeyox Kunnix te mōgkutnāhā 'ūgmūn. Topa tek yāy kutnāhā 'ūgmūn tikmū'ūn kopah, tu mōgkutnāhā', 'uyī Topa yōg tikmū'ūn hāg tehe', puyī tu' kuxa mām ka'ok nōy nā mōg. Topa yōg hāmyūmmūg xe'e'.

² Topa yōg putat max kopa tikmū'ūn te hā'ax kux 'ohnāg hip. Topa te' koit 'ohnāg. Hōmā tute hām'āktux xex, 'ihā hām xexka xip'ah. Tute hām'āktux, hi'ax kux 'ohnāg hōm putup, yā tikmū'ūn hīnnāp-tup, puyī hi mōkuma'mōg, ha'kux 'ohnāg.

³ Hāpxip 'ihā Topa te 'ā yāy yōg hām'āpak max'ax 'āktux nō 'āmnīy xe'e 'ihā. Tute 'ā' hōm yāy yōg hām'āpak max'ax, 'uyī tikmū'ūn pu nōm 'āktux. Topa te' xāt. Yā Topa te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'uyānān tu'.

⁴ 'Āte xa' kax'āmi', yā Tit pu' 'ūgkutok pit putuk Topa yōg putat max kopah. Pu yā yūmmūg 'Ātak Topa xa hāmmmaxnā', xayī 'ākuxa yūm.

Tit te hāpxomā max hāpxexka Kenet tu'

⁵ 'Āte 'āxix hāpxexka Kenet tu', xayī hāpxomā max, yā 'āte nōm kuxyā 'ohnāg, xayī yīmōgātūx tihik, nōm te Kunnix kopa kuxa mām xop pēnā max kōmēn xohix tu'. 'Āte' xa nōm 'āktux.

⁶ 'Ūmax, pu tik te Kunnix kopa kuxa mām xop pēnā max xop te hāpkummuk mīy 'ohnāg, ha yāpxehnāg 'ūxetut, yā' xetut nōm 'ohnāg, hak-tok xohix kuxa mām Yeyox kopah, tuk-tok gāy 'ohnāg, tu' tak 'āpak, xi' tut 'āpak.

⁷ Kunnix kopa kuxa mām xop yōg pēnā'ax xop yōg xat'ax te Topa pu hāpxomā max kamah. 'Ūmax, pu hāpkummuk mīy 'ohnāg, tu yāy xexka pe'paxex 'ohnāg, tu' gāy mō'ka'ok 'ohnāg, tu papdux 'ohnāg, tu' gāy 'ohnāg, tu hāpxop putup xūy 'ohnāg.

⁸ 'Ūmax, pu nōm puknōg xop pu hāpxōn pax, tu hāpxomā max putup pax, tup-tox tu, tu hām yok mīy, tu' max Topa pu', tu' kuxa max.

⁹ 'Ūmax, pu' kuxa mām ka'ok hāmyūmmūg xe'e kopah, tute nōm yūmmūg hōmā. Hā kaxīy tute tikmū'ūn pu hāmyūmmūg xe'e yūmmūgāp-tup, tu tikmū'ūn hā tu' 'tep-tup, tu hāmyūmmūg xe'e putup nōg xop mūtik hām'āktux max putup, puyī kuxa mām.

¹⁰ Hamūn, tikmū'ūn punethok te Topap-tup nōg, tu' nōy mōgāhā koit'ax hā, yā hām'āktux hitop hā, yā Kunnix kopa kuxa mām xop mōgāhā koit'ax hā. Hōmā nōm te' koit pax xop te Yoneo xop nīm, tu hōnhā' pip

Kunnix kopa kuxa mām xop kopah. Yā nōm punethok te tikmū'ūn mōgāhā koit'ax hā.

¹¹ 'Ūmax, xayīy nōm hām'āktux kummuk kuxyā'. Hamūn, nōm te tikmū'ūn pu hāpxop kummuk yūmmūgāhā', nūy tayūmak pop pax, tu xuxyā xop xohix koxyōy.

¹² Hamūn, hōmā hāpxexka Kenet yōg tik te hāmyūmmūg, tu hām'āktux, hu: "Hāpxexka Kenet yōg xop te' koit pax, tu xokxop gāy mūn putuk, tu' tuknōgnāg pax, tu' xit pax." Kaxīy.

¹³ Hamūn. 'Āp koit'ah. 'Āpu hām'āktux, hu: "Kaxīy hoki!" kaxīy, puyīy tikmū'ūn kuxa mām ka'ok,

¹⁴ puyīy tikmū'ūn Yoneo xop yōg hāmāktux hitop 'āpak hok, puyīy 'āpak hok tik yōg xat'ax, yā nōm tik kummuk te hāpxe'e yūmmūg 'ohnāg.

¹⁵ 'Ūmax xop pu' max hāpxop xohix, pa' kummuk xop pu' kummuk hāpxop xohix, yā' kuxa mām 'ohnāg xop pu' kummuk. Hamūn, 'ūp-tox kummuk, tu' kuxa kummuk.

¹⁶ Nōm te hām'āktux, Topa yūmmūg, pa hāpxomā kummuk. Tikmū'ūn te' pēnāhā 'uyōg hāpkummuk mīy'ax, tu' yūmmūg nōm te Topa yūmmūg 'ohnāg. Yā Topa pu' kummuk, tu' yīpcox pip 'ohnāg, tu hāpxomā max xohix pu' kummuk.

2

Hāmyūmmūg xe'e'

¹ Pa 'āpu tikmū'ūn pu' yūmmūgā hāpxomā'ax max, yā hāmyūmmūg xe'e'.

² 'Āpu yūmmūgā', puyīy tik kutut xop tu papdux hok, nūy putox max, nūy gāynām hok, nūy kuxa mām ka'ok pax, nūy nōy putup pax, nūy Topa yōg putat xak hok.

³ 'Āpu 'ūn kutut xop pu hām'āktux, puyīy hāpxomā max Topa te nōm putup, nūy xūmāhīy hok, nūy papdux hok, nūy tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā max,

⁴ yā 'ūhex tuk tup xop pu hāmyūmmūgāhā', puyīy yāy yīpcox putup pax xik-tok putup pax,

⁵ nūy putox max, nūy hāpxomā max Topa te nōm putup pax, nūy tu hām max 'ūxuxyā xop pu', nūy yāy yīpcox 'āpak. Hā kaxīy tikmū'ūn te Topa yōg putat yōg hām'āktux 'āktux kummuk putup'ah.

⁶ Hā kaxīy kamah, 'āpu 'ūpit tuk tup xop pu hām'āktux, puyīy tup-tox max.

⁷ Xix 'āmūn, 'āpu hāpxomā max xohix, puyīy tikmū'ūn pēnā', tu kama' mīy putup. 'Āpu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā hitop hok, yā kutex hok.

⁸ 'Āpu hām'āktux yok, puyīy tikmū'ūn hām'āktux kummuk hā kutex 'ohnāg. Paxpu kute'ex, puxix yāyhāhup, tu' yēy.

⁹ 'Ūhok hām'ax xop, 'āpu 'āxuxyā 'āpax, nūy hāpxopmā max xohix, puyīy 'āxuxyā nōm putup. Āpu hām'āktux hā' nōy yānān hok.

¹⁰ Ūmax, pu hok hām'ax xop xat'ax xop yōg hāpxop hā tu xupxet hok, pa xat'ax xop pu' max mōkuma' mōg. Pu yā nōm tu' pip ka'ok mōkuma' mōg. Hā kaxīy tīkmū'ūn te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max putup. Topa te yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'.

¹¹ Topa te hok hāpxopmā max tīkmū'ūn pu', nūy tīkmū'ūn xohix kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'. Tuteputup.

¹² Topa te hok hāpxopmā max yūmū'ā. 'Āpu yūmū Kunnix kopa kuxa mām xop kūnāpa xop hāpxopmā putuk hok. 'Āpu yūmū hām xexka yōg hāpxop xohix xak pax hok. Pa 'āpu yūmū yāy yōg putup'ax kummuk mō'nīy, nūy hām yok mīy, nūy Topa putuk, 'lhā yūmūg pip nūnte hām xexka tu',

¹³ tu yūmū'āte' hip, yā Topa max xe'ēnāg hip, xix yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hip. Tute yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'.

¹⁴ Yeyox xok, 'ūyī yūmū'āti'. Yeyox xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu', nūy yūmūg kuxa pix, pūy yūmūg pop, yā 'ūyōg tīkmū'ūn yā nōm te' max mīy.

¹⁵ Tit, 'āpu tīkmū'ūn pu nū hāpxop yūmmūgā'. 'Āpu tīkmū'ūn tu' xax, pu nōm mīy. 'Āpu xat 'ūyīpcox pip hok xop. Yā Topa te 'āxexka mīy. Ūtux hok, pu tīkmū'ūn yīpcox pip hok.

3

Hāpxopmā max Kunnix tep-tup

¹ 'Āpu tīkmū'ūn pu hām'āktux, pu gohet yōg xat'ax 'āpax, nūy yōg xat'ax mīy, nūy hāpxopmā max xohix.

² 'Āpu tīkmū'ūn pu hām'āktux, pu tīkmū'ūn 'āktux kummuk hok, pu yāy kix hok, pa tīkmū'ūn hā tu teheth, yā tīkmū'ūn xohix xexka pu' max.

³ Hamūn, hōmā yūmūg hitop, tu yūmūg yīpcox 'ohnāg, tu putat max xak, tu yūmū yōg putup'ax kummuk te yūmūg papuk pax, tu yūmūp-tox kummuk, tu yūmūg yīpkumīy, ha tīkmū'ūn te yūmūg putup nōg, ha yūmū'āte tīkmū'ūn putup nōg.

⁴ Pa hāpxip 'lhā yūmū'āte' yūmmūg hāpxop max Topa yōg, yā Topa te yūmūg putup pax, tu yūmūg hā tu tehe',

⁵ tu yūmūg kuxa kummuk xit, nūy yūmūg kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu'. 'Ok yūmū'āte hāmyok mīy, yīy ta Topa te yūmūg kuxa kummuk tūpmāhā? 'Āmhok. Pa Topa te yūmūg pēnāhā', tu yūmūg kuxa ka'. Tute yūmūg

kuxa tūpmāhā', 'ūyī yūmūg kuxa tu max, yā hāpxop xohix 'ūtup, yā Topa Koxuk hā' mīy.

⁶ Topa te Topa Koxuk hā yūmūg mōgkukoho', 'lhā yūmūg kuxa mām Yeyox Kunnix kopah. Yeyox te yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat, 'ūyānān tu',

⁷ 'ūyī yūmūg kuxa tu' max. Topa te' hok mīy, tu yūmū'ā' hōm hi'ax kux 'ohnāg. Yā yūmū'āte nōm hip, yā yūmūg hi xe'ēgnāg mōkumak mōg, ha' kux 'ohnāg.

⁸ Yā hamūn. 'Ātep-tup, xayīy 'ū yūmmūgā' xe'e' nū hāpxop xohix, puyīy Topa kopa kuxa mām xop hāpxopmā max xohix, yā' max xe'e tīkmū'ūn pu'.

⁹ Pa 'āpu 'āpak hok hāmyūmmūg hitop, xix mōnāy xop hīttap 'āxet'ax 'āktux hitop, xix yāy mānōg'ax, xix Mōyyex yōg xat'ax 'āktux hitop. Yā' xohix te hāmmaxnā 'ohnāg. Yā' max'ah.

¹⁰ Ūtux hok, pu yāy kix hok yāy kix pax xop. Ūtux hok, tu xe' tux hok, pa' yīpkox pip'ah. 'Āpu nōm tik nīm.

¹¹ Yūmū'āte' yūmmūg, yā nōm tik kohe', yā' kuxa kummuk, tu yāy xūygāp-tup.

Puyā Topa xa hāmmaxnā'

¹² 'Āte mō'pok putup 'Ahat pe Tikik. 'Ōnte xupere, 'lhā nū' kōmēn Nīkop tu'. Noxk xip'ax oñte mō'āgmūg 'āxix hā.

¹³ 'Āpu nō 'ātehet Yēn, nōm te xat'ax yūmmūg, xix 'Apot nō 'ātehet, pu mōg, pu hāpkumep.

¹⁴ Ūmax, pu' xohix hāpxopmā max, pu nō 'ātehet 'ūhok xop, puyīy xohix hāpxop pōpmā'.

¹⁵ Yā 'ūxohix nūnte te xa hām'āktux hu: 'Āneo.' Kaxīy. 'Āpu, 'āneo 'āktux nōm te yūmūg putup pax Topa yōg putat max kopah. Pu yā Yeyox xa hāmmaxnā'.

Tu ta tu' kux.

PAOT TE PINĒM PU KAX'ĀMI'

¹ 'Ūgmūn Paot, 'ūkxip kanet kopah, Yeyox Kunnix pu 'āte hāpxomāhā', tu kanet kopak xip, ha yūmūg xape Tīmōn tek mūtik tihī', yīk mū'āte xa kax'āmi', Pinēm, yāk mūg mūtik hāpxomāhā',

² ha 'kuxa mām ka'ok xop pu kax'āmi kamah, nōm te yāy tu nū'hāhā' 'āpet tu', hak mū'āte kamah nū mīy tappet, yūmūg xape hex 'Apit pu' mīy, xix 'Akip pu' mīy, yā yūmūg mūtik hām kamah.

³ Pūyā yūmūg Tak Topa xa hāmmaxnā', xix 'ākuxa māmmā'. Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā'.

Pinēm te' xape xohix putup pax

⁴ Pinēm, xatek mūn hāk xape xe'e', yīy 'āte Topa pu hām'āktux pax, tu 'āpekpxax, tu Topa pu hām'āktux, hu: 'Āmax Topah! Kaxīy.

⁵ 'Āte hām'āktux tap, hu: Xate Topa yōg tikmū'ūn xohix putup pax, ha tikmū'ūn te' yūmūg, tu' xuktux, ha 'āte' xupak, tu 'ākuxa yūm ka'ok'ax yūmūg, ha 'yūm ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah.

⁶ Topa te yūmū'ā hāmmaxnāhā', tu Kunnix hā hāmmaxnāhā', yīy 'āte Topa tu' xak, puyīy yūmū'ā yūmūmūgā', 'uyīy hāmyūmūg, nūy yūmūg kuxa mām ka'ok yūmūg, yā yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik hah.

⁷ Xatek mūn hā 'āxape', tuk mūn putup pax, tuk kuxa hittupmāhā', ha mōgnīynām. Yā xate Topa yōg tikmū'ūn kuxa xohix ka'ogāhā'.

Paot te Pinēm tu' xak, pu 'Onēy mō'nyñām
⁸ Yīy 'āte xa' xat'ax, 'āhā' 'ātaknōy hah, xa hāpxomāp max.

⁹ Pa 'āte 'āp-tup pax xexka', hu xa tu' xak puxehnāg, yāk mūn Paot, tu Yeyox Kunnix pu hāpxomāhā', huk xip kanet kopah Yeyox 'āktux tu', pa 'āte 'āxat' ap putup'ah.

¹⁰ Hu xa tu' xak, 'Onēy pupi' xak, hak kutok putuk. 'Āte nō mōgāhā Topa yōg putat hā, yīy 'āhak-tok, ha kanet kopak xip 'īhāk mūn 'Onēy hā' tak, tu hāmyūmūgāhā'.

¹¹ Hōmā 'Onēy hām kummuk 'āmūn pu', pa' hām max 'ūgmūn pu', xix 'āmūn pu hām maxp-tup nōmhā.

¹² Yīy mō'kutnāhā 'āha putpu', 'īhāk kuxa te' xak.

¹³ A 'āte mō'kutnāp-tup'ah, pāyā tu xip ka'ok nūnte, hu mōgnīynām, 'īhāk xip kanet kopah hām'āpak max'ax 'āktux tuk xip, pu 'Onēy 'ā miy pupi nō tuk tehet,

¹⁴ pāyā 'āte yāy pu' mīy putup'ah, tup-tup, xate 'ā hām'āktux, hu: "Yā' max, 'Onēy xihip 'āmūtik, nūy 'āhā' 'ātehet," kaxīy. Yīy

'āte mō'kutnāhā 'āha, xayīy' tux hok pu putpu nū'.

¹⁵ Pe 'Onēy te xa hāptox ha' xip, nūy hōnhā tu' xip ka'ok 'āmūtik.

¹⁶ Hōmā' hām putup'ah, tu 'ōg kāmānat, tu' hok hā' hām, pa hōnhā 'āmūn hā' xape, 'ātaknōy putuk, tu Kunnix hā 'āxape', ha yūmū'ātep-tup pax, 'āmūn xik mūn, yā yūmū'ā hā' xape xe'e'.

¹⁷ Xate 'āhā' 'āxape, 'īhā' 'Onēy xānā', pu 'āpet tu mō'xip, xatek mūn xānā'ax putuk.

¹⁸ Ha hāpxop 'ūm xa' xupxet, kopxix tu pago.

¹⁹ Nūnte 'āte kax'āmi tappet tu', hu: 'Ūgmūn yā Paot, tu 'Onēy pupi pagop-tup. Kaxīy. Hōmā' 'āte xa hām'āpak max'ax 'āktux, tu yā Kunnix 'āktux, ha 'ākuxa yūm ka'ok, ha Kunnix te 'ākuxa hīnnā xe'e', 'āte xa' xuktux hah, yīy xatek tu 'ā tu yāy xit'ax hā ta nemēn, pāyā 'āte xa' xuktux putup'ah.

²⁰ 'Ūkxape: 'Āpu 'Ūgmūn pupi 'Onēy putup pax, yūmūg xuxyā pupip-tup pax, nūy 'ūgkuxa 'ūm hittupmā', nūy 'āmūn te 'āhā' taknōy.

²¹ 'Āte xa kax'āmi', 'īhāk kuxa yūm ka'ok xa', tu hāmyūmūg. Yā xate hāpxomāp-tup māyñāg, nūy 'Onēy hā' 'āxape xe'e'.

²² 'Āxop te Topa pu hām'āktux, tu tu' xak, pu 'āhak mōgā', ha 'āte' hip, pu Topa xe mōgkutnā', yīy 'āte 'āpet tu mō'xip putup.

Tuk-nāy tu āneo

²³ 'Epap te 'āneo, yā kanet kopa' xip 'ūgmūtik. Yeyox Kunnix pu' hām, hu kanet kopa' xip.

²⁴ Xix Mā'ak, xix 'Anixtah, xix Nep, xix Nok te 'aneo. Yā' xohix tek mūtik hām.

²⁵ Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā'. Tu ta tu' kux.

'EMEO XOP YŌG TAPPET

Topak-tok

¹ Hōmā hāmyāxatamuk xohix hā Topa te hām'āktux pax, tu hām'āktux punethok Yoneo xop yōg mōnāy xop pu', ha tilk xop te Topa pupi hām'āktux, nūy mōnāy xop pu' xuktux,

² pa Topak-tok te yāy Tak pupi hām'āktux nōmhā, tu yūmū'ā' xuktux. Nō'om te Topa yūmūg Tak mūtik hām xexka xop xohix mīy, ha Topa tek-tok yāykutnāhā', pu hām xexka yōg hāpxop xohix pop, xix pexkox yōg hāpxop xohix pop kamah,

³ yāk-tok max, tu Topa max xe'ēgnāg putuk, tu yā Topa xe'ēgnāg kamah. 'Uyī'ax ka'ok, hu hām xexka xop xohix xat, xix pexkox xop xohix xat, pu tu pip ka'ok, ha māyōn xop mām ka'ok, xix kōnāg xexka xup ka'ok kamah, ha tikmū'ün kuxa kummuk tumpāhā', tu' tumpā kux, 'Thā pexkox ha' mōg, tu Topa xexka xe'ēgnāg yīm xe'e hā' yūm.

Topak-tok xix pexkox yōg nū'pok xop

⁴ Pexkox yōg nū'pok xop xexkak-tōgnāg, ha Topak-tok xexka xe'ēgnāg, yīy Topa te nū'pok xop 'āxet'ax ka'ok mīy, tuk-tok 'āxet'ax mīy max xe'ēgnāg.

⁵ 'Ap ta nū'pok xop pu hām'āktux'ah, nūy yā nōm xop yāy kutok 'āktux hok, pa yāy kutok pu hām'āktux, hu:

"Āmūn yā' ūgkutok.

Hōnhā 'āte 'āmūn yāk kutok 'āktux," Kaxīy.

Tu xe hām'āktux, hu:

"Ūgmūn yā' ūg' Ātak.

Yā' 'āmūn yāk kutok," Kaxīy.

Tuk-tok pu' xuktux.

⁶ Tuk-tok puxet nū'kutnāhā hāhām tu', ha' xip ta tu', ha:

"Pūyā pexkox yōg nū'pok xop xohix kuxa' yēy 'ākeppah,

nūy tu nūktettex," kaxīy.

⁷ Pa nū'pok xop 'āktux, hu:

"Pūyā tu hām mō'ka'ok, kuxap putuk, pūyā nōm kāmānat xop yā ka'ok,

tu' 'āmuuh putuk kamah," kaxīy.

⁸ Tu yāy kutok pu hām'āktux, hu:

"Topah, xate' xat mō kuma 'āmōg, tu' xat kux 'ohnāg,

tu' ūg tikmū'ün xat max, nūy tu hāmyok mīy.

⁹ Xate hāmyok mīy'ax putup pax, xix hāpkohe mīy'ax putup nōg,

yīy 'ōgnū Topa te xa yāykutnāhā', xa tikmū'ün hā' 'āxexka',

nūy 'ākuxa hittup xexka', ha 'āxapek-tōgnāg xop," kaxīy.

¹⁰ Tu xe yāy kutok pu hām'āktux, hu:

"Hōmā 'āmūn te māxap, tu hām xexka xohix mīy,

yāy yīm hā pexkox mīy, tu hāpxop xohix mīy.

¹¹ Ha pexkox te yāy xaxogāp-tup, tu' nōg,

xix hāhām te yāyxaxogāp-tup, tu' nōg, pa ta tu 'āxip ka'ok,

ha hāmyāxatamuk xohix punethok nōg,

puxix pexkox xix hāhām kutut,

tu' nōg putup, tu topixxax kutut putuk nōg,

¹² Ha tikmū'ün te topixxax kutut xut, nūy nō tup hā' yānān, nūy tu mō'tat,

ha kaxīy xate pexkox xut putup, xix hām xut putup,

nūy nō nōy yānān tup mīy, pa 'āxip ka'ok, tu kutut 'ohnāg," kaxīy.

¹³ Ha Topa te pexkox yōg nū'pok xop xānā 'ohnāg, pu yūhūm, pa yāy kutok xānāhā', hu:

"Yūhūm 'ūgyip xe'e hā, 'āte nōm kummuk xop nōā',

yīy hip, 'āte nōm kummuk xop nōā', tu nōm xop xa tu' gāy xop nōā', tu' kum-

muugāp-tup 'uyānān tu',

ha ta xate' hip, puyī' xohix yīpkox pi' 'āxat'ax tu'," kaxīy.

¹⁴ Tep te xīy pexkox yōg nū'pok xop? Yā' koxuk xe'e xop, tu Topa pu hāpxopmāhā', ha nū'pok, nūy yāy yōg tikmū'ün mō'nīynām, puyī' mōg, hu mōxakux pexkox tu'.

2

Topa te tikmū'ün kuxa kummuk xit

¹ Āpu yūmūg yīpkox pip, hām'āpak max'ax pu yūmūg yīpkox pip, 'uyī hāpxopmā kum-muk hok.

² Pexkox yōg nū'pok xop te hām'āktux, tu hāpxe'e 'āktux, ha Topa te' yīpkox hok xop pu hāpkummugāhā',

³ Tu yūmūg kuxa kummuk xit'ax, tu yūmū'ā hāmmax xe'ēgnāg nā'ax, pa yūmūg yīpkox hok, puxix Topa yūmū'ā hāpkummugā xexka', yūmū'āte Yeyox yōg hām'āktux putup nōg hah. Ha' xuktux hāmāxap, ha hām'āpak xop te' yīkopolit, tu hāpxe'e 'āktux,

⁴ Ha Topa te hāpxe'e 'āktux kamah, hu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, yā hāpxopmā xe'ēgnāg punethok, pu tikmū'ün pēnā, nūy kuxa' yēy, yā tikmū'ün te nōm mīy hok. Ha Topa Koxuk tep-tup pax, hu tikmū'ün ka'ogāhā', pu hāpxopmā ka'ok.

Yeyox Kunnix te' kuxa kummuk xit

⁵ Ha Topa te pexkox yōg nū'pok xop yīmōgatux 'ohnāg, pu pexkox tu 'uyīg tikmū'ün xat. 'Āmhok. Pāyā yāy kutok Yeyox yāykutnāhā pu tu xat.

⁶ Ha Topa yōg tappet te: "Tikmū'ün yāk-tōgnāg, pāyā Topa te nōm hāmpe'paxex, nūy 'ūxutigā'.

⁷ Ha hōnhā tikmū'ün kutōgnāg, ha pexkox yōg nū'pok xop xexka',

pa Topa te tikmū'ün xexkānāhā', pu tu xat,

⁸ Tu' ka'ogāhā', pu tu hep xop xohix xat," kaxīy.

Hamūn. Tappet te' hep xop xohix xat'ax 'āktux, 'a yūmū'āte' pēnā'ah nōmhā, 'ap tikmū'ūn te' hep xop xohix xat pēnā'ah.

⁹ Pāyā yūmūg kuxa te Yeyox pēnāhā', yā hāpxip kutōgnāg 'lhāk-tōgnāg, Topa tep-tup hak-tōgnāg, ha nū'pok xop xexka', pa Yeyox xok, tu' hep xop xohix pupi' xok, tu Topa yūmū'ā hāmmāxñā', hu' xekxānā xe'ēgnāg nōmhā, 'ūxok hah xexkānāhā'.

¹⁰ Topa te hāpxop xohix mīy, 'ūp-tup tu' mīy, tuk-tok xop putup, puyī tu max xe'ēgnāg, nūy Topa putuk tu max xe'ēgnāg. Yīy Yeyox xūy, pu Topa' xūy'ax hā Yeyox yōg hāpxopmā'ax kuxyā'. Yā Yeyox te Topa yōg putat hā yūmūg mōgāhā'.

¹¹ Tu tikmū'ūn kuxa kummuk tupmāhā', ha nōm xop te Topa hā' Tak, yā Topa te' kuxa mām ka'ok xop hā' Ātak, yīy Yeyox yāy xape xop 'āktux, 'ap xape tu yāyhāhup'ah.

¹² Yīy tappet te Yeyox yōg hām'āktux'ax 'āktux, hu:

"Topah, 'ātek xape xop pu 'āmūn 'āktux putup,
tu 'ōg hāpxopmā'ax ka'ok 'āktux putup,
tu xa kutex putup, nūy Topa hām'āktux max,
puyī tikmū'ūn xohix yāykotinnānā' pip,"
kaxīy.

¹³ Ha tappet te xe:

"Topah, 'ūgkuxa yūm ka'ok 'āmūn kopah,"
kaxīy.

Tu xe:

"Nūntek xip, 'ūgkutok xop tek mūtik pip,
Topa te 'ūgkutok popmāhā'," kaxīy.

¹⁴ Yeyox tek-tok 'āktux, ha tikmū'ūn xe'e', 'ap koxuk'ah, yā' yīn pip, xi' yīn hep 'āta', yīy Yeyox te yūmū'ā hā tikmū'ūn kutox, nūy tu xok, nūy Hāmgāyāgnāg nōñā, nōm tep-tex.

¹⁵ Ha tikmū'ūn kuxānōg, tu' xok'ax yīpkutuk, 'ūyōg hāmyāxatamuk xohix hā' yīpkutuk, ha Yeyox te nōm xop kuxa māmānhā, nūy nō kuxānōg kuxyā', pu tu hittup.

¹⁶ Yeyox nūn. Tep ha' nūn? 'Ok nūn, nūy pexkox yōg nū'pok xop mō'nīynām?' Āmhok. Yā Topa yōg tappet te: 'Uñūn, nūy mōnāyxop hittap 'Amanām mōkputox hā tu tehet,' kaxīy.

¹⁷ Hamūn. Yīy Yeyox yāyhā tikmū'ūn kutox, nūy tu xape xop putuk, nūy xape hā' 'āmāñex xexka xe'ēgnāg. 'Ūmax, tu tikmū'ūn kuxa ka', tu Topa tu hāpxopmāhā', tu tuknōg 'ohnāg, nūy tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux.

¹⁸ Yā Yeyox xūy, tu yāy putup'ax mīy 'ohnāg, hu hōnhā tikmū'ūn hā tu' tehet, tu' ka'ogāhā', puyī tu yāy putup'ax mīy hok kamah, nūy hāpxopmā kummuk hok.

¹ 'Ākuxa mām ka'ok Yeyox kopah, huk mūn hā' 'āxape xop, ha Topa te 'āxānāhā kamah. Āpu Yeyox 'ūm pe'āpaxeh, yā Topa te nū'kutnāhā', pu 'āmāñex xat'ax yōg hām'ax hā tu' hām, ha yūmūg kuxa mām ka'ok nō 'āmāñex xat'ax kopah.

² Topa te Yeyox yāy kutnāhā', pu tu hāpxopmā', ha kaxīy mōnāyxop hittap Mōyyex te hāpxopmā max, yāy xape xop xohix kopa hāpxopmā max, tu' tuknōg 'ohnāg.

³ Tikmū'ūn te mīptut max pe'paxex kutōgnāg, pa tikmū'ūn te mīptut mīy, ha nōm tu pe'paxex xexka'. Kaxīy mōnāyxop hittap Mōyyex yā xexka 'Iyaet yōg tikmū'ūn kopah, ha Yoneo xop te nōm 'āktux max, pāyā Yeyox mūn xexka xe'ēgnāg, tu Topa yōg tikmū'ūn xohix hā' kuxyā', yā Topak-tok xe'e'.

⁴ Kaxīy mīptut 'ūm te yāy 'ūm mīy 'ohnāg, ha Topa te hāpxop xohix mīy. Hōmā Topa te 'Iyaet yōg mōnāyxop xānāhā', puyī yāy hā tuknōg 'ohnāg.

⁵ Mōyyex hām Topa pu', 'ūyōg kāmānat tu', tu yāy xape xop kopa' hām, tu tuknōg 'ohnāg, tu Topa pupi' tikmū'ūn pu hām'āktux, tu: "Topa te hām'āktux putup," kaxīy.

⁶ Pa Kunnix te hāpxopmā xexka', tu' tuknōg 'ohnāg, yāy Tak pu' hām tu', tu yāy xape xop pēnā max, ha Kunnix hā yūmūg xape, 'lhā yūmūg kuxānōg hok, 'lhā yūmūg kuxa mām ka'ok, tu hāmmax hip.

⁷ Yīy Topa KoXuk te:

"Hōnhā 'āxop te Topa yīy'ax 'āpak,

⁸ 'Āpu, 'īpkox pi', ka 'ōg mōnāyxop yōg hāpxopmā'ax mō'tat, ha mōnāyxop yīpkox 'ohnāg, tu Topa gāyāhā', 'lhā hām panip xexka tu' pip," kaxīy.

⁹ Tu xe:

"Ónte 'ōg mōnāyxop tek yīkopit, tuk gāyāhā', pāyā yōgnū hāpxopmā'ax xe'ēgnāg pēnā tap, hāmyāxatamuk xohix te 40 hā' pēnāhā',

¹⁰ Yīk gāy nām nōm tikmū'ūn tu', tu:

"Yā' kummuk pax, tu hāmpe'paxex kummuk, tu yōgnū putat xak punethok, hāpkummuk mīy'hu',"

¹¹ huk gāy, tu yāy 'āxet'ax hā hām'āktux xex, hu:

"Nōm xop tek xip'ax hā mō'āxakux hok,
nūy 'ūgmūtik tu hāpxopmā kux hok,' kaxīy."

¹² 'Ūkxae xop, 'ōg pa 'āti', ka Topa yōg putat xak, 'ākuxa kummuk tu' xak, xix 'ākuxa mām hok tu' xak, ka Topa xe'ēgnāg nūm.

¹³ 'Āpu hōnhā mō' 'ānōy mō'nīynām, 'āmñāñ xohix hā mō'nīynām, 'lhā Topa te tikmū'ūn xānāhā', puyī Topa pu' yīpkox pi'. Yā hōmā Topa yōg tappet te hōnhā 'āktux, tu: "Hōnhā Topa te hām'āktux," kaxīy. 'Āpu, 'āxop yāy nōy ka'ogā', ka 'āyīpkox mo' yāy yīnnīñ, yāy pu' koit tu', xayīy hāpxopmā kummuk hok.

14 Hōmā yūmūg kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, yā yūmūg kuxa mām ka'ok mō kumak mōg, kopxix Kunnix hā yūmūg xape'.

15 Yī Topa yōg tappet te:

"Hōnhā 'āxop te Topa yī'yax 'āpak, 'āpu 'ayīpkox pi', ka mōnāyhop yōg hāpxomā'ax tat, ha mōnāyhop yīpkox 'ohnāg, tu Topa mūtik yāytuk-mīy," kaxīy.

16 'Ū 'ūm te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu nū mūtik yāy tuk-mīy? Yā mōnāyhop te Mōyyex pe' mōg, tu hām'āpak, tu yāytuk-mīy, ha Mōyyex te nōm mōy tap hāpxexka 'Eyt kopah.

17 'Ū 'ūm tu Topa gāy hāmyāxatamuk xohix te 40 hā ta tu' gāy? Yā tikmū'ūn te hāpxomā kummuk, hu' xakix hām panip xexka tu'.

18 'Ū 'ūm te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, 'ihā' yāy 'āxet'ax hā hām'āktux xex, hu: "'Om xop 'ūkxip'ax hā mōxakux hok, nūy 'ūg mūtik tu hāpxomā kux hok," kaxīy. Yā tikmū'ūn te hām'āktux'ax 'āpak, tu Topa mūtik yāytuk-mīy.

19 Yī yūmū'āte hāmyūmmūg, yā' mōxa 'ohnāg, nūy Topa yōg xip'ax hā mōxakux, 'ūkuxa mām 'ohnāg tu' mōxa 'ohnāg.

4

1 Hōmā Topa te yūmū'ā hām'āktux xex, tu hām'āpak max'ax 'āktux, hu: "'Ūkxip'ax hā mō'āxakux'ax, nūy 'ūgmūtik 'āpi'," kaxīy. 'Āpu, yūmūg pa 'āti', nūy Topa yōg xip'ax hā mōxakux xe'e'.

2 Tikmū'ūn hittap te' xupak, ha yūmū'āte' xupak kamah, tu hām'āpak max'ax 'āpak, kamah, pa tikmū'ūn hittap kuxa 'ūm mām 'ohnāg Topa kopah, yīy Topa te nōm pu hāmmāxnā 'ohnāg, 'ūkuxa mām 'ohnāg hah,

3 ha yūmūg kuxa mām ka'ok, tu Topa xip'ax hā mō yūmū xakux, nūy Topa mūtik hāpxomā kux, ha: "'Ūggāy, hu yāy 'āxet'ax hā hām'āktux xex, hu: 'Nōm xop tek xip'ax hā mōxakux hok, nūy 'ūgmūtik tu hāpxomā kux hok.' Kaxīy."

Topa te' xuktux tap, 'ihā tu hām xexka xohix mīy tu hāpxomā kux.

4 Yā Topa yōg tappet te hāptup te 7 'āktux, yā hāptup xe'e', hu: "Topa te hāpxomā kux, tu hāptup te 7 'ihā hāpxomā 'ohnāg, hāpxomā kux tu'," kaxīy.

5 Tu xe: "Nōm xop te Topa xip'ax hā mōxakux hok, nūy nū mūtik tu hāpxomā kux hok," kaxīy.

6 Tikmū'ūn hittap te hām'āpak'ax max'āpak hāmāxpah, tu Topa xip'ax hā mōxakux hok, nūy nōm mūtik tu hāpxomā kux hok, 'ūkuxa mām 'ohnāg tu', pāyā' nōy xop mōxap-tup, nūy Topa mūtik tu hāpxomā kux.

7 Hāmyāxatamuk xohix nōg 'ihā Topa Koxuk te xe hām'āktux, ha mōnāyhop Namix te Topa pupi hām'āktux, yīy.

"Hōnhā 'āxop te Topa yī'yax 'āpak.

'Āpu, 'ipkox pi'," kaxīy.

8 Pax pu mōnāyhop hittap Yoyoe te tikmū'ūn mōgā, pu Topa xip'ax hā mōxakux, nūy tu hāpxomā kux, puxix Topa xe' xuktux hok mōnāyhop Namix pu'. Pāyā mōnāyhop mōxa 'ohnāg, 'iyīpkox 'ohnāg tu', yīy Topa te' xuktux 'ūxehēh.

9 Pa hāptup xe'e' mō'nāhā Topa yōg tikmū'ūn pu', nōm xop kuxa mām ka'ok xop pu mō'nāhā', tu Topa yōg hāptup te 7 putuk, 'ihā Topa te hāpxomā kux.

10 Tikmū'ūn te Topa xip'ax hā mōxakux, nūy nōm mūtik tu hāpxomā kux, puxix hāpxomā'ax xohix tu kux, tu xe hāpxomā 'ohnāg, Topa te hāpxomā kux putuk.

11 'Āpu yūmū'ā Topa xip'ax hā mōxakux kamah, nūy Topa mūtik yūmūg hāpxomā kux. 'Āpu yūmūg yīpkox pip Topa pu', ku'u yūmūg tikmū'ūn kummuk putuk, tu yūmū'āte mōxakux 'ohnāg.

12 Yā Topa yōg hām'āktux xip ka'ok. Tikmū'ūn mīkax xexka 'ūxox tix hā' xuhmīy, tu' xuhmīy nūy 'ūyīn xit, nūy tu' kup mūggā'. Ha kaxīy Topa yōg hām'āktux ka'ok, tu yūmū'ā yāy kuxa yūmūmūgāhā'. Yūmū'āte mō'kupix, xix hām'āpak, puxix nōm hām'āktux yāy pekpaxex'ax yūmūmūgā', tu yāy pekpaxex xohix yūmūmūgāhā' xix yāy putup'ax yūmūmūgāhā', 'ūyīy yāy kuxa yūmūmūg.

13 'Ūyī tikmū'ūn te hāpxomā'ax xaptop hok Topa pu'. Yā Topa te hāpxomā'ax xohix pēnāhā', tu hāmyūmmūg, tu tikmū'ūn yōg hāmpē'paxex xohix yūmūmūg, ha Topa pu yūmūg xohix te yāy yōg hāpxomā'ax 'āktux putup.

Yeyox te 'āmānex xop xohix xat'ax

14 'Āpu yūmūg kuxa mām ka'ok, yā hōmā yūmū'āte hām'āktux, tu yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopa 'āktux. Yūmū yōg 'āmānex xat'ax xe'ēgnāg te Topa ha' mōg, tu' keppa' xip, yā' xusket'ax Topak-tok Yeyox.

15 Tu yūmūg kuxa ka', yūmūg pu'uk ha yūmūg kuxa ka', ha' kummuk xop te yūmū'ā' kummugāhā', 'ūyīy hāpkummuk mīy, tu Yeyox kummugāhā kamah, puyīy hāpkummuk mīy, pāyā hāpkummuk mīy 'ohnāg.

16 'Āpu yūmūg mōg, yūmūg kuxānōg hok. Yā Topa ha yūmūg mōg, nūy nōm pu hām'āktux, ha Topa te yūmū'ā hāmmāxnāhā', xix yūmūg kuxa ka', xix mō yūmūg mīyānām.

5

1 Topa te 'āmānex xat'ax yāykutnāhā', tu tikmū'ūn kopa' yāykutnāhā', pu tikmū'ūn pupi hām'āktux Topa pu', ha Topa te 'āmānex xohix yīmōgatux, pu xokxop mō'hap, xix hāpxop, nūy Topa pu haxyā', puyīy Topa

tikmū'ün yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux.

² Ha 'āmānex xat'ax yā pu'uk kamah, nūy hāmyūmmūg hok xop hā' tot, nūy hāpkummuk mīy'ax xop kuxa ka'.

³ 'Upu'uk, hu yāy mūn pu hāpxop mō'hap hāmāxap, nūy Topa pu' haxyā', puyīy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux, hak-nāy tu 'āmānex te tikmū'ün pu mō'hap kamah, puyīy Topa' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā' kamah.

⁴ Tikmū'ün te' xak 'ohnāg pu Topa yāykutnā', puyīy tu 'āmānex xat'ax. 'Āmhok. Topap-xehnāg te yāykutnāhā', tu mōnāy xop 'Anām yāykutnā hāmāxap.

⁵ Ha kaxīy Kunnix te' xak 'ohnāg, pu Topa' yāykutnā', puyīy yāyhā 'āmānex xat'ax. 'Āmhok. Pa Topa te:

"Āmūn yāk kuto!

Hōnhā 'āte xa hā 'ūgkutok 'āktux', kaxīy.

⁶ Ha Topa yōg tappet te xe hām'āktux, hu: "Tik hittap Mēkiyenek yā 'āmānex mō kuma' mōg,

hā kaxīy 'āmūn yā 'āmānex mō kuma mōg kamah,

tu' kux 'ohnāg', kaxīy.

⁷ Yeyox xip hām tu', 'ihā Topa pu hām'āktux, tu ta tu' xak, tu' yīy ka'ok, tu' potaha', pu' Topa' tux hok pu tikmū'ün putex hok, ha Topa te' xupak. Yā yāykutnāg pe'paxex hah.

⁸⁻⁹ 'Ūk-tok, pāyā' xūy, nūy tu yīpkox pip yūmmūg, tu hāmyūmmūg max, hu tikmū'ün kuxa kummuk xit'ax, tu tikmū'ün yīpkox pip xop kuxa kummuk xit'ax, nūy tu mō kuxa max tat 'uyānān tu'.

¹⁰ Yā Topa te yāy kuto yāykutnāhā', puktok yāyhā' xat'ax, tuk-tok pu hām'āktux, hu:

"Āmūn yā 'āmānex xat'ax, tu tik hittap Mēkiyenek putuk," kaxīy.

'Ōg pa mōxip, xayīy kuxa yūm kux

¹¹ Yā 'ūgmū'āte 'āmānex 'āktux pu' max, nūy xa Yeyox 'āktux, yā yūmū yōg 'āmānex xat'ax, ha xa hām'āktux punethok, nūy xa hāmyūmmūgā', pāyā' āp-tox ka'ok.

¹² Hāpxop punethok hā 'āxop te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, pāyā' āxop te hāpxaxok, hu 'ānōy pu hānyūmmūgā hok. Kakxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, tu' yōktat puxehnāg xak, hu' xo'op, 'ap te xogyīn māh. Hā kaxīy 'āxop te hām'āpak kutnāg, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, kakxop putuk, 'ap hām'āktux ka'ok 'āpak'ah, 'āp-tox tuknōg tu'.

¹³ Kakxop pu'uñnāg te' yōktat hep xo'op, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ok pe hāmyok, 'ok pe hāpkohe'. Hā kaxīy 'āxop te hām'āktux te māxap yūmmūg, pāyā' hām'āktux ka'ok yūmmūg 'ohnāg, hu hāpxopmā'ax kopit kum-muk.

¹⁴ Yā' xiptap xop te xogyīn māhā', tu hāmyūmmūg, tu hām'āktux ka'ok pe'paxex, nūy tu hāmmax yūmmūg, nūy tu hāpkummuk yūmmūg, puyīy hāpxopmā max.

6

¹ 'Āpu yūmū hāmpe'paxex max, nūy hāmyūmmūg, nūy 'ūxiptap xop putuk yūmū'āte hāmyūmmūg, nūy hāmyūmmūg'ax te māxap yūmmūg max. Yā nōm hāmyūmmūg'ax te: Topa te tikmū'ün kuxa kummuk xit, hāpxopmā'ax hok hā' xit, nūy kuxa max mō'tat 'uyānān tu'. Tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix Topa' hok hā' kuxa xit. Kaxīy. Yā hāmyūmmūg'ax te māxap 'ōhōm, ha yūmū'āte hāmyūmmūg.

² Ha kama hāmyūmmūg'ax te māxap, pu' kuxa mām ka'ok xop 'ūnōy putox pix, 'ūkuxa yūm ka'ok hah, ha' nōy putox yūmū' yīm xix, puyīy Topa Koxuk ka'ogā', 'āxop te hāmyūmmūg kamah. Yā kama hāmyūmmūg te māxap, hu: Topa te' xakix xop putpu' hīnnāp-tup, ha hāptup xe'e mō'nāp-tup, 'ihā Topa te' hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit, tu' kummugāp-tup 'uyānān tu', tu hāpxaxok 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg te māxap 'ōhōm.

³ 'Āpu yūmū'āte hām'āktux kuxyā', 'uyīy hām'āktux nōy 'ūm'āktux, puyīy Topa yūmū'ā hām'āktux ka'ok yūmmūgā'.

⁴ Topa yōg putat xak hok. 'Āxop te putat xak, nūy hāpxopmā kummuk, ta putpu' 'ānūn hok. Tikmū'ün te Topa yōg putat hā' mōg tap, tu pexkox yōg hāpxop paha', Topa Koxuk te nōm ka'ogāhā'.

⁵ ha Topa yōg hām'āktux max xex 'ūkuxa kopah, tu pexkox ka'ok'ax yūmmūg,

⁶ tu Topa yōg putat xak, nūy putpu tu nūn hok, puxix Topa xe' hupmā hok, puyīy yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk kux. 'Āmhok. Yā' nōy te Topak-tok 'āktux kummuk, tu Yeyox mūn pu hāpkummugāhā'. Tu tep putep putuk? Tu' kummuk xop putuk, nōm xop te Yeyox putex, ha' kummuk xop putuk, hu ta Topa yōg putat xak. Yā Yeyox pu' hupmā xexka'.

⁷ Hām max te tex punethok pop, ha hāpxop punethok xokax, tu' tuk, ha hāpxa xuxyā hittup, ha Topa te nōm pu hāmmaxnāhā'.

⁸ Ha hām nōy te mīmyām punethok pip, xix mīxux kummuk pip, yīy Topa te nōm pu hāpkummugāhā', ha tikmū'ün te' gōy hax nām. Tikmū'ün te Topa yōg putat xak, tu hāpxa kummuk putuk, hāpxopmā kummuk tu'.

⁹ 'Ūkxape xop: 'Āte hām'āktux hā xa hāmyūmmūgāhā', tu hāpxa 'āktux, nūy xa tikmū'ün kuxa 'āktux. Yā Topa te xa hāmmaxnāhā', 'a 'āxop te hāpxa kummuk putuk'ah, nōm Topa tep-tup nōg. 'Āmhok.

Pâyā 'āxop te hāpxa max putuk, yā 'āmōg kuma mōg Topa yōg putat hā.

¹⁰ Topa te hāmyok mīy, tu 'ōg hāpxompā'ax xaxok 'ohnāg, ha 'āxop te Topap-tup pax, yī 'āxape hā tu tehet, nūy nōm xop mōb'nīynām.

¹¹ Ügmū'āte 'āp-tup, xa 'āhittup hā Topa yōg putat hā 'āmōg, nūy tu mō kuma mōg, nūy pexkox yōg hāpxop hip, nūy pop.

¹² Ākuxa tuknōg hok, pa 'ākuxa mām ka'ok, nōm xop putuk, nōm xop te Topa yōg putat hā' mōg tap, xayī pexkox yōg hāpxop pop kamah. Yā Topa te xa hām'āktux xex kamah, nōm xop putuk.

Topa te hām'āktux xex

¹³ Hōmā Topa te hām'āktux xex mōnāyxop 'Amanām pu', tu yā' hitop xex hok, tu' xexka xe'ēgnāg, ha' xohik-tōgnāg, yīy yāy 'āxet'ax hā hām'āktux, nūy hām'āktux xex,

¹⁴ hu 'Amanām pu hām'āktux, hu: "Āte xa hām'āktux xe'e', yā 'āte xa hāmmaxnāp-tup, xate yāy kutok pit put putup, pu 'āmōkputox xohix punethok," kaxīy.

¹⁵ Yīy 'Amanām te' hip, tu mōkту yāy kutok put, tu yāy mōkputox pēnāhā'.

¹⁶ Tikmū'ūn 'ūm te' nōy pu hām'āktux xex, hu: Hāptup, kopxix nū!, nūy xa pago. Topa te hāmyūmmūg. 'Āte' koit'ah." Kaxīy. Tu Topa 'āxet'ax 'āktux 'lhā ta tu hām'āktux xex, pu'yī nōy kuxa yūm' ka'ok hām'āktux'ax kopah, nūy nōy kuxa' yēy.

¹⁷ Topa te hām'āktux xe'e', pu tikmū'ūn yīkotip hok, hu yāy 'āxet'ax 'āktux, 'lhā yāy yōg tikmū'ūn pu hām'āktux xex, nōm xop te hāpxop pop'ax pu hām'āktux xex.

¹⁸ Topa 'ap te koit'ah, tu hām'āktux xex, xix hāpxompāhā', tu yāy 'āxet'ax hā hāpxompāhā', tup te koit 'ohnāg, pu yūmūg kuxa mām ka'ok, nūy tu hip, pu Topa yūmū'ā hāmmaxnā', 'ū yūmūg kuxa hittup.

¹⁹ Hu yūmūg kuxa mām ka'ok, tu yāy pu yīkotip 'ohnāg, pāyā yūmū'āte' hip, 'ūyī Topa keppa yūmūg pi'. Mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, ha pipkup putux xexka te mīpkox tu' hīy, tu kōnāg kopa' yūm, pu'yī mīpkox mōg hok kōnāg yīmū', ha kaxīy yūmūg kuxa mām ka'ok, tu Yeyox puxehnāg kopa' mām ka'ok. Kamah 'āmānex xexka te Topa xip'ax xe'ēgnāg hā mōb'nāhā', tu topixxax max mōb'yūmīn'ax hā mōb'nāhā', nūy Topa keppa' xihip. Ha yūmū'āte' hip kamah, nūy pexkox yōg xip'ax tu 'āmōxaha', nūy mōxakux, nūy Topa keppa yūmūg pi'.

²⁰ Yeyox te pexkox tu' xutep hāmāxap, tu mōb'nāhā', nūy yūmū'ā hāmmaxnā', yā 'āmānex xop xat'ax xe'ēgnāg mō kuma' mōg, tu tik hittap Mēkiyene putuk.

7

¹ Nōm tik Mēkiyene te kōmēn Xanēm yōg tikmū'ūn xohix xat, tu Topa xe'ēgnāg hā 'āmānex, ha 'Amanām te' gāy xop mūtik

yāykix, tu' xexka xop kix, tu yāykix kux, tu ta' mōg, yāy pet ha putpu' mōg, ha ta Mēkiyene te' pēnāhā', tu: "Pūyā Topa xa hāmmaxnā!", kaxīy.

² Ha 'Amanām te' popmāhā hāpxop, 'ūyōg hāpxop yāg te 10, tu 'āmānex pu' yāg puxet hōm, ha 'Amanām te nōm hāpxop mōy tap 'ūgāy xop tu'. Yā Mēkiyene 'āxet'ax nōy mīy, tu: Hāmyok xat'ax, kaxīy. Ha kōmēn Xanēm 'āxet'ax mīy, hu: 'Ūkuxa yūm'ax, kaxīy. Yīy 'āmānex 'āxet'ax nōy te: Tik te tikmū'ūn xat'ax, tu tikmū'ūn kuxa māmmā'ax, kaxīy.

³ Ha tikmū'ūn te 'āmānex yāy tak yūmmūg'ah, xi' tut yūmmūg'ah, xi' yōg mōnāyxop yūmmūg'ah, xix hām 'ūm hā 'ūtut te' put'ax 'ūm yūmmūg'ah, xix 'āmāny 'lhā' xok yūmmūg'ah, yā Topak-tok putuk, tu yā hāmyāxatamuk xohix hā 'āmānex, ha' kuxa 'ohnāg.

⁴ 'Ūyūmmūg. Mēkiyene yā' xat'ax, yīy mōnāyxop hittap 'Amanām te' hōm hāpxop yāg puxet, ha' gāy xop tu nōm hāpxop mōy tap.

⁵ Mōyyex te' xat, pu Nemi mōkputox te tikmū'ūn tu' yāg puxet pa', 'ūnōy yāg te 10 yā tikmū'ūn yōg, ha Nemi yōg xop te yāy yōg tikmū'ūn tu' paha', yā kama 'Amanām hā' mōkputox.

⁶ Pa Mēkiyene mūn 'a Nemi hā' mōkputox'ah, pa 'Amanām tu hāpxop ta tu' yāg puxet paha', tu: "Pūyā Topa xa hāmmaxnā!" kaxīy. Yā Topa te 'Amanām pu hām'āktux xex tap.

⁷ Yā tik xexka xop te hām'āktux, ha tik kutōgnāg xop te hām'āpak. 'Āxop te hāmyūmmūg. Yīy Mēkiyene te hām'āktux, ha 'Amanām te' xupak.

⁸ Ha 'āmānex xop te' yāg paha', tu hāpxip 'lhā' xakix, ha' nōy te' yānān tu' paha', tu mōkту xakix kamah, tikmū'ūn xohix putuk. Pa Topa te Mēkiyene hi xe'e' 'āktux, ha mōnāyxop yōg hāpxop 'ūyāg paha'.

⁹ Yā Nemi te 'Amanām mūtik pago, ha' mōkputox te yāy yōg tikmū'ūn tu' pop.

¹⁰ Tikmū'ūn te hām'āktux hu: Nemi mūg tut te' put 'ohnāg, 'lhā' xuxyā 'Amanām te Mēkiyene pu pago, yīy Nemi te 'Amanām mūtik pago kamah. Kaxīy tikmū'ūn te hām'āktux. Yā mōnāyxop 'Amanām te yāy putix pupi pago.

¹¹ Ūyāt yōg tikmū'ūn te Topa yōg xat'ax yūmmūg, ha' xat'ax te 'āmānex xop 'āktux, 'ōhōm 'Anām mōkputox, yā 'Anām xop te Nemi hā' mōkputox, tu mōkту Topa pu' hām, 'ap puxi'ah, 'ūkuxa tupmā hok tu', yīy 'āmānex nōy nūn, yā Yeyox Kunnix nūn, tu Mēkiyene putuk, tu 'Anām yōg 'āmānex xop putuk 'ohnāg.

¹² Yā 'āmānex nōy, yī' xat'ax nōy kamah.

¹³⁻¹⁴ Yā yūmūg xuxyā Yeyox nūn, nūy 'āmānex yōg hām'ax hā' hām, tu Yona xop

yōg tihik, 'ap Nemi yōg tik'ah, ha Yot xop te 'āmānex yōg hām'ax hā' hām 'ohnāg, yā Mōyyex te Yona xop xat 'ohnāg, pu tu hām.

Āmānex xat'ax yā Mēkiyene putuk

¹⁵ Āxop te hāmyūmmūg'ax. 'Ūnūn 'āmānex nōy, tu Mēkiyene putuk, 'ap Nemi hā' mōkputox'ah.

¹⁶ Mōyyex te' xat, pu Nemi mōkputox puxet hām, nūy Yoneo yōg tikmū'ūn hā' 'āmānex, ha tikmū'ūn te yāykutnāhā', pu tu hām, pāyā yūmmūg' xuxyā te yūmū'ā hā' 'āmānex xexka', 'ūhi kux 'ohnāg hā' yūmū'ā hā' hā' 'āmānex.

¹⁷ Yiy Topa yōg tappet te: "Tik hittap Mēkiyene yā' 'āmānex, tu' kux 'ohnāg, hā kaxīy 'āmūn yā' 'āmānex kamah, 'akux putup 'ohnāg!" kaxīy.

¹⁸ Yiy Topa te' xat'ax nōā'. Yā tikmū'ūn pu'uk, 'a hāpxopmā max yūmmūg'ah, tu' yīpkox pip Mōyyex yōg xat'ax pu', Mōyyex te' xat,

¹⁹ pāyā yāy kuxa tupmā hok, pu tu max, tu hāmmax hip, pu Topa nūnnā', puyīy tu yāy mūtik tī mō'kuma' mōg. Pāyā Yeyox nūn, yīy yūmū'āte' hip, puyīy yūmūg mōgā Topa yīkāgnāg hah.

²⁰ Yā Topa te' xat, pu Nemi yōg 'āmānex xop tu hām, pāyā nōm xop pu hām'āktux 'ūm xex 'ohnāg, pu tu hāpxopmā kux. Āmhok.

²¹ Pāyā hām'āktux xex 'āmānex nōy pu', yā Yeyox mūn pu hām'āktux xex, hu: "Topa te xa hām'āktux xex, tu yāy pu' humpāp-tup 'ohnāg, tu: "Amūn yā' 'āmānex xe'e', 'ap 'ākux 'ohnāg.' Kaxīy.

²² Hu Yeyox mūn yā' 'āmānex xe'e', tu' pa'ax tūmnāg yōg 'āmānex, yā' pa'ax tup mūn max xe'e', ha' pa'ax hittap mūn miax.

²³ 'Ūyōg 'āmānex xop xohix punethok, 'ūxakix tu', yī' nōy mōxaha', nūy tu hām.

²⁴ Pa Yeyox hi mō'kuma' mōg, 'ūxok putup 'ohnāg, yī' nōy nūn 'ohnāg, nūy yānān tu tu' hām, pāyā Yeyox yā' 'āmānex yāp-xet,

²⁵ tu hōnhā tikmū'ūn kuxa kummuk xit'ax, xix hāptup 'Thā' xit'ax, 'ap kux'ah, tu nōm xop kuxa te Topa xak xop mō'nīynām, puyīy Topa yīkāgnāg hā' nū'. Ha Yeyox te nōm pupi' xak, nūy mō'nīynām, yā' hi mō'kuma' mōg, nūy Topa tu' xax, pu mō' tu xape nīynām.

²⁶ Hu Yeyox yā' 'āmānex xat'ax xe'eñāg, ha yūmūg xohix tep-tup pax, ha hāpkummuk mīy 'ohnāg, yā' max xe'eñāg. Topa te Yeyox yāykutnāhā', tu' xut, tu' xexkanā xe'eñāg, pu pexkox yōg xop hā' tu xexka'.

²⁷ Ha 'āmānex xat'ax nōy te mō'āpxop hap, nūy Topa pu' haxyā', tu 'āmnīy tu xohix puxix mō'hap, puyīy yā' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', xix tikmū'ūn xohix yōg mīy'ax xaxogāhā'. Pa Yeyox yāy pu mō'hap 'ohnāg, hāpkummuk mīy 'ohnāg tu', tu tu yāy mūn hōm, tu' xok 'āmnīy puxet 'Thā', nūy

tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux.

²⁸ Ha Mōyyex te' xat, pu tik xop yīmōgatux, pu tikmū'ūn nō' 'āmānex xat'ax, ha' max miax, pa Topa te hām'āktux xex 'ūk-nāy tu', tuk-tok yā' hāmyāykutnāhā', yā Topak-tok max xe'eñāg mō' kuma' mōg.

8

Yeyox yā' yūmū'ūn yōg 'āmānex xe'eñāg

¹ Yeyox mūn yūmū'ūn yōg 'āmānex xe'eñāg, yā pexkox tu' xip, tu Topa xexka xe'eñāg yīpxe' hā' yūmū'ūn, nūy nōm mūtik tu xexka'. Yā hāmyūmmūg xe'e' ūhōm.

² Hōmā hāmyāxatamuk xohix 'Thā' Yoneo yōg 'āmānex te Topa pet hā mō'nāhā', tikmū'ūn te nōm pet mīy topixxax ka'ok hā, pu tu xokxop hep 'ūm nūnnāy. Pāyā yūmū'ūn yōg 'āmānex xat'ax, tu' hām pexkox kopah, yā nō'ōm Topa xip'ax xe'e', tu pexkox tu' yūmū'ūn.

³ Topa te 'āmānex xat'ax xop xohix yīmōgatux, pu hāpxop xix xokxop mō'hap, nūy Topa pu haxyā', nūy Topa pu' hōm, yīy yūmū'ūn yōg 'āmānex xat'ax hām kamah, nūy Topa pu yāy mūn hōm, nūy yūmūg xohix pupi' tu xok.

⁴ Pax pu Yeyox hām tu' xihip, puxix yūmū'ūn yā' hā' 'āmānex hok. Yā Mōyyex te' xat, pu mōnāy xop Nemi mōkputox tu tu' hām, nūy mō' xokxop hāp, nūy Topa pu' haxyā', ha Yeyox yā' Nemi yōg xop hā' puknōg.

⁵ Ha Topa te Mōyyex xat, pu topixxax ka'ok xexka hā' Topa pet mīy, tu' mīy'ax yūmūgāhā', ha' mīy, ha' pet te pexkox yōg pet hā' pet komut.

⁶ Pa Yeyox te 'āmānex yōg hāpxopmā'ax mīy, tu' māyānāg mīy, yā' 'āmānex xat'ax xe'eñāg, hu' pa'ax tup mīy Topa mūtik, xix tikmū'ūn mūtik, Topa te hām'āktux xex ha' pa'ax mīy. Yā pa'ax hittap yōg max miax, ha pa'ax tup yōg max xe'eñāg.

⁷ Pax pu' pa'ax hittap tu ka'ok xe'eñāg, puxix pa'ax tup mīy hok,

⁸ pāyā Topa te tikmū'ūn yūmūg, ha hāpxopmā kummuk punethok, yīy Topa te: " 'Āmnīy mō'nāp-tup, 'Thā' 'āte pa'ax tup mīy'ax, 'Iyaet yōg tikmū'ūn mūtik mīy'ax, xix Yona yōg tikmū'ūn mūtik mīy'ax.

⁹ Yā' pa'ax nōy, 'ūtup, ha 'āte nōm hittap mīy mōnāy xop mūtik, nūy mōgā', nūy hāpxexka 'Eyt tu 'ūxupmā', pa mōnāy xop tek xaxok, tuk pa'ax xaxok kamah,

yīy 'ātep-tup nōg," kaxīy.

¹⁰ Tu xe hām'āktux, hu: " 'Āte pa'ax tup mīy putup, tu 'Iyaet yōg tikmū'ūn mūtik yōgnū hām'āktux xex putup, 'āte tikmū'ūn putox tu' xex putup, xi' kuxa kopa' xex,

'āte nōm tikmū'ūn hā Topah,
hak mūn hā yā tikmū'ūn xe'e, 'ūyānān tu'.
11 Tute hāmyūmmūg putup, yā' xohix tek
yūmmūg putup,
hu' nōy yūmmūgā'ax hitop tu',
'a hām'ūm 'āktux putup'ah, nūy: 'Topa
yūmmūg.' Kaxīy.
Yā' xohix tek yūmmūg putup, 'ūk-tōgnāg xop
tek yūmmūg nām,
ha mōkut xexka xop tek yūmmūg nām.
12 Ha 'āte hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu
tu kux', kaxīy.

13 Hāpxop kutut te yāy xaxogā tāmnāg,
Topa te' pa'ax hittap kux, ha yāy xaxogā'ax,
yāy pa'ax tup mīy.

9

Tikmū'ūn kuxa te' yēy Topa keppah

1 Nōm pa'ax hāmāxap te Topa pu nū'xup
yūmmūgāhā', ha tikmū'ūn te Topa pet mīy,
nūy Topa pu nū 'āxup, 'ūpa'ax te' pet mīy
yūmmūgāhā',

2 Ha Topa pet kox hā mōxakux hāmāxap, ha
topixxax ka'ok xexka hā' mīy, ha' xuxet'ax
mīy, hu: Topa xip'ax. Kaxīy. Ha kuyānān
kup yūm, xix mīmpe xup, ha mīmpe yīmū
pām mām, tu Topa keppa' mām.

3 Ha topixxax max te hāmyīkox nōy
mō'yīnnīn, ha' pet kox 'āxet'ax Topa xip'ax
xe'ēgnāg,

4 ha' kopa' xup mīmpe', tu pipkup yānām
hā mō'nīy, pu nīm xax mō'hap, xix mō
xokxop hap, nūy Topa pu haxyā', ha' pa'ax
yōg mīpkox yūm, ha pipkup yānām hā' mīy,
tu mīpkox kopa nax māyānāg yūm, ha' xit'ax
'āxet'ax mānāg xex nax kopah, yā' pām putuk,
xix mōnāy xop 'Ānām yōg kup tōy xex mīpkox
kopah. Hōmā mīmxus te nōm kup tōy nak
tu' xokax, Topa te hām'āktux hah, ha' xat'ax
yōg mīkaxxap yūm mīpkox kopah, ha' xat'ax
kax'āmī' mīkaxxap tu'.

5 Ha mīpkox yīmū' pip 'ūyōnnā'ī' 2, yā
pexkox yōg yōnnā'ī hā' komut xop, tu Topa
xip'ax yūmmūgāhā', 'ūyīmāg kup te mō'kox
nīy, 'ōnte Topa te hāpkummuk mīy'ax xax-
ogāhā', pu tu kux. Yā' puxi'. 'Āte hām'āktux
nōy putup kamah.

6 'Āmīny xohix Thā' āmānex xop te Topa
xip'ax hā mōxakux, nūy 'āmānex yōg hām'ax
hā tu' hām,

7 pa Topa xip'ax xe'ēgnāg hā mōxa 'ohnāg,
yā' āmānex xat'ax puxehnāg te' xip'ax
xe'ēgnāg hā mō'nāhā', tu hāmyāxatamuk
yōg 'āmīny puxet, Thā' Topa xip'ax xe'ēgnāg
hā mō'nāhā', nūy xokxop hep 'āta nūnnāy
'ūxip'ax kopah, tu yāy mūn pu nū'nāhā',
xix tikmū'ūn xohix pu nū'nāhā', pu Topa
tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā',
tikmū'ūn te hāpkummuk mīy hāmyūmmūg
'ohnāg tu', ha Topa te' xaxogāhā'.

8 Ha kaxīy Topa Koxuk te yūmū'ā
hāmyūmmūgāhā nōmāhā, 'ūyī yūmūg
yūmmūg max, yā' āmānex xat'ax te xokxop
hep nū'nāhā', puyī tu hām mōnāy, pāyā
tikmū'ūn nōy te Topa xip'ax xe'ēgnāg hā
mōxakux 'ohnāg, yā' Topa te' xat hok, pu
xip'ax xe'ēgnāg hā mō tu xakux hok.

9 Ha 'āmānex te Topa pu mō'āpxop hap, xix
xokxop, pu tikmū'ūn Topa pu nū'āktettex,
pāyā 'ap te puxi'ah, yā' tikmū'ūn kuxa 'ūm
tupmā 'ohnāg.

10 Yā Mōyyex te' xat hok, pu' xit'ax 'ūm
mā hok, xi' xat hok, pu xo'op'ax 'ūm xo'op
hok, xi' xat, pu yāy xax pix, xix kānēy pix,
nūy Topa pu maxnā', pāyā yāy kuxa tupmā
'ohnāg, hu' hip, puyī Topa' kuxa kummuk
tupmā'.

11 Yī Kunnix nūn, tu yāy hā' āmānex xohix
xat'ax, tu yūmū'ā hāmmaxnāhā', tu Topa pet
xe'e kopa' hām, ha tikmū'ūn te nōm pet mīy
'ohnāg, 'ap hām xexka tu' yūm'ah, yā' pexkox
tu' yūm.

12 Ha Kunnix nūn, tu' pet hā mō'nāhā yāp-
xet, tu Topa xip'ax xe'ēgnāg kopa mō'nāhā',
tu' hep 'āta nū'nāhā', pāyā 'a mūnūytut hep
'āta 'ūm nū'nāhā', xix 'a mot hep 'āta 'ūm
nū'nāhā'. 'Āmhok. Yā yūmūg pupi' xok, tu yāy
hēp 'āta nū'nāhā', nūy yūmūg kuxa kummuk
'ūm xit, nūy tu mō kuxa max tat 'ūyānān tu',
pu yūmūg hi xe'e, 'ap kux'ah.

13 'Āmānex xop nōy te mot hep 'āta
nū'nāhā', xix mūnūytut pit hep 'āte nū'nāhā',
tu mūnūytut kutox pit mō'hap Topa pu', tu
xogyīn putok nū'xok tikmū'ūn tu', pu tu nō
xax maxnā Topa pu', nūy tu hāpkummuk xit,
pu tikmū'ūn Topa keppa nū'āktettex, nūy
kuxa' yēy.

14 Topa Koxuk hi xe'ēgnāg, tu Kunnix
ka'ogāhā', pu tu xok mīpkupnx tu', tu yāy
hep 'āta nū'nāhā', tu yāy mūn hōm Topa pu',
nūy tikmū'ūn pupi tu' xok. Ha xokxop hep
'āta ka'ok kotoñgāhā, tu tikmū'ūn kuxa kum-
muk tupmā hok, pa Yeyox yāy hep 'āta ka'ok
xexka, tu yūmūg kuxa kummuk xit, tu yūmū
yōg hāpxomā'ax hitop kuxyā', nūy yūmūg
ka'ogā', yūmū'āte hāpxomā Topa xe'ēgnāg
pu'.

15 Yī Kunnix te tikmū'ūn xapit, pu Topa
hā yāy xape xop, tu' pa'ax tup hā' xape,
puyī Topa nōm pu hāmmaxnā', tute nōm
xop xānāhā', nūy tu hāmmaxnā mō'kuma'
mōg, tu hām'āktux xex tap. Kunnix xok,
hu tikmū'ūn mōy pu mōg Topa yīkāgnāg hā,
nūy hāpxomā kummuk kux, yā hōmā' mīy,
'ūpa'ax hittap xip, Thā' mīy.

16 Tikmū'ūn xok putup, ha yāy xape te'
yōg hāpxop xohix pop putup, yī tappet tu
kax'āmī', pu tikmū'ūn xexka xop mō'kupix,
nūy yūmūg, nūy tu' xape xop pu hāpxop
popmā'. Ha' xok, puxi' xexka xop 'ūyōg

hāpxop popmā', tik xape xop pu' popmā', tappet tu' kax'āmi tap hah, tu ta' xok xe'e'.

¹⁷ Nōm tikmū'ūn hī', ha ta' pop 'ohnāg, pa' xape xop hip, pu tu xok, ha tappet pu'uk. Pa tikmū'ūn xok, puxix tappet ka'ok, tu' yōg hāpxop popmā'ax yūmmūgāhā', pu tu xape xop pop.

¹⁸ Hā kaxīy 'ūpa'ax hāmāxap te' xat, pu xokxop kix Topa pu, nūy hep 'āta nūnnāy.

¹⁹ Mōyyex te' xat'ax 'āktux hāmāxap tikmū'ūn pu', tuk-nāy tu mūnūytut pit xix mot kix, tu' hep 'āta kanop kōnāg hā, tu nū' xok, pu topixxax nōm 'āta xup, nūy nū'xok, xix mīkux 'ixop hā nū'xok, tu' xat'ax yōg tappet yīmū nū'nāhā, xix tikmū'ūn xohix yīmū nū'nāhā',

²⁰ tu: "Topa yōg pa'ax ka'ok, yīy 'āte nūhū hep 'āta nū'xok, xa 'āxop xohix pēnā', nūy 'āyīpkox pi pa'ax tu," kaxīy.

²¹ Kaxīy Mōyyex te' xat, pu' hep nū'nā Topa pet kopah, xix Topa xak'ax yōg kānēy tu nū'xok.

²² Yā' xat, pu' hep 'āta nū'xok, pu hāpxop tu max Topa pu'. 'Uhep 'āta puxehnāg hā Topa te hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu kux.

Yā Kunnix te yūmūg kuxa kummuk xit, 'ūxok tu'

²³ Mōnāyhop Mōyyex te' xat, pu Yoneo 'āmānex hep 'āta nū'xok Topa pet yōg hāpxop tu', puyīy tu hāpxop maxnā 'Topa pu'. Tu xokxop hep nū'xok, nūy hāpxop maxnā', xix xogyīn putok nū'nāhā', nūy tikmū'ūn xax maxnā 'Topa pu', pāyā nōm hāmmaxnā'ax te tikmū'ūn kuxa kummuk tupmā 'ohnāg, yīy Kunnix xok, yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa maxnā 'Topa pu', tu yāy hep 'āta nū'nāhā', nūy pexkox yōg hāpxop maxnā 'Topa pu kamah.

²⁴ Yīy Kunnix xok hāmāxap, tuk-nāy tu pexkox yōg pet xe'e hā mōktu mō'hāhā', tikmū'ūn te nōm mīy 'ohnāg, hu Topa yīpse'e ha'yūm nūy yūmūg pupi' hām'āktux Topa pu'.

²⁵ Yoneo xop yōg 'āmānex xat'ax te Topa xip'ax hā mō'nāhā', tu hāmyāxatamuk xohix 'ihā mō'nāhā', tu hāmyāxatamuk yōg 'āmnīy tup-xet 'ihā mō'nāhā', tu Topa xip'ax kopa mō'nāhā', tu xokxop hep 'āta tat 'ūxeheh. Pa Kunnix xok puxehnāg,

²⁶ nūy tu' xūy puxet, tu' xok, nūy tikmū'ūn kuxa kummuk tu xit, 'ap xep xok'ah, yā' kux, yā' puxi'.

²⁷ 'Uhep xop xohix xakix puxet, hak-nāy tu Topa te' yōg hāpxopmā'ax kopit putup, 'ok pe hāpxopmā'ax, ok pe' kummuk, tu' kummuk xop pu hāpkummugāp-tup, nūy tu yānān, tu' max xop pu hāmmaxnāp-tup 'ūyānān tu'.

²⁸ Ha kaxīy Kunnix xok 'āmnīy puxet 'ihā', nūy hām xexka xohix yōg hep xop xohix pupi' tu' xok, nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', 'ap xep xok putup'ah, pāyā putpu' nūn putup, nūy yāy yōg tikmū'ūn hām tu' mōy,

puyīy nū mūtik tu pip ka'ok, tu' hip nōmhā, pu nū'.

10

¹ Mōyyex te 'Iyaet yōg tikmū'ūn xat, pu mō xokxop hap, nūy haxyā', ha' xat, nūy tikmū'ūn pu hāmyūmmūgā', puyīy 'āmānex xe'e' hip, nōm te tikmū'ūn pupi' xok'ax. Yā Yeyox Kunnix mūn yīmū yōg 'āmānex xe'e, tu yūmū'ā hāmmaxnāhā'. 'Āmānex xop te mō xokxop hap pax, yā hāmyāxatamuk xohix 'ihā mō'hap, tu tikmū'ūn kuxa kummuk tupmā 'ohnāg. Yā tikmū'ūn xak, nūy yāy kuxa maxnā 'Topa pu', puyīy Topa yīkāgnāg hā' mōg, pāyā yāy kuxa tupmā hok.

² Pax pu tikmū'ūn hāpxop mō'hap'ax hā' yāy kuxa tupmā 'Topa pu', puxix hāpkummuk mīy'ax xaxogā', ha hāpxop mō'hap'ax kuxyāhā',

³ pa tikmū'ūn te hāpxop mō'hap, nūy Topa pu haxyā', ha mō'hap'ax te yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk xutigāhā', yī' xaxok 'ohnāg, tu hāmyāxatamuk xohix hā' xe mō'hap, tu xe mō'hap,

⁴ Mūnūytut hep 'āta, xix mot hep 'āta te hāpkummuk mīy'ax xaxogā' 'ohnāg.

⁵ Yīy Kunnix nūn, tu yīy hām tu' nūn 'ihā, tu' Tak Topa pu hām'āktux, hu:

"Ātak, xatep-tup'ah tikmū'ūn te xokxop mō'hap, nūy tu haxyā',
pak yīn mīy.

⁶ 'Ap 'ākuxa hittup'ah, 'ihā tikmū'ūn te 'ākeppa mō'hap,

puyīy hāpkummuk mīy'ax xaxogā'.

⁷ Yīy 'āte hām'āktux, hu: 'Yāk xip, Topah, tuk nūn, nūy 'ōg putup'ax mīy, ha kaxīy tik te' xat'ax yog tappet tu kax'āmi', nūy 'ūgmūn 'āktux,' kaxīy.

⁸ Tu hām'āktux hāmāxap, hu: "Xatep-tup'ah tikmū'ūn te xokxop mō'hap, nūy haxyā', 'Ap 'ākuxa hittup'ah, 'ihā tikmū'ūn te 'ākeppa mō'hap, nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', kaxīy. Tup-tup 'okpa' xat'ax te' xat.

⁹ Tuk-nāy tu hām'āktux, hu: "Yāk xip, Topah, tuk nūn, nūy 'ōg 'ūm putup'ax mīy," kaxīy. Yā kaxīy Topa te mō'hap'ax hitop kuxyāhā', nūy Kunnix 'āktux 'ūyānān tu', ha yūmūg pupi' xok.

¹⁰ Yeyox Kunnix te Topa pu' yīpcox pip, hu yūmūg kuxa kummuk tupmāhā', yā 'āmnīy puxet 'ihā' xok, tu yūmūg pupi' xok mīpkupnix tu', 'a xep xok'ah.

¹¹ Yoneo yōg 'āmānex xop xohix hām, tu 'āmnīy xohix 'ihā' hām Topa pet kopah, tu mō hāpxop hap punethok, xix xokxop mō'hap punethok, nūy Topa pu' haxyā', pa mō'hap'ax te yūmūg kuxa tupmā hok. 'Āmhok.

¹² Yīy Yeyox xop yūmūg pupi', 'āmnīy puxehnāg 'ihā' xok, tu xehomip xok 'ohnāg, yā'

puxi', 'ūkux, ha Topa yīpxe'e hā' yūm, nūy nū mūtik tu' xexka',

¹³ tu' hip, pu Topa tu ta tu gāyxop nōā', tu' kummugāhā 'ūyānān tu', puyī' xohix yīpkox pi' Yeyox xat'ax pu'.

¹⁴ Ha Yeyox xok puxet, nūy tikmū'ūn kuxa tupmā, pu kuxa tu max Topa pu', yīhōnhā Topa yīkāgnāg hā' pip.

¹⁵⁻¹⁶ Ha Topa Koxuk te hām'āktux hāmāxap, tu tikmū'ūn kuxa tupmā'ax 'āktux, hu:

"Hāmyāxatamuk xohix nōg, kopxix pa'ax nōy mīy,
yā Topa te' uuktux, tu yā yōgnū xat'ax xex putup,
tikmū'ūn putox tu' xex putup, xi' kuxa kopa'
xex putup," kaxīy.

¹⁷ Tuk-nāy tu hām'āktux, hu: "Āte' xaxogāp-tup 'ōg hāpkummuk mīy'ax, xix 'ōg hāpkummugā'ax 'āte' xutigā 'ohnāg," kaxīy.

¹⁸ Tu hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux, 'ap xe mō'hap'ah, 'ap xehomi xokxop mō'hap putup'ah. Yā' puxi'.

Topa yīkāgnāg hā yūmūg pip

¹⁹ Yī yūmūg mōg Topa keppah, nūy nū mūtik hām'āktux. Yā Yeyox Kunnix xok yūmūg pupi', nūy yūmūg nūnnā', 'ūyī yūmūg mōg, nūy Topa mūtik hām'āktux, tu kuxānōg 'ohnāg.

²⁰ Hōmā topixxax max te nōm hāmyīkox mō'yīnnān, pu tikmū'ūn mō tu xakux hok, ha Yoneo yōg 'āmānex xat'ax te' xut, nūy mōnāy, ha kaxīy Yeyox xok, yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg mōgā Topa yīkāgnāg hā', nūy yūmūg hi xe'ēgnāg.

²¹ Ha yūmū yōg 'āmānex xe'ēgnāg te Topa pet xe'ēgnāg kopa' xat, tu pexkox tu' xat, 'ūxuxet'ax Yeyox Kunnix.

²² Āpu yūmū mōg Topa yīkāgnāg hā, pāyā yā yūmūg kuxap-xet, tu yāy pu mō'āmā hok, 'ūmām ka'ok tu', Topa te yūmū yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā hah, pu tu kux, ha yūmūg putox pix, 'ū yūmū hāpxopmā kummuk kux, 'ūyī yūmūg hāpxopmā max 'ūyānān tu'.

²³ Topa te hām'āktux xex, 'āpu yūmūg kuxa mām ka'ok nōm hām'āktux kopah, Topa te yā koit 'ohnāg, yīy 'ūgmū'āte' hip, pu Topa yūmū'ā pexkox yōg hāpxop popmā', ha yūmūg nōy pu' uuktux.

²⁴ 'Āpu, yūmūg xape kuxa ka', nūy 'ūm hāk tehet, 'ūp-tup pax tu', nūy tu xape hā hāmmaxnā'.

²⁵ 'Ūkuxa mām ka'ok xop te yāykotīnnā' pi', ha ta mōy kamah, nūy nōm xop mūtik pi', nūy Topa pu hām'āktux. 'Ūxaxok hok. Tikmū'ūn nōy mōg'ax kuxyāhā', 'ā' max'ah. Pāyā 'āmōg pax, nūy 'ānōy mūtik Topa tu 'ākax, nūy mō yāy nīynām. Yā yūmūg xuxyā nūn putup, yīy yāy tu nū'nā' pax.

²⁶ Topa te xa hāmyūmmūgāhā', yīy 'āxop te' yōg hām'āktux xe' e yūmūg, hu hāpkummuk mīy kux, nūy xehomip hāpxopmā kum-muk hok, 'ūp-tup hu' mīy hok, ka Topa 'ōg hāpkummuk mīy'ax xe xaxogā hok. Pāyā' xax, xa Topa pu hāpxopmā max. Yā Kunnix xok tap, xayīy 'āxop hāpkummuk mīy'ax kux.

²⁷ Hu 'ākuxānōg, yā Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit putup, tu kuxap xe'e hā' gāy xop kix xexkap-tup, yā Topa te' yīpkox hok xop nōdāp-tup kuxap xe'e hā.

²⁸ Yoneo yōg tikmū'ūn hittap te Mōyyex yōg xat'ax pu' yīpkox 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy pax, tikmū'ūn nōy 2, pe 3 te' pēnā', puxi' xexka xop nōm putex, tu' kuxa ka 'ohnāg.

²⁹ Topa te putep-tep mīy putup, 'īhā tikmū'ūn te nōm kutox putup nōg? Yā nōm kummuk xop te Yeyox hep 'āta kutōgnāg pe'paxex, hu: "Yāk-tōgnāg, pu Yeyox Kunnix 'ūgkuxa tupmā'", kaxīy. 'Ūyīpkox hok, puxix Topa' yānān tu' kummugā xexka', hāpkummuk xexka mīy ha'. Yā Topa Koxuk te mō'yāy xe'ēgnāg, ha tikmū'ūn te Topa Koxuk kummuk 'āktux, tu' mānōg, puxix Topa' yānān tu' kummugā xexka', hāpkummuk xexka mīy hah.

³⁰ Yūmū'āte hāmyūmmūg, tu Topa te hām'āktux yūmūmūg, ha: "Āte hāpkummugāp-tup 'ūyānān tu', nūy tu nōy yōg kummuk mīy'ax tu pago," kaxīy. Tu xe: "Topa te yāy yōg tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy nō hāpxopmā'ax yūmūmūg, 'ok pe max, 'ok pe kummuk," kaxīy.

³¹ Topa gāy tikmū'ūn tu', tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk tu' gāy, yīy 'ākuxānōg, nūy Topa xe'ēgnāg gāyā hok.

³² Hōmā Topa te xa hāmyūmmūgāhā', ha 'āxop xūy, ha' kummuk xop te 'ākummugāhā', pāyā' 'ākuxa tuknōg 'ohnāg. 'Ūxaxok hok.

³³ Ha' gāy xop te' yāg mānōg, tu' xūygāhā', pu tikmū'ūn xohi' pēnā', ha' yāg nōy xūy 'ūnōy xop mūtik, yā 'ākuxap-xet 'ānōy kuxa mūtik.

³⁴ Tu kanet kopa' pip xop kuxa ka', tu 'ākuxa hittup 'īhā' kummuk xop te 'ōg hāpxop xohix hā' xupxet, hāmyūmmūg tu hā hittup, yā 'ōg hāpxop mānyāg pip ka'ok pexkox tu', ha' nōg 'ohnāg.

³⁵ Yīy 'ākuxa tuknōg hok, ka Topa yōg putat xax, ha Topa te xa hāmmaxnā' xexkap-tup 'ūyānān tu'.

³⁶ Hāpxopmā'ax ka'ok hā' tot, nūy Topa pu 'āyīpkox pi', nūy nōm putup'ax mīy, xayīy pexkox yōg hāpxop pop, yā Topa te xa hām'āktux xex.

³⁷ Yīy Topa yōg tappet te:
"Nāy. Hāpxip kutōgnāg kopxik nūn putup mō'ka'ok."

³⁸ Ha tikmū'ūn te hāmyok mīy, tu' kuxa mām ka'ok,

puxix tu hi xe'e', pa tikmū'ün te yōgnū putat xak,
nūy putpu' mōg, koxpix kuxa hittup 'ohnāg,'
kaxīy.

³⁹ Pa yōmū'āte Topa yōg putat xak putup'a'h, hu yāy 'üm nōāp-tup'a'h. 'Amhok. Yūmūg kuxa mām ka'ok, nūy yōmūg hi xe'e, nūy Topa yōg putat hā yōmūg mō kumak mōg.

11

Tikmū'ün kuxa mām ka'ok Topa kopah

¹ Yōmūg kuxa mām ka'ok Topa kopah, hu hāmmāx hip, pu Topa pexkox yōg hāpxop yōmū'ā' popmā', ha ta yōmū'āte nōm hāpxop pēnāh hōk nōmāh.

² Yā mōnāyxop hittap kuxa mām ka'ok kamah, yīy Topa tep-tup pax.

³ Yōmūg kuxa mām ka'ok, hu hāmyümmūg, yā Topa te pexkox mīy xix hahām, yā hāpxop xohix mīy, hām'āktux'ax hā' mīy, tu hāpxop pēnāh hōk hā hāpxop mīy, pu tikmū'ün pēnā'.

⁴ Yā mōnāyxop hittap 'Ameo kuxa yōm ka'ok, hu mō kahnēn hap, nūy Topa pu haxyā', ha Topa tep-tup pax, pāyā' taknōy Kāyīy yōg mō'hap'ax putup' 'ohnāg. Ha 'Ameo te hāmyok mīy, 'ukuxa yōm ka'ok tu', ha Topa tep-tup pax, ha yōmū'ā hāmyümmūgāhā'.

⁵ Xix mōnāyxop hittap 'Enōg kuxa yōm ka'ok, hu' xok 'ohnāg. Yā Topa te hām tu' xut, nūy pexkox ha' mōgā', ha tikmū'ün te 'Enōg xak, nūy tu pēnā', pa' pēnā'ah, ha' kux. Ha Topa yōg tappet te: "Topa te 'Enōg putup pax," kaxīy.

⁶ Tikmū'ün kuxa yōm hōk, puxix Topa nōm putup nōg. Pāyā tikmū'ün kuxa yōm ka'ok tu: "Yā Topa xip!" kaxīy, tu Topa xak, puxix Topa nōm tikmū'ün ha hāmmāxnā'.

⁷ Xix mōnāyxop hittap Nōe kuxa yōm ka'ok, hu Topa te nōm pu hāmyümmūgāhā', tu 'āmnīy mō'nā'ax yōg hāpxopmā'ax yōmūgāhā', ha' yōpkox xip, tu mīpkox xexka mīy, kōnāg xexka yōmū' mōgāhā', pu nōm mōnāy, nūy kopa' pi', xi' xape xop te' kopa' pi', nūy kōnāg hā mō' tutnā hōk, puyīy tu xakix hōk. Ha kaxīy Nōe te Topa hā' puknōg xop yā' kummuk 'āktux, 'ukuxa mām 'ohnāg hāh, ha Topa te Nōe kuxa tumpāhā', 'ukuxa yōm ka'ok hah.

⁸ Xix mōnāyxop hittap 'Amanām te Topa te' xānā'ax 'āpak, tu' yōpkox xip, hu' mōg hāpxox ha, Topa te hām'āktux xex hah. Ha' kuxa yōm ka'ok, tu yāy yōg hām nīm, tu piyā' mōg yōmūg, 'okpa' mōg.

⁹ tu' kuxa yōm ka'ok, hu' puknōg xop mūtik tīhi', ha Topa te 'Amanām pu nōm hām xexka hōm putup. Tu topixxax ka'ok hā' pet, 'ūk-tok 'Iyak mūtik, hak-tok Yako pet kāma topixxax ka'ok hā, ha Topa te nōm mūtik hām'āktux xex kamah, nūy tu hāpxexka hōm.

¹⁰ Yā 'Amanām te' hip, nūy Topa yōg kōmēn xe'e tu' xihip, ha pexkox tu' yōm kōmen, ha' koxyōy hōk, Topa te' mīy hah.

¹¹ Xix mōnāyxop hex Xat kuxa yōm ka'ok kamah, huk-tok put, tu ta kutut, tu Topa yōg hām'āktux xex yōmūg, tu' kuxa yōm ka'ok, pu Topa 'ūk-tok putnā.

¹² Hā kaxīy 'Amanām kutut, tu' pu'uk, pāyā' mōkputox xohix xexka punethok, māyōnnāg putuk, xix hāpkux yōg 'āmot xohix putuk.

¹³ Ha nōm xop kuxa mām ka'ok, tu mōktu' xakix, tu Topa yōg hāpxop 'a' pop'a'h, pa hāptox tu' pēnāhā', tu hāmyümmūg, tu yāy mūn puknōg 'āktux, tu hāmyāxatamuk xohix hā hāpkumep, tu' pet 'ohnāg hām xexka tu',

¹⁴ tu hām'āktux, tu yāy yōg hahām xak pexkox tu',

¹⁵ 'a putpu' mōg putup'a'h. Pax pu yāy yōg hām hittap xax, nūy putpu' mōg, puxi' mōg,

¹⁶ pap-tup nōg, tu pexkox tu hām nōy xak, nūy ta tu' pi', ha Topa te nōm tikmū'ün hā Topa xe'ēgnāg, tu nōm tu yāyhāhup 'ohnāg, hu kōmēn xe'ēgnāg mīy pexkox kopa, tu ta tu' pip ka'ok.

¹⁷ Xix 'Amanām kuxa yōm ka'ok, yīy Topa te' yōg hāpxopmā'ax kopit, tu' xat, puk-tok 'Iyak mō'hap', pu Topa 'Amanām kuxa kopit, nūy ta tu hāmyümmūg, ok pe 'Amanām yōpkox xip, 'ok pe' yōpkox 'ohnāg. Hōmā Topa te hām'āktux xex tap, ha 'Amanām mōkputox punethok 'āktux, pa' 'Amanām yōpkox xip, tu mōk-tok puxehnāg hap'ax,

¹⁸ 'Ihā' kuxa yōm ka'ok hām'āktux xex'ax kopah, ha: "'Āk-tok 'Iyak hā' āmōkputox tu punethok," kaxīy.

¹⁹ Pa 'Amanām te Topa yōmūg, tu tikmū'ün putpu hīnnā'ax yōmūg, Pax puk-tok xok, puxi' tak putpu' put, ha 'Amanām kuxa yōm ka'ok.

²⁰ Xix mōnāyxop 'Iyak kuxa yōm ka'ok, hu Topa te hāmmāxnā'ax 'āktux 'ūk-tok Yako pu', xik-tok 'Eyao pu' xuktux,

²¹ Xix mōnāyxop Yako kuxa yōm ka'ok, tu' xok putup, 'Ihāk-tok Yoye kutox pu hāmmāxnā'ax 'āktux, tu kup tōy tu' xup, 'Ihā' kuxa te' yēy Topa keppah.

²² Xix mōnāyxop Yoye kuxa yōm ka'ok kamah, tu' xok putup, 'Ihā 'āmnīy mō'nā'ax 'āktux, tu tikmū'ün te hāpxexka 'Eyt tu nū'pa'ax 'āktux, tu' xat, pu' yōg xokxax mō'tat, nūy hāpxexka nōy tu nō hāpkot.

²³ Ha tik te hāpxexka 'Eyt yōg tikmū'ün xohix xat, tu xonat xop xat, pu 'Iyaet yōg tikmū'ün kutox pit xop xohix kix, 'Ihā' tut te' put, ha mōnāyxop Mōyyex mūg tak, xi' mūg tut tek-tok pit put, tu' xaptop, tu mēy 3 hā' xaptop, puyīy xonat xop pēnā hōk. Yā māyānāg kakxop, yī' tak xi' tut te' xat'ax pu yōpkox 'ohnāg, tu' xaptop, puyī' gāy xop 'ūk-tok putex hōk.

²⁴ Xix Môyyex kuxa yûm ka'ok, tu' tuk, tu mõktu xiaptap, tu' xat'ax kutok hex nîm, pu tikmû'ün te yâ' xat'ax kutok hex kutok 'âktux hok,

²⁵ Yâp-tup, tu Topa yôg tikmû'ün mûtik xûy putup, tu hâpkute' ex kummuk putup nõg,

²⁶ Tu hâmpê'paxex, hu: "Yâ' max Topa yôg yîmögätu xop hâk xûy, pâyâ' kummuk, 'âte hâpxexka 'Eyt yôg tayûmak xohix pop," kaxîx. Tu pexkox yôg hâpxop puxet xak, puyî' pa'.

²⁷ Yâ' kuxa yûm ka'ok 'ihâ hâpxexka 'Eyt nîm, tu tik te' xat'ax yîpkutuk 'ohnâg, xi' gây'ax yîpkutuk 'ohnâg, tu mõ'kuma' mõg, tu Topa 'âtigâhâ', 'ihâ' pênâ hok,

²⁸ Tu' kuxa yûm ka'ok, tu' 'amuk xexka hâmâxp mîy 'ûxuet'ax Nôdâ'yêñ, ha' xat, pu hâmyâxatamuk xohix 'ihâ' mîy, tu' xat, pu kahnëñ hep 'âta hâ mõ'yînnîn'ax muk, pu pexkox yôg nû'kutnâ'ax mõ tu nâ hok, nûy tikmû'ün kutok hâmâxp xohix kix hok.

²⁹ Xix 'Iyaet yôg tikmû'ün kuxa mâm ka'ok, hu kõnâg xexka 'âta xak, ha hâmnak, tu' xup 'ohnâg, 'ihâ tikmû'ün te' xak. Ha 'Eyt yôg xonat xop putup, ha ta kõnâg xexka te mõ'niy, ha kõnâg hâp nûm, tu kopap-nûm.

³⁰ Xix 'Iyaet yôg tikmû'ün kuxa mâm ka'ok, tu kõmëñ xexka Yenikot yîmap hâ' mõg, tu xe' mõg, tu mõktu xohix te 7, ha kõmëñ hâm'âta ka'ok, tu kõmëñ xohix yîmap, tu yây koxyôy, ha': No'!

³¹ Xi' xotit Ha'ap kuxa yûm ka'ok, ha ta 'Iyaet yôg tik 2 te kõmëñ puknôg Yenikot ha' nûm, nûy puknôg yôg kõmen pênâ', ha Ha'ap te tik pênâ'ax 2 xaptop, puyî' xonat xop kix hok, yîy Ha'ap 'a xok'ah, pâyâ' Yenikot yôg tikmû'ün xohix xakix.

³² 'Âte putep mûn 'âktux'ax? Yâ hâm'âktux tox 'âtep-tup'ah, nûy Yine'äm 'âktux, xix Manak 'âktux, xix Xãñxäm 'âktux, xix Yepte 'âktux, xix Namix 'âktux, xix Xämô'eo 'âktux, xix Topa pupi hâm'âktux'ax xop 'âktux.

³³ 'Uxohix kuxa mâm ka'ok, hu hâpxexka yôg tikmû'ün xohix mûtik yâytuk-mîy, tu hâm paha', ha' mõg, ha hâpxopmâ max, yîy Topa te tu' hâpxop popmâhâ', hâm'âktux xex tu tu' popmâhâ', ha Topa te' ka'ogâhâ', pu tu hâmgây yîkox mõ'yînnîn, pu' kix hok,

³⁴ ha kuxap xexka kuxyâhâ', tu' xupaha', pu mîkax xexka hâp-tex hok, ha' pu'uk, ha Topa te' ka'ogâhâ'. Yâ' puknôg xop mûtik yâykix tu mõktu hâm paha'.

³⁵ Ha' ün kuxa mâm ka'ok, yî' xape te putpu hi', 'ûxakix ka'ok, tu putpu' hi'.

Ha' gâyxp te' yâg xûygâhâ', tuk-te' ex kum-muk, tu mõktu' kix, ha' xupmâp-tup 'ohnâg, nûy tu hi xe'ëgnâg.

³⁶ Ha' gâyxp te' yâg pu' humpmâhâ', tu' kix kakixnâg, tu' yâg nôy hîy, nûy kanet kopa nû'xok,

³⁷ tu' yâg nôy kix mîkaxxap putux hâ, xi' yâg nôy pot xehot hâ', xi' yâg nôy kix mîkax xexka hâ. Ha hâpkumep hitop tu', tu kahnëñ xokxax mõ'tat, xix mot xokxax mõ'tat, tu hâmhok, ha' xûygâhâ', tuk-te' ex kummuk,

³⁸ ha hâm panip tu hâpkumep, tu yîktix pepi' mõg, tu hâpkox kopa' pet. Tu' max, ha hâm xexka yôg Topa hâ' puknôg xop kummuk.

³⁹ Ha' kuxa mâm ka'ok, yîy Topa tep-tup pax, tu nôm pu hâm'âktux xex, pa Topa yôg hâpxop 'ap pop'ah.

⁴⁰ Yâ Topa te nôm xop hipmâhâ', pup-xehnâg hâ' pop hok, pâyâ' hip, nûy yûmûg mûtik pexkox yôg hâpxop xohix pop.

12

Topa te yûmû'âhâ' Ätak

¹ Yâ nôm tikmû'ün xohix te' hip, 'ûyîy yûmûg kuxa mâm ka'ok, yûmûg xape hit-puk xuxa mâm ka'ok putuk, 'ûyîy yûmûg xohix pexkox yôg hâpxop pop. Yûmûg mõg mõ'ka'ok Topa yôg putat hâ, kopxix hâpxop putux nîm, nûy mõg xupmân. Yâ kaxîy yûmû'âte hâpkummu kîy hok, nûy Topa puk yîpkox pi'. Yâ hâpkummu kîy'ax te hâpxop putux putuk, yîy mîy hok, 'ûyîy yûmûg mõg mõ'ka'ok Topa yôg putat hâ', tu kuxâñôg 'ohnâg.

² Yeyox pe yûmûg paxeh, 'ihâ yûmûg mõg. Yâ Yeyox mûn te yûmûg kuxa mâm'mâhâ', 'ûyîy mâm ka'ok nôm kopah, ha yûmûg ka'ogâhâ', 'ûmõg Topa yôg putat hâ yûmûg. Yeyox kuxa tuknôg 'ohnâg, tu' xok mîpkupru tu', yûmûg pupi' xok, tu' xûy xexka', pâyâ' yây pe'paxex, hu: "Yâk xûy kutogâng," kaxîx, 'ihâ' gây xop nôm pu' humpâha'. Pâyâ Yeyox kuxa hittup xexka', tu Topa hip tu', pu Topa pexkox yôg hâpxop popmâ', ha Topa yîpxe' hâ' yûm nôm'hâ, nûy yây 'Ätak mûtik tu xexka pexkox kopah.

³ Yeyox yây xûy'ax pe tu paxeh, xi' kum-muk xop gây'ax pe tu paxeh. Yâ Yeyox xûy punethok hâ' tot, 'ûyîy kamah yûmûg kuxa tuknôg hok, nûy Topa yôg putat xak hok.

⁴ 'Äxop te yây putup'ax mîy kutogâng. Topa pu 'ayîpkox pip, pâyâ' kama yây putup'ax mîy. Yâ' max xa Topa putup'ax puxet mîy, xayîy hâpkummu kîy'ax xohix tu kux.

⁵ 'Ok 'âxop te Topa yôg hâm'âktux xaxok? 'Äxop yâ Topa hâ' âk-tok xop, yîy xa hâm'âktux, hu: "Xonnë!", 'ûg'âpax! 'Äkuxa tuknôg hok 'âte 'ämâñôg hah.

⁶ Yâ 'ämâñôg, nûy xa hâm'ümmûgâ', xayîy 'âmax, 'ämûn yâk mûn hâ' âk-tok xop tu', ha mõ'ayây xe'ëgnâg," kaxîx.

⁷ 'Äxûy, tu xa hâ' tot, Topa yâ 'âxop hâ' Ätak, tu xa hâm'ümmûgâhâ', 'ôg 'âtak putuk. 'Ok

xip kakxop 'ūm, 'ūyōg 'ātak te nōm mānōg hok? 'Ap xip'ah.

⁸ Pax pu Topa 'āmānōg hok, yī ta 'āxop 'a Topak-tok'ah, hak-tok xohix mānōg, nūy tu hāmyūmmūgā', puyī hāpxopmā max 'ūyānān tu'.

⁹ Yūmūg tak xohix te yūmūg mānōg, nūy tu hāmyūmmūgā', ha yūmūg yīpkox pip, tu' tak max pekpxex. Yī 'āpu yūmūg Tak Topa pu 'āyīpkox pi', xayī 'āhi xe'ēgnāg.

¹⁰ Yūmūg tak te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā', lhā yā yūmū'ā hā kakxop, hāmyok tu hāmpe'paxex hah, pa Topa te hāmyūmmūgāhā' 'ū yūmūg tu max, nūy Topa putuk yūmūg tu max xe'ēgnāg.

¹¹ Topa te yūmūg mānōg, ha yūmūg kuxa hittup 'ohnāg, pa hāpxip kutōgnāg, lhā yūmūg kuxa mām, ha yūmū'āte hāpxopmā max, tu hāmyok mīy 'ūyānān tu'.

Topa te hāmyūmmūgāhā'

¹² 'Āyok, 'āknīhā xihip, 'ākuxa tuknōg hok, nūy Topa yōg putat hā mōg.

¹³ Tu hāmyok hā mōg, nūy tikmū'ūn pu'uk mōgā max, nūy nōm ka'ogā'.

¹⁴ Tikmū'ūn te 'āyīmap hā' pip, yī yōm mūtik yāytuk-mīy hok, pāyā hāpxopmā max, xayī Topa pēnā'. Yā hāpxopmā'ax kummuk xop te Topa pēnā hok.

¹⁵ Topa te xa hāmmaxnāhā', 'ōg pa 'āti', nūy Topa yōg putat xax hok, xa tikmū'ūn kummugā hok, xix xūygā hok, ka 'āxop mīnta xūy putuk, nōm te tikmū'ūn xūygāhā', yā 'āndy pu' xūygā hok.

¹⁶ 'Ōg pa 'āti', nūy 'āndy hā xupxet hok, xix Topa yōg hāpxop 'āktux kummuk hok, 'Eya putuk. Tīk hittap 'Eya yā mōnāyhop 'Iyak kutox hāmāxap, tu yāy tak yōg hāpxop xohix pop'ax. Ha Topa te hām'āktux xex tap, tu 'Iyak kutox hāmāxap hā hāmmaxnā'ax. Pāyā 'Eya kummuk, tu' tak yōg hāpxop pe'paxex 'ohnāg, 'ap hāmmaxnā'ax 'ūm putup 'ah, yī yūxohix nōy yānān, tu' taknōy kuhmōy Yako mūtik nōy yānān, nūy 'āmuk kutīgnāg pa', 'ūptup xūy tu'.

¹⁷ 'Āxop te mōnāyhop yōg hām'āktux yūmmūg max. Hāpxip lhā 'Eya te hāmpe'paxex, tu yāy tak yōg hāpxop xak, xix hāmmaxnā'ax xak, hu xe yā nō' nōy yānān putup, tu' potaha', tu' xak, pāyā' kux. 'Ap xe' nōy yānān'ah.

¹⁸ 'Āxop te Topa yīkāgnāg hā 'āpip. Yā 'Iyaet yōg tikmū'ūn hittap te yīktix Xīnāy kaka' pip, tu hāpxahīgnāg tu' pip, tu yīktix mō'kāmānā' pēnāhā', tu Topa yōg kuxap xexka pēnāhā', tu hāptup lhā hāpkoxtap pēnāhā', xix texgāy tu' yānām pēnāhā', tu kuxānōg xexka'. Pāyā 'āxop te nōm hāpxopmā ka'ok pēnā 'ohnāg nōmāhā, yā 'ākuxānōg 'ohnāg.

¹⁹ Ha nōm tikmū'ūn te mīxux xop tu kāyā'ax 'āpak, xix Topa yīy 'āpak, tu hām'āpak, tu kuxānōg xexka', hu' xak, puyī tu yīy hok,

²⁰ Topa yīy hā' tot 'ohnāg hah, ha' xat, hu: 'Yīktix 'āpit hok, pe tikmū'ūn, pe xokxop, ka mīkaxxap hā tikmū'ūn 'ātux, tu 'āp-tex!' kaxīy.

²¹ Tikmū'ūn te Topa yōg hāpxopmā ka'ok'ax pēnāhā', tu' kuxānōg xexka', yī Mōyyex te: "Āte yāy puxu'ux, 'ūgkuxānōg tu'!" kaxīy.

²² Pa 'āxop kuxānōg 'ohnāg, yā yīktix Xīām tu 'āmōxaha', Topa xe'ēgnāg yōg kōmēn tu 'āmōxaha', pexkox yōg kōmēn Yenoyanēn tu 'āmōxaha', tu pexkox yōg nū'pok xop xohix punethok pēnāhā',

²³ xix Topak-tok xop te māxap pēnāhā', ha yāy tu nū'nāhā', tu' kuxa hittup xexka'. Yā Topa te nōm xop 'āxet'ax kax'āmi pexkox kopah, pu yāy mūtik tu pip ka'ok pexkox tu', xix 'āxop te Topa pēnāhā', ha' pa te hāmyūmmūg, tu' hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit putup, tu tikmū'ūn yōg mīy'ax xohix tu pago. Xix tikmū'ūn xakix xop pēnāhā', ha hāmyok mīy, yā' kuxa tup, Topa te 'tupmāhā', pu tu kuxa max xe'ēgnāg.

²⁴ Xix Yeyox pēnāhā', ha' pa'ax tup mīy, tu' xok yūmūg pupi', tu yāy hep 'āta nū'nāhā mīkpupnix tu', yā' tīk hittap Kayīy gāy, tu' taknōy 'Ameo putex, tu' yōg hep 'āta nū'nāhā', pāyā Yeyox hep 'āta nū'nāhā', pu hāpkummuk mīy'ax xaxogā'.

²⁵ 'Ōg pa 'āti! Tikmū'ūn yīpkox 'ohnāg, puxix tu xakix, tu mōxa hok, nūy Topa mūtik tu pip ka'ok, yī 'āpu yūmūg yīpkox pip Topa yōg hām'āktux pu', nūy yā yūmūg hī xe'e'.

²⁶ Hōmā Topa yīy'ax te hām nuhuk, pa hōnhā Topa te: "Hāpxip lhā 'āte xe hām nuhuk putup, ha mōktu pexkox yāy nuhuk kamah," kaxīy.

²⁷ Tu xe hām nuhuk 'āktux, ha ta hām xexka yōg hāpxop nōāp-tup, pu pexkox yōg hāpxop tu pip ka'ok.

²⁸ Yī 'ūyā yūmūg kuxa te Topa max 'āktux. Yā Topa mūtik yūmū'āte' xat putup, tu' xat kux 'ohnāg. Yūmū'āte Topa max 'āktux, tu nōm pu yūmūg nūktettx, nūy yūmūg kuxa' yēy, yā Topa tēp-tup kaxīy.

²⁹ Hamān. Yūmū yōg Topa ka'ok, tu kuxap putuk. Yā kuxap te hāpxop xohix nōā', ha kaxīy Topa te tikmū'ūn kummuk nōāp-tup, nūy 'ūmīy'ax kummuk tu pago.

13

¹ 'Āxape xop putup pax, nūy tu nōm putup kux hok. 'Ōhōm yā Kuninx yōg tikmū'ūn, yīy 'āxop hā 'āxape'.

² 'Āxape puknōg xapit, putnū, nūy 'āpet kopa xihip. Hōmā tikmū'ūn hittap te' puknōg xop xānāhā', nūy yāy pet tu' pi', nūy nūy mō'nyānām, tu hāmyūmmūg hok, lhā pexkox yōg nū'pok xop xānāhā', ha tikmū'ūn pet kopa mō'xip.

³ Kanet kopa' pip xop xaxok hok, pâyã mõ'nlynãm, xa tep-tup kamah, pu 'ânôy 'âhly'ax xaxok hok. Xix 'âxape xop xûy'ax xaxok hok, nûy tu mõ'nlynãm. Xatep-tup kamah pu 'ânôy 'âxûy xaxok hok, nûy mõ'nlynãm.

⁴ Yâ' max pu yâytax, nûy tu xetut mûtik yây kep mûg nõm, xi' yîpxox mûtik yây kep mûg nõm. Topa te' nôy hâ' xupxet xop kopit putup, xi' xonnix xop kopit putup, nûy nõ hâpkummugâ'.

⁵ 'Ok tayûmak putup te 'âp-tex? 'Uxupkumy hok, xix 'ânôy yôg hâpxop putup hok, xayî 'ôg hâpxop tu 'âhittup, yâ' puxi'. Topa te xa hâm'âktux xex, hu: 'Âte yâ' ânîm 'ohnâg, nûy 'âmûtik 'âti,' kaxîy.

⁶ Yîy yûmûg kuxâñôg 'ohnâg, nûy tu hâm'âktux, hu:

"Topa te mõgnlynãm, yîy 'ûgkuxâñôg 'ohnâg. Yâ tikmû'ün 'ûm tek kuxa kummugâ hok," kaxîy.

⁷ 'Âpêna max'ax xop xaxok hok, Topa yôg hâm'âktux xa' xuktux hah, ha' kuxa mâm ka'ok Yeyox kopah 'lhâ' xakix, yîy xax, xa'âkuxa yûm ka'ok kamah, nûy yâ' ânôy yôg hâpxopmâ'ax tat.

⁸ Yeyox Kunnix xip ka'ok. Yâ hõmâ hâmyâxatamuk xohix hâ' xip ka'ok, xix hõnhâ' xip ka'ok, xix hâptup xohix 'lhâ' xip ka'ok putup mõ'kuma' mõg. Yamûn yînnûn, tu yâhâ' nôy 'ohnâg, tu yây yânâñ 'ohnâg.

⁹ Tikmû'ün te hâmyûmmûgâp-tup, ha ta 'âyîpkox hok, pu 'âmõgâ kummuk hok. Yâ Topa te yûmûg kuxa ka'ogâhâ', 'ûtu max, pu yûmûg'â hâmmmaxnâhâ'. Ha' puknõg xop te 'âxat, tu' xat hok, xa' xit hok, yîy 'âka'ogâ 'ohnâg.

¹⁰ Môyyex te Yoneo yôg 'âmânen xop xat hok, pu xogÿin mõ'hap'ax mâ hok, tikmû'ün te Topa pu nõm xogÿin mõ'hap, nûy haxyâ',

¹¹ ha' yôg 'âmânen xat'ax te xokxop hep 'âta tat Topa xip'ax xe'êgnâg tu', pu Topa yâ tikmû'ün yôg hâpkummuk mîy'ax xaxogâ', pu tu kux. Ha xokxop yîn tat, Yoneo yôg tikmû'ün te' pip'ax kûnâpa' tat, nûy mõy mõ'hap, ha' nôg.

¹² Yîy Yeyox xok kõmën xexka kûnâpa kamah, nûy yây hep 'âta nûnnây, pu Topa tikmû'ün kuxa kummuk tupmâ', pu tu kuxa max.

¹³ Äpu yûmû mõg Yeyox hah, nûy Yeyox pe mõg, nûy yûmûg xûy kamah. Hõmâ Yeyox xûy, 'ûkummuk xop te nõm pu' humpâhâ', ha' xûy, ha kaxîy yûmûg xûy kamah, ha' kummuk xop te yûmû'âl' humpâhâ'.

¹⁴ Hâm xexka yôg kõmën xohix nõôp-tup, 'äpu yûmû'âte pexkox yôg kõmën xax, yâ nõm kõmën xip ka'ok, yîy yûmû'âte' xak, nûy pexkox ha yûmûg mõg.

¹⁵ Hu yûmû'âte yây mûn popmâhâ Topa pu', nûy nõm max tâmnâg 'âktux, tu Topa pu

hâm'âktux, puyî' xupax, hu: 'Âmax xe'êgnâg, Topah! Kaxîy.

¹⁶ Hâpxopmâ max, tu' xaxok hok, nûy 'ânôy hâ' âtehet. Yâ Topa tep-tup.

¹⁷ 'Âpêna max xop pu 'âyîpkox pi', nûy nõ xat'ax mîy. Nõm xop hâm Topa pu', tu 'âpênañâ' pip, tu Topa pupi 'âpêna max, xa'âxop mõ kuma mõg Topa yôg putat hâ. 'Âyîpkox pi', puxix 'âpêna max, nûy yây hâpxopmâ'ax tu kux. 'Âyîpkox pip hok, puxix yây pu hâpkummugâ', ha' 'âpêna'ax xop yây hâpxopmâ'ax tu' kuxa hittup 'ohnâg.

¹⁸ Topa pu hâm'âktux pax, nûy ta tu tu' kax, puk mûg ka'ogâ'. Hak mûg kuxa te yây yîkopit, tu yây yôg hâpxopmâ'ax 'âktux. Yâk mû'âte' xak nûy hâpxopmâ max pax.

¹⁹ Tu xa tu' xak nâm, xa 'âxop Topa tu xax, puyîy mõgkutnâ ka'ok 'âhah.

Topa pu hâm'âktux

²⁰ Topa te yûmûg xuxyâ Yeyox putpu hînnâhâ', ha Topa yôg tikmû'ün pêñâñâ' xip. Yâ' pêñâñâ max'ax xexka'. Kaxîy tîk te yây yôg kahnêñ xop pêñâñâ max, yîy Topa te' pa'ax tup mîy, ha Yeyox xok, tu' hep 'âta nû'nâhâ', pu Topa pa'ax mîy. Ha' pa'ax kuxyâ 'ohnâg.

²¹ Puyâ Topa 'âkuxa mâmmâ', xix xa hâmmmaxnâhâ', xa 'âyîpkox pi'. Puyâ Topa 'âkâ'ogâ', xayîy hâpxopmâ max, nûy Topa yôg putup'ax mîy. Puyâ Topa yûmûg kuxa tupmâ', 'ûtu max, tuk putup tu'. Puyâ tikmû'ün xohix Kunnix max xe'êgnâg 'âktux, nûy tu' xuktux mõ'kuma' mõg.

Tute hâm'âktux kux

²² 'Ükxape xop, 'âte xa tu' xak, xa 'âpax, nûy tuk 'âhâ' tot. 'Âte xa kax'âmi', nûy 'âk'ogâ', xa 'âkuxa tuknõg hok. Ap tox'ah nûhû tappet.

²³ 'Âte xa hâm'âpak'ax max'ûm 'âktux, xayîy hâmyûmmûg. Yâ yûmûg xape Timõn te kanet tu' xip tap, ha' xut pu mõg. 'ûg ha' nûn, kopxix mõ'kutnâ 'âxop hah, puyîy 'âpêna.

²⁴ 'Âpêna max'ax xop xohix pu 'âneo, xix Topa yôg tikmû'ün xohix pu 'âneo. Hâpxexka 'Itat yôg yûmûg xape xop te 'âneo kamah.

²⁵ Puyâ Topa' xohix ha hâmmmaxnâhâ'. Tu ta tu' kux.

TIAK TE KAX'ĀMI'

¹ 'Ūgmūn Tiak. Topa pu 'āte hāpxompāhā', xix yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix pu 'āte hāpxompāhā', tu Topa yōg tikmū'ūn te hāpxexxa xohix tu' pīp xop pu 'āneo.

'Ākuxa yūm ka'ok, nūy tu hāmyūmmūg

² 'Ūkxape xop, 'ākuxa hittup 'ihā' 'āxūy xexka',

³ yā 'ākuxa mām ka'ok, hu' xūy'ax hā' tot, nūy Topa yōg putat xak hok,

⁴ nūy 'āmōg kuma 'āmōg, nūy Topa hā 'āxiptap xop, nūy tu hāpxompā max xe'e'.

⁵ Tikmū'ūn te hāmyūmmūg hok, puxix Topa tu' xax, pu tu hāmyūmmūgā', ha Topa hittup, tu hāmyūmmūgā' punethok, tu mōktu xohix, yā Topa mān max, tu' hok hā tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgāhā',

⁶ yūy ta tu' xax, 'ihā' 'ākuxa yūm ka'ok 'ōm kopah, tu 'ikopit hok. Tikmū'ūn kuxa yūm hok te kōnāg xexka mahap'ax putuk, tu' kuxa kopa mahapnām, tu' yūm 'ohnāg.

⁷ Topa te nōm xop pu hāmyūmmūgā' 'ohnāg,

⁸ 'ūpu'uk hah, 'ap-tox puxet'ah Kunnix putox mūtik, 'ap hāpxompā'ax yūmūg'ah.

'Ūp-texop xexka xi' hok xop

⁹ Pūyāk xape hok hittup, 'ihā' Topa te nōm ha hāmmaxnāhā'.

¹⁰ Pūyāk xape tup-texop hittup kamah, 'ihā' Topa te hāmhōgnāgāhā'. Yā' yōg tayūmak yāyaqā'ax, tu mōktu' xok, tu mīnnut puxet putuk, 'ūhok tu'.

¹¹ Māyōn ka'ok, tu mīnxux mō'hap, ha' nak, tu tapmāhā', yī mīnnut nāhā hām tu', tu' mām, tu' nōg, ha kaxīy 'ūp-texop xexka xok.

Hāpkummugā'ax

¹² Tikmū'ūn xūy, puxix Topa yōg putat xax hok, pāyā' kuxa hittup. Yā' Topa te hāpxompā'ax xohix kopit, tu' kopit kux, 'ihā' 'ūhīnnā xe'e'gnāg, tu ta tu hām'āktux xex, nūy hīnnā', Topap-tup pax hah.

¹³ Pūyāk tikmū'ūn Topa kupex hok, 'ihā' hāpkummuk mīy putup, 'ihā' xūy'ax hā' tot putup ah, hu: 'Topa tek xapit, 'ū hāpkummuk mīy,' kaxīy. Yā' koit. Topa te hāpkummuk mīy 'ohnāg, tu tikmū'ūn xapit 'ohnāg, puyīy hāpkummuk mīy.

¹⁴ Pa tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, 'ūp-tup tu' mīy, tu yā mō'āmā', nūy mīy.

¹⁵ Tu hāpkummuk pē'paxex, tu' mīy putup, hu hāpkummuk mīy, tu' mīy pax, tu mōktu' xok, tu Topa hā' puknōg xe'e'.

¹⁶ 'Ūkxape xop, yāy pu koit hok.

¹⁷ Topa te māyōn xop xohix mīy, tu' māynāg mīy pexkox tu', yā pexkox yōg hāpxop xohix māynāg. Yā hāmmax xohix Topa te' mīy, tu pexkox tu yūmū'ā

hāmmaxnāhā'. Yā Topa mān max xe'e'gnāg, tu yā yīmūn, tu yā yānān 'ohnāg, xix yāyāhā' nōy 'ohnāg kamah.

¹⁸ tu yūmūg putup, hu' xat, pu yūmūg tut yūmūg put, tu hāpxe'e 'āktux, ha yūmūg kuxa mām ka'ok nōm hām'āktux kopah, ha yūmūg xe xanāhā', 'ūyī yūmūg yāyāhā Topak-tok xop te māxap, pu hāpxop nōy xohix Topa hāk-nāy tu' xop.

Hām'āpax, nūy hāpxompā max

¹⁹ 'Ūkxape xop, 'ūxaxok hok: 'Ānōy yōg hām'āktux 'āpax punethok, nūy hām'āktux kutōgnāg, yā 'āgāy hok.

²⁰ Tikmū'ūn gāy, puxix hāpxompā kum-muk, ha Topa tep-tup nōg, hāmyok mīy'ax putup tu'.

²¹ Yī hāpkummuk mīy hok, xix hāpxompā kum-muk hok, yāy mīn kutōgnāg pe'āpaxeh, yā Topa yōg hām'āktux te 'ākopa' xip, yī 'Ipkox pi', nūy 'ākuxa hi xe'e'.

²² Yāyāhā 'āmōdāmā hok. Topa yōg hām'āktux 'āpax, xa 'Ipkox pi', nūy hāpxompā max.

²³ Tikmū'ūn te nōm hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox hok, puxix tikmū'ūn hāmyūmmūg 'ohnāg putuk, ha 'īpex hā tute yāy pēnāhā', tu yāy pa pēnāhā', tu hāmyūmmūg. Yā yāy pa xe'e',

²⁴ pa putpu' mōg, tu yāy pa xaxok, ha' kux. Ha kaxīy tikmū'ūn te hāmyūmmūg hok te Topa yōg hām'āktux xaxok.

²⁵ Pa tikmū'ūn te hāmyūmmūg, tu' xat'ax max xe'e'gnāg 'āpak, nūy hāmyūmmūg max, puyī' māynāg mīy, puxi' xat'ax hāmyūmmūgā', puyīy tu' hī' xe'e'. Topa te nōm tikmū'ūn ha hāmmaxnāp-tup.

²⁶ Tikmū'ūn te: 'Ūgkuxa te Topa xak,' kaxīy, pāyā' yīy kum-muk pax, puxix tu Topa xak 'ohnāg, tu yā yāyāhā mō'āmā',

²⁷ Pa tikmū'ūn te Topa yūmūg Tak xak xe'e', puxix 'ūn hok mām xop hā tu tehet, xix kakxop yāy tak pip hok xop hā tu tehet, nūy nōm ha hāmmaxnā', tu Topa hā' puknōg xop yōg putat kum-muk xak, nūy Topa yōg putat hā' mōg kuma' mōg.

2

'Ūxohix yā yāy putuk

¹ 'Ūkxape xop, 'ākuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix kopah, ha' max xe'e'gnāg, yī' hok xop xix 'ūp-texop xexka putup pax, yā' nōy putuk yūmūg xuxyā pu'.

² Pa tikmū'ūn yāg te' hok xop putup nōg, tup-texop xexka putup pax, hap-texop te 'āxop mūtik yāy tu nū'nāhā' tu' xax max mō'tat, tu pipkup kōnāmōg tat yīpkutok hā', ha tik hok nūn, kamah, tu' xax kum-muk mō'tat.

³ Pe 'āxop tep-texop pu: "Yūhūm, nūy nū mīpē max yīmū yūm," kaxīy. Tu' hok pu: Pe

yā'āknīlhā xihip 'ōnte', pe yā hām tu yūhūm," kaxīy.

⁴ Puxi', 'āp-tox 2 'ānōy hā, yā 'āxop hā yāy putuk 'ohnāg.

⁵ 'Ūkxape xop, 'ūg'āpax: Topa te' hok xop yīmōgātux, pu' kuxa mām ka'ok hamūn kopah, nūy yīpkox pi', 'lhā Topa te' xat, Topap-tup pax tu', yā Topa te hām'āktux xex nōm xop mūtik,

⁶ ha 'āxop te' hok xop putup nōg, pāyā putexop xexka te xa hāpkummugāhā', tu tik pa te hāmyūmmūg ha 'āmōgāhā', nūy 'ākupeh,

⁷ tu Yeyox Kunnix 'āktux kummuk, ha xa' hōm yāy'āket'ax. Hat-texop te xa 'āktux kum-muk, ha Topa te xa hāmmmaxnahā'.

⁸ 'Āxat'ax pu yīpkox pi', puxix hāpxopmā max, ha' xat, hu: "Ānōy putup pax, xate yāy mūn putup pax putuk," kaxīy.

⁹ 'Āxop te hāmhok xop putup nōg, xip-texop putup pax, 'ūxax pēnā tu', puxix Topa yōg xat'ax pu 'āyīpkox pip hok, tu hāpkummuk mīy, ha Topa te' kummuk 'āktux.

¹⁰ Tikmū'ūn te Topa yōg xat'ax puxehnāg pu' yīpkox hok, puxix tu xat'ax xohix pu' yīpkox 'ohnāg. Yā Topa te' xat, pu' xat'ax xohix pu' yīpkox pi'.

¹¹ Ha' xat, hu: "Āxonniix hok," kaxīy. Tu xe: "Ūp-tex hok," kaxīy. 'Ap xatep-tex'ah, pāyā' xonnix, puxix 'āyīpkox hok, tu' xat'ax koxyōy.

¹² Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit'ax, yī' xat'ax pu 'āyīpkox pi'. Yā' xat'ax te yūmū'ā hāmyūmmugāhā', 'ūyī yūmūg hi xe'e', nūy hāpxopmā max.

¹³ Topa te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax xohix kopit putup, ha tikmū'ūn te' nōy kuxa ka hok, puxix Topa' ka hok xop kuxa ka hok 'ūyānān tu', pa tikmū'ūn te' nōy kuxa ka', puxix Topa te nōm xop pu hāpkummugā hok.

Ākuxa yūm ka'ok nūy hāpxopmā max

¹⁴ 'Ūkxape xop, 'ā' max'ah, yāy kuxa yūm'ax 'āktux, 'lhā 'ānōy te 'ōg hāpxopmā max pēnā 'ohnāg. Yā' ākuxa yūm pu'uk, 'ap 'ākuxa yūm xe'e'ah.

¹⁵ Āxape xax kummuk, ha putup tep-tex,

¹⁶ ha tu hāpxop hōm 'ohnāg, xix topixxax hōm 'ohnāg, pa: "Pūyā Topa xa hāmmmaxnā", xayīy 'āxit max, nūy 'āxax max tat kamah," kaxīy.

¹⁷ puxix 'ākuxa yūm pu'uk, 'lhā 'ānōy pu hāpxopmā 'ohnāg, 'ap 'ākuxa yūm xe'e'ah.

¹⁸ Tikmū'ūn te: "Ākuxa yūm ka'ok, ha 'āte hāpxopmā max," kaxīy. Yī' 'āte: Tikmū'ūn te 'ākuxa yūm'ax pēnā hok, 'lhā xate hāpxopmā 'ohnāg. Pāyā' 'āte hāpxopmā max'ax hā'xa' mūg, xayīy pēnā', nūy tuk kuxa yūm ka'ok yūmūg. Yā hāpxopmā'ax max hā tikmū'ūn te' pēnā'ax," kaxīy.

¹⁹ 'Ok 'ākuxa yūm ka'ok Topap-xehnāg kopah? Yā' max. Yāmīy kummuk xop kuxa

mām ka'ok kamah, tu Topa yīpkutuk, tu yāy nuhuknām 'ūkuxānōg tu'.

²⁰ 'Āptox ka'ok, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, 'Ākuxa yūm ka'ok, 'lhā hāpxopmā max 'ohnāg, tu' hitop hā 'ākuxa yūm, 'ap puxi'ah.

²¹ Tep te xīy Topa te mōnāyhop hittap 'Amanām max 'āktux? 'Amanām tek-tok 'Iyak hōm'ax, nūy kuxap hā mō'hap Topa pu', hu Topa te 'Amanām max 'āktux, 'ūyīpkox xip hah.

²² Yūmmūg. 'Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, tu' yīpkox xip, tu hāpxopmāhā kamah.

²³ Yī Topa yōg tappet te: 'Amanām kuxa yūm ka'ok Topa kopah, yī' kuxa tupmāhā', pu tu max," kaxīy. Ha Topa te 'Amanām hā' xape'.

²⁴ Yī yūmmūg. Yā Topa te tikmū'ūn putup pax, 'ūyōg hāpxopmā'ax hāp-tup pax, 'ūkuxa yūm ka'ok ha hāpxopmāhā', ha' kuxa tupmāhā'.

²⁵ Xotit Ha'ap te 'Iyaet yōg tik xop hā tu tehet, nōm xop te' puknōg yōg hām pēnā'ax, ha putat nōy ha' mōgāhā', puyī tu nūmān, yīy hāpxopmā max, ha Topa tep-tup pax.

²⁶ Tikmū'ūn koxuk te' yīn nīm, puxix tikmū'ūn tu xok, hā kaxīy tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok, tu hāpxopmā hok, puxi' hi xe'e hok.

3

Tikmū'ūn yōyxōg

¹ 'Ūkxape xop: 'Ap max'ah, tikmū'ūn punethok te' nōy xop pu hāmyūmmūgā', 'lhā yāy kotīnnāhā' pip. 'Ūyūmmūgā'ax, puxix Topa' yīkopit putup, nūy yūmūg, pēyā hāmyūmmūgā max, pēyā hāmyūmmūgā kummuk.

² Yūmūg xohix te hāpkummuk mīy, ha tikmū'ūn yāy yīy'ax hā hāpkummuk 'āktux hok, puxix 'ūmax xe'e'gnāg, tu yāy mōgā max.

³ Tikmū'ūn te kāmānok mōgāhā', tu pipkup kohe te kamānok yīkox kopa' xip hā mōgāhā', pu mōg, ha yūmū'āte yīmū' mām, nūy nō mōg.

⁴ Kamah mīpkox xexka te kōnāg yīmū mōg, ha 'āmuuh ka'ok te' mōgāhā', pa tikmū'ūn te mīm kutīgnāg hā' mōgāhā', nūy nō hāpkux xuhmīy yīmū'āpep hāmnak hah.

⁵ Ha tikmū'ūn yōyxōg kaxīy, 'ūk-tōgnāg, pāyā' yīy'ax te hāpxopmā xexka'. Kuxap kup kutīgnāg, pāyā hāmhipak xexka mō'ut xexka',

⁶ 'hā kaxīy 'ūyōyxōg kutīgnāg, pāyā' yīy'ax te hāpkummugā xexka', tu Hāmgāyāgnāg yōg kuxap gāy putuk, tu' nōy kuxa tuknōgāhā', tu mōktu kummugā xexka', 'ūxupmāhīy kummuk tu'.

⁷ Tikmū'ūn te xokxop xohix mūg'ax xix putuxnāg, xix xokxop yāy hi xip mūg'ax,

xix xokxop yīkūy mūg'ax, xix mām xohix mūg'ax,

⁸ pa tikmū'ūn te' yōyxōg 'ūm mūg hok, puyīy tu yīy kux, 'ūkummuk hah, tu kāyā gāy yōyxōg putuk, tu' yīy'ax hā' mōy putex.

⁹ Yūmū'āte' yāy yīy'ax hā' yūmūg Tak Topa max 'āktux, xiknōy mānōg, hu: "Pūyā Topa xa hāpkummugāh," kaxīy, tu' mānōg, yā Topa te' hep xop xohix mīy yāymūn putuk, ha yūmū'āte' xaxok.

¹⁰ Tikmū'ūn yīy'ax 2, tu Topa pu hām'āktux max, 'īhā' nōy pu hām'āktux kummuk. 'Ūkxape xop, kaxīy 'āktux hok!

¹¹ Kōnāg xupup kox puxet te kōnāg xut, ha kōnāg puxet, pēyā' xuxpex, 'ok pēyā' kohāngāg, tu kōnāg 2 'ohnāg, pap-xet.

¹² Tikmū'ūn te xupxak xut hok tepta kup tu', tu gōyap xut hok nanūy kup tu'. 'Āmhok! Yā kaxīy kōnāg kox kummuk tu kōnāg xuxpex tat 'ohnāg.

Hāmyūmmūg xe'e'

¹³ Piyā' xip tikmū'ūn te hāmyūmmūg? 'Ok xip 'ākop kopa? Pūyā hāpxomā max, tu yāy mūn kutōgnāg pe'paxeh, nūy hāmyūmmūg xexka'.

¹⁴ Pa 'āyīpkumīy hok, tu yāy mūn xexka pe'paxeh hok, xi' koit hok, nūy mō'āmā hok, puyī' nōy 'āpe'paxeh, hu: "Yā 'ōhōm te hāmyūmmūg!" kaxīy.

¹⁵ Yā hāpxomā ax kummuk te yāmīy xop kummuk yōg hāmyūmmūg'ax putuk, xix xokxop yōg, xix Topa hā' puknōg xop yōg hāmyūmmūg'ax putuk. Yā' kummuk.

¹⁶ Tikmū'ūn kummuk te yāy mūn pe'paxeh xexka', tu' yīpkumīy, tu tikmū'ūn xohix kummugāhāh, tu' mōgāh kummuk, yīy hāpxomā kummuk punethok.

¹⁷ Topa te pexkok tu' xip, tu hāmyūmmūg xe'ēgnāg, tu yāy yōg tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhāh, puyīy tikmū'ūn kuxa tu tup, puyīy yāytuk-mīy kuxyā', puyī' kuxa yūm, ha Topa te hāmyūmmūgāhāh, nūy hāmmaxnāhāh, nūy tikmū'ūn hā' xape', tu' kuxa ka', puyīy hāpxomā max 'yānān tu',

¹⁸ ha' kuxa yūmmāhāh, puyīy hāmyok mīy pax.

4

Topa hā' puknōg xop yā 'āxape hok

¹ Teptu yāy tuk-mīy 'ānōy mūtik? 'Āxop te yāy putup'ax kummuk mīy, tu yāykix.

² Tu hāpxop putup xūy, pāyā' pa hok, hup-tex putup, nūy nōm hāpxop pa', tu 'ānōy yōg hāpxop putup, 'ap pa yūmmūg'ah, hu yāykix, tu Topa tu' xak 'ohnāg, pu xa' hōm.

³ Xate Topa tu' xak, tu' pa 'ohnāg, 'ūxak kummuk tu'. Tu' xak, nūy yāy putup'ax mīy.

⁴ 'Āxop te Topa nīm'ax. Topa hā' puknōg xop te Topap-tup nōg. 'Ok yūmmūg hok

xate? 'Āxop te nōm puknōg xop hā' 'āxape', hu ta Topa hā' 'āpuknōg kamah.

⁵ Topa yōg tappet te tikmū'ūn kuxa 'āktux, tu' hitop tu' xuktux 'ohnāg, hu: "Topa te tikmū'ūn kuxa mīy, ha' yīpkumīy, tup-tex," kaxīy,

⁶ Pa Topa ka'ok xe'ēgnāg, tu tikmū'ūn kuxa ka'ogāhāh, yā Topa yōg tappet te xe: "Tikmū'ūn yāy mūn xexka pe'paxex, puxix Topa putup nōg, pak-tōgnāg xop pu hāmmaxnāhāh, nōm xop yāymūn kutōgnāg pe'paxex ha hāmmaxnāhāh," kaxīy.

⁷ Yū 'īpkox pi Topa pu', nūy Hāmgāyāgnāg yīpkutuk hok, nūy nōm mūtik kumīy, ha' xupap-tup.

⁸ 'Āxop yā hāpxomā kummuk xop, 'āpu Topa hā mōg, nūy yīka hā' pip, ha 'āha' nūn putup, nūy 'ākuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'yānān tu'. Hāpkummuk mīy kux, 'āyīm pix putuk, nūy 'ākuxa tup, nūy 'āmax, nūy 'āp-xet Topa kuxa mūtik,

⁹ 'Ākuxa hittup hok, nūy pota punethok, nūy hāpkummuk mīy kux,

¹⁰ tu Topa tu' xax, pu mō'ānīynām, nūy 'āka'ogāhāh, ha 'āxekkanāp-tup.

Ānōy 'āktux kummuk hok

¹¹ 'Ūkxape xop, 'ānōy 'āktux kummuk hok, 'ūkuktux kummuk, puxix 'āxop 'ānōy yīkipot, tu Topa yōg xat'ax kopit kamah, yā 'ākummuk. Tikmū'ūn te Topa yōg xat'ax kopit, puxix Topa tu' yīpkox 'ohnāg.

¹² Topap-xet te 'āxat, 'ūpa te hāmyūmmūg, tup-xehnāg hā 'ūhep xop xohix yōg hāpxomā'ax kopit putup, tu tikmū'ūn kuxa kummuk xit'ax, nūy yānān tu' kuxa max tat, tu' kummuk mīy pax xop kix'ax. Yāy 'āpe'āpaxek hok, nūy 'āxape yōg hāpxomā'ax kopit, nūy Kunnix yōg xop yīkipot. Kunnix yāp-xet te hāpxomā'ax xohix kopit, nūy tu hāmyūmmūg, pe yā' max, pe yā' kummuk.

Hāptup pe'āpaxek-tōgnāg

¹³ 'Āxop te: "Pe hōnhā, pa hāptup, kopxik mōg kōmēn tu', nūy nox xihip, nūy hāpxop hāmenex, 'ūyī tayūmak xexka punethok pop," kaxīy. Nāy. 'Ūg'āpax:

¹⁴ 'Āxop te hāptup yōg hāpxomā'ax yūmmūg 'ohnāg! Tu hāmgōy putuk, yā hōnhā' xip, tu hāpxip kutōgnāg 'īhā' 'āyāxaxogāhāh, ha hāpxip kutōgnāg 'īhā' 'āxop xakix putup, ha kama yāy xaxogāp-tup.

¹⁵ 'Āpu hām'āktux kaxīy, hu: "Topa tek putup, kopxik mūg mīy," kaxīy.

¹⁶ Pa 'āxop te yāy mūn xexka pe'āpaxex, tu yāy mūn xexka 'āktux. 'Ap max'ah.

¹⁷ Tikmū'ūn te hāpxomā'ax yūmmūg, tu' mīy hok, puxix hāpxomā kummuk.

5

'Ūp-texop xexka pu hām'āktux

¹ Āp-texop, 'ūg'āpax nōmhā: 'Āpotā punethok putup, 'āxūy tu'.

² 'Ōg tayūmak kunox, ha' kut te 'āxax kunoxyāhā'.

³ 'Ōg tayūmak kutut te yāy koxyōy, 'āxupkūmīy hah, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', tu 'ākummuk 'āktux putup, 'āxop te tayūmak punethok pop, tu yāy tu' xex.

⁴ 'A 'āxop te 'ōg kāmānat xop pu' pago'ah, 'ūhām'ax yānān tu' pago 'ohnāg, yīy 'āxop kummuk 'āktux, tu Topa xe'ēgnāg pu hām'āktux, ha' xupak. 'Ok 'āxop te' xupak hok?

⁵ 'Āxop te hāpkute'ex, tu 'āmuk xexka punethok mīy hām tu', tu yāy topmāhā', nūy xok, mūnūytut top putuk 'āxok putup, ha Topa te xa hāpkummugāp-tup 'uyānān tu'.

⁶ Yā 'āxop te' hok xop kix, ha hāpkummuk mīy 'ohnāg, pāyā' pu'uk, 'ūhok tu', hu' xakix.

Yūmūg xuxyā nūn'ax hip

⁷ 'Ūkxape xop, yūmūg xuxyā pu yūmūg hip, put nū', 'ūxuxyā xop te yāy yōg hāpxop hip, puyīy hāpxop ta punethok nūnnā yāy pet hah, hu tex hip, xix tex ti hip.

⁸ 'Āpu 'ūhip kamah, nūy yūmūg xuxyā hip, ha' nūn putup mō'ka'ok, yīy 'ākuxa tuknōg hok.

⁹ 'Ūkxape xop, 'āxupmāhīy kummuk hok, ka Topa 'āyīy'ax kummuk 'āktux, 'ūpa te hāmyūmmūg tu yūmūg yīka' xip, yā hāpxip kutōgnāg 'ihā' nūn putup.

¹⁰ Topa yōg tik xop pe'āpaxeh, nōm xop te Topa pupi hām'āktux, tu tikmū'ūn pu' xuktux, ha Topa te tu yāy 'āxet'ax hōm, ha' xūy'ax hā' tot.

¹¹ Yūmū'āte nōm xop 'āktux max, 'ūxūy'ax hā' tot hah, xix mōnāy xop hittap Yo 'āktux, yā nōā'tot punethok, yīy Topa te hamūn ha hāmmmaxnāhā', yā Topa mūn max xe'ēgnāg, tu tikmū'ūn kuxa ka', nūy nōm pu hāmmmaxnā'.

¹² 'Ūkxape xop, 'āte xa hāpxe'e 'āktux. Topa 'āxet'ax 'āktux hok, 'ihā' hām'āktux xex, xix pexkox 'āktux hok, xix hām'āktux hok 'ihā' hām'āktux xex. 'Āpu hām'āktux kutōgnāg, hu: "Hamūn," kaxīy, xix: "Āmhok," kaxīy. Yā' puxi', ka Topa 'ākummugā', xate hām'āktux kummuk hah.

¹³ Āxūy, 'āpu mōg, nūy Topa pu hām'āktux. 'Āhittup, 'āpu 'ākteh, nūy Topa max 'āktux.

¹⁴ Tikmū'ūn pakut, puxix tik te 'āpēnā max xop xānā', pu Topa pu hām'āktux, nūy tu hep tox pux, 'ūpakut putox tu' pux, puyīy Topa 'ūhittupmā', yā yūmūg xuxyā te' hōm yāy 'āxet'ax, pu tikmū'ūn hittupmā'.

¹⁵ Topa pu hām'āktux, 'ihā' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, puxix Topa' hittupmā', tu hāpkummuk mīy'ax xaxogā'ax, pu tu kux.

¹⁶ 'Āpu yāy pu 'ōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux, nūy tu yāy pupi hām'āktux, puyīy Topa 'āhittupmā'. Pūyā' kuxa mām xop xohix yāy

xape xop pupi hām'āktux Topa pu'. Ha Topa te tikmū'ūn yōg hām'āktux 'āpak, ha 'āxape kuxa te Topa xak, puxix Topa hām'āktux 'āpax.

¹⁷ Mōnāy xop hittap 'Enit te Topa pupi hām'āktux, tu yūmūg putuk, tu Topa xak, tu nōm mūtik hām'āktux ka'ok, tu tu' xak, pu tex hah, ha hāmāyatamuk 3 hā xi' xahix tex ti 'ohnāg, ha hāmnak mō'nāhā'.

¹⁸ Ha xe Topa tu' xak, ha tex xat, ha' tihi', ha hāpxop punethok nūnnāhā'.

¹⁹ 'Ūkxape xop, 'āxop te Topa yōg putat xak, ha ta 'ānōy te putpu 'āmōgāhā', xayīy Topa yōg putat hā mōg 'ūxexheh, puxix 'ānōy xa ha hāmmaxnā'.

²⁰ 'Ūxaxok hok: Tikmū'ūn te' nōy mō'nīy nām, puyīy hāpkummuk mīy kux, ha ta hāpxopmā max, ha nōm mōgā max Topa yōg pūtāt hā, puyīy hi xe'ēgnāg. Ha Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu tu kux. 'Ap Hāmgāyāgnāg Pet ha' mōg putup'ah 'ōhōm. Tu ta tu' kux.

PET TE TAPPET KAX'ĀMI I

1 'Ūgmūn Pet, ha Yeyox Kunnix te nūgkutnāhā'. 'Āte 'āxop pu' kax'āmi nūhū tappet. Topa te 'āxop yīmōgātux, yā Topa yōg xop 'āxop. 'Āte xa' kax'āmi', tu xa nū tappet mō'kutnāhā hāpxexka Pō'ōn tu', xix hāpxexka Genex tu', xix hāpxexka Kapanox tu', xix hāpxexka 'Ax tu', xix hāpxexka Mitin tu', yā hāpxexka xohix tu 'āxop nūpaha'.

2 Hōmā 'ūhittap yūmūg 'ātak Topa tep-tup, hu 'āxop yīmōgātux, ha Topa Koxuk te 'āxop hā' mīy Topa yōg xe'e xop, xayī 'āxop Yeyox Kunnix 'āpax, nūy 'āyīpkox pi', ha Yeyox Kunnix te 'āxop pupi' xok, hu 'ākuxa kummuk xit. Puyā Topa xa maxnā xexka'. Puyā Topa 'ākuxa māmmā xexka'.

Hāmmax hip

3 'Āpu yūmū yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix mūktak pu hām'āktux, hu: "Xate yūmū'ā maxnāhā". Kaxīy. Topa te yūmūg kuxa ka xexka', tu Yeyox Kunnix putpu' hūnnāhā', nūy yūmū'ā kuxa tup popmā'. Yūmūg kuxa 'ūtup, hu' max hip punethok.

4 Topa te yūmū'ā' popmāp-tup hāpxop max xohix pexkox tu', tu yūmū'ā hāpxopmā maxp-tup. Yūmū'āte nōm hip, ha Topa te yūmū'ā nōm popmāp-tup pexkox tu'. Pa hōnhā Topa te nōm pēnāhā 'ōnteh pexkox tu'. 'Āk-nox putup'ah, tu 'a hāpxop kummuk hā kotīnnāp-tup'ah, tu 'ap kutut putup'ah.

5 Yā lōgnū hāpxop, ha Topa 'ūka'ok, tu 'āxop pēnā max, ha 'ākuxa mām Topa kopah, ha hāmyāxatamuk xohix xox putox 'Thā Topa te' mōy putup 'ōg hāpkummuk xohix.

6 Yā' max. 'Āpu 'ākuxa hittup. Pa hōnhā 'a 'āhittup'ah. Yā 'āxop xūy punethok, ha' kuxa mām hok xop te 'āxop kute'ex kummuk.

7 'Āxop te 'ūkumimuk hā tot, ha Topa te' yūmūg 'ākuxa mām ka'ok. Yā hāpkummuk pip, pa 'ākuxa mām xe'e'. Tikmū'ūn te yānām 'āta yīxux kopit kuxap kopah. Hā kaxīy Topa te 'āxop yōg hāpxopmā'ax kopit, 'Thā' pip 'ōg hāpkummuk. Pa yānām 'āta yīxux yāy koxyōy, pa tikmū'ūn te nōm kopit kuxap kopah. Takat 'yūnām 'āta yīxux, pa takat xexka 'ākuxa mām'ax. Tikmū'ūn te yānām 'āta yīxux kopit, ha ta Topa te 'ākuxa mām'ax kopit kamah, pu tu xip ka'ok 'ākuxa mām'ax. 'Āxop te' kummuk hā tot, pu tu' kux, ha ta' putpu' nūn putup Yeyox Kunnix, ha Topa te 'āxop 'āktux max putup, tu xa max xe'ēgnāg mīy putup, tu hām'āktux putup 'āxop max.

8 'Āxop te Yeyox Kunnix pēnā 'ohnāg, pa 'āxop te Yeyox putuppax. 'Āxop te nōm pēnā 'ohnāg, pa 'ākuxa mām nōm kopah, tu mōlku 'ākuxa hittup max xexka'. Tep-te nōm hāpxop

max 'āktux yūmūg? 'Ap yūmūg'ah. Yā 'ākuxa hittup xexka'.

9 'Ākuxa hittup xexka', yā Topa te 'āxop mōy xet putup hāpkummuk mīy'ax kopah. 'Ākuxa mām, puyīy 'ākuxa mōy hāpkummuk mīy'ax kopah.

10 Hōnhā Topa te Yeyox Kunnix nū'kutnāhā', puyīy 'ākuxa kummuk xit. Ha ta hōmā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox nūn yūmūg xak, tu' yūmūg xak punethok, tu hām'āktux Topa te yāy kutok nū'kutnāp-tup.

11 Hām'ūmhā nū'kutnāp-tup? Texīy hu' nūn putup? Yā nōm te' yūmūg xak. Topa Koxuk, yā Kunnix Koxuk te Topa pupi hām'āktux xop pu Yeyox xok 'āktux, tu putpu' hi 'āktux, tu pexkox tu' mōg 'āktux.

12 Topa pupi hām'āktux xop te yīykopit, hu: "Hām'ūmhā' nūn? Hām'ūmhā' xok putup, nūy putpu' hi?" Kaxīy. Ha Topa te: "Yā hōnhā'ah. Yā 'āxape mōgpoxo xop te' pēnāp-tup". Kaxīy. Ha ta hōnhā 'āxop te' xupak, tu' yūmūg. Yā Topa te 'āxop pu tīk nū'kutnāhā', pu xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. Ha ta' xip Topa Koxuk pexkox tu', ha Topa te nōm nū'kutnāhā', pu tīkmū'ūn ka'ogā', puyīy xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max. Ha ta pexkox yōg nū'pok xop te' xak, nūy Topa yōg hām'āpak max'ax yūmūg.

Topa te 'āxop xānāhā', xayī Topa putuk

13 'Āpu hāmpe'āpaxel xe'e', nūy hāpxopmā max. 'Āpu pa 'ātix. 'Āpu hāpxop max hip punethok. Topa te xa nōm popmāp-tup, 'ihā putpu' nūn putup Yeyox Kunnix.

14 'Āpu Topa 'āpax, nūy 'āyīpkox pi'. Hōmā 'āxop te hāmyūmūg 'ohnāg, tu' mīypax xate nōm putup. 'Āpu xe' mīy hok xate nōm putup, yā hāpxopmā'ax kummuk.

15 Pa 'āpu 'ākuxa tup tat. 'Āpu hām yok mīypax, nūy Topa putuk. Yā Topa te 'āxop xānāhā', xayī Topa putuk.

16 Yā Topa te yāy yōg tappet kopa hām'āktux, hu: "'Āpu 'ākuxa tup tat, nūy hāmyok mīypax, nūy 'ūgmūn putuk". Kaxīy.

17 'Āxop te Topa pu hām'āktux, hu: "'Ātak". Kaxīy. Topa te tikmū'ūn xohix yōg hāpxopmā'ax kopit. Tikmū'ūn te hāpkummuk xexka mīy, puxix yānān xexka'. Tikmū'ūn te hāpkummuk kutōgnāg mīy, puxix yānān kutōgnāg. Tikmū'ūn te hāmmax xexka mīy, puxix hāpxop max xohix popmā'. Tikmū'ūn te hāmmax kutōgnāg mīy, puxix hāpxop max kutōgnāg popmā'. Yā tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit xe'e', tu' kopit yāy putuk. Xate' yūmūg. 'Āpu Topa yīpkutuk 'ōg hāmyāxatamuk tox hā.

18 Hamūn, 'āxop te' yūmūg hōmā 'āxop te mōlāyhop yōg hāpxopmā'ax hitop tat, pa Topa te pago takat, yā yāy kutok nū'kutnāhā, xayīy 'āxop mōnāyhop yōg hāpxopmā'ax hitop tat kuxyā'. Yā tute pago takat xexkanām,

Topa te yānām ponnok pago'ah xix yānām 'āta yīxux pago'ah. Yā nōm takat miax. Pa Topa te' pago xexkanām.

¹⁹ Yā tute Kunnix nū'kutnāhā', puyī 'āxop pupi tu' xok, nūy 'ākuxa kummuk xit. Kunnix xok, yā kahnēn max putuk. Yā kahnēn max kup kohe 'ohnāg xi' kup yāx'a 'ohnāg. Hā kaxīy putuk Kunnix, yā hāpkummuk mīy 'ohnāg.

²⁰ Hōmā 'ūhittap 'ap xip'ah hām xexka', ha Topa te Kunnix yāykutnāhā', puyī yūmmūg pupi tu xok. Hōnhā yā hām xexka yōg hāmyāxatamuk xox putox 'lhā Topa te yūmū'ā Yeyox mūg.

²¹ 'Ākuxa mām Yeyox Kunnix kopah, tu mōktu 'ākuxa mām Topa kopa kamah. Yā Topa te yāy kutok putpu' hīnnāhā', tu yāy kutok xexka mīy, puyī tikmū'ūn xohix Yeyox 'āktux max. Yā 'ākuxa mām Topa kopah, tu hāpxop max hip Topa yōg.

²² 'Āxop te hām'āktux xe'e 'āpak, tu 'āyīpkox pip, tu yāy kuxa kummuk xit, nūy hāpkummuk mīy hok, nūy Yeyox kopa kuxa mām xop putuppax xe'ēgnāg. 'Āpu nōm putuppax xexkanām.

²³ Topa yōg hām'āktux pip ka'ok, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg. Topa te hām'āktux, yīy ta 'āxop yāyhā Topa yōg tikmū'ūn. Topa yā yūmū'ātak, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg.

²⁴ Hamūn, Topa yōg tappet tu' kax'āmi, hu: "Hāpxip kutōgnāg 'lhā nīmxux nak, ha hāpxip kutōgnāg 'lhā nū'nāhā mīnnut.

Hā kaxīy tikmū'ūn xohix xexka', yā hāpxip kutōgnāg 'lhā' xakix.

²⁵ Pa Topa xexka yōg hām'āktux pip ka'ok mōkuma'mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā." Kaxīy.

Topa yōg hām'āktux, yā Topa yōg hām'āpak max'ax, yā 'ūgmā'āte xa nōm 'āktux

2

Topa pet yā Topa yōg tikmū'ūn

¹ 'Āpu' hāpkummuk xohix mīy kux. 'Āpu' koit kux, nūy mō'āmā kux. 'Āpu 'āyīpkumīy kux. 'Āpu hām'āktux kux.

² kakxop pu'ūgnāg te yōktat hep putup xexka', tu xo'op, tu' tuk. Hā kaxīy 'āxop. 'Āpu kakxop pu'ūgnāg putuk. Topa yōg hām'āktux te yōktat hep putuk. 'Āxop te Topa yōg hām'āktux pop, ha hāpxop max xohix nōy nā' mōg 'ākuxa kopah, tu 'āxop tuk putup. Yā Topa te 'ākuxa kummuk xit, tu 'ākuxa maxnāhā'.

³ Yā Topa yōg tappet te: "Ūxit'ax max yā' xuxpex. Hā kaxīy 'ūmax tikmū'ūn te Topa yūmmūg, yā' xuxpex putuk." Kaxīy.

⁴ 'Āxop kuxa mām yūmūg xuxyā Yeyox kopah. Mīkaxxap hi 'ohnāg, pa Yeyox hi'.

'Ūkuxa mām hok xop te Yeyox putup nōg, pa Topa tep-tup, tu' yūmmūg 'ūmax.

⁵ Tikmū'ūn te mīkaxxap hā' mīy mīptut. Hā kaxīy 'āxop te mīkaxxap putuk, ha Topa te 'āxop hā mīy yāy pet, ha Topa Koxuk xip 'ākuxa kopa xix 'āxop kopah. Mā, puyī Topa 'āxop hā' mīy yāy pet. 'Āmānex te Topa pet kopa Topa pu' hāpxopmāhā'. Hā kaxīy Topa Koxuk te 'āxop ka'ogāhā', ha Yeyox Kunnix te 'āxop maxnāhā', xaxīy Topa pu hāpxopmāxe'ēgnāg. 'Āmānex xop te Topa pu mō'hap xokxop, nūy Topa pu' popmā'. Hā kaxīy 'āxop te Topa pu hāpxopmā max.

⁶ Yā Topa yōg tappet te:

"Āte yāy nōm kutnāhā', yā' max nō'om, yā takat.

'Ūxit' putup kōmēn Xiām tu'.

Hā kaxīy mīptut mīy xop te' yāy kutnāhā mīkaxxap takat, tu nōmhā' mīy 'ūkupkūnīy. Hā kaxīy nōm te yāy yōg xop ka'ogāhā'. Tikmū'ūn te nōm kopa' kuxa mām, tu yāyhāhup putup 'ohnāg, yā' kuxa hittup." Kaxīy.

⁷ 'Āxop kuxa mām Yeyox kopah, tu yūmmūg 'ūmax xe'ēgnāg Yeyox, yā takat xexka putuk. Pa' kuxa mām hok xop tep-tup nōg Yeyox. 'Ūp-tup nōg, pa Topa te' mīy 'ūxexka', yā Topap-tup xop yōg xexka'. Hā kaxīy Topa yōg tappet te:

"Mīptut mīy'ax te mīkaxxap putup'ah, pa' nōy te nōm hā' mīy 'ūkupkūnīy xexka', ha mīptut te nōm yūmū' yūm." Kaxīy.

⁸ Topa yōg tappet te xe:

"Mīkaxxap te tikmū'ūn nū'xok.

Hā kaxīy tikmū'ūn te nōm kopa kuxa mām putup'ah,

tu nōm hā yāy koxyōy putup." Kaxīy.

Hamūn, 'ūkuxa mām 'ohnāg Topa yōg hām'āktux kopah, yā Topa te nōm xat.

⁹ Pa Topa te 'āxop yīmōgātux, yā hep puxet yīmōgātux putuk. 'Āmānex xop te Topa pu hāpxopmāhā'. Hā kaxīy 'āxop te Topa xexka pu hāpxopmāhā'. 'Āxop te hām xexka yōg tikmū'ūn putuk 'ohnāg, pa yā Topa yōg xop 'āxop. Topa te 'āxop yīmōgātux, xayīy tikmū'ūn pu Topa max xe'ēgnāg 'āktux. Hōmā 'āxop te hāpkummuk mīy, yā hāpkoxtap putuk. Pa Topa te 'ākuxa kummuk xit, tu 'ākuxa maxnāhā', yā kuyānām putuk Topa yōg.

¹⁰ Hōmā 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn 'ohnāg, pa hōnhā 'āxop yā Topa yōg. Hōmā Topa te 'āxop kuxa ka', pa 'āxop te' yūmmūg 'ohnāg. Pa hōnhā 'āxop te' yūmmūg.

Topa yōg kāmānat

¹¹ 'Ūkuxa xop, 'āxop te hām xexka yōg puknōg xop putuk, yā' kuxa mām hok xop hā puknōg. 'Āpu hāpkummuk mīy hok, 'āxop te nōm putup. Pox te xonat putex. Hā kaxīy hāpkummuk mīy'ax te tikmū'ūn koxyōy.

¹² Topa yūmmūg 'ohnāg xop pip, hu 'āxop xakot. Āpu hāpxomā max xexka'. Nōm te 'ōg hāpxomā max pēnāp-tup. Nōm te hām'āktux putup 'āxop kummuk, pa nōm te' yūmmūg putup 'āxop te hāpxomā max punethok. Nōm te' yūmmūg putup nōm hāptup 'hā putpu' nūn Yeyox Kunnix. Nōm te' yūmmūg putup 'āxop max. Yā Topa 'ākutux max putup.

¹³ Āpu hām xexka yōg gohet yōg xat'ax xop 'āpax, nūy 'āyīpkox pi', yā Topa xexka tep-tup. Yā Hōm yōg xat'ax te gohenanok xop yimōgātux, puyī tikmū'ūn hāpkummuk mīy'ax hā yānān, puyī tikmū'ūn hāmmax mīy' xop pu hāpxomā max.

¹⁴ Āpu gohet yōg gohenanok xop 'āpax kamah, nūy 'āyīpkox pi', yā Topa xexka tep-tup. Yā Hōm yōg xat'ax te gohenanok xop yimōgātux, puyī tikmū'ūn hāpkummuk mīy'ax hā yānān, puyī tikmū'ūn hāmmax mīy' xop pu hāpxomā max.

¹⁵ Tikmū'ūn te hām'āktux hitop, yā tikmū'ūn hitop. Topa tep-tup, puyī tikmū'ūn 'ōg hāpxomā max pēnā', nūy tu' yēy, yā hām'āktux hitop kux.

¹⁶ Kāmānat xop te' xuxyā pu' hām, ha' xuxyā te nōm xatpax. Topa yōg xat'ax te tikmū'ūn xat kamah, tu hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn. Pa Topa yōg xat'ax te xa hām'āktux te kaxīy 'ohnāg. Pa 'āpu xe hāpxomā kummuk hok, pa 'āpu Topa 'āpax, nūy Topa pu hāpxomā.

¹⁷ Āpu tikmū'ūn xohix 'āpax. Āpu' kuxa mām xop putuppax. Āpu Topa yīpkutuk. Āpu Hōm yōg xat'ax 'āpax.

Kunnix te yūmmūg pupi' xūy

¹⁸ Kāmānat xop, 'āpu 'ūxat'ax xop 'āpax max, nūy 'āyīpkox pi'. Āpu xuxyā 'āpax, yā nōm max 'āpax xix nōm gāy kamah.

¹⁹ 'Āxop te' mīy, puxix Topa xa maxnā'. 'Āxop te' yūmmūg Topa tep-tup. 'Āxop te hāpkummuk hā tot, puxix Topa xa maxnāp-tup. Yā 'āxop te hāpxomā max, pa tikmū'ūn te' 'ākummugāhā',

²⁰ pa 'āxop te hāpkummuk mīy, ha' nōy te 'āxop kix, ha ta' kummuk hitop hā tot. Pa 'āxop te hāpxomā max, pa tikmū'ūn te' 'āxuygāhā', ha 'āxop te' xūy hā tot max, puxix Topa xa maxnā'.

²¹ Yā Topa te' xat, xayīy 'āxūy. Yā hōmā Kunnix te 'āxop pupi' xūy, xayīy 'āxop nōm pēnā', tu kama' mīy Kunnux putuk.

²² Kunnix te hāpkummuk mīy 'ohnāg, hu' koit 'ohnāg. Tikmū'ūn te Yeyox te' koit 'āpak 'ohnāg.

²³ Tikmū'ūn te Yeyox pu hām'āktux kummuk, pa Yeyox te' yānān 'ohnāg. Tute' xūy hā' tot, pa hām'āktux kummuk yānān 'ohnāg, pa Topa kopa' kuxa yūm, ha Topa te tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit putup, nūy kummuk hā yānān.

²⁴ Kunnix te yūmmūg pupi' xok. Kunnix te hāpkummuk mīy 'ohnāg, ha ta yūmū'āte

hāpkummuk mīy, ha Topa te yūmmūg pupi Kunnix xūygāhā mīpkupnix yūmū', kopix yūmūg hāpkummuk mīy kux, nūy hāpxe'e mīpxap. Kunnix kayax pip, puyī yūmūg hittupmā'.

²⁵ Kahnēn te yāy xaxok, tu putat yūmmūg 'ohnāg. Hā kaxīy 'āxop hōmā, tu Topa yōg putat max yūmmūg 'ohnāg. Kahnēn pēnā'ax te kahnēn xipili', tu' nūnnāhā', ha kahnēn te' pe' mōg, ha pēnā'ax te kahnēn pēnāhā'. Hā kaxīy Topa te 'āxop nūnnāhā', Topa yōg putat tu' mōxaha', ha 'āxop pip Topa mūtik, ha Topa te 'āxop pēnāhā', tu 'ākuxa maxnāhā'.

3

Ípxox xi' xetut xop

¹ Kāmānat xop, 'āpu xat'ax xop 'āpax. Xetut xop, 'āpu 'āyīpxox xop 'āpax kamah. 'Āyīpxox kuxa mām hok Topa yōg hām'āktux kopah, puxix 'ōg hāpxomā max pēnā', hu' kuxa mām putup. Yā xate hām'āktux putup'ah,

² pa 'āyīpxox te' pēnāp-tup xate hāpxe'e mīy, tu 'āyīpxox 'āpak.

³ Ún te yāy xe panip xap, tu xapmax xohix tat, tu topixxax max mō'tat, puyī tikmū'ūn xohix 'ūn 'āktux max. Āpu kaxīy hok.

⁴ Pa 'āpu 'āmax yāy putuk 'ākuxa kopah, yā 'ākuxa yūm, tu 'ākuxa gāy 'ohnāg. Hā kaxīy 'āmax yāy putuk xexka Topa pu'.

⁵ Yā hōmā 'ūn xop hā kaxīy, yā' kuxa max, tu Topa kopa kuxa mām, nūy hāmmax hīp, tu yāy kuxa max mīy, yā' Ípxox 'āpak, tu' yīpkox pip.

⁶ Hōmā Xat te kaxīy, tu 'Ípxox 'Amanām 'āpak, tu' yīpkox pip. Xat te 'Ípxox pu: "Āpu xat. Āte nō' mīy putup." Kaxīy. Xix hōnhā 'āxop te hāpxomā max, tu 'ākuxa mām, nūy ta Xat putuk.

⁷ Hā kaxīy 'Ípxox xop. 'Ípxox xop, 'āpu yāy xetut pe'āpaxet max, yā 'āxetut pu'uk, ha ta 'āmūn ka'ok. Āpu yā xetut 'āpax. Yā Topa te 'āxop hīnnāhā mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg. Xite yāy xetut pu 'āmax, nūy ta Topa pu hām'āktux maxp-tup. Pa xate yāy xetut pu 'ākummuk, nūy ta Topa pu hām'āktux kummuk putup.

⁸ Nōm te hāpxomā max, yīy tikmū'ūn te nōm xūygāhā'

⁹ Xix 'āxop kamah. Yā' max 'āp-tox puxet xix 'ākuxap-xet. Āpu yāy putuppax, nūy 'ātaknōy xop max putuk. Āpu tikmū'ūn pu hāpxomā max, nūy nōm 'āpak.

¹⁰ Tikmū'ūn te 'āxop kummugāhā'. Āpu 'yūnān hok. Tikmū'ūn te 'āmānōg kummuk. Āpu 'yūnān hok. Pa 'āpu nōm kummuk xop pu hāpxomā max. Āpu nōm pu hām'āktux max. Hamūn, Topa te 'āxop xānāhā', tu xa hām'āktux xex, nūy xa hāpxomā max.

¹¹ Yā Topa yōg tappet te:

4

"Ok xatep-tup hāpxop max 'ōg hāmyāxatemak xohix tox hā, nūy 'ākuxa hittup?

Āpu hām'āktux kummuk hok, nūy koit hok,
11 nūy hāpkummuk mīy kux,
nūy yāy kix kuxyā pax,
nūy yāy kix kux.

12 Hamūn, Topa te' pēnā max hāpxe'e mīy xop,
ha nōm te Topa pu hām'āktux,
ha Topa te' xupak, nūy mīy.

Pa Topa te hāpkummuk mīy'ax xop 'āpak 'ohnāg.' Kaxīy.

13 Āxop te hāpxomā max putuppax, puxix 'ākoxyōy ka'ok putup'ah.

14 Pa 'āxop te hāpxe'e mīy, pa tikmū'ūn te 'āk-te'ex kummuk, ha ta 'ākuxa hittup. Āpu tikmū'ūn yīpkutuk hok. Āpu 'ākuxanōg hok.

15 Pa 'āpu Kunnix 'āpax, nūy nōm xexka mīy 'ākuxa kopah, yā 'ākuxyā xexka'. Texīy 'ākuxa mām Topa kopah, nūy hāmmax hip? Āpu nōm pe'āpaxeh. Hāpxip 'lhā tikmū'ūn te xa yīkopit putup, hu: "Texīy 'ākuxa mām? Texīy xate hāmmax hip?" Kaxīy. Yā xate nōm 'āktux yūmmūg putup nōmhā.

16 Xate yāy kuxa mām'ax 'āktux putup, tu xate hām'āktux max putup, tu' nōy 'āpak max putup.

17 Āxop te hāpxomā max, yīy tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk, yā' max, yā Topa te' pup. Pa 'āxop te hāpxomā kummuk, yīy tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk, puxix tu' kummuk.

18 Hamūn, Kunnix te tikmū'ūn pupi' xok. Kunnix 'ūmax, pa tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, yā nōm max te nōm kummuk xop pupi' xok, nūy tikmū'ūn kuxa māmmā Topa kopah. Kunnix yīn xok, pa' koxuk hī',

19 tu ta' mōg Kunnix koxuk, tu mōktu yāmīy pu hām'āktux kanet ka'ok kopah.

20 Yā tikmū'ūn yōg yāmīy. Hōmā 'ūhittap nōm tikmū'ūn pip hām xexka tu', tu Topa kopa kuxa mām 'ohnāg, ha Topa te' hip punethok, ha Nōe te mīpkox xexka mīy, yā mīptut xexka', yā kōnāg yīmū' mōg nō'ōm. Hāpxip 'lhā tikmū'ūn xohix xakix kōnāg kopah, pa xohix te' 8 mōkaxuk mīpkox kopah, tu' xakix 'ohnāg, 'ap xakix'ah kōnāg kopah.

21 Yā mīpkox kopa' xakix 'ohnāg, yā' hī'. Hāxaxīy tikmū'ūn hī xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Tikmū'ūn kuxa tup, tu' kuxa mām Topa kopah, hap-tox pix. Yā putox pix'ax te tikmū'ūn xax pix 'ohnāg. Yeyox Kunnix putpu' hī', nūy tikmū'ūn hīnnāg.

22 Tu ta' mōg Yeyox Kunnix pepix pexkox tu', tu mōktu' yūm Topa yīm xe'e' tū', tu pexkox yōg nū'pok xop xohix xat, xix pexkox yōg xexka xop xat, xix pexkox yōg xexkanāg xop xat.

1 Hōmā Kunnix yīn xūy. Hā kaxīy 'āxop xūy putup kamah. Āpu hāmpē'āpaxeh Kunnix te hāmpē'paxex putuk. Hamūn, tikmū'ūn xūy, puxix hāpkummuk mīy putuppax'ah.

2 Āpu 'ūmīypax Topa te nōm putup, tu mōktu 'ākakix, ha Topa te 'āxat putup. Āpu 'ūmīy hok xate nōm putup.

3 Hōmā 'āxop te nōm mīy punethok, tu Topap-tup nōg xop te' mīy putup. Yā Topap-tup nōg xop te: "Teptu 'āxop te hāpxomā hok 'ūgmūg mūtik?" Kaxīy. Yā 'āxop gāy 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy 'ohnāg nūmūtik, yīy 'āxop mānōg, nūy 'āxop 'āktux kummuk.

4 Pa hōnhā 'āxop te hā kaxīy mīy 'ohnāg Topap-tup nōg xop mūtik. Ha Topap-tup nōg xop te: "Teptu 'āxop te hāpxomā hok 'ūgmūg mūtik?" Kaxīy. Yā 'āxop gāy 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy 'ohnāg nūmūtik, yīy 'āxop mānōg, nūy 'āxop 'āktux kummuk.

5 Pa hāpxip 'lhā nōm kummuk xop te Topa keppa' pip putup, ha Topa te nōm yōg hāpxomā'ax kopit putup, ha nōm te yāy yōg hāpxomā'ax 'āktux putup. Yā Topa te hi xop yōg hāpxomā'ax kopit putup, ha ta' xakix xop putpu' hip-tup, ha Topa te yōg hāpxomā'ax kopit putup kamah.

6 Hā kaxīy xakix xop te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak. Hōmā nōm xakix xop yā tikmū'ūn, tu' pip hām xexka tu', ha Topa te yōg hāpxomā'ax kopit. Nōm xop yōg yāmīy te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak, nūy hāpxomā'ax te Topa yōg putup.

7 Hāpxip 'lhā hāpxop xohix nōg putup. Yā' kux. Āpu 'āp-tox max. Pa 'ātix, nūy Topa pu hām'āktux max.

8 Āpu 'ānōy putuppaxnām. Xate 'ānōy putuppax, nūy ta' nōy yōg hāpkummuk mīy'ax yūmmūg kutōgnāg.

9 Āpu 'āpet xōnpax, puyīy puknōg xop mōxakux. Āpu hām'āktux hok, hu: "Ātep-tup'ah pu knōg xop nūnteh." Kaxīy.

10 Topa te tikmū'ūn ka'ogāhā', puyīy Topa pu hāpxomā max. Tute yāp-xet ka'ogāhā', pu hāpxomā', tu' nōy ka'ogāhā', pu hāpxomā' nōy mīy, yā 'ūxohix ka'ogāhā te xakix. Āpu nōm xohix mīy, nūy tikmū'ūn hā 'ātehet,

11 Topa te 'āka'ogāhā', xayīy 'āxop tikmū'ūn xohix pu hām'āktux. Āpu Topa yōg hām'āktux 'āktux tikmū'ūn pu'. Topa te 'āka'ogāhā', xayīy 'āxop kuxa mām xop pu hāpxomā max. Āpu hāpxomā max, 'lhā Topa te 'āka'ogāhā', puyīy tikmū'ūn te: "Yā' max xe'ēgnāg Yeyox Kunnix". Kaxīy. Āpu Topa pu nōm 'āktux kamah, hu: "Āmax xe'ēgnāg. 'Āka'oknām. 'Ūgmū'āte nōm 'āktux

putup hāmŷāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Kaxīy.

Yeyox kopa' kuxa mām xop xūy

12 'Ùkxape xop, 'āte 'āp-tuppax. 'Āxop te' xūy xexka hā tot, yā tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk. 'Āpu hām'āktux hok, hu: "Teptu 'ùkxūy xexka?" Kaxīy. Hā kaxīy hām'āktux hok. Yā Topa te' xat, pu' kuxa mām xohix xop xūy hā tot.

13 'Āpu 'ākuxa hittup. Yā Kunnix te' xūy hā tot, ha ta 'āxop te xūy hā tot kamah. 'Āxop te xūy hā tot, xayīy 'āxop kuxa hittup xexka putup, 'lhā putpu' nūn Yeyox, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg putup 'ūmax xe'ēgnāg Yeyox.

14 'Āxop kuxa mām Yeyox kopah, tu Kunnix mūtik 'āmōg, yīy ta tikmū'ūn te 'āxop mānōg, nūy 'āxop 'āktux kummuk. 'Āpu 'ākuxa hittup. Tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk, Topa Koxuk mōg 'āxop mūtik hah, yā' Koxuk xe'ēgnāg.

15 Pa xate' nōy putex, pe' xupxet, pe hāpkummuk mīy, pe hāpxūmāhīy, ha' nōy te xa hā yānān, yīy 'āxūy. 'Āmhok! Kaxīy hok. Yā hitop 'āxūy.

16 Pa 'ākuxa mām Yeyox Kunnix kopah, yīy ta' nōy te 'ākute'ex kummuk, ha 'āxūy. Hamūn. Yā' max nōmhā. 'Āpu 'āyāyhāhup hok. 'Āpu Topa pu hām'āktux, hu: "Kunnix, 'āmōg 'ūgmūtik. 'Āmax". Kaxīy.

17 Hāpxip 'ohnāg 'lhā Topa te tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax xohix kopit putup, tu yāy yōg tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit putup hāmāxap. Texīy Topa te tikmū'ūn yōg hāmxomā'ax kopit kux putup? Yā tute Topa yōg hām'āpak max'ax'āpak hok xop yōg hāpxomā'ax kopit putup, nūy hāpkummuk hā yānān.

18 Yā Topa yōg tappet te:
"Yā hāpxomā'ax ka'ok Topa te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, puyīy hāpkummuk mīy'ax hā yānān hok.
Texīy Topap-tup nōg xop nōm te hāpkummuk mīy? Yā Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup." Kaxīy.

19 'Āxop te' xūy hā tot, Topa te' xat hah. 'Āpu Topa kopa 'ākuxa mām ka'ok. Topa te 'āxop mīy. 'Āpu 'ākuxa mām Topa kopah, nūy hāpxomā'ax max. Topa te xa hām'āktux xex, tu nōm xohix mīy.

5

Yeyox kopa kuxa mām xop pēnā'ax xop

1 'Ùkuxa mām xop pēnā'ax max xop, 'āte xa' kax'āmi'. 'Ùgmūn yā' kuxa mām xop yōg pēnā'ax max kamah 'āxop putuk. Hōmā Yeyox xūy, tu' xok, ha 'āte' pēnāhā', tu tikmū'ūn pu nōm 'āktux, yīy tikmū'ūn tek kummugāhā'. Hāpxip 'lhā putpu' nūn putup

Yeyox, ha 'āte Kunnix pēnāp-tup yā' max xe'ēgnāg, ha Kunnix te xa maxnāp-tup.

2 'Āpu 'ùkuxa mām xop pēnā max, yā kahnēn pēnā'ax te kahnēn pēnā max putuk. Topa te xa' popmāhā 'ùkuxa mām xop, xayīy pēnā'. 'Āpu 'ùp-tuppax, nūy nōm pēnā'. Yā Topa tep-tup. 'Āpu 'ākokōn hok, pa nōm xop pēnā max. Xāte' kuxa mām xop pēnāhā', nūy tayūmak pop, puxix tu' kummuk. Pa xate' kuxa mām xop pēnāp-tuppax, puxix tu' max.

3 'Āpu' kuxa mām xop xatpax hok, xate nōm pēnāhā', pa 'āpu hāpxomā' max, puxix nōm 'āpēnā', nūy kama' mīy 'āputuk.

4 Hāpxip 'lhā putpu' nūn putup Yeyox. Kahnēn xuxyā te' pēnā'ax pēnā max. Hā kaxīy Yeyox te 'āxop pēnā max, tu xa' popmāp-tup 'ùxat'ax xexka yōg kuxxax max xe'ēgnāg, nūy 'āxexka mīy.

5 Tik tup xop, 'āpu tik hitap xop 'āpax, nūy 'āyīpkox pi'. 'Āpu yāy kutōgnāg pe'āpaxeh, nūy nōy hā 'ātehet. Yā Topa yōg tappet te: "Topa tep-tup'ah yāy xexka pe'paxex xop, pa Topa te yāy kutōgnāg pe'paxex xop pu hāmāxna'hā". Kaxīy.

6 'Āpu yāy kutōgnāg pe'āpaxeh nōy nā mōg, ha Topa ka'ok te 'āxop hā tep-tup, tu hāpxip 'Thā tutep-tup putup, tu 'āxop xexka mīy putup.

7 'Ok 'ākuxanōg? 'Āpu hām'āktux Topa mūtik, nūy 'ākuxa mām ka'ok Topa kopah, nūy 'ākuxanōg kux.

8 Pa 'ātix! Hāmpēnā'. Yā Hāmgāyāgnāg 'ūgāy, tu hāpkumep. Hāmgāy te': mit, mit, mit. Yā xok xak, nūy putex. Hā kaxīy Hāmgāyāgnāg tep-tup, nūy 'ākuxa mām'ax kuxyā'.

9 'Āpu 'ākuxa mām mōkumamōg. 'Āpu 'ùtuxhok, pu Hāmgāyāgnāg 'āxop mōgā hok, xayīy hāpkummuk mīy hok. Yā xate' yūmmūg 'āxape kuxa mām xop xohix pip hāpxexka xohix tu', ha' kuxa mām hok xop te nōm kummugāhā', yā 'āxop kummugāhā' putuk.

10 'Āxop xūy putup 'ùxeheh, pa hāpxip 'lhā' kux, ha Topa max xē'e te xa maxnāp-tup, tu 'āxop xānāp-tup, xayīy pi' 'āxop Kunnix mūtik mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg. Yā' max xē'ēgnāg. Topa te 'ākuxa mām'āp-tup, tu xa ka'ok hōm putup. 'Ākuxa mām putup Topa ka'ok kopah.

11 Yūmū'āte: "Topa 'ūka'ok xexka hāmŷāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Hamūn." Kaxīy.

Tikmū'ūn te 'āxop pe'paxex

12 'Āte hām'āktux, ha Xinxax te hām'āktux kax'āmi nū tappet tu'. 'Āte' yūmmūg Xit yā yūmmūg taknōy putuk, tu 'ātu' xip ka'ok. 'Ātep-tup, nūy 'ākuxa hittupmā'. 'Āte xa hām'āktux 'ùxe'e nūhū hām'āktux Topa max yōg. 'Āpu 'ākuxa mām Topa yōg hām'āktux kopah.

¹³ Úpip Yeyox kopa kuxa mām ka'ok xop hāpxexka Maminõn tu', yã 'ãxape xop. Topa te nōm yīmōgātux. Nōm te 'ãxop pu hām'āktux 'ãxop pe'paxex. Ha ta' xip kama 'ük-tok pit putuk Māak, tu 'ãxop pu hām'āktux kamah 'ãxop pe'paxex.

¹⁴ 'Axop yãy tu nū'nāhã'. 'Apu yãy putup-pax, yã xape xop max putuk. 'Atep-tup, xayãy 'ãxop kuxa mām max, yã 'ãxop yã Kunnix yõg xop. Hamñ.

Tu ta tu' kux.

PET TE TAPPET KAX'ĀMI II

1 'Ūgmūn Xīmām Pet. Yeyox Kunnix tek xat, tu nūgkutnālāh'. 'Āte 'āxop pu' kax'āmi nūhū tappet. Topa te 'ākuxa tupmāhā xix Yeyox Kunnix te', xa tu 'ākuxa max. Yeyox Kunnix te yūmmūg kuxa kummuk xit. Topa te 'ākuxa māmmā max xix Yeyox Kunnix te', 'ūgmūg putuk. Yā' max kuxa mām'ax, yā hāpxop takat putuk.

2 'Ātep-tup, puyly Topa xa maxnā punethok, nūy 'ākuxa māmmā punethok, xayī 'āxop Topa yūmmūg xix yūmmūg xuxyā Yeyox yūmmūg.

Topa te tikmū'ūn xānāhā, tu nōm yīmōgātux

3 Topa 'ūka'ok, tu yūmū'ā hāpxop xohix popmāhā', 'ūyī hāmmāx mīy, nūy Topa max putuk, tu Topa yūmmūg. Topa te yūmmūg xānāhā', 'ūyī yūmū' nūmūtik pi', nūy 'ūyōg max xe'ēgnāg pēnā'. Yā' xexka', tu' max Topah.

4 Ha kaxīy Topa te yūmū'ā hāpxop xe'ēgnāg 'āktux xex, 'ūyī hāpxopmā kummuk putup xūy kux, tu hām xexka xohix yōg tikmū'ūn putuk hōm nōm te yāy kummuñgāhā', pa yūmū'āte Topa putuk putup.

5 'Āxop kuxa mām ka'ok Topa kopah. 'Āpu hāpxopmā max nōynā mōg. 'Āxop te hāpxopmā max. 'Āpu hāmyūmmūg nōynā mōg.

6 'Āxop te hāmyūmmūg. 'Āpu hāpxopmā kummuk putup xūy kux nōynā mōg. 'Āxop te hāpxopmā kummuk putup xūy kux. 'Āpu hāpkummugā hā tot nōynā mōg. 'Āxop te hāpkummugā hā tot. 'Āpu Topa putuk nōynā mōg.

7 'Āxop te Topa putuk. 'Āpu Yeyox kopa mām ka'ok xop putuppax nōynā mōg. 'Āxop te Yeyox kopa kuxa mām ka'ok xop putuppax. 'Āpu 'āñoy putuppax nōynā mōg.

8 'Āxop te' mīy punethok te kaxīy, nūy ta Yeyox Kunnix yūmmūg xexka', tu tikmū'ūn pu Yeyox 'āktux max putup.

9 Pa xate' mīy 'ohnāg te kaxīy, nūy ta 'āxop hāmyūmmūg kutōgnāg, nūy hāmpēnāg-tōgnāg putuk, nūy pa hōk xop putuk. Yā Yeyox te 'ākuxa kummuk xit, pa xate' xaxok.

10 'Ūkxape xop, Topa te 'āxop xānāhā', tu 'āxop yīmōgātux. 'Āpu Topa yōg putat hā mōg kuma mog. Hā kaxīy 'ākuxa mām kux putup'ah,

11 tu pexkox hā mōkaxux putup, pa' pip putup yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix yōg tikmū'ūn, yā' kuxa tup xop, ha Topa te 'āxop xat putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

12 Hōmā 'āxop te' xupak nōm hāpxop xe'e xohix, tu 'āyīpcox pip, tu' mīy punethok. 'Āxop te nōm yūmmūgāhā 'ūxehēh, pu' max. 'Āte nōm xop 'āktux putup punethok 'ūxehēh.

13 'Āte hāmpēkpxex 'ūkxip, kopxix xa nōm yūmmūgā 'ūxehēh.

14 'Āte' yūmmūg, hāpxip 'īhāg xip kux putup, yāg xok putup, yā yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix te 'ā nōm 'āktux.

15 Hōmā 'āte xa yūmmūgātup punethok 'ūxehēh, xayī 'āxop nōm xaxok hōk. Hāpxip 'īhāg xok putup, ha 'a 'āxop te nōm hāpxop xaxok putup'ah.

Kunnix xe'ēgnāg 'āktux

16 'Ok 'ūgmū'āte xa yāy yōg hām'āktux hitop 'āktux, nūy xa hām'āktux yūmmūg xuxyā Yeyox Kunnix putpu' nūn'ax max xe'ēgnāg? 'Āmhok. 'Ap hitop'ah hām'āktux. Pak mū'āte' pēnāhā Yeyox 'ūxexka', tu' max.

17 Yā hōmāg mū'āte' pēnāhā'. Yūmmūg 'ātak Topa xip pepix pexkox tu', ha ta' xip Yeyox nūn'te 'ūgmūg mūtik, hak mū'āte' xupak, Topa te: 'Nūhū yā 'ūgkutok pit. 'Āte mō'yā xe'ēgnāg xexka'. Kaxīy. Hā kaxīy Topa te yāy kutox xexka xe'ēgnāg mīy.

18 Yā nōm yānmūn xupep'ax te pexkox tu' nūn, ha tak mūg pip yīktix yīmū', tuk mū'āte' nōn'āpāk, 'īhā' xip yūmmūg xuxyā Yeyox xip. Yā' max xe'ēgnāg.

19 Hōmā 'ūhittap Topa pupi hām'āktux xop te Topak-tok 'āktux, ha ta hōnhāg mū'āte Yeyox pēnāhā'. Yā Topa pupi hām'āktux xop te kax'āmi hām'āktux xe'e', yā' koit'ah. Yā' xe'e'. 'Āpu nōm hām'āktux 'āpax, ha 'āxop te hāmyūmmūg putup. Kuyānām tat te putat tupmāhā'. Hā kaxīy Topa pupix hām'āktux xop yōg hām'āktux te Topa yōg putat max tupmāhā', yā Topa yōg putat tupmāhātup, ha mōktu yā Yeyox Kunnix te putpu' nūn nōm hāptup 'īhā'. Māyōnnāg xexka xupep. Hā kaxīy Yeyox xupep putup kamah.

20 'Āpu hāmyūmmūg xe'e'. Hōmā 'ūhittap tik te Topa pupi hām'āktux, tu hām'āktux kax'āmi Topa yōg tappet tu'. Texy hām'āktux? 'Āte hām'āktux xexka', hu hām'āktux? 'Āmhok.

21 'Ok tikmū'ūn tep-tup, hu Topa pupi hām'āktux? 'Āmhok. Pa Topa te tu' popmāhā hām'āktux, ha Topa Koxuk te' yīgāhā'.

2

1 Hōmā Topa pupi hām'āktux koit xop te kuxa mām ka'ok xop mūtik yāy koitnāhā', tu hām'āktux Topa pupi' hām'āktux, pa yā' koit. Hā kaxīy tikmū'ūn te 'āxop mūtik yāy koitnāp-tup, nūy 'āxop pu hāmyūmmūgā', pa yā' koit, tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāp-tup, nūy tikmū'ūn kuxa mām kuxyā', tu hām'āktux Topa yōg putat yōg hāmyūmmūg

'äktux, pa yā' koit, tu yūmūg xuxyā Yeyox 'äktux kummuk putup. Yeyox te tikmū'ün pupi' xok, pa nōm te hām'äktux putup, hu: "Yeyox 'ap xe'e.ah." Kaxīy. Hā kaxīy mīy, ha Topa te yōg kummuk mīy'ax hā yānān putup mō'ka'ok.

² Topa te' yānān putup, pa nōm kummuk xop te yāy yōg putat kummuk kopa' mōg, ha tikmū'ün te nōm pēnāp-tup, hu Topa yōg putat max 'äktux kummuk putup.

³ Nōm tikmū'ün kummuk te tayūmak putuppax, hu xa yāy yōg hām'äktux hitop yūmmūgāp-tup, xayīy 'äxop tu' pāgo. Pa Topa te' yūmmūg, hu' hip. Hāxpix kutōgnāg 'ihā Topa te nōm xop yōg hāpkoxpām'ax kopit putup, nūy yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān.

⁴ Hōmā 'ūhittap pexkox yōg nū'pok xop te hāpkummuk mīy pexkox tu', ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax yānān, yā nōm putyōn pexkox kūnāpa', tu nōm xex Hāmgāyāgnāg pet kopah, yā kanet ka'ok putuk, tu nōm kīy. Yā hāpkoxtap xexka'. Nōm te' hip, yā hāxpix 'ihā Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup.

⁵ Hōmā 'ūhittap, ha ta tikmū'ün xohix te hāpkummuk mīy kamah, tu Topap-tup nōg. Ha Nōe te tikmū'ün pu Topa yōg hām'äktux xe'e 'äktux. Pa tikmū'ün te hāpkummuk mīy kux 'ohnāg, ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān. Yā Topa te' xat, ha kōnāg xexka te hām xexka mō'nīy, ha tikmū'ün xohix xakix kōnāg kopah. Pa' xakix hok Nōe xix yā xape xohix te' 7. Yā' pip mīpkox kopah, yā mīptut xexka kopah, tu kōnāg yīmū' mōg. Pa tikmū'ün nōy xohix xakix kōnāg kopah.

⁶ Hōmā 'ūhittap ha ta kōmēn Xonōm yōg tikmū'ün xohix te Topap-tup nōg xix kōmēn Gōmōg yōg tikmū'ün xohix te', ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān, ha kuxap te nōm kōmēn tix puk xix yōg tikmū'ün xohix, ha' xakix. Topa te nōm Topap-tup nōg xop tu' yānān. Hā kaxīy tikmū'ün te' yūmmūg Topa te tikmū'ün xohix yōg hāpkummuk mīy'ax yānān putup.

⁷⁻⁸ Yā No te' pēnāhā'. Yā No te yāykotinnāhā kōmēn Xonōm yōg tikmū'ün kummuk mūtik. Yā tik max No, tu' pēnāhā tikmū'ün te' nōy hā xupxetpax, tu' yīpkox 'ohnāg. No te tikmū'ün yōg hāpkummuk mīy'ax pēnāhā', tu' xupak, hu' kuxa hittup 'ohnāg, yā 'āmnīy xohix hā' kuxa hittup 'ohnāg. Kōmēn yōg tikmū'ün xohix xakix, yā kuxap te' kix, pa Topa te No xut, ha' xok 'ohnāg.

⁹ Hā kaxīy yūmū'äte' yūmmūg Topa te Topap-tuppax xop mōy'ax hāpkummuk kopah, pa Topap-tup nōg xop kīy'ax, ha mōkto nōm 'āmnīy xupep. Yā tute Topap-tup nōg xop yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān putup.

¹⁰ Hamūn, Topa te tikmū'ün yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān xexkap-tup, yā

nōm tep-tuppax hāpxopmā'ax kummuk, hu' mīy 'ūxohix, tu Topa yōg xat'ax mīy 'ohnāg.

Hā kaxīy nōm te' koit xop, nōm te Yeyox kopa kuxa mām ka'ok xop pu hāmyūmmūgāhā', pa yā' koit, tu hām'äktux ka'ok, pa hāmyūmmūg 'ohnāg, tu yāy xexka pe'paxex, tu pexkox yōg max xop 'āpak 'ohnāg, pa nōm 'äktux kummuk.

¹¹ Nōm te' koit xop 'ūpu'uk, pa pexkox yōg nū'pok xop 'ūka'ok xexka', pa pexkox yōg nū'pok xop te pexkox yōg max xop 'äktux kummuk 'ohnāg.

¹² Xokxop gāy xop te hāmpe'paxex max 'ohnāg, pa' gāy. Ha tikmū'ün te nōm xak, nūy kix. Hā kaxīy nōm te' koit xop te hāmpe'paxex max 'ohnāg, pa' gāy, ha Topa te' kuxyāp-tup.

¹³ Nōm te' koit xop te tikmū'ün kum-mugāhā', ha Topa te nōm tu' yānān putup. Tikmū'ün te hāpkummuk mīy'ax xaptop, puyī tikmū'ün nōm pēnāhā' hok. Pa nōm te' koit xop tep-tuppax hāpkummuk mīy, puyī tikmū'ün nōm pēnāhā'. Nōm te pām māhā' 'äxop mūtik, yā 'äxop te pām māhā', nūy Yeyox xok'ax pe'āpaxeh. Yā 'äxop te nōm te' koit xop mūtik yāy'hāphup. Nōm te pām māhā' 'äxop mūtik, tu' koit putuppax,

¹⁴ tu' ūn kummuk pēnāpax, tu hāpkummuk mīy'ax putup xūy kux 'ohnāg, tu' kuxa mām pu'uk xop pu hāmyūmmūgā kummuk, ha' kuxa mām koit'ax kopah. Nōm koit xop te tayūmak putup xūy, ha Topa te hām'äktux, hu: "Yā' kummuk nō'om". Kaxīy. Topa te nōm xūygāp-tup.

¹⁵ Nōm te' koit xop te Topa yōg putat max xak, tu yāy xaxogāhā', yā hāpxe'e yūmmūg 'ohnāg. Hōmā Mana'ām, yā Meot kutox te tayūmak putuppax, tu hāpkummuk mīy, nūy tayūmak pop,

¹⁶ pa Topa te: "Kaxīy hok". Kaxīy. Yā Topa te Mana'ām yōg yomēn yīgāhā', yīy hām'äktux, hu: "Kaxīy hok". Kaxīy. Tu Mana'ām hupmāhā'. Mana'ām xip Topa pūpi hām'äktux xop kopah, pa' kummak. Hā kaxīy nōm te' koit xop te hāpkummuk mīy, yā Mana'ām putuk.

¹⁷ Tikmū'ün te kōnāg xupup kox tu' mōg, nūy kōnāg 'ūm tat, pa' nak, puxi' tat 'ohnāg. Tikmū'ün te hāmgōy xexka pēnāhā', tu hāmpe'paxex tex tip-tup. Pa 'āmuuh te hāmgōy xexka xit, ha tex ti 'ohnāg. Hā kaxīy tikmū'ün mōg, nūy nōm te' koit xop yōg hāmyūmmūg 'āpax, pa hāmyūmmūg max 'ohnāg.

¹⁸ Nōm te' koit xop te yāy xexka 'äktux, tu hām'äktux hitop tikmū'ün pu', tu' yūmmūgāhā tikmū'ün te yāy yōg putup'ax mīy, pu' max. Yā' koit, pa tikmū'ün te' xupak, tu' mīy. Yā hōmā tikmū'ün te' kummuk xop nīm, pa hōnhā putpu' mōg.

¹⁹ Nōm te' koit xop te: "Āpu 'ūmīy 'äxop te nōm putup, puyī ūnōy 'äxop xat hok." Kaxīy. Pa yā' koit. Xuxyā xop te kāmānat

xop xatpax. Hā kaxīy tīk yōg putup'ax te tīk xatpax. Hamūn, nōm te' xat te xuxyā putuk, ha' nōy te' mīypax te kāmānat xop putuk.

²⁰ Hā kaxīy tikmū'ūn xohix. Tikmū'ūn te yāy putup'ax mīypax, yā' kummuk. Pa hāpxip 'lhā' kuxa mām yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix kopah, ha Yeyox te' kuxa kummuk xit, nūy' yānān tu' kuxa max tat. Pa hāpxip 'lhā putpu' yāy putup'ax mīy. Nōmhā' kummuk xexka'.

²¹ Hamūn, tikmū'ūn te Topa yōg putat xe'e hā' mōg 'ohnāg, yā' kummuk miax. Pa tikmū'ūn te Topa yōg putat xe'e hā' mōg, pa' xak, tu' mōg, yā' kummuk xexka'.

²² Yā hām'āktux hittap putuk. Yā hām'āktux hittap, tu: "Kokex yōgmī, tu putpu' māhā!" Kaxīy. Tu xe: "Tikmū'ūn te xapup pix, pa putpu' xe nō yāy muk putøy hā." Kaxīy. Hā kaxīy tikmū'ūn te hāpkummuk mīy kux, pa putpu' hāpkummuk mīy.

3

Yeyox putpu' nūn putup

¹ Ūkxape xop, hōmā' āte xa tappet kax'āmi'. Hōnhā' āte xa' kax'āmi' 'ūxehē nūhū tappet. Āte tappet tix kax'āmi', nūy xa hāmyūmmūgā 'ūxehē, xayīy hāmpel'āpaxeh xe'e'.

² Hōmā' ūhittap Topa pupi hām'āktux xop xe'ēgnāg te Topak-tok putpu' nūn'ax 'āktux, ha Yeyox yōg mōp'ok xop te' 'āxop pu nōm 'āktux kamah, yā Yeyox yōg hām'āktux 'āktux. 'Ātep-tup, xayīy xe nōm pe'āpaxeh.

³ 'Āpu nū pe'āpaxeh hāmāxap. 'Āpu hāmyūmmūg. 'Āxop te' yūmmūg, hām xexka yōg hāmyāxatamuk xox putox 'lhā' pip putup tikmū'ūn kummuk, tu yāy yōg putup'ax kummuk mīypax putup, tu 'āxop kute'ex kummuk putup,

⁴ tu: "Yeyox te hām'āktux xex 'ūputpu' nūn putup. 'Ok kaxīy hām'āktux? Teptu putpu' nūn 'ohnāg? Hōmā' Topa te' mīy hām xexka' xix hōnhā', yā 'āmnīy xohix te yāy putuk. 'Ap nūn'ah. 'Ūpip mōnāyhop, tu' xakix, pa' nūn 'ohnāg." Kaxīy.

⁵ Pa nōm tep-tup'ah, nūy hāmpel'āpaxeh max. Hōmā' ūhittap Topa te' mīy hām xexka', yā kōnāg hā' mīy, tu kōnāg hā' xut,

⁶ tu ta hāpxip 'lhā kōnāg hā hām xexka xohix xexka koxyōy xix tikmū'ūn xohix kōnāg hā' kix. Yā Topa te' xat.

⁷ Tu ta' xat putup, tu kuxap hā' koxyōy putup hām xexka xix pexkox yokomak xop. Yā Topa te' hip. Hāpxip 'lhā tute Topap-tup nōg xop yōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān.

⁸ 'Āpu' xaxok hok nū hāpxop puxet. Hāmyāxatamuk te' 1.000 te' 'āmnīy puxet putuk Topa pu', yā Topa pu' yāy putuk.

⁹ Topa te hām'āktux xex Topak-tok putpu' nūn putup. Tikmū'ūn te hāmpel'āpaxeh

hāmyāxatamuk xohix xexka nōg, pa' nūn 'ohnāg. Pe 'āmhok, 'ap xohix'ah. Topa pu hāmyāxatamuk xohix 'ohnāg. Pa Topa te' hip punethok, puyīy tikmū'ūn yāy yōg hāpkummuk mīy kux. Tutep-tup'ah tikmū'ūn koxyōy.

¹⁰ Pa nōm hāptup mō'nāp-tup, ha yūmūg xuxyā Yeyox putpu' nūn putup. Tikmū'ūn te xuxpet hip 'ohnāg, tu hāmpel'āpaxeh 'ūnūn putup'ah xuxpet. Hā kaxīy tikmū'ūn te Yeyox hip putup'ah, tu hāmpel'āpaxeh 'ūnūn putup'ah. Yā nōm hāptup mō'nāp-tup. Tikmū'ūn te' xupak putup hāmūnūn xexka', yā' nōg putup pexkox yokoma' xop, yā māyōnnāg xohix puk putup, xix māyōn, xix māyōn hex, yā' xohix puk putup, ha' nōg putup hām xexka xix hām xexka yōg hāpxop xohix.

¹¹ Hā kaxīy 'ūnōg putup hāpxop xohix. 'Āxop te' yūmūg. Texīy 'āxop hōnhā? Putep mūn mīy putup hōnhā? Yā 'āpu hāpxopmā xe'e, yā Topa putuk.

¹² 'Āpu Yeyox te putpu' nūn'ax hip. Topa te yāy kutox putpu' nū'kutnāp-tup. 'Āpu hāpxopmā max, puyīy hāpxip kutōgnāg 'lhā' nū' Yeyox. Yeyox nūn putup, ha pexkox yokoma' xop puk putup, 'ha' nōg putup, yā hāmpukpex xexka', ha māyōn hep pognām putup, xix māyōn hex, xix māyōnnāg xop.

¹³ Pa Topa te hām'āktux xex, ha yūmūg āte nōm hip, yā pexkox yokoma' xop tup hip, xix hām xexka tup. Yā Topa te' mīy putup. Ha 'ōnte tikmū'ūn te hāpxe'e mīy putup.

¹⁴ Ūkxape xop, 'āpu Yeyox te putpu' nūn'ax hip. Pu yā 'ākuxa tup, nūy hāpkummuk mīy hok, yā Topa pu 'āmax, nūy yāy kix hok Topa mūtīk.

¹⁵ 'Āpu hāmpel'āpaxeh hōnhā Topa te' hip, yā 'ap xupep'ah Yeyox hōnhā. Tute 'āxop xānāhā'. 'Āpu 'ōg hāpkummuk mīy kux, ha Topa te 'ākuxa kummuk xit putup, nūy yānān, tu kuxa max tat. Yā yūmūg taknōy Paot te nōm hāpxop kax'āmi kamah. Yā Topa te Paot pu nōm yūmmūgāhā'.

¹⁶ Paot yōg hām'āktux te yōgnū putuk, tu nōm kax'āmi tappet tu'. Yā' pip hāpxop ka'ok 'ūyōg tappet tu', ha tikmū'ūn te' yūmūg mō'pu'uk. Pa' pip tikmū'ūn, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, tup-tox kummuk, tu tikmū'ūn pu Paot yōg tappet yūmmūgā kummuk, tu' koit, yā Topa tappet xohix yūmmūgā kummuk, tu yāy kuxa mām kux.

¹⁷ Ūkxape xop, 'āte xa nōm kax'āmi', ha 'āxop te nōm yūmūg. Pa 'ātix, nūy hāmyūmmūg, puyīy nōm koit xop xa yūmmūgā kummuk hok. Pa 'ātix, puyīy 'ākuxa mām kux hok. Yā nōm koit xop te Topa yōg xat'ax mīy 'ohnāg.

¹⁸ Topa te xa maxnāhā'. 'Āpu 'ūtuxhok, puyīy Topa xa maxnā nōynā'āmōg. 'Āpu yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix yūmūg nōynā'mōg. Yeyox te yūmūg kuxa kummuk

xit. 'Apu yūmū hām'āktux, hu: "Yeyox
'ūmax xe'ēgnāg." Kaxīy. 'Apu yūmū Yeyox
Kunnix xexka mīy hōnhā, xix' xexka mīy
hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.
Tu ta tu' kux.

YOĀM TE' KUXA MĀM KA'OK XOP PU KAX'ĀMI' I

Hām'āktux te tikmū'ūn hīnnāhā'

1 'Ūgmū'āte xa ka'āmi', nūy xa Topak-tok Yeyox Kunnix 'āktux, ha Topa yōg Hām'āktux putuk. Hōmā hāmyāxatamuk xohinxnāg 'īhā', 'ap xip'ah hām xexka', xix pexkox, pa nōm Hām'āktux xip tap, yā Topak-tok, hak mū'āte' xupak, yā pēnāhā', xik mū'āte' ūg'yīm hā' xupit, ha nōm Hām'āktux yā Topak-tok, tu' xohix hīnnāhā'.

2 Tu ta tu' xip hām tu, hak mū'āte' pēnāhā', huk mū'āte nōm hām'āktux 'āktux putup, yā' hi xe'ēgnāg, tu' hi kux putup 'ohnāg, tu yūmūg Tak Topa mūtik ti ka'ok, ha yūmū'ā tu' mūg,

3 tu xa hām'āktux, nūy xa hāmyūmmūgā', yāk mū'āte' pēnāhā', tu' xupak, tu xa' xuktux, xayīk mūg kuxa mūtik yā' ākuxap-xet. Kaxīy yūmūg kuxap-xet yūmūg Tak Topa kuxa mūtik, xik-tok Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

4 'Ūgmū'āte tappet mīy, nūy 'ākuxa hitupmā', ha mōktu yā hittup xexka'.

Tu Topa te hāptupmāhā' 'āktux

5 Kunnix tek mū'ā hām'āktux, hak mū'āte xa' xuktux, hu: Māyōn te hāptupmāhā', tu 'āmnīy koxtap nōā', hā kaxīy Topa yā max xe'ēgnāg, tu hāpxopmā kummuk 'ohnāg.

6 Tikmū'ūn te: "Ūgkuxap-xet Topa kuxa mūtik," kaxīy, tu hāpxopmā kummuk pax, puxix tu mō'āmā', tu yā' koit.

7 Tikmū'ūn te hāpkumep hāptup 'īhā, puxix putuk pēnā max, ha' nōy xop xohix te' yōg hāpxopmā'ax pēnāhā'. Hā kaxīy yūmū'āte hāmyok mīy, Topa putuk yūmū'āte hāmyok mīy, kopxix yūmūg kuxap-xet, ha Topak-tok Yeyox Kunnix yūmūg pupi' xok tap, tu yāy hep 'āta nū'nāhā', nūy yūmūg kuxa tupmā', ū yūmūg kuxa tu max.

8 Hu: "A 'āte hāpkummuk 'ūm mīy'ah," kaxīy, kopxix yā' koit, ap hāpxe'e 'āktux'ah.

9 Pa yūmū'āte yāy hāpkummuk mīy'ax 'āktux, xix Topa pu' xuktux, puxix Topa' mīy'ax kummuk xaxogā', pu tu kux, Topa te hām'āktux xex hah, tu hāmyok mīy, nūy yūmūg kuxa kummuk tupmā', ū kuxa tu max.

10 Yūmū'āte: "Yāk kuxa max. 'Āte hāpxopmā kummuk 'ohnāg," kaxīy, kopxix yā' koit, yā Topa te' koit 'āktux, tu Topa pu yūmūg yīpkox 'ohnāg.

2

Kunnix te yūmūg mōgnynām

1 'Ūgkutok xop, 'āte nū mīy tappet, xayīy 'āxop hāpkummuk mīy'ax hok. Yūmūg 'ūm te

hāpkummuk mīy, puxix Yeyox Kunnix te hāmyok mīy pax, tu yūmūg Tak Topa pu hām'āktux, yūmūg pupi hām'āktux,

2 ha Topa te yūmūg yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', yā Kunnix xok yūmūg pupi', nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. Ya' hep xop xohix yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā kamah.

3 Topa yōg xat'ax pu yūmūg yīpkox pi', kopxix yūmūg Topa yūmūg, tuk kuxa mām. Yā Topa yūmūg xē'e'.

4 Tikmū'ūn te: "'Āte Topa yūmūg," kaxīy, pa' yōg xat'ax pu' yīpkox hok, puxix yā' koit, tu hāpkoke mīy.

5 Tikmū'ūn 'ūm te Topa yōg hām'āktux pu' yīpkox pi', puxix Topa mō'yāy xe'ēgnāg, hā kaxīy yūmūg kuxap-xet 'ūkuxa mūtik.

6 Tikmū'ūn te: "'Ūgkuxap-xet Topa kuxa mūtik," kaxīy, pūyā mōg, nūy hāpxopmā max, nūy Yeyox Kunnix yōg hāpxopmā'ax tat.

Tu' xat'ax tup 'āktux

7 'Ūkuxape xop: 'Ūxat'ax hittap 'āte xa kax'āmi'. Yā hōmā tikmū'ūn te xa' xat'ax 'āktux, tu xa hām'āktux hāmāxap.

8 Pa kama' tup 'ūxat'ax. Yā Kunnix te' yūmūmūgahā', 'īhā tu hāpxopmā max. Yā' xohix te' pēnāhā', tu' hittup. Yā 'āmnīy tox kux putuk. Kunnix nūn, tu hāpxopmā max, tu yā hāptup koa putuk. Yā māyōn xupep, tu hām xexka xohix tupmāhā', ha kaxīy Kunnix nūn, tu hāmmax yūmūgahā', tu hāmmaxnāhā', ha mōktu 'āxop kama te hāpxopmā max.

9 Tikmū'ūn te: "'Āte hāpxopmā max," kaxīy. Yāy xapep-tupnōg, puxix yā hitop tu hāpxopmāhā', tu tikmū'ūn nōy putuk, nōm te 'āmnīy koxtap hā hāpkumep, tu hāmpēnā 'ohnāg, xix hāmyūmmūg 'ohnāg, tu yā yāy mō'āmā'.

10 Tikmū'ūn te xapep-tup pax, puxix hāmyūmmūg, tu' nōy mō'īnyānām, puyīy hāpxopmā max, tu' kummugā 'ohnāg. Tu tikmū'ūn nōy putuk, nōm te hāptup 'īhā hāpkumep. Tu hāmpēnā max, nūy nōy mōgā max.

11 Tikmū'ūn te' xapep-tup nōg, puxix tu tikmū'ūn nōy putuk, nōm te yāyaxox hāpkoxtap kopah. Tu hāmpēnā 'ohnāg, tu tik pa' hok putuk, tu hāmyūmmūg 'ohnāg.

12 'Ūgkutok xop: 'Āte xa kax'āmi', hu: Yā Kunnix te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', pu tu kux.

13 'Ātak mūnōm xop: 'Āte xa kax'āmi', 'āxop te yūmūg xuxyā yūmūg hah, ha' xiaptap, 'īhā Topa te hām xexka mīy, ha 'āxop te nōm yūmūg. 'Ātuk tup xop: 'Āte xa kax'āmi', 'āxop te hāpkummugā'ax kuxyāhā'.

14 'Ūgkutok xop: 'Āte xa kax'āmi', 'āxop te yūmūg Tak Topa yūmūg hah, 'Ātak mūnōm xop: 'Āte xa kax'āmi', 'āxop te

yūmūg xuxyā yūmmūg hah, ha' xip tap, 'ihā Topa te hām xexka mīy. Ātuk tup xop: 'Āte xa kax'āmi', 'āxop ka'ok hah. Topa yōg hām'āktux te 'ākopa' xip, ha 'āxop te hāpkummugā'ax kuxyāhā'.

¹⁵ Topa hā' puknōg xop tep-tup nōg, yīy nōm pu 'ayīpkox hok, xi' yōg hāpxop putup hok. 'Āxop te 'ānōy yōg hāpxop putup xūy, hu ta yūmūg Tak Topap-tup hok.

¹⁶ Topa hā' puknōg xop te hāpxopmā kummuk, yā' yōg hāpxopmā'ax xohix te: yāy yōg putup'az kummuk mīy, xi' nōy yōg hāpxop putup, xix hāpxop nū'xok, nūy yāy xexkānā'. Yā' xohix te Topa hā' puknōg xop yōg hāpxopmā'ax, 'ap pexkox yōg'ah.

¹⁷ Ha hām xexka nōg putup, xi' yōg hāpxopmā'ax xohix nōg putup, pa tikmū'ūn te Topa pu hāpxopmā max, xix nōm pu' yīpkox pi', puxix tu hi xe'e kux 'ohnāg.

Tikmū'ūn te Kunnix hā' puknōg

¹⁸ 'Ūgkutok xop: Hāmyāxatamuk xohix xox putox te mō'nāp-tup. Tikmū'ūn te xa hām'āktux, ha hām'āpak, yā' tik gāy xexka nūn, tu Kunnix tu' gāy, ha hōnhā tik gāy xop punethok, nōm te Kunnix tu' gāy, ha taxīy yūmū'āte' yūmmūg: Yā' hāmyāxatamuk xohix xox putox.

¹⁹ Nōm Kunnix tu' gāy xop te yūmū'ā nīm, 'ūpuknōg tu', 'ūkuxa mām xet tu'. Pax pu yūmū' yōg, puxix yā' tu pip ka'ok. Pa' mōg, nūy mōy 'ūxohix pu' mūg, yā' yūmū'ā hā' puknōg.

²⁰ Kunnix te Topa Koxuk nū'kutnāhā 'āxop hah, ha 'āha yīxoho', tu xa hāpxe'e yūmūgāhā'.

²¹ 'Āte xa kax'āmi', 'āxop te hāmyūmmūg hah, yā' koit'ax te hāpxe'e hā' puknōg, tu yāy putuk 'ohnāg.

²² 'U' ūm' te' koit? Tute' koit, nōm te: "Yeyox mūn 'ap Kunnix'ah, Topa te Yeyox yāyuktnā 'ohnāg," kaxīy. 'Ohōm Yeyox tu' gāy, tu Topa yā' Yeyox hā' Tak 'āktux hok, tu Yeyox yā' Topa hāk-tok 'āktux hok, tute' koit tu hām'āktux.

²³ Tikmū'ūn te Topak-tok 'āktux hok, puxix kamah 'Ātak 'āktux hok, ha tikmū'ūn te Topak-tok putup, puxix tu' Tak putup kamah.

²⁴ Yīy hām'āktux'ax hittap xeh 'ākuxa kopah, nūy 'āhi xe'ēgnāg Topa yūmūg Tak mūtik, xik-tok mūtik, tu' kuxap-xet Topa kuxa mūtik, xik-tok kuxa mūtik.

²⁵ Yā' Kunnix mūn te yūmū'ā hām'āktux xex, tu yūmūg xohix hīnnāp-tup xe'ēgnāg, 'ūg pīp Topa yīkāgnāg pexkox tu'.

²⁶ 'Āte xa kax'āmi', puyīy tikmū'ūn xa mō'āmā hok.

²⁷ Kunnix te Topa Koxuk yīxōnnāhā 'āxop hah, ha tikmū'ūn 'ūm te xa hāmyūmmūgā hok. Yā' Topa Koxuk mūn te 'ākopa' xip, tu xa

hāmyūmmūgāhā', tu Topa yōg hām'āktux xohix yūmūgāhā', tu xa hāpxe'e yūmūgāhā', yīy hāmyūmmūgā'ax pu 'īpkox pi', nūy Kunnix kuxa mūtik 'ākuxap-xet.

²⁸ 'Ūgkutok xop: Ya hamūn. Kunnix kuxa mūtik 'ākuxap-xet, hu ta kuxānōg hok, 'ihā Kunnix te putpu' nūn, yīy yāy hāhpup hok, 'ap yāy 'ūm xaptop putup'ah.

²⁹ Kunnix te hāmyok mīy, yīy yāy yōg tikmū'ūn te hāmyok mīy kamah, yā' Topap-tok xop nōlōm. Yā' max 'āxop te hāmyūmmūg.

3

Tu Topak-tok xop 'āktux

¹ Topa te mōg yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu mōg yāy xe'ēgnāg, hu yūmūg 'āxet'ax mīy Topak-tok xop. Yā' Topa hā yūmū'ā kutok xop xe'e. Topa hā' puknōg xop te yūmūg putup nōg, Topa mūn yūmūg 'ohnāg tu'.

² 'Ūkxape xop: Hōnhā Topa hā yūmūg kutok xop, ha yūmūg xuxyā nūn, kopxix yūmūg yāy yānān 'ūtup'ax, ha xīy 'a yūmū'ātep yūmūg'ah, pa Kunnix nūn, kopxix yūmūg yāy yānān, nūy Kunnix putuk, yūmūg xuxyā xe'e pēnāp-tup tu'.

³ Ha tikmū'ūn te Kunnix nūn'ax hip, tu' xak, nūy hāpxopmā max, nūy Kunnix yōg hāpxopmā max tat.

⁴ Tikmū'ūn te Topa yōg xat'ax pu' yīpkox hok, puxix tu hāpkummuk mīy. Yā' hāpkummuk mīy, 'ihā' xat'ax tu yīpkox 'ohnāg.

⁵ Kunnix nūn, nūy yūmū' yōg hāpkummuk mīy'ax kuxyā', tu hāpkummuk mīy 'ohnāg. Yā' 'āxop te' yūmūg tap,

⁶ yīy tikmū'ūn kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, puxix tu hāpxopmā max, tu 'a hāpkummuk mīy pax'ah. Pa tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk pax, puxix Kunnix pēnā hok, xī' yūmūg hok kamah.

⁷ 'Ūgkutok xop: 'Ōg pa 'āti', puyīy tikmū'ūn xa mō'āmā hok. Tikmū'ūn max te hāmyok mīy, ha kaxīy Kunnix te hāmyok mīy.

⁸ Tikmū'ūn te hāpxopmā kummuk pax, puxix Hāmgāyāgnāg yōg, yā' Hāmgāyāgnāg te hāpxopmā kummuk tap. Topa te hām xexka mīy, 'ihā' Hāmgāyāgnāg te hāpkummuk mīy tap. Ha Kunnix nūn, nūy Hāmgāyāgnāg yōg hāpxopmā'ax nōlō', pu tu nōg.

⁹ Topa Koxuk te Topak-tok xop ka'ogāhā', puyīy hāpxopmā kummuk hok, Topak-tok xop tu'.

¹⁰ Topak-tok xop xix Hāmgāyāgnāg kutok xop 'ap yāy putuk'ah. Yā' Hāmgāyāgnāg kutok xop te hāpkohe mīy, tu' nōy putup hok.

Tu yāy putup pax 'āktux

¹¹ 'Āxop te hām'āktux hittap 'āpāk, hu: "'Uyā yūmūg xohix yā' yāy putup pax." Kaxīy.

¹² Tīk hittap Kāyīy te yāy taknōy 'Ameo putex. 'Ānōy putex hok, nūy Kāyīy putuk hāpxopmā hok. Ha Hāmgāyāgnāg xop yōg,

tu yāy taknōy putex. Tep tu Kāyīl̄ tep-tex? Yāy kūmūy'ax kummuk tup-tex, 'ütaknōy te hāpxomā max, yīy Kāyīl̄ tep-tex.

¹³ 'Ulkxape xop: Topa hā' puknōg xop te 'āptup nōg, pāyā 'ākuxānōg hok.

¹⁴ Hōmā yūmū'āte hāpxomā kummuk pax, pāyā Kuninx te yūmūg kuxa hīnnāhā', yīy yūmūg nōy putup pax xexxa nōmhā. Yā taxīl̄ hā yūmūg yāy kuxa hī'ax yūmmūg. Tikmū'ūn te' nōy putup hok, puxi' kuxa hi 'ohnāg.

¹⁵ Tikmū'ūn te' xapep-tup hok, puxix tu kuxa kopap-tex, ha tikmū'ūn tep-tex, puxix tu kuxa hi 'ohnāg.

¹⁶ Ha yūmū'āte putup pax yūmmūg. Yā Kuninx xok yūmūg pupi', nō yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu yūmū'ātu' xok, yūyā yūmūg xape pupi xakix kamah!

¹⁷ 'Uptexop xexka te' nōy hok 'ūm pēnāhā', tu hāpxop 'ūm hōm hok, 'ūkuxa ka tu', puxip-texop te Topa 'ūm putup pax 'ohnāg.

¹⁸ 'Ulgutok xop: 'Āxop te 'ānōy putup, ha hāpxomā max, nūy 'āyīl̄'ax hāp-tup puxet hok. Pa hāpxomā max, nūy 'ānōy hā'ātchet, nūy tup-tup pax xe'.

Tu kuxānōg hok Topa keppa 'āktux

¹⁹ Ha kaxīl̄ yūmū'āte hāmyūmmūg, yāy yōg hāpxomā'ax max hā yūmū'āte hāmyūmmūg. Yā yūmūg mūn Topa yōg, hu yūmūg kuxa mām ka'ok Topa kopah.

²⁰ Yūmū'āte yāy kuxa yīkopol, tu yā yāy kuxep, puxix Topa hāmyūmmūg, nūy yūmūg kuxa tu yūmmūg kamah.

²¹ Yūmūg kuxa yā yāy kuxep hok, koxpix yūmūg mōg yāy nīyāmā, nūy Topa keppa' pi', nūy nōm pu hām'āktux, nūy yūmūg kuxānōg hok.

²² Topa pu yūmūg yīpkox pip, yīy ta yūmūg xat, 'ū hāpxomā max, hu Topa tu' xak, 'ū yūmū'ā hāpxop 'ūm popmā', ha' popmāhā'.

²³ Ha Topa te' xat, hu: "Ākuxa mām 'ūlgutok Yeyox Kuninx kopah," kaxīl̄. Tu xe: "Āpu 'āxohix yāy putup pax," kaxīl̄. Yā kaxīl̄ Kuninx te yūmū'ā xat tap.

²⁴ Tikmū'ūn yīpkox pi', puxix tu kuxap-xet Topa kuxa mūtik, xix Topa kuxa nōm mūtik kuxap-xet, tu yāy Koxuk yīxonnāhā', pu yūmū'ā hāmyūmmūgā'.

4

Tu' Koxuk xe'e 'āktux, xi' koxuk te mō'āmā'ax 'āktux

Tu' Koxuk xe'e 'āktux, xi' koxuk te mō'āmā'ax 'āktux

¹ Tikmū'ūn punethok te: "Topa Koxuk tek kopak xip," kaxīl̄. Nāy, 'āpu nōm xop yīkopol, nūy hāmyū mmūg. Pe yā Topa Koxuk xe'e te nōm kopa' xip. Yā tikmū'ūn punethok te hām'āktux max, pa Topa pupi hām'āktux'ah. Yā mō'āmā'!

² Hā kaxīl̄ 'āxop te' kopit'ax, hu: Tikmū'ūn te Yeyox Kuninx 'āktux, tu Yeyox yā tikmū'ūn kutok 'āktux, puxix Topa Koxuk xip nōm xop kopah.

³ Pa nōm tikmū'ūn te hām'āktux hok, tu: "Ap tikmū'ūn kutok xe'e'ah," kaxīl̄, puxix Topa Koxuk 'ūkopa tu xip 'ohnāg, 'Āmhok. Pa' Koxuk puknōg te' kopa' xip, nōm te Yeyox tu' gāy. Hōmā tikmū'ūn te' koxuk puknōg nūn'ax 'āktux, ha hōnhā hām xexka tu' xip.

⁴ 'Ulgutok xop: Yā 'āxop Topa yōg, hu hām'āktux hā mō'āmā'ax xop kuxyāp-tup. Yā Topa Koxuk te 'ākopa' xip, tu' ka'ok xe'ēgnāg, ha' koxuk puknōg pu'uk.

⁵ Topa hā' puknōg xop te yāy yōg hāpxomā'ax 'āktux, ha yāy yōg xape xop te hām'āpāk, tu Topa hā' puknōg xop hā' xape, hu hām'āpāk.

⁶ Pāyā yūmūg mūn Topa yōg. Tikmū'ūn te Topa yūmmūg, puxix yūmūg yōg hām'āktux 'āpāk, ha tikmū'ūn te Topa yūmmūg hok, puxix hām'āpāk hok. Hā kaxīl̄ yūmū'āte Topa Koxuk yūmmūg, xi' koxuk te mō'āmā'ax yūmmūg kamah.

Topa te tikmū'ūn mō'yāy xe'ēgnāg 'āktux

⁷ 'Ulkxape xop: 'Ūyā yūmūg yāy putup pax, yā Topa te yūmūg ka'ogāhā', 'ū xape putup pax. Tikmū'ūn te' xape putup pax, puxix yā Topak-tok, tu Topa yūmmūg.

⁸ Tikmū'ūn tep-tup pax hok, puxix Topa yūmmūg hok, yā Topa te mō'yāy xe'ēgnāg.

⁹ Tu yūmūg yūmmūgāhā', tu tak-tok puxehnāg nū'kutnāhā', tuk-tok puxehnāg nū'kutnāhā hām xexka tu', pu yūmūg pupi tu' xok, nūy yūmūg kuxa hīnnā xe'ēgnāg.

¹⁰ Ha Topa te yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg. 'A yūmū'āte Topa 'ūm mō'yāy xe'ēgnāg'ah. 'Āmhok. Pa Topa te yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg, huk-tok nū'kutnāhā', pu yūmūg pupi tu' xok, hak-tok xok, nūy yūmūg yōg hāpkummuk mōy'ax xohix xaxogā', pu tu kux.

¹¹ 'Ulkxape xop: Topa te yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg, 'āpu yūmūg kamah yāy putup pax.

¹² A tikmū'ūn te Topa 'ūm pēnā xet'ah. Yūmūg yāy putup pax, puxix Topa yūmūg kuxa hā yā tu kuxap-xet, ha mōktu yā mō'yāy xe'ēgnāg.

¹³ Hā kaxīl̄ yūmūg kuxa mām ka'ok, 'ūyā kuxap-xet Topa kuxa mūtik. Yā Topa te yūmūg kopa' xip, tu yāy Koxuk xe'ēgnāg yīxonnāhā', yūmū'ā'.

¹⁴ Hak mū'āte Topak-tok pēnāhā'. Yā Topa tek-tok nū'kutnāhā hām hah, pu Topa hā' puknōg xop pupi tu' xok.

¹⁵ Tikmū'ūn te Yeyox Kuninx yā Topak-tok 'āktux, puxix Topa kuxa nōm mūtik kuxap-xet.

¹⁶ Yā yūmū'āte Topa yōg mō'yāy'ax yūmmūg, ha yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg, ha yūmūg kuxa mām ka'ok nōm kopah.

Topa mūn mō' yāy'ax xe'ēgnāg, ha tīkmū'ūn te' nōy putup pax, puxix tu kuxap-xet Topa kuxa mūtik, ha Topa kuxa te nōm mūtik kuxap-xet 'uyāñān tu'.

¹⁷ Topa te mōg yāy xe'ēgnāg, tu mōktu yūmūg kuxa kopa' xip ka'ok, ha yūmū'āte mōg yāy nīynām. Ha hāptup xe'e mō'nāp-tup, 'ihā Kunnix xe'e te putpu nūn, nūy hep xop xohix yōg hāpxomā'ax kopit. 'Uyā yūmūg hāpxomā max, Kunnix te hāpxomā max putuk!

¹⁸ Tīkmū'ūn te' nōy putup pax, puxix tu' yīpkutuk hok, tup-tup pax, hu' yīpkutuk hok. Tīkmū'ūn te' nōy yīpkutuk, puxip-tup kutōgnāg, tu' gāy'ax yīpkutuk, hu' kuxa xūy.

¹⁹ Topa te yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg hāmāxap, yīk-nāy tu yūmū'āte Topap-tup pax.

²⁰ Tīkmū'ūn te: "Āte Topap-tup pax," kaxīy, tu' xape 'ūm nōy putup nōg, puxi' koit. Tīkmū'ūn te' nōy pēnāhā', tup-tup hok, puxix Topap-tup hok kamah. 'Ap pēnā xet'ah.

²¹ Yīy Kunnix te yūmūg xat, hu: "Tīkmū'ūn te Topap-tup pax, puxi' xape putup pax kamah," kaxīy.

5

Tute' gāy xop kuxyā'āktux

¹ Tīkmū'ūn kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, tu yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax yūmmūg, puxix nōm tīkmū'ūn Topa hāk-tok. Tīkmū'ūn te' Tak 'ūm putup pax, puxik-tok xop putup pax kamah.

² Yūmū'āte Topap-tup pax, tu 'ōg xat'ax mīy, hu Topak-tok xop putup pax kamah, tu' yūmmūg.

³ Tīkmū'ūn te Topap-tup pax, tu tu' yīpkox pip, 'ap xat'ax ka'ok'ah, yūmūg mōg yāy xe'ēgnāg hah.

⁴ Yā Topak-tok xop te' gāy xop kuxyāp-tup, yūmūg kuxa mām ka'ok, puxix Topa hā' puknōg xop kuxyāp-tup.

⁵ 'U 'ūm te' kuxyāp-tup? Nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopa xop, tute' kuxyāp-tup, nōm te hāmyūmmūg, yā Yeyox mūn Topak-tok.

Tu Yeyox Kunnix āktux

⁶ Tu' nūn, hap-tox pix kōnāg hā, ha' hep 'āta nū'ñāhā'. 'U-p-tox pix, 'ihā Topa te yāy kutox 'āktux, ha yūmūg pupi' xok, 'uyīy yūmū'ā Topa hā kutox xop kamah. Ha Topa Koxuk te: "Hamūn! Yā hām'āktux xe'e!" kaxīy.

⁷⁻⁸ Yeyox Kunnix yā Topak-tok xe'ēgnāg. Topa Koxuk te yūmūg kuxa kopa hāmyūmmūgāhā', 'uyīy hāmyūmmūg, xix Yeyox putox pix, 'ihā Topa te hām'āktux, xix Yeyox te yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, nūy tu kuxa maxnā', yā

hāpxomā'ax 3 hā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah.

⁹ Tīkmū'ūn te hām'āktux, kopix yūmūg xupax, ha Topa te hām'āktux, kopix yūmūg yīpkox pi', hāpxe'e 'āktux hah, ha Topa te Yeyox yā yāy kutox 'āktux.

¹⁰ Tīkmū'ūn kuxa yūm ka'ok Topak-tok kopah, puxix yāy kuxa tu: "Hamūn!" kaxīy. Tīkmū'ūn kuxa yūm hok, puxix tu Topa te yā' koit 'āktux, Topa yōg hām'āktux pu' yīpkox 'ohnāg hah, ha Topa te: "Yeyox mūn yā 'ūgkutok xe'e!" kaxīy.

¹¹ Tu xe: "Āte 'ākuxa hinnā xe'ēgnāg, 'ūgkutok hā 'ākuxa hinnāhā, ha 'āhi kux 'ohnāg," kaxīy.

¹² Topak-tok te tīkmū'ūn mūtik tīhi', puxix tu kuxa hi xe'e', ha tīkmū'ūn mūtik tī hok, puxix tu hi 'ohnāg.

Tu' hi xe'ēgnāg, ha' kux 'ohnāg 'āktux

¹³ 'Āte xa kax'āmi', nūy xa hāmyūmmūgā'. 'Āxop kuxa mām ka'ok Topak-tok kopah, tu 'ākuxa hi xe'ēgnāg.

¹⁴ Topa keppa yūmūg pip, tu' yīpkutuk 'ohnāg, tu Topa tu' xak, pu hāpxop 'ūm hōm, 'uyīy yūmūg hāpxomā max, puxix yūmū'ā' hōm.

¹⁵ Yūmū yōg hām'āktux 'āpak hah, hu yūmū'ā' hōm putup.

¹⁶ Pēyā tīkmū'ūn te' xape pēnāhā', ha hāpkummuk mīy miax, yīy Topa te' xūygāp-tup, pāyāp xok putup'ah. 'Āpu Topa tu' xax, pu 'āxape hinnā', puyīy tu' xok hok. Yā hāpkummuk miax. Pēyā' xape te hāpkummuk xexnā mīy, puyā Topa tu' xax hok, puyī' hinnā'. Yā' xok putup.

¹⁷ Hāpkummuk mīy'ax xohix te yāy pu hāpkummugāhā', pa 'ap xohix tep-tex'ah.

¹⁸ Topak-tok xop 'ap hāpxomā kummuk pax'ah, Topak-tok te' pēnā max hah, yīy Hāmgāyāgnāg te' kummugā hok, ha yūmū'āte' yūmmūg.

¹⁹ Yā yūmū' mūn Topa yōg, ha Hāmgāyāgnāg te Topa hā' puknōg xop xat.

²⁰ Yā Topak-tok nūn tap, tu yūmū'ā hāmāyūmmūgāhā', 'uyīy yūmūg Topa xe'ēgnāg yūmmūg. Topa kuxa mūtik yūmūg kuxap-xet, xik-tok Yeyox Kunnix kuxa mūtik yūmūg kuxap-xet. Yā Topa xe'ēgnāg, tu yūmūg kuxa hinnāhā xe'ēgnāg.

²¹ 'Ūgkutok xop: Topa 'ūm komut nīm! Nōm pu nū'āktetex hok! Tu ta tu' kux.

YOĀM TE 'ŪN KUXA YŪM KA'OK'AX PU KAX'ĀMI' II

¹ Ügmūn yā tik pēnā max'ax, tuk xape hex pu kax'āmi', xik xape kutox xop pu kax'āmi', 'āte nōm putup pax xe'e'. 'Ak puxet'ah. Yā tikmū'ūn te hāmyok mīy, tu 'āp-tup pax kamah.

² 'Ügmū'āte 'āp-tup pax, hāpxe'e tek mū kuxa kopa' xip hah. Yā' xip ka'ok mō kuma' mōg.

³ Pūyā yūmūg Tak Topa xa hāmmaxnā', xix 'ākuxa ka', xix 'ākuxa māmmā'. Pūyāktok Yeyox Kunnix mūtik xa hāmmaxnā', xi mō'āyāy xe'ēgnāg, hāmyok mīy tu'.

Tu hāpxe'e 'āktux, xix yāy putup pax 'āktux

⁴ Tikmū'ūn te 'āxop 'āktux, yā' 'āk-tok te hāmyok mīy, ha tikmū'ūn te' xuktux, ha kaxīy yūmūg Tak Topa te yūmūg xat, yīk kuxa hittup.

⁵ 'Ūkxape hex, 'ūyā yūmūyāy putup pax. Yā Topa te' xat tap, 'ūyā yūmūg yāy putup pax.

⁶ Tikmū'ūn te' nōy putup pax, puxix Topa yōg xat'ax mīy. Yā 'āte xe' xat'ax 'āktux, hu: "Üyā yūmūyāy putup pax mōg kumak mōg," kaxīy.

⁷ Tikmū'ūn punethok te' nōy pu mō'āmā', tu hāpxexka xohix tu' pip. Tu Yeyox Kunnix 'āktux, hu: "Ap tikmū'ūn kutox xe'e'ah," kaxīy. Yā Kunnix tu' gāy xop, tu yā' koit.

⁸ 'Ōg pa 'āti', ka 'āhām'ax xaxok, puyīy pexkox yōg hāpxop hā Topa xa pago.

⁹ Kunnix te hāmyūlmmūgāhā', yā' puxi', pa tikmū'ūn te hāmyūlmmūg putup xūy, hu yāy pu hāmyūlmmūg'ax pulknōg yūlmmūgāhā', puxix Topa nōm tikmū'ūn mūtik tu ti hok. Pa tikmū'ūn te hāmyūlmmūg'ax 'āpax, puxix Topa nōm mūtik 'āti', hak-tok te nōm mūtik tihī'.

¹⁰ 'Āha tikmū'ūn nōy mōg, tu Kunnix yōg hām'āktux xe'e yūlmmūgāhā hok, yīy ta 'āpet tu' xānā hok, pu mō'xip, xix hāmmaxnā'ax 'āktux hok, nūy: "Pūyā Topa 'ākuxa yummā," kaxīy. 'Ūxuktux hok.

¹¹ Yā tikmū'ūn te' kummuk xop pu hāmmaxnā'ax 'āktux, puxi' kummuk xop mūtik hāpkummuk mīy.

Tu hām'āktux kux

¹² 'Āte xe xa hām'āktux putup, pa kax'āmi'ax hā 'āte 'ap hām'āktux putup'ah xa'. 'Ügmōg putup 'āha, nūy xa hām'āktux, xa 'āxop yānān tu 'ā hām'āktux, 'ūyīy yūmūg kuxa hittup xexka'.

¹³ Topa te 'āxape hex yāyutnāhā', hak-tok xop te xa 'āneo. Tu ta tu' kux.

xak mūn 'āktux, nūy yūmūg xape xohix pu'
xuktux. Tu ta tu' kux.

YOĀM TE' XAPE 'ĀXET'AX GAX PU KAX'ĀMI' III

¹ 'Ūgmūn yā tik pēnā max'ax, tuk xape Gax pu kax'āmi', 'āte nōm putup pax xe'e'.

² 'Ūkxape', 'āte Topa tu' xak tap, puyīy xa hāmmaxnā', xayīy 'ākuxa hittup putuk 'āhittup.

³ Yūmūg xape nūn, tu 'āmūn 'āktux, hak kuxa hittup xexka', hak xape te xate hāpxomā max 'āktux, xix xate hāpxaxok hok 'āktux, xix xate hāmyok mīy 'āktux,

⁴ yīk kuxa hittup, 'āmūn tek mūn hā 'ūgutok tu'.

Tu Gax 'āktux max

⁵ 'Ūkxape: Yūmūg xape pu 'āhām max, xix yūmūg xape puknōg pu 'āhām max kamah.

⁶ Ha 'āmūn 'āktux, 'ihā' kuxa mām ka'ok xop yāykotīnnā' pip, xix xate 'āxapet-tup pax 'āktux. Hōmlā 'āte xa' xak, xa nūhū 'āxape xop mō'nīynām, pu xe' mōg, nūy hām'āpak'ax max 'āktux, 'āhittup hah, nūy 'āhā 'ātehet, nūy Topa kuxa hittupmā'.

⁷ Yā Kunniix pu' hām, tu hāpkumep, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, tu tīkmū'ūn kuxa mām hok xop tu tayūmak pop 'ohnāg.

⁸ Yīy yūmūn 'āte nōm 'a tet'ax, nūy nōm xop mūtik yūmūg pupi' hām, nūy hām'āktux xe'e 'āktux hāpxexka nōy tu'.

Tu Niot 'āktux, xix Nemēn 'āktux

⁹ Hōmā 'āte tappet kutōgnāg mīy, tu 'āxop kuxa mām ka'ok xop ha mō'kutnāhā', pa Niot tep-tup nōg, yāy pe'paxex xexka tu', tu 'āxop xat putup,

¹⁰ yīy 'āhak mōg, tu mōktuk xupep, tu Niot pu hām'āktux putup, tu' yōg hāpxomā'ax 'āktux putup. Yāk mūg 'āktux kummuk, tu' koit xexka', Tu hāpxomā kummuk kamah, tu' xape xop 'ap xānā'ah, nūy pet tu mō'xip. Tu' xat hok kamah, pu yāy xape nōy xānā hok, ha' mīy, puxix' xat hok, pu yāykotīnnā tu' xip hok 'ūxape xop mūtik.

¹¹ 'Ūkxape,: 'Ānōy yōg hāpxomā'ax max tat, tu hāpxomā'ax kummuk kuxyā'. Yā Topa yōg xop te hāpxomā max, pa tīkmū'ūn te hāpxomā kummuk, 'ap Topa 'ūm pēnā xet'ah.

¹² 'Ūxohix te Nemēn 'āktux max, ha hāmyok mīy, yīg mū'āte' xuktux max, ha xate' yūmmūg, yāg mū'āte hām'āktux xe'e'.

Tu āneo hōm

¹³ 'Āte xa hāpxomā'ax xohix 'āktux'ax, pa tappet tu 'āte' mīy putup'ah,

¹⁴ Hu 'āte' hip, nūy 'āpēnā', 'ihā' xa hām'āktux putup.

¹⁵ Pūyā Topa 'ākuxa yūmmā'. Yūmūg xape xohix te 'āneo. 'Āte yūmūg xape xop xaxok 'ohnāg, nōm xop te 'āmūtik pip. Hu xa' xak,

YOT TE' KUXA MĀM KA'OK XOP PU KAX'ĀMI'

¹ 'Ūgmūn Yot, Yeyox Kuninx pu 'āte hāpxomāhā', yā Tiak hāk taknōy, tu xa kax'āmi', Topa te 'āxop xāñāhā hah, ha Topa yūmūg Tak te mō'āyāy xe'ēgnāg, xix Yeyox Kuninx te 'āpēnāñā' xip, nūy 'āpēnā max.

² Pūyā Topa 'ākuxa māmmā', xix mō'āyāy xe'ēgnāg, xix 'ākuxa ka', ha mōktu yā 'ākuxa hittup xexka'.

Yot te mō'āmā'ax xop 'āktux

³ 'Ūkxape xop, 'āte 'āp-tup pax, tu xa kax'āmi', nūy 'ākuxa ka'ogā', nūy yūmūg xuxyā 'āktux. Yā yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa kummuk xit, nūy yāñān tu' kuxa max tat. Yī 'āte nū mīy tappet, nūy mō'āñlynām, xayyī kuxa mām hok xop pu hām'āktux hā' nōy yāñān. Yā Topa te yāy yōg tikmū'ūn pu hām'āktux xe'ēgnāg, tu 'ap xep 'āktux putup'ah.

⁴ Yā tik xop kuxa mām 'ohnāg, tu' xaptop hā' kuxa mān ka'ok xop kopa' tihī', tu Topa yōg tikmū'ūn pu' koit, tu hāmyūmūmūgāhā', tu mō'āmā'ax hā hāmyūmūmūgāhā', tu Topa yōg hām'āktux xe'ēhā' yāñān hām'āktux nōy. Yā yūmū yōg Topa te yūmū'ā hāmmānāhā', tu yūmūg kuxa kummuk tupmāhā', pāyā tik te koit xop te' nōy xop pu yā mō'āmā', nūy yāy putup'ax kummuk mīy, tu' nōy hā' xupxet pax, tu yūmūg xuxyā puxehnāg putup nōg, nōm te yūmū'ā hāmyūmūmūgā xe'ēgnāg. Ha Topa yōg tappet te nōm tik te koit xop 'āktux tap. Yā Topa te' yōg hāpxomā'ax kummuk 'āktux, tu' kummugāp-tup 'ūyāñān tu', nūy tu pago.

⁵ 'Āxop te hāmyūmūg tap, pāyā' xaxok hok: Yā Topa te 'Iyaet yōg tikmū'ūn mōy hāpxexxa 'Eyit kopah, ha hāmyāxatamuk punethok nōg, 'Thā' kuxa mām hok xop kix.

⁶ Pexkox yōg nū'pok xop xohix, pāyā' yāg yīpkox 'ohnāg Topa pu', tu Topa 'āxet'ax xe'ēgnāg pa', nūy Topa yāñān tu' xat, yāy xexka pe'paxex, tu' hitop hā yāy xexka pe'paxex, tu' xat kummuk nām, tu yāy xip'ax nīm. Yī Topa gāy kāmānat kummuk xop tu', tu pexkox yōg kāmānat kummuk hā' gāy, tu pipkup mākxap'ax hā' hiy ka'ok, ha nōm koa hok, ha kaxī Topa te' kummuk xop mōgāhā', tu' tat, ha hāpkoxtap tu' mām, tu' hip, pu Topa' yāñān tu' xūygā xexka', ha' xūy kuxyā 'ohnāg.

⁷ Tikmū'ūn te xa kōmēn Xonōm 'āktux, xix kōmēn Gōmōg 'āktux, xix kōmēnnāg te hāmhunnāg tu' pip 'āktux. 'Ūxohix kōmēn hittap. Ha' yōg tikmū'ūn xop te hāpxomā kummuk pax kamah, nū'pok xop putuk, tu' nōy mūtik nōm kummuk pax, xi' nōy hā' xupxet. Yā kuxap te mō'hap mō'kuma' mōg,

tu' xūygāhā'. 'Ūxaxok hok, xa 'āxop kaxī 'āxūy hok.

⁸ Yā nōm te koit xop yāy yōnkup hā hāpxomāhā', nūy yāy yīn kummugā', 'a Topa yōg hām'āktux 'ūm 'āpak'ah, 'ūyīpkox 'ohnāg tu', tu pexkox yōg nu'pok xop max mānōg kummuk.

⁹ Yā nū'pok xop yōg xat'ax yā Mīget, tu 'ap nōy xop mānōg'ah. 'Āmhok. Hōmā Mīget te Hāmgāyāgnāg pu hām'āktux, tu Mōyīyex yōg xokxax 'āktux, ha' nōy yāñān, 'Thā Mīget mānōg 'ohnāg, tute: "Pūyā Topa 'āmānōg!" kaxīy.

¹⁰ Pa tik te' koit xop te mānōg, pa hāmyūmūg 'ohnāg. Tu hām yōg hāpxomā'ax puxet yūmūg, xokxop putuk, ha' nōg.

¹¹ Pūyā tu kuxāñōg, nōm tik te koit xop! Tute tik hittap Kāyīl yōg putat kummuk hā' mōg, nūy yōg hāpxomā'ax kummuk tat, tu tayūmak putup xūy, tik hittap Mana'ām putup, yīl hāpxomā kummuk kamah. Hōmā Kone gāy Topa tu', ha Topa tep-te, hāpkummuk mīy hah, ha tikmū'ūn te hāpkummuk mīy kamah, Kone putuk, ha Topa te' kix kamah.

¹² Ha tikmū'ūn te' koit xop te 'āxop yōg 'āmuk xexka hā' mōg, tu kenmuk xo'op, tu mōktu paputx, tu' nōy xop pu' humpāhā'. Tu yāy pe'paxex, pa' nōy 'ūm pe'paxex 'ohnāg. Yā teqgōy xexka putuk, 'āmuuh te 'ūnōdā mō'ka'ok. Tu mānta kup kummuk putuk, yā hāmyāxatamuk xohix hā mānta 'ohnāg tāhā', ha mūm kup putuk, tikmū'ūn te nōm xut hām kopah, ha yīpkoxat te hāptopa tu' tap.

¹³ Tu kōnāg kox xexka gāy putuk, ha yāy mahāpnām. Kaxī tikmū'ūn te' koit te hāpxomā'ax kummuk hā' humpāhā'. Ha māyāñāg 'ūm putuk, nōm te pexkox yōg putat xaxok, ha hitop hā hāpkumep, tu' xup-pep 'ohnāg, yīl Topa te' koit xop pu' pet, ha hāpkoxtap kopa' pip ka'ok, mō'kuma' mōg, tu' pip kux 'ohnāg, yā hāptupmā 'ohnāg.

¹⁴ Mōnāyox hittap xexka 'Ēnōg te Topa pupi hām'āktux, tu tik te māxp 'Anāo hā mōkputox. Yā 'Anāo tek-tok put, ha tehomik tok put, ha tehomik-tok put, ha tehomik-tok put, tu mōktu xohix te 7, ha mōkputox 'āxet'ax 'Ēnōg, tu tikmū'ūn te' koit xop 'āktux, hu: "Pēnāl! Yūmūg xuxyā nūn, pexkox yōg nū'pok xop xohix te 1.000 punethok mūtik nūn,

¹⁵ nūy tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax xohix kopit, tu' nūn, nūy kuxa mām hok xop yōg hāpxomā'ax kopit, nūy yōg hām'āktux'ax kummuk hā' kopit, Topa 'āktux kummuk ha' kopit putup, tu' kummugāp-tup 'ūyāñān tu', kaxīy.

¹⁶ Yā' koit xop yīl, yā' nōy nāg, hu yāy pupi' gāy nām, xi' nōy kupex, tu yāy yōg putup'ax mīy, tu yāymūn xexka 'āktux, tu tikmū'ūn

nōy pu' hitop hā hām'āktux, hu: "Āte 'āptup pax," kaxīy. 'Uñoy yōg hāpxop pop'ax tu hām'āktux max, pāyā' kuxa kummuk!

Tute hāmyūmmūgāhā'

¹⁷ Pa 'āxop yā 'āhā 'āxape, yīy yūmūg xuxyā yōg mō'pok xop pe'āpaxeh, ha Topa pupi hām'āktux,

¹⁸ tu: "Hāmyāxatamuk xox putox mō'nāptup, 'ihā tikmū'ūn te' koit'ax nūn putup, tu xa hā yīxix kummuk. Yā nōm xop kuxa mām 'ohnāg, hu yāy putup'ax mīy," kaxīy.

¹⁹ Tu 'āxop gāyāp-tup, xayīy 'āyāyxatat. Yā Topa Koxuk pu' yīpkox 'ohnāg, pa yāy pup-set yīpkox pip.

²⁰ 'Ūkxape xop, 'āpu 'āxop mō'kuma 'āmōg Topa yōg putat hā, 'ākuxa mām ka'ok tu 'āmōg, nūy yāy ka'ogā'. Yā Topa te hām'āktux max xe'ēgnāg, tu 'ākuxa tupmāhā', xa 'ākuxa max. Topa te 'āka'ogāhā', xa Topa pu hām'āktux pax.

²¹ Topa te mō'āyāy xe'ēgnāg, yīy hāpxopmā max nōm pu', 'ihā yūmūg xuxyā Yeyox Kun-nix hip, puyīy 'ākuxa ka', nūy 'ākuxa hīnnā xe'ēgnāg.

²² 'Āpu tikmū'ūn yāy kuxa yīkopit'ax xop 'ūm kuxa ka', yāp-tox 2.

²³ Tu' kuxa xakix putūmnāg, 'ūmām pu'uk tu'. Tikmū'ūn te kuxap tu hāpxop max mōy, ka mō'hap, hu' nōg, kaxīy 'ānōy xop kuxa ka' kamah, pu Topa yā 'ūkuxa ka xexka', pa 'ākuxānōg, ka 'ūyōg putup'ax kummuk te 'āmōgā', xa hāpkummuk mīy.

Tu Topa pu hām'āktux, nūy tu'xuktux max

²⁴ Topa te 'āpēnā'ax max, xa Topa yōg putat xak hōk, tu 'ākuxa tupmā'ax, xa 'ākuxa max xe'ēgnāg, xix 'ākuxa hittupmā'ax, xa Topa keppa 'āpi'.

²⁵ Pūyā' Topa yāp-xehnāg max xe'ēgnāg, xi' xexka xe'ēgnāg, xi' ka'ok xe'ēgnāg, xi' xohix xat xe'ēgnāg, yā hōmā xix hōnhā, xix hāmyāxatamuk xohix xox putox 'ihā', mō kuma' mōg. Pūyā' xohix Topa xexka xe'ēgnāg 'āktux. Hamūnl!

TOPA TE YOĀM TU' MŪG YEYOX KUNNIX XIX HĀPXOP XOHIX

¹ Yeyox Kunnix te yūmū'ā' mūg hāpxop punethok, tu yāy mūn mūg, ha 'āte nōm kax'āmi tappet tu'. Topa te' xat, pu' mūg yāy yōg tikmū'ūn tu', yā yāy yōg kāmnāt xop tu'. Hāpxip kutōgnāg 'ihā tikmū'ūn te nōm hāpxop xohix pēnāp-tup, ha Yeyox Kunnix te yūmū'ā nōm hāpxop xohix mūg. Kunnix te nū'kutnāhā pexkox yōg nū'pok xop, puyīy Yoām tu nōm mūg.

² Yoām te' pēnāhā, tu hāpxop xohix kax'āmi', yā' kax'āmi nū' tappet tu'. Topa te' popmāhā', ha Yeyox Kunnix te' tu' mūg,

³ ha tikmū'ūn te nū' tappet mōkupix, puxix tu' kuxa hittup. Tikmū'ūn te nū' tappet 'āpak, tu' yīpkox pip, puxix tu' kuxa hittup. Nū' tappet tu' kax'āmi hāpxopmā'ax, ha hāpxip kutōgnāg 'ihā tikmū'ūn te nōm pēnāp-tup.

Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te' 7

⁴ 'Ügmūn Yoām, tu nū' tappet kax'āmi Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te' 7 pu' hāpxexka 'Ax tu'. 'Ātep-tup, pu Topa 'āxop ha hāmmxnā', nūy 'ākuxa māmmā'. Hōnhā' xip Topah, tu ta' xip hōmā, tu ta' nūn putup.

Ha ta' pip 'ükoxuk xohix te' 7 Topa keppah xix yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg keppah. 'Ātep-tup, pu Topa 'āxop pu hāmmxnā', nūy 'ākuxa māmmā' kamah.

⁵ 'Ātep-tup kamah, pu Yeyox Kunnix 'āxop ha hāmmxnā', nūy 'ākuxa māmmā'. Yeyox te yūmū'a hāpxe' xohix 'āktux. Yā Topaktok te māxap xip tu' xok tāmnāg, tu putpu' hi', tu hām xexka yōg xat'ax xop xat. Tute yāy yūmūg xe'ēgnāg, tu' xok, hu yūmūg kuxa kummuk xit, tu kuxa max mō'tat, 'yānān tu',

⁶ tu yūmūg mīy 'āmānex xop, yā Topa yōg xop. Tute yūmūg xat, ha yūmū'āte Topa pu hāpxopmā' max, yā yūmūg 'ātak Topa pu hāpxopmā' max. Yeyox Kunnix yā' max xe'ēgnāg, tu' max xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux'ohnāg. Hamūn.

⁷ Pēnāl', 'ünūn putup hāmgōy xexka kopah! Tikmū'ūn xohix xexka te' pēnāp-tup. Hōmā ha ta tikmū'ūn te pox xexka hā' xuhmīy. Yā tikmū'ūn te nōm pēnāp-tup, hu potap-tup. Hamūn. Hā kaxīy.

⁸ Topa xexka 'ūka'ok, tu hām'āktux, hu: "Ügmūn yā māxap xix ka'ax. Hōmā' xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip. Ha ta' nōg putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip putup. Hōnhāg xip, tu tak xip hōmā, tu tak nūn putup." Kaxīy.

Yoām te Kunnix pēnāhā'

⁹ Ha tak mūn yā 'ātaknōy Yoām. 'Āte' xūy hā tot, yā 'āxop putuk. 'Ükxip Topa te nōm xat xop kopah 'āxop mūtik, tu Yeyox tuk xip ka'ok 'āxop putuk. Hōmā' 'āte tikmū'ūn pu Topa 'āktux xix Yeyox 'āktux, ha tikmū'ūn tek mūg, tuk xix nūnte hām tot tu', ha kōnāg te' yīmap, yā hām tot 'ūxuet'ax Pat.

¹⁰ 'Yenomī 'ihā Topa Koxuk tek mōgāhā', pa 'āte yānmūn xupep ax ka'ok 'āpak 'ükxām tu', yā mīxux xop tut kaxyā'ax putuk,

¹¹ tu hām'āktux, hu:

—Āpu 'ūpēnā xop kax'āmi', tu tappet hōm Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7 pu', yā kōmēn 'Ep tu', xix kōmēn 'Exmīy tu', xix kōmēn Pek tu', xix kōmēn Tittit tu', xix kōmēn Xahat tu', xix kōmēn Pinanep tu', xix kōmēn Namixet tu'." Kaxīy.

¹² Ha 'ügyōkānām, nūy 'ükxāmpa' pēnā', nūy nōm te hām'āktux pēnā'. Pa' pip kuyānām tat'ax xohix te' 7. Yā yānām 'āta yīxux hā' mīy kūyānām tat'ax.

¹³ Pa' xip nōm te Tikmū'ūn Kutok putuk kuyānām tat'ax kote'. 'Uyōg topixxax tox, tu' pata tu' kux, tu' tat 'ükotex hīy'ax, yā yānām 'āta yīxux hā' mīy,

¹⁴ tu' xep-nok, yā kahnēn xep-nok putuk, pe tex xap ponrok putuk, tu' pa te kuxap xexka putuk,

¹⁵ tu' pata te kuyānām mō'yōn, yā pipcup monōn pukpex xexka putuk, tu' xutnuk. Tute hām'āktux ka'ok, yā xamoka xexka putuk.

¹⁶ Tu' yīpxe'e hā' tat māyōnnāg xohix te' 7, tu' yīkox tu' xupep mīkax xexka', yā' xox mut tīx, tu' pa te kuyānām xexka mō'yōn, yā māyōn putuk mēnyix 'ihā'.

¹⁷ Ha 'āte' pēnāhā', tuk nāhā' 'ūpata yīkak, tuk xok putuk. Pa tik nūn, tu nūktuk yīmū' yīm xix, tu:

—Ākuxa nōg hok. 'Ügmūn yā māxap xi' ka'ax. Yā hōmā' xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix 'ihāg xip. Ha ta' nōg putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip putup.

¹⁸ 'Ükxip. Hōmā' 'ükxok, pa pēnāl' 'ükhi putpu', tuk xip putup mōkumakmōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 'Ügka'ok. 'Āte' xat, puxi' xakix 'ūxohix. 'Āte' xat hok, puxi' xakiz hok. 'Āte xakiz xop xat kamah.

¹⁹ 'Āpu hāmpēnā'ax kax'āmi yā hōnhā yōg hāpxopmā'ax kax'āmi xix hāptup yōg hāpxopmā'ax kax'āmi kamah.

²⁰ 'Āte xa' yūmmūgāhā hāpxop xaptop, yā tikmū'ūn te nōm yūmmūg 'ohnāg. 'Üpīp māyōnnāg xohix te' 7 'ügyīpxe'e kopah, ha' pip kūyānām tat'ax te' 7. Māyōnnāg te' 7 yā pexkox yōg nū'pok'ax te' 7, yā nōm te Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7 pēnāhā'. Ha ta kuyānām tat'ax yā kōmēn te' 7 yōg Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7. Kaxīy.

2

Kōmēn Ep yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

¹ Tu xe:

—Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn 'Ep yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pēnāhā'. Āpu kax'āmi, hu:

“Āte xa hām'āktux. Āte māyōnnāg te' 7 tat 'ūgyipxe'e hā, tu hāpkumep kuyānām tat'ax yānām 'āta yīxux kote'.

² Āte' āxop yōg hāpxompmā'ax yūmmūg. Āte' yūmmūg 'āxop te hāpxompmā max punethok, tu Yeyox tu 'āxop pip ka'ok. Āte' yūmmūg 'āxop te' tot 'ohnāg tik kummuk. Tik kummuk te: “Ūgmūg pip Yeyox yōg mō'pok xop kopah'. Kaxīy. Pa 'āxop te yōg hāpxompmā'ax kopit, tu' koit yūmmūg.

³ Āxop te hāmmax hip. Āxop yā yōgnū xop, hu 'āxop xūy, pa 'āxop te hāpxompmā max kux 'ohnāg.

⁴ Āxop te hāmmax mīy, pa 'āxop te hāpkummuk mīy kamah. Yā hōmā 'āxop tek putup pax max, pa hōnhā 'āmhok.

⁵ Āpu hāmpe'āpaxeh. Hōmā 'āxop te hāmmax mīy, pa hōnhā 'ātak xīy'. Āpu hāpkummuk mīy kux, nūy putup mōg, nūy xe' mīy 'āxop te nōm mīy hāmāxap. Pa 'āxop te hāpkummuk kux 'ohnāg, kopxix 'āxop hak mōg, nūy xut 'ōg kuyānām tat'ax.

⁶ Pa 'āxop max, yā 'āxop tep-tup nōg Nīkonax xop yōg hāpxompmā'ax. 'Ātep-tup nōg kamah.

⁷ Āyipkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'. Kaxīy.

Kōmēn Exmīy yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

⁸ Tu xe:

—Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn 'Exmīy yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. Āpu kax'āmi, hu:

“Āte xa hām'āktux. ‘Ūgmūn yā māxap xi' ka'ax. Yā hōmā' xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'hāg xip. Ha ta' nōg putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'hāg xip putup, tuk xok tāmnāg pa putpuk hi'.

⁹ Āte' yūmmūg 'āxop xūy. Āte' yūmmūg 'āxop putexop 'ohnāg, pa 'āmhok, 'āxop putexop xexka! Āte' yūmmūg tikmū'ūn te 'āxop 'āktux kummuk, tu hām'āktux hu: ‘Ūgmūn yā Yoneo xop kopak pip.' Kaxīy. Pa 'āmhok, yā' koit, yā Hāmgāyāgnāg yōg xop kopa' pip.

¹⁰ Hāpxip 'hā' 'āxop xūy'ax, pa 'āpu 'ākuxanōg hok. 'Uxupax. Hāmgāyāgnāg te 'ōg hāpxompmā'ax kopit putup, yā' xat putup, pu tikmū'ūn 'āxop xeh kanet ka'ok kopah, ha 'āxūy'ax 'āmnīy te' 10 hā. Āpu 'ātu pip ka'ok,

hu mōg hu yā 'āxakix, ha 'āte xa popmāp-tup 'āhi'ax kux 'ohnāg yōg xexka xop yōg kuxxax.

¹¹ Āyipkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!

Tikmū'ūn te xakixp-tup, tuk-nāy tu' mōg putup Hāmgāyāgnāg pet tu', tu' xūy, pa' xut xop mōg putup'ah.' Kaxīy.

Kōmēn Pek yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

¹² Tu xe:

—Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn Pek yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. Āpu kax'āmi, hu:

“Āte xa hām'āktux. Yōgnū mīkax xexka xox mut tix xip.

¹³ Āte' yūmmūg 'āpip'ax. Yā Hāmgāyāgnāg yōg xexka xop yōg mīlme yūm'ax xip 'ōg kōmēn kopah, yā Hāmgāyāgnāg yā' xexka', tu' xat kōmēn yōg xop. Āxop 'ātu 'āpip ka'ok, hu yōgnū putat max xak 'ohnāg. Hōmā' xip 'Ātip, yā yōgnū kāmānat, tu 'ā tu' xip ka'ok, ha tikmū'ūn tep-tex nōnte Hāmgāyāgnāg yōg xip'ax tu', pa 'āxop te yōgnū putat max xak 'ohnāg.

¹⁴ Pa 'āxop te hāpkummuk mīy, yā yāg pip nōnte, tu Manak yōg hāmyūmmūg tat. Yā hōmā Manak te 'Iyaet xop mōgāhā', pu hāpkummuk mīy, yā xit'ax māhā tikmū'ūn te topa komut xop pu nōm popmāhā'. Tute tikmū'ūn pu' yūmmūgāhā', pu' nōy hā xupxet kamah.

¹⁵ 'Ūpip kama 'ūyāg xop, tu Nīkonax xop yōg hāmyūmmūg tat.

¹⁶ Āpu 'ōg hāpkummuk mīy kux. 'Ūkux 'ohnāg, kopxik mōg, nūy yāy kix nōm tikmū'ūn mūtik. Yā 'āte yāy kix putup mīkax xexka hā nōm xip 'ūgyīkox kopah.

¹⁷ Āyipkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!

‘Āte pām mānā popmāp-tup 'ūxut xop pu'. ‘Āte nōm pu' popmāp-tup kama mīkaxxap ponnek, tu nōm yīmū' kax'ampitup 'ūxuat'ax tūp, ha nōm te' pop te 'āxet'ax yūmmūg putup, pa' nōy te' yūmmūg putup 'ohnāg.' Kaxīy.

Kōmēn Tittit yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

Tu xe:

¹⁸ —Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn Tittit yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. Āpu kax'āmi, hu:

“Āte xa hām'āktux. ‘Ūgmūn yā Topak-tok, tuk pa te kuxap xexka putuk, tuk pata te kuyānām mō'yōn, tu pipkup monōn pukpex xexka putuk, tu' xutnuk.

19 'Āte 'ōg hāpxompā'ax yūmmūg. 'Āte' yūmmūg 'āxop te' nōy putup pax, tu 'āxop te 'ātu 'āpip' ka'ok, tu 'ā hāpxompā max punethok, tu 'āxop te hāmmmax hip punethok. Hōmā 'āxop te hāpxompā kōnāmāhā', pa hōnhā 'āxop te hāpxompā max punethok.

20 Pa 'āxop te hāpkummuk mīy. Yā' xip nōnte 'ūhūn 'ūxuxet'ax Yeyamet, tu hāpkummuk mīy, pa 'āxop te nōm hupmā 'ohnāg. Tute hām'āktux, hu: 'Topa te nūgkutnāhā'. Kaxī. Tu tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', tu' koit, nūy yōgnū kāmānat xop mōgā', puyī' nōy hā' xupxet, puyī' xit tikmū'ūn te topa komut xop pu nōm popmā'.

21 'Āte' hip, tu 'ūn kummuk pu' popmāhā 'āmnīy xohix, puyī' hāpkummuk mīy kux, pa 'ap-tup'ah, yā' kux 'ohnāg.

22 Yīy 'āte 'ūn xat putup, puyī' mīmpe mō'yōn'ax tu' xihip ka'ok, tu' xūy xexka putup. Ha ta tik te nūmūtik xonnix, yā' Yeyamet putuk, tu' xūy xexka putup kamah. Yā hāxpip kutōgnāg 'Thā' 'āte nōm mīy putup. Pa tik te hāpkummuk mīy kux, kopxi' mīy 'ohnāg.

23 'Āte Yeyamet kutox kix putup, ha mōktu' kuxa mām xohix xop te' yūmmūg putup, 'āte tikmū'ūn kuxa pēnāhā', xip-tox kopa pēnāhā', tu hāpkummuk mīy'ax hā' yānān.

24 Pa 'āxop nōy te kōmēn Tittit tu' pip, tu nōm hāmyūmmūg kummuk tat 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg 'ūxuxet'ax, hu: 'Hāmgāyāgnāg yōg hāmyūmmūg xaptop.' Kaxī. Pa tikmū'ūn te xa nōm yūmmūgā 'ohnāg, yīy 'āxop te nōm yūmmūg 'ohnāg. Nōmhā 'āte xa hām'āktux, 'ap 'āte 'āxop xat putup'ah 'ūxeheh, xayī' hāpxop nōy mīy. Puxix.

25 'Ūpip 'āxop yōg hāpxompā'ax. 'Āpu 'ūxe' mīy, ha mōktuk nūn putpu'.

26-28 'Āte' xat putup, puyī' xut xop hām xexka yōg xohix xop xat. Yā nōm te' mīy 'āte nōm putup ha mōktu' hāmyāxatamuk xohix xox putox, ha 'āte' xat putup, puyī' nōm hām xexka yōg xohix xop xat. Yā nōm xat putup, 'Thā' 'āte nōm xat kamah. Yōgnū 'ātak te' xat, 'ūyī' hām xexka yōg xohix xop xat. Yā Topa tek xexka mīy, hā' kaxī' 'āte nōm xop xexka mīy putup, puyī' hām xexka xohix xop xat. Yā' xat ka'ok putup. Tik te nax koxyōy pipkup xexka tox hā. Hā' kaxī' 'ūxtat ka'ok putup. 'Āte nōm xat xop pu' hōm putup māyōnnāg xexka'.

29 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!' kaxī.

3

Kōmēn Xahat yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

¹ Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu', nōm te kōmēn Xahat yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. 'Āpu kax'āmi, hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Āte yāy yīm hā' tat 'ūkoxuk xohix te' 7 Topa yōg xix māyōnnāg te' 7. 'Āte 'āxop yōg hāpxompā'ax yūmmūg. Tikmū'ūn te hāmpe'paxex 'āxop hī', pa 'āmhok, 'āxop te' xakix xop putuk.

2 'Āpu yāy koxah. 'Āpu yāy ka'ogā', nūy hāpxompā'ax ka'ogā', nūy hāpxompā max hupmā' hol. 'Āte' yūmmūg 'āxop yōg hāpxompā'ax 'ap xe'e'ah Topa keppah, yā Topa pu' kummuk.

3 Hōmā 'ūnōy te xa hāpxop max yūmmūgāhā', ha 'āxop te' xupak. 'Āpu nōm pe'āpaxeh, nūy mīy, nūy 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax nōō'. Pa 'āxop yāy koxak 'ohnāg, kopxix 'ūgnūn putpu' xupxet nūn putuk, yā tikmū'ūn te xupxet hip 'ohnāg. Texīy 'ūgnūn? Hām'ūmhāg nūn? 'Āxop te' yūmmūg putup 'ohnāg.

4 Pa' yāg tīhi Xahat tu', tu yōg topixax tup, yā xutputux 'ohnāg. 'Āxop te hāpkumep putup 'ūgmūtik, tu topixxax ponnox tat putup. Yā' max te kaxī.

5 'Ūxit xop te topixxax ponnox tat putup, ha 'a 'āte' mīy putup'ah 'ūyōg xuxet'ax tappet tu', Topa te nōm kax'āmi', yā Topa te nōm tu' kax'āmi', tikmū'ūn 'āxet'ax nōm hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. 'Āte hām'āktux putup, hu: 'Yōgnū tikmū'ūn nō'ōm.' Kaxī. Yā Topa keppa 'āte nōm 'āktux putup xix pexkox yōg nū'pok xop keppah.

6 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!' Kaxī.

Kōmēn Pinanep yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

7 Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu', nōm te kōmēn Pinanep yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. 'Āpu kax'āmi hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Ūgmax xe'ēgnāg, tu 'āte hāpxe'e mīy, tuk yīm hā' tat Namix yōg pipkup hāmyūnnān'ax. Tute hāpxōn, ha ta tikmū'ūn te mōhāmyūnnān' yūmmūg 'ohnāg. Tu tu mōhāmyūnnān', ha ta tikmū'ūn te hāpxōn yūmmūg 'ohnāg.

8 'Āte 'āxop yōg hāpxompā'ax yūmmūg. 'Āte' yūmmūg 'āxop ka'ok kutōgnāg. 'Āte 'āxop pu hāmyūmmūgāhā', ha 'āxop te' mīy, tu 'ātu 'āpip' ka'ok. 'Āte xa hāpxōn, ha ta tikmū'ūn te mōhāmyūnnān' yūmmūg 'ohnāg.

9 'Ūxupax. 'Ūpip Hāmgāyāgnāg nōnteh, tu hām'āktux, hu: 'Ūgmūg pip Yoneo xop kopah.' Kaxī. Pa yā' koit. 'Āte' xat putup, ha nōm nūn putup, tu nūktu hām tu' pip putup 'āxop keppah, tu' yūmmūg putup, 'āte mō 'āxop yāy xe'ēgnāg.

10 'Āxop te yōgnū xat'ax mīy. 'Āte xa' xat, hu: 'Āpu hāpxop max hip. 'Āpu putat max xak hok.' Kaxīy. Ha 'āxop te' mīy. Yīy 'āte 'āxop pēnā maxp-tup, ha ta' nūn putup hāpxop xohix kummuk, puyīy hām xexka yōg tikmū'ūn xohix yōg hāpxomā'ax kopit.

11 Hāpxip kutōgnāg 'ihāg mōg putup 'āxop ha. 'Ūpīp 'ōg hāpxomā'ax max. 'Āpu nōm pēnā ka'ok, nūy mīy kux hok, yīy ta' nōy te 'ap xuxpet putup'ah. 'Ūxut xop yōg kuxxax yā' 'ōgnū'.

12 'Āte' xut xop hā' mīy māykup putuk yāy pet yōg. 'Āte 'āxop ka'ogāp-tup, ha xate xek pet nīm putup'ah. 'Āte xut xop yīmū' kax'āmip-tup Topa 'āxet'ax xix Topa yōg kōmēn yōg 'āxet'ax kax'āmip-tup kamah, yā' xuxet'ax kōmēn Yenoyanēn Tup. Kaxīy. Yenoyanēn Tup te pexkox tu' yīxpox-tup. 'Āte xut xop yīmū' kax'āmī putup 'ūyōg xuxet'ax tup kamah.

13 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!' Kaxīy.

Kōmēn Namnixet yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

14 Tu xe:

—'Āpu kax'āmī pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn Namnixet yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pēnāhā'. 'Āpu kax'āmī, hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Āte Topa tuk xip ka'ok, tu Topa yōg xat'ax mīy pax, yāg hup 'ohnāg, tu tikmū'ūn pu Topa yōg hām'āktux xe'e 'āktux. Hōmā 'āte' mīy Topa mūtik hāpxop xohix.

15 'Āte 'ōg hāpxomā'ax yūmmūg. 'Āxop pukpex 'ohnāg xix xuxix 'ohnāg, yā' 'āxop tek putup pax xexka 'ohnāg xik putuppax kutōgnāg 'ohnāg. 'Ātep-tup pe pukpex pe xuxix,

16 pa 'āxop pukpex miax, yīy 'āte 'āxop yāy yīkox kopa mō'yōn.

17 'Āxop te: "Ugmūg pute xop xexka", tu hāpxop xohix xexka pip 'ūgmū yōg. 'Ak mū'āte hāpxop nōy putup'ah. Puxix.' Kaxīy. Pa 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg 'āxop yāy 'īgā', xix 'āhittup 'ohnāg, xix 'āp-te xop 'ohnāg, xix 'āpa hok, xix 'āxax top.

18 Hōmā 'āte xa hām'āktux, hu: Mā, ha 'āte 'āxop mīy putup 'ūp-te xop xexka 'ākuxa kopah. Mā, nūy pop topiixxax ponnak, nūy 'āxax top kummuk pak. Mā, nūy pop hehmēn 'āpa pu', nūy hāmpēnā', nūy hāmyūmmūg.

19 'Āte mō tikmū'ūn yāy xe'echnāg, ha nōm te hāpkummuk mīy, ha 'āte: Kaxīy hok, yā' max'ah. Kaxīy. Tu nōm xūygāhā'. Yā 'āte mō nōm yāy xe'echnāg. 'Āpu hāmpē'āpxeh, nūy hāpkummuk mīy kux.

20 'Ūxupax. 'Ūkxip hāmyūnnīn'ax yīkah, tu hām'āktux, hu: Hāpxon! Kaxīy. Tikmū'ūn 'ūm 'ūkopa' xip, tu' xupak, tu hāpxōn, kopxix mōnāy 'ūpet hā, tuk xit putup nūmūtik, ha' xit putup 'ūgmūtik.

21 'Āte' xut xop xat putup puyīy māhām 'ūgmūtik 'ūxexka xop yōg mīmpe yūm'ax yīmū', ha 'āte' xohix xat putup, yā nōm te' xat putup kamah, yāk mūn putuk putup. Hōmā 'āte' xut, tu hōnhāg yūm yōgnū 'ātak mūtik 'ūyōg mīmpe yūm'ax yīmū' 'ūxexka xop yōg.

22 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'!' Kaxīy.

4

Topa 'āktux max pexkox tu'

1 Hāpxip 'ihā 'āte' pēnāhā pexkox tu', ha hāmyūnnīn'ax xōn, ha nōm yīy 'ūxeheh nōm te 'ā hām'āktux hōmā, yā' yīy te mīxux xop tut kaxyā'ax putuk, tu hām'āktux, hu:

—Mā nūnnte pexkox tu', ha 'āte xa mūg hāpxomā'ax pip'ax hāpxip kutōgnāg 'ihā, yā' tikmū'ūn te nōm pēnāp-tup! Kaxīy.

2 Hāpxip 'ohnāg 'ihā Topa Koxuk tek mōgāhā', hak mōg, pa' xip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xe'echnāg, ha 'ōm te' yīmū' yūm.

3 tu' pa te mō kuyānām yōn, yā' mīkaxxap takat putuk, yā' mīkaxxap yax putuk, xix mīkaxxap xanōn putuk, ha ta' xip texxux, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot, yā' texxux yīxux, tu mīkaxxap 'exmēnat putuk.

4 Ha ta' pip kama 'ūxexka xop yōg mīmpe mām'ax xohix te' 24, tu nōm te' xat xakot, ha mīmpe mām'ax te' 24 yīmū' mām tik xexka te' 24, tu topiixxax ponnak tat, tu' xexka xop yōg kuxxax yānām 'āta yīxux mō'tat,

5 ha nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax te kote' xip, ha ta nōnnte tu' xupep yānām kō'āynām, xix hāmnānūn, xix tex tūnnāhā'. Ha ta' pip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppa kuyānām tat'ax xohix te' 7, tu yōg kuyānām pip, yā' koxuk te' 7 Topa yōg.

6 Ha ta' xip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppa kōnāg xexka', yā' gahap putuk, yā' mīkaxxap ponnak max putuk.

Ha ta' 'ōm pip, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot, yā' yōnnā'ī te' 4, tu' pa pip 'ūkeppa xi' xāmpah.

7 Yā yōnnā'ī te' 4 ha yāp-xet te xoxtut putuk, ha ta' nōy te mūnūytut kutox putuk, ha ta' nōy pa te tik pa putuk, ha ta' nōy te mōmōka putuk, tu topahah.

8 'Ūxohix te' 4 yōg yīnāg pip. Yāp-xet yōg yīmāg xohix te' 6, ha' nōy yōg te' 6, ha' nōy yōg te' 6, ha' nōy yōg te' 6. Yōnnā'ī xohix pa xohix pip 'ūyīmap xi' kopah. Yōnnā'ī tek-te' ex hāptup tox hā xix 'āmnīy tox hā, tu' hup 'ohnāg, tu:

—Topah, 'āmax xe'echnāg, 'āmax xe'echnāg, 'āmax xe'echnāg. 'Āka'ok xexkanām, nūy

hăpxop xohix xexka mĭy yūmmūg. Hōmā 'ăxip xix hōnhă 'ăxip, tu 'ānūn putup. Kaxīy.

⁹ Hă kaxīy yōnnā' ī tek-te'ex nōm te' xat pu, yă nōm te mămpē yūm'ax yīmū' yūm, yă nōm ti măkuma'mōg hămyăxatamuk xohix 'ohnăg hă,

¹⁰ īhă tik xexka te' 24 te hăm tu' xakux nōm keppah, tu' nōm 'ăktux max, nüy nōm xexka mĭy yă kuxa kopah, tu yă yōg xexka xop yōg kuxxax xex hăm tu' nōm keppah, yă nōm te' xat keppah, tu:

¹¹ —'Āmūn yūmūg xuxyă', yă yūmū yōg Topah. 'Āmax, ha' xohix te' yūmūg 'āmax xe'ēgnăg, xix 'ăxexkanām, xix 'ăka'ok xexxanām.

Hamūn, xate' xohix xexka mĭy. Xatep-tup, yă ta' pip 'ūxohix, tu' hă'. Kaxīy.

5

Tappet tox xix Kahnēn Kuto

¹ Ha ta' pĕnăhă 'ăte, pa' xip tappet tox kăxahix 'uyipxe'e kopah, yă nōm te' xat 'uyim kopah, yă nōm te mămpē yūm'ax yīmū' yūm, ha tappet tox kăxahix yīmū' pip kax'ămi'ax punethok 'ukeppa xi' xămpah, ha kăy'ax xohix te' 7 te tappet tox kăy.

² Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnă'ax ka'ok, yă Topa yōg kămănat, ha hăm'ăktux ka'ok, hu:

—Pi'ă' xip nōm max, yă nōm te kăy'ax mep yūmūg, nüy tappet tox ko'ah? Kaxīy.

³ Pa' xip'ah pexkox tu' xix hăm xexka tu' nōm max, yă nōm te tappet tox ko'ah, nüy kopa' pĕnă'.

⁴ 'Ūkpotaħa', yă' xip'ah nōm max, yă nōm te tappet tox ko'ah, nüy kopa' pĕnă'.

⁵ Ha ta' xip tik xexka', tu hăm'ăktux, hu:

—'Āpotă hok. Pĕnă', 'Ūxip nōm ka'ok, tu xoxtut putuk, yă xuxet'ax Yona xop yōg xoxtut, yă Namix yōg xupepmă xop kopa' xip, yă tute' xut. Tute kăy'ax mep yūmūg, nüy tappet tox ko'ah. Kaxīy.

⁶ 'Āte' pĕnăhă', pa' xip nōm xuxet'ax Kahnēn Kuto. Kaxīy. 'Ūk-nihă' xip nōm te' xat yōg mămpē yūm'ax yīmū', ha yōnnā' ī te' 4 te Kahnēn Kuto xakot, ha tik xexka te' 24 te Kahnēn Kuto xakot kamah, ha Kahnēn Kuto xok tap, payă' putpu' hă', tup-tox kup xohix te' 7, tu' pa xohix te' 7. 'Ūp-tox kup xi' pa yă koxuk te' 7 Topa yōg, yă koxuk mă'pok hăpxexka xohix tu'.

⁷ Ha ta' măg Kahnēn Kuto, ha' xip tappet tox 'ünöy yă' kopah, yă nōm te' xat yă' kopah, yă nōm yă' mămpē yūm'ax yīmū', ha Kahnēn Kuto te tappet paha',

⁸ yă' paha', ha yōnnā' ī te' 4 te hăm tu' pip Kahnēn Kuto keppah xix tik xexka te' 24 te hăm tu' pip kamah Kahnēn Kuto keppah. Ha yōnnā' ī yōg 'ap pip, nüy yōg tutxit kaxyă',

xix tik xexka xop te' kamah, tu' xohix yōg kănēy yă' năm 'ăta yă'xip kămăt, nüy nōm kopa mă'pok 'ükōnnōn, nüy tu hax max 'ăpep pepix. Hă kaxīy 'ükuxa măm ka'ok xop te Topa pu hăm'ăktux, ha hăm'ăktux te pepi' mōg.

⁹ 'Ūxohix tek-tex tup hăk-tex, hu:

—'Āmax 'ăpu tappet tox pa', nüy kăy'ax mep.

Hamūn, hōmă tikmū' ūn te 'ăp-tex, yă tikmū' ūn pupi' 'ăxok,

nüy tikmū' ūn măgă' Topa hah. Yă' xohix măgăhă', yă hep xohix xop yōg xop, xi' yă' yōg xohix yōg xop,

xix hăm xexka xohix yōg xop, xix xop xohix.

¹⁰ 'Ūxohix te 'ămănex xop putuk, tu Topa pu hăpxopmă max. Topa te nōm xat, yă' yōg tikmū' ūn, ha Topa yōg tikmū' ūn te' nōy xohix xat putup hăm xexka tu'.

Kaxīy.

¹¹ 'Āte' pĕnăhă 'ătē, tu pexkox yōg nū'pok xop 'ăpak, yă' xohix te' 10.000 punethok xi' 1.000 punethok. 'Ūxohix te nōm te' xat xakot, yă nōm te mămpē yūm'ax yīmū' yūm, xix yōnnā' ī te' 4 xakot, xix tik xexka te' 24 xakot.

¹² 'Ūxohix tek-tex ka'ok, hu:

—Hōmă tikmū' ūn tep-tex Kahnēn Kuto. Pa hōnhă 'ăxip, yă' 'ămax, yă' 'ăka'ok nōynă' ī măgă.

Xate' xohix yōg hăpxop pop. Xate hăpxohix yūmūg, ha' xohix te 'ămăn 'ăpak, nüy 'ăxexka măy, nüy 'ămăn 'ăktux max.

Kaxīy.

¹³ Ha ta' xupak 'ăte 'ăhi xop xohix pexkox tu' xix kămănat xexka tu', yă xohik-tex, hu:

—Yă' max xe'ēgnăg nōm te' xat, nōm te mămpē yūm'ax yīmū' yūm.

Yă' max xe'ēgnăg Kahnēn Kuto.

Yīmū' īte nōm pu' popmăhă hăpxop xohix. Yīmū' īte nōm 'ăktux max, tu nōm 'ăpak,

tu' xexka măy yă' kuxa kopah. Tute yūmūg xat putup măkuma'măg, ha' kux 'ohnăg.

Kaxīy.

¹⁴ Ha yōnnā' ī te' 4 te:

—Hamūn! Kaxīy.

Ha tik xexka xop te hăm tu' pip, tu' kuxa te' yă' yōg, tu Topa 'ăktux max xix Kahnēn Kuto 'ăktux max.

6

'Ūkăy'ax

¹ 'Āte xe' pĕnăhă', ha Kahnēn Kuto te' kăy'ax măxap xak. Ha ta' xip yōnnā' ī puxet, nōm te' 4 xop kopa' xip. 'Ūyă' te tex tănnă'ax putuk. Tute:

—Mă'! Kaxīy.

² 'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok ponrok, ha nōm te' yīmū' yūm, tu pox kīt tat, ha' nōy te tu' hōm' ūxat'ax xexka yōg kuxxax yānām' āta yīxux. Ha ta' mōg, nūy hām xexka pop xix yōg tikmū' ūn pop.

³ Ha ta xe' xak kīy'ax nōy Kahnēn Kutok te', yā kīy'ax tix, ha' āte' xupak, ha yōnnā'ī nōy, yā tix te hām'āktux, hu:

—Mā! Kaxīy.

⁴ Yīy' ta' xupep kāmānok nōy, yā xuttaah, ha 'ōm te' yīmū' yūm, ha' nōy te nōm kā'ogāhā', puuyī tikmū' ūn yākix kaklynāgā'. Ha nōm te kāmānok yīmū' yūm, tu' pop mīkax xexka tox.

⁵ Ha ta xe' xak 'ūkīy'ax Kahnēn Kutok te', yā' tikoyuk, ha' āte' xupak, ha yōnnā'ī nōy, yā tikoyuk te:

—Mā! Kaxīy.

'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok nōy, yā' mūnnīy. Ha nōm te' yīmū' yūm, tu' tat hāpxop mōmūg'ax.

⁶ Ha' āte' xupak, ha yōnnā'ī te' 4 te hām'āktux, hu:

—Māyōn puxet ha' hām'ax yōg tayumak te' pop xuxnāg xe tox xap nīt puxet pe xenat xap yōg nīt tikoyuk. Pa' nōy hok 'ayet hep tox xix xupyāg mōy hok, yā nōnenex hok! Kaxīy.

⁷ Ha ta xe' xak 'ūkīy'ax nōy Kahnēn Kutok te', yā 4, ha' āte' xupak, ha yōnnā'ī nōy, yā' 4 te:

—Mā! Kaxīy.

⁸ 'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok nōy, yā pap-nok putuk. Ha 'ōm te' yīmū' yūm, tu' xuxet'ax yā Xakix'ax, kaxīy, xix Hāmgāyāgnāg Pet, kaxīy, tu kāmānok nōy pe' mōg 'ūyīkāgnāg. Ha' nōy te nōm kā'ogāhā', puuyī xat, hām xexka yōg tikmū' ūn yōg yāg te' 4 yōg yāg puxet kix, yā tikmū' ūn te yākix kaklynāg putup, tu' putup xūy hā' xakix putup, tu hāmpakut hā' xakix putup, ha xokxop gāy te' kix putup.

⁹ Ha ta' xak 'ūkīy'ax nōy Kahnēn Kutok te', yā' 5, ha' āte' pēnāhā', pa' pip yāmīy xohix xokxop mō'hap'ax kakak. Hōnhā yā yāmīy, pa hōmā yā tikmū' ūn, tu hām xexka tu' pip, tu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, yīy ta tikmū' ūn gāy, tu' kix, ha' xakix, tu nōnhā yā' yāmīy, tu' pip xokxop mō'hap'ax kakak,

¹⁰ tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Topa, xatek mūg xat, yā' āka'oknām. Xate' xohix xat. Āmax xe'ēgnāg, tu hāpxe'e mūy. Hām' ūmhā xate hām xexka yōg tikmū' ūn yōg hāpkummuugā'ax hā nōy yānān putup? Yā nōm tek mūg kix, hak xakix. Kaxīy.

¹¹ Ūxohix te' pop topixxax ponrok tox, ha' nōy te:

—Nāy, 'ūhip kutōgnāg, ha mōktu' xohix xexka nūn, tu nūktu' mōxaha nūn'teh, yā Topa yōg kāmānat kamah, yā' āxop putuk,

yā' āxape xop. Tikmū' ūn te nōm kix putup kamah, ha' xakix putup. Kaxīy.

¹² Ha ta' xak 'ūkīy'ax nōy Kahnēn Kutok te', yā' 6, ha hām xexka nuhuknām, tu yāy pot, ha ta māyōn yāyhām-nīy, tu topixxax mūnnīy putux putuk, ha ta māyōn hex yāyhā xuttaah, tu hep' āta putuk.

¹³ Ha ta māyōnmāg te pexkox tu' yīxohoh, yā mīnta pik xakux'ax putuk, yā' āmuuh xexka te' kup nuhuk, hā kaxīy putuk.

¹⁴ Ha ta' nōg pexkox, tu tappet tox kīy putuk, ha yīktix xohix xexka te yāy pip'ax nīm, tu ta' mōg xix hām tot kōnāg yōg xohix te yāy pip'ax nīm, tu ta' mōg.

¹⁵ Ha ta' pip 'ūxat'ax xop, xix xexka xop, xix xonat xexka xop, xix 'ūp-texop xexka xop, xi' ka'ok xop, xix kāmānat xop, xix xuxyā xop. Yā' xohix xexka te yāy xaptop mīkaxxap xexka kakak xix yīktix tu',

¹⁶ tu yīktix pu hām'āktux xix mīkaxxap pu hām'āktux, hu:

—Āpu 'ūgmū yīmūg nāy, nūy 'ūgmū mō'ny, nūy 'ūgmū xaptop, puuyī nōm tek mūg pēnā hok nōm te' xat, yā nōm te mīmpe yīmū' yūm, puuyī Kahnēn Kutok tek mūg yānān hok.

¹⁷ Yā hōnhā nōm gāy xexka'. Tep te' gāy'ax hā' tot putup? Yā' ap hā' tot putup'ah. Kaxīy.

7

Iyaet yōg tikmū' ūn xohix te' 144.000

¹ Hāpxip 'Thā' āte' pēnāhā pexkox yōg nū'pok'ax te' 4, ha' pip hām xexka tu', ha yāp-xet xip nōntix tu' ha' nōy xip xot tu', ha' nōy xip māyōn mō'nā'ax tu', ha' nōy xip māyōn xupep'ax tu'. Yā' xohix te' āmuuh mūg 'ūyīm hā, puuyī āmuuh mōkoux hok hām xexka tu', xix kōnāg xexka tu', xix mīmmātik tu'.

² Ha' āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu māyōn xupep'ax tu' nūn, tu Topa yōg kax'āmī'ax tat, yā' Topa xe'ēgnāg yōg, yā' Topa hi xe'ēgnāg. Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux ka'ok yāy xape te' 4 pu'. Yā' Topa te nōm 4 xop ka'ogāhā', puuyī hām xexka koxyōy xix kōnāg xexka koxyōy.

³ Ha nōm pexkox yōg nū'kutnā'ax te:

—Hōnhā' koxyōy hok hām xexka xix kōnāg xexka', xix mīlīm. Nāy, puk mū'āte' kax'āmī' Topa yōg kāmānat xohix xexka kux tu'. Kaxīy.

⁴ Hā' āte' xupak 'ūxohix texiy 'ūkux tu' kax'āmīp-tup, yā' Topa yōg xop, yā' hep puxet 'Iyaet yōg tikmū' ūn xohix te' 144.000,

⁵ yā' Yona yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Ho'op yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Gat yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000,

⁶ xix 'Axe yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Nāptanix yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Mānānex yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000,

⁷ xix Ximēām yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Nemi yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Ixakat yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000,

⁸ xix Yemonōm yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Yoye yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Meyamīy yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000. Yā xohix te' 144.000.

Tikmū'ūn xohix xexka'

⁹ Hāpxip īhā 'āte' pēnāhā', pa' pip tikmū'ūn xohix xexka', yā' xohix. Tep-te' mōkupix? Yā mōkupix yūmmūg 'ohnāg. Yā' pip punethok, yā xop xohix yōg, xix hep xohix xop yōg, xix hāpxexka xohix yōg xop, xi' yīy'ax xohix yōg xop. Yā' xohix tek-nīhā' pip nōm te' xat keppah, yā nōm te mīmpe yūm'ax yīmū' yūm, xix Kahnēn Kutox keppa' pip, tu' xohix te' tat topixxax ponrok tox, tu paxxap xux pop 'yūm' hā,

¹⁰ tu' xohix te hām'āktux ka'ok, hu:

—Topa te yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'uyānān' tu', yā Topa xexkanām, xix Kahnēn Kutox, tu' xat'ax yōg mīmpe mām'ax yīmū' mām. Kaxīy.

¹¹ Ha pexkox yōg nū'pok'ax xohix xexka tek-nīhā' pip, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot tik xexka te' 24 mūtik xix yōnnāl' te' 4 mūtik, tu hām tu' pip, tu hām tu nūktettem, tu' pip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppah, tu Topa xexka mīy yāy kuxa kopah, tu:

¹² —Hamūn, 'āpu yūmū Topa 'āktux max mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg. Topa yā' max xe'ēgnāg, tu hāmyūmmūg xexkanām mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg. Topa te yūmū'ā' popmāhā hāpxop xohix, yīy yūmū'āte' hām'āktux, hu: "Āmax. Puxix. 'Ūmax." Kaxīy. 'Āpu yūmū hām'āktux hā kaxīy hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 'Āpu yūmū yāy yōg Topa 'āpax mōkumagmōg, ha' kux 'ohnāg. Topa te hāpxop xohix yūmmūg tu' ka'oknām hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Hamūn. Kaxīy.

¹³ Ha ta tik xexka puxet xip, tuk yīkopit, hu:

—'U'ūm 'ōhōm, yā topixxax ponrok tox tat? Hām 'ūm tu' nūn? Kaxīy.

¹⁴ Ha 'āte:

—'Intu', xate' yūmmūg. Kaxīy.

Ha:

—Yā hōmā 'ūyōg hāpxop kummuk xexka', tu' xūy xexka', tu yāy yōg topixxax pix Kahnēn Kutox hep 'āta kopah, yīy topixxax ponrok.

¹⁵ Nōm xop pip Topa keppa xix Topa yōg mīmpe yūm'ax keppah. Topa pet kopa' pip 'āmny' īhā xix hāptup īhā, ha nōm te mīmpe yūm'ax yīmū' yūm te nōm xop hā tep-tup.

¹⁶ A xe putup 'ūm pip putup'ah xix kōnāg putup pip putup'ah 'ūxeheh. Ha māyōn

yānām ka'ok te nōm xop puk putup'ah 'ūxeheh, xix kuxap ka'ok te nōm xop puk putup'ah 'ūxeheh.

¹⁷ Hamūn, Kahnēn Kutox xip, 'ūxat'ax yōg mīmpe yūm'ax tu' xip, tu nōm xop pēnāptup, yā Kahnēn pēnā'ax max putup, tu nōm mōgāp-tup hāmmatax, xix kōnāg xupep'ax tu', ha yōg kōnāg te tikmū'ūn hīnnāhā', ha Topa te' pota pa hep xohix nagāp-tup. Kaxiy.

8

'Ukīy'ax, yā' 7

¹ Ha ta xe kīy'ax nōy xak Kahnēn Kutox te', yā kīy'ax 7, ha' yēy, yā hām'āpak 'ohnāg 'ot xahix hā.

² 'Āte' pēnāhā', pa' pip pexkox yōg nū'pok'ax te' 7 nōm te Topa keppa' pip, tu' pop mīxux xop tut te' 7, nūy kaxyā'.

³ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu kōnnōn mō'hap'ax yīkā' xip. Tute' pop kugōy hax max yōg kōnnōn, nūy pugā', nūy kugōy yāy kōtnāl' 'ūkuxa mām ka'ok xop yōg Topa pu hām'āktux mūtik, puyīy kugōy mōg pepix Topa pu hām'āktux mūtik Topa hah. 'Urugāhā kōnnōn mō'hap'ax yānām 'āta yīxux yūm' nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppah.

⁴ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnnōn nū'xok kōnnōn mō'hap'ax yīmū', ha kōnnōn yōg kugōy mōg pepi' 'ūkuxa mām ka'ok xop yōg Topa pu hām'āktux mūtik, tu mōktu Topa tu' mōxaha',

⁵ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnnōn yōg kānēy paha', tu kōnnōn mō'hap'ax tu' paha kuxap, tu' xix kānēy kopah, tu mō'yōn hām xexka tu', yīy ta tex tīnnā punethok, ha yānām kō'āynām, ha hām xexka nuhuk, tu yāy pot.

Mīxux xop tut kaxyāhā'

⁶ Ha ta' pip pexkox yōg nū'pok'ax te' 7, tu' pop mīxux xop tut, nūy kaxyā'.

⁷ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax māxap te mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta pexkox tu' xip hāpxop, yā yīktix xexka putuk, tu kuxap xexka hā' puk, ha nōm te' paha', tu hām tu nū'yōn yīktix, ha ta' nāhā', tu nūktu: "Po," kaxīy hām xexka tu', ha' puk hām xexka yāg puxet, ha ta yāg tix puk 'ohnāg, ha mīm yāg puxet puk, ha ta yāg tix puk 'ohnāg, ha mīxux yīxux yāg puxet puk, ha ta' yāg tix puk 'ohnāg.

⁸ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy xip, yā' tix, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta pexkox tu' xip hāpxop, yā yīktix xexka putuk, tu kuxap xexka hā' puk, ha nōm te' paha', tu hām tu nū'yōn yīktix, ha ta' nāhā', tu nūktu: "Po," kaxīy, kōnāg xexka tu'. Ha kōnāg xexka yāg puxet te yāhā hep 'āta', ha ta' yāg tix te yāhā hep 'āta 'ohnāg.

⁹ Ha ta' xakix kōnāg xexka kopa' pip xop yāg puxet, ha ta' xakix 'ohnāg yāg tix, ha ta yāy koxyōy mīpkox yāg puxet, ha ta' yāg tix yāy koxyōy 'ohnāg.

¹⁰ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nū'kutnā'ax tikoyuk, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta pexkox tu' nāhā māyōnnāg, tu' puk, yā kuyānām tat'ax xexka putuk. 'Ünhāhā, tu nūktu: "Po", kaxīy, kōnāg kox yāg puxet tu', ha ta' yāg tix hā mō'nā 'ohnāg, tu kōnāg xupup kox yāg puxet hā mō'nāhā', ha ta' yāg tix hā mō'nā 'ohnāg.

¹¹ Yā māyōnnāg 'ünxet'ax, tu: kohāgnā'ax. Kaxīy. Ha kōnāg yāg puxet yāyhā kohāgnāg, ha ta yāg tix yāyhā kohāgnāg 'ohnāg, ha tikmū'ün punethok te' xo'op, hu' xakix.

¹² Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nūkutnā'ax 4, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha hāpxop te' kix 'yāg puxet māyōn yōg, xix māyōn hex yōg, xix māyōnnāg yōg, ha ta 'üyōg yāg tix kix 'ohnāg, yītā xohix te yāy yōg kuyānām yāg puxet xaxok, ha ta' yāg tix xaxok 'ohnāg, ha ta hām xexta tu hāpkoxtap hāptup yāg puxet, ha ta' yāg tix hāpkoxtap 'ohnāg, ha 'āmnāy te kaxīy kamah.

¹³ 'Āte' pēnāhā', pa' xip mōmōka', tu' topaha pepi' mōg, tu hām'āktux, hu:

—Hāpkummuk! Hāpkummuk! Yā' kummuk xexka hām xexka xohix xop yōg, ha pexkox yōg nū'pok tikoyuk nōy te mīxux xop tut kaxyāp-tup. Kaxīy.

9

¹ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nū'kutnā'ax 5, tu mīxux xop tut kaxyāhā'. 'Āte' pēnāhā, pa' xip māyōnnāg hām xexka tu'. Yā hōmā nōm te pexkox tu' nāhā'. Ha nōy te tu' hōm pipcup mōhāmyānnā'ax hāpkox tox xexka yōg,

² ha māyōnnāg te hāpxōn, ha kugōy xexka xuper, yā 'ānuk'ax xexkanām yōg, tu kugōy te māyōn yānām pak, ha yāykote hāpkoxtap.

³ Ha ta' pip kunihit kugōy kopah, tu ta' mōg, tu mōkto mōxaha hām xexka tu', ha' nōy te kunihit ka'ogāhā', ha' ka'ok, yā xokpatakuhmīy putuk.

⁴ Ha' nōy te' xat, pu xux mā hok, xix mīm xux mā hok, xix mīxux puk mā hok, pa' xat, pu tik kute'ex. Hamūn, yā' pip 'ohnāg Topa yōg kax'āmi'ax nōm tik tu'.

⁵ 'Üxat, pu kunihit tik kix hok, pa' xat, pu tik kute'ex māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā, tu' xūygāhā', yā xokpatakuhmīy te' xuhmīy putuk.

⁶ Ha māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā' xūy tihik, tup-tup 'üxakix, pa' xakix 'ohnāg, 'a' xakix putup tāhah.

⁷ Yā kunit te xonat yōg kāmānok putuk, nōm te' yāy kix. Tup-tox hā mō'tat 'üxat'ax xexka yōg kuxxax yānām 'āta yīxux putuk, tu' payīn te tikmū'ün payīn putuk.

⁸ Tu' xe te 'ün xe putuk, tu' xox te xoktut xox putuk,

⁹ tu' kep xax te xonat yōg kepax putuk, yā pipcup hā' mīy, tu' yīmāg payāhā te hāmnāhūn xexkanām putuk, yā xonat xop yōg kāmānok hāmnāhūn putuk, xix hāpxop yīkūy'ax te hāmnāhūn putuk, yā xonat yōg hāpxop yīkūy'ax,

¹⁰ tu' nā'kup xox te xokpatakuhmīy nā'kup xox putuk, tu' nā'kup xox te tik xūygāhā māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā.

¹¹ Ha ta' xip kunihit xop yōg xexka', yā pexkox yōg nū'kutnā'ax. Tute hāpxox tox xexka pēnāhā', yā' xuxet'ax 'Amanōm, yā 'Emeneo xop yīy'ax kopah, xi' xuxet'ax 'Apōyām, yā Genex yīy'ax kopah. Yā tikmū'ün yīy'ax kopah, hu 'ūkoxyōy'ax. Kaxīy.

¹² Tu ta' kux hāpkummuk māxap, ha' nūn putup hāpkummuk nōy tix.

¹³ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nū'kutnā'ax 6, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha 'āte' yānmūn xuper'ax 'āpak, yā xokxop mō'hap'ax yōg xup'ax tu' nūn, yā xokxop mō'hap'ax yānām 'āta yīxux xip Topa keppah.

¹⁴ Ha yānmūn xuper'ax te pexkox yōg nū'kutnā'ax pu hām'āktux, yā nōm te' 6 pu hām'āktux, hu:

—'Āpu 'āyīm ko'a', pu mōg pexkox yōg nū'pok'ax te' 4, nōm pip kōnāg kox 'Eppanat kūnāpah. Kaxīy.

¹⁵ Ha 'ām ko'a', pu mōg. Nōm te' hip nōm 'ot, xix nōm hāptup, xix nōm māyōn 'ānuk, xix nōm hāmyāxatamuk. 'Ühip, nūy tikmū'ün yāg puxet kix, puyīt u xakix, ha ta' yāg tix kix 'ohnāg.

¹⁶ Ha 'āte' xupak 'üxohix nō'ōm, yā xonat te kāmānok yīmū' mām, yā xonat xohix te' 200.000.000.

¹⁷ Ha 'āte' pēnāhā, tu kāmānok pēnāhā xix nōm te' yīmū' mām, ha yōg kep xax pip, yā' xutta te xuxap 'āta putuk, xix yīxux te mīkaxxap xapit putuk, xix xutta yīxux te mīkaxxap 'üxop putuk. Ha kāmānok putox te xoktut putox putuk, ha' yīkox kopa' xuper kuxxap xix kugōy xix mīkaxxap 'üxop.

¹⁸ Yā hāpxop xūygā'ax tikoyuk pip, yā kuxxap, xix kugōy, xix mīkaxxap 'üxop, tu tikmū'ün yāg puxet kix, ha' xakix. Ha ta' yāg tix kix 'ohnāg.

¹⁹ Ha kāmānok te' yīkox hā' nōy kix, xi' nāgkup hā' kix kamah. Yā' nāgkup te kāyāp-tox putuk, ha' xox pip, tu nōm hā tu tikmū'ün putup.

²⁰ Ha ta' pip 'ühi xop. Yā hāpxop xūygā'ax te nōm kix 'ohnāg. Nōm xop te hāpkummuk mīy kux 'ohnāg, tu yāmīy puk-te'ex kux 'ohnāg, tu topa komut xop pu nūktettx kux 'ohnāg, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy topa komut xop, xix yānām ponnox hā' mīy, xix pipcup monōn hā' mīy, xix mīkaxxap hā' mīy, xix mīm hā' mīy. Yā topa komut xop te

hāmpēnā 'ohnāg xix hām'āpak 'ohnāg, xix hāpkumep 'ohnāg.

²¹ Tíkmū'ūn te' nōy kíxpax, pa yāyhāhup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mÿ kux 'ohnāg, tu mīm mīy, tu' hup 'ohnāg, tu' nōy hā xupxet, tu hāpxop xupxet, tu' hup 'ohnāg.

10

Tappet tox kÿ kutōgnāg

¹ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax ka'ok pexkox tu', tu kugōy tat, yā topixxax putuk, tu texxux tep-tox xakot, yā' kuxxax putuk, tu' pa te māyōn putuk, tu' kup te kuxap putuk, tu ta' yīxohoh.

² Tu tappet tox kÿ kutōgnāg tat 'yūym kopah, ha' pata xe'e te kōnāg xexka tonnok, ha' pata nōy te hām tonnok,

³ ha' yīy ka'ok, yā' xoktut punethok yīy'ax putuk. 'Yūy' ka'ok, ha tex tīnnā'ax xohix te' 7 te' yānān.

⁴ 'Yūy' kux, ha 'āte' kax'āmi putup, pa 'ōm yīy pexkox tu', ha 'āte' xupak, ha hām'āktux, hu:

—Āpu hām'āktux xaptop. 'Āpu textīnnā'ax yōg hām'āktux kax'āmi hok. Kaxīy.

⁵ 'Āte' pēnāhā pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnāg xexka tonnok xix hāhām, ha' yīm pepi' xix,

⁶ tu hām'āktux, hu:

—Hāpxip kutōgnāg 'lhā' nūn. Topa te yōgnū hām'āktux yūmmūg, yā Topa te' yūmmūg, yā Topa hi mōkuma'mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, tu pexkox mūy xix yāykoteh, xix nōm kopa' pip xop, xix hām xexka mīy, xix nōm tu' pip xop, xix kōnāg xexka mīy, xix nōm te kopa' pip xop.

⁷ Hōmā Topa te Topa pupi hām'āktux xop pu hām'āktux xex, yā hāpxop xaptop. Hāpxip kutōgnāg 'lhā' Topa te nōm hāpxopmāp-tup, ha pexkox yōg nū'pok'ax te' 7 te mīxux xop tut kaxyāp-tup. Kaxīy.

⁸ Ha ta xe' yīy pexkox tu', ha 'āte' xupak, ha hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy pa tappet tox nōm xip pexkox yōg nū'kutnā'ax yīm kopah nōm te kōnāg xexka tonnok xix hāhām. Kaxīy.

⁹ Ha tak mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax hah, tu:

—Ā' hōm tappet tox kÿ kutōgnāg. Kaxīy.

Ha:

—'Upa, nūy mā'. Xate' māhā', ha' yāyhā' xūy putup 'ātex kopah, pa' xuxpex 'āyīkox kopah, yā' pukhep putuk. Kaxīy.

¹⁰ Ha 'āte' paha tappet tox 'ūgyīm kopah, tu' māhā', ha' xuxpex 'ūgyīkox kopah, yā' pukhep putuk. 'Āte' māhā', ha hāpxip 'lhā' xūy 'ūktx kopah.

¹¹ Ha tute:

—Xate Topa yōg hām'āktux pop. Xate hām'āktux putup tikmū'ūn xohix pu', xix hāpxexka xohix xop pu', xi' yīy'ax yōg xohix

xop pu', xix hāpxexka xohix yōg tik xat'ax xohix pu'. Xate hām'āktux putup, hāpxop kummuk nūn. Kaxīy.

11

Tik tix te Topa yōg hām'āktux 'āktux

¹ Ha' nōy te 'ā' hōm mōhāmmūg'ax tox, tu:

—Āpu mō Topa pet xexka mūy, nūy mēn xohix texīy yūmmūg, xix xokxop mō'hap'ax yōg mēn kamah. 'Āpu mōkupix 'ūxohix te Topa keppa nūktettx Topa pet xexka kopah.

² Pa 'āpu mō hām mūy hok hām nuhnōg Topa pet xexka kūnāpah, yā Topa pet xexka yīkāgnāg hā. Hamūn, Topa te hām hōm Yoneo xop kūnāpah pip xop pu', ha nōm te hām tonnok putup māyōn 'ānuk xohix te' 42 hā, xix kōmēn xe'ēgnāg tonnok putup kamah.

³ 'Āte mō'pok putup tik tix, puyīy yōgnū hām'āktux 'āktux hām xexka tu'. Nōm te topixxax kummuk mō'tat, nōm hāg tu xago. Hamūn, yā' kuxa hittup 'ohnāg, yā' tikmū'ūn te hāpkummuk mīy. Nōm te Topa yōg hām'āktux 'āktux putup 'āmnīy xohix te' 1260 hā. Kaxīy.

⁴ Yā Topa yōg hām'āktux tat'ax tix te mīm kup 'onimet tix putuk, xix kuyānām tat'ax tix putuk. Nōm te hām xexka yōg xat'ax xexka keppa pip putup.

⁵ Tikmū'ūn 'ūm te nōm tik tix kute'ex kummuk, puxix tik tix yīkox kopa' xupep kuxap, nūy puknōg gāy xop kummuk koxyōy, nūy nōm kix, ha' xakix putup.

⁶ Topa te tik tix ka'ogāp-tup, ha nōm te' xat putup, hu pexkox mō'nīy, yīy tex tip-tup 'ohnāg, ha tik tix te Topa yōg hām'āktux 'āktux putup. Ha Topa te tik tix ka'ogāp-tup, ha nōm te' xat putup, yīy ta kōnāg xupup kox xohix yōg kōnāg te yāyhā' hep 'ātāp-tup. Ha Topa te nōm ka'ogāp-tup, puyīy hām xexka kix, yīy ta' nūn putup hāpxop kummuk xohix, tik te nōm putup.

⁷ Tu ta Topa yōg hām'āktux 'āktux kux, ha ta hāpxop tox xexka kopa' xupep xok xexka', nūy tik tix mūtik yāy kix, tu' xat putup, tu' nōy kix putup, ha' xakix,

⁸ ha' yīn pip putat kopa kōmēn xe'ēgnāg kopah, yā' tikmū'ūn tep-tex Yeyox mīpkupnix yīmū' kōmēn xe'ēgnāg tu'. Yā kōmēn yōg tikmū'ūn te hāpkummuk mīy. Yā kōmēn 'āket'ax Xonōm Putuk xix 'Eyt Putuk.

⁹ 'Uxohix xop te tik tix yīn pēnāp-tup 'āmnīy tikoyuk xix xahīz hā. Hāmūn, 'ūxat putup, pu nō hāpkot hok. 'Uxohix te' pēnāp-tup, yā hām xexka yōg xohix xop, yā' hep xohix xop xix yīy'ax xohix xop, xix xop xohix,

¹⁰ tu hām xexka yōg tikmū'ūn xohix kuxa hittup putup, 'ūxakix tik tix hah. 'Uxohix kuxa hittup, tu yāy pu hāpxop max hok popmāp-tup. Hamūn, nōm tik tix te Topa

pupi hām'āktux, tu' xat, pu hām xexka yōg tikmū'ūn xūyāgā'.

¹¹ Pa 'āmnīy tikoyuk nōg, īhā Topa te tik tix kopa xitxok, nūy putpu' hīnnā', yī tak-nīhā' pip, ha' xohix te' pēnāhā', hu' yīpkutuk xexkah,

¹² ha tik tix te' xupak, pa nōm te' xānā ka'ok hu:

—Mā nūnte pepi'. Kaxīy

Ha ta' mōg tik tix pepi', tu hāmgōy xexka hā' mōxaha', tu ta' mōg pepi pexkox tu', ha ta' pip 'ūgāy xop hām xexka tu', tu' pēnāhā'.

¹³ Ha hām nuhuk xexka', tu' yāy pot, yīy ta kōmēn yāg puxet koxyōy, ha ta' yāg te' 9 koxyōy 'ohnāg, yīy ta tikmū'ūn xohix te' 7.000 xakix hām nuhuk hā. Ha ta tikmū'ūn nōy kuxanōg, tu pexkox yōg Topa 'āktux max.

¹⁴ 'Uñōg hāpkummuk tix. 'Uپēnā', 'Uñōy nūn.

Mīxux xop tut kaxyāhā'yā' 7

¹⁵ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā pexkox yōg mōkutnā'ax 7, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta' yīy ka'ok pexkox tu', hu:

—Yūmūg xuxyā xexka te' xohix xat, yā Kunnix te' xat hāpxexka xohix yōg xexka xop, xix yōg tikmū'ūn, tu nōm xat putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Kaxīy.

¹⁶ Ha ta' pip tik xexka te' 24 pexkox tu', tu' xexka xop yōg mīmpe mām'ax yīmū' mām, tu ta' yok, tu Topa pu nūktettx,

¹⁷ tu:

—Topa xexka', 'āka'ok, yā 'āxip mōkuma'āmōg hōnhā xix hōmā. 'Āmax, 'āka'ok xexka', tu hōnhā 'āxexka', yā tikmū'ūn xohix xat kōnāmāhā'.

¹⁸ Ha Topap-tup nōg xop 'ūgāy xexka', yā yūmmūg 'āgāy hōnhā, tu xakix xop yōg hāpxompmā'ax kopit putup. Nōmhā xate 'ōg kāmānat xop pu hāpxompmā maxp-tup, xix tik te 'āpupi hām'āktux xop pu hāpxompmā maxp-tup, tu 'ōg tikmū'ūn pu hāpxompmā maxp-tup, nōm te 'ayīpkutuk, yā' xexka xop xik-tōgnāg xop. Nōmhā xate' koxyōy putup nōm te hām xexka koxyōy. Kaxīy.

¹⁹ Ha ta' xōn Topa pet xexka pexkox kopah, pa' pēnāhā' ūkopa Topa yōg pa'ax yōg mīpkox. Ha ta yānām kō'aynām, ha tex tīnnā xexka', tu tex xap nū'nāhā', ha ta hām xexka nuhuk punenok.

12

'Uñūn xix xok xexka 'āta'

¹ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip 'uñūn, ha hāpxompmāhā'. Yūmūg 'āte' pēnāhā', hu' yūmmūg hāpxompmā'ax nūn putup. 'Uñ te māyōn tat, yā' topixxax putuk, ha māyōn hex xip 'ūpata kakah, ha māyōnnāg te' 12 te yōg kuxxax putuk.

² 'Uñ tek-tok xuk, tu' put putūmnāg, hu' xūy, hu' potaha'.

³ 'Ate 'uñ pēnāhā', pa' xip xok xexka 'āta', tu': Kēm. Yā' xexka nām, pa kakxexka putuk. 'Uپ-tox xohix te' 7, tup-tox kup xohix te' 10, ha' xat'ax xexka yōg kuxxax te' 7 pip 'Uپ-tox xohix yīmū'.

⁴ Xok xexka 'āta te' nāgkup hā' paha māyōnnāg yāg puxet, ha' yāg tix pop 'ohnāg, tu hām xexka tu' mō nōy yōn, ha mōktu: Po. Kaxīy. Ha 'uñ tek-tok put putup, ha ta' nūn xok xexka 'āta, tu nūktu 'uñ keppa' xip, nūy kutox mā',

⁵ ha 'uñ tek-tok pit put, yāk-tok te hām xexka yōg tikmū'ūn xohix xop xat putup, yā pipup tox xexka hā' xat putup, yā' xat ka'ok putup. 'Uk-tok put, ha hāpxip 'ohnāg ha ta 'ōm xip, tuk-tok paha', tu nōm mōgāhā pexkox tu', yā Topa ha' mōg xix Topa yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu'.

⁶ Ha ta 'uñ mōxupaha' hām nak tu'. Yā Topa te 'uñ pu' xip'ax mīy. Ha Topa te nō tehe 'āmnīy xohix te' 1260 hā.

⁷ Ha ta' yāy kix kakīynāg pexkox tu' Mīget mūtik xok xexka 'āta xix Mīget yōg pexkox yōg nū'pok xop mūtik.

⁸ Nōm te xok xexka 'āta putyōn pexkox kūnāpā'.

⁹ 'Uñ xok xexka 'āta'? Yā Hāmgāyāgnāg, yā Xatanāy. Yā tute hām xexka yōg xohix xop pu' koit pax. Yā' putyōn pexkox kūnāpā', xix yāy yōg pexkox yōg nū'pok xop, yā yōg xape xop, ha' yīxohoh, tu nūktu hām xexka tu' mōxoha'.

¹⁰ Ha 'āte' xupak, pa' yīy ka'ok pexkox kopa hu:

—Hōnhā Topa te tikmū'ūn mōy hāpkummuk kopah. Hōnhā tikmū'ūn te' pēnāhā' ūkā'ok Topah, yā' xexka'. Hōnhā Topa yōg Kunnix te' xohix xat! Hamūn, hōmā Hāmgāyāgnāg xip pexkox tu', tu Topa mūtik hām'āktux, hu: "Topa kopa kuxa mām xop te hāpkummuk mīy." Kaxīy. Yā 'āmnīy xohix hā' hām'āktux te kaxīy xix hāptup xohix hā. Pa' putyōn pexkox kūnāpā.

¹¹ Hōmā ha ta yūmūg xape xop te' xut, ha Hāmgāyāgnāg te' xut 'ohnāg. Yūmūg xape xop te' xut Kahnēn Kutok hep 'āta hā xix hām'āktux xe'e hā, tu' xakix yīpkutuk 'ohnāg.

¹² Pexkox yōg xop, 'āpu 'ākuxa hittup! Pa hām xexka tu' kummuk xexka' xix kōnāg xexka tu', yā Hāmgāyāgnāg te hām xexka tu' xupep. 'Ugāy xexka'. Tute' yūmūg hāpxip kutōgnāg puxix tu' kux. Kaxīy.

¹³ Ha xok xexka 'āta te' pēnāhā', yā hām xexka tu' xip. Pa' xip 'uñūn, tuk-tok pit put. Ha ta 'uñ yīmnāhā' xok xexka te'.

¹⁴ Pa 'ōm xip, tu 'uñ pu' yīmāg tix popmāhā', yā' xexka 'ūyīmāg, yā mōmōka yīmāg putuk. Ha ta topaha pepix 'uñūn, tu' mōg, tu mōktu' xupep hām nak tu', ha' nōm nōy te 'uñ hā' tehe' hāmyāxa'amuk tikoyuk

xix xahix hā, ha xok xexka 'āta te' xūygā 'ohnāg.

¹⁵ Yā xokxexka 'āta yīykox kopa' xupep kōnāgkox, nūy 'ūn mōgā'.

¹⁶ Pa hāpxexka te 'ūn hā' tehe', tu yāy pot, ha kōnāg te hāpkox hā mō'nāhā',

¹⁷⁻¹⁸ yīy ta' gāy xok xexka 'āta', tu ta' mōg, nūy yāykix 'ūn xuperpmā xop mūtik, xix Topa yōg xat'ax miy xop xohix mūtik, xix Yeyox yōg hām'āktux xe'e 'āpak xop mūtik, tu' xip hām kux tu' xok xexka 'āta'.

13

Xok xexka tix

¹ 'Āte' pēnāhā', pa' xip xok xexka nōy, ha' xip kōnāg xexka kopah, tu' xuper, tu ta' mōg, tup-tox kup xohix te' 10, tup-tox xohix te' 7, ha xat'ax xexka yōg kuxxax te' 10 tat 'ūptox kup te' 10 yīmū', ha xuxet'ax kummuk kax'āmi 'ūptox yīmū'.

² Yā xok xexka te neppat putuk, yā hāmgāy kōnāg putuk, tu' pata te 'ux pata putuk, tu' yīkox te xoktut yīkox putuk. Ha xok xexka 'āta te xok xexka xexkanāhā', tu ka'ogāhā', pu' xat.

³ Pa xok xexka putox puxet xok putuk, pa hāpxip 'hā' hittup, yīy ta' yēy hām xexka yōg tikmū'ūn xohix, hu xok xexka putup, hu' pe' mōg,

⁴ tu xok xexka pu nūktettex. Hamūn, xok xexka 'āta te xok xexka xexkanāhā', tu' ka'ogāhā', ha tikmū'ūn te xok xexka pu nūktettex, tu:

—Yā xe'ēgnāg xok xexka'. Yā' ka'ok xexka'. Tep-te yāykix putup xok xexka mūtik? Yā yāykix putup'ah. Kaxīy.

⁵ Ha' tux hok, ha xok xexka te hām'āktux kummuk xexka māyōn 'ānuk xohix te' 42 hā, tu' xat pax kamah,

⁶ tu Topa 'āktux kummuk kōnāmāhā', xix Topa yōg xip'ax 'āktux kummuk, xix pexkox tu' pip xop 'āktux kummuk.

⁷ Ha' tux hok, ha xok xexka te yāykix Topa kopa kuxa mām xop mūtik, ha xok xexka te' xat 'ūhep xop xohix, xix hāpxexka xohix yōg xop, xix 'ūyī'ax xohix yōg xop, xix xop xohix.

⁸ Hām xexka yōg xohix xop te xok xexka pu nūktettex. Hōmā ha ta hām xexka xip'ah, ha Topa te yāy yōg xop 'āxet'ax kax'āmi', yā Topa kopa kuxa mām xop 'āxet'ax kax'āmi yāy yōg tappet kopah, pu tu hi xe'e, ha' kux 'ohnāg, yā Kahnēn Kutox yōg xop nō'ōm. Yā tikmū'ūn te Kahnēn Kutox putex. Pa' nōy xop pip, ha' xuxet'ax kax'āmi 'ohnāg nōm tappet tu'. Nōm xohix te xok xexka pu nūktettex.

⁹ 'Āyīpkox pip, 'āpu xupax.

¹⁰ Topa te' xat, puxix tikmū'ūn Topa kopa kuxa mām xop pop putup, nūy mōgā yāy yōg hām tu'. Pa Topa te' xat hok, puxix nōm

mōgā hok. Topa te' xat, puxix tikmū'ūn Topa kopa kuxa mām xop kix putup mīkax xexka hā. Pa' xat hok puxi' kix hok, yīy ta' max, pu Topa kopa kuxa mām xop Topa tu' pip ka'ok, nūy 'ūkuxa mām ka'ok.

¹¹ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip xok xexka nōy, tu hām kopa' xuper, tu' xip, yā 'ūp-tox kup tix, yā Kahnēn Kutox putox kup putuk, tu hām'āktux te xok xexka 'āta yōg hām'āktux putuk.

¹² Xok xexka yā' xexka', yā' xat'ax ka'ok, yā xok xexka māxap te nōm xexka miy, ha nōm te xok xexka māxap pu' hāmxopmāhā', tu' xat, pu hām xexka yōg xohix xop te xok xexka māxap pu nūktettex. Yā hōmā xok xexka māxap yōg kayax xexka xip, tu' xok putūmnāg, pa' hittup mō'ka'ok.

¹³ Ha xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg miy, yā kuxap xānāhā', ha pexkox kopa' xuper kuxap, tu nū'hāhā', tu nūktu hām tu: Po. Kaxīy. Ha tikmū'ūn xohix xexka te' pēnāhā'.

¹⁴ Yā xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg miy, yīy tikmū'ūn kuxa mām xok xexka kopah. Xok xexka te' koit, yīy tikmū'ūn kuxa mām koit'ax kopah. Xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg miy xok xexka māxap kep-pah, tu tikmū'ūn xat, pu topa komut miy, yā xok xexka māxap putuk. Hāmūn 'ūnōy te xok xexka māxap xuhmūy mīkax xexka hā, pa' hi'.

¹⁵ Topa te' tux hok, ha xok xexka te xit xok topa komut kopah, yīy ta' hi', hu hām'āktux, tu' xat, pu' kix nōm te topa komut pu nūktettex 'ohnāg.

¹⁶ Tu' xat pu kax'āmi hām xexka yōg tikmū'ūn xohix yīm xe'e tu', xi' kux tu'. Yā tikmū'ūn xohix xat te kaxīy, yā kutōgnāg xop xix xexka xop, xix 'ūp-texop xexka xop, xix hok xop, xix kāmānat xop, xix xat'ax xop. Yā' xohix.

¹⁷ 'Ūkax'āmi'ax xip 'ohnāg, puxix hāpxop hāmenex 'ohnāg. Yā' kax'āmi xok xexka 'āxet'ax, pe xok xexka yōg xohix texīy.

¹⁸ 'Āpu hāmyūmmūg. Hāmyūmmūg, xayīl yūmmūg putup texīy xok xexka yōg xohix texīy. Yā tik yōg xohix texīy. Yā' 666.

14

Topa yōg xop tek-tex'ax tup hāk-tex

¹ 'Āte' pēnāhā', pa' xip Kahnēn Kutox yīktix Xiām yīmū', ha ta' pip tikmū'ūn xohix te' 144.000, ha yūmūg 'ātak Topa xuxet'ax kax'āmi pip 'ūxohix kux tu'.

² 'Āte' xupak, pa' xip 'ūyānmūn xuperp'ax pexkox tu', yā xamoka xexka te hāmānūn putuk, xix tex tīnnā xexka putuk, xix 'ap kax'yā'ax putuk.

³ Ha tikmū'ūn te 144.000 te pēnāhā nōm te mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yīmū' yūm, xix yōnnā'ī te' 4, xix tik xexka'. 'Ūxohix tek-tex'ax tup hāk-tex, yā Topap-tup pax xop te' yūmūg nōm kutex tup, pa' nōy te' yūmūg

'ohnāg. Topa te nōm kuxa mām xop pop, yā Topa yōg tikmū'ūn,

⁴ yā nōm kuxa tup, tu 'ūn mūtik xon-nix 'ohnāg, yā' tup, tu Kahnēn Kutox pe' mōg. Hōmā nōm te hām xexka yōg xohix xop mūtik yāy kotīnnāhā', ha Topa te nōm yīmōgātux, tu nōm pop, yā Topa yōg xop xix Kahnēn Kutox yōg xop.

⁵ Yā nōm xop te' koit 'ohnāg, yā hāpkummuk mūy 'ohnāg.

Topa yōg nū'pok'ax tikoyuk te hām'āktux

⁶ 'Āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu topaha', tu pepi' mōg, tu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, nūy hām xexka yōg xohix xop pu nōm 'āktux, yā xop xohix pu', xix hep xohix pu', xix yīy'ax xop xohix pu', xix hāpxexka xohix yōg xop pu'. Yā Topa yōg hām'āpak xip ka'ok, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg.

⁷ Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux ka'ok, hu:

—Āpu Topa yīpkutuk, nūy Topa xexka 'āktux max. Hamūn, hāpxip kutōgnāg 'lhā Topa te tikmū'ūn xohix yōg hāpxomā'ax kopit putup. Yā hōmā tute' mīy pexkox xix yāykotek, xix hām xexka', xix kōnāg xexka', xix kōnāg xupep'ax xohix. Āpu Topa pu nūktettex. Kaxīy.

⁸ Pexkox yōg nū'kutnā'ax te' nōy te māxap pe' mōg, tu:

—'Ukoxyōy, ha' nōg kōmēn xexka Maminōn. Maminōn xexka yōg tikmū'ūn te hām xexka yōg tikmū'ūn xohix mōgāhā', pu tu nōy hā xupxet, yā' kummuk, yā xupyāg xūy xexka putuk.

⁹ Ha pexkox yōg mō'kutnā'ax nōy xape tix pe' mōg, tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Tep-te xok xexka pu nūktettex xix xok xexka yōg komut pu nūktettex? Tep-te' paha xok xexka yōg kax'āmī 'ūkux tu', xix yūy' tu'?

¹⁰ Yā nōm te' pop putup Topa yōg gāy'ax xexka', yā xupyāg xūy xexka pop'ax putuk, yā' xūy xexka 'ūkuxa kopah, yā' ūxop yōg kuxap kopah,

¹¹ tu' xūy pip hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, 'lhā kugōy te pepi' mōg. Ha' xūy kux 'ohnāg hāptup 'lhā xix 'āmnīy 'lhā. Yā' xūy nōm xop, yā xok xexka pu nūktettex xix xok xexka yōg komut pu nūktettex, tu' pop xok xexka 'āxet'ax kax'āmī'. Kaxīy.

¹² 'Umax, pu' kuxa mām xop te Topa yōg putat kopa' pip ka'ok, yā Topa yōg xat'ax mīy xop, yā Yeyox tu' pip ka'ok xop.

¹³ Ha 'āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax pexkox tu', tu:

—Āpu kax'āmī nūhū', tu: " 'Ukuxa hittup nōm te yūmūg xuxyā Yeyox mūtik mōg 'lhā' xakix." Kaxīy

Ha Topa Koxuk te:

—Hamūn. Hōmā 'ūhām ka'ok, pa nū'yāynōyāg putup pax putup, ha yōg hāpxomā'ax max mōg putup nūmūtik. Kaxīy.

Mō'putyōn hām xexka yōg tikmū'ūn

¹⁴ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip hāmgōy xexkam-nok, ha 'ōm te' yīmū' yūm, yā tik putuk, tu' xat'ax xexka yōg kuxxax tat, yā pipcup yānām 'āta yixux hā' mīy 'ūkuxxax, ha' xip kupukhe xexka 'yīm kopah.

¹⁵ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy te Topa pet xexka kopa' xupep, tu hām'āktux ka'ok 'ūnōy pu', yā nōm te hāmgōy xexka yīmū' yūm, hu:

—Āpu 'ōg kupukhe xexka pa'. Mōg, nūy hāpxop xohix put. Hamūn, hōnhā yā hāptup xe'e'. Hām xexka yōg tikmū'ūn xohix te mīnta ta putuk. 'Umax, xayīy nōm put hōnhā'. Kaxīy.

¹⁶ Ha nōm te hāmgōy xexka yīmū' yūm, tu yōg kupukhe xexka paha', tu mō' put yōn hām xexka yōg, tu' put hām xexka yōg tikmū'ūn.

¹⁷ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu pexkox yōg Topa pet xexka kopa' xupep, ha' xip kama 'yūyōg kupukhe xexka xox max.

¹⁸ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy. Tute kuxap pēnāhā, yā xokxop mō'hap'ax yōg kuxap Topa pet xexka kopah, tu xokxop mō'hap'ax yīkā' xupep, tu hām'āktux ka'ok 'ūnōy pu', yā nōm te kupukhe xexka xox max mūg, yā nōm pu hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy 'ōg kupukhe hā put mīnta 'op hāmxexka yōg. Hamūn, yā' ta'. Kaxīy.

¹⁹ Ha ta' mōg, tu kupukhe mō' put yōn hām xexka tu', tu mīnta 'op mēp, tu mō' nōm yōn hāpxop hep xut'ax kopah, yā Topa 'yūgāy, ha tikmū'ūn koxoyōy putup.

²⁰ Yā mīnta 'op hep xut kōmēn kūnāpa', ha tikmū'ūn hep 'āta xupep, tu puxhep xexka mīy, 'ūxexka te' 300 mēn putuk, xi' xet te mēn puxet xix xahix putuk.

15

Pexkox yōg nū'pok xop te hāpxuygā'ax tat

¹ 'Āte' pēnāhā', pa' pip pexkox yōg nū'pok xohix te' 7 pexkox tu', tu hāpxuygā'ax te' 7 tat, yā ka'ax, yā Topa gāy kux putup. Yā 'āte' pēnāhā hāpxop xe'e' xaptop.

² 'Āte' pēnāhā', pa' xip kōnāg xexka', yā xunnuk te minino putuk, xix kuxap mūtik yāykotīnnā'ax putuk. 'Āte' pēnāhā', pa' pip nōm te' xut xop, pa xok xexka te' xut 'ohnāg, xix yōg komut te' xut 'ohnāg, xix nōm te xok xexka yōg xohix texīy'ax tat, yā 666 kax'āmī nōm yīmū', yā' xut 'ohnāg. Ha nōm te' xut xop pip kōnāg xexka yōg hām kux tu', yā kōnāg xexka te minino putuk yōg. Nōm te'

xut xop te 'ap mūg, nūy nōm kaxyā'. Yā Topa te tu' popmāhā',

³ hak-tex Mōyyex yōg kutex, yā Mōyyex te Topa pu' hāpxomā max. 'Ūk-tex kama Kahnēn Kutox yōg kutex, tuk-tex, hu:

—Topah, 'āxexka, tu' xohix xat. Xate hāpxomā max xe'ēgnāg. 'Āmūn yā hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn yōg xat'ax xexka'. Xate hāpxe'e mīy, yā hāpxomā xē'e'.⁴

⁴ Tep-te 'āyīpkutuk 'ohnāg? Tep-te 'āmax xe'ēgnāg 'āktux putup'ah? 'Āp-xet yā 'ākuxa tup xe'ēgnāg, ha hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn nūn putup, nūy xa nūktettex. Hamūn, xate hāpxe'e mīy, ha' xohix te' pēnāhā'. Kaxīy.

⁵ Hāpxip 'ihā' 'āte' pēnāhā', pexkox xōn, pa' xip Topa pet xexka', yā topixxax ka'ok hā' mīy. Topa xip, ha nōnte tikmū'ūn te Topa yūmmūg.

⁶ Ha ta Topa pet xexka kopa pexkox yōg nū'pok te' 7, tu hāpxūygā'ax te' 7 tat, tu topixxax tup 'ānuk tat, yā topixxax nīn, tu' tat 'ūkote hiy'ax, yā pipkup yānām 'āta yīxux hā' mīy.

⁷ Ha ta' pip nōm yōnnā'ī te' 4, ha ta yāp-xet te pexkox yōg nū'pok te' 7 pu' popmāhā 'āmuk xak'ax xohix te' 7, yā pipkup yānām 'āta yīxux hā' mīy. 'Āmuk xak'ax hā nū'xīmnāg Topa gāy'ax, yā Topa xip hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

⁸ Ha ta' xip Topa yāy pet kopah, ha' pet hā nū'xīmnāg Topa yōg hāmmax xe'ēgnāg xi' yōg ka'ok'ax, yīy ta nū'xīmnāg kugdōy hā. Ha tikmū'ūn te' mōxakux yūmmūg 'ohnāg, ha mōktu' kux hāpxūygā'ax te' 7. Yā pexkox yōg nū'pok te' 7 te nōm xat. Hak-nāy tu' tikmū'ūn te mōxakux putup.

16

'Āmuk xak'ax kopa' pux Topa yōg gāy'ax

¹ 'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax ka'ok Topa pet xexka kopah, tu pexkox yōg nū'pok pu' hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy 'āmuk xak'ax kopa' pux Topa gāy'ax hāpxexka tu'. Kaxīy.

² Ha ta' mōg pexkox yōg mōkutnā'ax māxap, tu' yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux hām xexka tu', ha ta' pip kayak kummuk xexka tikmū'ūn yōg. Yā nōm yīmū' pip xok xexka yōg kax'āmi, ha nōm te topa komut pu nūktettex.

³ Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' tīx, tu' yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg xexka tu', ha ta kōnā'āg te yāyhā hep 'āta, yā' xakix xop yōg, yīy ta' xakix kōnāg kopa hi xop xohix xexka'.

⁴ Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā tikoyuk, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg kox tu', xix kōnag xupepe'ax tu' yīy ta' kōnāg te yāyhā hep 'āta'.

⁵ 'Āte' xupak, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, yā nōm te kōnāg pēnāhā'. Tute:

—Topa 'āmax xe'ēgnāg. Xate hāpxe'e mīy, tu hāpkummuk mīy'ax yānān. 'Āmax xe'ēgnāg. 'Āxip hōnhā xix hōmā.

⁶ Hamūn. Tikmū'ūn te Topa kopa kuxa mām xop xuhmīy, xix Topa pupi hām'āktux xop xuhmīy, ha' hep 'āta nū'nhā', yīy ta xate tikmū'ūn pu' hōm hep 'āta', pu' xo'op. Yā' yānān. Kaxīy.

⁷ 'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax xokxop mō'hap'ax tu', tu hām'āktux, hu:

—Topah, 'āxexka', 'āka'ok. Xate tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit max, yā' xe'e', yā' yok. Kaxīy

⁸ Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 4, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux māyōn tu', yīy ta' pukpex xexka', ha Topa te' xat, pu tikmū'ūn xax mō'hap.

⁹ Hāmpukpex xexka te tikmū'ūn xax mō'hap, ha nōm te:

—Yā' kummuk xexka Topah. Kaxīy.

Yā Topa te' xat, pu' xūygā'. Pa nōm te yōg hāpkummuk mīy'ax kux 'ohnāg, tu Topa xexka 'āktux max 'ohnāg.

¹⁰ Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 5, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux xok xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu', yīy ta hāpkoxtap xok xexka yōg tikmū'ūn yōg pip'ax tu', ha tikmū'ūn te yāy yōyxōg putop, 'ūxūy xexka tu'.

¹¹ tu:

—Pexkox yōg Topah, 'ākummuk xexka'. Xatek mūg xūygā pax, tuk mū'ā kayax popmāhā'. Kaxīy.

¹² Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 6, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg kox 'Eppanat tu', yīy ta' nak. Nōmhā' xip putat nāk, puyī hām tu māyōn xupep' tu' nūn 'ūxexka xop.

¹³ Ha 'āte' pēnāhā', pa' pip yāmīy yāyīgānāg tikoyuk, yā' hupnāg putuk, tu' pip xok xexka 'āta yīkox kopah, xix xok xexka yīkox kopah, xix Topa pupix hām'āktux mō'āmū'ax xop yīkox kopah, tu ta' mōg.

¹⁴ Yāmīy kummuk te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, tu ta' mōg hām xexka yōg xat'ax xexka xohix xop hāh, nūy nōm yāy tu nū'xoh, puyī yāykix kakihnāg Topa ka'ok xexka yōg hāptup 'ihā'.

¹⁵ "Üg'āpax: 'ūgnūn putup, yā xupxet nūn putuk. 'Āpu 'āpa ka'ok, nūy hāmpēnā'. 'Āpu 'āxax xix 'āyīkānāg hā nū tat mō'ka'ok, nūy 'āxax top hōk, nūy yāyhāphup hōk. Xate' mīy, nūy ta' 'ākuxa hittup." Kaxīy.

¹⁶ Hāpxip ha ta yāmīy te yāy tunū'xoh 'ūxexka xop hāpxexka tu', yā' xuxet'ax 'Ahmāget hāpxexka', yā Yoneo yīy'ax te kaxīy.

¹⁷ Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 7, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux pexkox

yokoma tu'. Ha ta Topa pet xexka kopa' xip yānmūnxupep'ax, tu:

—Puxix, 'Ūkux. Kaxīy.

¹⁸ Ha yānām kō'āynāg, ha hāmnāhūn, ha tex tīnnāhā', ha hām xexka yāy nuhuk xexka', tu yāy pot. Yā hām yāy nuhuk xexka nām. Hōmā Topa te' mīy tihik hāmāxap xix hōnhā hām yāy nuhuk kutōgnāg, pa nōmhā hām yāy nuhuk xexka nām.

¹⁹ Ha ta kōmēn yāy koxip tikoyuk. Ha ta koxyōy hāpxexka xohix yōg kōmēn xohix. Ha Topa te kōmēn Maminōn xexka pe'paxex, tu' gāy xexka', tu yōg tikmū'ūn xuygāhā'.

²⁰ Ha ta nōg hāptox xohix kōnāg yōg xix yīktix xohix.

²¹ Ha ta pexkox tu' pip texxap xexka', tu ta nū'nāhā texxap xexka', yā yāp-xet nō hāptux ha' 40 kīt. 'Ūnū'nāhā', tu nūktu tikmū'ūn tu nū'nāhā', ha tikmū'ūn te:

—'Ūkummuk xexka Topah. Kaxīy.

Hāmūn, 'ūxūy xexka', yā hāpkummuk, yīy Topa 'āktux kummuk.

17

Xotit xexka'

¹ 'Ūkxip, pa' nūn pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm xip 'ūxape xop te' 7 kopah, yā hōmā 'āmuk xak'ax te' 7 tat. 'Ūnūn tu nūktu:

—Mā. 'Āte xa mūg putup 'ūxuygāp-tup xotit xexka', yā kōmēn, yā kōnāg kox punethok puka' pip.

² Ha hām xexka yōg xat'ax xexka xohix xop te xotit xexka mūtik yāy kute'ex, tu hāpkummuk xexka mūy nūmūtik, yā' paptux putuk. Kaxīy.

³ Ha Topa Koxuk tek mōgāhā', ha ta pexkox yōg nū'kutnā'ax tek tat hām nak tu', ha 'āte' pēnāhā', pa' xip 'ūhūn, tu kāyā xexka 'āta yīmū' yūm, yā kāyā xexka 'āta yīmū' pip kax'āmi'ax kummuk punethok, yā' xuxet'ax kummuk kax'āmi, yā kāyā xexka putox te' 7, tup-tox kup te' 10.

⁴ Ha 'ūn te topixxax 'āta tat, tu' tat xapmax, xix yīm hī'ax, xix yīpkutol' tat'ax, xī' yīpkox xap, xix patacup hī'yax, yā' xohix te pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy, xix mīkaxxap te takat hā' mīy, xix kuxpat xap hā' mīy. Tute' tat kānēy, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy, ha kopa' pip hāpxop punethok yāyīgāhnāg xī' xut putux, yā' 'ūyōg hāpkummuk mūy'ax yōg hāpxop.

⁵ Ha' kux tu' pip 'ūkax'ami 'ūxuxet'ax xap-top'ax, hu: "Kōmēn Maminōn Xexka", yā xotit xop mūktut, xī' kummuk xop mūktut hām xexka yōg." Kaxīy.

⁶ 'Āte' pēnāhā' 'ūn paptux, yā' Topa kopa kuxa mām xop hep 'āta xo'op. Ha Yeyox tu' pip ka'ok, yīy ta' nōy te' kix.

Ha 'āte' pēnāhā', yā' 'ūn kummuk. 'Ūgkuxa te' yēy.

⁷ Ha' nūn pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu 'ā' yīykopit, hu:

—Xate xīy tu 'ākuxa te' yēy? 'Āte xa hāmyūmmūgāp-tup. 'Ūhūn xix kāyā xexka', yā nōm te 'ūn tat, yā nōm putox te' 7 xix putox kup te' 10.

⁸ Xate' pēnāhā kāyā xexka'. Hōmā 'ūhi', pa' xok. Tute hāpxip tox xexka kopa' xupep putup, ha ta' nōy tep-tex putup. Ha ta' nūn putup tikmū'ūn. Hōmā xip'ah hām xexka', 'īhā nōm tikmū'ūn yōg 'āxet'ax kax'āmi 'ohnāg. 'ūhi'ax yōg tappet kopah, putu hi xe'e, ha' kux 'ohnāg. Nōm nūn putup, tu' pēnāp-tup kāyā xexka xok, hu' yēy. Hōmā 'ūhi', tuk-nāy tu' xok, pa hāpxip 'īhā putup' xip'ax.

⁹ —'Āpu hāmyūmmūg. 'ūp-tox te' 7 te yīktix te' 7 putuk, ha 'ūn te yīktix te' 7 yīmū' yūm. 'ūp-tox te' 7 te tikmū'ūn yōg xat'ax xexka te' 7 putuk,

¹⁰ tu' xat'ax xexka te' 5 xakix, ha hōnhā yāp-xet 'ūxexka', tu' tikmū'ūn xat, ha' nōy xexka nūn putup, tu hāpxip 'īhā' xip'ax.

¹¹ Ha ta kāyā xexka', yā' 'ūxat'ax xexka nōy, yā' 8. Hōmā' xip, pa hōnhā' xip 'ohnāg. Yā' xip 'ūxape xop te' 7 kopah. 'Ūnōy tep-tex putup.

¹² —Ha xate' pēnāhā 'ūp-tox kup te' 10, nōm te' xat'ax xexka te' 10 putuk, tu hāpxip nōm te tikmū'ūn xat putup. Yā Topa te' xat putup, ha nōm te tikmū'ūn xat putup kāyā xexka mūtik hāpxip kutōgnāg hā,

¹³ tup-tup hāpxop puxet. 'Ūp-tup, nūy kāyā xexka xexkanā',

¹⁴ tu' yāyīkix putup Kahnēn Kutox mūtik, pa Kahnēn Kutox te' xut putup, xix Kahnēn Kutox te nōm xānā'ax xop te' xut putup, yā yōg yīmōgātux xop, yā nōm te Kahnēn Kutox tu' pip ka'ok. Hamūn te' xut putup. Kahnēn Kutox, yā' xuxyā' xop yōg xuxyā', xix xat'ax xexka xop yāy xat'ax xexka'. Kaxīy.

¹⁵ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux 'ūxeheh, hu:

—Pute' 'ūm kōnāg kox xohix xotit te nōm puka' yūm? Yā hām xexka yōg xop xohix xexka', yā' tikmū'ūn xop xohix, yā' hep xop xohix, yā' yīy'ax xop xohix.

¹⁶ Xate' pēnāhā 'ūp-tox kup te' 10 xix kāyā xexka pēnāhā'. Nōm te xotit putup nōg putup. Nōm te' pop putup 'ūyōg hāpxop xohix, ha' xax top'ax, tu xotit yīn māp-tup, tu kuxap hā' koxyōy putup.

¹⁷ Hamūn, Topa te' xat, ha tikmū'ūn te kāyā xexka 'āta yōg xat'ax mīy, yā' tikmū'ūn tep-tup, yā' Topa te' xat.

¹⁸ —Xate' pēnāhā, yā' xip 'ūhūn. Yā' 'ūn te kōmēn putuk, ha kōmēn kopa' pip tihik, tu nōm te hām xexka yōg xat'ax xexka xop xat putup. Kaxīy.

18

'Ükoxyoŷ kōmēn Maminōn

¹ Hāpxip 'Thā' 'āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu pexkox kopa' xupei, tu ta yīxohoh, yā' xexka', tu' xat punethok, ha hām xexka yōg tikmū'ūn xohix te' pēnāhā', yā' max xe'ēgnāg,

² tu hām'āktux ka'ok, hu:

—'Ūnōg, yā' kōmēn Maminōn xexka 'ūnōg. Hōnhā yā yāmīy pet xix yāmīy yā'yīgānāg pet, xix putux kummuk yā'yīgānāg pet.

³ Hōmā tute tikmū'ūn mōgāhā', puyīy hāpkummuk xut putux mīy, ha hām xexka yōg xat'ax xexka xop te' nōm nūmūtik, ha tikmū'ūn te yāy hām texop xexka', tu' nōmenex kōmēn Maminōn xexka yōg hāpxop xohix. Kaxīy.

⁴ 'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupei'ax pexkox tu, tu hām'āktux hu:

—Yōgnū tikmū'ūn, mā, 'Āpu kōmēn nīm! Mōg! 'Āpu hāpkummuk mīy hok nūmūtik, nūy 'āxūy hok nūmūtik.

⁵ Yā 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax punethok, tu' xexka te yīktix putuk, tu yīktix xanep te pexkox xuhmīy, ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax 'ātigāhā'. ⁶ Kōmēn yōg xop te 'āxop kute'ex kummuk. 'Āpu' yānān.

'Āpu' yānān tix.

Kōmēn yōg xop te 'āxop xūygāhā'. 'Āpu' yānān, nūy nōm xūygā tix.

⁷ Kōmēn yōg xop te yāy xexka mīy, tu yāy putexop xexka mīy. 'Āpu nōm xūygā xexka', yā' kummugā xexka'.

Hamūn, kōmēn yōg xop te yāy mūtik hām'āktux, hu:

“'Ūgmūg, yāg ka'ok, yā' xohix xat.

'Ap hok yūm'ah 'Ūgmūg.

A' 'āte hāpkummuk pēnāp-tup'ahl!' Kaxīy.

⁸ Pa' āmhok. Tute hāpkummuk mīy, yīt'a' nūn mōka'ok hāpkummuk 'āmmīy puxet 'Thā. Yā' xakip-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg putup, tu' putup te' kix putup,

ha kuxap te' koxyoŷ putup.

Yā' ka'ok Topa xexka', tu' nōy yōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

Kaxīy.

⁹ Ha hām xexka yōg xexka xop te hāpkummuk mīy nūmūtik, ha kōmēn mō'hap, ha kugōy te pepi' mōg, ha xat'ax xexka xop te' pēnāp-tup, tu' potap-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg putup,

¹⁰ tu' xūy yīpkutuk, tu' pip hāptox tu', tu hām'āktux, hu:

—Tu texīy, tu' kummuk? Kōmēn Maminōn yā' xexka', tu' ka'ok, pa' 'ot puxet nōg 'Thā' kux. Yā Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

¹¹ Ha hām xexka yōg nōmenex xop te kōmēn hā' potaha', tu' kuxa hittup 'ohnāg. Yā tikmū'ūn te yōg hāpxop hāmenex kux.

¹² Yā nōmenex 'ohnāg 'ūyōg hāpxop, yā pip-kup yānām 'āta yīxux hā' nō'om, xix pip-kup ponnox hā' nō'om, xix mīkaxxap te takat, xix kupxat xap, xix topixxax te nīn hā' mīy, xix topixxax yīxux mūnnīy, xix topixxax te xet hā' mīy, xix topixxax 'āta', xix hāpxop māyñāg mīm max hā' mīy, xix hāpxop xohix xoxtok xoh hā' mīy, xix mīm te takat hā' mīy, xix pip-kup monōn hā' mīy, xix pip-kup hā' mīy, xix mīkaxxap mām hā' mīy.

¹³ xix mīpxax kōnnōn kānēn hā' mīy, xix tēpet xuxpex, xix kōnnōn mō'hap hā' hax max, xix mīnā' haxnāg max, xix hep haxnāg max, xix xupyāg, xi' top hep 'ayet, xix xuxnāg max kōnnōn, xix xuxnāg xe tox, xix mūnūytut, xix kahnēn, xix kāmānok, xix hāpxop yīkūy'ax, xix tikmū'ūn kāmānat xop, xix tikmū'ūn kuxa'. Yā hāpxop xohix hāmenex kux.

¹⁴ Ha nōmenex xop te kōmēn 'āktux, hu:

—Kōmēn yōg tikmū'ūn tep-tup hāpxop max xohix, pa hōnhā' nōg. 'Up-te xop xexka tu' kux. Hōmā kōmēn max te yāy putuk, pa' nōg, tu xep xip putup'ah. Kaxīy.

¹⁵ Ha nōmenex xop te nōmenex punethok kōmēn kopah, tu hōnhā' xūy yīpkutuk, tu' pip hāptox tu', tu potap-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg.

¹⁶ Tu:

—Tu texīy tu' kummuk kōmēn xexka'. Hōmā kōmēn yōg tikmū'ūn te topixxax max tat, yā nīn hā' mīy, yā topixxax 'āta', xix topixxax yīxux mūnnīy, xix kahnēn xe hā' mīy topixxax 'āta', tu xapmax taha', xi' yīm hīy'ax, xi' yīpkutok tat'ax, xi' yīpkox xap, yā pip-kup yānām 'āta yīxux hā' mīy, xix mīkaxxap te takat hā' mīy, xix kupxat xap hā' mīy.

¹⁷ Pa 'ot puxet nōg, 'Thā yōg hāpxop xohix xexka xaxok. Kaxīy.

Ha ta mīpkox mōgā'ax xexka xop te' pēnāp-tup hāptox tu', xix nōm te mīpkox hā' mōg xop, xix mīpkox mōgā'ax xop, xix nōm te mīpkox hā' tayūmak pop.

¹⁸ Yā' xohix te hām'āktux ka'ok putup, hu:

—Hāmyāxatamuk xohix xexka hā' xip 'ohnāg kōmēn nōy te nōm putuk. Kaxīy.

¹⁹ Tu yāy putox yīmū hāpkōnnōn mō'pok, yā' kuxa hittup 'ohnāg, tu' potaha', tu' kuxa xūy, tu:

—Tu texīy tu' kummuk? Yā' kummuk kōmēn pu'. Hōmā mīpkox yōg tikmū'ūn xohix mōg kōmēn tu', tu yāyhāp-texop xexka'. Pa 'ot puxet nōg 'Thā' kōmēn yōg tikmū'ūn te hāpxop xohix xexka xaxok. Kaxīy.

²⁰ Ha ta pexkox kopa' pip xop te:

—'Āpu kōmēn koxyoŷ'ax hā' 'ākuxa hittup. Yeyox kopa kuxa mām xop, 'Āpu 'ākuxa hittup, xix Yeyox yōg mō'pok xop, xix Topa pupi hām'āktux xop. Hamūn, Topa te kōmēn yōg

tikmū'ün yōg hāpxopmā'ax kummuk yānān. Kaxīy.

²¹ Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu mīkaxxap xexka paha', yā' xexka', te mīkaxxap kōnnōnā'ax putuk. Tute' paha', tu nū'yōn kōnāg xexka tu', tu hām'āktux, hu:

—Kaxīy kōmēn Maminōn xexka nū'yōn putup, yā' nū'yōn mō'ka'ok putup, ha tikmū'ün te' xe pēnāp-tup'ah.

²² Tikmū'ün te xe 'ap kaxyā'ax xupak putup'ah kōmēn kopah, xix kaxyā'ax xop, xix panao kaxyā'ax, xix tonōmet kaxyā'ax, yā' xe' xohix xupak putup'ah. Tikmū'ün te' 'a' xupak putup'ah kāmānat hām, xix mīkaxxap kōnnōnā'ax 'āpak putup'ah 'ūxehēh,

²³ tu xe pēnāp-tup'ah kuyānām tat'ax xix yōg kuyānām kōmēn kopah. Tikmū'ün te xe' xupak putup'ah yāyta xop yōg hām'āktux kōmēn kopah. Hōmā kōmēn yōg nōmenex xop 'ūka'ok xexka', pa hāpxexka nōy yōg nōmenex xop ka'ok kutōgnāg. Hōmā kōmēn yōg tikmū'ün te' koit pax. Kaxīy.

²⁴ Hōmā kōmēn Maminōn yōg tikmū'ün te' kix Topa pupi hām'āktux xop xix Yeyox kopa kuxa mām xop kōmēn kopah, tu' kixgāhā' 'ūxohix hāpxexka xohix tu'. Hā kaxīy Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

19

1 Hāpxip 'ihā 'āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax xexka pexkox tu', yā tikmū'ün xohix yōg hām'āktux putuk. Tu hām'āktux, hu:

—'Ūmax Topah. Topa te tikmū'ün mōy hāpkummuk kopah. Topa 'ūmax xe'ēgnāg, tu' ka'ok xexka'.

² Yā' xe'e, tu' yok Topah, hu tikmū'ün yōg hāpkummuk mīy'ax yānān. Tute xotit xexka yōg hāpkummuk mīy'ax yānān. Xotit xexka te hām'āktux xop yōg tikmū'ün xohix mōgāhā', puysi hāpkummuk mīy' nūmūtik. Tute' kix Topa yōg kāmānat, yīy Topa te nōm xūygāhā'. Kaxīy.

³ Tu xe hām'āktux ka'ok, hu:

—'Ūmax Topah. Kōmēn xexka mō'xut, ha kugōy te pepi' mōg putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā'. Kaxīy.

⁴ Ha ta' pip tik xexka te' 24, xix yōnnā'ī te' 4, tu Topa pu nūktettx, tu Topa 'āktux max, ha Topa yūm mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yūmū'. 'Ūxohix te:

—Hamūn. 'Ūmax Topah. Kaxīy.

Kuhnēn Kutoy yōg yāyta yōg 'āmuk xexka'

⁵ Ha ta' xip 'ūyānmūn xupep'ax 'ūxexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu', tu:

—Topa yōg kāmānat xop, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Tihik, yā' xexka xik-tōgnāg, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Topa yīpkutuk xop, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Kaxīy.

⁶ Ha 'āte' xupak, pa' xip hāmnūhūn, yā tikmū'ün xohix yōg hām'āktux putuk, pe

xamoka xexka yōg hāmnūhūn putuk, pe tex tīnnā'ax putuk. 'Āte' xupak, ha nōm te:

—'Ūmax Topah. Yūmū yōg Topa te hāpxop xohix xexka mīy yūmmūg. Hamūn, 'ūxexka'.

⁷ 'Āpu yūmū hittup, tu yūmūg kuxa hit-tup. 'Āpu yūmū Topa 'ūxexka 'āktux. Hamūn, hāpxip kutōgnāg 'ihā yāytap-tup Kahnēn Ku-tok hah, ha 'ün te yāytap-tup te yāy maxnāhā, nūy yāyta,

⁸ tu' pop topixxax tup, yā nīn hā' mīy, yā' xunnuk 'ūyōg topixxax. Kaxīy.

Hamūn, nōm topixxax nīn te Topa kopa kuxa mām xop yōg hāpxopmā'ax max putuk.

⁹ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux, hu:

—'Āpu kax'āmi, hu: "Ūkuxa hittup nō'ōm. Yā Topa te nōm xānāhā', pu nū' Kahnēn Ku-tok yōg yāyta yōg 'āmuk xexka hah." Kaxīy.

Tu xe:

—Topa te hām'āktux xe'e'. Kaxīy.

¹⁰ Ha 'āte' pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nū'xup, pa tute:

—'Āmhok. Kaxīy hok. 'Āte Topa pu hāpxopmā' max yā' āmūn putuk xix 'āxape putuk, yā' Yeyox yōg hām'āpax xe'e' 'āpax xop putuk. 'Āpu Topa pu nū'āxup. Kaxīy.

Yā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox yōg hām'āpax xe'e' 'āktux.

'Om te kām'ānok ponnox yūmū' yūm

¹¹ 'Āte' pēnāhā', ha pexkox xōn, pa' xip kāmānok ponnox, ha nōm te' yūmū' yūm 'ūxuxet'ax Nōm Te' Nōy Tu' Xip Ka'ok xix Nōm Xe'e'. Tute 'ūxohix yōg hāpkummuk mīy'ax kopit, yā' yok, tu' nōy mūtik yāykix.

¹² 'Ūpa te kuxap putuk, tu' tat 'ūxat'ax xexka yōg kuxxax punethok, tu 'ūxuxet'ax kax'āmi tat, pa' xohix te' xuxet'ax yūmmūg 'ohnāg, pa nōm puxet te' yūmmūg yāy yōg xuxet'ax.

¹³ 'Ūtat topixxax tox, yā' patok 'ūhep 'āta hā. 'Ūxuxet'ax "Topa yōg Hām'āktux." Kaxīy.

¹⁴ Ha pexkox yōg xonat xop te' pe' mōg, tu kāmānok ponnox yīmū' mām kamah, tu ta' mōg, tu topixxax nīn ponnox tup tat,

¹⁵ ha mīkaxxexka xox max xip 'ūyīkox kopah, tu' xupep. Tute mīkax xexka hā' xut putup, ha ta hām xexka yōg xop xohix te' xut putup'ah. Tute hām xexka yōg xop xohix xat putup pipkup xexka tox hā. Tute' koxyōy putup, yā' mīnta' op hep xut'ax putuk. Yā' gāy Topah. Topa te hāpxop xohix xexka mīy yūmmūg.

¹⁶ Nōm te kāmānok yīmū' yūm, tu topixxax tu' kax'āmi, hu: "Ūxat'ax xexka yōg xat'ax xexka xix xuxyā xop yōg xuxyā". Kaxīy. Tu' paxix yīmū' nōm kax'āmi kamah.

¹⁷ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax māyōn yānām tu', tu' xānā ka'ok putux xohix xop nōm topaha'. 'Ūxānāhā, hu:

—Mā, Topa yōg 'āmuk ha nū'.

¹⁸ Mā, nūy 'ūxat'ax xexka yīn mā', xix xonat yōg xat'ax xop yīn, xix xonat yīn, xix kāmānok yīn, xix kāmānok yīmū' mām xop yīn, xix tik xohix yīn, yā kāmānat xop yīn, xix xuxyā xop yīn, xi' xexka xik-tognāg xop yīn. Kaxiy.

¹⁹ Ha 'āte' pēnāhā, pa' xip kāyā xexka 'āta, xix hāmāxexka yōg xat'ax xexka xop pip xix yōg xonat xop. 'Ūxohix tu yāy tu nū'nāhā', nūy yāykix nūmūtik, yā nōm te kāmānok yīmū' yūm mūtik xix yōg xonat xop mūtik.

²⁰ Ha kāyā xexka 'āta te' xut 'ohnāg, ha' nōy te' mūg, tu' hīy, tu Topa pupi hām'āktux mō'āmū'ax mūg, tu' hīy. Yā hōmā Topa pupi hām'āktux mō'āmū'ax xop te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg kāyā xexka 'āta pu'. Tute hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, pa' koit, yīy ta' pe' mōg tikmū'ūn, yā tikmū'ūn tu' xip kāyā xexka 'āta yōg kax'āmi'ax, tu kāyā xexka 'āta yōg topa komut pu nūktettx.

Ta mō kāyā xexka 'āta yōn kuxap 'ūxop yōg kopah, yā' hi', xix Topa pupi hām'āktux mō'āmā'ax xop kamah. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk.

²¹ Ha ta nōm te kāmānok yīmū' yūm yōg mīkax xexka te' yīkox kopa' xupep, tu' xuhmū' xonat xop, tu' kix, ha' xakix, ha ta putux yāyīgā xop nūn, tu nūktu xonat xop yīn māhā', tu' hix ka'ok.

20

Hāmāxatamuk te' 1.000

¹ 'Āte' pēnāhā, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu pexkox kopa' xupep, tu ta yīxohoh, tu' yīm kopa' tat hāpkox tox xexka yōg pipcup hāmyīnnīn'ax xix pipcup māgxpathat,

² tu xok xexka 'āta paha'. 'Ū'um xok xexka 'āta? Yā nōm kāyā hīttap, yā Hāmgāyāgnāg, yā Niap, yā Xatanāy. Pexkox yōg mōkutnā'ax te nōm hīy hāmyāxatamuk xohix te' 1.000. hā.

³ Yā' putxok hāpkox tox xexka kopah, tu mō'yīnnīn, tu' kīy, puyīy hāpxexka yōg tikmū'ūn xe mōgā' hōk, puyīy tikmū'ūn hāpkummuk mīy hōk, ha mōktu' nōg putup hāmyāxatamuk xohix te' 1.000, hak-nāy tu Hāmgāyāgnāg xut, pu mōg hāpxip kutōgnāg hā.

⁴ Ha 'āte' pēnāhā', pa' pip nōm xop te' xexka xop yōg mīmpe mām'ax yīmū' mām. Topa te' xat, ha nōm te tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit. Ha 'āte' pēnāhā', pa' pip tikmū'ūn yāmīy. Hōmā nōm tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux kopa kuxa mām, tu hōnhā' Yeyox yūmmūg, tu ta' mōg, nūy Yeyox yōg hām'āpāk max 'āktux, yīy ta tikmū'ūn te' kix, ha' xakix. Nōm te kāyā xexka pu nūktettx 'ohnāg, xix yōg topa komut pu nūktettx 'ohnāg, tu' pop 'ohnāg kāyā xexka yōg kax'āmi'ax yāy kux tu', pe' yīm tu'. Pa

hōnhā' hi', tu yāy hā xexka xop Kunnix mūtik hāmyāxatamuk xohix te 1.000 hā.

⁵ Hamūn, 'ūputpu' hi hāmāxap, pa xakix xop nōy te putpu' hi 'ohnāg, ha mōktu' nōg hāmyāxatamuk te' 1.000.

⁶ Yā' kuxa hīttup nōm te putpu' hi hāmāxap. Yā xe xakix putup'ah, pa' nōy xe xakix putup, tu' pip putup Topa yōg hāptox tu', yā xakix tik putuk. Pa' nōy xe xakix putup'ah. Nōm te Topa yōg 'āmānex xop putuk xix Kunnix yōg, tu' xohi' xat putup Kunnix mūtik hāmyāxatamuk xohix te' 1.000 hā.

Hāmgāyāgnāg nu'xok

⁷ Hāmyāxatamuk te 1.000 nōg putup, ha ta 'ōm te Hāmgāyāgnāg xut putup 'ūyōg kanet ka'ok kopah.

⁸ Ha ta' mōg putup, nūy koit, nūy mōgā hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn hāpxexka xohix tu', yā Goge' xix Māgoge'. Ha Hāmgāyāgnāg te nōm yāy tu nū'xoh, puyīy yāykix, yā tikmū'ūn xohix, yā xohix te 'āmot xap xohix putuk hāpkux yōg.

⁹ Yā' xohix te hām panip tu' pip, tu ta' nūn putup, tu nūktu Topa kopa kuxa mām xop xakot, xix Topa yōg kōmēn xakot, yā Topa te nōm putup pax. Pa hāpxip 'īhā kuxap te pexkox kopa' xupep, tu nūktu' nāhā', tu nūktu nōm tikmū'ūn koxyōy.

¹⁰ Yā Hāmgāyāgnāg te tikmū'ūn pu' koit. Ha' nōy te' mūg Hāmgāyāgnāg, tu nū'xok kuxap kopah, yā mīkaxxap 'ūxop yōg kuxap kopah. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk, ha' pip kama kāyā xexka xix Topa pupi hām'āktux mō'āmā'ax. Yā' xohix xūy hāptup 'īhā xix 'āmānīy 'īhā hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

Tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit

¹¹ Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip 'ūxat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg xexka ponrok, ha 'ōm te yīmū' yūm. Ha nōm keppa 'ūnōg hām xexka xix pexkox yokoma'. Yā' ap pip'ah.

¹² 'Āte' pēnāhā', pa' pip xakix xop, yā' xexka xik-tognāg xop, ha' xat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg keppak-nīhā' pip, ha' xōn tappet, tu' nōy xōn. Yā' hi'ax xop yōg tappet yā' hi'ax xop 'āxet'ax pip tappet tu', hu' hi mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Yā Topa yīkak pip putup. Ha tikmū'ūn hāpxomā'ax yōg kax'āmi'ax pip tappet tu'. Ha 'ōm te' mōkupix, nūy tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit.

¹³ Ha ta' putpu' hi' xakix xop, nōm xakix kōnāg kopah. Ha putpu' hi xakix xop, yā nōm pip xukpot tu', tu' xohix nūn, ha' nōy te yōg hāpxomā'ax kopit.

¹⁴ Ha' putxok kuxap kopa hāpxakix'ax xix xakix xop. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk. Kuxap xexka yā xakix'ax tix.

15 Tikmū'ün yōg xuxet'ax kax'āmi 'ohnāg 'ūhi xop yōg tappet tu', puxix nōy nōm nū'xok kuxap kopah, nōm te kōnāg xexka putuk.

21

1 'Āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yokoma' nōy tup xix hām xexka nōy tup. Hamūn, 'ünōg pexkox yokoma māxap xix hām xexka māxap.

2 'Āte' pēnāhā', pa' xip kōmēn xe'ēgnāg, yā kōmēn Yenoyanēn nōy tup, tu pexkox kopa' xupep, tu ta yīxohoh. Yā' max yāy putuk. Yā' ün te yāytap-tup putuk, tu' xax max tat, tu' mōg, nūy yāy yīpxox mūy.

3 'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax 'ūxat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu', tu hām'āktux, hu:

—Hōnhā Topa te yāy kōfīnnāhā tikmū'ün mūtik. Tute yāykōfīnnāp-tup nūmūtik. Yā yōg tikmū'ün. Topa xip putup nūmūtik, yā tikmū'ün yōg Topah.

4 Topa te tikmū'ün pa hep kutux putup. 'A xep xakix putup'ah, tu xe' kuxa hittup 'ohnāg putup'ah, tu xe' xūy putup'ah. Yā' nōg hāpxop hittap. Kaxiy.

5 Ta nōm te' xat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yīmū' yūm, tu:

—Nōmhā 'āte hāpxop xohix tup mīy putup. Kaxiy.

Tu xe' ā hām'āktux, hu:

—'Āpu nōm kax'āmi' yā hām'āktux xe'e'. 'Umax, pu tikmū'ün kuxa mām hām'āktux kopah. Kaxiy.

6 Tu xe:

—Puxix. 'Ukux. 'Ugmūn yā māxap xix ka'ax, yā 'Appa xix 'Ōm. 'Ok kōnāg putup te 'āp-tex? 'Āte xa hok hōm putup kōnā'āg, yā kōnāg xupep'ax yōg, ha nōm te'āxop hīnnāp-tup.

7 'Āte 'ā tu' pip ka'ok xop pu nōm hōm, hak mūn yā 'uyōg Topah, yā 'ūk-tok xop nō'ōm.

8 Pa' pip 'ūkuxanōg xop, xi' kuxa mām 'ohnāg xop, xix yāy'īgā xop, xix nōm te' nōy kix xop, xi' nōy hā xupxet xop, xix mīm mīy xop, xix topa komut pu nūktetxop, xi' koit xop. Yā' xohix yōg pip'ax pip, yā mīkaxxap 'ūxop yōg kuxap kopah, yā kōnāg xexka putuk, yā xakix'ax tix. Kaxiy.

Kōmen Yenoyanēn tup

9 Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm te' xape te' 7 xop kopa' xip. Hōmā nōm xop te'āmuk xak'ax te' 7 tat, ha nōm kopa' pip hāpxūygā'ax te' 7. Yā nōm pexkox yōg nū'kutnā'ax 'ūkha' nūn, tu nūktu:

—Mā, 'āte xa mūg putup 'ün te yāytap-tup, yā Kahnēn xetut. Kaxiy.

10 Ha Topa Koxuk tek xat, tuk mōgāhā yīktix xox putox tu', tu'ā mūg Yenoyanēn, yā kōmēn xe'ēgnāg, ha pexkox kopa' xupep, xix Topa yīka' xupep, tu ta' yīxohoh.

11 'Ūyōg kuyānām yā Topa yōg hāmmāx xe'ēgnāg'ax. Kōmēn te kuyānām mīy, yā mīkaxxap te takat putuk, yā mīkaxxap yax putuk, xix 'ūtup te mīkaxxap kinixat putuk.

12 Kōmēn yōg hāmpak'ax tox xexka', ha yōg hāmpak'ax yōg hāmyīnnīn'ax xohix te' 12, ha pexkox yōg nū'pok te' 12 te nōm pēnāhā'. Ha' pip 'ūkax'āmi'ax hāmyīnnīn'ax tu', yā 'Iyaet xop yōg hep xop te' 12 yōg xuxet'ax.

13 Ha' patpe tu' pip hāmyīnnīn'ax te' tikoyuk, yā patpe xohix te kāxīy, yā māyōn xupep tu' tikoyuk, ha xot tu' tikoyuk, ha nōntix tu' tikoyuk, ha māyōn mō'nā'ax tu tikoyuk.

14 Ha kōmēn yōg hāmpak'ax xip mīkaxxap te' 12 yīmū'. Mīkaxxap te' 12 tu' pip kax'āmix'a, yā Kahnēn Kutox yōg mō'pok te' 12 'āxet'ax kax'āmi'.

15 Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux 'ūgmūtik, tu' tat mōhāmmūg'ax, nūy kōmēn yōg mēn mōkupix, xix hāmyīnnīn'ax yōg mēn, xix hāmpak'ax yōg mēn.

16 Kōmēn yōg hāmpak'ax yōg patpe te' 4. Patpe xohix yōg mēn te yāy putuk. Pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōmēn yōg mēn mōkupix, 'ūtux te 2.200 kinōm, xix patpe xix patpe nōy yōg 2.200 kinōm kamah. Ha kōmēn tox pepix yōg kinōm te' 2.200 kamah, yā' yāy putuk.

17 Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hāmpak'ax yōg patpe tix yōg mēn mōkupix, yā' xohix te' 64, yā tikmū'ün yōg mēn hā' mōkupix pexkox yōg nū'kutnā'ax te'.

18 Kōmēn yōg hāmpak'ax te mīkaxxap yax hā' mīy, ha ta kōmēn te pipkup 'āta yīxux hā' mīy, yā kuyānām mīy tu' tup, tu minino putuk.

19 Kōmēn yōg hāmpak'ax yōg kupkūnīy yīmū' pip mīkaxxap te takat punethok. Yā 'ūkupkūnīy kakak yōg mīkaxxap yax, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip tix yōg mīkaxxap xapit, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip tukoyuk yōg mīkaxxap 'ak, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 4 yōg mīkaxxap 'exmēnat,

20 xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 5 yōg mīkaxxap xanōn, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 6 yōg mīkaxxap xahnix, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 7 yōg mīkaxxap kiniyot, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 8 yōg mīkaxxap menit, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 9 yōg mīkaxxap topay, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 10 yōg mīkaxxap kiniyot, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 11 yōg mīkaxxap yaxīn, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 12 yōg mīkaxxap 'āmātix.

21 Ha hāmyīnnīn'ax te' 12 te kupxat xap te' 12 hā' mīy, yā yāpxet te kupxat xap puxet hā' mīy. Ha kōmēn yōg putat te pipkup yānām 'āta yīxux hā' mīy, yā yānām mīy, tu' tup, yā minino putuk.

22 Ha 'āte' pēnā 'ohnāg Topa pet xexka kōmēn kopah. 'Ap xip'ah. Yā Topa xip kōmēn kopah xix Kahnēn Kutox xip. Puxix. Topa 'ūxexka', tu hāpxop xohix xexka yūmmūg.

²³ Ha 'ap xip'ah māyōn, xix māyōn hex, yā 'ap putup'ah māyōn yānām xix māyōn hex yānām. Hamūn, Topa max xe'ēgnāg xix Kahnēn Kutox, hu kuyānām punethok pip. Puxix.

²⁴ Ha ta' pip tikmū'ūn hām xexka tu', ha kōmēn te nōm yīmū mō kuyānām yōn, ha hām xexka yōg xat'ax xexka xop nān putup, tu hāpxop max nūnnāp-tup, tu nūktu kōmēn hā mōxakux.

²⁵ Ha kōmēn yōg mōhāmyīnnīn'ax xōn hāptup tox hā, tu nōhāmyīnnīn'putup 'ohnāg. Hamūn, 'ap xip'ah 'āmnīy 'ōnteh.

²⁶ Ha hām xexka xohix yōg hāpxop xe'ēgnāg nūnnāp-tup kōmēn tu', xix yōg hāpxop max.

²⁷ Pa hāpxop yāy'īgā nūnnāp-tup 'ohnāg kōmēn tu', yā hāpkummuk mīy'ax nūnnāp-tup 'ohnāg xi' koit'ax nūnnāp-tup 'ohnāg. Pa mō'nāp-tup nōm tikmū'ūn, yā 'uyōg xuxet'ax kax'ami Kahnēn Kutox yōg hi'ax xop yōg tappet tu'.

22

¹ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā' mūg kōnāg kox, ha yōg kōnā'āg te tikmū'ūn hīnnāhā', tu kuyānām mīy, tu' tup, tu kinixat putuk. Kōnāg kox te Topa yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu' xupep xix Kahnēn Kutox yōg,

² tu ta' mōg putat kote', ha ta' pip kōnāg kox yōg hāpkux tix tu' mīm kup tix, yā hi'ax yōg, tu mey puxet 'ihā mīnta ta punethok, ha mey nōy 'ihā mīnta ta' nōy punethok. Yā hā kaxīy mey te' 12 yōg mīnta ta xohix te' 12. Ha yōg mīm xux te hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn hittupmāhā'.

³ 'Ap xip'ah hāpxop kummuk, Topa te nōm putup nōg. Ha ta' xip kōmēn kopa Topa yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg xix Kahnēn Kutox yōg, ha yōg kāmānat te Topa pu nūktettex xix Kahnēn Kutox pu nūktettex,

⁴ tu Topa pa pēnāp-tup xix Kahnēn Kutox pa pēnāp-tup, ha Topa 'āxet'ax pip tikmū'ūn kux tu', xix Kahnēn Kutox 'āxet'ax.

⁵ Ha 'ap xip putup'ah 'āmnīy 'ūxeheh, yītā 'ap xip putup'ah kuyānām tat'ax xix māyōn yānām. Yā Topa xexka te hāptupmāp-tup, ha Topa yōg xop te' xohix xat putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

Yeyox te putpu' nūn

⁶ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux, hu:

—Nōm hām'āktux 'ūxe'e. 'Ūmax, pu tikmū'ūn hām'āktux kopa kuxa mām. Ha Topa xexka te Topa pupi hām'āktux xop pu Topa Koxuk hōm, ha ta nōmhā Topa te yōg pexkox yōg nū'kutnā'ax mōkutnāhā', nūy Topa yōg kāmānat pu hām'āktux hāpxopmā'ax texīy pip'ax hāpxip kutōgnāg 'ihā. Kaxīy.

⁷ Ha Yeyox te:

—Āpu 'ūxupax. Hāpxip kutōgnāg 'ihā mōg putup 'āxop hah. 'Ūkuxa hittup nōm te nū hām'āktux 'āpak, nūy mīy. Nū hām'āktux te 'āxop pu hāpxop xohix yūmmūgāhā'. Hāpxip 'ihā' pip putup nōm hāpxop xohix. Kaxīy.

⁸ 'Ūgmūn Yoām. 'Āte' xupak nōm hāpxop xohix, tu nōm pēnāhā'. 'Āte' xupak kux, tu' pēnā kux, tu pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nūkxup, yā nōm te 'ā hāpxop xohix mūg.

⁹ Pa tute 'ā hām'āktux hu:

—Āmhok. 'Ūgmūn pu nū'āxup hok. 'Ūgmūn yā Topa yōg kāmānat 'āmūn putuk, xix 'ātaknōy xop putuk, xix Topa pupi hām'āktux xop putuk, xix nōm te nū tappet yōg hām'āktux 'āpak xop putuk. 'Āpu Topa pu nū'āxup. Kaxīy.

¹⁰ Tu xe 'ā hām'āktux, hu:

—Āpu tikmū'ūn pu nū hām'āktux 'āktux. Nū hām'āktux te tikmū'ūn pu hāpxopmā'ax mūg nōm pip putup. Hāpxip kutōgnāg 'ihā nōm hāpxopmā'ax pip putup.

¹¹ Tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, puxix xe hāpkummuk mīy putup. Tikmū'ūn te hāpxop yāy'īgā mīy putup. Tikmū'ūn te hāpxopmā'ax, puxix xe hāpxopmā'ax putup. Tikmū'ūn 'ūmax xe'ēgnāg, puxix xe' max xe'ēgnāg. Kaxīy.

¹² Ha Yeyox te:

—Āpu 'ūxupax. Hāpxip kutōgnāg 'ihā 'āxop hak mōg putup. 'Āte 'āxop pu hāpxop popmāp-tup. 'Āte nōm te hāpxopmā'ax max punethok pu' popmāp-tup hāpxop punethok. 'Āte nōm te hāpxopmā'ax kutōgnāg pu' popmāp-tup hāpxop tīgnāg.

¹³ 'Ūgmūn yā māxap xix ka'ax, yā 'Appa xix 'Ōm.

¹⁴ 'Ūkuxa hittup nōm te yāy topixxax tox pix, ha' tup. Topa te' xat, ha nōm te mīnta ta māp-tup 'ūhi'ax yōg mīm kup yōg. Tute kōmēn hāmyākox hā mōxakux putup.

¹⁵ Pa kōmēn kūnāpa' pip 'ūnōy hā' xupxet xop, xix mīm mīy xop, xix yāy'īgā xop, xix nōm te topa komut pu nūktettex, xi' koit xop, tu hāpxop mō'āmū' mīy

¹⁶ Ha Yeyox te:

—'Ūgmūn Yeyox. 'Āte pexkox yōg nū'kutnā'ax mōkutnāhā', puyīy nū hāpxop 'āktux Topa kopa kuxa mām xop pu'. 'Ūgmūn yā Namīx hā xupepmā'. Yōgnū kuyānām ka'ok, yā 'ūgmax xe'ēgnāg, yā māyōnnāg xexka kuyānām putuk. Kaxīy.

¹⁷ Ha Topa Koxuk te:

—Mā'. Kaxīy.

Ha 'ūn te yāytap-tup te:

—Mā'. Kaxīy.

Ha' xupak xop te:

—Mā'. Kaxīy.

'Ok kōnāg putup te 'āp-tex? Mā', nūy kōnāg hok pa', yā kōnāg te tikmū'ūn hīnnāhā nō'ōm.

Hām'āktux kux'ax

¹⁸ Hak mǔn Yoām. 'Āte xa hām'āktux, hu: Xate' xupak nū hām'āktux, tu xa hāpxopmā'ax 'āktux nōm pip putup. Xate tehomi kax'ami', pe hām'āktux nōy, puxix Topa 'āxūygāp-tup, yā' putuk nōm hāpxūygā'ax kax'āmi nū tappet tu'.

¹⁹ Ha xate nū' hām'āktux yāg xut, puxix Topa te 'ōg hāpxop max xut putup, yā' nōm mǐnta ta xut putup 'ūhi'ax yōg mǐm kup yōg,

tu 'ōg hāpxop xut putup, yā kōmēn xe'ēgnāg yōg Yā nū tappet te nōm 'āktux.

²⁰ Yeyox te:

—Nū tappet 'ūmax. Hamūn, 'āxop hak mōg putup hāpxip kutognāg 'īhā'. Kaxī.

Hāmūn Yāyā Yeyox, mā' mō'ka'ok!

²¹ Pu yā yūmūg xuxyā Yeyox 'āxop xohix ha hāmmaxnā'.

Tu ta tu' kux.